

cum xpo regnat in caelium. **M**ag' evovae.

post quod de ipsa agitur
in octavo die in caelum sic in die
sequentes si ante di
centur in die. b. n.
ad mag' in mem' b. d.

prudentissima que propter te quasi aurum in fornace

non tota consumitur et in aurum te purior et lucidior

Evovae pro mag' speciosa facta

virginitate sancta dei genitrix quam videntes

et in aeternam in caelis rosarum et lily conuallium

delectatissimam predicauerunt et regne laudauerunt

Mag'

Sancta mag'

succurre mihi una pulcherrimas rosas lily ora pro

populo in terram pro clero in terram pro devoto servato

Mag' domina dei genitrix in omni tempore

B. *ad hoc diei* **G**loriosa dñā. **V.** Elegit eam dñs. **A.** Que est ista que
ascendit sicut aurora conluens pulchra ut luna electa
ut sol terribilis ut castrorum acies ordinata. **P.** *ad hoc diei* **B**ñdct.
evovae. **H.** Jam lucis. **A.** Assumpta est **p**s dñs in nōtō

A. Maria uirgo. **B.** Exaltata es scā dei genitrix alleluia
alla. **V.** Sup choros anglōy ad celestia regna alla. **V.** Dif
fusa est grā. **A.** In odore. **B.** Assumpta est maria in celū
alla. **V.** Gaudent angeli laudantes benedicunt dñm. all.

V. Spe tua. **A.** Pulchra es. **V.** Hodie maria uirgo celos as
cendit alla all. **V.** Gaudeat quia cum xpo regnat in eternū
in sedis vñs s' p's a Assumpta
alla. **V.** Elegit eam dñs. **A.** Assumpta est maria. **P.** Dixit dñs
cum

V. Hodie maria uirgo celos ascendit quia

Quod hic liber de missa
de ecclesia de ministris
de honoribus de sollempni-
tatis de concordia officiorum dis-
serit **Q**uod missa quatuor decem
suis dicitur **Q**uod missa in septem offi-
cia distinguitur et quod primum officium
est legatio christi et quod moyses
hanc figuravit **Q**uod processio
episcopi est ingressio in mundum christi
Quod ipse quasi in mundum
venit et per introitum quasi ab eccle-
sia excipitur **Q**uod sicut episcopus
pacem clero porrigit sic ipse hu-
mano generi pacem dedit **Q**uod septem
candelae sunt septem dona spiritus
sancti **Q**uod diaconi ut subdiaconi
in omni episcopo deservientes desig-
nant **Q**uod acoliti designant doc-
tores ecclesie **Q**uod turbulum
designat corpus domini **Q**uod in
secundo officio de ecclesia agit
quia maria soror moysi figura-
vit **Q**uod cantores sunt apostoli
Quod seruus arans est ordo predi-
catorum christi tres horas sedit
quia ipse tres dies iter doctores
sedit **Q**uod diaconus est iohannes
baptista **Q**uod in tertio officio
predicatio christi agit quia moyses
figuravit **Q**uod diaconus est ordo
apostolicus **Q**uod due candelae sunt
lex et prophetia **Q**uod pulpituus quo

euangelium legitur est mons in quo
episcopus predicasse traditur **Q**uod dya-
coni salutatio est apostolorum ad popu-
lum salutatio eius lectio illorum predi-
cacio eius signatio auditorum cru-
cis confessio **Q**uod cantores baculi
sunt sacerdotes legis et quod capi-
tulum velamina sunt legis enigma-
ta **Q**uod sermo episcopi est predicatio
christi **Q**uod in quarto officio actio
ecclesie agit quia populum dei do-
na ad tabernaculum ferretur exponit
Quod significet quod sacrificat
Quod significet quod primum viri
deinde femine ad ultimum sacerdotes
offerunt **Q**uod sunt septem sacri-
cia legis et quod septem christianorum
Quod ipse est panis unius **Q**uod
per ipse est vitis et ideo unum fit
sanguis **Q**uod aqua populum
significat qui hoc sacrificio re-
dimuntur **Q**uod ecclesia est corpus
christi panis constans de multis ge-
neribus **Q**uod ob tres causas missa
celebratur **Q**uod subdiaconus calicem
portans designat christi passionem
Quod duo cantores unum et aquam
offerentes sunt ecclesia de iudeis
et ecclesia de gentibus **Q**uod episcopus
ad sacrificium se inclinans est ipse
ad mandatum se humilians

H gmeri in castris
et in regis cubans
suis impetu viciorum vindi-
q. inveniuntur desudans idoneo

instructori armorum laureati triu-
plis victor. **Q**uoniam sacra-
menta scire volentibus sed parti penuria
librorum parti multimodorum occupa-
tione negotiorum minime valent
rogamus te ut quemadmodum in
multis alijs ita et hoc negotio
velis stilo prodere quoniam memo-
ria tui simul orationibus liceat in-
ter interesse. **P**rimo

Postquam christo fauente pe-
lagus scripture prospero
cursu summa totius transcucur-
ri atque naufragosam cimbam
per sirtes et piratas multo sudore
euectam vix ad optatum litus ap-
puli rursus habitatores syon
me fluctibus cogitationum retrudi-
tis et nec vires colligere nec na-
uis armamenta reficere sinitis.
Dicatis enim nunc esse tempus la-
borandi postea requiescendi nec
tempus seminandi postmodum fruc-
tus percipiendi. **H**ac spe coactus
sum omnium vires meas excedens
subire petens vos orationibus ad
me ad iter expedire quoniam pon-
dere peccatorum deposito ad desi-
deratum quietis portum liceat sua
anctiora peruenire. **V**na itaque ius-
sione fines verborum a portu o-
cij solus quassata nauiculam
stili prellis meditationum impello
vela sententiarum distendens vento

scilicet spiritus committo. **I**pe autem secun-
dum cursu teneat qui nutu mare
ventosque tranquillat.

Plerisque vesania
captos piget me metere
considerare quos non pudet
abominanda poetarum signa
ac captiosa philosophorum argu-
menta sumis conamine idagare
quod metere ad abstracta viciorum
neribus insolubriter solet inmodice
religionem aut christianam professionem
penitus ignorare per quam animam
liceat peruenire cum deo regnare
cum sit summe denecie iura ter-
ram velle scire et edicta imperato-
ris nescire atque ea que cotidie ne-
cessario facias non intelligere. Por-
ro quod confert anime pugna her-
toris ut disputatio platonis
aut carmina maronis vel
necne nasonis que nunc cum suis
similibus strident in carcerem infer-
nalis babilonis sub truci impe-
rio plutonis. **D**ij autem sapi-
entia maria gloria hunc cum-
mulat que prophetarum et aptorum
facta et scripta iungit. **I**uncta
grado ruminat quos nunc in
celestis iherosolymis palatio cure-
re glorie regnare nemo dubi-
tat. **S**apientium namque iudicio tam-
tum differt a non intelligente in-
telligens quantum a ceco videns.
Qui enim non intelligit que agit
est ut cecus qui nescit quo

facit
genia
aie

vadit et ut tatalus imedns
 fluctibz depit Et licet simpli-
 titas fidelium deo nostro placeat
 tamen intelligetia sapientiu qntu
 luce p tenebris approbat Ob
 hanc causam ut iussistis libel-
 lu de diuino officio edididi
 cui nome gemma aie ididi qz
 videlicet ueluti aurum gemma or-
 nat sic aia diuino officio de-
 coratur

Missa ergo de missa
 p qua nobis vita reddi-
 tur et de ecclesia i qua agit
 et de ministris ecclesie p quos
 celebrat videam9. deinde reli-
 qs horis q sut debitu nre serui-
 tutis edifferam9. tertio de sollemp-
 nitatibz tori9 am dicam9 quarto
 de concordia officioz rite subiungam9

Missa a qua *de missa*
 tuor causis nome ac-
 cepit duabz a legatocoe
 et duabz a missioe *Missis* q
 quippe dicit legatio quia in
 ei9 officio nobis legatio xpi
 representat qua p humano ge-
 nere patris legatocoe fuit abnt

Missa legatio dr qa populo
 q qsi ad iudiciu conuenit pac-
 ta causa a iudice dimittit **M**issa
 a missione dicit qa populi co-
 uento q ad uespera z ad matu-
 tinas qsi iure tenet celebrato
 sacrificio dimittit *De primo officio*

Missa aute i septe officia
 distinguit i quoz pmo
 xpi legatio agit qua mo-
 yses pfugiuasse cognoscit qui
 deus gentiliu papa sacerdotum rex
 populoz legit **A**deo naqz de9
 pharaonis ppha aaron sacdo-
 tis dur populi constituit **H**ic
 legatocoe dei i egipto fuit a
 senioribz et populo suscepta **P**o-
 pulu diffusi congregat egiptu
 signis pdomat **O**ppressos a
 tyrano a dura seruitute liberat
 de egipto educit ista regimissio
 nis iducit **S**ic xpc deus deoz
 sacdos sacerdotu rex regu lega-
 tioe patris imudu mittit ab
 angelis et pastoribz pastoz ec-
 clesie typhu geretibz excipit **Q**
 filios dei q erat diffusi i unaf
 dem congregat mundu varijs sub-
 iugat **O**ppressos a diabolo libe-
 rans de inferno educit ipatria
 paradisi iducit **H**oc totu nob
 representat pressio xpi q gerit
 figura xpi

Postqua capane sonuerint
 pontifex ornato pcedit **Q**
 que septe acoliti pcedunt cu
 luminibz post quos septe sub-
 diaconi cu plenarijs tcedunt **I**te
 post hos septe diaconi gradi-
 unt quos duodeci porce sequunt
 post tres acoliti cu thuribulis
 vadunt q incensu gerunt post

de pcc
 cpi

hos euāgelium ante ep̄m fertur
qd̄ ip̄e int̄ duos ambulans seq̄t̄
cuq̄ p̄ncip̄ p̄ncipes cū populo
comitat̄. Qui dū chorū ingredi-
tur a cantoribz cū vsu Gloria
pat̄ extipit̄. Quibz ip̄e pacem
porrigit deinde ad altare vadit
finita cātū orōnē dicit et tūc
sedē p̄git. Quidā de ministris
cū eo resident. Quidā ei assistūt.
Hoc q̄si p̄senciā xp̄i nobis ex-
hibent.

Quamp̄ane sūt p̄ph̄e campa
ne sonabūt quia p̄ph̄e
xp̄i aduentū p̄nūciabāt. Pon-
tifer tēplū ingredī. et ip̄e hūc
mūdū ad ecclesiā ingredī. Ep̄c
de secretis ornat̄ p̄cedit et ip̄c
de utero virginis decore idutus
tam̄ sponsus de thalamo p̄ces-
sit. Diaconi et subdiaconi et
acoliiti qui ep̄m p̄cedūt desig-
nāt p̄phetas & sapientes et scri-
bas qui aduentū xp̄i ī carne mū-
do nūciauerūt. Diaconi p̄phetas
significāt qui xp̄m iā uenisse.
et adhuc populo uenturū p̄di-
cant. et ex euāgelio uenturā ui-
tam nūciant. Subdiaconi cū
plenarijs sapientes p̄ferūt qui
plenitudine diuinitatis ī xp̄o
corporalit̄ retulerūt. Acoliti
cū luminibz typū scribarū gerūt
qui lumē sciencie scripturas ex-
ponēdo fidelibz ministrauerūt.
Qui ideo singula septē decer-

nūt̄ quia p̄ septē dona sp̄us
sc̄i sacramēta misse p̄ficiūt. p̄o-
res cū capellanus qui eos seq̄t̄
sequit̄. duodecī apli accipiūt.
Tres acoliti qui thuribula cū
intensu ferūt sūt tres magiq̄
munera xp̄o optulerūt. Euan-
gelium ante ep̄m portat̄ quia
p̄ doctrinā xp̄i nobis uia ad ui-
tā parat̄. Ep̄c a duobz deduci-
tur et ip̄c a duobz testamētis
p̄ p̄phetas et apostolos mūdo
inuenit̄. Turba populi ep̄m co-
mitat̄ q̄a xp̄m poplō fidelū
ad celestia sequi conat̄. Dum
p̄ns officium agit̄ ī ecclesia nō
sedet̄ quia labori xp̄i deputat̄
q̄ ad cultū dei uocat̄.

Item dū chorū
canit̄ ep̄c q̄si taurū uer-
tus ad p̄llemutatē vadit
quia curru dei decē milibus
multiplex legit̄ et comitat̄.
ep̄i decē ordinibz distinguit̄
sc̄ilicet p̄m̄ ordo sūt hostiarij
sc̄c̄ndus lectores tertius exortiste
q̄t̄ q̄t̄ acoliti quātus subdy-
aconi sextus diaconi septim̄
presbiteri octaū catores non̄
layci decim̄ semic. Itaq̄ ip̄c
mūdū itrauit dū p̄phetarū cho-
rus cecinit̄ curru scripturę uer-
tus sc̄c̄z ordinibz comitat̄. Ca-
tores uenētē ep̄m cū gl̄a pat̄
extipuit̄ et angeli xp̄m adue-
nientē cū gl̄a ī excelsis suscep-

3
rūt Duo tyri laudes cōti-
nūt q̄a duo popli iudei et gē-
tiles xp̄o adueniēti cū laudi-
bus offerūt **P**er cantū itro-
itus accipit laus ecclesie de
iudeis p̄ **h**iridenson laus ec-
clesie de gētibz **P**er gloria
tertelis autē utriusq̄ cōcors
laudatio ip̄sde trinitatis. p̄adi-
piscorda cōlitate angelice
dignitatis **P**̄ itroitu quoq̄
ordo pat̄archaz nobis represen-
tat̄ p̄ quos xp̄c ventur̄ p̄fi-
gurat̄ **P**̄ versū p̄phetiū
ordo p̄phetaz isinat̄ p̄ q̄s
xp̄c nascitur̄ p̄nūciabat̄
P̄ gl̄a pat̄ ordo apostolicus
cōmemorat̄ p̄ q̄s xp̄c iā ve-
nisse p̄dicat̄ a q̄bz et trinitas
ecclesie isinat̄ **P**̄ itroitu
secūdo repetitū ordo doctor̄
notat̄ p̄ quos xp̄c adhuc ad
iudiciū uentur̄ narrat̄ **P**̄
h̄y porro p̄ **h**iriel dūctū
linguaz popli declinat̄ a q̄-
bus xp̄c i gl̄a tercelis cum
angelis collaudat̄ **S**ubduco
m̄ q̄ signat̄ sapiētes uadūt
i medio adolescentulaz tym-
panistiaz ut doceant quē
tympanistrie laudare debe-
ant **T**ympanistrie sūt can-
tores laudes resonātes **A**do-
lescentule sūt noue ecclesie
deū laudantes edomita carne

Episcopus ingrediens pacē
clero porrigit quia xp̄c
mūdū ingrediens pacē hu-
mano generi attulit quā ip̄mo
parēte amisit **D**einde sc̄iarū
itrat̄ iclinans corā altari orat̄
cōfessionē faciens i diligeētia in-
plorat̄ q̄a xp̄c i h̄etm i h̄etm
passur̄ itrauit p̄ nob̄ laudis
se i morte iclinauit incena pa-
t̄re p̄ ecclesia orauit penitēti
et cōficti petro at latroni dei
de omi poplo peccata donauit
Post h̄c duos sacerdotes osculat̄
q̄ p̄ xp̄m lapidē angularem
duo parietes i vna fide copu-
lant̄ **D**einde ceteris ministris
a dextra leua q̄ pacē dabis q̄
xp̄c pacē h̄is qui longe et h̄is
qui p̄pe p̄dicauit 2 ab oriente
et ab occidente ueniētes i vni-
culo pacis sociant̄ **A**ltare et
euāgelium osculat̄ q̄a passioē
xp̄i homines angelis i pace
sociat̄ **P**ost h̄c thuribulū ac-
cipiens altare thurificat̄ i fi-
gura angeli q̄ i apocalypsi cū
aureo thuribulo altari astite-
rat de quo fum̄ aromatū i
cōsp̄cū dñi ascendebat q̄ xp̄c
maḡnū cōsiliū angelus i ara
crucis se p̄ nob̄ obtulit ei
corpus ecclesie thuribulū
fuit ex quo deus pater sua
uitatē odoris accepit et p̄pi-
tius mūdō extitit fum̄ ar-

matū orōnes scōz sūt que sup
auream arā xp̄m p̄ karitatis
ardore at̄ illuminatōis sp̄s sc̄i
carbones icōse ad deū ascen-
dūt Deinde altare osculat̄ q̄a
xp̄c p̄ n̄ra pace ī ara crucis im-
molabat̄ Deinde gl̄a tercel-
sis incipit et chorū cōtinūt q̄a
xp̄c p̄ mortē suā gl̄am ange-
loz hōimibz restituit ī qua sc̄o
rū poplō letabundus laudē p̄-
strepit De hinc ad poplū
se cōuertens par vobis dicit
quia xp̄c amōrtuus resurgēs
pacē ecclesie reddidit suis q̄
par vobis dicit Deinde iderte-
ra p̄te orēm̄ dicit q̄a xp̄c
iā de morte ad vitā rediit
nosq̄ de exilio ad patriam
tr̄stulit Or̄o autē illa b̄ndic-
tionē significat qua celos as-
censur̄ suos b̄ndicebat N̄is
patris ep̄c quiescet et xp̄c
oibz recte patris celos ascen-
dit et ī dext̄ patris sedens q̄
esit Quidā cū ep̄o sedent
quidā ei assistūt quia q̄dam
electi nūc cū xp̄o requiescūt
plurimi adhuc ī labore ei ser-
uiunt

Et p̄scopo ascendente
ad sedē cereastata mu-
tant̄ Delocis suis in ordine
vni⁹ lince cecepto p̄mo usq̄
ad altare per cereastata va-

ria sc̄i sp̄s dona exp̄mūt̄ p̄
lincā vniā vnitās sp̄s sc̄i
ī singulis domus dēndat̄ A
p̄mo incipit quia sp̄s sc̄s a
xp̄o p̄cedit usq̄ ad altare id
est ad corda electoz p̄uenit

Dyacones q̄
ep̄m p̄cedūt altare
osculat̄ designāt iustos qui
ante aduētū p̄ veritate paci-
ebant̄ Deinde post ep̄m e-
recti stabūt q̄a plurimi xp̄i
vestigia sequentes p̄ eo mor-
tem subierūt Quidā a dex-
tris quidā a sinistris stant
q̄a dext̄a cōtēplatiua sūnt
actiua vitā significat In
dext̄a stantes sūt cōtēplati-
ua vitā xp̄o ministrantes In
sinistra cōsistentes sūnt
tactiua vitā seruientes Duo
dyaconi vicissim vadūt alteri
seruis latera altaris osculari
quia xp̄c misit binos discipulos
ī cōm ciuitatē ante faciē suam
pacē populis nūciari Osculū
d̄ni significat ubi intrantes dicit̄
par hinc domui Altare sūt cor-
da electoz postea reuertūt̄
ad ep̄m et discipuli reuersi
sūt ad xp̄m nūciantes opera
signoz Quot dyaconi sūt
tot subdyaconi et acoliti esse
debent Septē dyaconi ideo
sūt q̄a apli septē dyacones

de m
nupti

4
miserunt elegerunt et quia
septē dona spūs scī sacmēta
misse cōficiūt. **D**eo et ibi sep
tē diaconi ministrāt quia
septē discipuli post resurrec
tionē ipiscando laborabant
quos dñs ad prandiu iuitabat
p septē autē subdiaconos sep
tē colūne dom⁹ sapiētie acci
piūt. **S**eptē vero acolitos
septē lucerne tabernaculi ut
candelabra i apokalipsi itel
ligūt. **S**i quinq; diaconi mi
nistrant tūc hos quinq; de
signat qui deo i resuscitacōe
puelle affuerūt. **Q**uinq; at
subdiaconi seruiūt quia hec
sacmēta quinq; partes scrip
ture docuerūt. **V**etus autē
testamētū i lege et pphās di
uidit: nouū i euāgelū et
iactus aploz et epistolas
coz et pphētia apocalypsis
diuidit: partit. **Q**uinq; aco
liti sūt quia quinq; libri moy
si hec mysteria testificati sūt.
Si tres diaconi ministrāt sig
nificant tres aptos qui dño
i monte tñsfigurato aderant.
Tres subdiaconi sūt lex et
psalmi et pphē hec sacmēta
p dixerūt. **T**res acoliti serui
unt quia fides spes et cari
tas hec mysteria pficiūt. **S**i

diacon⁹ ministrat illi adoles
centē q; dño ipassione adhesit
iacobū ut iohannē significat
signat qñ reiecta syndone nu
dus p fugerat. **D**u⁹ subdiacono
n⁹ ministrat quia vniuersi
tas scripture hoc sacmētū
docuit. **A**b vno acolito serui
tur qz iunitate tantū ecclēsie
h sacmētū cōficiūt. **De Acolit⁹**

Acoliti usq; h̄y ad h̄yel
lumina tenent quia doc
tores illuminatores ecclē uer
bo et exemplo lumē fidelibz
pberē debent quo ad usq; ipi
deū moribz i uocacōe i cōpant
et xpm verā lucē omnē aiām
illuminatē cognoscāt. **S**eptē
cerei sūt septē dona spūs scī
Cereus i medio stans ē xpc
Deinde lumina ordinati v̄sus
cpm disponūt quia septē do
na spūs scī p xpm ecclē tōu
ūt. **A**colit⁹ qui fert thuribu
lū designat ioseph qui vndi
q; cōstituit xpm. **S**ignificat
etiā paulū aplm q; p ducado
xpi odorē portauit p totū mū
dū. **S**er ut quatuor ut duobz
ministraē nō licet quia par
par nūs diuidi p̄t et ecclā
scindi nō debet et ideo i nūo
deus i p̄are gaudet. **De thuribulo**
Thuribulū nāq; significat
corpus dominicū i cōsensu ei⁹

de acol

de thuribulo

diuinitate ignis spm scm Sic
 aureū significat ei9 diuinitate
 oia prellentē Si argentēū de
 monstrat ip9 humanitate oī
 scitate nutentē Si cupreū de
 clarat ei9 carnē p nobis fragi
 lem Si ferreū q̄nuat ei9 car
 nē mortuā t̄surrectione mor
 tē supantē Si quator lineas
 habet thuribulū sigtat quatu
 or elementis cōstare corpus do
 minicū qd' quatuor virtutibz
 prudēcia fortitudiē iustitia t̄p
 tēpancia fuit plenū Quāta
 linea qd' thuribulū ab aūcē
 sepat designat aīam xpī que
 se ī mortē a corpe sequestra
 uerat Si aūcē tribz lineis cō
 tinet sigtat qd' humana caro
 et aīa rationalis et vbi diu
 nitas vna psona xpī efficitur
 Quarta q̄ ptes diuidit ē po
 testas qua aīam p oībz po
 suit. qd' vero vna tantū linea
 sustentat designat qd' ipse sol9
 absq' sordē de vīgine genuit
 et solus inter mortuos liber
 pdicat Circulus cui hec omnia
 inestūt q̄ deitas ī qua hec
 oia cōtinet

In superiori officio de capi
 te nro xpō agebat̄ īsequē
 ti vero de corpe ei9 ecclia agi
 tur Quā maria soror mortū
 pfigurabat que poplō libera

to p̄melat et turba tanti
 cū respōdebat Sic epō resi
 dente lector eplām ī pulpito
 recitat et chor9 cātū resonat
 quia xpō ī celis residere doc
 toz ordo scripturā mūdo īno
 tuit quia omis vbiq' poplō
 laudē xpō sonuit Altior lo
 cus ponit epō ut sup̄ iten
 dat et tāq' poplū custodiat
 ut vinitori altior loc9 sit ut
 vineā custodiat Sic dñs in
 alto celoz sedens custodit
 curru suū id ē ciuitatē ill'
 vt vineā suā scz eccliam
 Subdyacono legente solem9
 sedē Lectio est pdicatio sessio
 obaudicio respōnsū credenti
 um cōfessio lectores et can
 tores sunt dñi negotiatores
 Subdyacono legente eplām
 cerei vōso ordine ad ab ori
 ente ī occidēte t̄sponūt q̄a
 lumen doct̄ne ab oriente ī
 occidēte id ē p totū orbē p
 aplōs diffūdebat̄ Per q̄ dua
 le cōuersio ecclē de iudeis in
 telligit̄ p v̄sū cōuersio ec
 clesie de gentibz accipit̄ p
 alta v̄sūq' ī fide leticia expō
 nit̄ Sequētia cātū victorie
 designat qua iustoz aīe in
 deo vno p sua liberacōe ce
 ultabūt sicut filij isrl' p sua
 ereptioē tantū victorie ca
 nebant Vnde quidā longā

5
noma cū organis iubilant
qui iubilū uocat q̄ plausit vic
torū letariū imitat. Ep̄c a dex
tris altaris sedens versa facie
ad chorū laborātes ituet quia
ep̄c a dextris dei sedens v̄sa
facie ad eccliam singula cor
da ituet et ip̄e laborātes p̄ se
remunerāe nitit. Vnde dicit
stephan⁹ p̄ eo laborauit ad
admirandū p̄ eū ī celo surrexit

Cantores qui
chorū regūt sūt apliq̄
ecclias dei laudes īstruerūt
Hī qui graduale canūt s̄gat
eos qui tactua vita xp̄o ser
merūt. In q̄dibz cātores stabūt
quia iusti de virtute ī virtu
tem ī scala karitatis ibunt
Qui alta canūt designāt
eos qui ī cōtemplatiua vita xp̄o
xp̄m laudant. Hī cantores
alci⁹ cōsistūt quia tales ī cel
situdine virtutū celestia cōte
plando scandūt. Sequētiā
duo chorū alternati iubilant
quia frequēcie angeloz et ho
minū ī domo dei ī sc̄lm sc̄li
laudant. *De seruo arante*

Et Egit ī euāgelio de
seruo arante qd̄ pacto
ope de agro domū redat et
post seruitiū dño suo īpensū
ad cōmuniū recūbat. Ager
dei sūt corda fidelū seruus

arans est ordo p̄dicantū. Per
lectore eplē doctores exp̄mūt q̄
agrū deo p̄dicante coluerūt p̄
responsū fideles q̄ p̄ bonā opaci
onē respondentes fructū iusticie
ptulerūt. Aratru est nōm ser
uitiū. Boues hinc inde t̄hentes
sūt vtriq̄ totis viribz canentes
Precentor qui cantantes ma
nu et voce ituat ē seruus qui
boues stimulo minans dulci
vocalibz iubilat. Tector dat
legem audientibz qui nuper uo
cati sūt p̄ officia cantoz. *Ischa*
ī scola dñi ad nuptias. Scola
dicit uocatio. In qua si q̄s ad
huc rudis auribz surdis cordis
torpescit cū ecclesia tuba sonat
ī aure ei⁹ dulcedine melodie ex
citet. Cantores q̄ respondēt p̄
mo canenti vox est auditorū
q̄si euigilaciū et deū laudan
ciū. Versus ē arans seruus p̄
dulcedine modulaciōis claudūt
claudūt corda fidelū et se ap
riūt more sulci ī cōfessionē vo
cis et lacrimaz. Arat q̄ aratro
cōpunctiōis corda scandit. In
lectiōe pascit auditor q̄si bos
bos ad hoc pascit ut ī eo op⁹
agriculture exerceat. Bos est
p̄dicator cantor bubulc⁹ qui
iubilat bubis ut hilaris ara
trū t̄hat s̄z īstruat cantores
ut lecti⁹ canat. Terra scandit
q̄n corda auditorū cōpungunt.

la signu
ario

Tales operarij sunt cum de agro
huius mundi redierint et tunc conuincunt
cum domino suo teunt

Episcopus tibi honore nusse
sedet scilicet dum epla legitur dum gra
duale et alta canit quia ipse tibi
diebus iter doctores in templo sedis
se legitur. Subdiaconus qui lectio
ne legitur signat iohannem baptista
qui ante christum predicauit per eplam
quippe predicatio iohannis accipit
per euangelium predicatio christi inuit
Ideo epla euangelium precedit quia
iohannis processit. Et sicut iohannis pre
cursor christi memorat ita epla
euangelium quod est ipse pronat. Eua
gelium tunc loci quod epla legitur
quia predicatio christi dignior quam io
hannis cognoscitur. Subdiaconus tunc
eadem pulpito quo et diaconus
legit quia omnis populus iohannem
esse christum putauit. Graduale
signat uocationem apostolorum qua se
ad christum conuerterunt alta uers
letitia leticia illorum quia de prese
ntia christi et miraculis eius acce
perunt. Sequentia autem ante eorum
iubilacione qua de promissa spe
exultauerunt. Hic episcopus ministris
ecclesie ordinat quia moyses aaron
et leuitas in ministerium tabna
culi ordinabat. et ipse septua
ginta duos ordinauit quos ipse
dicacione predestinauit

trio officio
euangelio

Tertio officio ad caput
redit et predicatio christi no
bis ad memoria reducit
Hoc officium moyses prefigu
rauit quoniam in monte ad dominum
ascendit et ab eo tabulas tes
tamenti accepit. Dominus quoque cum
to populo audiente mandata
proposuit et iustitias legis moy
ses eis exposuit et populo se
omnia seruatim respondit. Sic
diaconus ad episcopum uadit librum
ab altari accipit euangelium
in quo diuina precepta sunt co
ram omni populo legit episcopus ser
monem faciens populo ea expo
nit. Et populo per kyrieleyson
autem per credo tunc se respon
det cuncta seruatim. Quali
ter hoc per christum et apostolos sit
gestum breuiter est dicendum.

Per episcopum repren
tat nobis ipse per diaco
nes ante ordo apostolorum. Diacono
nus qui legit est petrus qui per
omnes respondit. Episcopus lectu
rus diaconum benedicit quia ipse
conuocatis apostolis benedictione
eos repleuit dum eis potestate
super omnia demonia dedit et
eos predicacione regni dei misit.
Diaconus librum ab altari acci
pit legitur pergit quia de syon lex
et uerbum domini de iherusalem erunt.
In hoc quoque loco altare iherusalem
designat in qua apostoli uerbum

de pulpito

pdicationis a dno acceperunt
 et creuites p totu mundu p
 dicauerunt **D**yaconus i sinistro
 brachio libri portat quia si
 nistra pscntē vitā sigtat Et
 i hac vita tantu pdicari eu
 angeliu debet qa i futura vi
 ta nllg doctna eget ubi dms
 a minimo usq ad maximu
 dnm cognoscit **A**b austra
 li pte i ambonē ascendit qa
 xpc ab bethlem q ad austra
 est uenit **D**ñi dicit deus ab
 austro ueniet

Dve candele ewangelium
 pcedit qz lex et pphē
 pcesserūt q ewangelium pdice
 rūt duo candelabra q pferū
 tur sūt pcepta caritatis que
 p ewangelium qtriuūt **D**uo
 acoliti q ea portant sūt moy
 ses et helias inter quos dñs
 ut sol i monte fulgebāt **D**ñi
 ewangelium legitur ceteri ipau
 mēto deponūt qa umbrele
 gis et enigmata pphetaz p
 lumē ewangelij ab humilibz
 itelligūt **P** lecto ewangelio
 candele extingūt quia pdi
 catio ewangelio lex et ppheti
 a illiterā extinguit **D**ñi per
 lūcē ewangelij spcialiter p
 late itelligūt **T**uribulum
 ante ewangelium portat qa
 xpc odor suauitatis i igne

passionis p nob sacrificat pdi
 cat
Ewangelium i alto loco legitur
 qa dno imonte pdicasse
 phibet **I**des ecia i sublimi legi
 tur quia sublimia sūt ewangeli
 ca pcepta p q altitudo celoru
 scandit **I**nt ewaglm lumen
 ardet eo qd ewangelica doctna
 ecclesia illuminet z qz ubi dei
 lumen nob ad uitā pber **D**y
 aconus secudu ordine se uertit
 ad austru ewangelium dñi legitur
 quia i hac pte uiri stant solet
 quibz spūalia pdicari debent
P viros spūales sigtat et p
 austru spc scs designat **N**ūc
 autē sedm secudu ~~solitu~~ solitu
 more se ad aquilonē uertit ubi
 femine stant quia carnales
 significant quia ewangelium car
 nales ad spūalia uocat **P** aq
 lonē quoqz dyabolus designat
 qui i p ewaglm ipugnat per
 aquilonē ecia ifidelis popls
 denotat cui ewaglm pdicat
 ut ad xpm conuertat

quippe

Dyaconus cū ascendit
 i analogiu pmo salutat
 poplm p dno uobisru quia
 apli quacūqz domu pdicatu
 ri itrauerūt pmo par huc do
 muu auditores salutaauerūt **C**ū
 sequēcia scī ewangelij dicit sig
 nū scē crucis fronti sue i qua

de salutarē

sedes veritatis est imprimis p
hoc se uerbu dñi nō trubescere
timuit. qui enī sermones dñi
erubuerit hūc fili9 corā patre
et angelis iudicio erubescat
Quare quippe apud tēdu et ewā
gelium apud tēdulos magne
cōfusionis fuit obpū. deinde
os signat quia uerba dei se ore
cōfiteri pñūciat cū ore cōfessio
ad salute fiat. **Q**uare cor signat
ut spm elacionis excludat et
ea que ore cōfiteri se corde cre
dere ad iusticia tnotescat. **I**git
p cordis signacione fides uerbi
accipit p oris signacione con
fessio qm̄ intelligit p frontis
signū opacio ewāgelij expm̄i
t. **D**einde clery et popl9 se sig
nat. **G**lā tibi dñe cōclamat qz
p xpm̄ crucifurū se adorare uer
bis suis obedire pñūciat. **I**ta
dū apli uerba dei pdicauerūt
popl9 dei laudauerūt
Quare ewāgelium legit
baculi de manib9 tanto
rū deponūt qz pdicāte ewā
gelio legales obseruācie apo
pulo deponchānt. **E**t legis qz
pe pcepto baculos manib9 te
nebant q pascālē agnū eden
tes ad patriā tendebant. **S**ecū
dū hūc more cantores i officio
nusse baculos tenere noscuntur
dū uerus pascalis agnū bñdici

tur significantes qd hñ qui
ad signā patriā et ad festū
angeloz cūpūt festinac esu
celestis agnū et baculis id
est sentēcie scripturaz cōtra
hostes ut demones se debent
defendere. **H**os int ewāgelij
um deponūt quia cū ad xpm̄
quē ewāgelium signat pue
niūt nullis scripturarū sus
tentaculis idigebūt. **P** bacu
los etiā sacerdotes denstant
p quoz doctrinā ifirmū ifide
sustentāt. qui baculi tēwā
gelio deponūt qz dñi sacer
dotū doctrine xpi ewāgelio
postponūt. **T**ūc etiā vela
mina capitis auferūt quia
xpo ewāgelisante velami
na legis tollebant. **E**t nos
capita denudam9 quia re
uelata facie nō tēruigmate
deū uidem9. **P**lecto ewāge
lio dñicon9 ad ep̄m̄ reuerti
tur librū ei offert ad oscu
landū quē mox reponit in
locū suū quia apli pactap
dicacōe ad xpm̄ reuersi sūt
sibi etiā demonia i nomine
eius subiecta retulerūt. **Q**uā
librū i locū suū reposerūt
dū nō sibi sed dño cuncta
asseripserūt. **D**e **S**moē ep̄i
Deinde ep̄i sermone ad po
pūlū facit qz postq̄ xpi

p aplōs poplō inotuit ip̄e
 omibz p̄dicare cepit **E**p̄c po
 plim de penitētia et fide et
 cōfessione iſtruit qz xp̄c pe
 nitētia et fidē i dēu et re
 missionē p̄ccōz p cōfessio
 nē et baptisma docuit **P**
 h̄ poplō kyriel z cler⁹ cre
 do tūmū dēu cantant quia
 diacon⁹ legit et qd' ep̄c p̄
 dicitur se credē affirmant
Ita postq' xp̄c et apli poplīm
 docuerūt fide recepta laudes
 deo psoluerūt **A**nterī ewā
 iherlīm cū iēnsu p̄ choz de
 fert' et singlis ad osculan
 dū porrigit' qz apli xp̄m
 odorē vite p̄ mūdū porta
 uerūt et cunctis gentibz p̄
 verbū ei⁹ pacē p̄buerūt

In quarto officio ad cor
 pus xp̄i id ē eccliam
 significatio recurrit et ei⁹
 actionē nobis exprimit **S**u⁹
 figurā poplō isrl' olī p̄fere
 bat q̄ndo moyſi de monte
 descendere diuersa dona ad
 faciēdū tabnactīm offerebat
 i quo altāe fiebat sup qd'
 sacerdos sacrificia poplī imo
 labat **S**ic episcopo de pul

pito descendenti poplī dui
 sas offert p̄ qbz sacdos et
 ministri sacrificia i altari cū
 cantu imolabūt **I**ta xp̄o ad
 iherlīm passuro de monte olī
 oliueti descendēti turba occ̄
 rit palmas flores qz cū can
 tu laudis obtulit p̄ qbz ip̄e
 se sacrificiū i ara crucis obtu
 lit **P**ontifex rēp̄sentat xp̄m
 ministri turbā discipulorū
 poplī offerētes sūt illi cū
 palmis occurrētes **C**antores
 cantantes sūt osanna respo
 dentes

Quidā de poplō aurū
 quidā argentū qdam
 de alia substantia sacrificant
 sacdos et ministri panē et
 vinū cū a aqua imolant
Qui aurū sacrificāt signāt
 magos q' aurū deo obtulerūt
Qui argentū sacrificāt signāt
 eos qui pecuniā i gazarofilaciū
 miserūt **Q**ui de alijs rebz
 sacrificāt sūt h̄i q' dño neces
 saria que iudas portabat
 mittebant **E**t hos signāt qui
 p̄ paulū et barnaban aplis
 oblatōes iherosolimā trāsmi
 tebat **Q**ui panē offerūt sūt
 h̄i qui p̄ sp̄m suū i sacrificiū

de sacfic

laudis dño impendunt Qui
vniū offerunt sūt hñ qui aīas
p frīb; ponunt Qui aquam
offerunt sūt hñ qui corpus p
xpo ad supplicia tradunt **De sac-**

Primo viri offerunt **sacrificiis**
qz fortes ī xpo designāt
quia īpmitina ecclesia iusti
sub psecutorib; diuā pessi
victima xpi occubuerat De
inde femine sacrificat q̄ fragi
liores designāt qz tpe pacis
fideles nō se ipos sed hostiā
laudis dño imolant Ad ulti
mū sacerdotes et ministri offe
runt qui doctores et ductores
popli sūt q̄ sub antixpo fide
les p diuisa tormēta sacrificiū
vniū se ipso offerunt

sacrificiis legalibus septē

Septē autē sacrificia ab an
tiquis scdm legē offerebāt
que adhuc xpiani imitātur
Ritus nāq; synagoge trāsunt
ī religionē ecclesie Et sacri
cia popli carnis mutata sūt
ī obseruaciā spiritualis Sūt
autē h̄. **Legale sacrificiū**. volū
tariū. p pccō. p grām actio
ne. dona. vota. holocausta.
Sacrificiū legale obtulit qui
decimas ul' p̄micias ul' q̄ lex
p̄cipit obtulit **Sacrificiū vo**

luntariū obtulit qui aliqd
de reb; suis sponte deo sua ob
tulit **Sacrificiū p pccō** obtu
lit q̄ p trāsgressō legis mā
dato h̄yrtū obtulit **Sacrificiū**
p gratiar actiōe obtulit qui
p victoria muni; deo obtulit
Dona obtulit qui aliqd in
ornatū tēpli cōtulit **Vota**
obtulit q̄ ī piculo belli cōsti
tut; aliqd deo uouit qd postea
soluit **Holocausta** obtulit q̄
agnū offerens totū i altari
trōdit **Holocaustū** nāq; to
tū trōdit dicit **De sacrificio**

Ita xpiani legale **x̄anoz**
Sacrificiū offerunt dñi deci
mas rerū suar deo dabit
Voluntariū offerunt. dñi de reb;
suis deo seruētib; aliqd con
ferunt **p pccō** offerunt dñi p
penitētia iuncta sacerdotibus
ul' religiosis ul' dignitatib; ali
qd impendunt **p gratiar acti**
one offerunt dñi p dignitate
ul' p aliqua gra collata qd dñi
deo offerunt **Dona** offerunt dñi
ī edificia ecclīar ul' ī ornato
raz aliqd offerunt **Vota** offerunt
dñi ī bello ul' naufragio ul' ali
quo piculo positi aliqd vo
uerunt quod liberati deo 2 sc̄is

offert. Holocausta offert q̄
 seculū reliquit et omnia sua
 ul' dūgētibz dūstribuit ul' mō
 stens cōferit. Hec sacrificia
 popli offert. sacerdotes autē
 et ministri xp̄s institūere pa
 nē et vinū offert.

factio
 2718

Hoc sacmētū deo
 ex pane fit q̄a xp̄s se
 pane vinū astruit quē sc̄p
 tua pane angeloz p̄dicit
 Deo aut panis ex frumēto
 fit quia xp̄s se granū frumē
 ti asseruit. Granū aut p̄ tri
 tura de terra sua eruitur are
 factū duobz mole lapidibz
 molit farina cribrata aqua
 cōspersa cōpastinat panis
 format i culbano coctū i can
 dorē mutat. Ita xp̄s nobile
 granū cū gladijs et fustibz
 de comitatu aploz q̄si de terra
 sua p̄ iudeos eruitur cōtūme
 lijs et obprobrijs arefactus a
 iudeis et hētibz q̄si duobus
 lapidibz flagellis atterit cri
 bratus cōspersus cōpastinat.
 dū a suis sepat p̄o sanguinē
 p̄fusus cruce cōpingebat in
 qua panis q̄si iugue passionis
 coctus i candorē i mortalitatis
 mutabat. **De Ecclesia**

Hoc etiā corpus xp̄i de
 pane fit quia ex multis q̄
 nis conficit quia ecclesia corpus
 xp̄i p̄ illud reficit que ex multis
 electis colligit. Que grana
 scilz electi flagello p̄dicatois
 de terra veteris uite eruitur pe
 nitēcia arefacti q̄si duobz la
 pidibz molunt. dū duabus
 legibz i scrutino minutatim
 imbuunt. Cribrati cōspersi con
 pastinat. dū ab i fidelibz segre
 gati aqua baptismatis rena
 ti vinculo caritatis p̄ sp̄m
 sc̄m i fide copulāt. Ut panes
 i culbano cocti i candorē mu
 tat. dū i camino tbulatois ex
 aminati ad ymaginē dei re
 format. Tali mō panes effec
 ti de pane xp̄i reficiunt et h̄i
 ietnū nō moriunt.

Hoc deo hoc sacmētū
 de vino fit q̄ xp̄s se vitē
 dixit et scriptura est vinū i
 cūditatis asseruit. Qua aut
 i prelo duobz lignis expressa
 i vinū liq̄t. et xp̄s duobz lignis
 crucis pressus sanguis eius in
 potū fidelibz fundebat. Deo
 etiā sanguis xp̄i de vino cōfi
 cit. eo q̄ de multis acinis ex
 primut quia p̄ illū corp⁹ xp̄i

de factio
 vini

ecclia recreat que de multis
iustis congregat. Hec pressuris
mundi quasi itortulari calcatur
et xpc p passioes incorporat.

Hoc aut hoc
sacramentum de aqua fit quia
aqua de xpi latere eruit et
iohani angelus aquas populo
esse retulit. Et ideo aqua vi
no misceat quia populo xpi san
guine redemptis p aqua bap
tismatis et p partu huius cibi
et potu huius vini xpo commu
tatur. Panis aut hic incarnat co
uertit quia xpc paschalis agnus
p nobis occidit et caro nra
a morte redimitur. Vinum in san
guine trisit quia xpc fundens
sanguinem p nobis vitam po
suit et vitam nram que in
sanguine habitat a peccatis
expiauit. Sine aqua hoc sac
ramentum non conficitur quia solus populi
causa hoc misterium agit quod
et eo cotidie reficitur.

Denarius ideo in modum dena
rii fortis quia panis vite et
xpc p denarioz nra fidei
qui verus denarius in vinea la
borantibus premium dabit. Ideo
aut imago dni cu litteris in
hoc pane exprimitur et idena

rio imago et nome reparato
ris scribitur et p huc panem ima
go dei in nobis reparat et no
me nrm in libro vite notat.

Et cu xpc
semel credentes sua mor
te redimuit hoc tñ sacra
mentum cotidie ob tres causas ec
clesia necessario repetit. Una
causa est ut in vinea laboran
tes cotidie eo reficiantur. Aliant
huius qui nra fidelium cotidie as
sociantur p illud xpo incorporantur.
Tercia ut memoria passiois
xpi membris fidelium ad imitatio
nem trahat tali aut ordine
offeratur.

Subdiaconus calicem in sinist
ra patena vero in dextra de
sup vero corporale portat quod
subdiaconus in hoc loco xpm ca
lce passionem sinistra presentem
vita patena cruce dextra e
cterna vita complectens ecclesiam significat.
Et xpc calicem passionis in prese
nti vita bibit que prius a se
traheretur patre peccit. Per cruce
autem gloriam patris trahit
cuius passionem ecclesia imitari
non desinit. Complectens vero mil
to labore tradidit et ecclesia p
multas tribulaciones xpo confortatur.

de sacrificio
a que

de fide panis

9
Subdracōn9 n̄r xp̄c̄ ḡsi p̄te
nā cū calice portauit q̄n cru
cē ad passiōē lauauit

Uscus cantor oblata
cū fanone et vinū cū am
pulla offert alter aquā vino
demuscēda p̄bet Qui vinū
offert siḡnat eccliam de iude
is q̄ legis ritū xp̄i sacrificiū
cōmutauit qui aquā offert
eccliam de gentibz que popl̄m
gētilē xp̄o sacrificauit In ecclā
duo typū enoch et helye p̄fe
rūt qui iudaicū popl̄m xp̄o
sacrificiū oblatū sūt Oblata
vero nudis manibz sed fanoni
bz multo labore candidis offer
tur qz xp̄i corp9 ab hys qui
carne sua uicis et cōcupiscē
tijs crucifigūt digne suscipit
Ampulla ī qua vinū fertur
siḡnat m̄am deuotionē que
in uasculis cordis portat Ar
chidiacon9 ad ultimū aquā
ī calicē fundens ep̄o offert qz
xp̄c̄ que diacon9 hic siḡnat
signat eccliam sibi ī passioē
muscuit pat̄ ī cruce obtulit
et ī ultimo corp9 capiti cōso
ciabit cū regnū deo et patri
tradidit **De orōne sac̄do**

Post acceptū sacrificiū
xp̄c̄ se īclinās corā altari

Dicit orōne **S**uscipe sc̄a trinitas
dicit quia xp̄c̄ ad pedes disci
puloz se īclinās p̄9 traditū sa
cramētū ī cena ante mensam
stans orōne ad patrē fecit **O**
rate dicit qz ap̄lōs orāe monui
it De hinc orōne sup̄ oblata
secreto dicit qz xp̄c̄ ī mōte oli
ueti secreto pluris orauit cū ei
angelus cōfortans eū appa
ruit **S**pacū silencij post off
torū illud tēp9 siḡnat quo xp̄c̄
ante passiōē thurim latebat
ul̄ pascalis agn9 que iudei de
cima luna reclusit q̄rta decima
luna īmolabāt

Composito sacrificio sac̄dos
orat sub silencio recitat qz
idē sacrificiū ī sacrificio patrū ab
sconditū latebat In abel quip
pe agno delitescēbat ī abrahe
ariete p̄ ysaac occultauerat
ī agno pascali ī vitula rufa
ī hyrcō emissario se celauerat
Tūc pontifer offert p̄ poplō
sacrificiū qz xp̄c̄ p̄ ecclia obtu
lit semet ip̄m Tūc sacrificiū
thurificat quia xp̄c̄ odor sua
uitatis p̄ nobis oblat9 est a
deo acceptat **De p̄fatione**

Sequit̄ ī p̄fatione sacrificiū
angeloz qui huic officio
iteresse credūt Sūmo enī ip̄a
ratori ut milites assistūt et lau

de sc̄o

de p̄fatione

des suo regi cōtinuit **P**ter aut
tria distincti trinitate sacrificio
laudis honorificat et hostiam
laudis iubilationis iungit imita
ri imolant **D**es etiā hoc sac
dos alta voce cantat quia sac
ficiū qd ē laus representat

Angeli et archangeli ma
iestate dei laudant dñā
cōtationes adorāt. potestates et pñ
cipat9 admirādo tremūt **C**eli
d est troni et virtutes iubilat
cherubin et seraphim dulcit
cōcelebrāt **H**oc sacrificiū cōcon
tus angeloz dauid et salemon
sūt imitati qui instituerūt ym
nos ī sacrificio deū organus et
alijs musicis istrumentis cōcre
pāri et a poplo laudes cōcla
mari **U**nde salem9 nos ad huc
ī officio sacrificij organus cōcre
pare clery cantat9 poplo cōcla
mare **S**acrificiū laudis angeli
imolant dñi scō et scō cōsonāt
Ter scō repetit9 quia trinitas col
landat9 dñs de9 semel dicit9 qz
vinitas uenem9 **S**acrificio ange
loz cōiungit sacrificiū spūū a iusto
rū qz xpi humanitate adorāt
et p humani gñis redēptioē cā
tant **B**enedict9 q̄ uenit ī noīe
dñi **H**ic ymn9 parti angelis
parti ab hoīb9 concinuit9 quia
p xpm imolatū gen9 huma

nū angelis cōiungit9 **L**aus q
quippe angeloz ē **S**cs scō scō
vsq9 osanna ī cecelsis **L**aus
uerso hominū bñdict9 qui ue
nit ī noīe dñi usq9 ifine **I**n
hoc cantu se signat quia sig
nū xpi cui cōtradixit se recip
te designat

Primū qd pmo loco mas
culi offert qz pmo tpe
patarchie suo sacrificio hoc sa
crificiū p̄tulerūt **S**edō loco
femine offert qz scdō tpe in
dei q̄si debiles legalib9 sacri
cis hoc p̄monstrauerūt **T**er
cio loco sacerdotes et ministri
offert qz t̄tio tpe apli veri
sacerdotes ipm sacrificiū cete
perūt et hoc fideles docue
rūt q̄ cotidie septē sup̄scrip
ta sacrificia offert **Q**uarto
loco angeli sacrificiū laudis
offert qz p9 hanc uitā ange
li cū beatis hoīb9 ī seculū se
culi deū laudabūt

Quintū officiū
Qualis cherubin uelatio
Et quo sumi potificis hostia
et regis gl'e pugna represen
tat9 **H**oc moyses p̄figura
bat qm ī mōte c̄rtōsis ma
nib9 orabat dñi et ioseph qui
et iuxsus cū amalech pug

nabat deuicti regnū vasta
 bat ac poplin cū victorie
 leticia reducebat Sic xpc
 ī morte crucis extensis mani
 bz p poplō nō credente et
 cōtradiciente orauit x verus
 dux cū amalech i diabolo
 venillo scē crū crucis pug
 nauit deuicti regnū vasta
 uit dū īfernū deuicto ma
 lignū ligno hoste deuasta
 uit poplin de tenebris erex
 tū cū glā victorie ad celestia
 uocauit Hoc totū ep̄
 imaginat et q̄si tragicis
 gestibz exp̄mē conat

Xpm nāp t cruce
 sruū rep̄sentat dū ex
 pansis manibz canōnē reci
 tat Quasi cū amalech pug
 nat dū cōtra diabolu xpi
 passiōē cū signis crucium
 similat **S**inguli aut q̄si
 acies pugnacū vtriqz ordi
 nat dū diacon9 retro ep̄m
 subdiacon9 retro altare locat
 t **T**ertio cū triūpho regre
 dit et poplō pcepta cōmu
 nōē ad ḡpā cū gaudio re
 uertit

In hoc officio autē xpi
 passio **S**cuarū itaqz ḡpā
 grande strātū ī h̄spicio io

seph ab aromathia quo duos
 homo cū lagenā aqua duxit ī
 quo xpc vespe cū duodēci reuī
 bens corp9 suū f̄didit **A**ltare
 cruce itelligit ī qd̄ corporale in
 forma crucis corp9 xpi sup̄ cru
 cē crismatis distendit **C**omple
 de p̄uro lino terre cōficat et cū
 mltō labore ī candorē vertit et
 xpi corp9 de mūda v̄gīe nascit
 et p̄ mltas passiōes ī candorē
 resurrectiōis reddit **C**omple cū
 plicat nec tūcū nec finis ei9 ap
 paret quia xpi diuinitas tūcū
 caret x finē nō habet **S**up̄ qd̄
 oblata ponit qz caro a diuini
 tate suscepta t cruce affligit
Calix cū vno et aqua idētra
 locat quia sanguis et aqua
 de latere xpi manasse p̄dicatio
Cū sacerdos hanc igit̄ oblationē
 dicit se usqz ad altare t̄tinat qz
 ibi passio xpi t̄t̄pat qui se usqz
 ad arā crucis obediens patri
 p̄ nobis t̄tinauerat **D**einde
 oblata ul' calix ī manu sacerdotis
 exaltat quia xpc p̄ salute n̄rā
 t cruce leuat et sanguis ei9 ī
 redēptiōē n̄rī īmolat **I**nter
 diaconi retro ep̄m stantes fi
 gurā ap̄lōz gerūt qui ī pas
 sione dñi eo relicto om̄s fu

gerunt Subdiaconi retro altare
stantes contra episcopum respiciunt mul-
ieres et notos ihesu presertim qui
a longe astantes eius passionem
viderunt Ante altare sacerdos se
inclinat cum supplices te rogamus
dicit quia ibi passio christi finit et
christus inclinato capite spiritum emisit
Intra canonicum diaconum manum le-
uat quia pilatus in passione domini
manum lauabat dum se sic mundum
a sanguine eius quia manus suas
a sordibus peccatorum
Sacerdos vocem
leuat dum nobis quoque peccato-
ribus dicit designas quod ecclesia
de christi latere iam forata confessione
receptoris erigit dum per vocem
centurionis sic clamavit Vere
filius dei erat iste **De Joseph**

Olente sacerdote per omnia se-
cula diaconus venit cali-
cem coram eo sustollit cum fano-
ne preterit eius coepit in altari repo-
nit et cum corpori coepit presertim
ioseph ab aramathia qui christi cor-
pus deposuit faciem eius sudario
coepit in monumento posuit la-
pide coepit Hic oblata et ca-
lix cum corpori coepit quod sindone
mundam designat quia ioseph cor-
pus christi involuebat Calix hic
septem sepulchrum parvam lapidem
designat qui sepulchrum clausit

rat Tres articuli sunt Oratio
preceptis salutaribus et per nos
et libera nos domine tres dies de-
signat quibus christus in monumento
quiescebat

Acolitus patera infra cano-
nicum involuta tenet quam
hic subdiacono defert subdia-
conus archidiacono presbitero quam ipse
osculata unum de diaconibus ad
tenuenda et corpus domini in ea confirm-
andum porrigit Acolitus qui
patera tenet formam nicodemum
gerit qui mortuam mirram et aloes
ad sepulchrum domini attulit Por-
ro subdiaconus et archidiaconus
cum alio diacono patera tenen-
ti tres maris presertim qui cum ara-
matibus ad monumentum venisset
Dum septem petitiones in dominica
oratio dicitur diaconi inclinati
stant communionem confirmari
expectant quia apostoli septem eb-
domadas post mortem christi firmari
a spiritu sancto expectabant
Subdiaconi terti qui quiescunt quia
mulieres in sabbo que septima
dies est siluorunt

Hic sacramentum ideo per crucem
fit quia christus sacrificium pa-
tris in cruce popondit et in cruce
quadruplum mundum redemit
Sex autem ordines crucum sunt
quia sex diebus mundus perficitur

et senario nudo corpus xp̄i co-
ficat̄ p̄ imparē vero numerū
qui i duo paria nō p̄t diuidi
b̄ndicit̄ quia corpus xp̄i v-
nū p̄manens nō fundit̄. Aut
enī tres cruces facim⁹ et fidē
trinitatis exp̄mim⁹. Aut per
quāq̄ signam⁹ et quāq̄ p̄ti-
tā xp̄i passionē denotam⁹ p̄
sex cruci ordines cūcta mūdi
tēp̄a cōphendim⁹ que p̄ cru-
cē nō vnito exp̄mim⁹. **In p̄**

In p̄mo ordine mo ordine
tres cruces facim⁹. vbi l̄
dona dicim⁹ et p̄mū tēp̄us
ante legē Inuim⁹ qd̄ tribus
testificis distinguim⁹ quia
vnū ab adam vsq̄ ad noe
aliud a noe vsq̄ ad abrahā
tertū ab abrahā vsq̄ ad
moyse distendim⁹. In q̄bz
iusti i fide t̄nitatis xp̄m a
longe suis sacrificiis salutauē-
rūt et multos cruciat⁹ per
hanc fidē ptulerūt. In pri-
ma quippe etate abel xp̄m
tagno obtulit et p̄ eo cru-
ciatū mortis ptulit. In sc̄da
secūda melchisedech xp̄i car-
nē et sanguinē i pane et vi-
no obtulit qui cruciat⁹ bel-
lorū a regibz gentiū i fide xp̄i
ptulit. In t̄cia abrahā xp̄m

i ysaac sacrificauit i ariete mar-
tauit qui varios cruciat⁹
i hac fide tolerauit

In secūdo ordine quāq̄ cruces
facim⁹. vbi b̄ndictā ascrip-
tā dicim⁹ et tēp̄us legis exp̄-
mim⁹. Quos iusti p̄ quāq̄ li-
bros moyse legis sacrificia xp̄m
expresserūt et multos cruciat⁹
p̄ ei⁹ fide ptulerūt. Quāq̄
nāq̄ i duas p̄tes sc̄ly iterna-
riū et binariū soluit̄ et illud
tēp̄us i duo itestificia diuidit̄.
Vnū a moyse vsq̄ ad dauid
fuit. alter a dauid vsq̄ ad
xp̄m extitit. p̄ ternariū iudice
a iosue ad dauid et reges a
dauid vsq̄ ad captiuitatē ba-
bylonis et p̄ncipes a zaroba-
bel vsq̄ ad xp̄m notat̄ p̄ bi-
nariū vero sacerdotes et p̄p̄e-
te significat̄. Et quibz moy-
ses xp̄m i paschali agno imo-
lauit qui a poplō multa ad-
uersa tolerauit quē legē p̄-
dicauit. Samuel xp̄m i dauid
vniit q̄ vtiq̄ xp̄m et sacrifi-
cis expressit et i figura xp̄i
p̄secutionē a p̄fido rege saul
ptulit. Helias et alie p̄p̄e
xp̄m sacrificiis scriptis. voribz
p̄monstrauerūt et p̄ ei⁹ fide
varia supplicia perpepsi sūt

In tertio ordine panem in manus suscepimus et benedicimus et tempus gratie innotescimus quod symeon christum iam natum panem in unum in manus accepit et gaudens benedixit. Deinde calicem leuamus et benedicimus et tempus cene exprimumus quo christus panem et calicem manibus eleuauit et benedixit et inde corpus et sanguinem apostolis tradidit. Unde adhuc cum verba domini in hoc ordine recitamus panem et vinum in corpus et sanguinem eius commutamus.

In quarto ordine quatuor cruces facimus ubi hostiam puram dicimus et illud tempus ad memoriam reducimus quo christus quatuor vulnera in cruce accepit et quia per scilicet hac hostia redemitur.

In quinto ordine tres cruces facimus ubi omnia bona creas sanctificas dicimus et corpus christi scilicet primitiuam ecclesiam in unum quod fide trinitatis accepit et multos cruciatus pro christo sustinuit.

In sexto ordine quatuor cruces facimus ubi per ipsum dicimus et ipse corpus christi videlicet ecclesiam de gentibus de primis quod quatuor partibus passionis domini venerat excipit et eam imitatio pacietur diuisa tormenta pertulit. *De sex ordinibus*

Item per quatuor ordines crucium quatuor etates mundi designantur quod per crucem et corpus christi saluatur. Unde et in canone quatuor quies per christum dominum nostrum dicitur quia per quatuor vulnera mundus redimitur. In sexto ordine calix cum oblata tangitur quia sexta etate christus calicem passionis in cruce pro omnibus bibisse inuit. Cuius per ipsum dicimus quatuor cruces super calicem cum oblata facimus quanta lateri calicis terminum quia christum quatuor vulnera in manibus et pedibus dicitur et quantum ilate suscepisse innotescimus. Confecto christi corpore labia calicis tangimus ac per hoc formato primi hominis corpore deus spiraculum vite inspirauit et mulierem ex eo viuificauit significamus. Et hic deus per quem in quo cum quo omnia in facie humani generis mortui spiritum sanctum spirauit et ecclesiam ex eo per corpus suum viuificauit per quatuor autem partes calicis tangitur quia huiusmodi generis in quatuor mundi partibus dispersum per quatuor crucis partes viuificatum in fine mundi per christum ad vitam resuscitatum.

Notandum quod per totum canone viginti et tria

de quarto ordine

quinto ordine

de sexto ordine

de sex ordinibus

signa sūt quia t̄xeteri sub eo
 de decalogo legis et in nouo tes
 tamēto sub eodē decalogo iusti
 t̄fide t̄nitatis huius sac̄mēt̄i p
 t̄cipēs cr̄st̄ūt Tribz aut̄ digi
 tis signa facim⁹ q̄a t̄nitatem
 exp̄mim⁹ **Q**uod si v̄nḡiti et tria
 triplaueris serua t̄ta et nouē
 habebis **P**orro cū p̄x̄ d̄ni
 dicim⁹ nō cū digitis sed cum
 oblate p̄t̄cula tria signa sup̄
 calicē facim⁹ **Q**ue si sup̄
 ribz adieceris septuaḡita uerō
 signa habebis **P**os̄cto hoc sig
 nat̄ qd̄ septuaḡita due lingue
 p̄ sup̄bia dis̄p̄se p̄ x̄pi humi
 litatē sūt t̄m̄u tollēte p̄ cru
 cē et passionē redēpte p̄ cor
 pus et sanguinē ei⁹ et t̄m̄u

In canone **C**onue
 septē sac̄ficior̄ actio con
 memorat̄ q̄bz corp⁹ eccl̄ia
 capiti x̄po copulat̄ **P**rimus
 sac̄ficiū inocētū sc̄do ap̄loz
 et martirū t̄tio cōfessoz q̄rto
 religiosoz et cōt̄mētū quinto
 cōiugatoz sexto ī x̄po quiescē
 tū septimo ī aīa mortuoz s̄
 penitentiū **A** te igit̄ usq̄ cō
 munitates sac̄ficiū inocētū
 notata notat̄ qui se ī sac̄ficiū
 x̄pi obtulerūt dū p̄ eo imola
 ti sūt **A** cōmunitates usq̄
 hanc igit̄ oblationē sac̄ficiū

ap̄loz et martirū rēp̄sentat̄
 ubiq̄ noīa illoz recitat̄ q̄ se hos
 t̄ia v̄niā deo obtulerūt dū san
 guinē suū p̄ deo fuderūt **A**b
 hanc igit̄ usq̄ qm̄ oblationē
 sac̄ficiū cōfessoz cōmemorat̄
 qui ab hereticis multa picula
 p̄p̄ssi sūt et sac̄ficiū laudis
 uiḡit̄ x̄po obtulerūt **A** quā
 oblationē usq̄ supplices te ro
 gam⁹ sac̄ficiū religiosoz de
 mōstrat̄ qui tanē v̄nis et
 cōcupiscētijs crucif̄erēt ⁊ sic
 hostia x̄pi effecti sūt **A** suppli
 ces te rogam⁹ usq̄ memeto
 d̄nē sac̄ficiū cōiugatoz decla
 rat̄ qui fide et elemosinis cor
 pus x̄pi particeps efficiūt̄ **A**
A memeto d̄nē sac̄ficiū defūc
 toz ostēdit̄ qui ī cōfessioē x̄pi
 migrauerūt et fidelibz associati
 sūt **S**ac̄dos mortē x̄pi rēp̄sen
 tat̄ cū se ad supplices te rogam⁹
 t̄clinat̄ et p̄ ei⁹ mortē apte
 cōmemoratio defūctoꝝ agit̄
 qui p̄ eis mortuus credit̄ **A**
 nobis quoq̄ peccatoribz usq̄
 ī fine canonis sac̄ficiū penitē
 tū exp̄mut̄ qui se lac̄mis et
 penitēcie doloribz x̄po ī sac̄fi
 cū mactant̄ cū se aīas suas
 peccatis occidisse dolent̄ ut
 ī eo viuificēt̄ q̄ impijs mor
 tuis p̄dicat̄ **V**nde ⁊ sac̄dos

ibi voce exultat quia penitentes
a uocis et cordis gemitu sepius
rogare constat cum amarus sin-
gultus edant. Hos dominus expressit
cum lazari magna voce de
monumento uocauit. In hoc
etiam capitulo nomina martirum
recitantur quia penitentes uariis
cruciatibus macerant. **P**ro his sepius
est sacrificia corpus christi ecclesia
conferat et capiti christo coniungit.
Hoc per diuinam orationem exprimitur
que septe petitionibus hec
sacrificia seque quia per orationem
et hoc singulare sacrificium ec-
clesia christo coniungit.

Oratio autem canonis ideo
atque distinguitur quia
oratio fidelium atque peccatorum
christi passionem tantum exaudire.
In tribus locis per prelatos et sub-
iectis oramus quia ecclesiam
doctores continentes coniungatos
discernimus. quarto loco per defunc-
tis offerimus quinto petimus per
penitentibus. **P**rimo loco per pre-
latos offerimus ubi dicimus. In
primis que tibi per ecclesia tua
offerimus et tunc papam et episcopum
et regem nominamus. per subiec-
tis oramus ubi memeto domine
famulorum famularumque recita-
mus. **U**bi et nominare possimus

quos volumus. **S**ecundo loco pro
prelatos petimus cum hanc igitur
oblationem seruitutis nostre di-
cimus per subiectis subiungimus
cum sed et cuncte familie tue
dicimus. **T**ertio loco per prelatos
supplicamus. cum unum et memo-
res nos serui tui recitamus per
subiectis ~~subiungimus cum sed et~~
~~cuncte familie tue dicimus~~
poscimus cum sed et plebs tua
subiungimus per defunctis sacri-
ficamus cum memeto etiam domine
dicimus ubi etiam nomina eorum re-
citare possimus per penitentibus
offerimus ubi nobis quoque per
peccatoribus dicimus. **H**ec orationes
in canone commemorantur quia
cuncta in morte redemptoris re-
conciliantur.

Sextum officium in quo pon-
tifer populum benedicit
christi descensionem ad inferos ex-
primit. **H**uius rei figuram moyses
quoniam moriturus filios israel
benedixit eductosque de egypto
in patriam introduci per iheronimum
qui et ioseph iussit. **H**oc etiam
iacob moriens expressit qui
filios suos benedixit et eis mil-
lita de futura hereditate pre-
dixit. **H**as utrasque benedictio-
nes christus compleuit cum moriens
ad inferos descendit populum

sedente i tenebris et umbra
 mortis visitado bndixit de
 carcere eductos celesti pace
 idurit **Q**uod episcopus ostendit du
 populum bndixit morq cu spu
 ali cibo reficit **N**otadu aut
 q semp trinus capitulis bn
 dicit z omis qro scilz qd ipse
 prestat dignet cofirmans
 quito reliquas p bndictio
 patris rcludit **Q**uia ni
 miru deus huic mudo tuz
 vicibz bndixit qro reliquas
 firmavit quita bndictio
 ne hereditate possessione da
 bis primo pms hominibz
 bndixit du eos crete z ml
 tiplicari pcepit **S**ecdo homi
 bz bndixit du mudo diluui
 delecto noe et suos posteros
 crete z mltiplicari iussit
Tertio p abrahā deus mudo
 bndixit cu ei i bndictioe xpm
 repmisit **Q**uoto mudo bndixit
 du filiu suu nobis bndi
 cente iussit qui celos ascen
 surus suus bndixit et p spm
 scm reliquas firmavit **Q**ui
 to mudo bndixit du patriā
 tratiaris ultima bndictione
 sic cōplet **V**enite bndicti
 patris mei possidete patu
 uobis regnu

Septimū officū dñitā
 resurrectionē iſnuat qñ

deuicta morte z spoliato iſer
 no pace omi mudo dabit qz
 iā oīa icelis et i terris pacifi
 cauerat **E**t cū suis discipulis
 comedit eis q reliquas dedit
Sic pontifer dyabolo p spūa
 le bellū supato par uobis di
 cit pace aſtātibz porrigit pa
 nē celeſtē **m**ibuit distribuit
Hoc iheſus qui et ioſue figu
 raliū ptulit cū iſtrodūcto po
 pulo ac ſupatis hoſtibz tñā
 ſorte diſtribuit p parte ponti
 fer oblate i calicē mittit de
 ſignās q aīa xpi ad corpus
 redit **D**emūde pax dñi ſit ſem
 p id ē dicit qz xpc ſuis appa
 rens par uobis dicit pace por
 rigit quia xpc amiſſam pa
 cē humano gñū reſurgens
 reddidit **de pace** **P**ropter
 tres cauſas pacis oſculū dat
Ob vñā cauſā clericus poplō
 q ſe iuue oſculat quia hoīes
 dñi ſui grām angeloz q ami
 citiā p xpm qui eſt pax nra
 ſe pmeruiſſe gratulant **I**llā
 eſt cauſa q ſe p pacis oſtu
 lū fratres i xpo dei patris et
 cleſie q matris filios p xpi
 recōſiliacionē demonſtrant
 atq vno pane xpi qui ē de
 pacis cōcordie et dilectionis
 refici deſiderāt **T**ertia cauſa

de pace

est q̄ sicut masculo caro carni
spūs sp̄tū cōiūgit̄ ita om̄is
homo ī necessitate corp̄is p̄ di
lectionē pximi ī necessitate aīc
p̄ dilectionē dei diligi p̄cipit̄
Qui nō tali pace osculo fede
rati corpus xpi cōmedūt ut
iudas iudiciū sibi p̄ falsam
pacem sumūt

Oblata frangit̄ quia panis
angeloz nobis ī cruce frā
git̄ ut fractura peccatoz mōz
p̄ cōmestione ip̄s restringeret̄
papa oblata nō frangit̄ sed
partē ex ea mordet reliq̄ in
calicē mittit quia xpi ī fernū
momordit et inde sūptos ad
paradisū misit Diacon⁹ cali
cem tenet dū papa sangnē
sumit sigtans angelū qui
xpo surgente lapidē de mo
numeto tulit Comunicato
sac̄dote mox calicē de altari
tollit̄ quia xpc resurgens
ultra nō morit̄ et corpus ei⁹
ī sepulchro nō īuenit̄ Diacon⁹
sangnē distribuit quia an
gelus resurrectionē īnotuit
Subdiacon⁹ corpus dñi accipit
a diacono et fert presbiteris
frangēdū poplō designās q̄
mulieres uerba de resurrectione
xpi ab angelo p̄ceperūt et
apostolis detulerūt ip̄s p̄
plo p̄dicādo distribuerūt Cum

apostolic⁹ ab altari descendit
poplō cōmunicat qz cū xpc
ab ara crucis descendens a
morte resurgit̄ poplō et̄na
gloria p̄cipiat Ep̄c oblata
frangit̄ quia dñs panē in
emāus discipulis fregit̄ In
tres p̄tes oblacionē diuidit
vna retēta duas diacono et
subdiacono t̄buit quia dñs
fracto panē vna p̄te sibi di
as cleophe et luce diuisit

Oblata nō
it̄ra sumit̄ sed it̄ra
diuidit̄ Vnū it̄alucē mittit̄
aliud a sac̄dote sumit̄ et̄nū
t̄buridē mortuū ad mati
cū reponit̄ Quia corpus
dñi est triforme illud qd̄ de
maria sūptū a morte resur
gens celos penetrāuit et il
lud qd̄ ad huc ī electis it̄ra
laborāuit et illud qd̄ ī sepul
chris iā p̄ausit Pars it̄alucē
missa ē corp⁹ dñi iā sūptū
ī it̄ra pars a sac̄dote ul̄ a
postolico cōmesta ē corpus
xpi id ē ecclia ī xpo p̄ vnō
nē corpus xpi resurrectione

Primus ep̄c
cōmunicat quia xpc co
ram aplis partē piscis assi
et fāuū mellis manducabat
et reliquias eis dabat De
inde ministri cōmunicant qz

dñs cū discipulis ad mare ty
 beriadis prouidebat Post hoc
 poplō cōmunicat qz dñs ascē
 surus cū mltitudine discipuloz
 comedebat **C**orple plicat qz
 sudariū inuolutū tūenit **D**ign⁹
 dei et cātus icōmuniōe sūstāt
 leticiā fidelū de xp̄i resurrecti
 one **D**ñs quā ep̄c postea dicit
 est bñdictio qua dñs ascensu
 rius fideles bñdixit **D**iacon⁹
 se ad poplū uertit ut missa
 est dicit sūstans angelos qui
 apostolos alloquētes eos abire
 iusserūt atqz eis xp̄m ad iu
 diciū reditūz p̄dixerūt **C**ler⁹
 deo gr̄cias respondit et po
 plō abijt quia credētes uisa
 ascensioē xp̄i gr̄as exerūt ī
 iherlīm abierūt ī tēplo cotidie
 deū bñdixerūt **B**enedictio
 quā papa ul' sac̄dos post mis
 sam sup poplū facit ē spūa
 lis bñdictio quā spūs sc̄s ī die
 pentecostes fidelibz attulit
 qm̄ credentes om̄i bñdictione
 spūali repleuit **E**t illā ultimā
 bñdictionē exp̄mit p̄ quam
 eccliam sp̄si sui thalamū
 tēnabit **D**ñs pactis ep̄c ad
 pp̄a regredit qz et xp̄c lega
 tiōe sua pacta u' tēplam pa
 tris sui reuertit **S**ic ecclia
 om̄ibz agendis adhuc rite

pactis ab hoc cilio p̄ xp̄m eri
 pit et tēlestē iherlīm iducet **C**or
 porale ialtari remanet qz mū
 dicia castitatis ī sac̄dotibz debz
 p̄ altare quoz xp̄c p̄ corpale
 ecclia designat que huc z ī fu
 turo p̄hēnit **T**ēpo p̄manē affir
 mat **D**e pane **D**ñi **H**er̄t qd' **co**
 olim sac̄dotes de singulis do
 mibz ul' familijs farinā accipi
 ebant qz ad huc greci seruiāt z
 inde dicitū panē faciebāt que
 poplō offerēbāt et hūc cōsecta
 tū ei distribuebāt **N**am singuli
 farinā offerētū misse iter fuerūt
 et p̄ h̄ns ī canone dicebat om̄i
 niū circūastāciū qui tibi hoc
 sac̄ficiū laudis offert **P**ostqz
 aut ecclia nuō qz augetur s̄
 sc̄itate minuebat **A**pt' cōles
 statutū ē ut qui possent sin
 gulis dominicis ul' tēra dñica
 ul' sūmus festiuitatibz ul' tō ī
 anno cōmunicaret ne aut
 cōfessionē et penitētiā p̄ aliq̄
 crimine iudiciū sibi sumeret
 cōmunicāte nō erat necesse pa
 nē tā magnū fieri statutū est
 ī modū denarij fortī **E**t ut po
 plō p̄ oblatione farine denari
 os offerret p̄ qbz dñm tradi
 tū recognosceret **Q**ui tamē
 denarij ī usū pauperū q̄ mē
 bra sūt xp̄i cederēt ul' taliaqz
 qz ad hoc sac̄ficiū p̄tinet **S**ta

de pane dñico

tutū est quoz ut p̄nus post
missam b̄ndiceret et poplō
p̄ b̄ndictioē cōmuniois p̄tre
p̄ hoc quoz eulogia dicebat
Sed quia hoc t̄quadagesima
fieri nō licuit orōne sup̄ po
plin̄ dici ecclia cōstituit q̄te
nus p̄ hanc p̄ticipes cōmu
nionis sit

Nunc ut q̄dā dulcedinis
r̄fundam̄ legētiū ul̄ au
dientū mētibz aliq̄ de p̄ces
sione dicam̄ In missa q̄dem
agebat̄ xp̄i p̄ nobis t̄ mūdū
legatio t̄ p̄cessioē agit̄ nūā ad
patriā reuersio p̄ p̄cessiois
itaqz sollempnitatōn imitat̄
ecclia popli dei de egypto e
gredientis iocūditatē Qui
signis et p̄dignis liberat̄ ad
montē synai puenit ibi ac
cepta lege et facto tabnacu
lo quasi quada p̄cessioē ad
terriā p̄missiois tetendit p̄o
pls nāqz armat̄ t̄redēbat p̄
turmas signa et venilla ante
ferebāt. leuite tabnacu lū ge
rebāt. sacerdotes tubis clange
bant Archa federis a sac̄do
tibz portabat̄ et aaron sūm̄
sac̄dos decorat̄ z moyses dux
popli cū iuga seq̄bat̄ Quibz
tūa amalech cū exercitu oc
currit iter armis obstruē uo
luit Cū quo ihesus pugnans
victor extitit poplō iter ad

ad patriā apuit Qui ihesus
normā p̄cessiois nobis dedit
q̄n cū archa om̄iqz populo
ibericho c̄ruit sac̄dotalis or
do tubis cecinit poplō clamo
re p̄sonuit ibericho corruit
et victor poplō regnū opti
nuit

P̄ Opul^{figura}
a pharaone p̄ moysen crept̄
est xp̄ian̄ poplō a diabolo
p̄ xp̄m redēpt̄ Tabule testa
mētī a monte accipiūt̄ et
libri euāgelij ab altari ad
portadū sumūt̄ poplō ibat
armatus et poplō xp̄ian̄
vadit fide et baptisimate sig
nat̄ Jore turmas illoz signa
ferebant̄ et ante nos cruces
et venilla portāt̄ eos colūp
na ignis p̄cessit et nos can
dele lūmē p̄cedit Ille poplō
sanguine asp̄gebat̄ iste aq̄
b̄ndicta asp̄git̄ leuite tab
naculū federis portauerūt
et hic draconi et subdraconi
plenaria et cappas gerūt Ar
cha testamētī a sac̄dotibz
portabat̄ z scrinij ul̄ feretrū
cū reliq̄is a b̄respiteris por
tat̄ Aaron sūm̄ sac̄dos se
quit̄ ornat̄ et apud nos
ep̄t sūm̄ sc̄ibz sac̄dos seq̄t̄
t̄fulat̄ Rex si ad q̄t cū sc̄p
tro rector popli sūgat mo
sen cū virga ductorē popli

20 sup̄ p̄lin
e p̄cessioē

Si res nō adent tūc pontifer
 utriusq; cepit **M**oyſen bacu
 lū portādo aaron mitra ca
 put velando **G**langor tu
 barū cepit p̄ sonū tam
 panax **Q**uom ad
 eccliam aliā p̄cessionē faci
 m9 quasi ad triā rep̄missio
 nis tendim9 **C**ū eccliam cā
 tantes itram9 q̄si ad patriā
 gaudentes puenim9 **C**ū crica
 eccliam ul' monasteriū scri
 niū ul' feretrū cū tantu et
 cōpulsaciōe ferim9 q̄si cū ar
 cha ihericho cū sonu tubax
 tubar et clamore popli cir
 cuim9 **I**hericho corā nobis
 corruit cū mūdi cōcupiscen
 cia corā nobis aruit i cordibz
 nr̄is aruit **I**deo quippe cru
 cem p̄cedētē seqm9 quia x̄m
 xp̄m crucifurū i om̄ibz sequi
 p̄cipim9 **E**t null9 ad eū pue
 nire poterit nisi q̄ se mūdo
 vicijs et cōcupiscēns cruci
 fuerit **D**avid q̄
 q̄ et salemōn ad p̄cessionē
 nos iſoruerūt qui archā dei
 ymnis et cāticis p̄duxerūt
 et dauid itabnaculū sale
 mon itēplū sub alas cheru
 bim reposuerūt **C**ū eccliam
 cū scrinio itram9 quasi archā
 itēplū cū gaudio portam9 et

cū xp̄o atq; ecclia qd̄ utrūq;
 archa designat celestē aulam
 nos itraturos clamam9 **A**r
 cha sub alas cherubim ponit9
 et a poplō laus cōtinuit9 quia
 xp̄i humanitas it̄r sūmos
 ordines angeloz cherubim z
 seraphim locat9 a turba ange
 lorū et hoīm p̄hēni iubilō
 adorat9 **De pugna xp̄i**
Missa quoq; imitat9 cuius
 dā cōflutū et victorie
 triūphū qua nr̄ hostis ame
 lech p̄sternit9 et via nobis ad
 patriā p̄ ihesū pandit9 **I**hs
 quippe ip̄ator nr̄ cū diabolo
 pugnavit z celestē rē p̄publi
 cā ab hostibz destructā ho
 minibz repavit **Q**ui cū pos
 set p̄duce duodeci legiones
 angeloz uelut septuagita
 duo milia militū iſtruit
 tātū agmen duodeci ap̄loz
 et expugnavit septuagita duo
 genera linguaz **P**ontificis nā
 q̄ et cleri popli q̄ p̄ressio est
 quasi ip̄atoris et tūc dā exit9
 ad bellū p̄gressio **Q**uī cū subt9
 albis desup capis ul' alijs
 sollempnibz vestibz iduit9 quasi
 milites pugnatū subt9 lo
 ricis desup clipeis muniūt9
Cū de choro exeunt q̄si de re
 gia curia cuncti p̄deunt **Q**uasi

de pugna xp̄i

ipriale signū et verilla a
signiferis ante ferunt cū an
te nos cruce et verilla gerūt
Quasi duo exercitus sequū
tur dū hinc inde ordinatim
cātantes gradūt. **I**nt quos
vadūt magistri et pceptores
quasi cohortū ductores ac
belli icitatores. **S**equūt pōres
quasi exercitū duces atq; ag
minū ordinatores. **P**redūt pō
tifer cū baculo q̄si ipator
cū sceptro. **A**n̄te pōtificē por
tant scā sicut ante regem
ipalia. **A**n̄te archiep̄m cruce
portat simulit corā ipatore
gestat qui pallio decoratur
sicut rex corona p̄ornat. **C**o
mutat turba plebis quasi ex
ercitū pedestris. **C**ū de basi
lica p̄cedūt q̄si de regia vr
be turme p̄ruūt. **C**ū ad ali
am eccliam p̄cedim⁹ ad cas
tellū expugnādū p̄gimus.
Quod cū cantu intrabim⁹ q̄si
idēdicationē accipim⁹ et in
de auxiliarios nobis ascim⁹.
Cū vero ad monasteriū re
dim⁹ q̄si ad locū certaminis
tendim⁹. **B**eriuū cū reliq̄is
portam⁹ cōtra demones sicut
filij isrl' portauerūt archam
dei cōtra philistim hostes.
Cū eccliam intrauerim⁹ q̄si
ad stationē p̄uenim⁹. **C**ū cā

p̄one sonāt q̄si p̄ classica
milites ad pugna icitatur.
Quasi duo acies ip̄relio
ordinat dū utiq; utrūq;
tchoro locat. **Q**ui cruce
cū verillo corā archiep̄o te
net ē signifer qui verillū
corā ipatore ipugna fert.
Santor q̄ cātū tchoat est
tubicina qui signū ad pug
nā dat. **P**recētores qui utrū
q; tchor regūt sūt duces q̄
agmina ad pugna ip̄stru
unt. **S**antores caput pilos
lis tegūt baculos ul' tabu
las manib; gerūt quia p̄
liantes caput galcis tegūt
armis bellicis se p̄tegūt.

Bellū cū spiritual
bellū
tubarū clangore et tur
barū clamore cōmittit et
nostrū spūale bellū cū cam
panarū cōpulsaciōe et clari
cantatiōe icipit. **S**erit nā
q; bellū nō cōtra carnē et
sanguinē sed adūsus p̄nci
pes et potestates adūsus
rectores tenebrarū. **H**arū cō
tra spūalia nequicie rē. **Q**u
erit strenuū milites pugnat
dū totis virib; utrūq; cātāt.
Ignca tela cōcupiscenciārū
nequissimi hostes inuttūt
que fortes viri fortiter scuto

fidei repellunt Hostes viciorum
 acriter insistentes gladio ubi
 dei prosternunt Cantores ma-
 nu et voce alios ad armo-
 niam trahunt quia et duces
 alios pugnae manibus et
 voce hortando ad etiam in-
 stigant Interi stat pontifex
 ad altare et per laborantibus
 ordine recitat sicut moyses
 timore stans pro pugnantibus
 orabat

Lector qui
 epistolam recitat est pro quo
 edicta imperatoris per tecta perdi-
 rat Meliores voces ad gra-
 duale vel alla cantandum eligunt
 et fortiores manu ad duel-
 lum perducunt Jam deficientibus
 tantum alii succurrunt ita
 multum laborantibus tempore alii
 constantes corde subveniunt
 Deinde sequentia cum voce et
 organo iubilant quia vic-
 toriam cum plausu et tantum ce-
 lebrant Diaconus qui eum
 gelum in alto recitat est pro quo
 facto bello agmina disper-
 sa cum tuba convocat Ad epistolam
 exortando loquitur alloquitur suscitatur
 quod imperator victores affat Ad
 tunc oblationes offerunt suscitatur
 quod spolia victoribus coram vic-
 tore dividunt Cantus offero
 rii est laus quam offerunt imperatori

Multiplici itaque hoste ab
 ihesu qui et ioseph superato
 et victori populo ob pacis ha-
 benientia negligentia resolutio
 rursus philistei aduersus israhel
 conueniunt crudele bellum indicunt
 Goliath goliath perdit duellum
 petit Cui dauid cum pastorali
 petra occurrunt funda et lapi-
 de eum deiecit proprio mucrone
 perdidit populus autem liberatus
 per victoria deo victimam immolat
 per gratiam actione laudes iubilat
 dauid iherosolimam venienti turba
 populo obviam ruit saluato-
 rem populi ymnis excipit

Sicut quoque vicis a christiano
 populo superatis de novo sur-
 git negligentia ac accius bel-
 lum inferunt Et quibus goliath
 id est dyabolo perdit duellum pe-
 tit dum quolibet christiani ad sin-
 gula vicia illicit Cui fortis
 animus cum sacra scriptura ut
 dauid occurrunt funda et lapi-
 de deiecit dum per humanitatem
 christi qui facti fuerunt populo erat
 petra et credentibus populo lapis
 angularis cum deiecit proprio
 ense prostravit prostratum iugulat
 dum hostem malignum fragili car-
 ne superat

Qui ergo
 a subdacione et aliis sacrificiis
 instituit quasi dauid a saul et po-
 plo armis induit cum oblationes

miseru

golia

sup altare deponunt q̄si ar-
ma a dauid deponunt p̄or-
ro cū pontifex ad altare ue-
nit q̄si dauid adūsus phi-
lysteū p̄cedit p̄ calicē mul-
triale accipit p̄ corple funda-
p̄ oblata petra itelligit p̄
facio q̄ cātat. fuit clamor q̄
pugil iugias ad duellū p̄-
uocabat p̄ canonis depra-
tionē itelligim⁹ popli orōnē
Sacdotis itlinatio est funde
lapide iposito rotacio **P**anis
elevatione est lapidis iactacio
Vbi denno itlinat siḡcat q̄
hostis p̄sternit **V**bi autē
dracon⁹ ad sacdote venit
et calicē cū eleuans deponit
designat q̄ dauid ad p̄stra-
tū occurrit extracto gladio
caput abstulit **D**ata demde
pace poplō comunicat quia
accepta p̄ dauid pace poplō
deo sacrificans p̄cipat **C**ant⁹
it̄comuniōe est laus popli
p̄ victorie exultatiōe **O**ro
et b̄ndictio q̄ sequit̄ ē trophe-
um quo dauid a poplō ihe-
rusalē ueniens exiuebat
His factis poplō ad pp̄ia re-
meat quia poplō tūc p̄ victo-
riā cū gaudio ad pp̄ia re-
pedabat **M**issa eca
etiā q̄ddā iudiciū imitat̄ vn

de et canon actio vocat̄ **A**ctio
autē est causa q̄ i publico cō-
uentu corā iudicib⁹ agit̄ q̄
t̄missa causa popli cū deo
iudice agit̄ **C**ū campana
sonat̄ q̄si poplō ad placitū
p̄ p̄one conuocat̄ **N**empe
oratoriū est q̄si p̄torū **I**n
quo iudex deus p̄tribunali
sedē credit̄ cui poplō reus
sistit̄ **D**uobolus est actu-
sator sacdos defensor **Q**uia
ergo accusatiōe diaboli et
reatu popli iudex offendit̄
Sacdos qui causā popli sus-
cepit duellū subire cōpellit̄
quatin⁹ delatoris fallacia
refuter̄ popli inortia con-
p̄bet̄ iudicio placet̄ **N**or
sp̄ualib⁹ armis iduit̄ adu-
sario cōgredit̄ et poplō au-
eripit̄ **H**oc ut
dictū est it̄figurā p̄cessant
q̄n dauid cū golia cōgress⁹
poplō a tiranide ei⁹ erue-
rat q̄ x̄pc cū diabolo du-
ellū subit̄ et poplō opres-
sū ab eo eripuit̄ **P**hilisti-
m̄ nāq̄ isrl̄ t̄pugnabat̄ et
demonū caciua humanū
gen⁹ uerabat̄ **H**ostes contra
aciē dei aciē direxerāt et
demonēs cōtra iustos tyrā-
nos cōritauerūt **H**ostes se
uallo muniterāt et demones
p̄ philosophos et poetas

errores firmaverunt Goliath
agminibus dei explebat et
diabolus cultoribus dei per
dolatriam insultabat David
a patre suo in pugnam mittit
et ipse a patre in iudicio ad
certamen dirigit David
duces paucos et ipse in iocundis
ad pascua vite congregavit
David versus ut leonem superavit
et ipse diabolum se temptatum
denunciat David omnibus derelic-
tis ad locum certaminis ten-
dit et ipse derelictis discipu-
lis ad conciliabulum hostium ve-
nit Veniente David clamor
in castris oritur et ipse iter in
deos veniente clamor reus
est mortis oritur David a
militibus armis saul induit
moras quod eisdem erunt et ipse
a militibus vestibus purpurae si-
purpurae et clamide corci-
nea induit moras quod eisdem er-
unt David contra philisteam
baculum portavit et ipse contra
diabolum crucem hauravit da-
vid multrum et ipse vas acce-
pit aceto plenum Hostis su-
da et lapide prosternit et di-
abolus ipse carne vincit per
fundam quippe ipse caro per
lapidem eius anima per david eius
deitas intelligit petra utique

17
de funda percussa fronte superbi
penetrat quod anima ipse de carne
tormetis percussa regnum terrarum
penetrans infernum spoliavit
proprio ense victum iugulat quod
per mortem mortis auctorem vice-
rat Reverso David populus leta-
tur et ipse ab inferis regresso po-
pulus fidelium congratulatur David
iherosolimam veniens a turbis cum ca-
tu eripit et ipse ab iherosolima ce-
los ascensurus ab angelis ymi-
nilogis laudibus suscipitur **De**
Sacerdos utique **armis**
pugil noster per populum cum
hoste congressurus armis muni-
tur spiritualibus quod pugnaturus
est contra spiritualia nequie **De**
nunc sandalis per ocreas se induit
caput humerali per galea tegit
totum corpus alba per lorica ves-
tit Cum stola collo circumdat quasi
hasta ad resistendum vibrat Sin-
gulo per arcum se cingit subcin-
gulum per furem sibi appendit
Casula per clipeo protegit ma-
nipulo per pugillis clava vitit
porro librā in quo est verbum
dei per gladio armat per confes-
sione dominus diaboli renun-
ciat sicut hostis ad singula-
re certamen provocat Quasi
cum totis viribus pugnat divi-
nitatem et orationem et reliqua contra
diabolum recitat Dum ad evangelium

casula sup humerale puit qsi
 gladiu arripit **D**u legit ewa
 itelū affe qsi ense petit diabolū
Sicndū quoz q hñ qui tra
 gicas itheatis recitabant
 acty pugniacū gestibz poplō re
 p̄sentabāt **S**ic tragicus n̄r sac
 dos pugniā xp̄i poplō xp̄iano
 itheatro ecclie gestibz suis re
 p̄sentat ei⁹ victoriā redeptio
 nis iculcat **I**taqz cū presbiter
 orate dicit xp̄m p nobis i ago
 nia positū exp̄mit cū aplos
 orare monuit **P** secreta silen
 cū sigtat xp̄m uelut agnū
 sine uoce ad victimā ductū p
 manū expansionē sigtat xp̄i
 teruce extensionē p tantū p̄fa
 ctionis exp̄mit clamorē xp̄i in
 cruce pendentis **D**ecē n̄r p̄sal
 mos scilz a deus de⁹ meus res
 usqz i man⁹ tuas comēdo sp̄m
 meū cantauit et sic cep̄rauit
 p̄ canonis secretū sabati inuit
 silēciū **P** pacē et cōmunicati
 onē designat pacē datā post
 resurrectionē et gaudij p̄cep
 tionē **C**ōfecto sacmēto pax et
 cōmuniō n̄r a sacdote poplō
 dat⁹ qz accusatore n̄r ab ago
 theca p duellū p̄strato pax a
 iudice poplō anūciat⁹ ad cōm
 uū iuitat⁹ **D**em̄de ad pp̄riare
 dire cū gaudis p̄ te missa est
 ipat⁹ **Q**ui gr̄cias deo iubilat
 et gaudens domū remecat

sue

Missa dicit⁹ legatio
 Totū autē tēp⁹
 quo xp̄c mūdū itrauit usque
 quo ecclia celū itrabat est tē
 pus legationis **E**t tūc xp̄i le
 gatio finiet⁹ cū sp̄osa ei⁹ ab
 ista babylonia i signā iherlm
 ducet⁹ **E**d⁹ tēpus septe ito
 sticio distiguit⁹ quia legatio
 xp̄i septe donis sp̄s sc̄i p̄p̄t
Primo post itrouitū dicit⁹ dñs
 uobiscū **I**ntroit⁹ sigtat itref
 sum xp̄i i hūc mūdū quo sua
 itarnatiōe salutauit gen⁹ hu
 manū **S**anto enī itrouitus est
 gaudiū angeloz et hoīm qd⁹
 i ei⁹ natiuitate est ortū **P**mū
 donū sp̄s sc̄i est sapiētia quia
 sapiētia uenit itarnata **S**ecū
 que sequit⁹ sigtat nostrā re
 cōciliatiōē p̄ eū **T**ertio autē
 sigtat doctrinā ul' exemplū
 qd⁹ p̄biuit itbaptismate **G**ra
 dualē ieiuniū ul' tēptatiōē
 ei⁹ **N**ulla ministeriū angeloz
 quo ministrabat ei **S**ecūdo
 dicit⁹ dñs uobiscū ante ewāgē
 lū quo mūdū sua p̄dicatiōe
 salutauit **E**uāgēliū autē sigtat
 tēpus p̄dicatiōis xp̄i **S**edm̄
 donū sp̄c i intellect⁹ quia tūc
 doctur hoies itelligē sp̄iālia
Tertio dicit⁹ dñs uobiscū ante
 offertoriū est illud tēpus quo
 iuit iherosolimā pati et salu
 tauit turbā sibi tū palmis

obuia **Canto** offertorii signat
 laude illius populi **Unde** et in
 eade signatioe solet ad huc po
 pulus ad offertorium sacrificae
Tertiu donu est spc consilij qz
 tuc osilu dei apparuit ppe
 qd uenit scrib hoies redimere
 sua passione **Sileciu** qd se
 quit est illud tepus quo xpc i
 iherlm usq ad passionem que
 sexta die statim contigit qsi
 paschalis agnus inclusus man
 sit **Quarto** dicit dno uobiscu
 ipfatioe expansio manibz sig
 nat tepus illud quo xpc popen
 dit i cruce extensus **Quartu** do
 nu e spc fortitudis qz tuc ex
 pugnant diabolū **Quod** p
 facis alta uoce dicit signat de
 cem psalmos a deo deo meo usq
In manibz tuas comedo spm meū
 quos xpc i cruce clamant ut
 signat strepitū q cta cruce fi
 chat t batis celestibz et tres
 tribz **Sileciu** canonis q sequit
 fuit illud tepus quo post mor
 te eius cu timore et tremo
 re fuerit absconditi **Quinto** dr
 poax uobiscu p dno uobiscu e
 illud tepus quo xpc surrexit
 et suos hys uerbis salutauit
Quintu e donu spc sciencie qz
 tuc apuit illis sensu ut icelli
 geret scripturas **Canto** qui se
 quit e gaudiu qd habuerit usq
 ad eius ascensionem **Sexto** dicit

dno uobiscu post comunione
 est illud tepus quo xpc et hoies
 dereliquens et angelos sibi ob
 uiates ascendens salutauit
Sextu donu e spc pietatis quia
 maxima pietas fuit q huana
 natura sup astra uerit **Ordo** q
 sequit e hoc q terpellat patre
 nuc p nobis **Septimo** dno uo
 biscu i sic missa dr signat illud
 tepus quo xpc i sic mundi adue
 niens stros sibi ad iudiciu sibi
 obuiates salutabit **Septimu**
 donu e spc timoris quia tuc
 angeli cotremiscet **Septe** uce
 missa e hoc e ad sinistros **Itz**
 maledicti i igne etnu **Bndictio**
 uero q sequit e ad dextros **Uenite**
 bndicti pris mei

Que celebrat i officio missae
 ante euangelium respicien
 da sut ad pma p aduentu dnu
 usq ad illud tepus qn pperabat
 i iherlm passurus **Introitus** ue
 ro ad choz pphetaz respicit qz
 ut **augustinus** dicit **Moses**
 fuit minister ueteris testame
 ti pphie noui **Israhel** ad eos p
 phetas respicit q cta i aduentu
 dnu erat **Gloria** i excelsis ad
 cetū apostolorū q gaudiū nati
 uitatis xpi pastoribz anūciaue
 rūt **Pma** colica ad hoc respi
 cit qd dno cta duodeci anos
 egit cu imedio doctorū sedit
 audies et interrogas eos **Epla**
 ad pdicationem iohannis baptiste

Itz de missa

Responsū ad benivolentiā a-
postolorū qm̄ uocati sūt a dño
secuti sūt. **A**lla ad leticiā mē-
tis eoz quā habuerūt de pro-
missionibz ei9 ul' de miraculis
q̄ p̄ eū fieri videbant. **E**uan-
gelium ad sui p̄dicacionē usq̄
ad p̄dicm̄ tēp9. **D**em̄ceps ue-
ro qd' agit' i officio missę ad
illud tēpus respicit qd' est
a dominica qm̄ pueri obui
auerūt ei usq̄ ad ascensionē
ei9 siue pentecosten. **O**ro uero
quā presbiter dicit a secreta
usq̄ nobis quozq̄ hanc orō-
nē designat quā ihesus exor-
tebat i mōte olyueti. **I**llud qd'
sequit' siḡnat tēpus qm̄ dñs
i sepulcro iacuit. **E**t qm̄ panis
in uinū mutit' aiām xp̄i ad
corpus redire demōstrat. **Q**d'
postea celebrat' siḡnat illas
salutariōes quas xp̄s fecit
discipulis suis. **F**ractio oblata-
rū illā siḡnat fractionē quā
duobz fecit i emans.

Nunc dicēdū est unde
missa exordium sūpserit
et q̄s eā auerit. **M**issam in
p̄mis dñs ihesus sacerdos sc̄dm̄
ordinē melchisedech iſtituit
qm̄ ex pane et uino corpus su-
um fecit et sanguinē z ob me

morā sui suis celebrare hoc
p̄cepit. **H**inc ap̄tli auerūt
dñi sup̄ panē et uinū uerba
quę dñs dicit et dominica
orōnē dixerūt. **D**em̄ceps sacros
saceres illoz ep̄stolas et ewā-
gelia legi statuerūt alij cā-
tū et alij alia adiecerūt qui
decorē dom9 dñi dilexerūt.

Celestin9 itaq̄ papa psal-
mos ad itrouitū missę cā-
tari iſtituit de q̄bz gregor9
papa postea antiphonas ad
itrouitū modulādo cōposuit.
Unde adhuc p̄m9 uersus ei9-
dem psalmi adhuc cātāt qd'
olim tot9 ad itrouitū cātābat.
Gloria patri nicena sinodus
cōposuit. sed damasus papa
ad missā cātari censuit. **H**y-
rieleison siluester papa de
grecis sūpsit qd' gregor9 pa-
pa ad missam cantari iſtitu-
it. **G**loria i cecelsis deo ange-
licus chorus i primis cecinit
sed hylari9 ep̄c pictauiensis
ab illo loco laudam9 te usq̄
i fine cōposuit. **T**helephorus
autē papa ad missam cātari
cōstituit. **S**umachus uero pa-
pa i festis cātū cātari statuit.
Oñs uobiscū de ueteri testa-
mēto sc̄lz de libro Ruth ē
sūptū. **P**ax uobiscū de nouo

testamēto id ē de ewāgelio
 acceptū Et tū spū tuo de
 eplis pauli amen uero de
 apocalypsi **Quē** aplicus
 ordo tradere dno dici docuit
 et clemēs papa ul' anacle
 tus ad missam dici cōstituit
Oronēs ambrosi9 papa con
 stituit sed gregori9 papa auē
 it et ad missam dici iſtituit
Eplam et ewāgelium alexan
 der papa legi ad missam iſti
 tuit **Heronim9** aut' presbi
 ter lectionariū et ewāgeli
 arū ut hodie habet ecclia
 collegit sed damasus papa
 ut nūc moris est legi cōsuet
Graduale et alla ambrosius
 cōposuit sed gregori9 papa
 ad missam cātari iſtituit
Qui etiā iſestius dieb; neu
 ma qd iubilū dicit' iubilare
 statuit **Sed** abbas noherus
 de scō gallo sequētiās p neu
 mis cōposuit quā **Picolag9**
 papa ad missam cātari con
 cessit **Anastasi9** papa decuit
 ut dū ewāgelium legit' null9
 sedeat **Credo** iōnū deū cōsta
 tinopolitana sinodus cōposuit
 sed damasus papa ad missa
 cātari statuit **Offertoriū** gre
 gori9 papa cōposuit et ad
 missam cātari statuit **De sa**
 a **Postoli et coz' rē vestib;**

successores i cotidianis uestib;
 et ligneis calicib; missas cele
 brauerūt sed clemēs tradente
 petro usū factū uestiū et le
 ge sūpsit et stephan9 papa
 i factis uestib; missas celebra
 ri cōstituit **Zepherin9** aut' pa
 pa vitreis **Urban9** uero papa
 aureis ul' argēteis calicib; et
 patenis iſtituit offerri **Alex**
ander papa panē et uinū tā
 tū offerri ad missā statuit si
 cut et dñs iſtituit et aqua
 admisceri cōsuet sicut et a
 postolica tradicio docuit **Sil**
uester papa lineo corpali of
 ferri statuit sicut et ioseph
 dominicū corp9 iſindonem
 mūdā uoluit **Orate** p me
Ieo papa dicit' statuit **Hic**
 pſationes cōposuit **Sursū**
 corda de uheremia **Grās** aga
 m9 de apostolo ē sūptū **Pre**
 fationes **Dyonisi9** ariopagita
 putat' cōposuisse s; **gelasius**
 papa ad missam iſtituisse
Sēs scō **seru9** papa de ysaya
 dimidū de ewāgelio cōposu
 it et ad missam cātari statuit
Quonē **gelasius** cōposuit
 sed **gregori9** cap' dies qz
 nostros iſtermiscuit **Ieo** papa
 scōm sacrificiū imaculatū hoc
 apposuit **Pater** noster dñs
 quidem docuit sed **matthē9**

de cr
me

cōposuit gregori⁹ uero ad
missam cātari censuit sicut
aploica doctrina fēdidit **Hic**
capitulū p̄cedens **Orem⁹** p̄
ceptis et sequē **Libera** nos
addidit **B̄ndictionē** ep̄alem
martialis ep̄c aploz discipu
lus ex magisterio aploz fēdi
dit quas p̄babile studiū deo
seruētū auit **Ambrosius**
dicē cepit usq; mos ex eo usq;
quaq; cōualuit **Aplico** autē
hanc tātū q̄ finita missa p̄f
biter dicit **pax** dñi semper
uobiscū **Innocētius** papa di
ci cōstituit et p̄cē dare con
sūt **Ag⁹** dei serg⁹ papa cō
posuit et ad missam cantari
tstituit **Jul⁹** papa itunctio
nē corpus dñi isanguinē p̄p̄
buit **Delasi⁹** papa illū cō
municauit qui corp⁹ dñi ac
cipiens sanguinē nō sūpserit
Cōmunionē gregori⁹ papa
cōposuit et ad missam cātari
tstituit **Itē** missa ē de ueteri
testamēto sūptū ē ubi scilz p̄p̄
rao poplīm de egypto ire ius
sit. siue ubi ciro poplīm a babil
lone ire p̄cepit **Sciedū** ē qd'
abad hoc **Itē** missa ē missa no
mē accepit **B̄ndictam⁹** dño
sūptū ē de psalterio **Deo**
grās ab aplo sed dici hoc cō

stituit leo **Ex** hys omibz
gregori⁹ papa missam ordi
nasse tradit ut hodie p̄ ecclē
sīa cantatur

Sic subnectedū unde singu
la dicāt **Officiū** q̄si effi
ciū dicit **Missā** q̄si trans
missa dicit quia ī hoc officio
ceterumini cōmunicati pe
nētēs foris eccliam mittūt
Introitus ab itroitu sac̄dotis
dicit eo q̄ sac̄dote ad altare
itrocūte a choro cantat **Intro
itū** ideo canim⁹ qz xp̄m ī sac̄
dote nos suscipe significam⁹
Glā patri ideo canim⁹ quia
trinitatē nos adorāc̄ īnotesci
m⁹ **Byriel** dicit dñe miserē
xp̄cleyson dicit xp̄c miserē
ymas nobis **Hoc** ideo grece
cantat qz missa de t̄bz linguis
Hebraica greca et latina cā
tari p̄cepit sicut 2 tytul⁹ in
passioe dñi script⁹ fuisse le
git **Hebraicū** quippe ē allā
Osāna et amē greca uero
Bynel et xp̄cleyson latinū
liquū officii **Byriel** ideo ter
dicit qz thūtas adorāt q̄ apa
tribz ante diluuiū a patriar
chis ante legē a p̄phetis sub
legē uenerat **xp̄cleyson**
ideo ter cātāt qz xp̄c ī patre
et sp̄ū sc̄o adorāt qui patris
uolūtate sp̄ū sc̄o cōspante

salute mram opat. Item **h**aniel ter repetit quia pater et filius spūs scūs ab angelis a spiritibz iustoz ab hōibz colit. **D**eo etiā haniel cātat ut sub sequens orō sacerdotis exaudiat. **G**lā iercelsis solus sacerdos tēpit et chor9 simil' cōtinuit qz et solus angelus hoc tēpit et milicia celestis exercit9 simul cōtinuit. **Q**d dū tēpit ad oriētē se uertit quia angelic9 chor9 hoc ad oriētē bethlehem apud turri ad terrā recinuit p pax uobiscū ul' dñs uobiscū salutat popl'm sicut ingressu suo mūdū salutabat. **P**rofitur tū salutiōe ueteris testamēti et xpc tū salutiōe noui testamēti salutat popl'm quia dign9 ē nouū testamētū quā uetus testamētū popl's aut dñm cū spū ei9 esse orat ut cū spū et mēte omne moneat. **O**re Ore orat q̄ tātū uerba p̄nūciat. Ore et spū orat qui uerba q̄ dicit p̄ itēptationē discernit q̄ ore p̄nūciat. **S**pū et ore orat qui uerba q̄ dicit dñm et celestia itendit. **N**on oro sed orem9 dicit qz uorē totiq̄ ecclie exprimit. **O**ro ab orādo uocat' quia ī ea poplō et corpis et aīe p̄sencia et futura bona orant. **C**ollcā iō

quia sub ea popl's ī unū colligit' ul' quia ī ea orō totiq̄ ecclie ī unū colligit'. **H**ec est aut' differētia inter orōnē et collcām. **Q**d orō uocat' qd ad missam dī hoc aut' collcā qd ad p̄cessiōnē īstatiōe sup popl'm dicitur. **O**ro quoqz missa dī quia ī ea orō popl'i p̄ sacerdotē ad deum mittit'. **H**anc idētra p̄te altar' ideo dicim9 quia cū iudicio statuti statuti ad dextram oram9. **O**m̄s orōnes ad deū patre dirigim9 et p̄ dñm nrm ihesū xp̄m ī spū scō cōcludim9 quia cūcta iuste petita a p̄re p̄ filiū ī unitate spūs scī dari credim9. **P** cū qui uertim9 est nō nisi ī exortism9 dicim9 ī q̄bz diabolu uertim9 p̄ iudiciū ad iuram9. **P** q̄ tres causas ad oriētē nos uertim9 cū oram9. **U**na ē qz ī oriētē est patria nra scilicet paradysus unde nos expulsos dolem9. **O**rantēs ergo cōtra paradysū nos uertim9 quia reditū illuc petim9. **A**lia ē quia ī oriētē surgit corpus celi et lux diei ad orientē itaqz nos uertim9 quia xp̄m qui ē oriens et lux uera nos adoracōne sūtam9. **S**u9 esse debem9 celi ut lux ei9 uelit in nobis oriri. **T**ercia est quia sol ī oriētē orit' p̄ quē xpc sol iusti

de situ orōis

ne expmūt. **A**b hoc pmissu te-
nem⁹ qd̄ ī resurrectione ut sol
fulgeam⁹. **I**n oriente ergo cont̄
ortū solis nos vertim⁹ ut solem
angeloz nos adorac̄ ītelligam⁹
et ut ad memoriā reuocemus
glām nr̄e resurrectionis q̄ erit
p̄ claritate solis quē ī occidēte
quasi mori cōspicim⁹ tāta glā
in oriente resurgē videm⁹. **L**e-
ctio dr̄ a legēdo. **E**plā dr̄ sup
missa. **G**ni sup̄ stola dr̄ missa
qz̄ sicut p̄ph̄e sup̄ legē ita eplē
sup̄ euāgelium sūt. **H**anc ideo
legim⁹ quia viā p̄ eā nobis ad
xp̄m facim⁹. **G**raduale a gra-
dibz̄ dr̄ quia ī gradibz̄ canit̄.
Hoc etiā respōsū dr̄ quia choro
cātante ab uno vs̄us respondet̄
et illo versū cātante a choro re-
spondet̄. **V**ersus ideo dr̄ quia ad
inceptionē reuertit̄. **A**llā dr̄ lau-
date dñm̄. **I**lle quippe laudate
id̄ ē ia in d̄ x̄ d̄c̄e dei nōibz̄ vni
ponit̄ et dñs dr̄. **H**ui⁹ cantus
ideo versus dr̄ quia iterū ad allā
reuertit̄. **S**equētia ideo dicit̄ qz̄
necima iubili sequit̄. **T**ractus a
trahendo dr̄ qz̄ trahedo id̄ ē trac-
tim canit̄. **G**raduale ideo canta-
m⁹ qā de v̄nute ī v̄tute gradati
ire debem⁹. **A**llā ideo canim⁹ qā
ad gaudiū angeloz tendim⁹. **S**e-
quētia ideo iubilam⁹ quia facie
dñi ī iubilo videm⁹. **T**ractū ideo

canim⁹ quia p̄ laborē illuc p̄-
ueniem⁹. **E**uāgelium ideo legim⁹
quia p̄ ei⁹ doctrinā p̄ceptum
sum⁹ gaudia. **E**uāgelium dicit̄
bonū. **S**i bonū angelū dr̄ nū-
tū. **P**uniat̄ enī vitā post
mortē. requie p̄ laborē regnū
post seruiciū. **S**equētia ideo dr̄
quia p̄cedencia inicit̄ sequit̄.
Pro etiā iūciū euāgelij dr̄ qz̄
ibi liber euāgelij incipit̄. **V**bi
post euāgelium orem⁹ dr̄ apud
grecos orō sequit̄. **O**ffertorium
dicit̄ q̄si offertū tant⁹. **H**oc
ideo cātam⁹ qz̄ nos ipsos ī fac-
ficiū deo offerre debem⁹. **S**a-
cerdos man⁹ lauat id̄ ē opera
p̄ lacrimas cōpunctiois. **H**ic
liber ī sinistra pte ponit̄ ut ex-
peditor ad suscipiendū sacri-
ficiū reddat̄ et quia p̄ sinistra
tristitia designat̄ quē tūc ī
passioē xp̄i representat̄. **S**acri-
ficiū dr̄ q̄si sacri factū. **I**mmo
lacio dr̄ q̄si ī mola altaris te-
rebat̄. **H**ostia dr̄ quia ante
hostiū pugnā offerrebat̄. **V**ir-
tina dr̄ qz̄ p̄ victoria sacri-
cabat̄. **H**olocautū totū īcensū
dr̄ totū enī ī altari īcendebat̄.
Sacramētū dr̄ q̄si sacri unamē-
tū. **S**ecreta inde qz̄ secreto dicit̄.
Cū sacrificiū sup̄ crucē ī altari
cū crismate a pontifice factū
ponit̄ q̄si corp⁹ xp̄i cruci affigit̄.

panis omne dr ideo hic offert
 quia omnis salus corporis et aie
 Teo picipit **V**inu qsi a vite na
 tu dr hoc ideo offert ut sicut
 palmitis vite ita xpo iseram
Aqua ab equalitate dr **H**ec
 ideo sacrificio admiscet ut era
 qua renati fonte vite faciem
 et angelis coquent **P** omnia
 scia scia dicit quasi se sequi
 tur **A**lys em decedentibz alia
 succedut **A**me dr veru **P** totu
 hoc sacmentu cofirmat quap
 hoc et scim repat **D**icit em
 fiat quo verbo usus est deus
 i creatioe mudi qn dicit fiat
 lux et cetera **I**pe quoqz filius
 dei ame cognominat ut dr
 hic dicit **A**me **D**ns uobiscu
 ideo hic dicim quia rege celoꝝ
 poplo p sente inotescim **S**ur
 su corda ideo dicim quia an
 geloz exercitu aduentare no
 dubitam **H**uic em sacrificio
 aderunt et uota nra suscipie
 tes ad deu pferut **G**ras aga
 mus **D**ns deo nro ideo dicim
 quia ei p omibz bnificijs gra
 tes reddim **N**ichil aut sine
 causa rationabilis significaci
 onis fit i isto sacmto **I**deo z
 forma hui littere **W** no
 fit absqz sacmto magno
Significat quippe duas sub

stancias i xpo **V**eni qd er
 vna pte apit et ce altera
 sequit **V**inctit est xpi hu
 manitas que a pte matris
 tchoat et diuinitati copu
 lat **P** **Q**d circuloſo orbe
 vndiqz claudit xpi diuinitas
 que nec uicio apit nec fine
 terminat **X**pc quippe e via
 et veritas ipe de9 et dñs
Aper quo littere i modu cri
 cis **H** conuigit est scia crue
 p qua humana diuinitas so
 riant **P**refacio dr ploqui
 cio si sequetis canonis **H**ec
 et dr pparatio quia metes
 nras ad ministeriu xpi pre
 parat **I**n hac ideo ordines
 angeloz comemoram quia
 frequetia supnoꝝ ciuiu adesse
 demostram **M**agestas dr
 maior potestas **C**elu dr qsi
 casa elisios id e solis **S**era
 phim p n sunt plures angeli
Seraphim p m vn9 **S**cs scs
 ideo cu angelis tantam qz
 terrena celestibz conuigi per
 hoc sacrificiu clamam **S**cs
 dr sanguine tactu ul sane auct
Dns dans minas **D**eus de
 leus minas **S**ababot exerci
 tu scilz rex exercitu angeloz

Osanua dicitur saluifica id est
 salua nos habitans in excelsis
Canon dicitur regula quia per eum
 regulariter fit consecratio sacra-
 mentorum **H**ic ob tres causas
 sub silencio dicitur **U**na est quia
 cum deo loquitur cum non ore sed
 corde clamat precipit **I**deo
 autem verba dicimus ut sciamus
 quod intendere vel petere debeamus
Secunda est ne populus tam plura
 declamacione attediatur absce-
 dat vel sacerdos tam longo clamo-
 re deficiat **T**ercia est ne tam
 sancta uerba tanti mysterii vi-
 lestant dum ea vulgus per coti-
 dianum usum sciens inconueni-
 entibus locis dicat **V**nde fertur dum
 canon publice cotidie recita-
 retur ab omnibus per usum sciret et
 cum pastores cum super panem in
 agro et vinum dicerent repen-
 te carne et sanguine ante se
 inuenerunt atque inde diuinitas
 percussa inuenerunt **V**nde sino-
 dali decreto sub anathema-
 te est preceptum ut nullus cano-
 ne dicat nisi in libro et in sacris
 vestibus et super altare et super
 sacrificium **E**t ut nullus sacri-
 ficiu nisi iureis vel arxeteis
 vasis offerat cum hec omnis

habeant nequeant et ideo incon-
 gruum non faciant **H**ic in libro
 ideo crucifixum depingit quia
 per illud passio christi oculis
 cordis ingerit **T**unc igitur ideo
 dicit quia quasi deum presen-
 tem aspicit ideo per **T** litteram
 incipit quia hec forma cru-
 cis exprimit **C**lemens dicit quasi
 clara mens **D**um homo timet
 tabescit dum deum aspiciunt sentit
 mens ei clarescit **H**ec dona
 quantum ad panem in qua aqua
 et farina **H**ec munera quantum
 ad vinum in quo aqua et vinum
Hec sacrosanta ad utrumque illi-
 bata id est sine labe **A**gnus
 enim paschalis debuit esse sine
 macula et christus fuit absque
 peccati menda **E**cclia dicitur
 conuocatio quia non timore
 sed amore spiritus sancti unam fidem
 conuocat **R**atholica dicitur uni-
 uersalis quia hec religio per
 totum mundum seruat **P**apa
 dicitur pater patrum **O**rthodoxus
 recte glorians scilicet in recta
 fide existens **N**emeto dicitur
 famulorum **H**ic possumus no-
 minare quos uolumus pro
 fidelibus tantum offerre sicut dicitur
Quorum tibi fides cognita est
Communicantes ideo sancta dei

genitrix uirgo maria nomina-
 tur quia hoc sacrificium de ea
 mundo generat. Ideo autem rui
 apli nominantur quia illoz doc-
 trina et sanguine hec sacra-
 menta affirmant. Pro testimo-
 nio namque huius sacrificii petrus
 et andreas et philippus sunt
 crucifiri paulus et iacobus ma-
 theus et bartholomeus decola-
 ti iacobus simon et thadeus
 enecati iohannes ueneno et ex-
 ilio cruciatus thomas transf-
 ossus. Deinde duodecim mar-
 tiri nomina recitantur quorum cru-
 ciatu hoc sacrificium comedat.
 Ex quibus quidam summi pontifi-
 ces quidam epi quidam dyaconi
 quidam laici extiterunt quia oes
 gradus omnesque ordines huius
 sacramenti prebuerunt testimonium.
 Unus quippe et ceteri demetrius
 sicutus cornelius romani pon-
 tifices cyprianus kartagine-
 sis archiepis laurentius archi-
 diaconus crisostomus iohannes et
 paulus milites cosmas et
 damianus medici fuerunt qui
 omnes pro christo nostro sacrificio san-
 guine fuerunt. **Q**uam ob-
 latione benedicta id est hanc
 materiam terrenam ad corpus
 filii tui sicut adam de terra

formatam spiritu sancto repleas
 ascripta id est ad formam filii
 tui signata diuinitati ascri-
 bis. **R**ata id est ueritati fir-
 ma facias. In fide nostra ratio-
 nabile pro deuotione nostra effi-
 cias acceptabile. **P**roinde hoc
 est priori die. **H**oc est corpus
 meum. Sicut ex uerbis domini ex
 nichilo factus est mundus ita pro
 uerba domini hec species rerum
 mutat uere in corpus domini.
Hunc preclearum calicem. **D**e calice
 est in misterio que christus in uerbis
 tenuit quoniam in materia me-
 talli alii. **E**terni testamenti
 Testamentum illa scriptura uo-
 catur pro quoniam mortui hereditas
 uiuis confirmat. **N**ouum et et-
 ernum testamentum est nobis christi
 sanguine scriptum pro cuius mor-
 te celeste regnum in hereditate
 est firmatum. **M**ysterium uocat
 ubi aliud uidetur aliud intelli-
 git. **S**pecies panis et uini con-
 nit corpus christi et sanguis cre-
 dit. **H**ostia pura quantum ad
 corpus. **H**ostia sanctam quantum ad
 sanguinem. **H**ostia imacu-
 lata quantum ad utrumque. **A**lter
Hostia pura ab aliis hosti-
 is separata. **H**ostia sanctam id est

de calice

nos sc̄ificatē **H**ostia imacu-
lata id ē a maculis emūdata
et panē sc̄ibz vite quo pasti
eternā efficiam̄ **E**t calicem
salutis p̄petue uidelis tuus
gustu eterni salutē cōseq̄
mur **I**usti abel ideo mencio
abel fuit quia hoc sac̄ficiū
suo agno p̄tulit et inotens
ut xp̄c occubuit trugita nā
q̄ ānoz occidit sicut xp̄c tri-
gita ānoz crucifigit **S**ac̄fi-
ciū abrahe Patriarcha dr
sūm̄ pater **H**ic figurā dei
habuit qui filiū suū p nobis
ut ille ysaac optulit **A**ries
imolat̄ et ysaac euadit et
caro xp̄i p nobis sac̄ficatur
diuinitas uero illesa extitit
Sūm̄ sacerdos Melchisedech
qd̄ sonat rex iusticie **H**ic si-
ne patre sine matre assimu-
latur filio dei qui ī celis ma-
trē nō habuit ī terris patre
caruit **H**ic rex iusticie extitit
quia iustos remunerabit in-
iustos iuste dāpnabit **M**el-
chisedech sac̄ficiū xp̄i pane
et uino expressit que xp̄c
ī sac̄mētū corpis et sangui-
nis tr̄stulit **I**deo ī hoc loco
horū sac̄ficia recitat̄ quia
protin̄ p īclinacionē sc̄edo

tis mors xp̄i cōmemorat̄ q̄
p̄ hec p̄ figurabat̄ **I**nbe hec
p̄ferri p̄ manū sc̄i angeli in
sublime altare **A**ngelus dr
nūciū xp̄c magni cōsiliū an-
gelus extitit dū cōsilio pa-
tris p̄ filiū hūc mūdū rede-
redimi nūciauit **S**ublime
altare ī cōsp̄cū dei est xp̄c in
dextra dei **S**up̄ qd̄ altare
eccl̄ia hostias sp̄ales imolat
et sup̄ qd̄ de quota fidelū
sac̄ficiū iusticie acceptat
Hic angelus hec sac̄mētā
sublime altare fert dū ī tropel-
lans p nobis uultui dei ap-
paret **Q**ui ex hoc altari
sc̄ibz xp̄o participat̄ om̄i
b̄ndictioe celesti et grana
replebūt̄ **M**enēto dñe
famuloz famularz q̄ tuaz
Hic poteris nō quos vis
nominare sed nō ī domini-
ca die **N**ota uinoz ī libro
scribebat̄ que ad altare ī fra-
tanonē recitabant̄ et hic
liber vniētū uocabat̄ **S**imi-
liter hic nomina defūctorū
de libro recitēbant̄ sed hoc
dominicis diebz ītermittēba-
tur quia a q̄busdā aīe ob
resurrectionē dominicā re-
quē habē credebant̄ **C**um

de abel

de abraha

de melchisedech

aplis et martirib; cū iohā
 ne **Q**uidā iohēm baptistā
 uolūt itelligi quidā mar
 tū euangelistā qui et iō
 hāncē dict⁹ legit⁹ q̄ magis
 hic itelligit⁹ **O**cto martires
 et septē vigīes hic ponūtū
 quoz sanguine hoc sacmētū
 approbat⁹ quia p̄ hoc sacfi
 cū i septē domo sp̄t sc̄i ad
 otto b̄fitudīes p̄uenit⁹ **D**ū
 si ordines ⁊ seruis hic itrodu
 cūt⁹ quia p̄ om̄s ordines ⁊
 seruis hoc sacmētū cōfirmat⁹
Ex euangelistis quippe iohs
 qui et marcus ponūt⁹ qui
 alexandrie p̄sul et martir
 fuit **E**t dyaconib; stephan⁹
 qui p̄m⁹ martir post xp̄m
 extitit **E**t apolis mathias q̄
 p̄ xp̄o occubuit ex septuagi
 ta duob; discipulis barnabas
 qui se p̄ xp̄o optulit **E**t pa
 triarchis **I**gnaci⁹ antioren⁹
 ep̄t **E**t papis alexander ro
 man⁹ pontifex **E**t p̄br̄is
 marcell⁹ **E**t exorcistis petr⁹
Et cōiugatis felicitas et per
 petua **E**t vīgīib; agathya
 et reliq̄ que om̄s hoc sac
 ficū suo sanguine firma
 uerūt et i corp̄e xp̄i cōmu
 nicari meruerūt **P** que

om̄ia bona creas nos i nouā
 creaturā in xp̄o **S**anctificas p̄ bap
 tismū i xp̄o **V**iuificas p̄ sp̄m
 sc̄m i aīa. b̄ndicis sp̄nali b̄n
 dictioē **V**enite b̄ndicti patris
 mei **E**t p̄as nobis sc̄i; vitā
 etnā p̄ mortē **P** ip̄m nos
 creas **C**ū xp̄o nos recreas **I**n
 xp̄o nos ad vitā resuscitas
Sac̄dū q̄ i canone nulli aliq̄
 dicē ut adicē licebit nisi q̄
 ab apolicis uiris positū fuerit
Si aliq̄ p̄sūpserit nō de
 uotioni sed p̄sūp̄ciōi ascribit⁹
Ideo pater n̄r alta uoce cātāt⁹
 ut cōmunicari ante alteru
 trū offensas dimittēdo p̄ pa
 tē recōciliēt⁹ **p̄r n̄r** **D**e⁹ uo //
 luit esse p̄r d̄ns iudeoz q̄si
 seruoꝝ p̄r uero xp̄ianoz q̄si
 filioꝝ **I**deo illos quasi iutiles
 seruos de domo cicit. istis q̄si
 filiis hereditatē t̄bunt quos
 nūc et pane angeloz et car
 ne vituli sanguinati pascit
Qui d̄i celis id ē i sc̄is **S**anc
 tificet nomē tuū **N**omē dei
 sanctificat⁹ cū nos filio ei⁹
 uniti i regno patris et̄s cohe
 redes assumunt⁹ **T**unc regnū
 ei⁹ aduenit cū ecclia regnū
 eius ad celestia p̄uenit **V**o
 luntas ei⁹ sicut t̄c̄s ita iter
 ra fiet cū terrena cans celeste

Speciali

de fr. m.

Dicit corpus et homines
nichil mali concupiscit sed
equales angelis erit **P**ane
cotidie hodie dat qm cruce
suo corpe nos creat **D**ebita
nra dimittit si nobis alijs
dimittit posse prestiterit **I**n
temptacione no inducit si nos
a temptacione liberauerit **A**ma
lo liberabit si nos a pcto et
inferno eruerit **R**omane scē
marie ideo hic **n**ominat^r cō
memorat^r ut p eā a pteri
tis et pntibz et futis malis
liberem^r p cui⁹ pti filij dei
efficiunt^r **I**deo aut tres apli
nominat^r quia i ore duoru
ul' triu testiu omne uerbu sta
re affirmat^r et huic sacmēto
tres ordines scilz doctores cō
tinētes cōiugati testificātur
Hic poteris nominare de scis
quos uis quia qz mēbra ec
clesie participant xpi sacmētis
Cū osculata patena sacerdos
signat quia p cruce et hoc
sacrificiū omnia icelis z iter
nis pacificata denūciat **P**ax
dr a pacto qz de⁹ pactū cum
hōibz fecit qz eis p filiū suū
ppici⁹ sit xpc ideo agn⁹ dr qz
ipe ē qui secūdu lege i pascha

imolabat^r p que a seruitute
liberabat^r **H**unc iohānes uo
cauit agnū dei qui tolleret
pcta mūdi **I**deo ifractioe ag
nus dei **c**ant^r cantat^r ut dig
ne carnes hui⁹ agni sumat^r
Qui agn⁹ liz ab omi poplo
totus et a singulis tot⁹ sumat^r
t^r tamē tot⁹ et iteger i celo
pmanere nō dubitat^r **S**ac
mētū nāqz qd' ore pcepit^r i
alimētū corpi⁹ redigit^r **V**ir
tus aut sacmēti qua iterior
homo faciat^r p hanc vita
etna adipiscit^r **T**er agn⁹
dei cant^r quia corpus xpi
triforme itelligit^r illud qd'
i celo residet et qd' i terra am
bulat et qd' i sepulchris re
quiescit **P**opls cōmuniat^r
tur⁹ tres dies debet ante
ab uxoribz abstinē et tribus
postea ab eis uacare **T**ot e
cū diebz popls olim absti
nuit qm lege accepit **E**uka
ristia dr bona grā **E**ulogia
bndictio bona **C**ōmuniō p
ticipatio **H**inc ideo cātam⁹
ut cū iustis grē dei cōmu
nicem⁹ **C**ōplendū ideo dr qz
p illud missa cōplet^r **I**te
missa ē est licētia abeundi

de maria

de pace

Deo gratias Tricatio grati-
 landi His quippe pactis po-
 pulo gratias deo reddidit et
 ad ppa redit sicut popl' isrl
 pmissu pharaonis de egypto
 abijt et gratias deo retulit
 suae qn cyro p'cipiete de ba-
 bylonia ad iherlm redijt et
 gratias deo egit Ita nos ac-
 cepta ultima bndictioe ad
 patriam celestem ibim' et i gra-
 tiarum actioe semp manebim'

Deo unum trum pueoz scilz
 bndicite omnia post missam
 cantabim' qz deu p omibz bn-
 ficijs suis bndicim' que post
 i seculum scilz ladabim' Huc
 toletanum consilium cantari istitu-
 it et huc negligetes anathe-
 mate subdidit

Missa diuidit i quatuor
 spes scilz obsecrationes
 orones postulationes granu
 actiones Abucio misse usqz
 ad offertorium sunt obsecra-
 tiones A secreta usqz ad pat-
 nr sunt orones Deinde usqz
 ad comunione postulationes
 Erunde usqz ifine granu actio-
 nes Tribz horis hie missa ca-
 tae scilz tertia sexta et nona
 Infestis tertia i puatis sexta i

quadragesima ul' t diebz ie-
 iunij nona hora Hora tertia
 ideo missa cantat' quia hora t-
 tia xpc ad passionem diuidita-
 bat' qn iudei crucifige cruci-
 fige cu clamauerunt et mili-
 tes cu flagellauerunt Hora
 sexta ideo missa cantat' quia
 hora sei xpc p nobis i cruce
 imolabat' Hora nona ideo
 missa cantat' qz hora nona xpc
 mortem subisse tdit' Semel i
 die debet missa ab uno sacdo-
 te celebrari sicut et xpc semel
 uoluit imolari Si aut neces-
 sitas cogit id e si due festiui-
 tates siml' occurrunt due ul'
 tres celebrari poterunt quia
 et romani i die natalis dni
 faciunt Et xpi passio e tripti-
 ta Passus est cu linguis in-
 sultatum manibz uerberatum
 clauis crucifigetur Ipse etia
 ifigura apatriarchis e imola-
 tus xpc a prophetis sacrificatus
 xpc ide a pre et a semetipso
 p nobis oblat' **L**egit' de
 leone papa q sep' i una die
 septem missas aliqui octo cele-
 brauit Null' absqz sacdota-
 libz uestibz et hys singulis co-
 sectis et altari cosecto missa

de leone fff

celebrare debet et nulli nisi or-
 dinato eplam et ewangelium
 lege licet sicut nulli nisi or-
 dinato missam celebrare licet
 post acceptam lauacione nulli
 missam celebrare ul' comuni-
 care licet licet qd' si fecerit
 graui penitencia obnoxius est
Gloria ierexelsis nunq' nisi
 ad hora tertia canit' quia sps
 scus sup' credentes descendisse
 et eos gl'a et exultatione replet-
 se legit'. In duobz etia' sabba-
 tis pasce et pentecosten ad
 nona cantat' quia bap'tisa-
 tis amissa gl'a reddit'. Vna
 oro regularit' dicit' sicut et
 vna epla ul' vnu ewangelium
 legit'. Si aut' festiuitas i die
 dominica occurrerit duas di-
 ti licet quia et hoc roma-
 na auctoritas i die natalis do-
 mini ad scdam missam facit
Indu tres ideo dicim' quia
 dnm ter ante i officio oras-
 se legit' aliqui quinq' dicim'
 quia quinq' p'tita passionem
 dñi i officio agim'. Nonnuq'
 septē vsurpam' pp't septē
 p'ticiones i dominica oroe
 quas tantū aplos sup' hoc sa-
 crificiū dixisse cognouimus

Qui hūc numerū sup'pres-
 sus fuit ut ceteris erubescit
In quadragesima ideo ad missam
 flectam' genua dicit'
 quia corp' et aiām i peni-
 tencia nos humiliat' inuim'
Ob tres aut' causas ad ter-
 ra cadim' Vna ē q' xpm
 i carne adoram' que ad
 terras descendisse et carne
 de terra i diuise ad leuandos
 nos uenerando memoram'
Alia est q' ad memoriam
 reducim' quia i paradiso
 cū angelis stetim' nūc i ter-
 rā aīalia i terra iacem'
 et aiām nrām corpali mo-
 le ad terrā depōni i gemisc'
Tercia causa hec est Qui
 stat alijs hominibz coequa-
 tur qui i terra iacet bestie
 assimilatur' Et nos dū i iusti-
 cia stetim' rōnabilibz simi-
 les sum' postq' uero i ter-
 ris desideria recidim' cum
 bestie q'si rōnales i luto re-
 pim' Quia ergo alijs ho-
 minibz nos dissimiles i factis
 cernim' eis etia' ipso corpis
 statu equari erubescim'
Et lapsū aīe nrē i uicia pe-
 nitendo clamam' dū ad terrā
 corpe cadim' et uentrē nos

struere et animam nostram pa-
 umeto facimus adherere ut p-
 xpm pp'e nos tria factu a t-
 renis desiderijs ualeamus re-
 surgere. **H**ic aut ritus ab abra-
 ham exordiu suscepit qui itra
 pstratus dnm adorauit. **C**uic
 iphe imitari sut qui itra ca-
 dentes deu adorauerunt. **G**enu
 aut flexio a gentilibus e sup
 ta. **C**uic honore ipsi regibus
 exhibuerunt quos pni et genu
 flexio adorauerunt. **N**os aut
 cu apls dicimus Deo flecto
 genua mea ad deu. **C**um e
 spm scm suscitatur. **I**deo cu lu-
 mine missa celebratur quia
 hoc sacmentu p spm scm co-
 secrat et digne hoc pcepti-
 entes a spu sco illustratio-
 uone etia leticia designat
 quia sacmentu misse etia
 leticia donat. **I**n credo t vnu
 cu z ho fcs e dicimus. **G**enua
 flectimus quia xpm homine
 factu et p nobis crucifuru
 adoramus. **C**redo t vnu t omibz
 dnicis et festis dni et sce
 crucis canit et t festis sce
 marie et natalitjs aploz
 et t festiuitate omniu scoru
 et t dedicatioe ecclie cantat

quia aliqd de hys sonare
 videt. **L**iber euagelijs ifra
 credo i vnu osculat quia p-
 par p ipm reddita declarat

Pelagius papa **De pfacioe**
 ordo pfaciones catari non e
 statuit scilicet. **Q**uia p terna
 ti. de natiuitate. **Q**uia cum
 unigenito. de ephiphania
Qui corpali ieiunio de qua-
 dragesima. **Q**ui salute hu-
 mani generis de passioe ul
 de sca cruce. **T**e quide dne
 de pascha. **Q**ui p resurrectione
 sua de ascensioe. **Q**ui
 ascendens sup omes celos de
 pentecosten. **Q**ui cu unige-
 nito filio de sca trinitate. **T**e
 dne supplicat exoramus de sco
 petro et paulo q etia de
 pluibus aplis dr. **G**regorius de
 papa decima qui eccliam
 tua de sco andrea adiecit q
 de vno quolibz apls usqz
 dici cosuevit. **N**omine aut vr-
 banus papa undecima de sca
 maria addidisse no ignorat
 que a pluibus vbiq frequen-
 t. **S**other papa constituit ut
 nullus missam celebraret n
 saltē t t sit zacharias papa
 constituit ne sacerdos cu baculo
 ad altare intret et ne uelato

de pfacioe

capite ad altare stet
Ad missam pdefunctis
 gra pat et alla qd letitiam
 designat nō cātat quia luc
 tū imitat et nos p hoc ihūc
 mūdū ad tristitia uenisse
 p luctū hūc exre monemur
 Corpa uero mortuoz nō de
 bent iteresse missē uiuoz qz
 nobiscū nō respōdent et cū
 uiuis nō cōmunicāt. **N**ot
 aut sigtat qz hū q pccis mor
 tui sūt et xpi sacmēta nō
 pcpuit itra uiuētū cōmu
 nicatoribz xpi iteresse nō po
 tert. **Explicit de missa incipit de**

explicit de missa
 incipit de ecclia

Hec breuit de **Ecclia**
 missa dixerim nunc
 pauca de ecclia i qua agit
 videam. **N**ōc p mū altare
 dno cōstruuisse deū abrahā
 ysaac et iacob altaria edifi
 casse legūt qui nō aliud q
 lapides erecti itelligūt. **S**u
 p quos sacrificia mactabant
 que supposito igne tremabant
Aliqñ uero ignis de celo
 descendit et oblatū sacrificiū
 cōsumpsit. **D**n̄ cam frēm suū
 occidit qz ignis celestis sa
 crificiū suū cōsumpsit suūqz
 itactū remāsit. **H**ec autē
 differēcia est int̄ altare et

arum qd altare qsi altare q
 si alta res ul' alta area dī
 ara dī i quo sacerdotes itē
 sum adolebant ara uero
 qsi area id est plana ul' ab
 ardore dī eo qz i ea sacrificia
 ardebāt. **A**ra ecclā grece lati
 ne dī p̄tatio

Quando uero dñs
 poplū suū de egypto
 eduxit sp̄ale tabnaculū moy
 si i mōte synay ostēdit ad
 tū exemplar materiale
 fieri p̄cepit. **V**isa quoqz p
 ciosa et sacras uestes fieri
 iussit altare ad sacrificia
 sacrificia sacerdotes et leuitas
 ministeria cōstituit et tu
 bas argēteas ul' creas ad cō
 uocādū poplū cōstituit.
Que cuncta moyses scdm
 ostensū exemplar muro ope
 cōsumauit et tabnaculū
 cū gaudio popli deditauit.
Quod postqz ē uetustate cō
 sumptū iussit sibi fieri tēplū
 atqz cartā dauid regi p̄
 tā misit i qua erat descrip
 tio qualis tēplū cōstrui
 debuerit. **S**alemon uero mi
 nificū toto orbe famosū edi
 ficauit sicut dñs i carta
 t̄perauit. **A**ltare quoqz au

reū et p̄ciosissima vasa et vestes sacras fecit sacerdotes cantores leuitas i ministreria tēpli distribuit p̄ ut dñs ipleri p̄cepit Om̄ibz nite pactis tēplū maximo culto cultu dedicauit et archum i eo collocauit qd qz utriqz eccliam p̄figurauit scdm̄ formā utriusqz populis xp̄ianis ecclias formit

Tabernaculū De tabna

Quod popl̄s timere **culo** habuit formā mūdi tenuit et typū ecclie p̄grinā tū gessit q̄ timere huius mūdi nō manētē ciuitatē habet sed futūā iquirīt **Tabernaculū** scdm̄ mūdū erat fortū et elemēta atqz om̄e qd̄ i mūdo ē i eo fuerat p̄figuratiū qz totū hic mūdus iā factus est dei tēplū xp̄i sanguine dedicatiū in quo vniūsalis ecclia tabernaculū dei existens deum vniū et uerū laudibz iungit cōrelebat et ex tabnaculo tēplū fieri desiderat Cuius tabnaculi una ps dicebat scā i qua popl̄s sacrificabat et ē actua vita i qua popl̄s

Dedicatioē i dilectioē p̄mi laborabat Altera pars dicebat scā scōz i qua sacerdotes et leuite ministrabant et ē cōtēplatiua vita i qua religiosoz sinceritas i dilectioē dei celestibz ihiat Porro scdm̄ cūdū formā tabnaculi faciūt ecclias xp̄iani Scdm̄ scā sit anterior dom⁹ ubi popl̄s stat sc̄iarū uero scdm̄ scā scōrū ubi clerus stat **Ministeriū** leuitaz et sacerdotū mutuaunt ecclia i ordinē xp̄i ministrorū **Vasa** et uestes et ritū sacrificorū cōuertit imōrē eccliastricorū clangorē tubarū cōuertit i sonū campuarū **De templo**

Quod popl̄s i patria cū pace possidebat p̄fert tēplū gl̄e de viuis lapidibz i celesti iherlm̄ cōstructū i quo ecclia per eum pace exultat **H**oc et i duo diuidit quia tēplū sup̄ne curie i angeloz et hominū differēciā discernit **I**n quo altā aureū xp̄i gloria scōz **I**n hoc tēplo sēs electi sacerdotes et cātorez erūt ip̄i et vasa p̄iosa i tamino t̄bulatiois examinati

de templo

de ecclesia

un noia

ut sol fulgebunt ueste salu-
tis et iduictio iusticie spe
splendescunt **De ecclesia**

A templo itaqz qd' salerno
fecit ecclesia nra forma
accepit p hanc quippe do-
mū ecclesia significat' ideo
et ecclesia uocat' Ecclesia aut
septē uocabulis tignit' qz
ecclesia xpī septē donis spī
scī uelut septē columnis
dom' sapientie fulcit'

Ecclia uero conuocatio dr
quia i ea popl' fidelū ad
audiēda iudicia dei et ad cō-
muniū xpī conuocat' Synago-
ga congregatio dicebat' qz
uirtū legis uelut grex ir-
racionabiliū pecorū congrega-
bat' hec dom' ē basilica id
ē regalis nūcupat' quia in
ea regi regū ministrat' Bas-
ilica nāqz rex qsi basis laos
id ē columna popli quia
ei' regimie fulcit' Hec etiā
kyrica id est dñialis appel-
lat' quia i ea dño dñoz ser-
uit' Kyrios nāqz dñs dr Hec
quoqz dom' dei uocat' quia
i ea de' adorat' Hec domus
orōnis appellat' quia i ea po-
pl' fidelū ad orōnē congre-
gat' Hec etiā aula dei nū-

cupat' quia i ea cōmuniū
etnī regis celebrat' Hec
quoqz dr oratorū quia lo-
tus orōnis est fidelū her
templū qsi amplū tertū no-
tat' quia cōuictus popli i
ea qsi sub unū tertū conu-
nat' Monasteriū dr qsi
habitatio monachoz monas
quippe solus sterion dr ha
bitatio **De capella**

Capinū dr dom' ad quā
pauperes ad postulan-
dū elemosinā cōfluunt inde
diminutiū capella dr i qua
xpīani pauperes spū ad p-
postendū aie elemosinā cō-
ueniūt Capelle a capranū
pellibz sūt dicte Antiqui
etenū nobiles ecclesias tū-
nere de pellibz capraz factas
habebant quas inde capel-
las uocabāt et eaz custo-
des capellanos nominabāt

Sunt etiā
capellani a capa scī marti-
ni dicti appellati quā reges
francoz i prel'is semp ha-
bebūt et eā deferētes ca-
pellanos dicebat

Ideo aut ecclicie adorien-
tem uertūt' ubi sol orit' qz
T eis sol iusticie adoratur
et i oriēte paradysus nra

esse p̄dicat̄ p̄ eccliam ergo
 ecclia figurat̄ q̄ i ea ad ser-
 uiciū dei cōgregat̄ Dom⁹
 her sup petra locat̄ et ec-
 clia sup xpm firmā petra
 fundat̄ Quatuor parieti-
 bus surgit i altū et ecclia
 crescit quatuor ewāgeli-
 is i alta v̄tutū Dom⁹ her
 ex duris lapidibz cōstruit̄
 et ecclia ex fortibz fide
 et opaciōe colligit̄ Lapi-
 des cemet̄o cōglutinātur
 et fideles i vinculo dilec-
 tionis cōparināt̄ Scīa-
 riū ē p̄mitua ecclia de
 iudeis collecta anterior do-
 mus ecclia de gentibz cō-
 uerta ad fidē Scīarū sūt
 etiā i cōtēplatiua vita de-
 gentes anterior domus
 i actua vita deo seruīetes

Per spicue fenestre
 que tempestatē excludūt
 et lumē i traducūt sūt dor-
 tores qui t̄bini heresū ob-
 sistūt et lucē doct̄ne ecclie
 i fundūt Vitū i fenestris
 p̄ qd̄ radius luminis iacu-
 lat̄ est mens doct̄oz que
 celestia q̄si p̄ speculū i e-
 nigmate cōtēplat̄

Colūpne que domū fulci-
 unt sūt ep̄i qui machinā
 ecclie vite rectitudie i alta
 suspendūt Trabes q̄ domū
 cōiungūt sūt seculi p̄ncipes
 qui eccliam cōtinēdo mu-
 nuūt Tegule tecti q̄ imbrē
 a domo repellūt sūt milites
 qui eccliam ab hostibz pre-
 giūt Laquear picture sunt
 exempla iustoz que ecclia
 rēp̄sentant or̄mētū morū
 Ob tres causas fit pictura
 p̄ma ē laycoz litteratura
 s̄cda ut dom⁹ tali decore
 ornet̄ etiā ut p̄oz vita ad
 memoriā reuocet̄

Somma q̄ circa capita
 sc̄oz i modū circuli depin-
 giūt designat q̄ lumē et̄ni
 splendoris coronati fruūt̄
 P̄cto sc̄dm formā rotūdi scu-
 ti pingūt̄ quia diuina p̄-
 tectiōe ut scuto nūc muni-
 unt̄ vnde ip̄i cantant gra-
 tulabūde Dñe ut scuto bone
 uolūtatis tue coronasti nos
 vsus aut̄ formas sculpēdi
 a lege cepit ubi moyses ius-
 su dñi duos cherubin ex
 auro fecit vsus uero ecclias
 pingendi a salemone sūpsit
 exordiū qui uarias relatu-

de corona sic

nas in templo domini fieri iussit
Vnus etiam candelabri et thur-
ribuli a lege cepit paupere
tunc quod pedibus calcatur est vulgus
cuius labore ecclesia sustentatur
Certe sub terra constructe sunt
cultores secretioris vite

Altare super quod sacrificium
sacrificatur est christus
super quem sacrificium ecclesie ac-
ceptatur. Ideo corpus christi super
altare conficitur quia populus in
eo credens qui ex eo reficitur
vnum cum christo quasi multi lapides
vnum altare efficitur. In altari
reliquie reconduntur quia in
christo omnis thesauri sapientie
et scientie absconditur. Super
altare capse ponuntur sunt apostoli
et martires qui pro christo pas-
si leguntur. Palle et uestes quibus
altare ornatum sunt confesso-
res et virgines quorum operibus
christus decoratur. **De Cruce**

Cruce ob tres causas sub
altare erigitur. Primo quod signum
regis nostri in domo dei qua-
si regia urbe figuratur ut a mi-
litibus adoretur. Secundo ut passio
christi semper ecclesie representetur.
Tertio ut christiani populus car-
nis suam crucifigendo vincat

et concupiscentiis christum imi-
tetur. Verilla uero erigitur ut
trophaeum christi ecclesia iugiter
memoretur. **Propitiatorum**
quod super altare locatur est diuini-
tas christi que humano generi
propiciatur. Gradus per quos ad
altare ascenditur sunt virtu-
tes per quas ad christum perti-
gitur quo iuxta altare manus
abluitur est misericordia
fluens de christo qua homines
in baptismo uel in penitencia
a sordibus diluuntur.

Palla que in ecclesia suspen-
duntur sunt miracula christi que
in ecclesia leguntur. Pulpitum
quod in altari sustolitur et in quo
euangelium legitur est profectus
vita ad quam per euangelium
doctrina peruenit dum relictis
omnibus quis christum sequitur.
Ecclesia iugiter lumine lucerne
illuminatur et ecclesia christi lu-
mine spiritus sancti semper illus-
tratur. **Baptismus** in ecclesia ce-
lebratur quia catholica ec-
clesia est mater de qua noua
progenies christo generatur. Ostium
ab ostendo uel ostendendo dicitur. Ostium quod inimicis ob-
stat et amicis aditum intro

de altare

de cruce

etiam ostendit
in inferna d
a domo su
aditu ostend
Chorus
phillippi a
um credunt
antiquitas
ur uidet m
dos suos et
et toto corp
P. r. p. r. e. c.
uoluerit it
ri reuoluto
replacit
um la form
morua plan
tium p. r. p. r.
ne signum re
placit man
tium pedu. r. o.
tium. Q. d. fidel
et i. r. u. r. u. r.
Nam populo
bro egressus
isse et mar
p. r. o. p. r. i. m. u.
ante archan
salusse et r
mos retinisse
mon r. a. r. o. r. e. s.
r. r. i. m. u. s. s. e. l. e. g. i. t.

cundi ostendit est xpc q
p iusticia obstans ifideles
a domo sua arret z fideles
aditu ostendedo p fide itro
Chorus de Choro ducit
psallenti a chorea caneci
um exordiu sumpsit qua
antiquitas ydolis istituit
ut iudei uidelicet decepti
deos suos et uoce laudaret
et toto corpe eis seruirent
p chorea aut circuncione
uoluerut itelligi firmamē
ti reuolucione p manuu
cōplerione elemētoz cōner
ione p sonu cātācū ar
monia planetaz resonā
tū p corpis gesticulatio
ne signoz celi morione p
plausū manuu ul strepi
tū pedū tonitruoz crepi
tū **Ad** fideles imitati sut
et i seruiciū dei cōuertēt
Nam poplō de mari ru
bro egressus choreā dur
isse et maria eis cū tym
pano pcinuisse et dauid
ante archam totis uiribz
saltasse et cū cytara psal
mos recinisse legit et sale
mon cātōres circū altare
istituisse legit qui uoce

28
tubis organis cymbalis cy
tharis tantica psonuisse
legūt vnde et adhuc i cho
reis musicis istrumētis uti
nitūt quia globi celestes
dulci melodia circūforti di
Chorus dr de cōcordia **dia**
a cōcordia cātācū siue a co
rona cōstācū **Olim** nāq
i modū corone cta aras cā
tantes stabāt sed flaman
et diodery epi chor9 alterna
tim psallē istituebat **Duo**
chori psallēcū designant
angelos et spc iustoz q̄sire
cipra uoce deū laudācūm
Cancelli i quibz stant man
siones multas i domo pris
designāt **Ad** aliqui de cho
ro cū pressioe ad aliq altāe
uadūt et ibi istacioe tamit
figtat q̄ aīe xpiane de hac
vita exeuntes ad xpm pue
nūt et ibi i cōsortio ange
loz deo cōcinūt **de Corona**
Corona ob tres causas in
teplo suspendit **Una** q̄ ec
clesia p hoc decorat cū ei9
luminibz illuminat **Alia**
q̄ ei9 visioe admonem qz
hij coronā uite ad lumen
gaudij p̄cipiūt qui hic deo

de cōcordia

de corona

deuote seruiunt **T**ercia ut
 celestis iherlm nobis ad me-
 moria reuocet ad cuius figu-
 ra facta videt **C**onstat eni
 ex auro argento ere et ferro
 Auru sapiencia sut fulgen-
 tes Argentu eloquentia ni-
 tentes. es i celesti doctrina
 dulcit sonates. Ferru uicia
 domates **T**urres corone sut
 scriptis eccliam mumentes
 lucerne ei9 bonis actibz lu-
 centes **A**uru ecia sut mar-
 tures **A**rgentu uirgines es co-
 tinetes ferru coniugio serui-
 entes **G**eme i corona coros-
 cantes sut quiqz i virtutibz
 rutilantes **M**etalla i igne
 excocata adomatu corone su-
 munt et electi i camino tri-
 bulacionis pbatu ad celestis
 iherlm decoru eligit **C**ate-
 na qua corona i altu con-
 tinet est spes qua ecclia
 a frenis ad celestia suspen-
 dit. supm9 circulo cui inec-
 tit de9 a quo oia cotinet

Signa que nuc **de Campana**
 p campanas dunt oli
 p tubas dabunt **H**ec uasa
 in nola campanie sut repta
 vnde ecia sic dicta **M**aiori
 quippe uasa dicunt campa-

ne a campania regione.
 minora uole a nola ciuita-
 te **I**deo aut imodu uasoru
 format quia pdicatores
 uasa spe sci appellant ca-
 pane itaqz pdicatores de-
 signat qui poplm ad ecclie-
 siam conuocant **C**aru sona-
 tio e illoz pdicatio quoz
 son9 i oem terra exiit et
 i fines orbis terre ubi coru
Ex ere sut fusc qd e dicit
 et sonoz quia pdicatio illo-
 ru cōtra uicia est dura et
 de uirtutibz sonora **de tribz**
Turres i quibz suspense
 sonat sut due leges quibz
 pdicatores a frenis ad ce-
 lestia suspense regnu dei
 pdicant **p**lectru sit ex
 ferro qd omia dura do-
 mat. est illoz lingua que
 omia diuisa supat **v**metu-
 lu quo ligat est modorcu
 qua illoz lingua tepat **p**-
 nis quo capane mouet ad
 sonandu e sac scriptura ex
 mlis sententis cotexta qua
 pdicatores mouet ad pdi-
 candu **p**inus a ligno desce-
 dit et sac scriptura a lig-
 no sre crucis et dominice

passionis descendit lignū a superioribz cōtinet^r quia crux et passio xpi a pphetis ante p̄dicat^r et euangeliū legi cōnectit^r z apostolica doctrina ppheticē cōterit^r sacdos finē apprehendit dū scriptura docente bona opa agit **F**inus enī sursum trahit dū scriptura eū cōtēplatiōe suspendit finē ipē deorsū trahit dū a cōtēplatiōe ad actiua vitā descendit **E**x tactu finis cāpana sonat qz ex bona opaciōe p̄dicatio itonat **De**

Campanarū **cāpanario** qd̄ i alto locat^r est alta p̄dicatio que de celestibz loquit^r **N**on aut sine causa gal^l sup campanarū ponit^r **G**alus enī dormientes excitat et p hoc admonet^r pbr gal^lus dei ut p cāpanā dormientes ad matutinas excitet

Isi ecclia masculi i austli pte stant signantes qd̄ fortiores i fide ardore spūs sc̄i ferudi plati fieri debeant qui estū tēptacionū mūdi ferre ualeant **F**emine uero i boreali pte stant demonstretes qd̄ fragiliores subesse debeāt qui estū tēpta-

cionū neq̄ant ferre atq̄ nupciali medicamie estū carnis tempore **M**ulieres quap̄ post ptū eccliam nō intrant qz imūdos a celesti tēplo excludi designāt **A**lioquin si p̄ ifirmitate ualoret̄ eadem die qua pareret̄ eccliam i traē liceret ut deo gratias ageret. **p̄** hanc etiā significacionē imltis locis menstrue ul' uiris cōmure foris eccliam stare solent et ob hoc penitētes i traē eccliam nō debent **De mulieribus**

Iymnis papa ex p̄cepto petri cōstituit ut mulieres in ecclia uelate sint et hoc p̄ tres causas fit **U**na ē cū sit decipula dyaboli ne laicis criminibz iuueniū animi illaq̄cent^r **A**lia ne qdā illaz ob fornositate cap^l capilloz supbia eleuet^r quedā uero ob deformositate illoz deturbent^r **T**ertia aut ut reat⁹ originat p̄ti qui p mulierē euenit ad memoriā nobis reuocet^r **J**udez quippe maloz **E**x p̄ sacdos ei⁹ vicari⁹ **A**nte sacdotē ergo debz se mulier uelate uelut rea et tati mali sibi cōscia corā iudice se telate **U**nde dicit ap̄ls ut mulier

de mulieribz

bti

S

i

2

3

uelata sit p̄ angelos id ē
sacerdotes In eccl̄is etiā non
p̄mittūt eis loqui r̄ popl̄m
alloqui Et nobis quoq; nō
licet ī eccl̄ia loqui nisi in
ymnis et psalmis et can-
ticis sp̄ualib; et orae ut cō-
iūgam̄ celestib; **De Amitorio**

Amitorium qd̄ d̄r mortu-
orū dormitorium etiam
eccl̄ie gremiū qz sc̄lo mor-
tuos de utero baptismatis
xp̄o genuit ita postmodū
carne mortuos gremio suo
cōfouens etne uite reddit
Eccl̄ie que ī modū crucis fi-
unt popl̄m eccl̄ie mūdo cru-
cifigi debere ostendit Que
aut rotūde ī modū circuli
fuit eccl̄iam p̄ circulū orbis
ī circulū corone etnitatis p̄
dilectionē cōstrui p̄ferūt

Claustralis **De Claustro**
cōstructio iuxta mōsteriū ē
sūpta a porticu salomonis
cōstructe iuxta templū In
qua apli om̄s unanimit̄
cōmanebant et ī templo
ad orōnē cōueniebāt Et ml̄-
titudinē credētiū cor vn̄iz
aiā vna erat et om̄ia con-
munia habebāt Sc̄dm̄ h̄ac
formā religiosi ī clauastro
unanimit̄ degūt nocte ac

die ī mōsteriū et ad serui-
tiū dei cōueniūt Et fideles
adhuc sc̄laria relinquunt
cōmunē vitā ī clauastro du-
cūt **Claustri ē paradysus**

Porro claustrū p̄fert pa-
radysū mōsteriū uero eden
sc̄lz sacrationē paradysi locū
fons ī hoc loco uoluptatis
est ī mōsterio fons bap-
tismatis lignū uite ī paradiso
ē corp⁹ d̄ni ī mōsterio Di-
uerse arbores fructifere sūt
d̄nisi libri sacre scripture

Secretū etiā
claustrū gerit figurā celi
In qd̄ iusti ita segregant̄
a peccatorib; sicut religiose vi-
te p̄fessores ī clauastro se-
questrāt a secularib; Por-
ro mōsteriū p̄fert celestē
paradysū fons et lignū uite
signat xp̄m qui ē fons uite
et cib; bt̄oz etnalit̄ viuē-
tiū In mōsterio duo chori
laudes deo cōciniūt 2 ī celest̄
ti paradiso angeli atq; sc̄i
sc̄lm̄ sc̄li dulci cōcentu dei
laudabūt Multitudo ī clau-
strū cōiūfantiū vnū cor 2
vna aiām ī religioē h̄nt
et om̄ia cōmunit̄ possidet
et ī signā patriā om̄s e-
lecti cor vnū et aiām vnā

de rimiterio

de clauastro

et dilectioe habebunt et omnia
 omnia communiter possidebunt quia
 unusquisque quod in se minus habet in
 alijs habebit ubi deus omnia
 in omnibus erit In claustro sin-
 gula loca singuli ordine tenent
 et in paradiso singuli singulas ma-
 siones secundum merita recipiunt

Ecclie dedicatio est ecclie
 et christi de **dedicatioe ecclie**
 nuptiarum copulatio Episcopus qui
 eam consecravit est christus qui
 ecclesiam desponsaverat et
 episcopus qui fontem tratio benedi-
 cit et in circuitu aspexit quia
 fontem baptismatis in iudea
 consecravit et in circuitu mun-
 di omnes gentes eo abluit in
 perennit

Domus
 non consecrata et uestibus ob-
 scurata est gentilitas dei
 ignara et perfidei repagula
 inclusa Duodecim tandeles
 in circuitu accense sunt in
 apostoli virtutu orbis illus-
 trantes gentilitatem lumine
 doctrine Candela lucet et ar-
 det et apostoli lucebant et cari-
 tate ardebant **De portis**

Pontifex super liminare of-
 ficii cum baculo ter percutit tol-
 lite portas principes vultus
 eternales dicit per pontificem
 christus per baculum sceptrum potes-

tatis intelligitur eterna autem per
 cussio eterna potestas in celo in
 terra in inferno accipitur Quia
 si ergo terra dominus unum capitula
 percussit dum ecclesie potestatem
 ligandi atque solvendi in
 celo et terra concessit et por-
 tas inferi aditus eam non prohibere
 tribuit Jubeat etiam ut prin-
 cipes tenebrarum portas mor-
 tis ab ecclesia tollant porte
 vero eternales et celestes eleventur
 et iusti ad vitam ingrediuntur Por-
 te quippe mortis sunt vitia
 et peccata porte vite sunt fideles
 baptisma operatio per eum qui
 vitis respondet diabolus in-
 telligitur quod de domo ecclesia ex-
 pellitur Ipse quippe quasi fortis
 armatus atrium suum custodi-
 vit dum hunc mundum quasi iure
 possedit Sed fortior superve-
 niens eum expulit spolia eius
 distribuit dum christus eum passioe
 vicit et ecclesiam ab eius iure
 eripuit **Non ostium aperit**
 et episcopus ingreditur quia ecclesia of-
 tium fidei christo aperuit et cum
 ultra se devote recepit **De gressu**

Episcopus ingrediens par episcopi
 hunc domum dicit quia christus
 in mundum ingrediens pacem hominibus
 contulit quam resurgens suis

de gressu episcopi

pbuit **P**ax inquit uobis
Qer pax huic domui clamat
quia reconciliacione ecclie p
tuitate facta isinuat ul' qz
vni9 deus una fides vni9 bap
tisma **D**ennde pontifex pro
sternit' p' cōsecratiōe dom9
dñi p'rat' et xpc se ante pas
sionē imonte p'strauit et p
ecclie sc'ificatiōe patrē ora
uit **C**ler9 letanias p' cōsec
tiōe dom9 cantat et apli at
q' doctores p' ecclie sc'ificati
one patrocinia scōz iuoca
bant **S**urgens pontifex po
p'lim p' dñs vobiscū nō salu
tat sed p' flectam9 genua
ad orōne iuvat quia ifide
les et ipi nō sūt salutandi
sed ad cōfessionē et peniten
ciā p'uocandi

Post hec alphabetū ip'au
meto cū caputū scribit' inci
piens a sinistro angulo ori
entali in dextrū occidentale
desinit **D**ennde aliud alpha
betū a dextro angulo orien
tis inchoat et sic scribendo
is sinistro angulo occidentis
cōsumant **Q**ue duo alpha
beta imedio ecclie iformā
crucis cōueniūt et qd' musti
cent nobis apte inuunt
Quatuor ecclie anguli sūt

quatuor plage mūdi **S**crip
tura que tre ip'imit' iscribi
t' est simplex doctrina que
cordibz t'renorū ip'imit'

A sinistro angulo ep' scri
bere incipit quia a iudea
doce' irepit **I**psa quippe sinis
tro angulo cōparat' quia
ob p'fidia cū sinistris repu
tat' **I**deo angulus orientis
dicit' qz xpc qui est oriens
i' ea scdm carnē orit'

Scripturā i dextrū
angulū ep' dicit quia
doctrina xpi ad eccliam usq'
p'uenit **I**psa enī dextro an
gulo assimilat' quia cum
dextris cōputat' **I**deo autē
angulus occidentis existit qz
i' ea p'fidia corruit et xpc
sol' iusticie p' ea i' morte or
cidit' **I**terū ep' scripturā

a dextro angulo orientis
inchoat et is sinistro occide
tis eā cōsumat qz xpc doc
trinā suā ip'imitiua ecclia
inchoauit et eā ifine mūdi
isrlitico poplo cōsumauit
Primitiua ecclia ideo dex
ter angul9 dr' quia ip'a est
regina que a dextris dei
stare scribit' **I**deo angul9
orientis dr' qz lumē rectis
i' ea exorit' **P**op'ls aut' isrl'

de alphabeto

ideo sinister angulus uo-
 cat' quia adhuc infidelita-
 te pdurae no uerredat'
 Deo uero angulus occide-
 tis quia occidete ia mudo
 post plenitudinē gencū
 isrl' ad xpm cōuertit' Duo
 alfabetā que ex diuisis an-
 gulis i formā crucis cōue-
 niūt sūt duo p' popli qui
 ex diuerso ritu tōmā fidē
 crucis p' xpm cōueniunt
 Duo etiā testamēta sūt q'
 siml' cōiuncta crucē passio-
 nis xpi ediderūt **V**nū at
 grece alterū latine scribit'
 qz greca lingua p' sapi-
 enciā latina aut ob iper-
 alem potēciā alijs emine-
 rior cognoscit' qd' utraqz
 ad fidē crucis utraqz ue-
 ro p' baculū scribūt' qz
 omiā p' pdicatores pagit'
De usqz totū
q' p'cessit qsi p'hemium
cōsecrationis fuit ab hinc
dedicatio incipit ecclie
Et ideo p' hoc q' nūc scit'
xpi passio et sps scī effu-
sio inuit' p' que ecclia ca-
tholica cōsecrat'
Post hec pontifex ante
 altare stans diuinū auri-
 lū p' uersū **D**e9 i adiutori

um meū iuocat ut domum
 nōi ei9 digne cōsecrē ualeat
Glā patri absq' alta subiūgit
 quia glām t'ritati i illa do-
 mo cantari inotescit **A**llā uō
 addit eo qd' adhuc ad uocem
 exultationis cōsecrta nō sit **P**9
 cōsecrione aut alta cantabit'
 quia exclusa iā omi demonū
 fantasia **D**e9 i ea laudabit'
Ita xpc uo9 pontifex ad aūā
 crucis accedens patris auxiliū
 inuocauit quo eccliam scifi-
 cāe uelit **Q**uasi glā patri
 recinit dū ad glām t'ritatis
 mortē p' ecclia subiit **Q**ua-
 si allā nō addit dū tot9 mū-
 dus i ei9 passioē turbat' fuit
 post resurrectionē aut qsi
 post cōsecrione allā cātabat'
 quia relū et tm de ei9 resur-
 rectionē letabat' **De sale et cinē**
Deinde aqua bndicit' vi-
 nū admiscet' sal quoqz z cinis
 admiscet' **P** sal quo omis ci-
 bi sapidi fuit. xpc sapiēcia
 dei designat' quia omis sapē
 et itelligē p'ceperūt **V**n he-
 lysus sal i aquā misit et
 aque sanate sūt quia deus
 sapiēciā i filiū suū misit in
 hoies et sanati sūt **I**n lege
 vitula rufa iussa ē i igne
 cremari et popls ei9 cinere

de sale et cinē

expiari vitula rufa i expi
acione popli i cinere crema
ta e xpi caro sanguine rubri
cita igne passiois i cinerem
redacta quo plebs fidelium
est expiata **H**ic cinis sali
admiscet' du' humanitas a
diuinitate i resurrectione Ci
nis quoq' sali comiscet' du'
nos xpiana qui cinis sum'
et ecclia nominam' diuini
tati xpi associam' **De vino cu'**
Ite p' vinu' diuinitas p' aqua
humanitas itelligit' **H**ec duo
comiscet' du' ma' humanitas
p' xpi sanguine diuinitati
ad iungit' **T**er' cinere cu' sale et
cinere sup' aqua fit q' p' cru
cem xpi hominib' fide' tri
tatis expressit **P**orro p' hoc
totu' sacrificiu' ecclie exprimit'
qd' i hac domo dedicata offe'
per sale et cinere xpi corp'
diuinitate p'figuratur' p' vinu'
et aqua xpi sanguis q' cum
aqua efficit' p'notat' **De templo**
Notandu' q' hoc totu' ad
hominem refert' qui templum
dei appellat' p' mu' pontifex
ostiu' aperit. deinde p'ces fu
dit **P**ost hec alfabetu' scribit'
deinde aqua bndicit' cu' sale
et cinere vinu' admiscet' de
inde ungit' Ita cuilibet ad

deu' conuerso ostiu' fidei ape
rit' deinde p' eo omi' ex in
scriptura meti' cu' iscribit'
du' catechumino' exorsus
t'buir' deinde p' fide' xpi di
uinitate et humanitate doce
tur deinde fonte baptisma
tis purificat' ad extromu'
crismate ungit' et sic tempu'
dei efficit' **De altari' 2° etc**
Post hec sacerdos digitum
tinguit et cruce p' quatuor
cornua altaris facit **A**ltare
hic p' mutua' eccliam i iherosol'
expmit' **Q**uasi cruce xpi
pontifex sup' altare facit du'
cruce i iherosol' p' ecclia subit'
Quatuor cornua altaris
signauit du' quatuor p'ces
mudi cruce saluauit **D**e
de septies cont' altare sp'it'
q' xpc p' resurrectionem
i septē domo sp'it' eccliam
baptizari iussit. aqua cu'
ysopo aspergit' que amara
herba duricia lapidu' p'cu
trare fert' et signat' xpian
ne i passione amaricata po
que baptism' dat' et duricia
gentilit' ad fide' emollitur
Deinde altare asperedo cir
cuit quia dñs ang'lin suu'
i circuitu' timereiu' se mittit

cardinat'

de vino &
aqua

de templo

Altare ter respergitur quia
 ecclia a tibi peccatis scilicet ^{lintheo}
 operis cogitationis locutio
 nis emundat. Deinde p tota
 eccliam vadit parietes et
 utraq pte spargit qz xpc
 p tota iudeam baptizari
 pcepit. Interim canit spsal
 m. Surgat deus et dissipet
 tunc quia du xpc surrexit
 demones et iudei inimici ei
 dissipati sut. Et cu xpi pas
 sio et baptismus p mundu
 pdicabatur inimici dei ab ec
 clesia dissipabantur.

Pontifex mittit ministros
 qui eccliam cantado circu
 cant et xpc aplos misit
 qui baptismu p totu mu
 du pdicabant. Xpc p me
 diam eccliam itedens ca
 tat antiphona Domus
 mea et xpc eccliam per
 doctores visitans fecit ca
 domu suam. Incipiens at
 antiphona Introibo z psal
 mu vadit canedo ad altare
 et qd remansit de aqua ad
 basim altaris fundit qz
 xpc flueta doctrine iherlm
 effudit et inde fons bap
 tismatis erupit. Post q
 altare cu lintheo cetergitur

p ad dnica passio itelligit
 lumen quippe de tra oritur
 et cu labore ad candorem
 conuertit et xpc de vigne
 nascit et cu magno passi
 onis labore ad candore re
 surrectionis reddit. hoc
 lintheo altare cetergitur du
 tribulatio ecclie exemplo
 passionis xpi delinit. De
 de offertur incensu hoc e oro
 nes iustoru qui se iodore
 deo offerunt du corpus suu
 p eo affligunt. **de oleo z altari**

de oleo z altari

Postea pontifex fundit
 oleu sup altare faciens cru
 cem i medio ei et sup qua
 tuor cornua eius quia xpc
 sup primitiua eccliam spm
 scm iherlm effudit i qua et
 cruce subit. Deinde p qua
 tuor ptes mundi hec dona
 fidelibz tbiunt. Tunc catat
 antiphona. Exiit iacob la
 pide i titulu lapis unctus
 fuit xpc spu sco a patre s
 oleo leticie unctus. hic i caput
 anguli est factus. du utaq
 popls i eo est conuinctus.
 Ter altare unguitur bis oleo
 tercio crismate quia ecclie
 sia insignitur fide spe et ka

ritate fuso aut oleo can-
tat antiphona Ecce odor
filij mei sicut odor agris
Ager latitudo mundi itelli-
gitur per que ecclesia ubique dif-
fundit. Hic ager vernat flo-
ribus dum ecclesia resplendet
virtutibus. Odor floz est flama
na flagrantia bonoz operu
Rose sunt martires lilia u-
gines viole scilicet correptores
virides herbe sapientes flo-
ride scientes fructibus plene
aie perfecte

Deinde per parietes ecclesie
cruce de crismate facit
cum pollice incipiens a dextro
latere usque sinistrum quia
unctio crismatis a primiti-
ua ecclesia incipiens puenit
in ecclesiam gentium. Interim can-
tat antiphona. Sanctificauit
dominus tabernaculum suum ecclesia
est nunc tabernaculum thurmu-
di itinere que postea erit tem-
plum inuencioe. Deinde an-
typhona. Lapidis preciosi or-
namentum tuum. Lapidis pre-
ciosi sunt qui factas scrip-
turas condiderunt. Mauri et
tioues iherusalem sunt munici-
ones scripturarum quibus

arcentur iudei heretici atque
paganus. Genua sunt sacre
sentencie. Tunc pontifex
cruce incensum super altare fa-
cit et se ad orationem submit-
tit. Christus quoque pontifex
pontificum incensum super ara
ponit quia apertus patre
per nobis interuenit. Cruce
namque incensum facere est passi-
onem suam pro ecclesia patri
ostendere et per nobis int-
pellare. Unde et pontifex
incipit antiphonam. Con-
firma hoc deus que operatus
est in nobis cum gloria patri que
christus patre pro ecclesia orat
ut redemptionem quam ipse
operatus est in ea confirmet
et omnem terram ei subiciat.
Unde si gratia precesserit sub-
dit ad templum sancto tuo quod est
iherusalem. In iherusalem quippe
est saluatio humani generis
et inde in totum mundum man-
uit. Iherusalem est etiam ecclesia in
qua templum est christus in quo
habituauit plenitudo diu-
nitatis corporalis que inde
per spiritum sanctum effusa humanis
generis fluxit largit. Quia pat-
er addit quia hanc salua-

de reliq

de ueste aiāz

tionē trinitas opat' et trinita
ti laus et glā p̄inde canit'

Post hec subdiaconi ut
accoliti uasa et omnia
ornamēta offerūt p̄otifici
b̄ndicēda sūt h̄m qui orna
tu ecclie eligūt' et ad ser
uitutē ecclie ab ep̄o conse
crāt' et uasa dei dicūt' h̄m
pactis vadit p̄otifex i cum
locū i quo reliq̄e p̄teita
nocte cū uigilijs fuerint
et eleuat eas portans ad
locū p̄paratū ita xp̄e uer⁹
pontifex postq̄ nobis pre
parauerit locū iustos qui
tp̄nti nocte se uigili men
te a malo custodiūt assu
mit de lotis suis et p̄ducit
eos i domū p̄ris sui vnde
cantat' antiphona Ambu
late sc̄i dei t̄gredimini ciui
tatē dei id ē celestē iherl̄m
Qd̄ aut' seq̄t' uobis edifi
cata est noua ecclia hoc
ē iherl̄m noua q̄ edificat' ut
ciuitas Quise antiphone
cātant' t̄p̄ndiū et exulta
tionē angelicaz ututū imi
tant' que exeuntes de corpe
aiās comitāt' vsq̄ quo p̄
meritis sibi debitis mansi

onibz recipiant'
Veniens p̄otifex ante al
taē ubi reliq̄e sūt retrōdite
extendit uelū int' se z po
plm qz lota aiāz secreta
sūt a uisioē mortaliū re
liq̄e i altari sigillant' quia
h̄c aiē i celestibz collocant'
cantat' antiphona exulta
būt sc̄i i glā qz aiē ouant
i angelica curia

Post h' altaē uestit' qz
aiē i resurrectioē corpibus
uestiūt' Audū erat altare
dū aiē sine corporibz i celis
fuerāt collocatē Altare ues
tit' dū aiā i mōli et i corrup
tibili corpe iduet' Post h'
p̄otifex altaē b̄ndicit et xp̄e
eccliam h̄m uerbis b̄ndicit
Venite b̄ndicti p̄ris mei
Pontifex reuīt' i sacranū
cū ordinibz suis et iduit
se uestibz alijs et xp̄e reu
it' i mūdū ad iudiciū cum
ordinibz angelicis alijs in
duit' uestimētis quia ser
uile formā p̄sentabit im
p̄is cū videbūt i quē trans
fuerūt et iusti regē glo
rie i decore suo videbunt
Demde ornat' ecclia et

accendunt luminaria quia
tunc opera iustorum splendescunt
per quibus ornati prehemiter ut
sol fulgebunt

Tunc incipit cantor Ter-
ribilis est locus iste. **Q**ui
enim terribilius die iudicii
illa die quam angeli timebunt
et ipsi in eternum supplicium ibunt
Tunc procedit pontifex sollemp-
niter et fit officium cum omni
leticia quia pacto iudicio
videbitur deus facie ad faciem
in gloria sua

Igitur sicut in ecclesia dedi-
cata rite missa celebratur
sic in catholica ecclesia legiti-
me sacrificatur et extra hanc
nullum sacrificium a deo accep-
tat. Et quous deus ubique siue
in agro seu in heremo vel in ma-
ri vel in omni loco dominacionis
eius iuste possit ac debeat
benedici et invocari ut puta
in templo totius mundi tamen
iure optimo tempore ad ecclesiam
a fidelibus curritur ut ibi deus
timeatur atque adoretur in qua
omnem rem quam deus ex consecra-
tione perierit se daturum pollice-
tur et ubi ipse duobus vel tribus
in nomine eius congregatis inter-
esse prohibetur. Iustum quippe est

ut christiani populus in orato-
rium quasi ad portum conven-
iat iudicia ac manda-
ta eterni regis audiat atque
de continuo vituli saginati
precipiat. Cum ergo populus in
ecclesiam congregatur quasi tem-
plum deo ad inhabitandum edi-
ficatur. Ecclesia autem in ecclesia
est plebs christiana in aula
dedicata. Templum est in tem-
plo. baptizatus quilibet
in domo consecrata

Sicut ecclesia homicidio vel
adulterio violatur iterum
dedicabitur ita si homo spiritu
sancti templum in baptismo
consecratum dedicatum crimina-
li peccato violatur necesse est
ut de novo fonte lacinarum
renouetur. Si sigillum altaris
admonetur est preceptum ut
iterum consecretur ita si sigil-
lum fidei ab altari cordis
aliqua heresi amouetur
optet ut de novo per pe-
nitentiam reconquiescat. Si prin-
cipale altare movetur est decre-
tum ut ecclesia de novo consecretur
Ita si episcopus princeps ecclesie
a fide ad heresim mutat
tota plebs ei subiecta con-

die iudicii

recto loco et
officio

De
ecclesia

De
ecclesia

De
ecclesia

De
ecclesia

maculat^r et ideo cōuenit
 ut cū eo penitētia et sa-
 tisfactioē ad fidē catholi-
 cā recipiat^r **Q**uic aut vi-
 olata nō denuo cōsecra-
 ta fuerit imūda et canibz
 pūa erit **I**ta si hō tēplū
 dei s se ipm mortali cri-
 mine violauerit atq; per-
 penitētia denuo nō redū-
 dauerit demonibz habita-
 tio eit **I**nterfecti ideo in
 eccliam nō portāt^r ne sā-
 guine pauimētū macu-
 let^r **O**b hanc etiā causā
 putant quidā mulieres
 tptu defunctas ī eccliam
 nō esse deferēdas qd tamē
 fieri licet
Itaq; bonū est ecclias edi-
 ficatē cōstructas vasis vesti-
 bz alijs ornāmētis decora-
 re sed multo meli⁹ est eos-
 dem sumpt⁹ ī vsus indigē-
 tū exponē et censū suū
 p man⁹ pauper⁹ ī celestes
 thesauros pmitte ibiq; do-
 mū nō manu factā sed e-
 ternā ī celis pparare ī qua
 possit cū angelis etnalit^r
 habitae

Sciendū autē qd loca

scā nō saluat quos pūa
 opa ab ecclia separant
Sed itē horrida loca hys
 obsūt qui pie vniūt **S**a-
 dab nāq; et abiu sacerdo-
 tes ī tabernaculo dei con-
 sumūt^r chore dathan et
 abiron ante tabnaculū
 a terra diglucunt^r **H**eli
 pontifex ī loco scō fracta cer-
 uice perijt **O**za iuxta ar-
 cham p̄cussus iterijt **I**oab
 iuxta altare occidit^r **O**zius
 rex ī templo lepra p̄fundit^r
Postremo tēplū violatū e-
 uertit^r popls legis p̄uari-
 tator ab eo captiu⁹ ducit^r
Cōtra ioseph ī cisterna et
 ī carce nō p̄ijt **M**oses in
 flumio necem nō subijt **J**ob
 in sterquilinio **I**heremias
 nō iterijt ī ceno **D**aniel in
 lacu leonū **T**res pueri nō
 ledūt^r ī camino igniū **P**etr⁹
 ī carce **P**aulus nō p̄ijt in
 mari **I**mmo dyabolus de ce-
 lo hō de paradiso **I**usti autē
 ī terra a deo visitāt^r de in-
 ferno ad celestia subleuāt^r

Nec de ecclia q; deus de-
 dit iam
 dixim⁹ sup ē ut de ministris
 ecclie dicam⁹ **E**cclia itaq;

de ministris ecclie

vsu sacerdotu et ministroru
de synagoga accepit quos
pmu moyses ex pcepto dñi
i ministerio tabernaculi co
stituit. Deinde dauid et sa
lomon nichilomin9 ex iussu
dñi cantores et leuitas i te
plo ordinauerunt quos apli
secuti ministros ecclie i xpi
ana religione disposuerunt

Xpiani aut a
epo dicunt et i tria hñ scilicet
laycos i mochos i clericos
diuidunt. Laycos dr poplo in
layci id e populares. Monas
dr singularis inde mochi
id e singularit scilicet sine
uxoribz defetes

Cleros dr fors ul' heredi
tas inde clerici id est sorti
ti scilicet hereditate dñi. Ipi
eni decima et sacrificia acci
piunt que ideo ps ul' heredi
tas dei dicunt quia ex pcep
to dei i seruiciu dei offerunt

Dico uero clerici a sorte di
cunt quia sacerdotes i lege sor
te eligebant. Et apud geti
les qui plures libros habu
it vnu ad clericatu sorte
elegit. Omnis aut ecclie mi

nistri dicunt clerici sed sunt
i septē gradibz dispositi q
a septiformi sunt spc cose
trati. Sunt aut hñ hostia
ri Lectores Exorciste Acoliti
Subdiaconi Diaconi pres
biteri

Qui i synagoga ianito
res ul' editui dicebant in
ecclia hostiarum nuncupant
Officiu naq illoz i lege
erat q tēplū ut samuel api
ebat ul' clauderāt et de iu
deis pollutos de gentibus
aut imundos i ieritucosos
de domo dei excluderant

In ecclia aut hoc offm hñt
ut cateruinos baptizan
dos iroducant i eccliam et
penitētes p episcopū reco
ciliandos i hostio accipiunt
et i donū dei reducant dñi
hñ ordinat clauces ecclie
cio ab epo dant ut fidelibz
ianuas ecclie apiant iere
dulis claudant et tēplū
dei q ipi sunt i virtutibz ape
riant vicis claudat

Qui i tēplo erāt cāto
res apud nos sunt lectores
Illoz offm erāt ymnos a
dnud cōpositos ul' cantica

de xpianis

de clero
de hostiaris

a salemone edita i templo ut
 asaph et Iditun resonare
 et organis ul' cymbalis
 deo iubilae In ecclia aut
 est illoz offm diuina scrip
 turā recitat et responsoria
 ul' gradualia ul' alla singu
 larit corā poplō ad laudē
 dei cantare Dū hū ordinā
 t' liber eis ab epō tōit' ut
 videlicz opibz i pleant que
 poplō de libris pnuiciant
 Est aut pcentor qui pcent
 Succetor q' cantū subseqt'
 Centor ul' cantor qui con
 sonat psalmista q' psal
 mos pnuiciat Simuista
 id ē sc'ri' ul' secreti cōfiss
 cōri' q' mysteria epī explicat
 Exorcista dr adiutor
 In salemone demones adiu
 rabant et eos de obsessis ho
 minibz expellebant ut sep
 tē filij scēue sacerdotis facie
 bant In ecclia aut hnt offi
 cū ifantes cathexizandos
 exorcizac et p uerbū dei tē
 pla dei id ē baptizadonū
 corpa demonibz interdici
 ac de energuminis .i. de ob
 sessis hominibz p exorciz
 mos demonia arceret Et

hms ab epō cōdex tradit' dū
 ordinat' ut videlicz monita
 libroz i pleant quo demones
 ab alijs expelle valeant **De**
Qui i lege luminū **Accolitij**
 cōmumatores dicebant ap'
 nos acoliti id ē ceteroferari
 nūcipant' hū lumina i tē
 plo accendebant ul' extingue
 bant oles reficientes lucer
 nas nutebant ex q'bz nadab
 et abui erant In ecclia aut
 hnt offm ut lunnē ul' thi
 ribulū corā sacdote ad mis
 sam ul' ad ewāgelii defe
 rant. adornādū altac ues
 tibz ul' pallijs i seruant hūo
 ordinadis candelabrū ul'
 vtreus ul' ampulla ab epō
 tradit' ut p hoc admoniant'
 q'tm' lucerne bonoz operū
 i manibz eoz luceant et o
 leū bone cōsciencie i uasis
 cordis habeant **De subdraconibz**
Qui apud hebreos nathi
 nei id ē i humilitate serui
 entes scribūt' apud nos sub
 draconi .i. subministri dicūt'
 hōrū offm i lege erat ob
 lata sacrificia a poplō ac
 tūpe et aquā ul' quelibet
 necessaria i tēpli ministe

de acolitis

de subdraconibz

na deferre ex quibus nathana-
hel dicitur fuisse. In ecclesia autem
hoc habent officium ut eplam
legant calicem et patenam
cum corporali diacono ad alta-
re offerant vinum et proodia-
cones id est subdiacono minis-
trantes dicuntur. Cum huius ordi-
nati vasa sancta id est calix et pa-
tena eis ab episcopo dantur qua-
tenus se vasa dei sciant et
hinc se ministerio mundos
exhibeant.

Aleui filio iacob leuite
id est assumpti denominantur
per quos cuncta sacrificia
sub sacerdotibus administra-
bantur ex quibus eliazar et
ithamar predicantur. Hos et
ecclesia diacones id est ministros
nuncupat quia sacerdotibus mi-
nistrant. Horum officium est in ecclesia
euangelium legere sacrificium in
altari componere sanguinem
domini distribuere populo licen-
tia abeundi dare et sine
necessitate est predicare et bap-
tizare. Huius ordinatis episcopus
stola datur ut se lege dei con-
strictos sciant ac se castita-
ti in seruitio dei omnimodis
subdant. Archidiaconus dicitur

sumus diaconus ut fuit ste-
phanus vel laurentius.

Respice dicitur senior non
etate sed sensu. Cui enim
sunt sensus hominis. In lege
principes populi ut chore-
datan et abyron vel magis-
tratus templi ut nychodemus
et gamaliel dicebantur et pro-
cos sacrificia populi offere-
bantur. Probricitas dicitur presbiter
inter scilicet populo de celo
huius mundi ad patrem ce-
lestis regni. Horum officium est
populo missas celebrare pro
populo sacrificare corpus domini
dispensare predicare baptizare
penitentes absolue infirmos
iungere mortuos sepelire
populum ad missam vel nup-
tias vel arma vel peris
cum baculo vel iudicia fer-
ri cadentes et aque vel can-
delas vel palmas vel cin-
eres vel quascumque res ad cultum
pertinentes benedicere. Huius episcopus
manus in ordinacione imponit
potestatem ligandi atque sol-
uendi. Fedit quatinus ipsi
ita vivant ut alios ligent
ac solvere valeant. Fugit

dñi suave eis tponit dñi
 collū illoz stola cingit qua
 tm̄ sic legi dei obediunt ut
 alios regē qant s̄ an̄ eoz
 crismate ungit ut cuncta
 q̄ b̄ndicūt b̄ndicta sūt qua
 tm̄ se ab om̄i ope cōtine
 ant ut digne corp̄ xpi cō
 ficere valeant

Sacerdos d̄r q̄si sacrum
 dans Dat enī corp̄ dñi
 ul' alia sacmēta poplō Sa
 cerdos etiā sacer dux quia
 verbo et exemplo ducātū
 p̄bet ad vitā poplō Tam
 ep̄c q̄ p̄br̄r notat̄ sacerdos
 quia p̄ vtu vtrūq̄ sacmē
 tū dat̄ Archyp̄br̄ d̄r sū
 m̄ p̄br̄r Decan̄ q̄ decem
 p̄br̄is ē p̄lat̄ p̄repositus
 qui alijs ē p̄lat̄ Chorep̄c
 q̄ de choro sacerdotū vicarī
 ep̄i ē preposit̄ vice dñs
 q̄ vices ep̄i agit Hos lex
 viri expresserūt qui semē
 moysi accipientes p̄ poplō
 prelati sūt

Episcopoz ordo i tria divi
 dit̄ i ep̄os i archiep̄os i pa
 triarchas Ep̄i sup̄ scopon
 d̄r itendens In ep̄c d̄r sup̄
 intēdens q̄si de alto p̄spi

ciens mores et vitā subiectoz
Sicut enī custos vinee s̄ ecclie
 custos q̄si i alto residens po
 plm̄ sub se positū p̄spiciens
 t̄seruit vñ et speculator d̄r
 quia sicut speculator i alta
 turri ponit̄ ut hostes adue
 tantes speculet̄ et ciues ad
 resistendū hortet̄ sic ep̄c q̄si
 i specula locat̄ ut popl̄m cō
 tra demones et hereses ar
 maē nitat̄ Hic quoq̄ p̄sul
 nominat̄ qz p̄sidiē ad cōsul
 tū putat̄ Hic etiā antistes
 q̄si cōtra stans d̄r qz poplō
 p̄minē videt̄ Anti etiā d̄r
 cōtra In antistes q̄si cōtra
 stans d̄r qz hereticis ut lu
 pis pastor cōtra stac̄ et o
 ues p̄tegē cernit̄ Est etiā
 p̄otifex dictus q̄si pons fac
 tus vita quippe ep̄i debet
 esse pons poplō sup̄ mare
 sc̄li ad patriam paradysi
 ul' pontifex d̄r pontē faciēs
 qz q̄si pontē poplō facit
 dū cū sana doctrina super
 paludes heresim ad atria
 vite ducit

Sicut t̄xeteri lege sūm̄ sac
 dos appellabit̄ qz ceteris
 sacerdotibz et leuitis p̄ncipa

de sumo sacerdoti

bat. **H**ic nomē dei tetrag-
maton portabat et semel
in anno p̄ poplō offerrebat. **I**n
lege aaron p̄m̄ ē i sumū
sacerdotē unctus oleo in ewan-
gelio autē Jacobus ap̄l̄s est
p̄m̄ ab ap̄l̄is Hierosolimis
ep̄c̄ ordinatus vñ dū ordi-
natus ab a xii ep̄is cōsecratus
ip̄at. **E**t si necessitas cogit
salte a tribz ut paulus a pe-
tro iacobo et iohāne ē ordi-
natus. **O** oleo ungitur hoc
a lege accipit in quare et
sacerdos ul' p̄ph̄a oleo ungelur.
Quod autē b̄ndictio p̄ ma-
nus ipositionē
dat. **I**n exortū credit q̄ ysa-
ac iacob manus iposuit dū
eū b̄ndixit. **E**t moyses iosue
manus iposuit dū eū ducē
poplō p̄fecit. **E**t dñs in ewā-
gelio ap̄l̄is manus iposuit
dū eos p̄ncipes et sacerdotes
eccleie cōstituit. **E**t ip̄i a
postoli manus iposuerūt cū
sp̄m̄ sc̄m̄ dederūt. **H**uius offi-
cū est p̄r̄bos et reliquos
eccleie ministros ordinare
virgines uelare baptizatos
cōfirmare crisma et oleum
cōsecrare eccleias dedicare

vasa et uestes b̄ndictione
sacrae rebelles excomuni-
catis penitentes recōsiliare
in synodo clericorū ul' in uen-
tu populorū ecclesiastica iura
robore. **H**uc dū regimē ec-
clie cōmittit baculus q̄si pas-
tori et annulus tāq̄ apocri-
fario. **S**ecretorū sigillatari
tradit q̄tin' gregē ep̄i ad
pastua uite baculo doctri-
ne munit atq̄ sponse xp̄i
secreta scripturarū anulo
fidei cōsignet.

Archiep̄c̄ d̄r̄ sum̄ ep̄c̄
ul' p̄ncip̄s eorū. **A**rchiep̄c̄ quip-
pe sum̄ ul' p̄ncip̄s d̄r̄. **P**e-
c̄c̄ia metropolitani d̄r̄. **M**e-
tropolis autē mater ciuita-
tū uocat̄ et ideo p̄ncipalū
ciuitatū ep̄i metropolita-
ni nominat̄. **H**orū offm̄ ep̄
ep̄os cōsecrare cōsilia con-
gregare iura dilapsa repa-
rare. **H**oc offm̄ moyses ha-
buit qui aaron pontificē
oleo cōsecrauit. **A**ntē hos
crux portat̄ et pallio imo-
dū torquis decorat̄ quia
si xp̄m̄ crucifixū imitant̄
torque uictorie remunerat̄.

Patriarcha

dr sum⁹ patrū ul' pnceps
 patrū **P**atriarcha etiā dr
 pater arche s^c ecclie **H**ic tā
 tū tres scribūt^r quoz figu
 rā abrahā ysaac et iacob
 gessisse legūt^r **H**oz vni⁹ p^r
 cipatū ī asia tenuit qⁱ pre
 sulatū ī antiochia tenuit
Ali⁹ ī affrica p^rmatū habu
 it qⁱ ī alexandria p^rotifi
 catū tenuit **T**ertius ī euro
 pa p^rincipatū bat^r qui roma
 ni apicis īsula decorabat^r
Has tres sedes ideo ecclia
 p^rincipales cōstituit quia
 eas p^rincipes ap^roz sua ses
 sione cōsecrauit **Q**uabus
 quippe p^resedit tertiā mar
 cus ewāgelista nomini ei⁹
 aff^r asscripsit **P**ostq^u ue
 ro nicena synodus roma
 no p^rotifici hoc cōtulit pri
 uilegiū ut sicut augustus
 pre regibz ita ip^se p^r omibz
 ep^ris haberet^r et papa no
 caret^r **I**us patriarchatus
 ad cōstantinopoli s^c sedm
 roma est translata^r **Q**uod
 aut alie sedes sūt mutata
 hec causa credit^r esse **C**um
 xpiani relicta lege dei pa

gnos spiritibus opibz imū
 tarent^r iudicio dei traditi
 sūt manibz eoz qui delectis
 xpianis possederūt loca eoz
Vn antiochen⁹ patriarchat⁹
 est ad iherosolimā translata^r
Porro alexandrin⁹ ad aqui
 legiam est posit⁹ **Q**uia hu
 ic ciuitati p^rimū martir mar
 cus ewāgelista p^resedit qui
 postea alexandrie p^resuit qⁱ
 qⁱ quidā cōtendant carta
 ginēsis ep^r hac translaci
 one polleat **H**oz offm est
 archiepos cōsecrare cōsilia
 ep^roz cōgregatē decreta cano
 nū istaurare **De Papa**
Papa dr q^uasi pater patrū
 ul' custos patrū **H**ic etiā
 vniuersalis nuncupatur
 qz vniuersē ecclie p^rincipa
 tur **H**ic quoqz ap^rlic⁹ no
 minat^r quia p^rincipis ap^roz
 vice fungit^r **H**ic etiā sum⁹
 pontifer appellat^r quia ca
 put omiū ep^roz esse videt^r
Hui⁹ nomē ī ordinatione
 mutat^r qz petri nomē ip
 laciōe ecclie a xpo muta
 tur **H**uc etiā clauēs tra
 dūt^r sicut petro a dño cla

de papa

ues regni celoru tradebant
ut se iamitore celi esse cog
noscat i quod eccliam in
traduce debeat **H**unc mel
chisedech i officio ptulit
cuius sacerdotiu alijs icopabi
le fuit **P**ape aut officiu
est missas et diuina ordi
nare canones p tpe mu
tae augustu cōsecrae **P**al
lia archiep̄is priuilegia
ep̄is ul' alijs religiosis da
re totā eccliam ut xp̄s gu
bernae **I**taq' papa i vice
xp̄i eccliam regit ep̄i i lo
co ap̄loz ei p̄sunt p̄bri
septuaginta duos discipu
los exprimit reliqui mi
nistri dyaconos ab ap̄lis
cōstitutos p̄ferūt

Papa vicari' xp̄i om̄s
q' ep̄i ap̄loz vicarij i dōi
ca die debent ordinari ho
ra tria qua ap̄li sp̄u sc̄o
sūt oleo iuisibili cōsecra
ti **O**leu lucernis lumen
ministrat et vulnera
peccatoz curat **I**ta sp̄s sc̄s
ap̄lis lumē sciētie minis
travit et vulnera pecca
toz curauit **I**deo ep̄iscopi

oleo unguūt' ut se sp̄m
sc̄m ap̄lis datū accepis
se doceant' et ut vita et
doctrina corā hoīb' luceat
et eos a vicijs curae sata
guūt **I**deo aut i d̄m̄co die
cōsecrāt' qz et ea die ap̄li
asp̄u sc̄o ordinabant' et
ut se cū xp̄o resurrexerit
et i nouitate vite ambu
lare admoncant'

Ministri aut ecclie ul'
altaris ideo i sabbō ordi
nāt' qd' requies dr qua
ip̄is ab om̄i ope seruli
requiescē et i dei seruicio
uacare p̄cipit' **P**̄bri uo
ro ad uesperā q' magis
ad d̄m̄cā ptinet cōsecrā
t' quia xp̄o cuius corpus
cōficiūt i corporāt' **I**deo aut
i quatuor t̄p̄onib' ordi
nes dant' quia quatuor
gradus deū b̄ndicētiū qd'
ata acoliti subdyaconi d̄m̄
com p̄bri itelligūt' sub ob
seruācia quatuor exan
gelioz ad ministeria ecclie
sic i quatuor p̄tib' mūdi
diffuse eligūt'

Virgines uero ideo i ma

de ipso rege
sacerdote

talibus aplos uelant
 qz p apostolicos viros q
 si p paranimphos spo
 se xpo cōsecrāt Et quia
 more uirginitatis p̄mū a
 postoli ecclie seruādū tra
 diderūt quē a p̄petua vir
 gine maria acceperūt
Consuetudo clericorū
 uicū sup̄sit ab usu nazare
 norū h̄j ex iussu legis cri
 nes suos radebant et isac
 ficiū dno icendebāt Para
 rei aut̄ dicūt sc̄i **V**n apli
 ad exemplū eorū ministros
 ecclie docuerūt se ob sig
 nū tondē quo recordarēt
 se dno ī sc̄itate seruire de
 bere xpc̄ rex et sacerdos fe
 cit nos sibi reges z sacer
 dotes **P**s capitis rafa est
 signū sacerdotale ps crimi
 ni comata signū regale
Sacerdotes quippe legis
 thurā r̄ pillecolū ex bysso
 ī modū medie spere rotū
 dū ī capite portabant Re
 ges aut̄ aueris coronas
 gestabant Ergo rafa ps
 capitis thurā circulis
 crimiū p̄fert coronā

Sacerdos quoq
 ī lege caput et barbam ra
 sit dū sacrificiū p̄ poplō op
 tulit Rex aut̄ coronā gere
 bat dū ad salutādū poplū
 p̄debat **I**ta xpc̄ rex nost̄
 sp̄mēā coronā portauit dū
 humilis et p̄potens p̄ mili
 tibz duellū pugnaturū p̄
 cessit et regē sup̄bie deu
 tit **I**de ip̄e sacerdos sum̄ in
 caluaria crines deposuit dū
 se ip̄m acceptū sacrificiū ī
 ara crucis obtulit **P** circū
 lū ergo crimiū sp̄mēā coro
 nā p̄ferim̄ p̄ nuditatē rasi
 re caluiciū xpi cep̄mimus
Nos quippe apud antiq̄s
 erat q̄ captos decaluabant
 quos crucifigē uolebant
Vn scriptū ē De captiuita
 te nudati inimicorū capitis
Ideo locus ī quo decaluabāt
 caluaria dicebat̄ ī quo z dñs
 decaluat̄ putat̄
Petrus quoq̄ a gentibus
 captus et ad ludibriū xpi
 anoz tradit̄ barba rasis et
 capite decaluat̄ **Q**uod ip̄e
 deinceps ī ministerio fieri
 iussit qd̄ incredulos q̄m̄s in
 scios tamē deo p̄mittēte

de s̄to petro

ifigura operatos itellerit
sicut et crux olim fuit sub
sanatio nūc aut ecclie est
glacio **P** caput principale
aie scilicet mens denotat q
sicut caput capillis ita co
gitationibz p ornatur **Q**ue
nouacula timoris dei debz
a superfluis cogitationibz ra
di ut iuda facie cordis ua
leat cōtemplari celestia Ro
tunditas aut q remanet
crinū est oīū uirtutū **C**apil
li uero omīs icurtilū cōeqn
t quia omīs uirtutes icōcor
dia karitatis cōsumāt **Q**
aut barbū radum **I**berbes
pueros simillam **Q**uos si
hūilitate imitabimur angel
qui semp iuuenili etate
florent **E**q̄bimur
Sc̄t̄ sciēdū uero qd̄ simon
magus quoq; et sui seq̄ces
sibi caput radebant et ab
aure usq; ad aurē p medi
um caput q̄si plateam v̄n
adhuc vulgo platta d̄r
faciebant et p caput celū
p uia tonsure radiatū itel
ligebant itelligi uolebāt
quia se celestes ascribebāt
Nra aut tonsura illege ex
p̄mit dū coronula inior di

gitor sup mēsam corā al
tare et desup minor coro
nula aurea fieri p̄cipit
P mēsam quo p̄posito
panū ponebat nrm alta
re accipit cui cotidie pa
nis xpi iponit **C**orona
quatuor digitor p̄ circu
lū crinū nroz exp̄mit sup
rior aut coronula p̄ plat
tā figurat

Hic stricti de ministris
ecclie sunt relata nūc de
sacris uestibz sūt pauca
subicienda **V**estes itaq;
sacre a veteri lege sūt as
sumptę **I**deo aut ministri
xpi ul' ecclie talibz uesti
bus ministrant q̄ ange
li et nū regis ministri in
albis apparebant **P** albis
itaq; uestes admonēt ut
angelos dei ministros p̄
castitatis mūdiciā iseru
cio xpi uniter **V**estes ue
ro quibz corpus exterius
decorat sūt uirtutes quibz
interior hō p̄ ornatur **S**eptē
aut uestes sacerdotibz assi
būt quia et septē ordi
bus isigniti noscūt quati
nū p̄ septiformē sp̄m vir

tutibz resplendeant quibz
cu angelis iministeriu xpi
ornati pcedant

Sacerdos igit missam
celebratur spale bellu p
ecclia pugnatur necesse
est ut spualibz armis in
duat quibz cotra hostes
trentores vicioz vndiq
muniat **P**mo naqz cotidi
anas uestes eruit mudas
uestes iduit quia corpus
xpi tractatur ul' supitur
veterē hominē cū actibz
suis qd' sūt vicia et pctā
debet erue et nouū homi
nē qui scdm deū creatus
est i virtutes et bona o
pera idue **D**einde perit
crines capitis qz sacdos
debet cōponē mores men
tis Aqua abluunt manus
quia lacrimis debet abluē
carnales actus **D**einde a
sorde eas cetergit qz tra
nsacta carnis opa ppeni
tētiā cū extēge cōuenit

Sacerdos quoqz
legis sacrificatur i labro de
speculis mulierz facto se la
uabant que ad hostiū ta
bernaculi extubabant la

brū ex speculis mulierū
factū sacra scriptura itelli
git que de pspicua aiaz
uita cōscribit **H**ec ad hosti
um tabernaculi extubabāt
qz uigit dei tabnaculū itē
debant **I**n hoc labro sacer
dotes sacrificaturi debent
se lauae scilicet vitā suā di
ligēter isacra scriptura
cōsiderāe exemplis scōz a
maculis purgare et sic ad
sacficiū dñi itrane

Hinc humerale qd' i lege
ephot apud nos amictus
dr sibi iponit et illo caput
et collū atqz humeros vñ
z humerale dr coopit et
i pectore copulatiū vittis
duabz ad mamillas cingit

P humerale qd' capiti ipo
nit spes celestiu itelligit
Caput amictu coopimus
cū p spe celestiu deo serui
m **C**ollū p qd' uox depmit
eo cōdām si p spe uite
custodiā ori nro ponam
ut nichil nisi qd' laudē dei
sonet de ore nro pferam
Humeros quibz onera por
tāt eo uelam si leue onus
dñi patienter feram **H**oc

de humerali

facim⁹ si p spe futuroꝝ laborē
actiue uite subim⁹. et primis
inecessitate subuenim⁹. **P**ho-
ras humeralis. fides et ope-
ratio itelligit⁹ que utriusq;
spei annexit⁹. he ante pect⁹
inuicē copulant⁹ et vna ap-
paret. altera occultat⁹ quia
fides et opacio iunū copulā-
t⁹ et fides quidē i corde occul-
tat⁹ operatio autē ad edifica-
tionē primoz foris māfes-
tat⁹. vna etiā hora latet ali-
a apparet quia actio nrā
primis luet itencio uero
corā deo intus latet. **A**d pec-
tus humerale cingit⁹ quia
spe supne uite prima cogi-
tatio a pectore sacerdotis res-
tringit⁹. **S**ue uite q̄ amittū
ad mamillas p̄cingit⁹ sūt
timor pene et desiderū uite
que spem celestiu pectori
nrō ip̄mūt. **H**ec uestis ē can-
dida quia hec omia corā
deo sūt splendida

De hinc alba iduit⁹ q̄ i le-
ge tunica linea ul' talaris
apud grecos poderis d̄r p̄
hanc castitas designat⁹ quia
tota vita sacerdotis decorat⁹
Hec descendit usq; ad talos
quia usq; i finē uite debet i
castimonia p̄seuerare sacerdos

Caputū quo alba iduit⁹ ē
p̄fessio qua castitas serua-
da p̄mittit⁹. **L**ingua q̄ i ca-
picio nūc inestit⁹ nūc re-
soluit⁹ ē potestas lingue sa-
cerdotis q̄ nē ligat peccan-
tes nūc soluit penitētes.
Hec uestis i medio coangui-
tat⁹ i extremo dilatat⁹ mul-
tis icōmissuris mltiplicat⁹
quia castitas pressuris qdē
mūdi coartat⁹ sed i caritate
dilatat⁹ mltis uirtutib; ml-
tiplicat⁹. **H**ec uestis albedie
randet quia sc̄itas corā deo
iter āgelos splēdet

Et hinc cingulo cingit⁹ qd
i lege balte⁹ apud grecos
zona d̄r. **P** cingulū qd ē
ca lūbos p̄cingit⁹ et albū
diffuat et gressū ip̄ediat
astrigit⁹ mētis custodia i
cōtinēcia accipit⁹ qua lū-
ria restringit⁹ et castitas
cohibet⁹ ne ad carnalia di-
labat⁹ et gress⁹ bonoz ope-
rū ip̄ediat⁹ et ipsa cōrup-
ticia deuicta ad ruinā ito-
pellat⁹. **D**einde cir-
cūdat collū suū stola que
et orarū d̄r p̄ quā obedi-
entia euāgelij itelligit⁹ ē
uāgelū quippe ē suauē

uigū dñi obediencia uero
 lorū Quasi ergo sacerdos ad
 uigū xpi lorū ligat' dū col-
 lū ei' stola cūdat' hec pri-
 mit' sinistro humero iponi-
 t' et trans cor dextrū latus
 reflectit' q' obediencia ewā-
 gelij p'mū i actua uita sus-
 cipit' ac inde p' dilectionē
 d' dextrū cōtemplatiue por-
 rigit' **S**emde p' collū dex-
 trū humerū girat' et a sinis-
 tro nō leuat' quia postmo-
 dū obediencia p' dilectionē
 d' i cōtemplationē attolli-
 t' et tamē a primis iacti-
 ua uita p' dilectionē pri-
 mi nō auellat'

Per stolam quoq' inore-
 tia cepit' q' i p'mo hoie a
 missa p' sagmatū vitulū
 occisū recipit' **B**eati qui hāt
 stolā a cūmū labe custodi-
 unt ul' maculatā lacrimis
 lauabāt quia illoz potestas
 est i ligno uite scilicet i xpo
 amissā glām possidebūt
Hanc etiā patriarche aīe
 legē utebant' et p'mogeni-
 ta dicebat' **E**rat aut' uestis
 sacerdotalis quia maiores
 natu cū bñdictioē patris

ut iacob ab ysaac i duebat
 et uictimas deo ut pontifices
 offerebant **U**n' d' uende mī
 p'mogenita tua **E**t iterū **S**to-
 la esau **S**tola d' missa **E**rat
 enī uestis candida ptingens
 ad uestigia **S**ed p' quā cepit
 portari alba mutata ē ut
 hodie tenet' stola

Semde subcingulū qd' p' i
 roma ul' cinctoriū d' cōtra
 pudibūda duplex suspendit'
 p' hoc elemosinarū studiū
 accipit' quia cōfusio p'ccoz
 cōtegit' **H**oc duplicat' quia
 p'mū aīe sue misereri pecca-
 ta deuitāda **S**emde primo
 necessaria i pendēdo cuilibz
 i pat'

Semde casu-
 la omibz idumētis sup' ipo-
 nit' p' quā caritas itelligit'
 q' omibz uirtutibz eminentior
 credit' **C**asula aut' q'si p'ua
 casa d' q' sicut a casa hō
 tot' tegit' ita caritas totū
 corpus cōplectit' **H**ec uestis
 et planeta qd' error sonat
 uocat' eo q' errabūdis lim-
 bus ei' utrūq' i brachia sub-
 leuat' **H**ec i duobz locis scilicet
 i pectore et iter humeros

de subcingulo

de casula

Duplicat^r i duobz locis sicut
q^o brachio t^riplicat^r In pecto
re t^riplicat^r duplicat^r quia
p^r karitate s^ra cogitacio et
bona uoluntas g^rnat^r Inter
humeros duplicat^r quia p^r
illa adusa a p^rimis et ab
adusarijs subportat^r Vestis
ad brachia subleuat^r d^u ca
ritas bona opera opat^r In
dextro brachio t^riplicat^r d^u
i dilectioe dei monachis
clericis laicis xpianis mi
nistrat^r In sinistro t^riplicat^r
d^u p^r dilectione p^rimi malis
xpianis seu iudeis siue paga
nis necessaria corp^ris p^rben
t^r Casula sup^r dextru^m brachi
um leuat^r ut amica inde a
met^r Sup^r sinistru^m p^ricat^r ut
umici p^r deum diligant^r **hu**
ic hinc isup^rmo humerale
forinsecus anectit^r q^r spes
caritate semp^r amplectitur
Ad extremu^m sacerdos fanio
ne isinistru^m brachiū ponit
qui et mappula et sudariū
uocat^r p^r qd^o olim sudor et na
riu^m sordes exteryebant^r p^r h^o
penitencia itelligit^r quia coti
diani excessus labe^s exteryit^r
Hoc isinistro brachio gestat^r

quia ip^rnti t^rpe tantu^m uita
na penitencia emundat^r h^o
vestibz sacerdos ornat^r p^rce
dit cōfessionē dicit q^r licet
h^o ututibz fulgeat dignū
ē ut iutile seruū se dicat
de transactis se accusans
ut reū diuideret et coram
deo g^raciā inueniet

Episcopus isde septē vesti
bus iduit^r isup^r et septē re
dimut^r scilz Sandalis et Dal
matica **R**onali mitra cyro
theticis anulo baculo **D**u
dalia a sandice horta ul^a a
sandico colore **S**ur quo de
pungi ferūt^r h^o ab ip^ro d^u
ul^a ab aplis accepta credūt^r
i quibz p^rdicasse t^rndūt^r **E**
aut gen^o calciamenti uirū
quo p^rtim pes terit^r **h**
ternit^r **E**wangelica p^rdicatio
itelligit^r que p^rtim audito
ribz apit^r p^rtim clauditur
p^ruit aut sandalia ex pelli
bus mortuoz aialū quia
apli et doctores p^rdicatio
ne suā munierūt scriptis
p^rphetaz uidelicz dei aialū
pes subtus ad terra^m solci
hui⁹ calciamenti ē tectus
desup^r nudus quia ewang^o

In predicatio debet carnali-
 bz plittera regi spūalibus
 aut p allegoria denudari
 Lingua inde surgens sepa-
 rata a corio ē illoz lingua
 qui bonū testimoniū ferūt
 q̄o Lingua superior est
 spūaliū lingua q̄ eū eligit
 ī predicatiois opa **A**lbo co-
 rio intrinsecus sūt crūdāta
 sandalia quia p̄dicatois
 rōsna corā deo debet esse
 puritate cādida Extrinse-
 cus uero nigrū apparet qz
 vita ip̄i corā hōibz hūilita-
 te deicta eē debz **S**uperior
 ps p quā pes intrat ml̄tis
 filis est cōsuta quia ml̄tis
 sentēns debz p̄dicatio mē-
 tibz īfunde supna **L**ingua
 sup pedē ē lingua p̄dicato-
 nis īplebē **L**inea q̄ a lingua
 usq̄ īfinē descendit exan-
 gelica ē p̄fectio que ī deū
 tendit **L**inee q̄ ex utraq̄ p-
 te p̄cedūt sūt lex et p̄phē-
 cia que ewāgelio testimo-
 niū ferūt **L**igatura ē myste-
 riū xp̄i īcarnatiois que sol-
 uit manu p̄dicatois **T**a-
 peia pedibz ei⁹ substrata

talcit ut terrena despice et
 celestia amare discat **L**egis
 sacerdotes femoralia habebūt
 quibz turpitudinē tegebant
 ecclie sacerdotes sandalia por-
 tant quia etiā alijs mūdici-
 am p̄dicant

de dalmatica

Dalmatica a dalmacia
 p̄uicia ē dicta ī qua p̄mū ē
 tuenta hec a dñi īcōsutili
 tunica et aplōz collobio est
 mutata **C**olobiū aut erat cu-
 cullata uestis sine manicis
 sicut adhuc videm⁹ ī mōctoz
 cucullis ul' nautaz tunicis
Quod colobiū a siluestro ī
 dalmaticā est uersū et ad-
 ditis manicis īfra sacrificiū
 portari īstitutū **Q**ue ad
 missam a p̄otifice portat⁹
 ubi passio xp̄i celebrat⁹ quia
 ī modū crucis for̄t **H**ec uest-
 tis ē candida qz xp̄i caro
 de casta uirgīe est genita
 et p̄otificis vita castitate
 debz eē nitida **H**ec habet
 formā crucis qz xp̄i p̄ nob'
 supplicii subit crucis et
 pontifex debz se crucifigē
 uicis et cōcupiscēns **H**ui⁹
 uestis manice sūt nr̄ gal-
 line ale **S**ei quippe sapiē-
 cia p̄mos hōies ī paradiso

uelut gallina oua in uido
fouebat pullos ecclie sub
alas gre et misericordie co
gregabat Ita debet ponti
fer fideles sub alas ueteris
et noue legis pdicatio con
gregare et exemplis se sup
eos expande et orone are
li uolucris .i. a demonibz
ptegere **H**ec debet esse iron
sutilis ut dñi tunica quia
fidei integritas debet esse i
discissa **P**er Dalma
tiam quoq religio sra et
imaculata designat qua
pulloz et uiduaz uisitatio
et uite imaculate custodia
madat **D**almatica duas
coccineas lineas habz ante
et retro quia uetus et no
ua lex dilectione dei et pri
mi refulget qua pontifer
redimitus ee debet **I**de tra
mites purpurei designat
sanguine xpi p duobz po
pulis effusi **I**maculatio p
tinet ad dilectione dei u
isitatio fratru ad dilectione
primi p colore coccineum
opus mie accipit qd ob ge
minā dilectione uiduis et
pupillis tpendit **S**umbrie
q a dalmatica pcedit sut
uerba et exempla pdicatio

religio

ris q de religioe sra pcedit
sumbrie aut q retro pcedit
quia madata dilectionis
lege t ewangelio manet **I**n
utrisqz lineis sut xv sumbri
e altrinsecus scilz ante et
retro disposita **O**mnia in
teri testamto xv psalmi
quasi xv gradus de uacua
ritatis exiit et in nouo sum
liter xv rami de arboris
dilectione excreuit **S**unt at
qz in rami karitas patiens
est benigna e no emulat
no agit ppera no inflat no e
ambiciosa no gre qrit que
sua sut no irritat no cogi
tat malu no gaudet sup
iquitate t gaudet aut u
ritati omnia suffert oia cre
dit omnia sperat oia susti
net karitas nuqz eridet
Sinistrū latus habet sum
brias qd significat labo
ris erumnas qz actiuati
ta est sollicita et hbat er
ga plurima **D**extrū latus
no habet qz tōtēplatiua
uita queta manet et re
gina a dextris stans mich
il i se sinistrū habet **S**u
nicarū largitas est dato
ris hilaritas
Racionale a lege est

sumptū qd' ex auro iacincto purpura vni palmi mēsum erat factū. Hinc doctrina et ueritas ac in preciosi lapides iterti noīa q' filioz isrl' insculpta erant et hoc pōtifer ipectore ob recordacionē popli portabat hoc ī nris vestibz p ornatiū pferat q' auro z gemmis sūmus casulis ipectore affigit. Nonet aut pōtifer iuge rōne iuge auro sapientie iacincto spūalis itelligēcie purpura patientie ī xp̄m qui celū palmo mēsurat debē tendere doctrina et ueritate radiaē gēnis v̄tutū coruscāe in aplis sc̄itate imitari totiq' popli ī sacrificio recordari.

Mitra quoq' pontificalis est assūpta ex usu legis. Hec ex bysso cōficit' et thyma cydaris īsula pillū dī. Mitra q' caput uelat ī quo sensus fuit locati. ē custodia sensū ab illecebris mūdi ī mandatis dñi p corona quā repm̄isit deus diligētibz se. Mitra etiā est ec-

clesia caput uero xp̄i cui' figurā gerit ep̄c. Mitra ergo ex bysso facta multo labore ad candorē pducta caput pōtiferis circūdat dñi ecclia baptisinate mūdata labore bonoz operū candidata caput suū scilz xp̄m ī glā uideri anhelat dñi varijs passionibz cū imitari p glē corona nō dubitat. Caput qd' q' pōtiferis mitra coronat' dñi ecclia doctrina illustrata dignitati ei' cōgratula t' dñi cū turba popli et cleri comitat'.

Cyroterax usus ab aplis est traditus p manū operationes p cyroteras designat' eaz occultaciones. Sicut enī aliqñ manū cyroteris uelant' aliqñ extractis cyroteris denudant' sic bona opera iterdū ppter arroganciam declinanda celantur iterdū ppter edificacionē prius manifestant'. Cyrotere īduūt' cū hoc impletur caute ne iusticiā urām corā hominibz faciatis ut uideamini ab eis. Rursus extrahunt' cū hoc impletur lu-

de cyroteris

creat lux uirā corā hominū
bz ut uideant opa uirā bo
na et glonificent patrem
uirū qui i celis est. Certe
ce sūt i cōsuetiles quia acti
ones pontificis debent rec
te fidei esse cōcordes. **Anulo**

Anuli usus ex euāgelio
acceptus creditur ubi sagi
nati vituli cōiunia pma
stola uestit anulo i signit.
Olim solebant reges cū a
nulo signari cū hoc soliti
erant et nobiles quiq; spō
sas subarrac. Fertur qd pro
methheus quidā sapiens p
mus anulū ferreū ob insig
ne amoris fecerit et i eo ad
amantē lapidē posuerit qz
sicut ferrū domat omnia ita
amor vincit omnia et sicut
adamans est i fragilis ita a
mor est i superabilis. Quē
etiā i illo digito portari cō
stituit i quo uenā cordis
dephendit vñ et anularis
nomē accepit. Postmodū
uero aucti sūt p ferreis in
stituti et gēnis p adamā
te i signiti quia sicut auiū
tuncta metalla pcellit ita
dilectio uniuersa bona creel

lit et sicut aurū gēma de
corat ita amor dilectio
p ornat. Pontifex ergo a
nulū portat ut se sponsū
ecclie agnoscat ac p illa
uam si necesse fuerit si
cut xpc ponat. **A**usteria
scripture a p fclis sigillet
secreta autē ecclie recon
signet. **de baculo**. **B**aculus
ex autoritate legis et euā
gely assumit qui et uir
ga pastoralis et capucia
et ferula et pedū dr. **M**oy
ses quippe dū oues paut
uirgā manu gessit gesta
uit. Hanc ex pcepto dñi
i egypto pgens secū por
tabat. hostes signis p eā
factis terruit qui uelut
lupi oues dñi strangu
labant. **G**regē dñi de e
gypto p mare rubrum
hac uirga induit pastū
de celo potū de petra hac
pduit ad terrā lac z mel
fluentē uelut ad pascua
hac uirga iduit. **N**ihil
aut aliud hec uirga fuit
quā baculus pastoralis
cū quo gregem ut puta
pastor minauit. **H**ic ba
culus apud autores pedū

uocat' eo q' pedes aialiu
illo retineant' Est eni lig
nu recurui quod pasto
res retinut perudes gre
gu In ewagelio quoq'
dñs aplis pcepit ut ip
dicandē nichil pter vga
tollerent Et quia epī pas
tores gregis dñici sūt ut
moyse ul' apli fuerūt
ideo baculū i custodia fi
deliū pferūt **P** baculū
quo ifirmi sustentat' auc
toritas doctrine designa
tur **P** vga qua ipbi e
mēdant' potestas regi
minis figurat' **B**aculū
ergo pontifices portant
ut ifirmos ifide p doctri
nā erigant **V**irgam ba
iolant ut p potestatem
iquetos corrigant **E**ue
viga ul' baculus ē rec
uus ut aberrantes a gre
ge docendo ad penitēciā
retinat i extremo ē acut'
ut rebelles excomunican
do retrudat hereticos ul'
lupos ab ouili xpī potes
tatiue exterreat

Hic baculus ex osse et
ligno efficit' cristalli

na ul' deaurata sperula
cōiungit' isupmo capite in
signit' iextremo ferro acu
it' **P** baculū ut dictū est
auctoritas doctrine accipit'
quia grex dñici a pastore
reficit' et ad pascua vite
cōpellit' **P** durū os duri
cia legis p lignū māfue
tudo ewageliū isinuat' **P**
gēnā sperule diuinitas
xpī p supmū caput regnū
celorū p extremū ferrū
ultimū iudiciū denotat'
Ex osse ergo baculū extidit'
dū ex dura lege duricia
peccantiū repmit' **E**x lig
no tornat' dū ex ligno vi
te xpō doctna fort' z poplū
iūtitūz roborat' **O**s ligno
p gēnā inectit' qz vetus
lex noue p xpī diuinitatē
cōterit' **P** sperulā etiā di
lectio itelligit' qua seue
ritas ul' leuitas pōtificis
cōplectit' **O**pter eni ut dor
trina epī ex utiq' pte sic
dilectione copulet' ut ecclē
siā xpō cōiungē p caritatē
conect' **H**ec oīa sūt rasili
arte polita qz ista sūt omī

scritate redumta **O**s recur
uat^r ut popl^s errans p doc
trina ad deu^m retriat^r **C**aput
i supmo ponit^r du^m couis
vita etna pponit^r **I**n extre
mo baculus ferro durat^r
du^m omis pdicatio p ultimū
iudiciū terminat^r **I**n cur
uatura est scriptū **C**ū irat^r
fueis mie retordaberis ne
ob culpa gregis superet ira
mētē pastoris sⁱ u^obo et ex
emplo reuoret peccātes
ad misericordia saluato
ris **I**n sperula ē scriptū hō.
q̄tin⁹ se hominē memoret^r
et de potestate collata nō
eleuet^r **I**ntra ferrū ē scrip
tū **P**arte ut subiectis idis
ciplinis pcat q̄tin⁹ a sumo
pastore grām inueniat **V**n
et ferrū debz esse retusum
quia iudiciū sacerdotis p
clemēsiā debz eē delibutū

His isignibz
etia archiepe fulget isup
et pallio pollet ut se xpi
passionē poplō pferre de
monstret **I**n **D**ua
bz quippe lineis palli aⁿte
et retro ē purpureū scē cru
cis signaculū quia potifex
ex utraq lege debet pferre

xpi passioni testimoniū du
e etent le linee ppendentes
sūt due leges xpi passionē
pferentes **S**pinule quibus
palliu affigit^r sūt clau^s qbz
corpus xpi cruci cōfigit^r **C**ir
culus quo pontifex cōtol
lū cōdit^r est torques au
rens qui legitime certanti
bus ipmō dat^r **I**taq palliū
monet pontificē ferre vicio
mortificationē. cruce pul
li i mētē z corpe xp imitari
passionē **D**ue line ut sit dua
bus legibz p omia istruct^r
spinule ut p timorē dei sit
mūdo crucifixus circuli ut
si sic pesse studeat torquē
corone vite pponat **E**t q̄
pallio tanta latent mysteri
ides portat^r inter xpi sacri
ficia **V**n etia crux ante ar
chiepim portat^r quatin⁹
xpm crucifixū sequi admo
neat^r ut coronā glorie adi
piscat^r **P**alliū uero p au
rea lamina est iⁿstitu in
qua sum⁹ pontifex i lege
nomē dei **T**etragramaton
id ē m^or litteris i fronte
sua pferbat scriptū **Q**ua
tuor quippe liture illi no
minis m^or cornua crucis
pmonstrabant sicut nūc

de archiepo

de pallio

palliu crucis modū repre-
sentat Et quia hec lami-
na aurea cū forma crucis
ī fronte pōtificis portabat
ideo adhuc p̄iosa crux frō-
tibz xpianoz crismate in-
pressa portat

Patriarche quoq; et a-
p̄licus pallio vtūt qui co-
dem officio p̄diti noscunt
Porro ap̄lico ī pascha p̄ce-
dente phar̄ ex strappa sup
eū suspendit que igne suc-
censa sup eū cadē p̄mittit
sed a ministris ul' a terra
excipit et p̄ hoc ip̄e ī tunc
rē redigi et glā ornatus
cū ī fauilla cōuertī admonē

Corona impatoris est
circulus orbis portat ei-
go augustus coronā quia
declarat se regē mūdi mo-
narchiam Virtus sup co-
ronā curuat eo q; occa-
nus mūdū diuide narrat
Virga sceptri est potestas
regni Vestes impales sūt
sibi subdite potestates mo-
nent aut impatorē pur-
pure vestes ut habeat
p̄ncipales virtutes scēp-
trū ut iudiciū et iusticiā
diligat quatin' solū glā

cū p̄ncipibz celi possideat
corona ut sic uiuat q̄tin' a
rege regū coronā uite acci-
piat **S**icut q; augustus ab a-
p̄lico coronato et regalibz
tdumētis decorato desuper
p̄era īponit ut p̄ hoc admo-
neat quia sicut ad flagitiū
fastigiū regni ascenderit
ita ad mēditatē pere descē-
dē possit Sicut diocletian' 9
qui post augustus fuit p̄
modū hortolan' certit **C**ruce
ante augustū portat ut in
omibz regē xpm sequat

Diadema autē
regū designat regni habitū
Et om̄s qui ī agone cōten-
debant diadema accipiebāt
Innuūt ergo regibz diadema
qđ si p̄ iusticia certabant
cū rege omiū coronati reg-
nabant **H**ec uero regalia ī
signia a p̄ido p̄mitus tra-
diūt ī uēta

Ministris uero īferioris or-
dinis sc̄lz hostiariis lectoribz
exortistis acolitis tres sacre
uestes cōcedūt quia uideli-
cet angelis splendidis minis-
tris associabūt qui hic ī mi-
nisterio t̄nitatis spe fidei ca-
ritate uestiūt portat nāq;

de diademate

de ueste ministroz

suprahumerale quo humeri te-
guntur quibus onera feruntur ut
distant alterutroque onera por-
tare et xpo in membris suis ne-
cessaria ministrant. Tunica
talaris .i. alba portant ut hu-
militate induant et in hac us-
que in fine xpo seruiant. **S**altes
id est zona iubentur rones per-
gere ut sciant carnales con-
cupiscentias per continentiam re-
stringere.

Cappa
propria uestis est cantorum que
per tunica iacinctina legis mu-
tuata videtur. **V**n sicut illa
tintinnabulis ita ista figu-
ratur fimbriis per hanc uestem
sancta conversatio promonstratur
ideo a singulis ordinibus por-
tatur. **H**ec in summo habet capi-
tum quod designat summum gau-
dium. Si enim christi ministri con-
versatio in celis nunc stabit per acto
ministerium gaudium domini sui
intrahit. **H**ec usque ad pedes per-
tingit quia ista conversatio
in fine usque perseverantia convenit.
per fimbrias labor denotatur per
que seruitium domini consumatur.
Hec vestis ante apta manet
quia christi ministris sancte conver-
santibus eterna vita patet. **P**or-

de capiti

ro in tunica sonus tintinnabuli
lor est vox deo canentium can-
torum. **Q**ue lxxi fuisse legitur
quia de lxx duobus libris lau-
des deo canunt. **Q**uibus toti-
dem mala pinnica interser-
ta feruntur.

Qanto
res etiam pulchris caput ornatur
quia si terra domini concupis-
centiam clamant ut deum qui est
caput omnium in seculum seculi lau-
dare valeant. **V**aculos ma-
nibus portant ut quo ipsi per-
petrant et alios inuita satagant.

Subdiacono tres supra
dicte tres uestes conceduntur
ipsi. **D**uc alie .i. subtile et
sudarium adduntur. **S**ubtile quod
et stricta tunica dicitur portatur
ut se iusticia quasi lorica in-
duat in seclitate et iusticia
deo seruiat. **S**udarium quo
sordes a nasibus deteguntur por-
tatur ut transacta mala sor-
dium a se per penitentiam torquet.

Notandum vero quod sudarium
subdiaconi manus alius for-
matur quia ubi nunc fano ibi
olim manipula portabat.

Diacono etiam
dalmatice usus conceditur
quod in modum crucis formatur
quia per illum sacrificium super-

45
altare tamq̄ corpus xpi in
cruce collocat. **P** hoc admo-
net ut crucis mortificatione
vigil i corpe suo sicut lucas
circuferat et ista religione
viduas et pupillos visita-
do ut stephanus seruat et
i gradibus sup dictis karita-
tis ut id seruet. **C**apuciu
dalmatice angustat quia
imitatio scē crucis ab omibz
negocijs coartat. **H**uic sto-
la i sinistro humero ponit
et transscapulas ad dextrū
latus reflectit quatinus se
iugo dñi i actua vita sub-
dat et p p̄ laboris exerci-
tū ad cōtemplatiuā pficiat.
Om̄ diacon⁹ casulam
portat tūc p̄dicatores sig-
nificat qui toto desiderio cō-
templatiue vite ihiant et i
dilectioe feruētes alijs re-
lectia p̄dicant. **Q**ui iterdū
casulas exiunt et se illis
p̄tingūt quia illa que ore
p̄dicant exemplis honorū
operū demonstrant. **V**n̄ dy-
aconus de choro erit casulā
exiit duplicatā humero in-
ponit et i dextero latere eā
cingit quia oportet p̄dica-
tores interdū opus p̄dicatio-

nis ul' opationis ul' lectionis
intermittēz p̄ximis inecessita-
te succurrē. **Q**uasi duplica-
tā casulam humeris iponit
dñi ob geminā dilectionem
labore p̄ fratribz subit. **I**ndex
tro cingit sup hoc tantū
etia requirit latus etiam
denudatū significat xpm p̄
nobis vulneratū. **D**yaconus
i choru redit euāgelium legit
qz p̄ p̄dicator ep̄o imēbris
suis ministraverit ad opus
p̄dicatiois redire debet qd de-
seruit. **P**acto ministerio dy-
acon⁹ induit casula quia p̄-
dicator qui p̄us ministrave-
rit cū maria debz postmodū
audire verbū dei cū maria.
Subdiacon⁹ etiā casulā por-
tat cū maria quia imitat
diaconē cui ministrat.

Clericoy induunt
ab antiquis sūt accepte hys
nēpe cantores i templo sūt
usi sicut dauid et salemon
instituerūt. **H**uiusmodi uesti-
bus senatores usi sūt ex qbz
ecclesiasticū usū transierūt
hē at albe uestes iudiciā
uite idicant qz iustū ē ut
clerici iustitate et iusticia
deo seruiant. **H**ec uestis est
laici quia clericalis vita de-

de induit
clericoy

bet esse in elemosinis et bo-
nus operibus largia. Est etiam ta-
laris quia docet usque in fine per
seueram in bonis operibus lingua
huius uestis est lingua clerica-
lis que deum laudat et populum
ad laudem dei instigat.

Debz xliina ut alio cogni-
o tpe lancis tunicis utuntur quia
ministri ecclesie regi xpo in hu-
militate seruire precipiuntur.
Si enim xpi mansuetudine
et humilitate sequuntur ad xpm
infortunium angelorum produciuntur.
In veste clericali lingua for-
matur quia domini tunica transi-
tilis sic formata traditur.

Amisia sacerdotum
duabus linguis formatur quia
eis bina potestas traditur. Una
quippe lingua ligant peccato-
res alia soluit penitentes.
Sicut videtur a casula tracta.
Hanc admonet clerici ita-
ritate ambulare hanc aliis
verbo et exemplo demonstrare
que solet omnivitas detorra-
rare. Clerici non debent ideo
arma portare quia non contra
homines sed contra demones
debent virtutibus pugnare. Si-
cut moyses arma non porta-
uit sed ihu cum amalech pug-
nante ipse peribz pugnauit.
Sic et omnes apostoli et eorum sequa-

tes non armis sed orationibus
pugnauerunt et nos non resistere
sed magis iniuriam pati docue-
runt. Laici autem debent arma
portare ut ecclesiam a paganis
protegant et clerum ad seruicium
dei expediant. Unde et illorum
uestes debent esse stricte qua-
tunc expediti reddunt pugna-
re. Sicut autem non licet laicis cle-
ricale officium usurpare ita non
debent clericalem uestem por-
tare. Et sicut clericis non licet
nec contra paganos arma por-
tare ita non debent laicales
uestes gestare.

Nulla monachorum superata est
a colobis apostolorum. Illorum uero
tunica ut dalmatica hinc due
uestes formam crucis preferunt
quia monachi se uicis et con-
cupiscentis crucifixerunt. Por-
tas etiam sex ale seraphim ex-
primuntur qui angeli primi des-
scribuntur. Due quippe partes ca-
piti sunt due ale quibus cap-
uelant que fide et spem insinu-
ant. Due manice sunt due ale
quibus uolant que geminam di-
lectionem prenotant. Due uero
partes cuculle ante et retro due
ale sunt quibus corpus tegunt.
que penitentiam et orationem exp-
munt. Hinc si deum laudando

De tunica clericorum

De amisia clericorum

mutabuntur eis in gaudio associ-
abuntur. **R**ugredo huius uestimenti
est contemptus mundi longitu-
do vestis est perseverantia in bonis

Abati conceditur **de baculo abb**

pastoralis virga quia est

ditus dñici gregis custodia

Quæ debet baculo doctrine sus-

tentatæ et virga magistrum

ad pascua vite minare per

baculum quippe doctrina per vir-

gam accipitur disciplina. **V**n-

de virga tua et baculus tu-

us ipse me consolatus sunt. **H**uius

baculi flectura non ex albo sed

ex nigro debet esse quia con-

missa cura non debet mundi

gloriam querere. **S**imilitas cur-

uature debet esse sperica quia

cuncta eius disciplina debet

esse deserta. **De veste monialium**

Vestis et conversatio sancti mo-

nialium a sancta maria sumpsit

exordium. **R**ugredo vestis est

contemptus virilis amplexus

velum est signum pudoris et

futuri honoris. **I**n nuptiis ap-

pe puella caput et faciem

velant ne pudorem ab inspec-

tibus habeant. **I**ta iste sponsæ

ipse se velant ut omnibus viris

illucite appareant et per hoc

sibi coronam vite repositam

sciunt. **Q**uod adam virgines

crandidis uestibus utuntur a sancta

cecilia sumptu videtur que foris ueste

splendebat intus castitate

fulgebant et tamen mundi concu-

piscencia in corde eius sordabat. **C**a-

rida etiam vestis profert notum vir-

ginitatis. **V**iduarum prima. **D**ina

filia iacob ante legem extitit

a qua usus viduarum cepit. **H**æc

sub lege viduit et alie multe imi-

tate sunt sub gratia vero amata et

alie plurime secute sunt que scdas

nuptias contempserunt. **H**arum

quoque habitus est mundi des-

perctus. **C**onverse autem que eun-

dem habitum genuerunt a maria mag-

dalena formam susceperunt. **D**ab-

trati vero ideo albas vestes

portant quia amissa innocentiam

se recepisse insimulant. **I**llorum nunc

regni coronam alba vero sacerdotum

profert stola. **I**am enim facti sunt

et sacerdotes et christi regis cohe-

redes. **I**ncipit liber secundus

Isi superiori libello de missa de

ecclesia eiusque ministris que

dominus largiri dignatus est diges-

simus nunc de reliquis honoribus que dominus

hursu inspiraverit dicamus ut per

missam. **E**t a dominica nocte incipiamus

in qua redempti a servitute

ad libertatem de morte ad vitam

translati sumus. **N**octurnale itaque

officium representat nobis certubias

signorum civium. **C**elestis namque uisum

no de veste viduarum

de confis

no de veste baptizati

Incipit liber secundo

que edificat^r ut ciuitas cōseruat^r
p angelicas uigilias. Qui uices
suas q̄si tres uigilias distribu
unt ac singulis horis distingūt
et unāq̄m q̄ tribz ordinibz cus
todit dū trinitati ter trinus ag
minibz laudes dulcisono cōcentu
uigiter cōtinuit. Et quia p̄sens
ecclia ī hanc ciuitatē et i cōtu
berniū horū cūmū p̄dicat^r iō et ip
sa iherlm nūcupat^r et id cō illi
ciuitatis uigilias ī suis uigilijs
imitant^r. Quia uero illi⁹ umbra
hic gerit ideo hoc offm ī nocte
agit. **P**ro autē ī dñica nocte q̄ ī
hac meruit cōsortia angeloz⁹
itaq̄ p basilicā p̄figurat^r ī qua
clerus et poplō quasi exercitus
ī miliciā cōgregat^r. Signa mili
tibz p̄ tubas dant^r et xpianus
signa p̄ campanas dant^r. Qui
quasi milites cōuenientes impa
torē salutant dū p̄ iusū dñe la
bia mea apies laudes xp̄i i cho
ant. Dū enī ī nocte dormitū cū
signaculo crucis q̄si sigillo se
mumūt. Qd̄ nūc aperit dū
ora ī nocte clausa ad laudē dei
soluit. S; quia frustra uigilant
nisi dñs ciuitatē custodiat p̄ iusū
deus ī adiutorū meū diuinū auxi
liū inuocat. Cantor qui iuitatorū
i cōpat est p̄ro qui tuba uigiles
ad exercitus cōuocat. Post psalmū
uenite ymnū om̄s canit uelut
milites dū ī castra cōueniūt re
gem laudibz offert. Demde uigi

lias inter se distribuūt dū tres
noctios psallūt. Singule uigilie
t̄bz horis distribuūt^r distinguūt^r
et singulis nocturnis tres psal
mi decant^r. Angelice exercitus tribz
ordinibz seruant^r et ī nr̄is uigi
lis tres ordines sc̄bz psalmozū
lectionū r̄c̄p̄sonoz denotant^r.
Ides autē nouē lectiones cū r̄
p̄sonis suis recitant^r quia re
lectes exercitus p̄ nouē ordines a
geloꝝ celebrant^r itaq̄ tres noc
turni totius ecclie miliciā nob̄
cōmemorant qua ī castris dñi
sub t̄bz tēporibz uidelis ante le
gem sub lege sub gr̄a militant^r.

Prima uigilia
tēpus ante legē
intelligit^r qd̄ q̄si t̄bz horis ascri
bit^r dū t̄bz interstitions distinguit^r
p̄ prima hora hui⁹ uigilie ab ada
uſq̄ ad noe erat ī qua exercitus
hui⁹ ciuitatis abel enoch lamech
seruabant sicut p̄mi psalmū
dicant. Beatus abel cep̄it
qui tāq̄ lignū ī tēpe suo fructū
iusticie p̄tulit dū ab hostibz h
urbis occubuit. Quare frenu
erūt enos denūciat qui dñs
ī timore seruabat quē scriptura
nomē dñi p̄mū inuocasse cōme
morat. Dñe qd̄ multiplicati sūt
enoch inuit quē dñs suscepit
dū eū de terrenis transtulit.
Dñe ne ī furore lamech dēp̄nit
tū⁹ dēp̄tationē dñs exaudiat.

ciuitas edificat^r ut ciuitas cōseruat^r
p angelicas uigilias. Qui uices
suas q̄si tres uigilias distribu
unt ac singulis horis distingūt
et unāq̄m q̄ tribz ordinibz cus
todit dū trinitati ter trinus ag
minibz laudes dulcisono cōcentu
uigiter cōtinuit. Et quia p̄sens
ecclia ī hanc ciuitatē et i cōtu
berniū horū cūmū p̄dicat^r iō et ip
sa iherlm nūcupat^r et id cō illi
ciuitatis uigilias ī suis uigilijs
imitant^r. Quia uero illi⁹ umbra
hic gerit ideo hoc offm ī nocte
agit. **P**ro autē ī dñica nocte q̄ ī
hac meruit cōsortia angeloz⁹
itaq̄ p basilicā p̄figurat^r ī qua
clerus et poplō quasi exercitus
ī miliciā cōgregat^r. Signa mili
tibz p̄ tubas dant^r et xpianus
signa p̄ campanas dant^r. Qui
quasi milites cōuenientes impa
torē salutant dū p̄ iusū dñe la
bia mea apies laudes xp̄i i cho
ant. Dū enī ī nocte dormitū cū
signaculo crucis q̄si sigillo se
mumūt. Qd̄ nūc aperit dū
ora ī nocte clausa ad laudē dei
soluit. S; quia frustra uigilant
nisi dñs ciuitatē custodiat p̄ iusū
deus ī adiutorū meū diuinū auxi
liū inuocat. Cantor qui iuitatorū
i cōpat est p̄ro qui tuba uigiles
ad exercitus cōuocat. Post psalmū
uenite ymnū om̄s canit uelut
milites dū ī castra cōueniūt re
gem laudibz offert. Demde uigi

De tra hē

cū ei talem filiū dedit qui hu-
manū gen'a furore dñi t'archa
seruauit. In psalmi ideo sub u-
no gl'a patri canūt q' iusti illi
r'pons trinitatē coluisse credūt.
Ideo aut quatuor psallūt quia
quatuor uirtutibz prudētia for-
titudiē iusticia et tēporācia ful-
tisse noscūt. Antiphona p' qua
modulant' laudario eoz t' dēu
notat'. Secūda hora hui' uigi-
lie a noe usq' ad abrahā erat
i qua noe sem heber t're uigi-
labant ut sequētes psalmi i'fi-
munt. Dñe de' me t're sperauit
Noe exp'mit quē dñs i' sua ignea
cione iustū uenit et ideo ap' se
quētibz aquis salū fecit. Dñe
dñs nr. Son cōgruit quē dñs
gl'a et honore coronant dum
b'ndictiōe patris sup' fratres sub-
limant. Confitebor tibi dñe heber
imuit qui omnia mirabilia dei
narrauit qm' trinitatē i' g'antia
dissipauit. In dño cōfido thare
dep'mit qui i' dño cōfidit qm' im-
pia gens cū ignē adomāe coegit
cui' ps. calicis ignis et sulphur
fuit. In quoq' quatu' psalmi
sub una gl'a patri canūt' quia
et illi patres i' quatuor uirtuti-
bz rutilantes t'mitatē adomasse nos-
cunt'. Antiphona uero modula-
tionis p'fert deuotionē illoz lau-
dationis. Tercia hora uigilie ab
abrahā usq' ad moysen fuerat
i qua abrahā. Isaac. iacob. et

De t'na hora

42

Joseph uices uigilandi custodie-
bant qd' i'stantes psalmi p'clamat
Salū me fac deus abrahā exp'mit
qm' s'c's deserit cū uidelicet
ip'e p'one solus deū coluit et tot'
mūdus ydolatrie deditus fuit. Is-
q' quo dñe oblationē ysaac imuit
cui dñs bona tribuit dñi epi' figu-
ram i' omibz p'tulit. Dixit i' s'c's
iacob o'ndit. quē i' s'c's l'alam
sicut e'c'a panis denotauit. dñi cū
sepius defraudauit. Sed quia dñs
s'p'es ei' fuit malū ab eo auertit.
Vnde exultant iacob et letabit'
isrl'. Dñe q's habitabit Joseph de-
monstrant. qui sine macula est
i'gressus. dñi s'c's s'c'p'ū recusa-
bat et opatus ē iusticia dñi ape-
riculo famus liberabat. In etia
quaterm sub uno gl'a patri can-
dūt' quia hui' uigiles i' quatuor
uirtutibz splēdentes trinitatem
coluisse legūt'. Antiphona melo-
die est laus ab eis exhibita ma-
iestati diuine. Sūt etia iste an-
tiphone quedā uigiliū cantilene
Versus q' sequit' a uertēdo dicit'.
ideo q' se hoc chor' uertit ad
orientē. et q' se uertit de psal-
mis ad lectionē. P' orōnē dñicā
q' secreto dr' secretū regis consi-
liū intelligit. Post pat' nr' sacer-
dos uersū apte dicit. quia rex
mandatū legatis i'ungit. iustici-
tudines lectoz. sūt successiones
legatoz. Qui iube dñe b'ndicē
dicit. quasi licētia cūdo' petit

Benedictio uero sacerdotis est li-
cētia ipatoris spā aut lectio ē
iuncte legationis exequio Tu
aut dñe reuersione legati exp-
mit. dñi cōmissū mādatū reddit
lectiones quoq; p̄dicacionē il-
loz patrū p̄fert. Responsoria u-
tā eoz p̄ quā p̄dicacioni respo-
derūt. Ideo at p̄ uigiliā abra-
he lectiones legūt quia ab eo
p̄mitte litte p̄ diluuiū repte
tradūt. Et ip̄e p̄m̄ caldeos as-
tronomiā docuit. et egyptios
mathematūā imbuit. Ideo etiā
p̄acta p̄ma uigilia lectiones le-
gūt quia transacto p̄mo tpe
libri legis ad doctrinā popli a
moysē edunt.

Secunda uigilia tēp̄ legis ac-
cipit qd̄ iterū q̄si t̄bz horis
distinguit dñi t̄bz itersticis di-
uidit scilicet a moysē usq; ad da-
uid scd̄ a dauid usq; ad t̄ babi-
loniā t̄tia a babiloniē usq; ad
xp̄m. Dñe sacerdotib; iudicib; re-
gib; qd̄ declarat psalmoz tēp̄
Conserua me dñe. quippe sacer-
dotes cep̄mit quoz ps heredita-
tis et calicis dñs fuit qui p̄ma
hora huius uigilie exubias ser-
uabāt. dñi aaron et alij post eū
legē dñi docebāt. Gaude dñe ius-
ticiā meā iudices inuit. quorū
iudiciū de uultu dñi p̄dnt. Inse-
cūde hore uigilandi curā suscepe-
rūt. dñi gedeon et alij poplū se-
cūdū legē dei iudicauerūt. dilige

te dñe reges ostendit quos dñs
i caput genū cōstituit. Quia
tertie uigilie hore uigilias cus-
todiebāt dñi dauid et alij poplū
ad iusticiā regēbāt. Singuli psal-
mi cū glā patri psallūt quia
singuli sup̄ dicti ordines trini-
tatem adorasse scribūt. Ideo e-
tā et tres psalmi canūt. An-
tiphōne terne quib; psalmi
modulant. sūt laudes q̄ ab illis
iustis t̄ntati exhibent. Re-
quentes lectiones sūt illoz u-
gilū p̄dicaciones. Responsoria
uero illoz actiones. quib; hic
cantabiles erant iustificatio-
nes. Ideo aut lectiones ad uigi-
liā regū legunt quia illo tpe
libri p̄phetaz scribūt. Et ipsi
tpe legis q̄si scda uigilia po-
plū docuerūt et tantū bonoz
operū p̄sonuerūt.

Tertia uigilia tēpus gr̄e
titit q̄ usq; i fine mūdij
diant. hec q̄si i tres horas di-
uidit. dñi tpe aplice p̄dicatio-
nis tpe p̄secucionis tpe patris
distinguit. Prima hora huius
uigilie apli uigilabāt. quos
demonstrat teli enarrant. Quo-
uores om̄is loq̄la et sermo au-
diunt. dñi eoz son̄i oem̄ tram
eruiūt. Scda hora martiri u-
gilandi curā subibant. q̄o psal-
m̄ exaudiat te dñs. demūnat
quos nomē dei i die t̄bulatio-
nis p̄terit et om̄is sacrificij eoz

de scda
uigilia

de p̄a hora

scda hora

memor fuit **T**ertia hora cōsta
tm⁹ dicitur pacis exultatōes cū fide
libz suscepit quē psalm⁹ dñe i
virtute tua letabit^r rex inuit
Hic enī rex i virtute xpī ē letat⁹
dū thānus iteruētu totius or
bis i noīe xpī p siluestriū ē re
suscitatus **S**up salutacē dei ve
hemēter exultauit. dū maximā
synodū i nicea cōgregauit **V**n
ecclia coronā sup caput ei⁹ po
sūt glām et magnū decorem
ei tribuit **H**ic⁹ vigiliē cotidā
adhuc poplō fidelū seruat cui⁹
rex i dño sperat **V**ltimi vers⁹
psalmi tangūt tempa antiq⁹
antiq⁹ antiq⁹ **Q**uē dñs cli
banū ignis ponet i quo uasa
sua exannet **I**n tpe uero vol
tus sui id ē i die iudicij cū cū
omibz i quos dñs mira sua ex
annet cōturbabit. cū eos ut
nō deuorabit **E**ccliam uero
vigilē i uirtute sua dñs tūc
exaltabit. que uirtutes ei⁹ in
etnū cantabit **I**n psalmi sin
guli cū glā pat⁹ terminat^r qz
trinitas ab omibz hys uene
rat^r **T**res autē ideo sūt qm
fide spe karitate floruerūt
Antiphone melodie sūt grāy
actiones ecclie et quedā vigi
lū cātilene **p**aul⁹ uigil suauē
cātilenā i pa hora cātant
dū p gēcū uocatiōe sic exul
tant **R**egi felōz imorli iuisibi

42
li soli deo honor z⁹ **L**audēus
uigil dulcē cātilenā i scda ho
ra ē modulat⁹ dū i craticula sic
ē gratulat⁹ **O**mīs tibi ago dñe
quia ianuās tuas īgredi merui
Gregori⁹ uigil delectabilis armo
niā i tētia hora sonat dū musica
arte diuinū offm̄ agi docuit
Plectiones q̄ recitat^r doctrine fide
lū designat^r **R**esponsorū q̄ can
tāt^r sūt illoz exempla. quibz ali
i formāt^r **V**n etiā responsorū
uocabulū h̄t quia uita doctrine
respondet **P** cantū usq⁹ peniten
tū quos factio itelligit. cū q̄s de
malo ad bonū quertit^r sicut la
borat qui uersū solus cātat ita
penitens labore subit dū p er
ta satis facit p⁹ usū at cant⁹ i
reptio ē q̄s omni p cōiūso gra
tulatio **Q**u omīs p oēs ordines
succurrūt sicut canēti subueni
ūt quia et angeli sup uno pec
catore penitētiā agente gaudm̄
i rehs ducūt **P** hoc at cātōres
milites exultat^r minutat^r qui si
aliq̄s de socijs suis iter hostes ab
errancit cōtristat^r si uero pi
culū euadens redierit ei cōgra
tulant^r **T**ertio responsorio sem
p glā patri adnectit^r quia tū
tatē omē p̄sens p̄teritū et futū
subicit^r **A**d tētia uigiliā ideo ē
uāgelū recitat^r qz i tertio tpe
illud mūdo p̄dicabat^r **I**deo et i ter
tio northo sep⁹ i antiphonis alta
cantat^r quia i illo tpe laus et le

tricie et hinc vite p̄nūciabat. **H**ec v
mīsa ideo ī dñica nocte actitant
q̄ ip̄i om̄s sup̄dicti p̄ fide resurre
ctionis xp̄i saluāt. Porro te deū
laudam⁹ gaudiū et leticiā nobis
representat quo ecclia ī die iudicij
liberata exultat. Forsitan aliquē
mouebit cur tres vigilie a nobis
ponāt̄ cū quatuor noctis vigilie
tradunt̄. hic sciat cū ad noctē sc̄li
significatio refert̄ tūc tres tantū
vigilie p̄t̄ tria t̄p̄a ponūt̄ p̄ qui
bz et tres nocti p̄fallūt̄. **Q**uā
uero ad noctē temporis fertur
tūc quatuor vigilie s̄bunt̄ et p̄
quarta laudes canūt̄. Et sciendū
est cū nocti d̄r̄ tant⁹ intelligit̄
cū at̄ noctiā tūc hora accipit̄. **D**

Nocturnale at̄ **media nocte**
offm̄ ideo media nocte agim⁹ q̄
media nocte dñm̄ dormientes
egyptios p̄cussisse et vigilantes
hebreos liberasse legit̄. Ideo e
ciā media nocte agit̄ quia dñs
ī media nocte nat⁹ legit̄ ei⁹ mor
laus ab angelis cōtinuāt̄. Qui
etiā pastoribz cū lumine appare
bāt qui vigilias noctis custodie
bant. Ideo quoq̄ ī media nocte et
ī dñica nocte quia dñs media noc
te a dñica infernū deuastauit et
popl̄m̄ h̄c vigilante īde libera
uit. Ideo nichilomin⁹ ī media noc
te a dñica nocte quia dñs media
nocte et ī dñica nocte ad iudiciū
ueniet et dormientes a bonis de
ciuitate sua disperdet vigilantes
uero ī bonis ī locū exultationis
adducet.

Victoriatē uero a sc̄is habē
mus ut ī nocte surgentes lau
des creatori nr̄o cātem⁹. **D**auid
nāq̄ et alij p̄ph̄e media nocte
ad cōfiteđū nōi dñi surgebant
et dñs ī ordine p̄noctabat et
paulus atq̄ sylas ī carce media
nocte psallebant. q̄n̄ ingens
lumē ibi diuinit⁹ resplendebat
h̄os q̄ imitant̄ p̄m̄is p̄cipuāt̄.
Heronym⁹ p̄m̄ū iherosolē ubi
dñs nasci uoluit nocturnale offm̄
ul̄ reliquas horas ut hodie canit̄
ecclia disposuit. sed damasius
papa p̄ om̄s ecclias eadē ritua
tari instituit. Ant̄ d̄r̄ cōtra p̄ho
nos uero d̄r̄ son⁹. **A**ntiphona
nomē h̄t quod cōtra tonū sonat
quia uidelicet cū antiphona imp̄
tur. sc̄dm̄ ei⁹ tonū p̄m̄ canitur.
Hunc cantū p̄m̄ ignacius anti
tochen⁹ ep̄c̄ ī celo angelicū chor⁹
alternatē audiuit et sc̄dm̄ hanc
formā suā eccliam cantatē docu
it. usq̄ mos ad om̄s ecclias p̄
transiuit. **R**esponsoriū a respon
dendo d̄r̄ q̄ choro canente usq̄
ab uno responder̄. **H**unc cantū
ip̄annus ambrosi⁹ mediolanens̄
ep̄c̄ cōposuit et ab eo tota eccl̄
sia formā accepit. **H**ic etiam
p̄m̄os cōposuit quos adhuc
ecclia colit ī laude xp̄i.
Nocturnale quoq̄ offm̄ est
imitatio ī uinea laborancū cū
ī eccliam ad seruiciū dei nocti
tōm⁹ quasi ī uineam ad op̄ā
dū cōuenim⁹. **P**resens etiā uita

nocti rōpat^r que tenebris ignora
 ne obscurat: cū laudē dei p labia
 mea incipim⁹ quasi opus vince
 tchoam⁹ **N**onq⁹ diuinū auxiliū
 p deus i adiutorū meū iuocam⁹
 quatin⁹ iceptū opus pferam⁹ p
 uenite uero alterut^r ad serui
 um dei quasi operātes istigam⁹
 m⁹ Deinde ymnū deo canim⁹ qd
 noctnas illusiones superam⁹ Et
 illos p hoc imitam^r qui cantant
 dū oprant^r Deinde dū alterna
 tim psallim⁹ qsi certati operi i
 sistim⁹ Dū lectiones legim⁹ qsi
 nos ad opus istruim⁹ Dū respo
 soria canim⁹ qsi pacto ope grās
 agim⁹ Et etiā lectio mentis re
 fectio Dū ergo lectiones legim⁹
 qsi animas i diuino ope lassas
 ul vince operarios reficim⁹ Dū
 resposoria canim⁹ qsi p refecti
 onē laudes solum⁹ **V**n cū iterū
 psalm⁹ qsi refecti ad laborādū
 surgim⁹ **D**uerse nocthe hore
 varie sūt qbz oprari i vineam
 dñi itroierūt

Et aut labor hui⁹ vince nob
 leuiget^r pnoz patz i hac vi
 nea pondus diei et estus portā
 cū exemplū p psalmos et lecti
 ones pber^r **S**acerdos itaq⁹ qui
 incipit figurā patris familias ge
 rit qui oprarios i vineā cōducit
 Cantor qui uenite cantat: pfer
 pturatore qui ad vince cultiua
 tuitat pproo ym⁹ illū cantū rep
 sentat quo p⁹ pactū opus ala
 triter ichoant psalmi operā di

uersa scōz nobis isumant qui i
 hac vinea laborabat **P**mi nāq⁹
 psalmi quatin⁹ mane scilz ab adā
 usq⁹ ad noe demonstrant **S**edi
 quatin⁹ hōram triam a Noe scilz
 usq⁹ ad abrahā uindicant **T**er
 tiū quatin⁹ fertā hōrā scilz ab abra
 hā usq⁹ ad moysen denūciant
Mane itaq⁹ p⁹mi abel hui⁹ vi
 nee laborem subit que p⁹mi psal
 mus beatus vtr expmit **Q**ui
 nos i lege dñi die ac nocte medi
 tari qsi i vinea laborari docuit
 dū ipe pthomartir tamq⁹ fructi
 ferū lignū martirū frēm p⁹mi
 ptulit **P**ost hūc enos vineam
 excoluit que psalm⁹ quare fre
 muert gentes inuit: qui nos i hac
 vinea dño itimozē seruire iſtituit
 qn gentes ex tam i malicia fre
 muert et ad uſus dñm iama
 meditati sūt **D**einde euoch hui⁹
 vince cultor extitit que psalm⁹
 dñe qd multiplicati sūt **D**epmit
 qui nos a sompno erigere et
 uoce nrā d ad deū clamare mo
 nuut **Q**ue qz multitudo popli
 maligni cōtūdit: dñs cū susce
 pit lamech securus ad laborem
 itronit que dñe ne ifurore i notes
 cit: qui nos p singulas noctes
 lectū nrā lacrimis lanae iſtituit
 ne cū hms percam⁹ qd dñs ifuro
 re suo arguit

De deus me⁹ i te speram⁹ **N**oe
 ostendit q qsi tria hōra hanc
 vineā excoluit et p⁹mi vites pla
 tare nos docuit: qui quasi i dño

110 mane abel

Frid hora noe

spemur dñi cum i iudis libera
uit dñe dñs nr sem demerit
qui post diluui i hac vinea no
men dñi mirabile i uniuersa ter
ra mirabat Qui omis laudan
tes se gla et honore coronabit
qui ex ore ifanciu et lactenciu
laude pferit Confitebor tibi
dñe heber cultore ipu vinee in
sumat qui nos admonet psal
lere dñs qui i syon habitat In
dño confido thare idicat qui cul
tor ipu vinee i dño confidebat
dño i templo sro suo nos serue
monebat Sexta hora abraham
hanc vineam irabat que psal
mus salua me fac deo declarat qñ
sro defecit cu totus mudus idola
coluit usq; quo deus ysac i hac
vinea laborante cepit tui dñs
oblitus no fuit dñi arictē p eo
mactandū posuit Qui nos can
tare et psalle nomini ei innotuit
monuit qui omia bona nobis tri
buit Sicut isyaciens iacob inuit q
caput isyaciens labam pond; diei
et estus portauit qui dñm nobi
uocac docuit dñe qo habitabit
ioseph depmut i hac vinea sine
macula defudauit et nos dñm
glorificac monuit Quod iter
missa psalmodia usq; dr designat
qd iter missa ope mltitudo ad re
fectionē expedit Ictiones q legū
sūt diuisa ferrula qbz operari ad
fertam reficiūt Benedictiones que
sequūt religiosoz bndictiones pre
ferūt quibz cibū bndicūt Respon

sona que post lectionē canūt
sūt laudes que supro cibo solūt
Sexta noctua
est hora nona Hac moyses et aa
ron aliq; sacerdotes legis vinea
dñi exolebant qui i psalmo Co
serua me dñe dñm parte suam
et calicē dicebant et nos dñm q
tōnt itellectū bndicē dotebant
In hac iudices laborabant quos
psalm; exaudi dñe iusticia mea
denotabant qui iudiciū suū de
vultu dñi pdare rogabant et nos
i nocte ad deū clamaē monebat
In hac reges quoq; defudabant q
se i psalmo Diligam te dñe ita
pnt gentiū cōstitutos pclamant
qui nos laudando dñm iuocac
i struebant Versus modulatio
est ab ope separatio lectiones
sūt operatio refectiones Respon
sona illoz laudaciones

Sexta noctua representat hora
xi In hac apti humeros oneri sub
ponebant quos canit p psalm;
celi enarrant qui nos iusticia
dñi dotebant In hoc matres
ut i magno estu graue pondus
portabant quos laq; psalm; Ex
audiat qui nos deu i die tribula
onis iuocac dotebant In hac et
cōfessores opati sūt qui i psal
mo dñe i iusticia expressi sūt
qui uoluntate labioz suoz pnu
dati no sūt et nos tantac et psal
lere virtutes dñi psuasērit
uersū q seāt et euāgelium q legi
tur quersio gentiū itelligit Qui
qñi responsoria canit qd p euā

Sexta hora
abraham

dño

qui

geluū i vineā dñi cōducti sūt .
 qui tota die i foro i fidelitatis ori
 osi steterūt p te dñm laudam⁹
 illoꝝ gaudiū accipit qbz pacto
 ope diurno denarius i sero id ē
 vita etna i cōsumatiōe seculi
 dabit⁹ Nos ideo i noctnali officio
 imitam⁹ ut cū eis denariū vite
 xpm mercam⁹ Et quia hec cūcta
 p xpi resurrectionē sperat⁹ ideo
 i dicitē resurrectionis nocte tali
 modo cantat⁹

Aliqui patres i oī ope deū
 iuocabant sed et gentiles i
 minimis etiā rebz deū iuoran
 dū censabant Deo nos omīs ho
 ras p uersū de⁹ i adiutoriu i rēpi
 m⁹ ut i oī actiōe diuinū auxiliū
 tuorem⁹ **V**ers⁹ memor sui nocte
 tēpus ante legē designat. quo
 patriarche i nocte ignozācie no
 minis dñi memores erant Sed
 et dñm expmūt q p nobis i nocte
 orauit ut et ecclia noīs ei i noc
 te memoe sūt **V**ers⁹ media nocte
 temp⁹ legis denotat quo pphe
 de nocte ignozācie ad lucē sciencie
 fulgebant **S**ed et xpm demonstrat
 qui media nocte de mortuis sir
 gēbat ut et ecclia media nocte
 ad cōfite dñi noi ei surgat p iūsu
 cealtatē dñe tēp⁹ grē designat⁹
 quo dñs i uirtute sua id ē i de⁹
 patris cealtat⁹ Et si ecclia uir
 tutes ei i nocte cantabit eam
 quoqz i gaudio cealtabit **S**em
 di dñe pres seruoꝝ tuoz ex libro
 paralipomenū assumptū patriarchis

cōuenit quos p m⁹ noctn⁹ expmūt
Ostende nobis dñe ul' qd rēp alud
 p tpe de psalterio ul' alia pphecia
 sumptū ppheis cōgruit quos sids
 noctn⁹ inuit p rēbz et meritis bte
 marie omīqz scōꝝ scē marie et
 aplis cōuenit quos trus noctn⁹
 cōcinit iube dñe bndicē ad deū
 dr ad qd tu autē dñe cōtinuat⁹
 qd de psalmo beat⁹ q itelligit as
 sumit **S**acerdos at qui tenet dñi
 uicē dat bndictionē i i festis scōꝝ
 ita noctnale offm sicut i nocte do
 minica agim⁹ quia eos p xpi re
 surrectionē gaudia cōsecutos cre
 dim⁹ **D**eo at cū nouē lectionibz
 et totidem psalmis ac responsoris
 celebram⁹ quia eos i cōsorcio nouē
 adinū angeloz esse pdicam⁹ **De matu**

Porro diuinū offm **tuus mochoz**
 a bto bndicto ordinatū pene
 idem significat. pserti cū ad idē
 uidelicet ad laudē dei et ad iustoz
 p ronia tendat **H**oc ideo ē ab ec
 clesia acceptū quia ab illo qui
 omī iustoz spū plen⁹ sūt ē platiū
 et ab aplia pontificis scz gregozii
 auctoritate roboratū **S**iquidē pa
 tet qd idē uir deo plen⁹ i vinea la
 borantes et i uigiliis excubantes
 attenderit dū tali modo psalmos
 distribuerit et dñm noctē tribz
 uigiliis p tres noctes distmuerit
 licet ipē psalmos senario lectiones
 uero quaternario nud assignauit
Quia uidelicet p senariū actiue
 uite actio designat⁹ p p ser opera
 euāgelij quibz i istis ser diebus
 qsi i vinea laboratur **P** qēnariū

de matutinis
 monachoz

autē cōtemplatiue vite pfectio
p̄t̄ quatuor euāgelia figurat̄
quibz contra hostes animarū scilz
et demones iugit̄ uigilat̄. p̄ ser
ergo psalmos i vinea laborantes
declaram̄ p̄ quatuor lectiones i
castris dñi uigilantes demonstra
t̄ p̄ responsoria alacritas labo
ranciū denotat̄. Notandū q̄ hic
diuini officij ordinator a psalmo
dñe i uirtute qui de pace ecclie
constat̄ icēpit. et reliquos qui
passionē xp̄i sonant̄ i hoc officio
cōclusit̄. Dñs enī i cruce pendens
a deo dō meo respice icēpit et ita
decem psalmos cantans i usū su
manū tuas cōmendo sp̄m meū
finit̄. Hoc idē i nocte dñice
resurrectionis icēpit. quia ni
mirū xp̄i p̄ passionē ad resur
rectionis pacem puenit̄. et ecclie
sic pacem p̄ passionē suā contu
lit̄. Et nos i pace degentes si pas
sionē xp̄i i uigiliis nos cruciādo
imitabim̄ i resurrectionis pace
etna dūtabim̄ p̄ xp̄m. Tertium
uero noctnū idē uir dei t̄bz can
ticis adēbit̄. quia t̄nitatē ip̄sē
sp̄e caritate laudari uoluit. Vñ
eadē cantica cū alta cantari icē
tiuit̄ quia laudatores t̄nitatis ad
canticū celestis leticie uocari do
cuit̄. Deinde quatuor lectiones de
euāgelio legi p̄cepit qz xp̄i uigi
les p̄ doctrinā i m̄or euāgelioz i m̄or
uirtutibz munitos monuit ut ui
deleret i diuinis et humanis sint

pudentes i adujsis et p̄p̄eris
fortes. i dei seruitio saluendo et
p̄bendo p̄lati obediendo iusti
i omibz actibz suis tempati h̄ys
quatuor responsoria subiūgūt
si hęc omia alacriter p̄ agunt
Post hęc cōstituit et dilectus
cantat̄. De deū laudam̄ q̄nt̄ nul
sibi i omibz h̄ys ascribent̄ sed
cuncta diuine laudi attribuent̄
se uero iuiles seruos dicant̄. qz
te deū laudam̄. ecclia ille cantus
itelligit̄ qui pacto ope ab ope
rariis p̄ gaudio canit̄. Deinde
euāgelium legi p̄cepit p̄ qd̄ uita
etna p̄mittit̄. quod denariū uel
ligit̄ qui operariis post laborē
dabit̄. p̄ ymū te decet laus qui
ad extremū canit̄. illa ultima g
tulatio accipit̄. qñ p̄cepto uite
denario i dño exultant̄ qz de labo
re ad requie de uinea ad patri
am eis ire liceat.

Quoniam eccliam ingredients
ad altaē iclinam̄ q̄si regi
militēs adoram̄. Et nī quippe re
gis militēs sim̄ cui semp̄ ip̄sē
tu sp̄ualis militie assum̄. Cū at
ad orientē et occidentē iclina
m̄ deū ubiqz p̄sentē nos adora
re monstram̄. Quē ita ratio
nabili motu ad orientē nre mōti
tatis usqz ad occasū mortis se
debem̄ sicut rēli ab oriente i oc
cidentē naturali reuolucione fer
ri uidem̄. Ad mōti expressus
designant̄ qui se toto corpore ab
occidente i orientē gyrat̄.

Apid gentiles diu ifemales
dicebant manes eo qd mane
diem terris emitteret que tota
nocte assi inclusu tenebant. **A**ma
nubz ergo mane id e bonu di
eo qd melius nil luce videat. **A**ma
mane at di mane matutinu
laus deo p luce exhibita. **H**ac
hora ea de causa canim qd
hac hora mundu creatu credi.
Hac hora astra matutina ex
orta cu iocunditate luxort z deu
si fecit ea dulci armonia lau
dauerit scilicet angeli ea hora cre
ati sut qui et filij dei nomina
tisunt qui mox p creatione
mundi magna uoce suau con
fentu redditori iubilauerunt. **Q**u
nos hac hora canetes imitami
qui uespertina astra appellam.
quatinu si solem xpm p nobis
occidentem laudibz sequimur p eu
ad ortu lucis uidelicet i resur
rectione ad astra matutina p
ducamur. **H**ac hora dñs poplm
suu p mare rubru tradurit
et hostes illoz submersit sicut
scriptu est. factu est i uigilia
matutina dñs p nube respexit
et egyptios interfecit. **E**a hora
qua illi sut i mare et i nube
baptizati. sut illi i fluctibus
pripitati. **H**ac hora xps a mor
te victor resurrexit et die no
bis ab inferis reuexit z poplm
sanguine suo redemptu a reg

no tyrani redurit et
hostes eoz baratro imer
sit hac hora ifine mundi
iusti a supmo mortis exililabunt
du de nocte huius mundi ad lucem
etne claritatis transmigrabunt
Tempus ergo noctis qd ante noc
turu pcedit pferit illud tempus
mortis qd ante legem pcessit. **N**oc
turnu uero illud tempus exprimit qd
popls sub lege dñm coluit. **N**at
utinalis at hora cu lux appm
quat tempus a xpi resurrectione
usqz i fine mundi demonstrat qd
ecclia dilecto suo canticu cantat
psalmi nempe qui hic cantant
utruqz exprime conat. **E**t tempus
legis qd uelud umbra pcessit et
tempus græ qd ut lux ueritatis
postea fulsit. **P**rimu itaqz psalm
illud tempus umbræ imuit. qd dñs
post liberatione popli sui super
eundem poplm regnauit. et ei
qsi rex seruanda lege constituit
Decore iduit dñi mirabili taber
naculo coli uoluit. **T**empus quoqz
græ exprimit qd dñs p redemptione
ne popli sui a morte resurgens
p mundu regnauit et decorem
imortalitatis iduit

Sed psalmus illud tempus um
bræ ostendit. qd popls dñi et
oues pascue ei p pastas i terra
reppmissionis i confessione iurabit
et ei omis illa terra iubilauit
eaz i leticia seruiuit. **T**empus
ecclia græ exprimit. qd ecclia fidem

no dñs regnauit

iubilare

deus de
meas

110

deus miserat

Undicite

laudate dnm
de celis

xpi recepit. et ad pdicatione a
postolor. iubilauit omis fra et d
dno seruiuit i leticia **Tertius**
psalmus illud tempus vmbre indicat.
quo deuictis hostibz sub salemo
ne popls i pace tripudauit qn
i uelamento tēpli exultabat et rex
omis qz popls i deo iurans cu
laudabat. **Quic** psalmo alius
sub vna glā copulat qz regnū
uda et regnū isrl i vna lege so
ciat. **Tempus** etiā grē exprimit qz
sedata psecutio ecclia pace re
cepit. Ideo ad deū de luce uigilat
et i eo i matutinis meditat. qui
ei adiutor extiterat. **Per** uero cō
stantinū i deo letat. p que omis
ecclia i xpo iurans pace gratu
lat. dū os hereticor. iniqua loque
riū obstruit. **Alius** psalmus hunc
sub vna glā adiungit qz iudaei
popls adhuc ecclie i vna fide
associabit. **Canticū** bndicite qd
sibi quicqz lotus asserbit illud tē
pus vmbre tēuit. quo quita eta
te Nabugodonosor tres pueros
i camini ignis misit i quo ange
lus eos resoluens eundē vniu
tū eis cecinit. **Illud** quoz tempus
exprimit quo ante xpc tres ptes
mūdi asiam affricā et europā
a tōz filijs Noe i camini tēbula
tionis missus dr. **Vn** et sine
glā canit qz tūc omis laus ec
clie claudit. **Laudate** dnm illud
tempus demicat quo popls a ba
bylone reuisus tēplū reedificabat
et illud tēp. ostendit quo ecclia

ortus antixpo dnm laudabit.
et p terrore lapsos i domo dei
p penitētiā restaurabat. **In**
tres psalmi ideo sub vna glā
psallunt qd tūc xpiani iudei
et gentiles i vna religioe deū
laudac noscūt. **Ymnus** illud tē
pus vmbre exprimit. quo iudas
mactabecus. Dedicato tēplo pō
victoria ymū dno cū poplo cen
nit et illud tempus tēuit quo
ecclia p victoria de antixpo
ymū dno canit. **Capitolū** qd
a sacdote dr. est angeli lega
tio qua pncipos xpi zacharie
pmitit et ultima hōra de
hūriat qua nouissima tuba
angeli mortuos suscitabunt.
Versus qui sequit. **Dns** reg
nauit. declarat qz sicut xpc p
resurrectionē i ecclia regna
uit ita p generalē resurrecti
onē i omibz electis regnabit.
A quibz vsus **Immaturnis** die
dr et ecclie resurrectio expri
mit. **Canticū** aut bndicite
qd ~~illud~~ ~~illud~~ illulescente.
die canit aduentū uere lucis
xpi i hūc mūdū designat qd
zacharias ei i obuiam cantā
uit. qn plebē suā i hoc mūdū
uisitauit et sedentes i tenebris
et vmbis i ferni illuminauit.
Et illud tempus representat quo
i ultimis xpc splendor lucis
ethe et sol iusticie aduentus
sui ortu orbem illustrat et

et ecclia ei obuia nupta leta
 bunda laudes iubilat. qd' eam
 sponsus suus uisitat. et diu i
 tenebris huius mundi sedente sua
 claritate illuminat. **G**ratias q
 sequit' illa ultima bndictio ue
 nite bndicti patris mei itelligit'
Suffragia q postea canunt' sunt
 mtre mansiones i domo patris
 mei quas singuli p meritis tuc
 itroducut'. **I**deo i dnica die he
 laudes canunt'. quia p fidem re
 surrectionis xpi hec gaudia ius
 tis i resurrectione dabunt'. **D**eo
 scia ifra pascha frequentant' q
 resurrectionis xpi sed et nre p
 eas respiciant'. **D**eo uero he in
 festis scroz cantant' quia sci nuc
 i gaudio qd' i resurrectione dupli
 citer percepti sunt gratulantur

Hinc eandem
 significacione et scs bndic
 tus i ordinarione sui officij expref
 sit hoc solo mutato qd' **D**e mu
 seruat' i pms ob honore scs tri
 nitatis cantari iussit. **I**n dnica
 nocte celebratum' nram libe
 ratione et angeloz coequalita
 tem. ipuatis noctibz comemo
 ram' nri exily seruitute. **A** quo
 eni qd' supat' illi et seruis no
 cat'. **D**abolus aut' humanu
 gen' ipmo parente deuicit. et
 diue seruituti subiecit. **V**t ergo
 ab hac seruitute liberi fiamus.
 diuino seruitio noct' huius horis
 iudam' et ut a nocte huius uite

^{lucē}
 ad etha uita pueniam' uerita
 men quia seruitute nram p ser
 etates mudi extenti deploram'
 si vi noctibz hoc offm celebram'
Et quia nocte xij horis ascribim'
 ideo xij psalmos canim' q' tunc
 qui xij mensibz anni seruire deti
 nem'. p doctha xij aploz libuati
 donem'. **I**deo at ser antiphonas ca
 tam' ut p ser opa euangely de
 nocte mortis ad lucem xpm tra
 seam'. **Q**ue ser opa sut' esurien
 tem cibare sciencie potae nudu
 vestire hospitē collige ifirmu vi
 sitae i carceratu redime. **S**ol q
 q' sign' et ifer' totu mudu i ter
 diem et nocte hoc xij horis p
 lustrat' z p'sentes qd' sibi stellas
 in die lumine suo obscurat' absen
 tes uero i nocte illuminat. **Q**ui
 solem iusticie xpm pfigurabat q
 huc mudu sup' q' i die illustrabat
 infer' uero quasi i nocte tu nra
 diuit'. du morte sua sedentes in
 tenebris z umbra mortis visita
 uit. **Q**ui stellas i die p'sentes re
 lat du scs i gla sue p'sentie a mu
 di tenebris celat. **S**tellas uero ab
 sentes i nocte illuminat. q' iustos
 i nocte huius uite illuminat. **I**n
 nocte igit' xij psalmos et i dicto
 tidem psallim' q' h'ora stellas
 a sole vndiq' usq' illuminari dicit'
 quatin' nos xpiani i baptisinate
 stelle facti ab etho sole i omi hora
 illuminem' si dnm i omi tpe bn
 dicentes uenerem'. **E**t quia per
 tati deuicti. seruituti addicti et

ebdomade

sudore vultus nri optet nos pa
 ne uesti. ideo solemus die necessa
 ria apparari. In nocte vero qm nemo
 potest operari. In vigilijs dñi recubamus
 ut eo reuertente a mupens cum
 illo ad libertatis iura redeamus.
Deo etiã tres lectiones legimus qz
 tres vigilijs posuit dominus. In
 iqt ipma si i scda si in tertia vi
 gilia uenerit et ita inuenit bea
 ti sūt seru illi. Que tres vigi
 lie tres etates scilicet puericia iu
 uentus senectus intelligit. In i
 quibus cuncti dñm i bonis opri
 bus pinguiles prestolari iubemur.
Tres ergo lectiones legimus cū
 fide trinitatis i tribus etatibus abe
 riturū diuinū opus i struimur. Etia
 responsoria cantamus cū trinitate
 i fide spe caritate glorificamus. psal
 mi quoqz p pma vigilia lectiones
 p scda responsoria p tertia matu
 tinales laudes p quarta noctis
 vigilia qsi p debito saluimur. **D**e
 etiã bñdictio i eadē significatiōe
 duodecim psalmos et tres lecti
 ones i terposuit. In uarijs noctibus
 i stituit. hoc tantū mutato qd lec
 tiones psalmus i terposuit qz hoc
 videlicet media nocte agi voluit.

de matutinis laudibus
 priuatis diebus

Non que pcessit vitā nostrā
 i pōis et
 pcessit. Nocturnale offm. seruiciū
 nostri exili. In matutinis laudibus
 iā ad libertatē p penitentiā ten
 dimus. Dū cantamus psalmū mise
 rere mei deus. Et qz p penitentiā
 de tenebris mortis ad lucē tran

transit. ideo i scdo psalmo p sin
 gulas noctes mane cōmūit. vti
 verba mea mane astabo. et ma
 ne videbo staudies uocē meam.
In iudicia me deus. Emitte lucē
 tuā. In te deret ymnus. Entus
 matutini et uespere delectabis.
In dñe refugium. mane floreat
 et repleti sumus. mane misericor
 dia tua. In dñe exaudi. audita
 fac michi mane misericordiā
 tuā. In bonū est cōfiteri dño ad
 annūciandū mane misericordiā
 tuā. Quia uero p caritatē re
 nussio pccatorū tribuit. tertius psal
 mus de dilectiōe dei canitur.
 in quē sunt aīa nra. cui nos
 penitentes suscepit. dicit. In se
 quenti psalmo dilectio pmi
 subiūgit. i quo uult dei sup nos
 illuminari et salutare dei i alijs
 gentibus cognosci possit. In duo
 psalmi ideo sub vna glā psallunt.
 quia pcepta gemine dilectiōis
 i vna xpiana pcessiōe pagunt.
In psalmo quoqz deus deus me
 pmit. xpi deitas. cui misericor
 dia melior est sup vitas. In dñe
 misereatur. et humanitas. p quā
 illuminat. nra fragilitas. Et qz
 he due substantie i vna psona
 xpi uenerant. ideo hii duo psal
 mi sub vna glā cantant. qz i fi
 de huius nois penitentes saluant.
Phos etiã duos psalmos fides
 et opacis intelligunt. p quas
 cōuersi libertatē uenit cōsequunt.

Et quia p ser opera misericordie
seru peccati libertate sps adipif
cunt. ideo ser cantica victorie p
ser dies canunt. In primo cantico
cu ysaya exultant quia sicut il
le ifidelem poplin. ita nos pcca
supauim. Et dñs q ppe pcca
erat nobis irar. ppe penitencia
est nos cosolatus. In secdo cu exe
cya gaudent qz sicut ille morte
corpis ita nos morte aie elia
sim. ideo gtrulando canim. vi
uens uiuens ipe cofitebit tibi
In tercio cu amia triuidiam. qz
illa emulam sua ita nos carne
nobis adufante deuicim. vñ gau
dentes dicim. Exultauit cor meu
i dño. qui carne uicis mortifi
cat. et aiam uirtutibz uiuificat
In quarto cu poplo isrl' letant
qz sicut ille pharaone et egyp
nos p moysen. ita nos dyabolū
et demones p xpm subterfugi
m. vñ letabundi resultant. In
tem. dño gloriose em magnifi
cari. In quinto cu abacuc gra
tulant. qz sicut ille cu poplo ba
bilone. ita nos pccoz confusione
suasim. et dyabolū p cornua cru
tis supatū exultauim. q ante
pedes dñi est gressus. In sexto
cu moysen hylarescunt. qz sicut
ille deuictis terram repmissiois.
ita nos deuictis uicis et pccis
pmissam idulgentia recipim.
et dño carne canim. qui vin
dictam i hostes retribuit. et ppe
terre popli sui erit. Porro i vñ

cu tribz pueris triumpham. quia
sicut illi Nabugodofor et cami
nū ignis ita nos dyabolū et ifer
ni incendiu euasim. Ideo cu omi
creatura deū bndicim. quia in
resurrectioe etnas flāmas supa
bim. Deinde laudate dñm cani
m. qz triumphū de uicis meruim.
quē triumphū p ymnū expmim.
Capitolū uero nos cosolat. dū sa
cerdos ipsona dñi nos uigilae et
staē i fide hortat. de qua cosolaci
one nos plaudim. dū usū replet
sum. mane misericordia dicim.
Nunc iam libertate recepta i gau
diū prumpim. et liberatori nro
grates referim. ita et dicentes
Bndictus dñs de isrl'. quia nos
ipccis uisitauit redemptionē p
penitencia fecit. de manu inimicorū
liberauit sciencia salutis i remis
sione pccoz p uicera misericordie
dedit. de morte illuminatos i uia
patis dixerit. Qto quā sacerdos
dicit est idulgentia quā dñs ad
se reuissio t'buir. Scs quoqz bñ
dicit. seruos pccoz p penitencia
libertate et victorie leticia adi
pisci docuit. qui pene eodem ta
men totidē psalmos et eadem ca
tica p eadem ferias i eadē signi
ficatioe i'stituit. Septē cantica i
ebdomada canunt. qz p vii dona
spr scī mūdus saluat. Dominica
die canunt. bndicite omia opa qz
p' etate creauit deus oia et in
eadē die p resurrectionē xpi in

renouata sunt omnia **P**rima die cre-
auit deus lucē et hac die omnia
ad laudem dei admonentur quia
omnia ista illustrata sunt a luce.
Secunda etate contigit diluuiū quod
significat baptisimū. **S**ecunda die
canitur canticū de **u**ania baptis-
mo ubi ait **N**auigetis aquas in
gaudio de fonte saluatoris et fe-
ria secunda xpc baptisatus tradit
cūda die creauit deus celū et sepa-
rauit aquas ab aquis ita p̄ bap-
tismū incredulos a fidelibz. **T**ertia
etate liberatus isaac a morte et
tertia feria canitur canticū quod ca-
tauit ezechias quū liberatus est
a morte quia uerus isaac xpc
liberauit poplū suū a morte p̄
fidem trinitatis. **T**ertia die segre-
gauit deus terrā a mari hoc est
eccliam a synagoga. **Q**uarta
etate est anima amata. emula
eius repudiata ideo quinta feria
psallit eū canticū quia p̄ m̄or
euangelia ē ecclia electa syna-
goga abiecta. **Q**uarta die factus
est sol et luna et sidera xpc ē sol
ecclia luna sc̄i stelle. **Q**uinta e-
tate liberatus dñs poplū suū a
babilone ideo quinta feria recitat
canticū quod cecinerunt filii isrl' cū
liberati sunt a pharaone ī mari ru-
bro p̄ paschale agnū. feria quinta
tradidit dñs suū corpus quō li-
berauit poplū suū a diabolo.
Quinta die fecit deus de aquis uo-
lucres et pisces uolucres ī terra
sustulit pisces ī mari reliquit qz

p̄ quāq; uulnera sua iustos ad
alta leuat impios ad yma despi-
nat. **S**exta die creauit deus ho-
minē sexta etate et sexta die e-
cclia crucifixus est xpc ideo sexta
feria canitur canticū de passioe
ubi dicitur cornua ī manibz eius id
est brachia crucis. **S**abto deus
ab opibz suis requieuit ideo ca-
ticū canitur. **A**udite celi quod datus
est filius isrl' post laborem utine-
ris cū iam intrarent terrā repro-
missiois ita ī sexta etate p̄ labo-
rem huius mundi dabit deus requie-
scis ad appropinquante luce bñ
dictus ad laudes canitur qz per
illud canticū uera lux nobis nū-
ciat. **A**d uesperā magnificat
sc̄i ī fine diei canitur quia in
fine mundi deus sup̄bos dispudet
et humiles exaltabit. **A**d cōple-
torū nūc dimittis seruum tuū
canitur qui p̄ iudiciū sancti ī
pacē introducunt.

Septem horas canonicas
die quasi ex debito can-
imur p̄ septē gradibz quos a sep-
tiformi spū suscepimur. **F**orma autē
a prophetis et alijs sc̄is habentur ut
septies ī die creatorē nr̄m lau-
demus quātū ī domo eius cū angē-
līs isrl' soli laudare ualeamus.
Quilibz autē dies representat nobis
totū huius sc̄i tempus quod quasi diuer-
sis horis ī uinea dñi laboramus.
Naturina illud tempus nobis cō-
memorat quo p̄i parentes deū
ī paradiso laudabat. **P**rima illud

tempus dicitur quo abel et enoch
et alij iusti deo laudes soluiebant
Tertia illud tempus insinuat quo
noe et alij de archa egressi deum
benedicebant Sexta illud tempus
demonstrat quo abraham et alij patres
arche deum glorificabant Nona
illud tempus demonstrat quo prophete
sub lege deum magnificabant Vespere
illud tempus reuocat quo apostoli
et illorum sequaces deo ymnizabant
Completorium illud tempus monet quo
in nouissimo sub antiepo iusti deo
gratias referent **De horis et etatibus**

Dies etiam representat nobis
vitam vinctuam quo diuisio
etatibus quasi diuisio horis dicitur
In lege domini quasi vinea laborat Er
go per matutinam commemoramus
infanciam in qua quasi de nocte ad
diem exorti sumus dum de matris
thure mundum nati sumus Iuste ita
quod in hac hora deum laudamus qua
de erroris ad lucem veritatis in hap
tismo nos renatos exultamus per
primam pueritiam recolimus qua e
tate libros discere cepimus Verito
ergo in hac hora laudes deo solu
imus qua eius seruitio ibuti sumus
per tertia adolescentiam recolimus
qua ordines suscepimus Iuste in hac
hora deum glorificamus qua eius mi
nistriis associati sumus per sextam
iuuentutem inuimus qua ad ducem
natus vel presbiteratus gratiam pro
moti sumus Et in hac ergo hora non
in congrue deum benedicimus qua ducem
et magistrum populo electi sumus
per nonam senectutem notamus qua

plurimique ex clero ecclesiasticas dig
nitates quasi grauiora vincta pon
derata subimus Conuenit itaque deum nos
in hac hora magnificare qua uoluit
nos super plebem suam exaltare In ves
pera detrepita reducimus ad memo
riam qua plurimum ex nobis ad me
liorem uitam quiescentem tempus ueni
mus qui quasi tota die in foro otiosi ste
timus dum tota uita in uanitate ui
uimus In hac hora decet nos deum lau
dare extolle qua nos dignatus est
suis laudatoribus adiungere per comple
torium fine uite nostre retractamus
qua per confessionem et penitentiam
saluari speramus per diurna quoque
et nocturna officia celebrat ecclesia
christi mysteria In nocte est christus pro nobis
conspensus ideo in nocte nocturna psal
lumus Mane est illud ideo matuti
nas canimus prima hora est gentibus
traditus ideo prima cantamus Tertia
hora est flagellatus ideo tertia psallimus
Sexta hora est crucifixus propterea
sexta cantamus Nona hora est mor
tuus ideo nona cantamus In uespere
est de cruce depositus et de uespere
psallimus In fine diei est sepultus ideo
completorium canimus Nocturna etiam hora
dominus infernum spoliavit Matutina uic
tor de morte resurrexit prima ma
rie apparuit tertia duabus a monime
to euntibus obuiant per iacobo
nona petro et uespere duobus am
bulantibus in emaus se manifestauit
completorio cum apostolis manducauit
In nocte nichilominus petrus per negationem
plorauit qui postea nocte tota
tristando laborauit In mane christus

no not a
Isten de horis

In littore stant rete piscibus impleant
Prima hora cum septem comedit petro
oues suas comisit Tertia hora
spiritus sanctus super credentes descendit. Secundo
cum et dominus recubuit. Nona eis vi
dentibus celos ascendit. In vespera ue
ro ante passionem cum eis cenauit.
corpore suum eis tradidit. Completorio
patris pro eis orauit.

In dominica die nouem psalmos
ad prima psallimus. quatinus cum nouem
ordinibus angelorum in gaudio resur
rectionis trinitatem laudare possimus.
In primis quique psalmos de passione
domini cantamus. quia christum pro quibus
propter passionem ad resurrectionis
gloriam peruenisse significamus. Quae
si nunc imitari uolumus. in resurrectione
eius coregnabimus. Deinde in
subiungimus. quia ecclesiam in quatuor
partibus mundi per inuangelia deum
laudare predicamus. Per deum in nocte erro
ris desertione pro confitemini laudis
confessione pro beati immaculati legis
dei optatione pro retribue aie uiuifi
catione christum. Pro fide quicunque
uult fide ueram deprimimus. in quare
liquas omnia concludimus. et per quam
angelis associari credimus. *De fide
catholica*

Edem catholicam inuangelia
quatuor mundi climatibus inuolabi
lit custodit. primo symbolum apolo
gum credo in deum fundamentum sibi po
nit. dum hoc cotidie in principio diei
ad prima canit. per hoc opera sua confirmat
dum hoc ad completorium recitat. Deinde
fidem credimus in patris et synodis le
gitur quia nicena synodus edidit. Ter

cio credo in unum in conuentu populi ad
missam modulatur. quae per constantino
politani consilium prolatum. Quarto
fide quicunque uult cotidie ad primam
iterat. quae atthanasii alexandrinum
episcopi rogatu theodosii imperatoris
ediderat. In quatuor diebus imitantur
in diurno officio operarios in uinea la
borantes et diuisis horis ad extole
dam uineam iterantes. et in sero diur
num denarium reportantes. Porro sac
dos qui incipit imitari operationem oues
tota nocte ictus mane quascunq
suerit. Gregorius omni est plebs christiana.
pascha domini mandata. Intra
uero obsident bestie gregis dei in
imite. In una namque parte leorugens
currit querens quem deuoret. In
altera draco isidians deuantes
veneno iterum ab errantes aude
deglutit. Inne lupus irruens rapit
et oues dissipat. Inde ursus tuad
lacetat. gregem dissipat. In pascha
deus i adiutorium meum clamat. qua
tinus ouile hoc periculum euadat. Oues
autem pasche domini in primo summo pasto
re tuocant ut eas in diurnis actibus
a nocentibus custodiat. Deinde per psal
mum deus in nocte tuo iterum deum in uirtute
tua a periculo se liberum petiuit. quod
alieni eis insurrexerunt et fortes aias
eas quiescit ut deus in uirtute sua illos
dissipat et eas ex omni tribulatione
eripiat. Pro beati immaculati uineam
qua christiana religio ingreditur et in
pascha uite scilicet in lege domini pasche.
In qua in pigre operantur. dum dei testi
monia scrutantur. In hac fortiter
laborant dum in retribue mirabilia
de lege dei considerant. Hanc ex

de prima dominica
diebus

de fide catholica

sumo ope extoluit. dñi fide suam
 t quicūq; vult exponit. **P** dilectio
 nē legē dñi ad patriam reuerti
 nē p psalmū de inuicē ad iter p
 angm. **P** bñ imaculati dilectio
 dei. **P** retribue dilectio p̄mi acci
 pit. **P** quicūq; cursus fidei cep
 mit. **P** fidem em̄ ambulamur ad
 sperie pueniam. **I**n capitulo pa
 ter famulias spiranos cōsolat.
 qz om̄s qui nomē dñi iuoca
 uerit saluat. vñ alacres ī respō
 sōis fide iterit et cū petro xpm̄
 filiū dei vni iuocant. **Q**uē m
 v̄su **C**ruige dñe se adiuaē ī m
 cepto ope postulant. **H**ymel et
 x̄el qd sequit. ob tres causas dr̄
Pma ut supflua cogitacio q̄ psal
 lentib; obrept dimittat. **S**ed
 ut sequens orō sacerdotis exaudi
 at. **T**ertio ut dñica orō quasi
 quedā p̄faciūcula ornata intē
 eius dicat. **Q**ue iō silent dr̄ qz
 deo iēa loqm̄ qui nō uerba sed
 cor ituet. **S**ui vltima ps̄ ideo a
 p̄te dr̄ ut ab om̄ib; cōfirmat.
P duos v̄sus v̄uet aīa mea et
 laudabit te. **E**t errant sicut oues
 penitētes itelligūt. qui p̄ pasto
 rē uelud oues errantes ad gre
 gem reducūt. **Q**ui mox symbo
 lū recitant qz fide corda sua pu
 rificam. que p̄ p̄ua opa sua ma
 culauerit. **D**eus aut̄ credo ī deū
 occulte dr̄ quia occulte penitē
 tia occulte penitentib; indicit.
Dēta etiā fides et cōfessio et o
 ratio sequit. quia p̄ tales fructū

penitētes ī cōmunionē recipiunt.
 Ob hanc etiā causā septē penitēti
 ales psalmi ac letanie canūt. **De**
Solent pastores loca **capitulo p̄no**
 mutae et greges ad alia pasua
 minae. **H**as religiosi imitant. dñi
 plati ī capitolū de ecclia sequētes
 cōgregant. **I**bi dei aīalib; sal ad
 lambendū dat. dñi eis ī martiro
 gio passio ul' vita scōz p̄mūciat.
Opilio uero eis quasi pabulū po
 nit. dñi p̄ v̄sū p̄reiosa paciencia
 scōz p̄ponit. **D**einde diuinū auxi
 lū p̄ d̄s ī adiutorū meū iuocat.
 ut grex dei periculū aiāz euadat.
Deinde ouile b̄ndicit. dñi eos d̄migi
 et sc̄ificari ī lege dei possit. **P** h̄c
 lectionē reficiūt et tūc singuli ī
 opa q̄si v̄mce cultores d̄migiunt.
Cū t̄na cantat. q̄si a nouis op̄anis
 t̄vinea laborat. **C**ū sc̄i cant. q̄si
 ab alijs labor suscipit. **C**ū nona
 psallit. quasi iter ab alijs onus
 subit. **I**n vespa denari recipit. t̄na
 et sc̄i atq; nona ideo t̄nis psal
 mis celebrant. quia ī h̄is t̄bus
 h̄oris trinitas uenemat. **S**ed q̄rit
 cū p̄a dicat. cur t̄na et nō potius
 sc̄da p̄sequat. **I**tē cū t̄na ponit.
 cur deinde sc̄ta et nō m̄s ul' qūta
 dicat. **I**tēq; cū sc̄ta nona et nō
 magis septima ul' octaua p̄sequat.
Sciendū est qz dies ī duodecim h̄o
 ris diuidit. et p̄ unaquaq; h̄ora
 vni capitolū de psalmo beati ima
 culati cōmūt. **P** p̄a h̄ora beati im
 maculati. **P** sc̄da retribue. **P** t̄na le
 gem pone. **P** quarta memor esto
 p̄ qūta bonitatē. **P** sc̄i defecit. **P**

de caplo p̄no

S

septima quomodo dilexi per octava
iniquos odio habui per nona mira
bilia per decima clamaui per undeci
ma principes per hunc psalmum lex
dei id est caritas nobis promittatur
in qua operari per eterna vita cotidie
operantur. Unde et in singulis capitulis a
liquit de lege memorat quia per
solam hanc quasi per regiam viam
superna patria terat. In beati immacu
latis deus qui ambulant in lege domini
In rebus considerabo mirabilia
de lege tua et de lege tua medi
tatio mea est. In lege pone scru
tator lege tua. In memor esto a
lege tua non declinavi et dixi
custodire lege tua. In bonitate
bonum michi lex horis tui. In dese
rit non ut lex tua. In quomodo dilexi
lege tua. In iniquos lege tua di
lexi. In mirabilia non custodierunt
lege tua. In clamaui lege tua non
sui oblitus. In principes lege tua
dilexi et lex tua meditatio mea
est. Tempus tertia hora affinis soluit
quia trinitas in omnibus colitur.

Uesperam ideo ecclesia sollemp
niter celebrat quia abrahā
et alij patriarche ante lege sacer
dotes et prophete sub lege sacrificia ad
vesperam offerrebant et dominus in ves
pera tenas corpus sui discipulis
tradebat. Quia et psalmi huius
horae quia vitnera ipsi significat
qui se in vespera mundi pro nobis sacri
ficabant hoc et usus insinuat. Di
rigat oratio mea. Duodecima hora
dies claudit et operari iam pacto
ope denari dabit. Finis at bene.

cuus quod intelligit cum per transacta
vita merces cuius redditur. De quibus
psalmi canunt quia per labore quod
quod sensum remunerabit. Inimicus
qui subiugit laus victorie acci
pit quia sicut illi post labore
adapta mercede gratulantur ita
isti post delectum mundum per eterna
gloria iocundantur. Hos capitulum certat
ut surgentes uenienti domino ac
curant. Qui per usum qui seque
quasi ostium pulsant et sibi apertum
postulant. Accensis autem bonorum
operum lampadibus gaudium dominum
terant cum quibus virginibus. Vnicuique
tantum sancte marie anima illorum dominum
magnificat et spiritus illorum in domino
exultat qui fecit eis magna. Cuius
misericordia est in secula. Oratio que
postea sequitur est benedictio qua
quisque a domino benedicitur. Cuiusque
de precedenti die tantum tunc presen
tis vite tempus denotat qui ab
initio mundi dies precessit mors ho
minum heu sequebat. Cuius uero de
sequenti die celebrat tunc future
vite leticia designat quia apertum
resurrectioe non preedit dies se
quitur designans quod post mortem
carnis dies vite credentibus dabitur.
Cursus de sancta maria uel de omnibus
sanctis nulla lege constructi sed ob
deuotionem tantum tantum ut quia
serui tunc debent seruitium per
soluimus negligentem per soluiimus
nora amicis dominum offerimus ut per
eos obsequium nostrum acceptabile
faciamus et gratiam dominum nostri obli
neamus. Consuetudo tunc benedice
di uel post cibum gratias agendi ab

ipso dno cepit qui quinqz panes
bndixit et post cena ymnū dicit
legē aut scō augustinū ad men
sam istituit qui mentes cū cor
poribz refici uoluit qz nō ī solo pa
ne sed ī uerbo dei homo uiuit

Quod religiosi ad collationem
conueniūt hoc a scō patrbz acce
perūt qui ī uespis solebant ī vni
conuenire z de scripturis īsimul
cōferre Et que ipi tūc īvicem cō
tulerūt collationes dicit et hec
et hys similia ad collationē le
gunt Ad cōpletoriū ideo cōfes
sionē faciunt ut qdā die deliq
m diluam Ad pma uero idē
faciunt ut quicqz ī nocte pecca
uim pnuam Completoriū inde
dicit qz diuina seruit nra per
hoc cōplet Et quia corp nrm
ī nocte ab humanis sensibz des
truit tūc iō p hanc horam
itencius deo cōmittit Deo aut
quatuor psalmos canim qz mōr
elementis subsistim In ymnū
uictoriā de noctis illusionibz
rogam p usū nos signaculo di
uine custodie quasi pupilla o
culi sigillam p nūc dimittis pa
cem et lumē dei optam p dīcā
orōnē et symbolū fidei nos ab hos
tibz firmam Ad pma ideo pater
noster z credo ī deū dicim quia
cūcta opa p ipm īcipim ī que
credim Ad cōpletoriū eadem
dicim qz cūctas opaciones ī eo
cōcludim p cōpletoriū etiā qd
tūc canit cū dies a nocte exi

pit illud tēpus nobis ad memo
riā reducit cū uita nra a morte
pripit Deo p cōuerte nos īcōpa
m ut a mallo cōuertam et ira
dei a nobis auertat Et quia de
meritis desperam deū p usū de
ī adiutorū tuorū Tūc psalmū
cū iuorare qui de morte dñi ī sab
bato scō psallit cantam qtinus ī
morte dormientes ī pace qui est
xp̄s quiescam In te dñe canim
quē dñs ī cruce cantauit cū iam
expirans spm ī manū patris con
mendauit ut tūc spm nostrū sus
cipe uelit Hinc qui habitat sub
uigim quē de tēptacione ul pas
sione dñi canim qtinus a timore
noctis ab aspidis et basilisci tēp
taciōe dñs nos eruat z a leonis
et draconis īcursiōe eripiat De
inde ecce nūc psalm qtinus do
mo dñi bndici possim possim
In ymnō capto et usū uictoriā
poscim ut xp̄o qui nūc uicit
mūdū triūphem In cantico sime
onis pacē rogam ut sicut simeon
postq lumē xp̄m pacē uite ītra
uit ita nos post lumē fidei ītre
m pacem requer

Querit cur scō bndict aliter
mōctis horas ordinauerit
qua mos ecclie habuerit ul car
pripuus apostolorū gregoriū hoc sua
auctoritate plauit Sed sciendū
est hoc sapientissā dīspōsicionē
pripū ut pūta a uiro pleno spm
omniū iustorū scilz ut cōtemplatiua
uita sicut habitu ita etiā officio
ab actiua discerneret z monastice

de tūsu
monachoz

discipline privilegio hoc religio
comendaret. **S**ecundus beatus gregorius
omni sapientia perditus prope
virum deo plenum cuncta superius
significat ordinasse. iure legitur ea
auctoritate roborasse. **L**icet psalmos
permutavit. cuncta sub eadem signifi-
catione posuit. **N**empe quia sex die-
bus in hac vita quasi sex etatibus vinea
domini laborat. ut sicut in dominica requies-
cit. ita in septima etate denarii vite
recipiat. ideo sex diebus psalmos
de illis iustis. ad prima instituisse con-
siderat. qui sex etatibus quasi divisis
horis vinea domini laborasse memo-
rat. **P**rima die beatus vir cum reliquis
instituit. qui abel et alios iustos de-
signant qui prima etate quasi ma-
ne vinea domini trahant. **S**ecunda die
dominus deus meus in te speravi cum aliis can-
tari censuit. qui noe et alios sanctos pro-
ferunt. qui secunda etate quasi tertia hora
vinea domini laboraverunt. **T**ertio die
non conforter homo tertia die cantat.
in quo nempe hoc quod prima ydolatriam
instituit intelligit per quem ante per-
cepit. qui super omne quod dicitur deus
extollit. **C**antat et in domino confido
qui thare. et saluum me fac. qui abra-
ham demonstrat qui tertia etate in
hac vinea desudabant. **Q**uarta
die usque quo quod cum reliquis instituit.
qui ioseph et filios israel in egypto
peregrinantes insimulant. qui quarta
etate vel sexta hora pondus diei et est
portabat. **Q**uinta die reserua me
domine cum aliis decantari voluit. qui
sacerdotes. iudices. reges expriment.
qui quinta etate quasi nona ho-
ra sub lege huius vinee operari in

stiterunt. **S**exta die cum sanctus sanctus ca-
nit in quo iohannes apostolus in-
telligit et celi enarrant qui a
postolos atque exaudiat te dominus qui
martires designat qui sexta etate
quasi hora undecima hanc vineam
colebant. **A**d tres horas scilicet tertia
secunda nona psalmos de quinquen-
gradibus cantari statuit quod per rog-
dus caritatis trinitate adiri do-
cuit. **E**speras quatinus psalmus
celebrari decrevit quia per imper-
evangelia denarium adipisci mo-
nuit. **C**ompletorium tribus psalmis si-
cut alias horas terminari censuit
quia cuncta in fide spe et caritate
compleri voluit. **H**ic autem ordinem psal-
morum dicit a beato ambrosio accepit
te. **P**orro in dominica die de illo psal-
mo horas instituit qui legitur de
scilicet caritate inquit quia tres fir-
rectioe deus qui est caritas omnibus
hic in lege pie viventibus per caritatem
laborantibus promittit et requies sic
ad prima autem eterna ad reliquas
vero horas novena capitola psal-
lunt. quia per superior virtutes ad no-
vena agmina angelorum hic in
christo laborantes producit. **D**icitur
olim dies a paganis erant ydo-
lis dedicati ita nunc sunt singuli a
christianis christo dedicati. **D**ominica quippe
pe est conceptus. ideo illa die nor-
turna beatus vir psallimus quia
ipse in consilio patris in utero virginis
abijt et tanquam sponsus de thala-
mo pressit. **I**n nocturna cantat. **P**ater
meus es tu ego hodie genui te
in vespera autem ante luciferum genui
te. **S**ecunda die est baptizatus ideo

de prima

quippe

ca die noctū Dñs illuminatio
 mea tantam i quo dr. Vox dñi
 sup aquas. dñi pater uoce filius
 tactu sp̄c sc̄o specie sc̄ificabat illas
In uespa aut placelo dño filius
 dicit 2 pater hic est fili me di
 lectus i quo m' bñ cōplacui sonuit
Tertia die est nat' iō sc̄a sc̄a
 noctū **Dni** custodia animi i q'
 dicit' holocaustu p p̄cō nō postu
 lasti ideo cret uenit. et pater cre
 tauit cor meū ubi bonū **In** uespa
 aut fiat pax i uirtute tua quia pax
 magna i mūdo fuit dñi p̄c pax
 m̄a uenit q' nobis uerā pacē fecit
Quarta die est a iuda p̄ditus iō
 sc̄a q̄ta noctū **Dicit** isipiens
 animi quia isipiens iudas dicit
 nō est deus sed magis de quo ip̄e
 i eodem noctū **Tu** uero unam
 dix me' 2 not' meis. **Qui** simul
 meū dulco capiebas cibos i domo
De iudeis quos **Ex**traxerūt ut
 gladiū linguas suas 2 **In** uespa
 aut sepe expugnauerūt me a i
Sup dorsū meū fabricauerūt per
 cutores **Quinta** die nouā legem
 inchoauit corpus suū t̄ddit id̄o
 sc̄a q̄ta psallim' noctū **Saluū**
 me fac deus. i quo animi **Panem**
 angeloy manducauit homo. ca e
 riā nocte est cōsp̄hensus ideo cani
 m' **Deus** dereliquit eū p 2 r **In**
 uespa aut **Oculis** suis sumptū
 nō dedit donec tabernaculū deo sc̄i
 ecc̄liam p cruce iuenit **Sex** die
 est crucifixus iō sc̄a sc̄a noctū
Exultate deo animi i qua dicit'

qd̄ inimici eius somuerūt qui cū i la
 cu inferiori posuerūt q̄ndo est editus
 et sicut hō sine adiutorio iter mor
 tuos estimat **In** uespa at linguas
 suas sicut serpentes acuebant tota
 die filia belli cōstituebant **Septima**
 die iacuit i sepulchro iō noctū
Santate dño psallim' i qua dr q'
 percussus sicut femū auient. et sicut
 pellican' a parente occisus enartu
 erit **In** uespa aut homo uanitati si
 milis factus ē dies ei sicut umbra
 p̄terit **In** octaua die resurrexit
 iō dñica animi **Ego** dormiui et
 exurrexi et dño suscepit me et auiam
 meā inferno nō dereliquit. et i caput
 gregiū me cōstituit **In** uespa autē
 de tarente i uia bibit p̄terea exal
 tabit caput quia de puluere iosep̄
 suscitauit
Eadem i officio sc̄i benedicti no
 tate **In** dñica cōrepro ut ibi
 tollit portas principes uisus iō
 uespa ut ibi habitare facit sterile
 i domo letantē **In** sc̄a sc̄a baptis
 m' ut ibi uis dñi reli firmati sūt
 et sp̄i oris ei' omis uisus eoz cō
 gregans sicut i uirē aquas maris
In uespa ut ibi iordano cōisus ē re
In sc̄a sc̄a natiuitatē ut ibi dño
 uirtutū nobiscū. et ibi sicut audiuim'
 sic uidim' i ciuitate dñi 2 uerū **Sus**
 cepim' deus misericordiā tuā **In**
 uespa ut ibi de sc̄i uenit p̄s **In** sc̄a
 q̄ta traditio ut ibi p̄cū meū cogi
 tauerūt 2 ibi adūsa me loquebant'
 q' s' p' et i me p' q' u' **In** uespa ut ibi
 filia babilonis miserā iō **Et** ibi dño
 retribuet iō **In** sc̄a q̄ta corpus eius

sc̄a b'

comestis ut ibi pane celi dedit
eis In vespa ut ibi dirigat oratio
mea sicut incensu i specu tuo In
scila scilicet passio ibi deus i qui sur
rexit et ibi no es auxiliat
ei i bello In vespa consideraba ad dex
tera iudicio et perit fuga a me
In sabbo sepultura ut ibi sol cogno
uit occasu suu In vespa ut ibi cu
bit spc ei et reuertet i terra sua
In dnica resurrectio ut ibi aia mea
illi uiuet In vespa ut ibi exortu
lione qd quibusda psalmis gla
patri inposuit hoc scdm hebreos
fecit qui quibusda psalmis dia
psalma interponut ubi alioru
sensu itelligit

Dies apud hebreos dnr qma
sabbi scda sabbi tria sabbi qita
sabbi quita sabbi scilicet sabbi sabbi
Apud paganos dies solis dies lu
ne dies martis dies mercurij di
es iouis dies ueneris dies sabbu
Apud xpianos dies dnica scda fe
ria iii iiii v vi sabbi

Mos paganoru usus est i religio
ne xpianoru ut eni ipi nata
les regu ita xpiani natale dni
ul scilicet iohis baptiste ul scilicet marie
celebrant ut illi sollempnia deoz
immo demonu ita nos festiuita
tes scilicet et sicut illi triumphos regu
ita nos victorias martiru recolim

Potestates seculariu uerse sut
i honore spiritualiu Papa rom
augustinus et cesaris copat patri
archie quoy tres sut vni asia ap
antiochia alij i affrica apud alex

andria tertius i europa apud
constantinopoli equant patribus
archiesi regibz Metropolitani du
cibz episcopi comitibz Corcepi pfectis
Aribunis militu abbares ul pfecti
Cancellarij pcoribz Archiepiscopi cen
turionibz Decani decurionibz plu
aduocatis Ducum et subdiaconi
quarantibz ul triu uiris Exorciste
questionarijs aule ianitores in
cellia hostiarum Carminu relato
res ul comiti ul tragedi sut aco
liti lectores cantores et psalmiste

Triumphus suscipio
est triumphus imitatio Triumphus
naqz regibz exhibebat du post
a pugna victis ul captis hostibz
victores reuertebant Triumphus at
dr exultatio cui erat iymodi
representatio Imperator cu victoria
reuisus trabea id est purpura ves
te auro cotexta et corona aurea
palmas aurea decorabat i cur
carru gemmato ne niueis equis
thentibz i capitoliu scilicet sui sumu
templu cu laudibz uehebatur Senato
ribz celebri cultu carru pcedenti
bus ymnos id est uisus de victoria
compositos pinentibz militibus
hinc ide equitantibz laudes con
centibz populo sequente plausu et
cantu tripudiente Reges ul pna
pces capti auenis cathenis vinc
ti ante carru ducebant vulgus
captiuu manibz ptergiti uinctis
sequebat Greges cameloz et equo
ru spolia portantes comitanti et
hec pompa uocabant Tota eni
ciuitas coronabatur id est aulee pal

lia darsalia tepacia corone p pla
 tras suspendebant deinde spolia
 victoribz diuidebant. Porro mili
 tes qui t cōflictu hostes vicerant
 palmas aureo filo ligatas ac pal
 mias togas id ē p̄ciosas vestes
 t quibz palme victorie erant. depu
 te accipiebant ut sicut palma sp
 viret ita illoz memoria iugiter
 quod eos p̄sonaret. Hunc triūphū
 illi populi imitati sūt. qui dnm q̄si
 de morte triūphantē cū palmis
 et laudibz suscepērūt. Ideo et mar
 turibz palme ī māibz p̄miserūt qz
 et palmas ī māibz habuisse legū
 tur. quas ī sup̄na curia a s̄mo
 impatore acceperūt q̄n de certa
 mine huius mūdi victores reuer
 si sūt. Ob hanc causam etiā qui
 de iherosolimis ueniūt. palmas ī
 manibz gerūt qz significāt se illi
 regi militasse qui iherosolimis
 cū dyabolo pugnans victor exi
 tit et reli palatiū cū angelis
 triumphans triont.

Episcopi ul' alicuius p̄ncipis
 susceptio est trophæi imitatio
 sicut enī hys qui hostes tantū
 bello vicerant triumphus da
 bit. ita hys qui hostes tantū fu
 gauērūt trophæi exhibebat. Tro
 phæi at̄ dī cōuersio eo qz hostes
 essent ī fugā cōiisi ul' ciues ad
 sp̄a reuisi. Sūt magnifica suscep
 tio. nō tamē curru uectio. nec
 corone sed lauree adornatio
 Militibz etiā qui hostes tantū
 fugauerāt. sed nō palme sed
 lauree. scilz feta de lauro aureo

filo contorta dabant. et candidis
 togis inducebant. Qui vero ī ago
 ne certabant torquē id ē circuli
 auerū cū collū accipiebant.

Hec ut cumqz de houis
 uicibus pauca p̄stringam.

Aduentū itaqz dñi ob tres cau
 sas celebram. primo quia illud tēp̄
 recolim. quo cū antiquis sc̄is p̄nu
 riatū cognouit. Secūdo facit ei lau
 dibz p̄ortupam. quo cū uniuersū
 nostrū ī fine uite aduentūz nō ig
 noram. Tertio illud cōmemoram.
 quo cū adhuc affutūz iudicē sp̄era
 m. In iheronimi lectionario et e
 uangelario q̄nqz eldomade adue
 tu dñi annotant. quia p̄ q̄nqz e
 tates sc̄li aduentū ei a sc̄is p̄nu
 ciabāt. In ant̄he antiphonario autē
 et t̄graduali libro iijor̄ septimane
 ei attribulant. quia p̄ legē. p̄ p̄phe
 tas. psalmos. et gentiliū libros xp̄i
 aduentū p̄sonabat. In hoc t̄pe gl̄a
 Terrensio deo a Te deū laudam. nō
 cantant. quia iusti an̄ xp̄i exortū
 tristitia īferni detinebant. Hec cū
 ta ideo t̄mittūt. ut ī natiuitate
 dñi festiuis amplectant. et ut gr̄a
 noui testamēti p̄stantior ueteri
 cognoscat. Responsorū aspiciens ī
 p̄sona ioh̄is baptiste cantat. qui as
 piciens a longe sc̄lz a terra ad celestia
 potētia dei id ē deitate ī carne
 uenientē p̄sonat. Et nebulā totam
 terrā regentē sc̄lz ī fidelitate totā
 iudeā uidit opientē. Itē obuiā ei
 dunt q̄n uia dño p̄dicando p̄parauit.
 Tres usus iō ad hoc responsorū canūt.

de agonistis

de festiuitatibz
anni

de aduentu d

quia p lege et p psalmodia z p pte
ciam hoc totu pnuiciabat. **T**ria etiā
tpa scilicet ante lege sub lege sub grā
intelligūt i quib; singulis hoc futuz
pducabat. **V**n et tērio usu tollere
portas pncipes vias et i. **C**uius reg
naturus est cantat. **T**res etiā usus
ideo cantant quia trinitas i hoc res
pensorio adorat. **P**etro et glā patri
adiungit. **R**esponsoriu demus reperti
t quia aduentu xpi demus a fidelib;
expectat. **S**icut autē i aspiciens xpi
diuinitas ita i aspiciendam honorat
xpi hūanitas. **V**n cantat. **E**cce in ubi
bus reli filii hois uenit. **Q**ualiter
deitas incarnata sit trū responsoriu
ostendit. **M**issus ē gabriel qui ad
uiginē dixit. **A**ue maria grā plena
hoc p apm confirmat qui dixit sal
uatore expectam. **P** p qm quo ro
borat qui ait. audite vbi dñi gen
tes. **E**cce uirgo concipiet p lege nichil
omin; cōphat vbi moyses ait. ob
secro dñe mitte quē missurus es
Et quia iā uenit iō letent reli et

Matutinales laudes utriusq;
xpi aduentū sonant
p mū. In illa die qñ montes apli
dulcedine p dicationis stillabant et
colles p dicatorum mel et lac doctrine
fluabant. **A**ue uocata est filia syon
id ē ecclia de iudeis. tūc exultauit
filia iherlm id est ecclia de gentib;
Sedim ei; aduentū antiphona. **E**cce
dñs ueniet et omis scī ei; cū eo et
p mū antiphona. **O**mīs facientes
qñ fideles ad aquas baptismatis
ueniebant. **S**edim ecce ueniet p pta
magn; qñ renouatur; ē iherlm. **P**nuici
ei; aduentū he a sonant. **S**piritus

scō. et ne timeas maria ferale
antiphone sūt diuisi p pte. **S**eda
dñica p dicatorum pphetay. **D**e xpi ad
uentu ad iherlm denotat ubi can
tat. **I**herlm ueniet. et ciuitas iherlm
Et iherlm surge. **I**n tēria dñica scō
xpi aduentu pnuiciat. ubi cantat.
Ecce apparebit dñs. **I**n qñta do
minica uocatio gentiu p xpi adue
tū declarat. ubi t psona aploz can
tat. **E**mitte tuba t syon. **E**t tūc
quātus sit iste. **E**t radix iesse que
eriget. **S**edimada prima ante
natale dñi pparatio notat et t ca
lystria clama t fortitudine tū ser
matutinalib; laudib; cantat quia
p ser etates mudi poplō ad aduen
tū dñi pparabat et nos t aduentū
ei; p ser opa misericordie ppar
at. **D**e pte. **O**. admirando potius
quā uocando cantant. i quib; sep
tem dona spō scī notant p que t
tarnatio administrat et quer
ab ecclia iuitat. **H**ic quippe est sa
pientia i qua pater fecit et omia
qui uenit i spū sapientie. **D**ore uia
prudencie. **H**ic adonay qd nomē
moysi iudicauit tū lege i syna de
dit. qui uenit p spm intelligēcie
nos redimē. **H**ic radix iesse qui in
signū poploz stetit. dū p signum
tūcis ubiq; adorari uoluit qui in
spū cōsily nos liberat uenit. **H**ic
clausus dauid qui reli iustis apert
tfermū clausit. et p spm fortitū
dñis uiuctos de domo carceris
educē uenit. **H**ic oriens et salus
tūcie q nos uenit illuminac spū
sapientie. **H**ic rex gentiu et lapis
angularis qui uenit hominē saluare

per spiritum pietatis **I**h̄c emanuel veniens ad nos per israhel qui venit ad salvandum nos per spiritum dans cunctis trismata amoris **S**i duodecim cantant in psalms intelligunt quia christi adventum predicasse legunt

Vigilie a pastoribus reperit quod angulas super gregem nascente episcopo custodierunt **N**oxe antiquo duo officia nocturnaliter observantibus agebantur unum vero noctis a pontifice cum suis capellanis absque veniente aliud in media nocte a clero sicut adhuc sollempniter celebratur **E**t populus qui ad festum confluerat tota nocte in laudibus vigilae solebat postquam vero illusores bonum et ludibrium permutaverunt et turpibus cantationibus ac saltationibus potationibus et fornicationibus opera dederunt vigilae iterum et dies ieiunium dedicati sunt et vigiliarum nomen retinuerunt

Sed in ergo antiquum morem duo officia nocti natalis domini ascribuntur unum in quo antiphona dominus dicitur **I**n sole elevamini et reliqua **E**t ecce agnus dei cum reliquis cantantur aliud in quo antiphona dominus dicitur **T**amquam sponsus diffusa est gratia et hodie nobis cum aliis **D**e nativitate domini

Festivitas quasi fasti divinitas dicitur quia illa die annuati ius divinitati per soluitur **C**elebritas quasi relictum id est castorum ritus dicitur quia illa ritus celestium a castis agit **S**olon dicitur frequens inde sollempnitas appellatur quia in ea a concivitu populi ecclesia frequenter **N**atale

itaque domini inde dicitur quia in eo christus natus in carne creditur **Q**uoniam natalem ecclesia ideo celebrat quia olim non solum reges sed et qui sanctum natalem celebraverunt **I**deo et nos celebramus et temporalem natalem quia per eum renascimur ad eternitatem **I**deo christus in fine anni nasci voluit quia in fine seculi in mundum venit **I**deo in nocte ei nasci placuit quia clam scilicet sub carne latens venit **P**ost eum natalem diebus lux prolongatur quia in eum credentes ad eternitatis lucem vocantur

Inventorum sub persona angelorum cantatur a quibus pastores vel potius omnis populus ad adorandum natum christum invitatur **S**icut in psalmis gaudentes psallimus **A**lectionibus per oracula prophetarum plaudimus in responsoriis cum angelis cantamus **S**ive responsoria representant cuncta terrena et terrena per hanc natiuitatem ipsam et eterna dampnata **I**n primo responsorio in quo gaudet exercitus angelorum cantatur restauratio celestium **I**n secundo in quo pax vera descendit cantatur reparatio terrestrium in tertio in quo introiit in regionem nostram liberatio recollit in regione umbrarum mortis habitantium **E**t quia haec cuncta finitas operata non dubitat ideo ad singula responsoria gloria patrum cantatur **N**eumaz autem iubilatio est harum rerum significatio **Q**uia ineffabiliter fabrica mundi per verbum dei creatur ideo in fabrica mundi neuma iubilat **I**deo vero per a cantatur quia prima vox nascentis hominis a predicatur **E**t ipsa creatio mundi astra matutina deum laudaverunt et omnes filii dei scilicet angeli iubilaverunt **Q**uorum primum iubilum per a imitantur **E**t quia ineffabiliter de virtute tamquam spon-

sus de thalamo pressisse cantat^r ideo
neuma i tamq^m modulatur. Quia ve
ro ineffabiliter i patre et spu sco coeqlis
p^rdicat^r ideo neuma i gla p^ri iubilat^r
Et quia xpc a v. salz p^rncipiu et finis
comemoratur^r ideo neuma i a z o modu
lat^r. In scdo noctis pastoz deuotione
recolim^r quos ad bethlehem festinasse
et xpm i p^rcepis iuenisse legim^r. Hoc
maxie p^r responsoriu. **Quic** vidistis
et **O** magni eximium. In t^rio t^re
gaudiu et leticia mudo aduenit ideo
i t^rio noctis ecclia frequenter alla
anthiphonis canit. **P** euangelia pas
toz narratio p^rdicat^r declarat^r p^r q^o
natiuitas xpi manifestat^r. Volent mu
lieres p^rminentem uisitare et ex xenia
desere has i responsorijs imitant^r du
nuc xpm ne sciam maria salutem
q^{si} cognua filio conuenientia quoq^m ma
tri munuscula offerim^r. Neuma i ve
ritate ideo iubilat^r quia ubi ineffabi
liter carne factu collaudam^r. Prima
enim vox nascentis femine dicit^r e esse
Et ubi natu scm e caro que p^rfert^r
gne femineo. **Deinde** Te deu lauda
mus representat nobis hora qua nat^r
e xpc que cu angelis laudam^r. **Deo**
max missam subiungim^r i qua gla in
excelsis cu angelis canim^r et natu
p^r nobis sacrificiu offerim^r. **Post** missa
euangelii liber generationis i quo ue
lud linea ad hamu cōtigit^r quo leua
thyan de humano gne exiit^r. **Hic** qui
dam Te deu laudam^r cantant^r quia
se de faucibus leuathyan extractos plau
diunt. **Deinde** ecclia q^{si} choream
ducit du sponso suo ac liberatori suo
cantica i matutinis laudibz cōtinet^r. In

missa que sequit^r laus pastoz celebra
tur qua iuent^r d^rns ab eis laudat^r. In
t^ria missa q^{si} t^ria hora cantat^r et ma
tuitas a p^rce sollempnizat^r. **Un** et e
uangelii Imp^rncipio ad hanc recitat^r

In nocturnali officio
de sco stephano palestra imitat^r i q^{si}
p^r corona certat^r. In officio de die q^{si}
p^r victoria hic agostyca coronat^r un
et stephan^r id est coronat^r cōgrue no
minat^r. **Hic** die ideo leuitalis ordo ce
lebram dicit^r quia stephan^r p^rmi du
con^r fuit

Denuncius sci iohis euangeliste
est i natiuitate sci iohis baptiste
sed quia ob celebre offm illic agi no
potuit hic ecclia ei^r festu coli istru
it q^{si} ab exilio redyt ut un^r ecclia
dedicata exiit. In cantu de sco ista
amantes imitant^r q^{si} amicos suos ca
ribz offerre conant^r. **Quidam** neu
ma sup^r Intellect^r iubilat^r quia sco
ioho p^r spm itell^r de i effabili u^rbo
dei scripserat. **Hic** die sacerdotalis or
do ideo festiu agit quia xpc p^rime
u^rbo et exemplo sacerdotum exiit
du latrone quenda ecclia sacerdotio p^r
Sed **Quod** te deu
et gla i excelsis z alla de inuentibz
no cantam^r matres illoz imitant^r
quas i tristitia fuisse no dubitam^r
Deo ecclia cant^r leticie no cantat^r et
dalmatica ut subtile no portat^r quia
idem chorus ifanciu ad iferna desti
nisse memorat^r. **In** illoz festiuitat^r i
dnica die euenit. omia de illis ut
de alijs scis agim^r quia i resurrecto
ne d^rni eos scis associatio credim^r
In octaua quoq^m illoz alla et alia

tantam) quia facta xpi resurrectione
 eos i gaudiis receptos scim) **H**oc fecerit
 ideo i fantes sollempnizat quia eos
 pmi ad xpm pmi pibant **G**la pat
 sedm adme de inocentibz canit qd
 nuq nisi ipassioe dñi intermittit

Octava dñi totu offm
 de sra maria agim) quia i die pnis
 sui ppe filii sui celebratē de ea facte
 no potuim) **H**oc aut significat sicut
 i hac vita deuote seruam) in octaua
 scilz futu) vita de ecclie significatioe
 qua maria pfigurauit gaudeam)
Ideo at xpc de maria no de alia nasci
 uoluit quia ipa ipa i mudo vrgitate
 uoluit **D**ominica que iter natale
 dñi et ephiphania occit significat
 illud temp) quo dñs i egypto fuit
 qm et romano **T**olle pueru z ma

Natalicia sro) ideo celebrant) quia
 de hoc mudo i vita etna p mortem
 nascunt) **O**ctaua illo) id colunt)
 quia i octaua id e i resurrectione
 gle eoz p xpm duplicabit)

Octava ydus ianuarij olim ha
 bebatur celebris ob triplice triu
 pliu augusti cesaris **H**anc candē
 qua ephiphania dñi vocam) ob tres
 causas celebram) quia dñs stella
 dicit gentibz est reuelat) z p xxx
 annos eadē die i iordane est bapti
 zat) et reuelato ano ydus die per
 aque i vinu) conuersione ad nuptias
 deus manifestat) **I**deo ephiphania
 ut theophania appellat) ad appariti
 onis ut manifesta ostencis testat)
Tradit) etiā q hac die quip milia
 homi de v panibz faciunt **I**taq
 ipso noctis stelle apparicio i scdo
 magoz uisitatio i tris dñi baptizatio

i facinoris misse agit) aque i vinu
 conuersio ut popli de panibz satura
 cio **P**rim) saracines rex magica
 iuenit de cui) semine balaam exi
 tit q de xpo hoc pdirit **Q**uēt) stel
 la ex iacob z exurgit homo de isrl
Se hui) pgenie hui) magi fuerūt q
 ad dñm cū mulieribz uenerūt **Q**uāt
 aut sūt dicti qsi mathematici scilz
 i stellis pti) **I**deo at dñs ab hys qri
 uoluit quia testimoniu a sapientibz
 mudi hre uoluit quibz et gētiū poplō
 edidit **I**deo aut a tñz iueniri uoluit qz
 a tñz pti) mudi scilz asia affrica euro
 pa coli uoluit **I**deo hoc p stella fieri uo
 luit quia p sacra scriptura poplū cō
 uerti uoluit **I**deo i x) die a natiuitate
 sua hoc uoluit qz p x) aplos mudiū
 attrere uoluit **P**er tres causas dñs
 baptizari uoluit **P**ro ut oēm iusticia
 ipleret scdo ut iohis baptisū cōpla
 ret terio ut aquas nob) scificaret **I**deo
 aut p xxx) annos baptizari uoluit et
 p dicit) quia nos adepti scia ipsta
 etate poplū doce) docuit **I**deo uero a
 iohoe no ab alijs baptizari uoluit qz
 ab illo testimoniu ad poplū hre uo
 luit quia uidelicz poplō iudeoz illi ut
 pphē credidit **I**n hac nocte iuitatorū
 no tantam) quia subdolam herodis i
 uitacionē cū magis declinam) **I**n sex
 to tamē lota pmi uenire canim) qz
 sexta etate mudi gentes ad fide) uē
 nisse plaudim) **I**n terio noctis anci
 phona fluminis et psalmū de nr) r
 psallim) quia tero terio tpe flumen
 baptismatis ciuitate dei scilz celūm
 letificasse cognouim) **I**deo i terio nat)
 no alta frequencius frequetam) qz
 i terio tpe p baptismū leticia aduenisse

annūciam) In octava cyphhanie
baptism) ecclie celebrat) sicut i anti
phonis veterē hominē et Te qui
i spū declarat) Ideo at i aqua bap
tizat) quia hoc elemētū igni cōtrariū
cōphat) sōmte vero petri ignis pe
narū accendit) sed p aquā baptisma
tis extinguit) Ideo hanc spō scō in
pncipio fuisse legit) Aqua etiā sor
des abluat) sicut extinguit imaginem
Ita nos baptisate a sordibz pctōzū
lauam) a fonte vite potam) i ymagi
nē dei renouam) Dominica p̄ x̄n le
git) euāgelium cū fact) esset ihs ānoz
xii quia sicut p̄ x̄n dies ita tūc post
xii ānos cōmemoram) Diuina q̄ octa
uā seqt) iō euāgelium nuptie facte sūt
legit) quia sicut post septimanā ita
tūc post anū factū tradit) In octaua
scē agnetis scribit) agnetis sedō de
natiuitate quā illa die nata dicit)

Propanti dr obuiatio quia hac
die Symeon et anna x̄pō obuia
uerūt dū cū maria et parentes ad
tēplū desiderūt Ideo at octaua eccl
cūp̄is p̄ xl̄ dies i tēplo ē representat)
quia nos corpus ei) sicut hac vita a vi
rno ecclidam) post cōpletionē decala
gi legis p quatuor euāgelia i celeste
tēplū iuducem) Cū hac die p̄cessio
nē agim) q̄si dno cū symeone et an
na occurrim) Qd̄ hodie p̄cessionē cū
luminibz facim) hoc ex more genti
liū suscepim) quos i hoc mense cū lu
minibz lustrasse cognouim) P̄ cetā
quippe candele x̄pī humanitas per
lignū ei) molitas p̄ lūmē exp̄mit)
ei) diuinitas x̄pō cū est lūmē iustor
ignis vrens ip̄oz) Ideo candelas in
figura x̄pī manibz tenentes clamam)

Sustepim) deus misericordiā tuā
i medio tēpli tui Hor iō i festo scē
marie agim) ut cū v̄ v̄gibz accensis
bonoz opm lampadibz sponsa x̄pō
obuem) et p̄ scām mariā ad nupti
as celestem urbem itrem) Mulieres
i hoc scām mariā imitant) q̄ post
p̄tū transactis xl̄ diebz eccliam i
grediūt) quia i celeste tēplū itre
nō merent) q̄ i p̄nti vita qd̄ p̄ xl̄
dies accipit) v̄tam virginē nō imitā
t) Qd̄ fidelis poplō i festo scē bla
si lumina p̄ domibz sūt aialibz p̄
tūc accendūt ut elemosinas tūc
ab ip̄o martire iūcū suscipit) Qui
bēs p̄tisse dū omibz penus p̄ ip̄o
affectus i carre iaceret et quedā
mulier ei estas cū lūmine deferret
docuit illā ut eo occiso lūmē iūcū
riā ip̄o faceret) elemosinā erogaret
et nūq̄ ei necessaria deficiūcer
Postq̄ ille p̄ passionē ad x̄p̄m miḡ
migrūt mulier ut ab eo didicerit
fecit et i omibz bonis citius creuit
et ab ea is mos p̄ omē ecclias iole
uit) Cathedra scē petri iō celebrat)
qz illa die i antiochia pontifex de
uat) Hui) sedem iō annuati festiue
recolim) ut p̄ cū sedes nob̄ i celo
preparem)

Salis et aque assisio cepit ap
p̄pheta heliseo) hic sal aque cō
muscuit et sterilitatē expulit) In
alexander papa et martyr cōstituit
ut sal et aqua b̄ndicat) poplō ass
gat) quatin) omē fantasma demo
nū ab eo p̄ ubū dei expellat) Simi
liter et habitacula eoz ass̄tant)
et demones ab eis arceant) Hor
iō diuicis diebz scdm̄ canones agi
m) qz x̄pī sanguē ass̄si sum) sicut
poplū iudaicū scdm̄ legē ass̄sum

sanguine agule legim⁹ Intra aduentu
 dni ysaias et alie pphete legunt⁹ quia
 pph⁹ et sapie ysaias xpm nascituru
 pnuiciauer⁹ p⁹ natiuitate aute dn⁹ e
 pistole pauli io legit⁹ qz apls marie
 paulus xpm ia natu p⁹ dcauerat In
 natiuitate dn⁹ cu angelis letari debu
 im⁹ qz xpm i carne suscep⁹ meruim⁹
Sed quia ad sciere gaudiu lapsi su
 m⁹ conuuls et nerys idulsim⁹ ideo
 hystoria Dne ne i tua p penitencia
 tanim⁹ et epl⁹ pauli que nos ad
 penitencia istruunt legim⁹ Duas ec
 clie vitas p costat vna qua hic i hpc
 scriho laborat altera qua i celesti pa
 tra exultat Spicu⁹ ergo a natiui
 tate dn⁹ vsqz ad septuagesima illud
 tempus significat quo quisqz fidelis
 post regeneratione sua i p⁹ vita
 p xpo desudat In illo tpe att⁹ ca
 tat qz i hac vita p spe etne leticie
 certat **S**abtm vero i quo att⁹ dimit
 tit illud temp⁹ designat quo quisqz
 b⁹ de hac vita ad requiem et le
 ticia siqne vite ducit **S**abtm em
 requies dicit **I**deo at ad uespera
 hoc e tpe diei att⁹ deponit quia i
 fine vite p labore vnusqz ad req
 em cu cantu angeloz fert **I**n vero
 i noctiali officio deponit tuc illud
 temp⁹ inuit qd ecclia i quolibz fidei
 de nocte hui⁹ laboriose vite cu cantu
 leticie educit et ad illa vita vbi e
 splendor et lux p⁹etna et sine fine
 leticia pduit **Q**u⁹ io i dnica noc
 te agit quia p resurrectione xpi
 gaudiu n⁹ aiabz dat qd i fut⁹ re
 surrectioe p⁹ficiat **H**oc totu i respo
 soris representat du sic cantatur
 du p⁹ est ecclia ~~in~~ acti
 ua vita imitant illa scilz i c⁹pla

tua vita **Q**uia desiderant du toto
 nisu ad ea anhelant **D**u se subdux
 erit scilz ab hac vita i p⁹etm corona
 ta triumphat ante dn⁹ i vita b⁹a
Et illo resposoris angelus dn⁹ comi
 tet⁹ teru reuerte i thezauros tuos qz
 sicut tobias p angelu deducit et cu
 gaudio reducit Sic fidelis aia de car
 ne assumpta p angelos i celestes
 thezauros cu gaudio pducit **P** hoc
 aut q sequit reuertaris ad nos cu
 gaudio paschale temp⁹ exp⁹mut⁹ quo
 resurrectio xpi agit⁹ et qsi att⁹ cu
 gaudio reuit⁹ sed fut⁹ resurrectio
 itelligit⁹ cu gaudiu et leticia ad eccliam
 roilit⁹ et ipsa gaudentibz angelis
 associabit⁹ **H**oc et i reteris resposo
 ris et antiphonis notat **Q**u⁹ aut
 i laudate dn⁹ de celis frequetius
 alla corin⁹ **H**oc designat qz fidei
 aie hic migranti a choro angeloz
 et scoz cu cantu leticie occit **V**ig
 nificat etia qd i die iudicij sci et an
 geli i vnu conueniunt et i sc⁹li seli
 deu laudabunt deo iubilabunt **P**orro
 temp⁹ a lxx⁹ vsqz pascha quo att⁹ in
 mittit⁹ nos exp⁹mut⁹ qui hic i labore et
 tristitia relinqm⁹ **P**ascha aut qn
 att⁹ cantat⁹ illud temp⁹ inuit quo qsqz
 de hoc labore migrans gaudentibz as
 sociabit⁹ **T**emp⁹ a pascha vsqz pente
 costen i quo duo att⁹ canit⁹ signifi
 cat qz p resurrectione om⁹ electi
 corpe z aia gloriabunt⁹

Querit⁹ cur pascha no amuatim
 que admodu natiuitas dn⁹ ut festi
 uitas scoz celebret⁹ sed more iudaico
 sedm linc cursu seruet⁹ p⁹serti cum
 legale pascha veri fuit umbra i qo
 verus agn⁹ xpc n⁹m imolat⁹ e pascha

de pascha

ad visū mīn ē

et ecclesia agnita veritate tendens
ad spalia cuncta respiciat legalia. Sciendū ē q̄ sicut hebraicus popl̄s
p̄figurauit festiuitates xp̄iani popli
ita ecclesia p̄ sua festa p̄signat sollemp
nitates futuri sc̄li. Ideo celebrat eas
sc̄dm̄ sp̄dem quia sūt copia celestia.
Sol quippe qui **adūsu** n̄m̄ est imu
tabilis gerit typū xp̄i qui est sol iusti
tie splendore deitatis icōmutabilis.
Et quia sc̄dm̄ h̄m̄ cuius n̄m̄ natale d̄m̄
celebrat id̄cō annuatim nō mutatur.
Stelle quoq̄ que vident̄ imutabiles
sc̄os designāt qui nūc cū xp̄o imuta
bilis regnat et iō annuatim illoꝝ na
talicia celebrat. Et quia quedā stelle
p̄ alios alios sūt clariores ideo quasdā
festiuitates p̄ alijs agit celebratores.
Et quia diuisio horis stelle in nocte ori
unt̄ iō diuisio temporibz sc̄oz sollemp
nia tantiquo agunt. Luna v̄o que
iugit̄ crescit et decrescit cernit̄ p̄ntē
ecclesiam p̄figurāt que adhuc defecta
h̄m̄ v̄te exultat exultat. Hec tres
festiuitates sc̄dm̄ lunę cuius figurali
ter celebrat quibz se ad futurus festi
uitates istigat. **Sidelis** lxx̄ i qua reco
lit suā i hoc mūdo peregrinationē
quadragesimā i qua cōmemorat suā
reuisiōne pascha seu quinquagesimā in
qua ad memoriā reuocat patrie re
ceptionē.

De septuagesima

Septuagesima itaq̄ a lxx̄ deno
nat̄ quia ab hac d̄m̄ca vsq̄ in
sabb̄m̄ paschalis ebdomade lxx̄ dies
numerant̄. **P** hos at̄ septuaginta di
es lxx̄ ānos exp̄imim̄ quibz popl̄m̄
dei a babilone captiuū cognouim̄
p̄ quos septuaginta centenos ānos
id̄ ē septem milia ānos cōmemora
mus quibz nos i h̄m̄ mūdi exilio de

ploram̄. **N**abugodonosor quippe
rex babilonis bellica manu iherim
destruxit popl̄m̄ i babilone captiuū
dixit vbi lxx̄ annos duris operibus
seruies tantū leticie i organo cym
balis cytharis liris alijsq̄ musicis
instrumentis nō cantabant sicut iherim
i sacris dauid et salomone i iusticia
te faciebat. sed merore et tristitia cō
tinuus ieiunio se affligebat. **E**xactis
lxx̄ annos curus qui et xp̄e dictus
est babilonicū regnū sibi subiugauit
popl̄m̄ a captiuitate relaxauit. **E**t
popl̄o ps̄ cū zarobabel ad patriā re
dicens iherosolimis tēplū cū gaudio
recondificauit ps̄ adhuc i captiuitate
expletione lxx̄ annos afflictis expe
tauit. **S**ubz expletis sub d̄no om̄s
cū esdra reuisi sūt. et tūc duplex gau
diū habuerūt. **N**abugodonosor est
dyabolus babilon h̄c mūdo ut infer
nus iherim paradiso. **Q**ui nabugodo
nosor popl̄m̄ a iherim captiuū i babil
one dixit. dū dyabolus h̄m̄anū gen̄
de paradiso i h̄c mūdo seduxit. **P**opl̄o
lxx̄ annos i babilone dura seruicute
op̄omebat̄ et humanū gen̄ septu
aginta centū annos i mūdo ut inferno
affligebat. **P**opl̄o musicas artes ut
cantū leticie iherim seruat merore et
ieiunio se affligebat. et gen̄ huma
nū gaudiū et leticiā amiserat tris
ticiā et miserā iriderat. **E**t quia
nūc recolim̄ iō gl̄a i ceteris et attā
q̄ est tantus leticie intermittim̄. **E**t
quia ip̄a lugubri veste utebant̄ ideo
nos dalmaticis et subdramatilibz
que sūt solempnes vestes nō utim̄.
P tantū tractus gemitū dure ser
uitutis exp̄imim̄. **E**t notandū q̄

sed tractus tristitia tristi sonat le-
 titia quia nimium sub duobz temporibz
 ante lege sub lege tristitia sumit tpe
 tris xpo aduemente ad leticia pue
 nim⁹ **D**e profundis naqz et comouit
 ti tbulacione iubilare uero sonat
 gaudii gaudii iubilacione Item
Qui habitat et ad te leuauit mero
 rem **Q**ui confidit pfert leticie ca
 dorē **S**imilit sepe expugnauerunt
 et deo de meo tristitia laudate uero
 ymizat leticia **Q**uia sicut cofessi
 one z penitencia affligim⁹ iresur
 reccioe cu scis habebim⁹ **P**ost lx
 annos cyrus qui et xpc regnauit
 babiloniu regnu sibi subiugauit
 poplm a captiuitate lauaunt et x
 sexta etate imudo regnauit i ser
 nu supauit sibi mudu subiugauit
 captiuos de iferno lauaunt pors po
 puli cu zoroabel seu cu ihu sacdo
 te ad patriam redyt ps q i capti
 uitate remansit quia ps fidelium
 cu rege et sacdote uero ihu ad ce
 lestem patriam redyt ps hie i labo
 re remansit **P**opls ad ihrlm re
 uersus leticia habuit sed tamen
 p uxoribz et filijs et somis sollici
 tudie no caruit **H**oc nos expmi
 m⁹ du paschali ebdomada unum
 alla canim⁹ et adhuc gradale no
 omittim⁹ **S**epleto at septuagesi
 mo ano **D**arius pfer captiuitate
 lauat amia qz popls cu mulieribz
 et pueris esdra dux qd adiutor
 dr repatriat et tuc duplex gaudi
 um habebat **Q**u nos designam du
 duo alla scrib her dies et laudate
 pueri tantam⁹ Ita qzqz fidelis du

de hoc exilio migrat tala tantu tantu
 cu xpo exultat qd unu alla ipascha i
 nuat **Q**uasi u graduale no omittit du
 sollicitudine p corpe et opibz gent **A**lla
 aut i uno sabbo ichoat et talio sabbo
 geminat et sabbo requies appellat⁹
 quia nuc aie i requie tantu gloriunt⁹
 i resurreccioe uero illaz gla duplicat⁹
 finitio naqz septe milibz anoz capti
 uitas humani gnus pfer absolutur
 et totus fidelium popls cu xpo pfecto
 re ad patriam reuertit et torpa atqz
 opa uelut uxorcs et filij ad aias re
 dibunt et tuc duplici gaudio ietnum
 exultabunt **H**oc nos ad memoria re
 uocam⁹ du relicto graduali i quinq
 gesima alla frequetam⁹ **O**stadiu
 uero qz lxx a dnica icipit et i sabbo
 finit qz nra captiuitas a mansioe
 paradisi ichoauit et ita i futura re
 em pdumabit **H**ec etia p x ebdoma
 das extendit qz p decalogu legis
 ad sempiterna leticia ptingit **A**git⁹
 quia p septuagesima nram captiui
 tate recolim⁹ ideo genesim tuc legi⁹
 i qua iuanu generis expulsio a pa
 radiso legit⁹ et i responsuris canit⁹
 sicut ibi **I**nsudore uultus tui uescies
 pane tuo **A**d laudes id misere mei
 do z cofitemi canit⁹ quoz alie de pe
 nitencia alie de laude scribit⁹ quia
 p penitencia ad leticia puenit **I**n
 antiphona misere mei do et i mis
 sa cruederit me gemit⁹ mortis hu
 manu gen⁹ igemiscit qd gaudii
 et leticia amisit tbulacione et do
 lore iuenit

Sexagesima iura septuagesima
 curre et a sexaginta denonina
 ti cognoscit et designat tep⁹ uidui

Sexagesima

tatis ecclie quo a spōso suo i hoc
 mūdo pegrinat. **H**ec q̄ i fena quar-
 ta paschalis ebdomade t̄minat. **S**er-
 gesima p̄ serices v̄ extendit et sex
 opa euāgelij dēre q̄ legis p̄cepta
 exp̄mūt sūt at̄ hec euāgelij opa
 esurim et dedistis m̄ manducā s̄ti-
 ui et dedistis m̄ bibe. **R**adus et o-
 p̄erustis me hospes et suscepistis
 me. **P**cepta legis aut̄ legis sūt hec
Non adorabis deos alienos. **N**ō per-
 iurabis. **S**̄cifica diē sabb̄i. q̄d nos do-
 minica die facim. **H**onora patrē et
 matrē. **N**ō occides. **N**ō mechaberis
 nō furtū facies. nō falsū testimoni-
 um dices. **N**ō concupisces rem pr̄mi-
 tui nō vx̄rē nō oīa que illi sūt. **Q**ui
 hec ipleneit h̄c auditur. **V**eni-
 te b̄ndicti patris mei. **I**n fena q̄ta q̄e
 finis q̄dragesime. h̄c offm̄ cantat.
Venite b̄ndicti. **I**n noct̄nali off̄o et
 i missa. **S**urgē quare obdormis ex-
 lū suū ecclia deplorat. et p̄ libera-
 tiōe sua deū exorat.

Quinquagesima quoz septuagesimē
 t̄serit q̄ i paschali die finit p̄
 hanc penitētia exp̄mūt. **V**ni et qui-
 nagesim. **P**salm. i penitētia ponit.
Ideo et hac die de diluuis legit et ca-
 nit q̄d p̄ ter quinquaginta dies extendit
 qua p̄ fidē t̄nitatis penitētia p̄ iūbis
 p̄ factis p̄ cogitationibz accipit. **E**t
 h̄adū q̄ ip̄mus de diluuis deinde de
 ab̄c̄e obediētia canit et sic de celo
 illuminato subūgit quia qui se pe-
 nitētia a sordibz pct̄oz abluerit ac
 deinde mandatis dei obediēt a xp̄o
 illuminari gaudebit. **Q**uīquies at̄
 quadraginta fiunt quia qui opa
 quīq̄ ~~et~~ sensū p̄ decalogō legis peniten-

do diluūt ad resurrectionē pt̄u-
 gūt. **Q**ua die leti cantant. **R**esur-
 reri et adhuc t̄cū sū. **I**n d̄ hac die
 i at̄phona. **S**edm̄ m̄titudinē et
 i missa. **E**sto michi i d̄i p̄tectorē
Ecclia d̄m̄nū auxiliū tuocat et
 ab exilio liberari postulat. **I**n l̄xi
 i euāgelio vineā excolunt. **I**n t̄ra
 i resp̄soriz. **C**onm̄st̄i d̄nē t̄m̄
 scandm̄. i euāgelio semē v̄bi dei
 sp̄gim. i quinquagesimā firmi lucis
 cū celo illuminato colligim.

Quia a captiuitate reūsi sūt tem-
 plū d̄nō cōstruxerit. **E**t nos q̄
 a diabolica captiuitate liberati sumus
 nosmetipsos tēplū deo istis diebz edifi-
 care debem. **H**uius fundamēta iō q̄ta
 fena iacm̄. quia salemōnē q̄ta ce-
 te templū deo edificasse legit. **T**em-
 plū at̄ corp̄is nr̄i quadraginta et
 sex diebz edificat. p̄ quē numerū ec-
 clia xp̄o i corp̄at. **M**aria quippe xi
 ānoz exiit dū xp̄m̄ genuit. xp̄s
 vero triginta et quatuor annoz
 fuit dū morte soluit. **C**orruit qui
 ni simul uncti quadraginta sex
 unt totq̄ dies a capite ieiunij usq̄
 ad pascha existunt. **Q**ua die xp̄s
 templū corp̄is sui restituit q̄d prius
 i pulsis iudeoz soluit. **V**t ergo ecclia
 i templū corp̄is ei cōdificet. **X**l et li
 diebz ieiunij et orōnibz uacat. **C**og-
 noscit. quot diebz t̄fano t̄t̄ero for-
 mari dicit.

Nom̄e quoq̄ adam ex quatuor
 litteris cōiungit. ex quibz idē
 nūb̄ cōficit. **Q**ue littere ex quatuor
 or̄ d̄matibz colligunt. que grece
 anathole. dysis. aretos. mesembria
 dicit. **I**n nūb̄ aut̄ grece a v̄m̄m

D quatuor iterum a unum vero xl
 significat que simul uncta xl^{ta} sex
 sunt Adam ergo p gen^{is} suu diuidit^r
 et quatuor ptes mundi qsi seme spar
 git sed p xpm i unu colligit du i cor
 pe xpi ab adam sumpto ecclia coa
 dumat Igit^r quia ecclia a quatuor
 plagis p quatuor euangelia xpm
 congregat Ideo hos quatuor dies ante
 quadagesima ieiunae cogitat Ideo
 etia se quatuor diebz affligit quia
 euangelium qd i ieiis quadagesime
 legit^r quatuor ordines iudicis futu
 ros pdicat scilicet unu iudicantiu ut
 sut pferi aliu p iudiciu saluandoz ut
 coniugati t^{er}tiu dampnandoz ut ipse
 les bonis opibz uacui quartu sine
 iudicio pereuntes ut sut increduli
 Ideo quoq; quatuor dies abstinet
 quia quatuor q luget Videlicet qd
 p^{er} estam se de paradiso eicta me
 ret et qd i hoc mundo se cibo bestiali
 idige dolet et qd post hanc vitam
 se ad tartara duci timet ut qd i reg
 no celesti cu electis no gaudet Ideo
 nichilomin⁹ quatuor diebz se ma
 cerat ut p qtuor vtutes scilicet pru
 dencia fortitudinem iusticia tempe
 rancia quasi quatuor columpnis
 sequens iudiciu fulciat quatinus
 aia q qtuor mortibz scilicet cogitatio
 nis locutionis opationis i penitendi
 nis se adducat p custodia qtuor
 euangelioz resurgat

P Et diem quo cineres capiti in
 ponim⁹ die expulsiouis nre
 de paradiso ad memoria reducim⁹
 quo dictu est puluis es et i pulue
 rem reuertis Et ergo redire possi
 m⁹ penitencia i tenere et cilicio agim⁹

Et quia repugnare contendim⁹ et
 hostes nobis i tenere obsistere noui
 m⁹ ideo arma nra qd e humiliatio
 oro et afflictio sustollim⁹ ut contra
 spalia nequicie pugnae possim⁹ Cu
 ergo hac die processione facim⁹ qsi hos
 tibz ad pugna armati obuiam un⁹
 Ideo aut feria q^{uarta} ieiunium i ihoam⁹
 quia et xpm ea die suu ieiunium i re
 pisse que feria t^{er}cia baptizatu cog
 nouim⁹

de quadagesima

Quadragesima a quadraginta
 denominat^r quia ab illa domi
 nica usq; i terna diu xl^{ta} dies computa
 t^r p quos xl^{ta} dies xl^{ta} annos exp^{er}mu
 mus quibz poplin dei ab egypto
 ad patria redisse cognouim⁹ Sed
 mram reuisione recolim⁹ quia de hoc
 mundo ad superna patria tendim⁹ filij
 quippe ipsi longo tpe i egypto sub
 pharaone sed seruerunt sed p moy
 sen liberati xl^{ta} annis heremiu tran
 sierunt pastu de celo potu de petra
 habuerunt et sic ad terram lacte et
 melle manante puenierunt Ita et nos
 id est longo tpe sub diabolo i hoc mu
 do seruum⁹ sed p xpm liberati sum⁹
 et ideo p x precepta legis et quatuor
 euangelia que multiplicata quadra
 genariu numeru constituuunt ad pa
 tridisu reuerti debem⁹ ut corpe xpi
 pastu et sanguie ei⁹ potati ad ter
 ra lac et mel fluentem scilicet regio
 ne uiuoz pueniam⁹ Ipi post xl^{ta}
 duas mansiones terram rep^{er}missa
 itauerunt et mox pascha celebra
 uerunt et nos post xl^{ta} duos dies pas
 cha celebrabim⁹ et de nra crep
 tione exultabim⁹ Et at omis xpi
 ani quadagesima ieiunem⁹ ex

euangelio auctoritate et ex lege ha-
boni. **E**x euangelio quia ipse dominus xl
diebus ab omni cibo abstinuit. **E**x lege
quia moyses bis xl diebus ab omni cibo
abstinuit. Similitur helyas xl diebus ie-
iunans permansit. **D**aniel quoque tres sep-
timanas absque cibo fuit. **S**ed querit
cum dominus per ephyphaniam ut quod cito mox
baptizatus ieiunauerit cur ecclesia ante
pascha ieiunium instituit. **S**ed ob tres
causas fecit. **P**rimo quia ante pascha ipsa
passio celebratur ut ei per afflictionem
carnis comparatur quatinus ei coregna-
re mereatur. **S**ecundo ut quia cuncta uer-
no tempore naturali motu in libidine con-
cocitantur per ieiunia ab impetu luxu-
rie reprimantur. **T**ertio quia filii israel
illo tempore terra reprobationis intrauerunt
ut illi de babilonia reuerti sunt cum ueni-
erit pascha celebrauerunt ut et nos
peracto labore pascha celebrantes cum
christo resurgamus et per unitatem hanc eter-
nitatem cum eo regnemus. **T**erium per trac-
tus cantationem significamus itineris
fatigationem. **U**t autem nos sub potenti
manu domini humiliemur ideo flectamus
genua dicimus. **E**t quia preceptum habemus
ut per regibus et per omnibus qui in sublimi-
tate sunt et per omnibus qui in pressura
sunt oramus id est orationes huius diebus dici-
mus. **Q**uia uero linguas angelorum
et hominum legimus. **P**er hebraicam linguam
angelorum exprimitur. **P**er latinam hominum
linguam innotescit. **E**rgo quia iter
angelos deum non laudamus id est hebre-
um alia quasi uoce angelorum non can-
tamus. **Q**uia uero in terra cum homi-
nibus laboramus id est latinam laus tibi

domine rex eterne glorie quasi uoce hominum
resonamus. **I**n his diebus dyaconi casu-
lam super scripturas plicatam portant
quia in ipso tempore quisque predicator
primorum onera gestat. **I**n his diebus
etiam orationes super populum dicitur quia quasi
hic bonis actibus benedicitur. **P**ost hec
eterne benedictioni ascribitur. **I**n his die-
bus ite missa non dicitur quia licet
omni tempore tamen maxime hoc tempore que
inquit christiani in dei seruitio occupari
debere inuitur. **De uelo**

Quod huius diebus uelum suspenditur
a lege accipitur. **C**uius precepto
uelum miro opere et pulchra uari-
tate cotextum in sancta et sanctorum tab-
naculi suspendebatur quo archa a
populo uelabatur. **H**oc uelum est celum
mira uarietate depictum rutilan-
tibus gemmis distinctum. **H**oc nobis
per uelo iter corpora et spiritualia suspen-
ditur quo christus et illa superna patria
nunc a nobis reuelatur. **P**ostea celum
ut liber plicabitur et ut tentorium
colligitur et tunc facies domini nobis
reuelabitur et celestis gloria deuolu-
bitur. **E**t collocutione etiam diuina mo-
si facies ut sol erat splendida. **C**ui
uelamen ante se suspendit ut po-
pulus eum intendere non possit facies
glorificata est facta scriptum est
uelamen quod faciem operuit est carnis
obseruancia que intelligentia legis
uelauit. **H**oc uelamen est adhuc
super corda iudeorum positum et ideo
non ualent uideri splendorem legis
sensum. **E**t quia mysterium scriptu-
re in hoc tempore a nobis uelatur ideo
uelum ante oculos nostros in huius diebus
extenditur sacerdos et pauca per uelum

ingrediuntur quia paucis doctoribus tantum mysteria scripture aperuerunt
In pascha uelut aufertur et altaris ornatus ab omni populo respicitur quia in resurrectione omnia nuda et apta erunt ubi beati regem glorie in deo resus uidebitur Ideo et in passione christi uelut templi scandit quia per eius mortem nobis celum et liber septem signaculis clausus aperitur Resurgens quippe uelamene abstulit dum eis sensum ut intelligerent scripturas aperuit et credentibus celum patefecit Septem ebdomade scilicet a quinquagesima usque ad pascha abstinentie ideo ascribitur quia uii modis peccata remittuntur Primo per baptismum secundo per martirium tertio per elemosinam quarto per debiti indulgentiam quinto per predicacionem sexto per karitatem septimo per penitentiam
Sex autem septimanas ideo ieiunamur quia et in sex etatibus peccamur et ideo per sex opera euangelii nunc satisfacere festinamus Et quia christi membra sumus a nobis ipsis temperare debemus Scilicet nos pane uite esurientes cibo karitatis reficere iusticiam scientes scripture fluentis potare Scitantes nudos vestire uirtutibus In uicio et errore uagos in hospitiu sancte conuersacionis suscipere morbo iniquitatis infirmos se confessione uisitae carere male consuetudinis inclusos penitentia redimere Demde etiam huius temporalit

primis iudicare

Huius quatuor temporibus scilicet vere estate autumno hyeme uoluit et per trecentos lxx dies compleret Sicut ergo ab alijs rebus ita a diebus decimas damus dum quadraginta dies ieiunamus Et quod quatuor temporibus contra x dei precepta egimus hinc quadragenis diebus corrigimus est et aliud homo subsistit et quatuor elementis lex autem in preceptis **Quatuor** Quia ergo quatuor qualitatibus precepta preterunt per quaterdenos dies deum abstinendo placamur Quatuor dies ante quadagesimam uidentur per dominicis diebus instituti sed non est ita Quatuor enim dies quatuor euangelia per quadraginta sequentes decem precepta legis intelliguntur Quia ex euangelio et ex lege est assumpta auctoritas quadagesime ideo quatuor et quadraginta dies dicantur abstinentie Sed queritur cum dominicis diebus ad quadagesimam pertineant cur non ieiunent quod non sine magna ratione fieri a nullo sapientium dubitat Totum tempus huius uite ab inicio usque in fine per xl intelligitur quia est tempus afflictionis sicut pasche tempus significat futurum tempus gemitacionis Sex ebdomade sunt sex etates mundi prima dominica est tempus prime etatis quando erant homines in paradiso in gaudio Secunda dominica tempus secunde etatis quando erant in archa gaudentes de sua liberatione Tercia dominica tempus tertie etatis quando sub ioseph exulta

bant de sua saluacione alijs pe-
reuntibz fame **Quarta** dñica est
temp⁹ quarte etatis qñ sub sale
mone maxima pace fruebant⁹
Quinta dñica est temp⁹ quate e-
tatis qñ de babilonia liberati re-
uersi sūt iherlīm **Sexta** dñica fuit
temp⁹ sexte etatis a resurrectione
dñi usq; ad ascensionē eius qñ de
pñcia sponsi gaudebant **Ob** hanc
causam nō ieiunāt dñice i quadra-
gesima est et aliud **Quadrage-
simale** temp⁹ est vita cuiusq; ho-
minis que hic afficit merore tri-
bulacionis **Sex** ebdomade sūt eta-
tes hominis id ē infancia pueri-
tia adolescentus iuuent⁹ senect⁹
decrepita **Quadraginta** dies ē
uetus et nouū testamētū **p** iustis
enī accipiūt quatuor euangeliā
p decē uero decē pcepta intelligūt
quatuor aut decem fiunt quad-
ginta **Sex** dñice sūt sex pcepta
opera euāgelij **Esurui** et cibasti
me sitiui et dedistis michi potū
Ruidus et uestistis **Hospes** et
collegistis me **Infirm⁹** et uisitastis
In carē et redemistis

Dominica scđa a lxx quinta eta-
tem insinuat qua poplō de
captiuitate remeabat **Deo** hac
dñica responsoriū pater peccauit
cantatur et euāgelij i sabbō de
p̄digo filio recitat⁹ quia sicut ip̄e
ad patrē ita poplō ad patriā tūc
reuertebat⁹ **Hec** etiā dñica scđa
quadagesima scđa quia gentilibz
poplō **p** doctrinā legis et euāgelij

et xpian⁹ poplō penitentiā **p** fidem
et spacionē ut duo pcepta carita-
tis et ad deū patrē ut **p** dignis re-
uertebat⁹ **Media** xlma illud temp⁹
inuit quo cyrus poplō abire per-
misit **Hec** enī septima dñica a
lxx cognoscit⁹ quia post septuagi-
ta annos poplō a captiuitate ad
iherlīm reuertit⁹ **Un** et congrue of-
ficiū de iherlīm illa die cantatur
Nocturnale offm de liberatione
dem poplō de egypto agit⁹ et nūm
liberationē designat qua septi-
ma etate de hoc mūdo liberam⁹
Sex quippe sūt mūdi etates qbz
hic homines uiuūt septima qua
mortui i sepulchris requiescūt

Quod hac septimana
scrutinij agit⁹ **U** causa uide-
t⁹ **In** captiuitate positi sc̄m suū
gentibz misauerūt reuersi uero
tertio sacerdotes habuerūt **Un**
esdras et **pp̄h̄e** diligent⁹ genealo-
gias scrutati sūt et iudeos a gen-
tilibz sacerdotes a iudeis segregau-
rūt **Ita** et nos hac ebdomada cre-
dentes ab incredulis segregand⁹ et
eos nr̄e religioni assignam⁹ **Scru-
tinij** a scrutando id est ab inqu-
rendo dī quia fides baptizand⁹
inquirat⁹ ut discutat⁹ **Ceterum**
audiens at instruct⁹ dī quia ante
baptismū fide et xpianā religio-
nē audit qua cū sacdos instruit
qualit⁹ post baptismū uiuere
possit **Competentes** dicit⁹ bap-
tismū petentes **Paruuli** ut muti
ut fatui ut surdi **p** petitiones fi

delū catezizant^r baptizant^r et p
 fide illoz saluant^r **Catezizatio** dr
 instructio **Exorzizatio** admiratio
Sp̄ **Propt̄** tres causas fit serui
 tūū i q̄ta feria **P̄mo** quia iij
 feria cū sole et luna stelle create
 i celo ponūt ita et hac feria q̄ta
 fideles xp̄o soli z ecclie lune addi
 ta ut stelle celo ascribūt **Sec̄do** qz
 quarte etate templū dño edifica
 tur ita et nūc q̄ta feria i bap̄ti
 zandis templū dño p̄parat^r **Terc̄o**
 quia q̄ta feria xp̄o p̄ ecclia a
 iuda iudeis est p̄ditus ita ip̄i q̄
 ta feria assignant^r surge **Lepi**
corp̄ **De Infantibz** **P̄mo** infan
 tes ad ianuā ecclie deferūt et
 masculis a dextris feminis a si
 nistris statutis ab acolito notā
 eoz scribunt^r **Quia** p̄ fidem que
 est ianuā i eccliam iurat^r et cui⁹
 qz nomē fidelis i celo notat^r **Et**
 virilit^r agentes a dextris dei i iu
 dicio statuent^r effeminatē aut
 viuētes a sinistris ponent^r
Deinde exorzista exorzista cui⁹
 istud p̄p̄tū officū est i terrogat^r
 si diabolo renūcient ut p̄ hanc
 abrenūciationē dominū xp̄i sub
 cant **Om̄is** quippe hō quia i ori
 ginali p̄tō nascit^r diaboli domi
 nis iure ascribit^r **Cui⁹** vis fide
 les effugit dū xp̄i iugo se sub
 dunt **Op̄ibz** quoqz diaboli renū
 ciant que quedā sp̄e quedā caro
 ei⁹ i iunctu p̄petrat **Sp̄e** ut ē su
 p̄bia ianis glā ita et talia caro
 ut est fornicatio ebrietas et h̄is

similia **Pompis** etiā diaboli re
 nūciat que sūt spectacula ludi cho
 rec ornat^r vestm̄ ut aliarū rerū et
 quecūqz sup̄flua **Deinde** de fide pa
 tris et filij et sp̄e sc̄i i terrogant^r
 sine qua deo placere nemo legit^r
Post hanc cōfessionē diabolus ex
 sufflat^r ut sp̄iū sc̄o habitaculū con
 cedat^r **Tūc** frontibz eoz cruce in
 pressa quasi sigillis demonibz obfig
 nat^r et dom⁹ dei contra hostes mu
 nit^r **Deo** aut nō alio signo q̄ signo
 crucis cōtra diabolu vtim^r quia p̄
 signū hoc se victū cōtremiscens mor
 effugat^r **Or̄is** aut ideo fronti vbi
 sedes ē verērudie i p̄mit^r quia p̄
 crucifixū se nō erubescē cōfiteantur
Tūc p̄ oraciones i iunitatē ecclie
 recipiunt^r p̄ salis gustū docthe sa
 pientie conduunt^r **Deinde** exorzizat^r
 diabolus ut recedat a sibi contradi
 centibz **Scorsū** aut masculi scorsū
 femine exorzizant^r quia tōuenit
 ut mun⁹ sapientes hystoria magis
 itelligentes scorsū allegoria imbu
 ant^r **Vñ** et ergo maledicte ter re
 petit^r quia p̄ fidē trinitatis diaboli
 resisti i notescit^r **Cū** vero symbolū
 et d̄m̄tā orōnē sup̄ caput eoz di
 cit quasi templū dei cōt^r demones
 munit **Quod** cū salua aures et
 nares tangit hoc significat ut doc
 trina q̄ de ore ei⁹ fluens p̄ aures
 ei⁹ intrauerat suauit^r ei redoleat
Quā dū sp̄m̄ naribz t̄hat **Post**
 hec ab acolito qui accensoz ē lu
 minū catezumini illuminant^r ut
 tenebre p̄tōz et recitas erroris
 expulse lumine itelligencie illuz

crent. Deinde euāgelium a dyaco-
no sup̄ eos legitur quia euāgelica
doctrina eis proponit. Post hoc ab hosti-
ario ordinari introducitur. Hoc serui-
nium septies ante pascha agit quia li-
tate per septem dona spiritus sancti perficitur. Post
quod introducti fuerint cateruimini sunt
masculi in auro femine in aquilo-
ne struendi quia uidelicet forci-
ores contra hostium temptationem sunt
ponendi firmiores sub magisterio
erudiendi. Deinde quatuor lectio-
nes leguntur a quibus quatuor euā-
gelioz imbuuntur. In mox quatuor
uicia euāgelioz recitantur quibus a
peccatis mundi ad celi palatium euocā-
tur. Tunc duo infantis unus masculus
alius femina ab acolitibus in
sanctuarium deferuntur quia de utraque
seculi ut de utraque populo ad fidem euā-
gelicam conuertuntur. Credo tunc
deum super masculinam grece super femi-
nam latine decantatur quia per has
duas omnis lingua denotatur gre-
ce quippe omnes gentes philosophia
prellebant romani autem omnibus
gentibus imperabant. Per grecam ergo
lingua sapientes per latinam accipi-
unt principes. Grece itaque et latine
fides canitur quia omnis lingua deo
confitebitur. Hinc rite patris de ecclesia
excitant quia ministerijs christi interesse
necesse est filios dei reputari poterunt
quia adhuc in christo regenerati non sunt.
Duc lectiones ad missam leguntur quibus
cateruimini ad doctrinam utriusque
testamenti ut ad operationem genui-
ne caritatis instruantur. Duce etiam
lectiones conueniunt baptizandis

dilectio

et iam baptizatis ut uidelicet
baptizandi ad uincem domini cultura
quantocius currant baptizati
etiam receptum opus compleant qua-
tini cum recto nato et huiusmodi reci-
piant. Semel tamen flectantur ge-
nua dicitur ut in unitate fidei congre-
gantur. In sequenti sabbato duc nichilominus
lectiones propter eandem cau-
sam leguntur et ut in requiem quod
sabbatum dicitur festuare conentur quia
et in sabbato hoc scrutinium agit.

Admitte passionis. De passione domini
Hucusque in pascha gloria patris in cantu
meminitur quia filius qui est tria perso-
na passionibus dehonestatur pro
nobis commemoratur. In pascha autem
cantatur cum christo resurrectionis glo-
rificaratur. In hoc tempore iheremias le-
gitur quia magister christi passionem et
predicasse et in seipso expressisse cog-
noscat. Ideo autem per duas eisdem
das passionem christi celebramus quia
per duobus et a duobus populis passio
predicatur. Per duas etiam septimanas
vetus et nouum testamentum signifi-
camus quia vetus cum passio nouum
cum iam passio nunciare non ignoramus.
Duo quoque tempora unum ante legem
aliud sub lege denotantur quibus
christus a patriarchis figuris prophetis
scripturis passio nunciatur. Post
uero hoc tempore ut cum iuniorum afflic-
tione passionem christi agimus quia hoc
tempore populum dei ab egyptiis afflic-
tione et pharaone plagis contriti nouimus.
Sabbatum huius septimane ab officio
uacat quia apostolicus hoc die man-
datum celebrat cum in cena domini ob
magnitudine officii hoc agere

de rena dñi

nequeat **H**ec dies vero ideo
 no officiat ut ecclia caput suum
 i hoc ministerio imitet **H**ac die
 quippe ihesus i bethanua venit in
 domo symonis recubuit du i ecclia
 sibi obediente requiescit **H**inc cu
 martha ministrant du exemplo
 sumi pontificis membris ei scilicet
 pauperibz at fratribz forum **C**u
 maria domu odore unguenti re
 plerit qn studio uirtutu eccliam
 replere studem **De dē palmar**

Dominica palmarum ideo dicitur
 quia hac die turbe dno cum
 palmis obuiauerunt et eu triumphā
 tem cu laudibz exceperunt **S**ignifi
 cat aut q nos p abstinētia uicia
 iam uicim⁹ et nuc cu palma victo
 rie xpm ad nos ue uenientē excipi
 m⁹ **C**u processione hac die facim⁹
 quasi xpo cu pueris obuia imus
 Passio uero ideo hac die legit⁹ qz
 agn⁹ paschalis p nobis imolandum
 hac die tcludebat **H**ac die filij isrl
 jordanē sicis pedibz transierunt et cu
 triumpho tra reppmissionis itrauerunt
Hec septimana ideo maior appellat⁹
 quia ob maxima officia dignus habet
Hec etiā ebdomada indulgentia dicit⁹
 quia i ea penitentes absoluit **P**eria
 scda et tca due lectiones legunt⁹ ut
 i natale dñi ad missam quia passio
 xpi a lege et prophetis pñiciat **P**e
 ria qrtā xpc p duobis poplis pdit⁹
 ideo hac die due lectiones legunt⁹
Ad utraq plectam⁹ genua dicit⁹ qz
 ab utraq poplo xpc adornat⁹ i cuius
 nouē celestia et terrestria genua
 plectē dicunt⁹ **T**inct⁹ ideo habet

quinqz uisus quia quinqz uulnera
 habuit xpc hac die uelū deponit⁹
 quia i passione xpi uelū scindit⁹ et
 iunictia iter deū z homines soluit⁹

Peria quinta ex quatuor causis
 celebris habet **H**ac die crimi
 nosi ab ecclia eecti recipiunt **H**ac
 die crisma et oleū cōficiunt **H**ac
 die dñs mandatū fecit **H**ac die cu
 discipulis cenans corp⁹ suū tradi
 dit **H**ec dies indulgentie appellat⁹
 quia hodie penitētibz a pastoribz
 ecclie indulgentia dat⁹ et criminosi
 pacta penitētia hodie i eccliam i
 troducunt⁹ **Q**uod aut ecclia cri
 minosos de ecclia se cludit formā
 a dno suo accepit qui adam pec
 cantē mox de paradiso eiecit penitē
 tie subegit **U**n adhuc penitētibz
 septē anni p satisfactioē dant⁹ qz
 humanū gen⁹ septē milibz annoz
 i hoc exilio dampnat **A**d am logo
 tpe penitētia i hoc exilio egit de
 inde ad infernalē carcerē descendit
 usqz du xpc uer⁹ pōtifer eu sua
 passioē absoluit et i paradiso restituit
Quod penitētes p ecclias uagant⁹
 p hoc cayn imitant⁹ q postq stem
 occidit pfug⁹ et uagus itra fuit
Quod i lancis uestribz ut cilicis peni
 tentia agit⁹ de iob accipit⁹ q peni
 tentiā i sauilla et cinere egit et
 se facto opuit **S**imilit⁹ niniuite
 se i cinere pstrauerūt et se cilicis
 opuerūt **Q**uod romā et barham
 nutruūt de ioseph ut dauid accepe
 rūt **Q**uod tre psteruūt designat

quod peccatores cum hedis a sinistris
iudicio in infernum traduntur. Faculus
pereginatione designat quod se a reg-
no dei abalienabant designat etiam
correctione per quam redit ad ecclesie
comunione. Hodie per episcopum in ecclesiam
introducuntur quia latro penitens per
christum paradysum introducit. Quod recep-
ti crines tundunt mundis uestibus se-
diunt designat quod multitudinem
peccatorum deposuerunt et uestes uirtu-
tum iam induerunt. De ioseph autem est hoc
acceptum quod de carcere sublatum et con-
fessum est et balneatur et uestibus ueritatis
decoratus. Quod ecclesia peccatores
de ecclesia eicit penitentes recipit
supbros autem et rebelles excommuni-
cat et non penitentes indignos etiam
sepulture iudicat iterum formam
a domino accepit qui peccantem homi-
nem de paradiso expulit sed penitenti
celum aperit dyabolum uero supbientem
et rebellem excommunicauit et a celo
atque celesti ecclesia segregauit quia
qui penitentia non plectitur nunquam re-
cipit. Igitur penitentes per gratiam saluati
excommunicati supbientes dyabolo
incorporantur. Quod feria quinta penite-
tes recipiunt hanc causa uidetur feria
quinta de piscibus et auibus de maris cre-
auit et pisces in mari reliquit auibus
in terra sustulit. Pisces auari cu-
riosi amatores mundi intelligunt. Uolucres
celestia desiderantes accipiunt. Illi ergo ut
pisces in mari reliquunt isti ut uolucres
ad celestia sumunt. In fine uero quare etiam
tunc iohannes quoque baptista uenit peni-

tertia docuit peccatores regnum ce-
lorum per uiam expere monuit ideo feria
quinta hoc ecclesia agit. **De Crismate**
Hodie etiam crisma quod unctio dicitur
consecrat per quod fideles a christo
christiani id est uncti denominantur et
coheredes regni eius assignantur. Hoc
ex lege exordium sumpsit quod dominus
moysi hoc ex purissimo oleo et
balsamo componere precepit. Hoc quod
archa testamenti et tabernaculum
dedicabantur et aaron summus sac-
dos ut rex consecratur. Aliud un-
guentum secundum legem dei fiebat quod
secundum dicebat quod reges tantum
et sacerdotes ungebantur per quod
hodie oleum sanctum consecrat. Et quod
christus rex et sacerdos in mundum uenit
et fideles sua membra esse uoluit
ideo hoc oleo in reges et sacerdotes
unguntur crismate in templo deo de-
dicantur et hoc in frontibus regno eius
assortiamur balsamum bene redolere
oleum uero lucet. Hinc nos uncti
debemus fide redolere bonis actibus
lucere. Et quod membra regis et sac-
dotis christi sumus. Debemus mores
nostri regis et nos ipsos deo sacri-
ficare. Oleum etiam infirmorum hoc
die benedicunt quod ex euangelio ac-
cipitur. Dominus quippe apostolos oleo
infirmos ungi docuit et iacobus
apostolus hoc fieri scripto precepit.
Deo autem non ex alio liquore nisi
ex oleo iste unctio consecratur
quod oleum misericordia dicitur et christus
sepelitur cuius nos misericordia
saluauit quod infirmitates nostras
ipse portauit. Deo crisma in loco

ubi par dat' rōfiat' qz p xpm
 tunc a q̄ i celis et i ternis paci
 ficant' **Q**u ampulla cū oleo
 crismali ad altare defert' **S**yn
 do ne alba cooperit' lumē ante por
 tat' **D**uo presbiteri vn' cū i cen
 su alter cruce dyacono i medio
 cū libro euāgelij ambulante
 p̄eunt sup quos albe palliū fe
 rūt duo quoqz eos cū cātu dedu
 cūt **H**oc p̄gressionē popli
 dei imitat' q̄ i figura xpi z ec
 clesie p̄ desertū ad patriam
 gradiebant' **Q**u lumē portat
 exp̄mit agelū q̄ colūpnā ignis
 ante poplū ferebat p̄presbiter
 cū i cenſu ē aaron cū sac̄dota
 li thuribulo **D**yacon' cū euā
 gelio ē moyses cū legis libro
Presb' cū cruce ē ihs
 qui et iosep cū sceptro **S**yn
 do mūda ē archa **C**rismatis am
 pulla ē vna cū māna **Q**u
 sup eos portat' palliū ē taber
 naculū ut nubes obumbraculū
Hoc totū vmbra fuit et uerita
 tē p̄notuit **Q**u lumē ante
 portat est iohēs baptista q̄ lu
 cerna lucens et ardens ante
 xpm erat **D**yacon' qui iter
 duos i cedit **E**xpc̄ q̄ i medio moy
 si et helie apparuit **P**alliū qd'
 eos operit ē nubes lucida que
 illos obumbravit **O**leū cris
 matis i ampulla ē diuinitas
 i carne humana **S**yn do mūda
 est cōuersatio sc̄a **A**mpulla
 coop̄ta ē anteq̄ ad altare ferat'
 oblata ad altare discooperit'

qua xpc̄ ante passionē suā i carne
 latuit i ara crucis i firmitas carnis
 ei' q̄si nuda ap̄uit patuit p̄ morte
 eius diuinitas manifesta claruit
Dem̄de ampulla parti coop̄rit' par
 tim denudat' et salutat' quia nu
 dū xpi latus a thoma palpat' ma
 iestas latens adorat' **D**em̄de am
 pulla tota cooperit' ne ampli' ui
 deat' et tamē coop̄ta salutat' qz
 xpc̄ i glā assumit' et tamē nō uisū
 ab oī poplō uenerat' **De cena dñi.**

De cena dñi

Hec dies etiā cena dñi dicitur quia
 hodie dñs cū suis cenasse dicitur
Quando regalē agnū ip̄e uerus
 dei agn' cōmēdit et sic finē legi
 posuit **C**orp' suū tradidit et sic
 nouē legē tēp̄auit nosqz sibi p̄ h'
 i corporauit **H**oc at' ideo hodie fe
 cisse credit' qz hodie agn' a filijs
 isrl' i egypto ad uesperū imolat'
 legit' hodie quippe pedes ap̄lōz
 lauit. designas qz nos qui ultima
 mēbra ei' sum' a sordibz peccatōrū
 lauit **Q**u at' nos exēplo ei' mā
 datū hodie facim' nos mēbra ip̄i
 esse et i caritate debere uiuere ad
 memoriā reduci' **H**odie glā tērel
 sis ad crisma cantat' quia ange
 lic' chor' de recōsiliaciōe penitē
 tiū et unctiōe credentiū letatur
Ad tēū agn' dei nō dona nobis
 parē sed misere nobis cantat' z par
 nō dat' quia iudas osculo parie
 illū tradidit q̄ uera par nra fuit
 uestes sollempnes. i. dalmatica
 et subtile hodie portat' qz penitē
 tes ad missas sc̄itatis uestes re
 parāt' et crisma atqz oleū bap̄ti
 zandis q̄si celestes uestes p̄parāt'

hodie altae denudat et t die tertia
uelat Altae t xpc uestimenta sut
apli Et quia illi hodie relicto xpo
fugierut qsi altae nudu reliqit
Hys tby diebz sepultura dñi cele
bram Tres at dies z noctes hui
duabz horis coputam et ideo toti
dem lumina extinguim quia ue
ru lumē hys diebz extinctū luce
et hui discipuloz tristitia ex
pimim quā de eterni diebz sol
iusticie occasu habuerūt cui hore
fuerūt Tribz horis scilicet ab hora
scē usq ad nonā tenebre fuerūt
dñi xpc i cruce pependit Has tres
horas tribz noctibz presentam quas
luminū extinctioe obscuram p
die qua sole illustrata xpc p noc
te q a luna illuminat pno ecclia
p duodeci horas diei ut noctis xii
apli accipiūt q et xpo diei et r
nocti ecclie obsequūt Quia g
diei et noctis viginti quatuor
hore coputāt et qz t festinus
noctibz viginti quatuor glē can
tant ideo viginti quatuor lumi
na hys noctibz illumināt Que
p glā cantica extinguim quia
more aploz p occasu ueri solis
mesticia decidim Quia enī ce
cidit corona capitis nri uetit
i luctū chorū nri Nimo quippe ca
nit glā patri ad usū deitadiu
torū sed ad psalmū uenit et tō
ad ymnū nonies ad psalmos ter
ad responsoria et glā sonat t tedeū
laudam et iterū t uersu De itadu
torū. demde quinquies ipsalmus et
iterū i ymno et ad bndict Quie tō
siderate sunt xpc hore p hore t

tu leticie deflem) extinctū solē
iusticie Inuitariū ideo nō cāta
ut cōuentū malignatiū deutan
dus admoncat Quia uidei ad
uersus xpm omni cōuenerūt et tō
siluū sup dñm glorie fecerūt iube
dñe bndice et Tu autē dñe ideo
nō dr et bndictio nō dat quia
pastor nri recessit qui bndictionē
dedit Antres quoz gregis dei a
luquo diffsi sut qui pastores ecclie
futuri fuerūt p iube dñe etiā in
telligūt ad pdicationē cunctos p
tu autē de pdicationē redeuntē
Et quia hys diebz nec aplo ad p
dicationē mittebant nec ad cū
reutebant ideo neutriū dr lecti
ones uero legendo sed lamētando
recitant quia sicut rex iofas
a iheremia sic xpc rex nri occisus
ab ecclia deplorat Campanie nō
sonant p quas pdicatores desig
nant qui hys diebz nō solū tunc
rūt sed etiā ueritate negauerūt
Signū p sonū tube dat p qd ter
ror accipit qz magnū timor dis
cipulis a iudeis tenebat Domi
ad bndict et signū iude quo do
minū tradidit dicens Aue rabi
Clangor byrel canētū t tumultus
ihm cōphendenciū Qd pēt
subsilencio t tenebris designat qd
discipuli trepidauerūt t tultis
Parasceue grece **De parasceue**
dr a pparatio iudei quippe
qui iter grecos diffsi erāt hac
die pparabat q isabbō necessaria
fuerāt et ideo scē feriā scetam

greci parasceue nominabant **In**
 hac ergo die occurrit solemnus
 dies pasce iudeorum quo solebant
 immolare agnū **Hac** eadem die xpm
 dei patris occiderunt agnū et hac
 die hostia pascale festū celebraue-
 runt **Hac** die etiā de egypto educti
 sūt et hac eadem die de inferno re-
 dempti sūt **Verū** nāq; die dñs
 hominē cōdidit scē etate scē scēia
 sexta hora cū redemūt **Hac** die
 missa more solito nō celebrat̄ qz
 xpc uerū sacerdos hostia hodie pro
 ecclia immolat̄ **Officiū** hodie a lec-
 tione icōtat̄ quia olim om̄s
 missa a lectione icōpuebat̄ **Hoc** at̄
 ideo hodie obseruat̄ quia passio
 xpi quā missa designat hodie cō-
 memorat̄ **Titulus** qui est lectio
 nō capitulū nō p̄nuciat̄ quia
 caput ecclie hodie amputat̄ **Due**
 lectiones legūt̄ qz xpc p̄ duobus
 populis morit̄ **Quod** a
 lege et p̄ph̄is p̄dicat̄ unde et una
 lectio a lege alia a p̄ph̄a legitur
Tractus quatuor uersib; isignat̄
 qz quatuor elementa xpi passio-
 ne purgant̄ et quatuor cornib;
 crucis q̄tuor p̄tes mūdi saluā-
 t̄ **Qui** ideo iter celū et terrā
 suspendit̄ quia p̄ eō passionem
 celū et terrā cōiūgit̄ et totus mū-
 dus eō sanguine templū deo cō-
 secrat̄ **Tract̄** eripe me p̄pe xpi
 passionis certamine exp̄mut ubi
 obumbrat caput meū **Tunc** belli
 p̄ quo olim qui habitat cantabat̄
 p̄t̄ usum sup aspndem et basilsū

ambulabis et quia diabolus qui
 cū post ieiunium ceptauit ut draco
 hodie cū ut leo manifeste tuasit p̄
 passionē xpi crucifixo oculis nr̄is
 representat̄ quā eccliam imitari ad-
 hortat̄ **Intra** passionē paruos scindit̄
 quia a militib; vestimēta xpi diu-
 debant̄ **Vestis** at̄ icōsutilis nō scin-
 dit̄ sed foris sup eā mittit̄ **Hoc** sig-
 nificabat quod heretici et scismatici
 eccliam heresib; scinde nitebant̄
 sed unitas catholice fidei p̄summā
 nō pas̄ pariebat̄ **In** romana ecclia
 hora scē ignis extinguit̄ et nona
 reaccendit̄ quia sol sexta hora lumē
 suū mūdo abscondit quod hora no-
 na reddidit̄ **pl̄** p̄ lēā passioē orōnes
 p̄ om̄ib; ordinib; dñr qz xpc p̄ oib;
 gndib; et populis crucifigit̄ **Dñs**
 uobiscū qd̄ ē offm̄ sacerdotis retice-
 tur quia sacerdos nr̄ hodie occidit̄
Ad singulas orōnes flectim̄ genua
 quia om̄s nationes genua xpo cō-
 uare mōstram̄ **P̄** iudeis ideo nō
 flectim̄ quia eos irrisorie genua
 hodie dñō flexisse significam̄ qd̄
 fidelib; deuotantū isinuam̄ **Deinde**
 cruce ad salutandū p̄ducit̄ et tribus
 modis canit̄ **Quia** dū xpc cruci-
 figit̄ titulū trib; linguis hebraica
 greca et latina scribit̄ **Popule**
 me nāq; p̄ hebraica **Aros** greca
Sed latina lingua caritat̄ quia he-
 braica mater om̄um linguarū greca
 doctrine om̄um latina iperatrie suam
 linguarū p̄dicat̄ et ab hys oib; pas-
 sio xpi tollaudat̄ **Deinde** cruce de-
 nudat̄ et salutatur qz sicut xpc tūc
 t̄ cruce ab incredulis deludebat̄ ita
 nūc a fidelib; humiliter adoratur **Et**

nullus sapiens crucē sed xpm cruci-
ficiū adorat crucē tantū venerando
salutat. **S**up corpus dñi tres arti-
culi scilicet **O**rem⁹ pceptis scilicet p̄-
m̄ et libera nos q̄s dñe de⁹ q̄ xpc
tribz diebz sepult⁹ occultat⁹ et tali
modo olim mussa ab aplis celebra-
tur. **D**uas noctes et unū diem sicut
xpc sepultus. **D**ue noctes signat
m̄as duas mortes scilicet aie et cor-
poris. **D**ies uero signat suā mortē
q̄ fuit lux mortuū n̄m̄. **H**ec sentis
mortibz ut dies noctibz iter posuit
et ambas expugnans repulit. **E**ta
horas fuit mortuus ut quatuor po-
tes m̄di i decalogo legis mortuas
uiuificaret. **I**deo hys noctibz tres
noctū cū nouē lectionibz et res-
pōsionis canūt⁹ quia tria genera
hominū ante legē sub lege sub es-
tpe moruentū ab ip̄o redempta
nouē ordinibz angeloz cōiungūt⁹.

Sabbm̄ d̄r requies. **De sabbō s̄o**
Ideo istud sabbm̄ s̄m̄ d̄r quia
sicut de⁹ septimo die ab oī ope
ita xpc sabbō post laborē passionis
i sepulcro requieuisse legit⁹. **H**odie
totus ignis extinguit⁹ et nouus
de crystallo ut silice reaccenditur
quia i mortē xpi tota legis obser-
uancia sopit⁹ et lux noue legis i
resurrectiōe xpi apit⁹. **R**ouus igit̄
ergo ignis. **E** noua doct̄a. **C**ry-
stallus p̄p̄cia. **C**epi caro i resur-
rectiōe p̄lucida. **I**gnis de crystallo
ut silice excussus. **E** xpc s̄s de xpo
fidelibz fusus. **H**odie cereus b̄n-
dicit⁹ et de nouo ac b̄ndicto igne
abūcio cōsecrationis accenditur.
Cereus abūcio accensus est xpc

^{cōsecrationis}
abūcio. **D**eo pleni⁹. **D**uo cerei i s̄ra
cōsecratione ab igne b̄ndicti cerei
illuminat⁹ designantes q̄ p̄ph̄t̄
apli a sp̄u xpi illustrant⁹. **I**deo
duo quia doctores xpi gemina
dilectiōe ardēt uibo et exemplo
lucent. **I**n cereo scribit⁹ ann⁹ dñi
quia xpc ē ann⁹ acceptabilis do-
mini cui⁹ menses xii apli dies
om̄s electi hore baptizati pueri.
Cereus etiā columpnā ignis i ce-
p̄mit que popl̄m̄ dei de egypto
p̄cessit. **D**icit⁹ qui cā cōsecrat⁹
est angelus qui eam portabat.
Cereus ante neophitos portatur
ad baptisimū quia columpnā ignis
ferebat⁹ ante popl̄m̄ ad mare
rubrū qd̄ p̄figurabat baptisimū.
Sicut scriptū est. **O**m̄s baptiza-
ti sūt i nube et mari. **C**erei b̄n-
dicit⁹ zosim⁹ papa cōstituit sed
ambrosius ep̄c b̄ndictionē cōpo-
suit. **Q**ui i octaua pasce popl̄o
ad subsumigandos domos distri-
bui debet. **C**ereus i octaua pasce
popl̄o distribuit⁹ qd̄ xpc i resur-
rectiōe ultima fidelibz t̄pm̄s tri-
buit⁹. **I**n eccl̄ia sūt duo ordines
sapientes scilicet et insipientes. **P**
lectiones que i nocte ad matut̄m̄
nas legūt⁹ sapientes i s̄ra
que i nocte legūt⁹ insipientes i s̄ra
unde et exponūt⁹. **I**deo hodie
lectiones tono noctiali legunt⁹
quia cōueniunt insipientibz videlicet
cathecuminis adhuc i ignorantia
positis. **T**itulos ad lectiones nō
p̄nūciam⁹ quia neophitos adhuc

sabbō s̄o

De cereo

ifrontib; eoz ad regnū dei nō sig-
 natos designam? **T**ituli electionib;
 recitantur ut auctores celestes doct-
 ne et viues supne iherlm cognostan-
 tur. **S**ed quia neophiti illi ciuita-
 tis viues adhuc ignorant ideo lec-
 tores titulū minime pnuiciant. **¶**
Quatuor at lectiones pp̄t̄ q̄tuor
 hui; diei sacramēta leguntur et q̄
 q̄tuor genera fidelū simplices i-
 telligentes p̄ucti sapientes q̄tuor
 modis videlicet p̄ hystoriā p̄ allego-
 riā p̄ tropologiā p̄ anagogen eru-
 dunt. **P**rima lectio requiē xpi in
 sepulcro exprimit et nobis etnā
 requiē hominib; tribuit. **S**icut enī
~~deus septima die~~ p̄ baptismū red-
 didit sicut nox p̄ me etatis p̄ dilu-
 uū requiē hominib; tribuit. **S**icut
 enī deus septima die ab omī ope
 requiescit et xps̄ sabbo i sepulcro
 quiescit ita ecclia i septima etate
 ab omī labore p̄ xpm̄ cessabit. **S**e-
 cunda lectio regenerationē ecclie
 q̄tinuat q̄ transitū poplī p̄ mare
 rubrū narrat. **T**ercia xpi et ecclie
 cōiunctionē inuit q̄ septē muli-
 eres unū unū apprehendisse dicit.
Ecclia namq̄ septē donis spūs
 scī repleta est unū viro xpo copu-
 lata. **Q**uarta celeste regnū de-
 nūciat qd̄ ecclia sibi a xpo da-
 ri sperat. **D**icit enī is̄ est heredi-
 tas. **M**ensa tabnaculo dei erat
 quatuor pedib; fulta p̄ quam
 designat sacra scriptura q̄tuor
 sup̄dictis modis istructis. **Q**uic
 mensa hodie nō neophitis pro-
 ponit̄ dū q̄tuor lectionibus

istruct̄. **P**rima et hystoria secūda
 est allegoria etius tropologia q̄r̄
 anegogen. **H**ystoria ē q̄ res gestas
 narrat allegoria q̄ p̄ rem gestam
 aliud indicat tropologia q̄ mores
 istruct̄ anegoge que sensū ad supe-
 riora ducit. **P**rima lectio in principio
 creauit deū celū et terrā p̄ hystoriā
 simplices erudit q̄ p̄mā hoīs crea-
 tionē dicit. **V**n̄ sacerdos i orōne
 postulat ut i ceterum uis deus y-
 maginē suā quā p̄m̄ hoīs cre-
 auit restituat. **S**ecūda lectio s̄m̄ ē in
 gilia matutina i telligentes per
 allegoriā imbuunt que egyptios i
 mari submersos et hebreos salua-
 tos dicit. **D**esignas p̄cā et demones
 submersos fideles uero i baptisma-
 te saluatos. **V**n̄ canticū victorie
Cantem; dno mox sequit̄ q̄ hosti de-
 uicto popl̄s letat̄. **S**acerdos i orōne
 p̄cat̄ ut sicut illi ab egyptis ita
 isti a demonib; liberet̄. **T**ercia lectio
 apprehendit septē mulieres p̄uctos
 p̄ tropologiā mores edocet q̄ p̄ xpm̄
 eos sapientes i telligētes cōsulent̄
 fortes scientes p̄os deū timētes
 mouet monet. **D**ordes filiarū syon
 lauabit dñs spū iudicij et sangui-
 nē iherlm̄ spū cōbustionis quia qd̄
 leue est lacrimis lauat̄ qd̄ gr̄m̄
 igne dure penitēcie caurit̄. **H**anc
 etiā canticū sequit̄ quia bonos mo-
 res etha leticia sequit̄ sacerdos orat
 ut post p̄ncipia eterna bona p̄cipi-
 ant. **Q**uarta lectio **H**ec est hereditas
 sapientes p̄ anagogen ad celestia
 cōtemplanda ducit q̄ celū seruaz
 dei hereditatem dicit. **H**anc duo

cantica sequuntur quia in illa hereditate cum corpore et anima gratulabuntur. In prima lectione audiunt quod catechumini ad gaudia paradisi sunt conditi sed sponte sub peccato uenudati. Ideo canticum hanc lectionem non sequitur quia homo de gaudio in luctum tendit. In secunda lectione docentur quod sicut deus populum suum de seruitute pharaonis per mare rubrum eripuit ita eos de dominio dyaboli per baptismum eripuit. Ideo canticum sequitur quia gaudium reddit. In tertia lectione sacramenta christi et ecclesie imbuuntur quia in baptismis per septiformem spiritum et sordes abluuntur et sanguinis peccati purgantur. In quarta hereditas celestis eis remittitur que per canticum attende. Attendere relium roborat. Sacerdos uero orat ut hec promissio firma fiat. Catechumini autem per gaudium canticum dicunt ceruus resonant et sacerdos postulat ut fontem uite sciant. Canticum ideo cantatur quia ipse futuri sunt in baptismis de cetero centum quadraginta quatuor milium qui cantant canticum nouum quod nemo potest dicere nisi illi. Secundum romanam auctoritatem hodie lectiones duodecim leguntur quia baptizandi doctrina per apostolos instruitur quia noua gratia spiritus christi sunt et illuminati sicut cerei a nouo igne et benedicto cereo accensi. Que lectiones ad sacramenta christi et ecclesie respiciunt et mysteria huius sancti septi euidenter pandunt. Prima lectione in principio hominem ad ymaginem dei creatum dicit quam amissa hodie in baptismis recepit et requiem dei post opera se-

denum narrat quam ecclesia post secretas sperat. Secunda nos cum essent peccatores in diluuis perisse et iustos in archa saluatos narrat peccata in baptismis pure et animas saluari. Tertia temptauit deus abraham ysaac a patre oblatum sed auertere per comactatum indicat christum per nobis a patre datum et corpus suum per mundo immolatum denunciat ideo per omnes gentes per eum benedictionem accipiant. Quarta facta est uigilia matutina egyptios in mari rubro submersos hebreos liberatos ostendit sed peccatores in baptismis submergi filios dei emergi uiuit. Per sacerdotem namque moyses per baptismum mare rubrum per ceterum columbam ignis per catechuminos egyptios. Nam baptizatos hebreos significat. Unde et illius uoce moyses canticum victorie cantauit. Quinta hec est hereditas baptismi promittit ubi omnes scientes uenire ad aquas clamat. Sexta audi uisum christi resurrectione dixit ubi dicit. Post hec iterum uisus est et cum hominibus conuersatus. Septima facta est super me manus diuina resurrectione insinuat ubi quod sa arida reuixisse narrat. Octa ua apprehendit septem mulieres christi et ecclesie copula et baptismum exprimit ubi dominus sordem filiarum abluere dicit. Unde ecclesia dilecto suo canticum cantat quam ipse uicem soecetiam fecerat. Nonam dicit dominus ad matrem christi insinuat per liberationem ecclesie occisum predicat ubi immolatione paschalis agni commemorat.

Decima factū ē sū dñi ad ionam
 pñ passionē et triduarie sepulture
 ac resurrectionē mentionē facit q̄
 ionā ī mare sc̄ipitatu a ceto delo
 ratū post tridūi euolutū dicit
 Undecima **Sc̄rip̄it moyses legem**
 dei renatis proponit et ī cantico
 Attende celū signā vitam p̄mittit
 Duodecīma nabugodonosor rex bap
 tisma cepit ī quo sp̄c sc̄s p̄cā sic
 extinguit sicut flāma fornacis et
 tenet vñ catechūmū canticū sicut
 renū cū gaudio resonant quia
 fontem vite desiderant Romani ho
 die viginti q̄rtuor lectiones h̄c
 de causa legūt **Quas translatio**
 nes h̄nt. vñā septuagīta it̄p̄tū
 alterā iheronimi **De ueteri ergo**
 hodie duodecī lectiones grece cap̄e
 de noua translatiōe latine legunt
 significantes qd̄ enī p̄ph̄e i veteri
 testamēto xñī apli ī nouo eccliam
 fide et opaciōe īstruūt letante
 ante baptisimū cantant quia sc̄i
 p̄ baptizandis om̄ne īstruuntur
 Post baptisma cantant quia bap
 tizati sc̄is uncti declarant vris
 quippe erat ī circuitu sedis z ma
 tris vitrei **Sedes ē ecclia mare vi**
 treū ē ecclia baptisma vris p̄p̄
 ciatio id ē sc̄oz it̄ressio vris enī
 post diluuiū dat hoibz post bap
 tisma p̄p̄ciatio renatis dabit **De**
Baptisimū dr̄ tinctio baptisimū
 hoc noe ī diluuiū moyses ī
 mari rubro p̄figurauit hoc ioh̄es
 baptista p̄m̄ demonstrauit hoc
 x̄p̄e dñs suo īgressu cōsecrauit
 per orōne sacerdos deu ī fonte

tuocat p̄ tactū manū aquā a ligno
 p̄ moysen ī dulcoratū sed aquā bap
 tismatis p̄ lignū crucis purgatā
 demonstrauit p̄ īsufflacionē sp̄c sc̄i
 īmissiōe ī mudi sp̄c expulsiōe
 denūciat p̄ cerei īmersiōe sc̄i sp̄c
 aduentū īstruat p̄ crismatis con
 munitiōe x̄p̄i et ecclie cōiunctiōe
 demonstrat **Sicut ī baptisimo dñi**
 ita n̄ro ad ē trinitas pat̄ ubi dicit
 p̄ deu uerū filiū ubi dicit p̄ sp̄c sc̄i
 sc̄s sp̄c ubi dr̄ virtus sp̄c tui vocis
 mutatio est sp̄c sc̄i aduentatio z vi
 riorū discessio **Quē sacerdos catechūmū**
 nos de abrenūciatiōe et fide ut p̄
 it̄rogat q̄m̄ oris cōfessio eius
 ad salutē fuit **Deinde īpectore et**
 it̄ sc̄apulas oleo sc̄o ungitur ut ad
 fidē et opaciōe roborent p̄ p̄ct̄
 enī fides cordis p̄ sc̄apulas onus
 opaciōis notat qz p̄ h̄ duo homo
 saluat **Deinde ī noie sc̄e trinitatis**
 baptizantur ut ymago dei ī eis re
 nouet **Deus enī ī trinitate qd̄ est**
 pat̄ et filiū et sp̄c sc̄s cōsistit et aīa
 tribz uiribz mō memoria it̄ellige
 tia uolūtate uiuit p̄ hoc q̄ ī modū
 crucis mergit x̄p̄e hūc mō ocruci
 figur **Quē sub undis tegit quasi**
 sub terra sepelit **Ter mergit quia**
 aīa t̄bz modis sc̄ibz cogitaciōe locu
 rōe ope morit et ab h̄is t̄bz mor
 tibz p̄ fidē trinitatis eripit **Ter etiā**
 ideo mergit quia om̄e p̄ccm̄ tribus
 modis s̄ suggestiōe delectatiōe con
 sensu cōmictit **Ter quoq̄ mergit**
 ut h̄o a naturalis z ascripte legis
 et ewāgelij p̄uancatiōe saluat **Quē**
 tertia uice de fonte extrahit q̄si

tertia die cū xp̄o resurgē cernit. **Q**uod
 i capite cū crismate linit. p hoc xp̄o aīa
 ei⁹ desponsata coniūgit. Deinde mitra ca-
 piti ei⁹ imponit ueste alba induit. qua
 i regnū et sacerdotiū assignat. p mitra
 corona regni. p albā sacerdotalis dig-
 nitas exprimit. quia videlicet xp̄i re-
 gis et sacerdotis membrū efficit. Per
 albam quaz uestem innocētia designa-
 tur. quia hanc nūc p xp̄m i baptismo
 recipit. quā i pmo parente amisit. Sep-
 tem gradus sūt i baptismo tres idest
 su ob tres remuneraciones tres i ascen-
 su ob fidē quā pfitent trinitatis. Sep-
 tum⁹ quā regno dei assignat. et filij
 et ei⁹ coheredes coheres ascribit. Ce-
 rei neophytorū nō prius illuminant.
 quā agn⁹ dei i letania cantat. ut sciat
 qd qz agn⁹ dei illoz pctā tulit et ip̄e
 eos fr̄o sp̄i illuminauit. Quamuis
 quidā mox de fonte eleuatis lumen
 dāe soleant quatin⁹ splendidis openi
 lampadibz sponso uenienti occurrat.
 Ad ultimū corpe xp̄i cōfirmat. et sic
 xp̄o i corporat. Ideo ad nonā baptism⁹
 agit. quia hora nona xp̄c cessirasse
 cōmemorat. cui⁹ mortē baptisma imi-
 tat. Deo i die sepulture xp̄i celebrat. qz
 ei credentes i baptismo cōsepeliūtur.
 Deo semel agit baptism⁹. quia xp̄c se-
 mel est mortuus.

De cōfirmatōe

Tertiana die baptizati mitras depo-
 nūt et ab episcopo i fronte p crisma
 signāt. et p hoc p septiformē sp̄m ad
 regnū dei cōfirmant. vinctio cōfirma-
 tionis est uestis nuptialis. Qui vnc-
 tionē iterū p octo dieo i albis seruant.
 I octaua die lauant qd quidā i tertia
 agendū putant. albas deponūt quia i
 futura vita umbzā cernūt uerā gloriā.

induit. **H**is baptizati crismate lū-
 unt. semel a presbitero i baptismo
 et i capite sedō ab episcopo i cōfirma-
 tiōe et i fronte. Ideo qz sic sēs dat
 ecclie semel i tēra sedō de celo p pbū
 vinctiōe aīe xp̄o desponsant. p qm
 cōfirmatiōe regnū xp̄i dotant. Deo
 aut cū oleo xp̄iani signāt. qz p oleū
 sp̄c sēs designat. Oleū nāqz ardētis
 illuminat. medicans sanat. aquis usu-
 sū eas p p̄ficiuas reddit. et suscipiat.
Ita sp̄s sēs flāma caritatis et silen-
 dore sapientie aīas illustret. medica-
 mine clemētie p uerū p̄tōz uolue-
 ra sanat. admittioē sue uirtutis aq̄s
 baptismatis effugatis p̄tōz tenebras
 clarificat. Hunc cōfirmatiōe fecerūt
 olū apli p man⁹ tantū ip̄ositionem
 illoz posteri eis tamē tradentibz. p
 crismatis cōsecratiōe.

De puzim
Sacerdos omīs i fantes de baptis-
 leuat et ideo omīū pater et debitor
 fidei quissor manet. Sed quia debiti-
 uis singulis p̄solue minime p̄ualer
 ideo eis patris cōmēdat. ut ip̄i eos
 fidē catholicā et orōne dominicon
 i t̄nuant. Que duo omīs pat̄i p̄mo
 xp̄iani scire debent. aut patria aut
 latina lingua. quia qui ignorat hec
 adhuc xp̄ian⁹ esse cōiūct. et ideo ad
 suscipiendū baptizati nullomō per-
 mittit. Null⁹ nisi un⁹ at una ad leuā-
 dū i fante accedat. isqz fidei quissor
 ut ita xp̄o cū sicut cū suscipit. statu-
 at. **Q**uod si cū xp̄ianitate dōcē uerū
 erit. p eo supplicū subibit. Qui i f-
 tem de baptismo suscepit. idē etiā ad
 cōfirmatiōe tene potest.

De bmo
Bis i anno canonicē baptizat. i
 pascha et pentecosten. quia pas-
 cha xp̄c morit. i cui⁹ morte baptizat.

baptisimo

De cōfirmatōe

In pentecosten sp̄s sc̄s dat̄. **Q**uē
 sp̄s sc̄s remissio pecc̄oz dat̄. Ideo autē
 sab̄to qd̄ requies dicit̄ que eterna
 uita p̄ baptisimū tribuit̄. Quia ue
 ro puuli si nō regenerant̄ a regno
 dei alienant̄ incessitate egritudinis
 ut p̄secutionis ut obsidionis ut nau
 fragij om̄i t̄pe baptizent̄ et si p̄br̄ ut
 quilibet de clero nō adest a fidei lai
 co ī noīe trinitatis ī simplici aqua
 baptizent̄. Si sup̄uicit a sacerdote
 raterizet̄ oleo unguat̄ crismet̄ nō
 denio baptizet̄ sed ab ep̄o confirmet̄.
Sed sciēdū ē q̄ apli et eoz discipuli
 ī fluminis ut ī stagnis ut ī fontibz bap
 tizabāt. Sed clemens docere petro
 crisma ut oleū addebat. Leo. Ambrosij
 Damasus exorcismos et b̄ndictiones
 addebant. Dies inter mortē xp̄i et
 resurrectionē medius significat re
 quē aīaz ab om̄i labore post mor
 tem p̄ quā transiit ad carnis resur
 rectionē. **De officio missę.**
Officiū missę p̄ l̄y et qd̄ leticiā
 significat inchoat̄ quia mag
 ni leticia renatorū declarat̄. Gl̄a
 Texel̄sis ideo cantat̄ quia p̄ xv̄ in
 xp̄i natiuitate ab angelis nūciata
 hodie baptizatis donat̄. Ministri xp̄i
 altaris solēmpnes uestes gerūt qz
 renati stola p̄mā iā b̄lncati rece
 perūt. In eplā eoz leticiā augetur
 que eos cū xp̄o ī gl̄a futuros polli
 cet̄. Qd̄ prius alta canit̄ et tract̄
 subsequit̄. Significat q̄ hō p̄mit̄
 ī paradiso fuit deinde tristitiā huius
 mūdi subit̄. Ita baptizati nūc in
 baptisimo leticiā remissionis prepe
 rūt sed iterū tristitiā laboris sub
 eunt. Ad euangelijū lumē nō por

tat̄ quia xp̄s uerū lumē ad huc a
 p̄ud iferos abscondēbat. Incessū tyymi
 amicitio portat̄ p̄ quia p̄ hoc amulic
 ribz uisitabat̄. **A**d offertoriū can
 tores silent quia mulieres sc̄dm mā
 datū sab̄to siluerūt. Sed sc̄s qd̄ est
 cant̄ angeloz canunt quia angeli
 de ei⁹ laude nō tacuerūt sed ei⁹ resur
 rectionē mulieribz nūciauerūt. Agn⁹
 dei nō cantant quia mulieres p̄ter
 rite tacebant et apli ī cōclauī abscō
 diti cū pecc̄ā nō tolle et resurrectio
 nē ei⁹ nō credebāt. **V**esp̄a solito more
 nō cantat̄ sed laudate tm̄ et magni
 ficat̄ cū allā iubilat̄ quia illa dies
 nullo uesp̄e terminet̄ ubi sine fine
 deus laudat̄. **N**ota mysteria ī epla
 iulij xv̄ lil' apl' scribit̄ sol ī arictē
 et p̄m⁹ dies sc̄li. **A**ries est p̄mū sig
 nū aīi. Cū hūc sol ītrat tellus flo
 ribz silue frondibz uernat̄ quia hac
 die deus mūdū creauerat que dies
 tūc d̄nita exiterat. **H**ac die et eadē
 lil' poplō dei ī egypto agnū īcludebat
 que x̄mū luna īmolatiuus erit. **H**ac
 etiā die postmodū terrā remissio
 nis ītrabat hac etiā die et eadē lil'
 eadēq̄ luna sc̄li decima d̄nō uerū
 agnū ī iherl̄m ītrabat ibi quasi īclusus
 usq̄ ad īmolationē sui manebat. **D**uo
 decimo lil' apl' ē equinoctiū quia
 illa die q̄ tūc feria q̄rta fuerat de⁹
 solem et lunā et stellas peccerat. **H**ac
 eadē die eadēq̄ lil' poplō ī ramase ci
 uitate egypti cōuenerat et de īmo
 lationē agni tractabat. **H**ac etiā die
 hac q̄ lil' iudei ī iherl̄m cōuenerunt
 et de necē ueri agni tractabant et
 p̄ illoz cōsilijū eti⁹ sol p̄ luna eccl̄iā
 et stellis id ē sc̄s occubuerat. **I**n
 decima lil' apl' de⁹ pisces et uolucres

de magno misterio

De man p̄dixit. q̄ tūc feria quīta fuit
Hac eadē die eadēq̄ kl' uidelicet xiiii'
 luna poplō agnū ī egypto īmolauit
 p̄ quē de egypto q̄si de fluctibz maris
 transiuit **H**ac ip̄a die ip̄aqz kl' ipsaqz
 luna dñs corpus suū tradidit p̄ qd'
 fideles de gurgite mortis eduxit **Deci-**
mo kl' ap̄l' deus hominē reddidit que
 tūc feria sexta extitit **H**ac eadēq̄ die
 eadēq̄ kl' poplō dei p̄mū pascha habuit
 ipsaqz die de egypto exiuit **H**ac ipsa
 die ip̄aqz kl' ip̄aqz luna xv' ut theo-
 philus scribit xpc̄ sua passione homi-
 nē de morte redemit ip̄aqz dico pas-
 cha iudeoz fuit **Sextio** deus ab ope-
 ribz mūdi requieuit. hac eadē die
 xpc̄ ī sepulcro quieuit **Octauo** kl'
 ap̄l' ut augustinus scribit t̄ hūc iusibi-
 lem mūduū creauit ut scribit **H**ic ē
 liber generationis celi et terre t̄ die
 qm̄ creauit deus celū et t̄rā et omē
 uirgultū **H**ac eadē die q̄ tūc dñica
 extitit poplō mare rubrū transiuit
Hac ip̄a die ip̄aqz kl' uirgo xpm̄ ed-
 cepit qui hac eadē die poplū suū de
 īferno eripuit et hac ip̄a die victor
 de morte resurrexit **H**ac eadē die ei-
 dēqz kl' erit ecclīa resurrectura et
 gaudiū dñi sui d̄ritura **Dionysius**
 abbas et quidā alij affirmāt xpm̄ oc-
 tauo kl' ap̄l' passū sed sexto kl' ap̄l' a
 mortuis redditū. sed alij uidet̄ reso-
 nare lex et euāgelīū que cōmemorat̄
 eū xv luna q̄ tūc decimo kl' ap̄l' extitit
 p̄ nobis oblatum **De pascha**

Phase heb̄ruice pascha grece trā-
 situs dr̄ latine eo q̄ illa nocte
 angelus p̄ueniens egyptū transiuit
 et poplō dei ī illa die de egypto trā-
 sīt. et t̄tia die mare rubrū trāsit et

ī illo festo xpc̄ caput nostrū de mor-
 te ad īmortalitatē trāsit ac poplō
 fidelis de īferno claustris illa nocte
 ad gaudia paradisi trāsit et exer-
 titus baptizandorū toni de īfidelita-
 te ad lucē fidei trāsiuit **H**oc ideo ī
 p̄mo mēse noui aui celebrat̄ quia
 ī hoc mēse t̄ xpc̄ inuoluit simi' et ī
 mēse scilz ap̄l' qui ē p̄m' apud he-
 breos totius xp̄iane religionis exor-
 diū sumpsisse scim' sūt aut̄ duo aui
 cōmunis et embolismalis **Cōmunis**
 qui habet yn lunationes **Embolisma-**
lis qui h̄c xiiii' **P**hos duos annos ideo
 pascha distinguit̄ quia p̄ duos uita-
 scilz cōtēplatiua et actiua ad futu-
 rū festū trāsit **P**ost yn lunationes
 ideo pascha celebrat̄ quia cōtēpla-
 tiui p̄ dōrē p̄cepta legis et duo nū-
 data karitatis ad futurū resurrectio-
 nē p̄tingit̄ p̄tingūt **P**ost yn luna-
 tiones ideo agit̄ quia actiui p̄ ipte-
 rionē decalogi et opacionē trini-
 tatis fidei ad idē festū pueniūt **I**deo
 aut̄ ī p̄mo mēse celebrat̄ quia ī
 xpc̄ qui est p̄ncipiū totū cōsonat̄
Ideo post equinoctiū cū lux p̄longat̄
 diez quia poplō ī hoc festo ad ecclīa
 lucē uocat̄ **I**deo post xiiii' lunā cū
 luna alta reli perit quia ī hoc festo
 ecclīa alta reli perere cepit **I**deo ī
 t̄tia ebdomada nouē celebrat̄ quia
 ī t̄rio t̄pe xpc̄ nostrū pascha īmolat̄
Ideo nō ī alio nisi ī dñica quia sicut
 dñica om̄s die septimane p̄cellit
 ita hec festiuitas om̄s festiuitates
 excellit vñ et sollempnitas sollemp-
 nitatū dicit̄ et ideo p̄ om̄s dñicas
 recipiat̄ **Q**uidam passio dñi uel
 resurrectio nō ī kalendaria die agit̄

De pascha

Hec causa est qd p xpi passionem
 ecclie passio sub antypo futura ac p
 resurrectione ei uentura nra resur-
 rectio nobis i memoria reuocat et
 ideo sicut pascha iudeoz ifigura mri
 ita nrm ifignificatioe futuri celebra-
 tur. **P**os alla qd leticia significat in
 hoc festo cantat quia i hac signifi-
 catioe sollempnitate etna leticia
 xpiano poplo reddita rememorat
Aressio que i paschali die agit illa
 pressione exprimit qua rex glie cu ex-
 certitu redemptionis de inferis ad
 celestia pressit. **I**n missa cocentian
 geloz representat cu cis gen9 huma-
 nu associat. **V**espa p hmel i choat
 quia illa festiuitas sine ueste celebra-
 t. **I**n hac septimana ruppis et alio
 sollempnis uestim quia ifutura re-
 surrectioe omi gla iduim cu corpa
 uestimeto salutis et aie idumeto ius-
 ticie uestiunt. **H**oc etia baptizati
 inuunt qui i baptisinate albas uestes
 induunt. **P**os etia albas portamus
 quia angelos i albis resurrectione
 xpi amuicasse signam. **A**d nocturnale
 offm tres psalmi psallunt quia tria
 tpa hui9 mundi xpi resurrectione ifig-
 nunt. **T**res antiphone cantant quia
 patriarche ante lege pphie sub lege
 apli sub gra a xpi resurrectione glori-
 ficant. **T**res lectiones legunt quia xpi
 resurrectio a lege a psalmis a pphis
 pnuciat. **T**ria responsoria canunt qz
 tres ordines ecclie scilz couigati co-
 tintentes doctores p xpi resurrectio-
 ne saluabunt. **S**ingulis responsorijs
 gla pat subiugit quia i omibz trinu-
 tas collaudat. **P** te deu laudam9 ex-
 pimit hoza qua resurrexit dno i pascha

mi qui ad matutinas laudes canunt
 ppe temp9 dnice resurrectionis exprimit
 sicut superius scriptu est. **N**octurna autē
 beati uir ideo p tota septimana pte
 quia hec ebdomada p una die coputatur
Ad pma psalmi cotidie cofitemini dno
 repetit ppe uersu hec e dies qua fecit
 dno. **Q**uicunq uult autē ideo no cantat
 quia i futura uita qua h ebdomada
 designat totu i re habet qd t nunc cre-
 dit et sperat. **A**d omis horas graduale
Hec dies et alla frequētat quia illa
 uita cuncti iugiter gratulant. **V**ersu
 deus i adiutoriu ideo no frequētam9
 quia i illa uita no ut hic adiutorio
 idigem. **T**res psalmi ad uesperas cu
 hec dies et alla cantant quia p fide
 trinitatis ad etna leticia puenit.
Qui tres psalmi etia resurrectioni
 xpi congruit q tertia die cotigit. **I**n
 illo loco **D**eu pncipiu i die uirtutis tue
 et ibi p dēptione misit poplo suo et
 ibi exortu e i tenebris lumē. **D**uo
 ad fontē canunt quia p gemina dilec-
 tione ad fontē uite ptingit. **Q**ui psal-
 mi ^{gani} baptizatis et baptisnati coueniunt
 baptisatio ut ibi laudate pueri dnm
 baptisnati ut ibi. **Q**id e tibi mare q
 fugisti. **Q**uod cu pressioe ad fontē
 im9 poplm dei p mare rubru ut p iorda-
 ne ordinati transisse signum. **H**oc psal-
 mi cotidie repetit quia hec ebdomada
 p una die coputatur. **H**ec etia septima-
 na illa ebdomada dicit nobis ad me-
 moria qua deus ineffabiliter creauit hui9
 mundi materia. **E**t quia i hac omis filij
 dei noui creati magna uoce iubilant
 tuc ideo noui renati i hac alla gnatu-
 labundo cotmunt. **D**e neophitis octo
 officia cantant quia p baptisna ad octo

beatitudines sperant que i octaua
 huius uite dunt. In primo sabbo duas lau-
 des scilicet alla Confitemini et tractus lau-
 date dnm cantant i octaua qd e illud
 sabbum duo alla scilicet Laudate pueri et
Hec dies iubilabunt In priori sabbo
 cantat vnu alla quia pma uita no
 fuit sempiterna Ideo tunc tractat scilicet
 quia adhuc hic peregrinat Ideo bap-
 tizati alla cocinunt quia stola suam
 i sanguine agni lauent Ideo cantat
 tractu laudacionis quia eis cantabi-
 les sut dmi iustificaciones i loco pogi-
 nationis **Q**uod hys sex diebz gradualis
 et alla cantat quia i hoc tpe qd e
 inter baptisnu et ultima resurrecti-
 ne i actua et cotemplatiua uita sex
 etatibz hominis laborat Sed quia
 hic labor i gaudiu conuertit ioh gr et
 alla sequit **O**mnis uersus huius gr
 de pmo Confitemini sumit quia hic
 psalmus de eterna leticia canit i alio
 sabbo qd e prioris octaua duo alla
 canit quia i futura uita binas stolas
 habebunt qn i corpe et aia ietnu
 gaudebunt **R**epuens septimana uoca-
 t i albis quia olim confirmati sole-
 bant candidis uestibz scilicet i baptismo
 acceptis uti hys diebz **De magna misse**

Hec cuncta q i capite xpo pcesse
 runt i corpe quoqz eius scilicet ecclesia
 futu erat Dies itaqz palmaru qn
 dno ad iherlm uenit et ei turba cu
 palmis occurrunt e illud regnu cu ulti-
 mi romanz operatoz iherosolimam
 ibit regnu deo et pat dabit ut sibilla
 scribit **T**res dies ante pascha sut
 tres anni quibz antixpc regnabit
 p omnia regna **H**ys diebz penitentes

ab xpo i ecclesiam introducit **En-**
ima confiat p qd quam et illo tpe
 iudei penitentes p helyam et enoch
 introducunt **O**mnia confiat p qd xpi
 ani cōsignat et tunc iudei regno
 dei assignat **P**edes qui sut ultima
 membra lauat et ultimo tpe iudei
 baptismate mudant **H**ys diebz xpi
 passio celebrat et illo tpe maria
 psecutio i ecclesia cocit **D**umina
 extinguit quia tunc omnia signa ab
 ecclesia tollunt **C**ampane no sona-
 bunt et doctores no predicabunt **T**abu-
 la pruit et tunc magnus terror fide-
 libz icurrit **L**ectiones lamertant qz
 tunc omne gaudiu ecclesie i luctu con-
 uertit **A**ltaria demudant et tunc
 omnia scia proculcat **C**ruce ad ado-
 radu erigit que tunc ab onibus
 cōspuit **A**ltus sonit ligni qui
 fit ad bndictu est maximus terror
 qui inadet aduersarios qn ito pnt
 antixpc **H**ys diebz nouus ignis bn-
 dicit et illo tpe ignis sci sps i ecclesia
 reatendit **C**atecuminu baptizat
 et tunc post itofectione antixpa maxi-
 ma multitudo baptizat **C**eruus acci-
 sus e xpi aduentu **D**emide agit xpi
 resurrectio quia tunc sequit ecclesie
 resurrectio **H**oc tempus pascha qd e
 transitu iure appellat qz tunc ecclesia
 de peregrinacione ad patriam transire
 pdicat **E**t tunc xpc de iudicio iur-
 sinit et suis ministrabit **H**oc idem
 plenilunio agit quia eade die sic re-
 surrectio cu ecclesie numerus quam
 luna significat cōplet paschalis sep-
 timane officia respresentant **I**obno ul-
 timi gaudij festa festi gaudia **D**umina

de magno
 misse 10

namp; die resurgens ecclia dicit
 sp̄s suo gratulabunda **R**esurrexi
 et adhuc terū sū **D**einde om̄s cler
 toy turba clamat **H**ec dies quā fecit
 dñs **A**lla laudes paschali uictime
 uilant qz tūc uerū pascha celebrāt
Offertoriū terra tremuit terrore
 iudicij ī regibos exp̄mit **I**n officio
 sedi diei blandit̄ sp̄s sed electis di
 ceno **I**ntroduct̄ nos dñs ī t̄m̄ fluctē
 lac et mel **S**imilit̄ ī alio officio
Aqua sapientie potauit eos **I**n t̄rio
 officio eadē ūba cantant̄ que etiā
 iudicio p̄nūciant̄ **V**erū b̄ndicti
 patris mei **D**einde laus illoz subū
 git̄ **P**et̄e manū tuā laudauerūt
Et quia sicut illi post trāscū maris
 rubri deū laudauerūt ita isti post trā
 scū ignei fluminis deū ī sc̄m̄ sc̄i lauda
 bunt **S**ertū officij indicat illoz euasio
 nē et ūm̄icoz dāpnacionē qz sicut
 illos mare operuit ita istos infernū
 deuorauit **S**eptimū officij illorū
 gaudiū denūciat ī quo sic exultāt
Eduxit dñs poplū suū ī exultacionē
 p̄ gr̄ qd̄ sex diebz canit̄ sc̄oz opus
 ī reho exp̄mit̄ p̄ senariū quippe o
 peracio itelligit̄ **I**lloz aut̄ opus ē
 exultac̄ et deū laudac̄ unde et gr̄
Hec dies leticia signat quia etiā
 leticia representat **H**ec die et dem̄qz
 duo alla cantant̄ quia tūc ī corpe
 et aīa ī c̄nū gratulant̄ **D**uo etiā
 alla sūt angeloz et hominū gaudia
Quod ī priorū sabbo vnū tantū alla
 cantat̄ designat qz aīa a corpe so
 luta rū sc̄o sola letat̄ **Q**uod p̄ septi
 manā adhuc gr̄ cantat̄ significat

qz aīa p̄ corpe quodāmo sollicitat̄
Sed quia illa sollicitudo timore ua
 cat ideo gr̄ leticia sonat **I**n sequenti
 sabbo gr̄ deponit̄ et duo alla canūt̄
 quia ī vltima resurreccioē corpora
 et aīe ī gaudis iugūt̄ **T**empus m̄
 pascha et pentecosten quinquagesi
 ma nōiat̄ qz ī sabbo quo duo alla
 t̄choant̄ usqz ī sc̄m̄ sabbo pentecos
 ten quinquaginta dies cōputant̄ qz
 alla ī cantu frequētāt̄ **H**oc illam
 vitā representat qz p̄ resurreccionē
 futā sp̄at̄ qz p̄ om̄s uicos iherl̄m
 ab vnūsis alla cantabit̄ **I**deo at̄
 alla qd̄ ē hebreū nūc cantat̄ quia
 ī illa lingua p̄mitus erat cōcordia
 om̄iū ḡtū et ī illa uita erit con
 cordiū om̄iū mentū nulla dissonā
 cia linguaz **H**oc p̄ quinquagesimū
 am̄ designabat̄ qui iubilus ī ubi
 lacioē plenū dicebat̄ tūc iudei ī leti
 cia dicebat̄ et ab om̄i ope uocabāt̄
Ad tūc septico septē anni computa
 bant̄ et ī istis septico septē dies nu
 merant̄ et p̄ hoc plenū gr̄ gaudiū
 corpis et aīe declarat̄ **Q**uia corpi
 quatuor elementis aīa t̄bz uiribz cō
 stat̄ qz tūc ī unione trinitatis p̄henit̄
 exultat̄ **I**deo hoc tpe genua nō flecti
 m̄ sed stant̄ oram̄ quia tūc in
 c̄nū ī gaudis cū xp̄o stabim̄ **P**ascha
 ammonimū d̄r quasi pascha annuer
 sariū **O**lm̄ nāqz qui ī priorū pascha
 baptizati fuerūt ī sequenti ano diem
 regeneraciois sue sollempnizabant̄
Letania d̄r rogacio ut supplicacio
Maior aut̄ letania inde d̄r qz ab
 aplico īstituta legit̄ **H**ec etiā roma
 noz d̄r quia a romanis obseruat̄
Hanc gregoriū papa pro pestilencia

De pascha ammonimū

istitut: que tunc populum crudeliter
uastauit. Hec apud Romanos sep-
tens ordinis agit. In primo clona in
secundo monachy i tercio moniales i quarto
pueri i quinto laici i sexto vidue in
septimo coniugati. Hanc ecclesia idcirco
ideo annuatim celebrat ut deus a
pro populo et animalibus pestilentiam
auertat. **De rogationibus.**

de rogationibus

Uriduanas letanias memorant
veneris episcopus instituit pro clade
que populum consumpsit. Nam crebro
terre motus et tempestate subuectat
et uano bestiarum morsu desolabat.
Hoc ieiunium commemorat nobis tri-
duanum ieiunium ieiunium. Hoc ec-
clesia ideo ante ascensionem domini cele-
brat ut sicut deus ieiunium gentem
a periculo mortis liberauit ita nos a
clade et a bellis et ab hostibus eripiat
fructus terre et aquarum et anima-
lium nobis custodiat et nos celum ascen-
dere tribuat. Hoc in euangelio notat
ubi trinitas panis piscis omnia ponit.
Per panem fructus terre quod tunc ut in spi-
ritu est. Per pisces fructus aquarum. Per
omnia ferunt animalium notat. **philippi 2 i a**

nobis

philippi et iacobi

Reliqui scribit festiuitas philippi et iacobi
apostolorum. Olim namque ista
pascha de nullo seculo singulariter sed
communiter de omnibus officiis agebat
quia in celesti patria qua illud tem-
pus designat gaudium omnium est gaudium
singulorum et singulorum est omnium por-
to hunc iacobum cognomine iustum
apostoli constituit in loco christi super multitudinem
credentium. Et ipse esset christi exaratus
episcopus et pater iherosolymis. xxv annis
hic incepit uita monachorum ymo communiter
uita religiosorum ut nichil proprium haberet

sed communiter omnia possideret. Ante
christi resurrectionem lex et prophetiae leguntur
post resurrectionem scripta apostolorum re-
titantur. quia lex et prophetiae non passio-
nem et resurrectionem poterunt apli-
ca fratri mirauerunt. Tres septima-
nas istam pascha apud apocalypsis
legitur in qua uisio christi et angelorum
collocutio memoratur quia in illa uita
qua paschale tempus designat aie
de uisione trinitatis et angelorum
consortio gratulantur. In et respon-
soria in hystoria dignus es domine ple-
na gaudio cantant. **Quemadmodum** per
duas septimanas eadem apostolorum leguntur
et responsoria. Si oblitus descriptio
prophetarum scilicet de psalmis cantantur. quia
per prophetas et apostolos concordat eterna
uita annuntiat in qua post resurrexi-
onem animae et corporum simul in eternum grati-
lantur. Responsoria dignus es domine sig-
nificat introitum apostolorum ad ecclesiam
quod ex iudeis collecta est ad fidem noui
testamenti. **E**go sicut uirgo est puris
iudaice plebis ad unitatem fidei in
primis responsorius narrat aduersionem
ad unam fidem auditorum ac posterorum.
In sequentibus monstrat ecclesie que
nunc collecta est misterium sponsae et
sponse de quibus percreata est ipsa ipsa
sponsa est iherusalem et idcirco prius sponsa
frequenter memoratur per iherusalem quia
primitiua ecclesia cepit crescere in iherusalem.
In et responsorium uidi iherusalem in ce-
teris narratur pulchritudo structu-
re iherusalem ut est iherusalem et platee
tue iherusalem que omnia ob edificatio
operaret intelligi mystice de spiritualibus
edificatio et celesti iherusalem iuxta totum

no in officio que continet i se p
 sona finitue ecclie ut e Quasi
 modo genuti et Misericordia dñi
 et Jubilate deo oportet hec p se p
 saria p tres ebdomadas decantari
 si obliu fuerit e de psalmo sup
 flumina babilonis signat gentile
 poplm qui olim habitabat i babilone
 id e i confusioe qñ mundi et re
 uocari desident p pdicatione et doc
 trina iherlm id e eccliam Reliqua
 omnia responsoria de liberatione de
 babilone i fidelitatis et puerione
 i iherlm et de laude exhibita i iherlm
 ut e de canticu nouu et dicant
 nuc et i ecclis bndicite Hec r assup
 ta sut de psalterio qd e decē cordaz
 i quibz e dilectio dei p se tria et di
 lectio primi p se septē Et respon
 soria psalterij i sinuat ples se di
 lige spōsi matris sue et matrem
 suam et ideo se ac respōde iherlm ci
 uitati que i celo habitat tria offi
 cia id e cantate dño et vocem iocū
 ditatis et feudi d reuolūt eadē
 tpa q et i vñ nō delinqūt qui p
 tres ebdomadas usq ad pentecosten
 ea cantant

De ascensioe dñi.

Ascensionē dñi iō nō i kalenda
 tria die celebram⁹ quia p hac
 ecclie de hoc mūdo ad celestē patri
 am exaltationē cōmemoram⁹ p
 pessionē quā i ascensioe dñi agi
 m⁹ dñm cū discipulis de iherlm in
 mōtē oliueti pcessisse exprimimus
 p. de ascensioe dñi nuc spōsan cōso
 lanē ex psona spōsi ut e i rison

cōturber et tēpus ē nūc qñ loqit⁹
 ad sponsū ut ē illud Exaltare dñe
 nūc optat eū recipi ad eū sup sidera
Vigilia pentecosten **De vigilia**
 legūt qrtuor lectiones p se qrtuor
 causas quas i vigilia pasche dixit
 In illa uigilia legebat In pncipio
 creauit dō i ista legit Temptauit
 deus abraham De due lectiones
 ducūt nobis i memoria duos patres
 vñū carnalē et aliū spiritualem
 Ab adam omis sumpsim⁹ carnalis
 generacionis tūcū ab abrahā uero
 spū spiritualis generacionis exor
 diū Ille iobediendo nos omis pdidit
 Iste deo obediedo audiuit In semē
 semini tuo bndicēt⁹ omis gentes
 Illā lectionē canticū nō sequit⁹ qā
 p adam omis ad luctū nascimur
 Illā canticū seqit⁹ quia tūcti per
 fidē abrahe i xpo ad gaudiū renas
 cim⁹ Vñ et orō cōsonat deus qui
 i abrahe obediētia lectio tēptauit
 hystoriā sonat illā scripsit moyses
 canticū Nouā legē declarat quā
 spū scō i cordibz fidelū i die pente
 costen scripserat sicut moyses illā
 legē i die pentecosten pceperat vñ
 allegoricū canticū sequit⁹ i quo
 nobis cōna leticia pmittit⁹ tertia
 ut septima dona spū scī pñūciat
 p septē mulieres qō vñū virū idē
 xpm affhēde clamat p hanc tro
 pologia notat⁹ quia p septē dona
 spū scī mores fidelibz dant⁹ hanc
 canticū seqit⁹ quia bonos mores
 gaudia sequit⁹ tertia lectio iudi
 ipl anagogen sonat ubi dicit discite

Ubi sit sapiētia ubi virtus ubi pau-
 dencia ubi lignē et par. **Q**uia canti-
 cū seqt̄ qz ī illa vita canticū leticie
 sine fine cancabit. **T**yruli ideo pmū-
 riant quia aditores scripture a
 catecuminis adhuc ignorāt. **I**deo ī
 hac die baptisma agit quia ī hoc
 tpe sp̄s sc̄s sup credentes effusus le-
 git̄ p̄ quē remissio peccōz ī baptis-
 mate p̄cipit. **Q**uod ī hac nocte ut ī
 om̄ibz sūmis festiuitatibz ad uesp̄e-
 rā laudate cantāt. hoc ideo fit qd̄
 ī hys psalmis magis laudes dei so-
 nare p̄bant. **A**liqui ī hac uigilia
 tres lectiones legūt et q̄rtuor cā-
 tica cantant quia fide trinitatis
 lex primordia p̄phā īstīuit et q̄rtuor
 euāgelia ad leticiā et̄ne uite dedu-
 cūt. **I**n pentecosten cantant r̄d̄ni
 nouē lectiones ut ī alijs sollempni-
 tatibz. **R**os uero p̄t̄ baptismalia
 sacmēta ī eoz p̄sonis baptizati eoz
 psalmus laudam̄ trinitatē usqz ad
 octauā. **R**. sonant sp̄m sc̄m paritū
 id ē cōsolationē a sp̄so p̄missam
 aduenisse sponse et dona ei p̄ ip̄m
 allata. id ē fide op̄a miracula et ce-
 tera carismata.

Pentecosten idcirco antiquus
 poplō celebrabat quia illa die
 legem p̄ moysen acceperat. **H**unc festi-
 uitatē ideo ecclia celebrat quia hac
 die nouā legem p̄ sp̄m sc̄m acceperat.
Pentecostes autem grece dī. uet-
 nes quinquagesima dies. quia adie
 resurrectionis usqz ī hanc diem qui-
 quaginta dies cōputant. **H**ebreus po-
 pulus ad a die imolacionis agni
 pentecostes numerabat ecclia autē

a dñica resurrectionis cōputat
 qua die cōcordiā linguaz p̄ sp̄m
 sc̄m accepit. **S**eptē ebdomade a
 pascha usqz ad hoc festū numerat̄
 quia ī hoc festo septe dona sp̄s sc̄i
 dant. **H**oc septimū an̄ olim p̄figu-
 rabat. quē lex an̄ remissionis ap-
 pellabat. quē poplō tū leticia du-
 cebat. a seruli ope uocabat. hebre-
 os idigētia uenditos a seruis lex
 abbat. **I**ta expletis septe milibz an-
 noz fidelis poplō p̄ septiformem
 sp̄m plenā remissione cōsc̄it̄ a ser-
 uitate eruet̄. et̄na libertate in-
 ducet̄. **V**n̄ et p̄ septe dies hoc festū
 agit̄ quia p̄ septe dona sp̄s sc̄i ple-
 na gaudia aiabz et corporibz īsu-
 t̄. tura uita tribuunt̄. **I**deo et
 septe ultimi psalmi p̄ alta int̄u-
 lant̄. p̄ q̄s scriptoria p̄ gratiam
 sc̄i sp̄s septiformis sp̄s danda p̄re-
 dicat̄. **H**oc festū ideo nō ī balen-
 daria die sed ī quinquagesima die
 post resurrectionē xp̄i et dñica
 celebram̄ qz p̄ illud iā requē qd̄
 ī sp̄s sc̄o requiescim̄ ī phomi gau-
 dio cōmemoram̄.

Pascale temp̄ p̄ quinquaginta
 dies extendit̄. quia sicut in
 quinquagesimo an̄o id ē ī iubileo
 poplō dei reddita ē. et amissa hē-
 reditas ita nobis ī fut̄o p̄ xp̄m in
 sp̄m sc̄o reddit̄. amissa libertas et
 p̄dysi hereditas. **Q**uēquies em̄
 decē sūt quinquaginta. **H**oc est
 qd̄ p̄ labore quāqz sensuū dena-
 rius denarius ī fut̄o hys dabit̄.
 qui hīc ī uinea dñi ī quadagesi-
 mo t̄ ī hac uita ī decē p̄ceptis b̄i
 laborauerūt. **S**ūt em̄ septe ebdo-

made et una dies **S**epcies autē septē cū vna die sūt quinquaginta. **H**oc ē qui ī septē dieb; hui; uite p̄ septē dona sp̄s sc̄i quinq; sensib; suis decē p̄cepta īpleuerit ī futoꝝ illū ī p̄mō recipiet ī quo solo et qui solus ē gaudiū omniū s̄io tandū q̄ aliud ē p̄tercasten aliud quinquagesima **P**entecosten a die resurrectionis īchoat dñi. et ī die aduēt; sp̄s sc̄i t̄minat quinquagesima autē a sabbo quo duo alta cantāt̄ īcipit. et idēca bene dicta finit. et p̄ utriūq; corpis et aīe gaudiū exp̄mit. **P**er septē dies pentecosten colit̄ p̄t̄ septē dona sp̄s sc̄i ī quib; et ieiuniū celebrat̄. quia mox ut sp̄m sc̄m acceperit cōfestim ab illecebris h; mūdi fideles abstinuerit.

Curru quatuor tēpor; de lege est acceptū. ideo autē quatuor tēporib; obseruat̄. quia ī p̄t̄ tēp; aīi sc̄ib; ver. estas autumn; hyems nūme m̄. **D**eo at̄ ī vnoquoq; tres dies qui cōiuncti duodecim fiunt quia duodecim menses ī anno sūt. **V**t ergo hō qui ex m̄ior elementis constat deo recōtiliet̄. qui ī trib; p̄sonis colit̄. id̄ m̄ tēporib; trinos dies abstinē p̄cipit. **Q**uadragesima ideo ieiunam;. quā quadragesimā creatori m̄ō de diebus nostris reddim;. **S**ed quia hoc cū torpore agim;. ideo p̄ satisfactiōne x̄n dico p̄ x̄n mētib; abstinētia nos affligim;. **Q**uos iō m̄ tēporib; t̄nis dieb; ieiunam;. quā eadē quatuor tēp; trinis mētib; as-

scribam;. **Q**uatuor quoq; tēporib; qualitates elementor; sc̄ib; calidum. frigidū siccū humidū. ī esse scimus ex quib; delectamā delectamenta mūdi cōst̄im;. **E**t ut hec sup̄m̄ m̄ tēporib; qualitates elementor; sc̄ib; calidū frigidū deo sacrificiū afflictionis exhibem;. est et alia causi. **I**n vere semina mittim;. ī estate fruct; metim;. ī autumno vinū et oleum colligim;. utriūq; semina sp̄gim;. ī hyeme hortis et edificijs īsistim;. **E**t ut h; m̄is cōseruēt̄ usib; idēca ip̄e tēporib; nos deo ieiunio subdim;. **H**ec quatuor tēp; x̄pi et sc̄i ioh̄is baptiste cōceptione et natiuitate īsignim;. quia x̄p̄c ī uere et ioh̄es ī autumno cōcept;. x̄p̄c ī hyeme ī estate ioh̄es nat;. scribūt;. vbi autē tres dies obseruam;. ibi religiosos quādragesimā agē nō ignoram;. **S**icut enī tota eccl̄ia ī uere ante pascha quadragesimā ieiunat. ita plerūq; m̄t̄itudo ī estate ante festū sc̄i ioh̄is baptiste simul ī autumno ante memoriā sc̄i michaēlis. ut̄ p̄ t̄p; me ante natale dñi x̄lmā obseruat. **S**eria q̄rta due lectiones legunt;. quia hec ieiunā a ueteri et nouo testamēto īstruunt;. **A**ntiquis nāq; poplō ī uere pascha celebrabat et tūc se affligens azima edebat. **I**n estate pentecosten sollempnizabat. tūc q̄ se affligendo p̄micias offerebat. **I**n autumno scenophetia id est tabernaculoꝝ festa agebat. **I**n hyeme encenia id est tēpli edificatio nē recolebat. et ī utroq; festo se

se ieiunio affligebat Ideo etiam
due lectiones feria quinta leguntur
quia quinta etate lex et prophetia ser-
uanda traduntur et ordinandi vtra-
que lege instructi esse precipiuntur. **S**e-
mel flectamus genua dicimus quia
in vna christiana religione vnum deum
colimus feria sexta vna lectio reci-
tatur quia in sexta etate mundi lex et
propheta in vno euangelio recapitulatur
Ad quam flectamus genua dicitur quia
christus legislator adoratur

Sabbatum in lectionibus titula-
tur non propter in lectiones sed propter
in lectores quia olim romae sex
lectiones que latine esse deinde et
grece legeluntur et due cause ex-
mebantur vna quia greci aderant
qui latinam linguam nesciebant et
latini affuerant qui grecam igno-
rabant Altera quia per doctrinam vna
postolorum utique populo fide concordat
Quatuor lectionibus quatuor or-
dines deum benedictionem exprimitur qui
per spiritum sanctum describuntur Dominus israel
benedixit dominum dominus aaron benedixit
dominum Dominus leui benedixit dominum qui
per dominum israel populi per dominum aaron
plati per dominum leui ministri per time-
res dominum quique religiosi accipiuntur
Sic ministri altaris in acolitos in presbiteros
dyaconos in dyaconos in presbiteros
distribuitur Qui si quatuor virtuti-
bus prudentia fortitudine iusticia et
temperantia pollent dominum cum super
dictis patrum ordinibus benedixit ualeat
Quicumque flectamus genua dicitur quia
per hunc virtutibus et populo oratur Quia

tuor lectiones et tempore et ordi-
nandis congruit gratia uero lectioni-
bus conueniunt Quinta lectio ideo
legitur quia sicut illi pueri in fornace
ignis ita ordinandi in camino tri-
bulacionis probantur Vnde et illorum no-
re benedictiones cantantur quia post
benedictionem coronantur Ad hanc lectio-
nem flectamus genua non dicimus quia
statua nabugodonosor et non in iusti-
delibus sed dominum cum pueris nos adora-
re inuimus Tractus laudate dominum
laudem regis exprimit quam dominus
post liberationem puerorum soluit
Ministri ecclesie ideo in quatuor
temporibus ordinantur quatenus sub
euangelio christo et ecclesie seruire ad-
mouentur In xilima ideo ordinantur
ut uicinis marceant in uere ideo ut
uirtutibus floreat In septimana
spiritus sancti et in estate ideo ut sint spiritus
feruentes et domino seruientes In
autumno et in festo tabernaculorum
ideo ut fructus bonorum operum colligant
et ipsi tabernaculum dei fiant
In hyeme et ante natale domini ideo
ut mundo moriantur et cum christo iur-
tutibus renascantur Dominica ascensionis
ideo ab officio uacat quia olim
romani ordinationes non in dominica
sed in sabbo uespere recipiebant Et in
xilima oratio super populum in sabbo
non dicebat ad quam capita sed ge-
nua flectebant quod in dominica minime
dicebat Sacerdotes namque iure in
dominica ordinantur per quos dominica sac-
ramenta consecrantur

Tempus a pascha usque pentecoste

de sabbo xii
lectionum

costen illud tempus nobis comemo-
 rat qua diu fidelis popl8 p' bap-
 tisma inortia seruat **T**empus
 a pentecosten usq ad xma illud
 temp' isinuat quo p oratibz se
 occulta penitencia macerat **T**em-
 pus uero xme illud tempus iduat
 quo ab ecclia cictis publica pe-
 nitencia se satisfaciendo castigat
Per mensem Januariu i quo an-
 inouat temp' ante diluuiū nob
 respentat i quo nouus mundus
 inchoat **P** februariu i quo atta
 deponit illud tempus post diluuiū
 inuit quo vniuersitas linguaz
 cofundit **P** marciu i quo xma
 agit illud tempus ostendit quo
 popl8 dei i egypto affligit **P**
apulem i quo pascha celebrat
 illud temp' quo idem popl8 a
 phaarone liberat et i patriam
 cu gaudio gradit **P** mauium
 i quo sepi pentecoste sollemp-
 nizat illud temp' quo popl8 in
 terra reppmissionis florens g-
 tulabat **P** iuniu et iulium
 i quibz hystoria regu recitat
 regnu saul et dauid isinuat
P augustu i quo hystoria de
 libus sapientie cantat pacifi-
 cu salomonis ut totu iudaici
 popli regnu comemorat **P**
 qrtuor reliquos menses qrtuor
 pncipalia regna denotant que
 i modu crucis formant du baby-
 lonicu regnu i oriente pparū

i meridie grecor i aq' lone ronoz
 i occidete pncipabat **September**
Hystoria iob q i hoc mēse legit
 Regnu orientis expmit ubi
 dixit Erat iur ille magn' inter
 omis orientales. Vn et h' hysto-
 ria p duas septimanas durasse
 dicit i vna at septimana .d. cc.
 anni numerat i duabz mille et
 cccc. coputant tot quippe ani
 ueniunt a tpe nini quo regnu
 orientis cepit usq ad cyru pparū
 quo defecit **Octob'** Reliqua ps
 regnu meridiei inuit qd i p' s' da
 ut media una septimana scilz
 d. cc. ^{cc.} annos viguit Vn diuise
 hystorie tuc legit quia nuc de
 p' s' nuc de medis reges assumunt
Sequens mensis videlicet october
 regnu grecor expmit qd etiam
 vna septimana scilz d. cc. ^{cc.} annis
 i aq' lone floruit Vn et hystoria
 machabeoz i hoc mēse legit qd
 machabei sub eisdē regibz affli-
 gebant **November** nouu reg-
 nu romanor denotat qd per
 duas septimanas id ep' bis d. cc. ^{cc.}
 annos i occidete nobilit durabat
Doc a gotis destructu nuq' pri-
 ore meruit statu Vn et i hoc mē-
 se ppheticie recitant quia p hoc
 regnu etnu regnu pnuiciabat
 Vn et i hoc regno xpc rex regu
 nascit **December** i quo aduet
 ut natiuitas xpi celebrat regno
 xpianor attitulat **E**t sicut nati-

September

October

November

December

x ioh̄s evāgelista

marie ad martires

invisis aplōz

vincula petri

uitas xp̄i ē ī fine anni ita regnū
xp̄ianoz uenit ī fine mūdi Ad
rex regnū ueniens īnouabit et in
et̄nū cū suis regnabit *De ioh̄e ewāta*

Missa que scribit̄ ante portā
ioh̄is latinā est illa dies q̄
ioh̄es apl̄s a danuciano cesare
ante eandē portā ī doliū feructis
olei ē missus et diuinit̄ liberat̄

Missa que scribit̄
marie ad martires est illa dies
qua templū rome pantheon ī
honore dei genitricis marie et
om̄i sc̄oz martyrū cōsecrat̄ qz
adhuc sollempnitas cōfessorū
minime celebris habebat̄ Ad
hanc missam Terribilis ip̄e sc̄u
tur. festiuitas sc̄i pauli id sequē
ti die agit̄ quia sc̄do anno post
petrū decollat̄ tradit̄

Cū aplōz corpa petri et pauli
diu simul tumultata iacerent et
post plurimos annos ī singulas
ecclias poni deberet ignotū erat
cui⁹ at cui⁹ illa et illa ossa essent
Iuuantibz est reuelatū minora
esse piscatoris maiora aut̄ docto
ris. et sic diuisa sūt iacobz apl̄s
qui ī pascha ē decollat̄ sed hic ē
translat̄ Dies kl̄ augusti s̄
lum habebat̄ celebris. ob victoriā
augusti cesaris. Hac die postea
vincula sc̄i petri collata sūt ro
me ī ecclia cōstructa ī eius hono
re aplōz p̄ncipis sicut prius ī
ueneratiōe p̄ncipis mūdi et h̄
missa ut potius ecclia aduin
cula sc̄i petri uocat̄ quia ecclia

ab eudonia regina cōstructa in
honore p̄ncipis aplōz ip̄a die
dedicat̄ et ratone ip̄i apl̄i ibide
collocant̄. Ioh̄es baptista ī an
nūciatiōe sc̄e marie est decolla
tus sed hodie caput ei⁹ iuentū
glorificat̄ diuinit̄. **M**issa sc̄i
michaelis est illa dies qua po
pulus xp̄ian⁹ cū paganis pug
nauit et victoriā p̄ sc̄m micha
elem o archangelū optinuit
festiuitate om̄i sc̄oz gregori
papa iunior īstituit. qua p̄m
bonifacius papa ī honore sc̄e
marie et om̄i martyrū ser
uandā censuit. Ecclie dedica
tio est sumpta a tabernaclo
ut cēplo īstituta ex dñi ip̄erio
Iudiciū xp̄ianoz fit ī aqua et
igne sc̄lz cū q̄s p̄ culpa ip̄osita
īfrigidā aquā mittit̄ ut manū
īfeructē aquā miserit aut ca
lidū ferrū portauerit ut pede
calcauerit. Hoc ideo fit. quia
et de iudiciū ī aqua fecit. uide
licet ī diluuis et adhuc faciet
ī igne sc̄lz ī ultimo iudicio. Ad
gramētū aut̄ id ē iuramētū
ideo faciūt. quia et de iurauit
noe p̄ semetip̄m idēto nos ueni
m⁹ p̄ deū ut sicut deus nō muta
tur ita nr̄a uerba nō mutari
credant̄. Duellū est a dauid et
golia sumptū

His succumte expeditis de
sollempnitatibz nūc manū

ad concordia officioꝝ uertam? Olim
 diuinu offm i ecclia agebatꝝ put cuiꝝ
 bonu videbatꝝ Sed postqꝫ unitas ecclie
 multiformiter cepit ab hereticis san
 di et a scismaticis multipliciter idiuersa
 rōuenticula findi. beate memorie the
 odosus ipator synodu constantinopoli
 congregauit. om̄s hereses dampnauit.
 diuinu offm a synodo ordinari postula
 uit qd negotiu. damasꝫ papa iheroni
 mo tūc iscripturis eruditissio
 iungē indicauit. Iheronimꝫ ita
 qꝫ i bethle ubi dñs nasci uoluit.
 psalmos ad noctūos et ad reliqꝫ
 homo fieri postulauit distribu
 it ut hodie ecclia psallit. Ad
 misse uero offm lectiones et e
 uāgelia ex ueteri et nouo tes
 tamento collegit p ut tꝫ et sta
 tionu cōgruere uidit Romana
 quippe ecclia iplozando scōꝝ suf
 frugia stationes facit p diuisa
 lora. Postqꝫ ergo papa dispositi
 onē diuinu officij a iheronimo
 editā accepit cōsilu collegit ubi
 qꝫ sic cantari pcepit. Postea ge
 lasius papa et gregoriꝫ orōnes
 et tantū lectionibꝫ et euāgelij
 cōgruentes addiderūt et sicut
 hodie cantatꝝ celebracionē diui
 ni officij instituerūt. Igitꝝ quia
 i septuagesima exordiu mūdi cō
 memoramꝫ a iherma z nos icypiaꝫ

De peregrinatione z captiuitate

nē p utraqꝫ significatꝝ nra
 peregrinatio et nra captiuitas
 de paradiso i huc mūdū. Que
 uero reuersiones popli dei
 legitꝝ una de pharaone per
 mare rubꝫ et desertū ad
 terrā pmissionis altera de
 babilone i iherlm. p quas sig
 nificantꝝ nre reuersiones
 vna qua de pharaone id ē
 dyabolo p mare rubꝫ id ē
 p baptismū ut p desertū id ē pe
 nitētia ad terrā reuersionis id ē
 eccliam redimꝫ. Alia qua de ba
 bylone ad iherlm id ē de hoc mū
 do ad celū reuimꝫ. Peregrinatio
 quidē p septē milia annoz extē
 ditꝝ captiuitas uero p septuagita
 annos differtꝝ. Hec p septē offi
 cia septē ebdomadarꝫ scilicet a iherma
 usqꝫ passionē dñi signatꝝ. In noctꝫ
 nali officio peregrinatio exprimitꝝ.
 i matutnali captiuitas inotescitꝝ
 in missali aut reuersiones recen
 sentꝝ. In p̄ma dñica genesis le
 gitꝝ i qua peregrinatio ignis ihi
 mani de paradiso i mūdū moratꝝ.
 ad laudes antiphona Misere mei
 dei cantatꝝ p quā uox i captiuitate
 dolentiū exprimitꝝ. Ad missā uox
 i peregrinatioē ut captiuitate ge
 mētiū. Certe uiderūt me gemitꝝ
 In eplā de babilone ad iherlm id
 est de mūdo ad celū reuissio ubi
 drꝝ Sic currite ut cōphendatis
 In graduali uox redeuntiū adiu

concordia
 diuinu offm
 bonu videbatꝝ
 multiformiter
 di et a scismaticis
 rōuenticula
 odosus ipator
 congregauit.
 diuinu offm
 ut qd negotiu.
 mo tūc iscripturis
 iungē indicauit.
 qꝫ i bethle ubi
 psalmos ad noctūos
 homo fieri postulauit
 it ut hodie ecclia
 misse uero offm
 uāgelia ex ueteri
 tamento collegit
 p ut tꝫ et stationu
 cōgruere uidit
 Romana quippe
 ecclia iplozando
 scōꝝ suffugia
 stationes facit
 p diuisa lora.
 Postqꝫ ergo
 papa dispositi
 onē diuinu
 officij a iheronimo
 editā accepit
 cōsilu collegit
 ubi qꝫ sic
 cantari pcepit.
 Postea gelasius
 papa et gregoriꝫ
 orōnes et tantū
 lectionibꝫ et
 euāgelij cōgru
 entes addiderūt
 et sicut hodie
 cantatꝝ celebra
 tionē diuinu
 officij institue
 rūt. Igitꝝ quia
 i septuagesima
 exordiu mūdi
 cōmemoramꝫ
 a iherma z nos
 icypiaꝫ

Una peregrinatio legitꝝ popli
 dei i egypto et una captiuitas
 eiusdem popli de iherlm i babilo

tor oportunitatibz In euāgelio
reūsio ad eccliam ubi dicitur Ite
i vineam meam hoc ē i eccliam
et hoc fit p cōfessionē vñ i offō
officio bonū est cōfiteri In sēda
dñica noct et matut offm itera
t^r quia p̄ma etas p̄ duo milia
annoz t̄minat In missa uox re
deuncū **E**xurge q̄re ob dormis
In eplā labores reuertētiū ad
eccliam ut dicitur **P**eculis flumi
nū flumina sūt tēptaciones la
trones sūt demones In euāge
lio reūsio ad celū **E**rit qui se
minat quia qui hic bona opora
seminat i lacrimis i gaudio me
tent vitā etnā vñ i offertorio
p̄fite gressus meos In t̄tia dñica
qd̄ malū homini iperegrinacōe
cōtingit i noctnali officio memo
rit^r dū diluuiū subm̄si legitur
i matutino p̄ antiphonā **S**ecū
dū multitudinē uox captiuoz insi
nuat^r **A**d missā uox redeuncū
Esto m̄ i d̄ i eplā mod̄ reūsionis
ad eccliam ubi dicitur karitas pacis
est benigna ē In euāgelio reū
sio i celū ubi dicitur qd̄ ihesus ascendit
iherosolimā et i usibz offertori
vtraz reuersio **B**eati immaculati
i uia alia immaculati i uia testi
monioz et ubi uia m̄datoz In
q̄rta dñica i noctnali officio pe
ne ad singula r̄sona afflictio
m̄e peregrinacionis exprimit^r q̄a
p̄ q̄rtuor t̄pa anni i q̄rtuor p̄ti

bus mūdi humanū gen̄ affligi
t^r **A**d laudes p̄ an̄ **C**or mundum
uox captiuoz insinuat^r **A**d missā
reūsio ad eccliam ubi dicitur In eplā
i uigilijs m̄tris vñ custodia an
geloz i gradualibz p̄mittit^r **A**nge
lus suos m̄dauit de de te **R**eūsio
ad celū i euāgelio ubi ep̄c tēpta
tus a diabolo describit^r quia vni
cuīq̄ i fine suo futū nō dubitat^r
In q̄nta dñica m̄a peregrinacio
i noct^r offō memorat^r ubi iacob
i exiliū misse refert^r **A**d laudes
uox captiuoz i an̄ **D**ñe labia m̄
In missa uox redeuncū **R**emissiō
miseracionū tuaz **R**eūsio i eplā
ad eccliam ubi dicitur **V**ocauit nos
deus i cōfessionē **R**eūsio ad celū
i euāgelio ubi mulier chanaan
uenit ad xp̄m hoc ē ecclia ad
deū i celū In s̄xta dñica i noct^r
officio m̄a peregrinacio reconse
cū ioseph i egyptū uendit^r legi
t^r **A**d laudes captiuitas et redē
ficacio tēpli exprimit^r et p̄ an̄
fac benigne ubi dicitur edificentur
muri iherlm̄ In missa reuertē
tes **O**culi mei semp ad dñm
reūsio ad eccliam i eplā ubi
dicit^r **A**uaria et omis inuidi
cia nec nominet^r i uobis In ḡdi
uox redeuncū **E**xurge dñc nō
p̄ualeat hō et i tract^r ad te
leuauit In euāgelio reūsio ad
celū ubi dicitur **B**eati qui audunt
uox d̄i In cōm **P**asser uenit

sibi domū. et ī fine beati qui ha-
 bitant. In septima dñica plenit-
 ma pegrinacio expmūt ubi afflic-
 tio dei popli dei ī egypto et eiusde
 liberacio refertur. In mat' laudibz
 liberatoz a captiuitate sacrificiū
 declarat ubi dr' ī añ. Tunc accep-
 tabis sacrificiū. Ad missam plena
 reuērsio ad celū ubi cantat' leta-
 re ihrlm et ī eplā q' siosū ē mat'
 mā. In gr' ī domū dñi ibam'. In e-
 uangelio quāq' milia faciati re-
 ferūt. quia quāq' gnā hominū
 id est cōtemplatiui et actiui quod
 sūt cōiugati vidue vrgines. ibi sa-
 criabit' vñ ī cōm ihrlm q' edifi-
 cat' ut ciuitas. Propt' quid hec
 reuērsio fiat ī sequētibz duabz do-
 minicis expmūt scilz p' passionē
 xpī. Tunc ideo sūt due quia sūt
 due reuērsiones ut dictū ē sive dñi
 due passiones xpī una qua inse-
 ipō. altera qua patit' ī corpe suo
 hoc est ecclia. **Mo** sequit' dñica
 resurrectionis qua ī resurrectionē
 ista reuērsio pficiet' et alta cantat'
 qua plenū gaudiū a reuertētibz
 pficietur. **In quadagesima**
xlma sūt quedā officia de pen-
 tentia instituta. ut Misere'ris or
 illud Remissime quda de ieiunio
 ut illud Cū ieiunatis quedam
 de orōne ut illud cū oratis. qdā
 de elemosina ut illud Cū facis e-
 lemosinā et illud frange esurietū
 et itē qd' vni ex minimis. quedā
 de operaciōe ut illud de agrico-
 lis vinee. que de statione ut illo

sabto ante mediā xlmā ubi lectio
 de susanna legit' quia tūc stacio
 ad scām susannā vrginē et marty-
 rē agit'. Similit' lectio xlma de
 laboribz scī pauli legit' et ī oraci-
 one cōtra omnia adūsā doctorū
 genciu p'ectioē muniam' dicit'.
 quia illa die ad scm paulū stacio
 agit'. Sic cōsideranda sūt cetera
 q' a doctis viris spū scō inspirante
 diuinis officijs sūt edita. Qdā
 enī ante xpī aduentū ut postea
 ī ecclia illo ut illo tpe anni conti-
 git scdm hoc theonim' diuinū offi-
 ciū instituit. ut qd' stationi cōgrue
 uidit feria q'rtā p'ime ebdomade
 ideo duo usus ad gr' de necessita-
 tibz cantat' quia geminū ieiunū
 celebrat' feria quīte ī xlma p'pō
 officio priuat' sed demde estua-
 libz ī officiant'. vñ et eaz' euan-
 gelia scilz de diuite et lazaro et
 vidue filio resuscitato ī hys reci-
 tant'. **Q**lm quippe has ferias nō
 ieiunabant sed siluester' papa
 instituentē eas ob mltā mysteria
 ut dñicas feriabant. Postmodū
 sūt xlme cōiuncte et a gregorio
 iuniorē ī officiate. **de duobz diebz**

Duo sūt dies temporalitatis et
 dies eternitatis. Dies tempa-
 litatis quā diu hō viuit ut dicit'
Hodie si nocē ei' audieritis hoc
 est hoc tpe quo viuitis. Dies etni-
 tatis nō hē vespam ut dr'. Melior
 ē vna dies ī atrijs tuis sup' milia
 dñe diem attulit xpī hec dies
 reperit electis a resurrectionē xpī

de duobus diebus

et futura resurrectio p[ro]p[ter]e dabi-
tur sicut quibusdā i[n] aīa tunc
omib[us] i[n] corpe et aīa donabitur
Propterea d[icitur] hodie resurrexit
d[omi]n[us] q[ui]n pascha inter kalendaria
mai euenerit. cū ip[s]e i[n] martio re-
surrexit. Similit[er] d[icitur] hodie nat[us]
est. hodie apparuit hoc est in
die gratie et c[on]munitatis

In paschali die i[n]u[en]tus ip[s]sona
xp[ist]i cantat[ur] qui resurgens i[n] eccl[esi]a
patri se representans sic cū affat[ur]
resurrexi et adhuc recūsū. Oro
i[n] ip[s]sona eccl[esi]e recitat[ur] que et
nitatis sibi p[ro] xp[ist]m additū rese-
ratū gloriat[ur]. **O**plā uero ip[s]sona
angeloz eam ad leticiā hortat[ur]
Quia leticiā i[n] gr[ati]a h[uius] dies et alta
resonant[ur] quia pascha n[ost]rā
xp[ist]i est imolat[ur]. **A**wageliūscdm
marcū q[ui] i[n] forma leonis scribit[ur]
ideo hac die legit[ur] quia leo nat[us]
triduo quasi mortuus dormire
tradit[ur] sed i[n] die t[er]tia uoce patris
resuscitat[ur]. Sic xp[ist]i leo de tribu
iuda triduo dormiuit cont[ra]bat[ur]
sed die t[er]tia a p[at]re est resuscitat[us]
Officium. Introdūcit nos d[omi]n[us] ē
sumptū de legali pascha quod
p[re]ssit i[n] figura. In nocte quippe
agnū ederūt et i[n] crastino scilicet in
paschali die de egypto educti
sūt. eos q[ui] moyses h[uius] uerbis
alloquit[ur] i[n]trodūxit nos d[omi]n[us] i[n]
t[er]ra fluētē lac et mel. **O**fficium
quoq[ue] i[n] die sollempnit[er] et est
nobis h[uius] dies. de eadem die sup[er]

ta cetera omnia ad neophytos
respicienda. **I**n pascha sūt q[ui]ntuor
notanda ut t[er]tia ebdomada lu-
ne ap[osto]lis qui p[ri]m[us] est ap[osto]lit[us] nos
pascha celebret[ur] et post eq[ui]nocti-
um cū dies plongat[ur] et post xp[ist]m
ip[s]am q[ui]ntā lunā cū luna cepit
ad altiora celi pete[re] et i[n] d[omi]nica
die. Tres ebdomade significant
t[er]tia t[em]p[or]a m[un]di ante legem sub
lege sub gr[ati]a pascha cepit p[ro]
celebrari t[em]p[or]e ante legē. q[ui]n[ta] ag-
n[us] i[n] egypto imolat[us] est p[ro]
cui[us] sanguine liberati sūt. Sed
t[em]p[or]e sub lege cepit pascha ag-
tū annuatim ex p[re]cepto legis
recoleret[ur]. Tercio t[em]p[or]e sub gr[ati]a
uerū pascha xp[ist]i p[ro] nobis ē imo-
latus ideo t[er]tia ebdomada agit[ur]
Quod post eq[ui]noctiū cū dies p[ro]-
longant[ur] hoc significat q[uo]d p[ro]
xp[ist]i resurrectione tenebre in-
fidelitatis minui et lux fidei-
tatis et uite cepit augeri. **Q**uod
post xiiii^{ma} lunā cū luna alta
petit[ur] quia tūc eccl[esi]a alta u[er]i-
tātē pete[re] et celestia q[ui]re[re] cepit
Quod i[n] d[omi]nica die hoc ideo quia
illa die m[un]dus creat[us] est illa
etiā die post diluuiū egressi
sūt de archa illa die filij isrl[ael]
transierūt mare rubrū illa die
pluit d[omi]n[us] māna illa die dedit
legem illa die etiā resurrexit
Officium resurrexi xp[ist]i resurre-
ctione designat qui resurgens

a morte sponse sue ecclie se re-
 presentat Resurrexi in quibus et
 adhuc tecum sum. at illa applau-
 dens letabunda resultat. **P**osui
 isti sup me manu tuam. In gr.
 Hec dies et i alta et i reliqis
 concant angeloz et gaudiu ho-
 minu expmit. qui de xpi resur-
 rectione gloriunt. **A**l Adam q
 quippe usq ad xpm quasi noc-
 ere erat du totus popls i tene-
 bus pccoz errabat. xpo uero
 ab inferis resurgente. serena
 dies illuxit. que credentes ad
 etna lucem pduit. **V**n et totu
 tempus hoc p die ponit. et ideo
 uespera no p deus i adiutoriu icho-
 at. sed p haniel celebrati mi-
 se continuat. quia illa dies ues-
 pera carere pdicat.

Septem sunt officia huius eb-
 domade baptizatis congru-
 unt. qui septiforme spm acce-
 perunt qui p fide mortui mudo
 in baptismo xpo cosepulti iam
 de uicis ad uitutes. de morte ad
 uitam resurrexerunt. **H**umanu
 itaq gen9 qd i adam cecidit p
 xpm resurrexerit dicit Resur-
 rexi et adhuc tecum sum. **Q**uod spm
 sapientie afflatu i orone pcat
 ut aditu etnitate p spm reser-
 tu p pia uota meream. **I**n epla
 uero p spm admonet. ut xpm
 p se imolatu meditet sine ma-
 licia et nequicia i sinceritate
 uiuat et sic etnitate gaudiat. **H**ec
 et ueritate exultans dic. **H**ec

dies qua fecit dno exultem et le-
 tent i ea. **D**onde omis fideles ad
 laudem hortans dicit. **C**onfitemi
 dno qm bon9 qm i seculu mia9
De pmissioe uero angelice equa-
 litatis i alta iubilat. **P**ascha nos-
 trum imolat9 est xpc. **I**nsequencia
 aute iubilatio angeloz denotat.
 qui de saluatioe hominu letabat9.
Vn et ifine cantat. **A**stra solu
 mare et cetera. **I**n euangelio
 uero xpi resurrexio denunciat9
 p qua humanu gen9 ad uitam
 redisse declarat9. **I**n que se omis
 credere clamant. du credo i unu
 resonant. **O**ffertoriu terra tre-
 muu. terre motu i xpi resurrec-
 tione factu nobis ad memoria
 reducit sicut scriptu est. **E**re
 terre motus factus e magnus.
Illu aute terre motu pfiguratur
 que i nostra resurrexioe scrip-
 tura futura pdicat. **A**d huc iqui-
 ens semel et ego mouebo no solu
 terra sed et celu. **P**orro ipfatioe
 ille paschalis agn9. cu angelis col-
 laudat9 p tuu imolatione fidelis
 popls a egyptiaca seruitute li-
 berat9. ut ad patria paradisi liber-
 reuatur. **I**n comi gratias agit de
 sua saluatioe. **S**eria secuda bap-
 tizati admonent9 p spm intellect9
 qnta dona cotulerit eis xpc. **I**n-
 trodyit uos dno i terra fluente
 lac et mel hoc est certiam nuc
 fluente lacte doctrine i futuro melle

etne glorie **Q**ui i orone pcan-
tur ut libertate et vita etna co-
sequantur **Q**uos mox lectio istru-
it quod p resurgentis xpi nome
remissione pctoy et vitam asse-
qui possint **D**e qua spe exultant
et gr e hęc dies et alta xpilau-
de iubilant **Q**uibz ptni i ewa-
gelio xpi resurrectio narrat ne
se eius resurrectione saluatos
obliuiscant **S**imilit i offertorio
et i com ut grates saluant de sua
liberatioe **F**eria tertia spe consilij
baptizatos istruunt quanta grām
eis xpc contulit **A**qua inquit
sapientie potauit eos hoc i aqua
baptismatis eos mundaunt **E**wa-
gelica doctrina sanauit et ad ce-
lestia exaltauit **Q**ui i oratioe
hoc postulauit quatin hęc bn-
uiuendo obtineant **L**ectio aut
eos docet xpm p eis morte sub-
isse et resurgendo morte uicisse
que si imitari uolūt ei coreg-
nabūt **V**n gaudentes gr hęc
dies psonat et xpm p alta ex-
altant **I**n ewagelio eis xpi re-
surrectio recitat per quam
pax reconciliacionis eis datur
In offertorio uero fontes aqru
apparuisse scilz baptismatis et
penitencie memorat **I**n com at
que sursum sunt querē adhortant
et sic illuc ubi xpc ē i dextera
dei sedens puenire mereant
Feria q̄ta spe fortitudinis i

xpo renatos docet quā dulcius
ce eos xpc ad xpm regnū adma-
sum i ultimis uocet **V**enerat
bndicti patris mei p̄cipite reg-
nū **Q**ui i orone exorant ut
etna gaudia percipiant **Q**uibz
i lectione passio et resurrectio
xpi recitat p que penitentibz
pcta delent et vita eterna
dat **Q**ui p gr hęc dies tripu-
diant et xpo alta iubilant
Rox eis i ewagelio xpc p
resurrectione cū septē discipu-
lis conuasse narrat p qd sep-
tiforme spū pleni post ultima
resurrectione cū xpo conuati
pfigurant **V**n et i offertorio
panē angeloy homo manducas-
se p̄hibet i com uero hęc panē
digne manducantibz tes ultra
nō mori sed cū xpo uicturi do-
cent **F**eria quinta monet bap-
tizatos deū laudare sicut libe-
ti ab egypto post rubrū mare
Victricem iqt manū tuā dñe
id est xpm laudauerūt pariter
Qui i orone flagitant ut fi-
dem actibz impleant **I**n leōe do-
cent sicut ethyops ad iherlm
ueniens baptizat ita de nigre
dine pctoy ad certam uenies
p xpi passionē saluant **A**t in
gr hęc dies gaudiū diufoz conu-
soz exprimit i alta laus xpi de-
pmit **I**n ewagelio resurrectio
xpi eis comemorat in quo fros

xpi uocant. In offertorio aut
 dies etne sollempnitatis eis p
 dicitur i quo iterum lac et mel ma
 nante id est paradisu introduci eis
 pmittit. In com. uero ad laude
 dei hortantur p que de tenebris
 i admirabile lumē uocant. Feria
 sexta spc pietatis itimat xpo
 renatis qd sic p xpm liberati
 sut a diaboli oppressioe sicut
 filij isrl olim a pharaone. Qui
 i oroe pstant quatin xpiana
 pffessione opibz imitent. Lectio
 aut xpm p iustis mortuu in
 cui morte eos baptizatos ismu
 at que si imitent p resurrectio
 ne ei i dextera dei ueniat. Qui
 p gr h dies leticia depmūt et
 p usum lapide que repbaucit
 xpi passionē cōtinūt p alta uero
 resurrectionē extollūt. In ewa
 gelio eis xpi uisio post resur
 rectionē suam legit i cui noie
 baptizati docent quoz cū eis
 usq ad cōsūacionē scilpmūt
 tit. Vñ i offertorio hec dies id
 est sexta feria memorialis eis
 pceptit i qua ab hoste xpi mor
 te erepti noscunt. In com in
 noie p̄is z filij et spc sc̄i bap
 tizati docent cui pcepta ser
 uare monent ut cū post resur
 rectionē uide mereant. Salto
 sp̄c dñi timoris recollit bap
 tizatis grām xpi redemptoris
 qui eos de morte redemit et i

paradisu reducet. Edunt itq dñs
 poplm suum i exultatioe. Qui i
 orone pstant ut etna gaudia me
 reant. Quos lectio istrut xpm
 lapidem angulare eos uiuos la
 pides sibi icelesti edificio cōiunx
 se ymmo i reges et sacerdotes
 elegisse. Vñ imenso gaudio exul
 tant et bina alta xpi laude pfo
 nant. In ewangelio eis resurrectio
 xpi pducit p quā gentilis et ui
 daicus popls saluat p iohem et
 petru pfigurat. Quoz etia uox
 i officio resonat qua p xpm p
 redemptione sui uenisse salutat
 benedictus qui uenit. In com xpo
 p baptismū cōiuncti et ad regnū
 ei docent p uirtutes debere niti.
 In officio oct pasche baptizati
 admonent ut qsi modo genitos
 se ifantes xpo memorent lac sa
 cre scripture cōcupiscant ut i ei
 cozpe isalutē crescant. Qui in
 orone postulant ut paschalesa
 cramentū moribz et uita teneant.
 Quos lectio ex deo natos et mū
 dū ab eis p fidem vincendū phi
 bet ipsosq cū xpo triumphaturos
 i resurrectionē docet. Vñ quia
 tūc gaudiū et leticia i cozpe et
 aia simul obtinebūt ideo duo
 alta cōtinūt. ~~Non~~ i ewangelio
 xpi resurrectionē audiūt p que
 sp̄m sc̄m et remissionē pctoz
 accepert. Que resurrectio in

xpi uocant. In offertorio aut
 dies etne sollempnitatis eis p
 dicitur i quo iterum lac et mel ma
 nante id est paradisu introduci eis
 pmittit. In com. uero ad laude
 dei hortantur p que de tenebris
 i admirabile lumē uocant. Feria
 sexta spc pietatis itimat xpo
 renatis qd sic p xpm liberati
 sut a diaboli oppressioe sicut
 filij isrl olim a pharaone. Qui
 i oroe pstant quatin xpiana
 pffessione opibz imitent. Lectio
 aut xpm p iustis mortuu in
 cui morte eos baptizatos ismu
 at que si imitent p resurrectio
 ne ei i dextera dei ueniat. Qui
 p gr h dies leticia depmūt et
 p usum lapide que repbaucit
 xpi passionē cōtinūt p alta uero
 resurrectionē extollūt. In ewa
 gelio eis xpi uisio post resur
 rectionē suam legit i cui noie
 baptizati docent quoz cū eis
 usq ad cōsūacionē scilpmūt
 tit. Vñ i offertorio hec dies id
 est sexta feria memorialis eis
 pceptit i qua ab hoste xpi mor
 te erepti noscunt. In com in
 noie p̄is z filij et spc sc̄i bap
 tizati docent cui pcepta ser
 uare monent ut cū post resur
 rectionē uide mereant. Salto
 sp̄c dñi timoris recollit bap
 tizatis grām xpi redemptoris
 qui eos de morte redemit et i

offeritorio et rōm f̄ cōfirmat̄ ut illo
rū futura credat̄. **N**otandū quod
singula officia hui⁹ septimane ad
vnū introitū quat̄ ad aliūter al
leluia cantat̄ quia videlicet sc̄a
trinitas a q̄rtuor ptib⁹ mūdi ob
resurrectionē xp̄i et ob saluatio
nē hoīs collaudat̄. **I**n sc̄a d̄m̄ca
baptizati gr̄am xp̄i mūdo itonāt
et gaudentes cōclamat̄. **M**iserico
dia d̄ni plena ē tra h̄c trinita
tē p̄dicant. **N**am ī misericordia
sp̄m sc̄m. ī uerbo filiū. ī dei patrē
p̄m̄iciant. **I**deo at̄ p̄sonā sp̄c sc̄i
p̄m̄it̄ canūt quia ī eo sc̄ificati
sūt. **S**ec̄do p̄sonā filiū ponūt per
quē redempti sūt. **T**ertio p̄sonā
patris dep̄mūt. cui cōsiliati sūt.
Et quia trinitatē laudant ideo ter
atta uibulant. **I**n oratione p̄petu
am leticiā fidelib⁹ optant sem
piterna gaudia postulat̄. **I**n e
p̄lā uox p̄dicatoꝝ itelligit̄ per
quos xp̄s ī exemptū popl̄is p̄po
nit̄. **P** vnū attā gaudii cōsuoꝝ
p̄ aliud leticia p̄dicatū accipit̄.
In ewāgelio duo greges vn⁹ ex
iudeis alē ex gentib⁹ ad vnū et
uerū pastore cōsūi demōstrant̄
qui vnū ouile facti ī offeritorio
deus deus me⁹ vnū pastore iuocac̄
declārat̄. **Q**uibus ip̄e ī rōm̄ respo
det. se pastore. et eos agnoscere
et se ab eis agnosci dicit. **I**n tr̄ca
d̄m̄ca ī xp̄o renati totū mūdū in
laudē xp̄i cōuocant. et gratulan
do psultant. **J**ubilate deo oīs tr̄ca

Hic trinitatē p̄sonat̄ d̄n̄ ī deo pa
trem ī nōi ei⁹ filiū ī laudi ei⁹ sp̄m
sc̄m denotāt. **E**t quia p̄ duo p̄
cepta caritatis ī fide trinitatis
se saluandos tripudiant ideo p̄
bis. demde ter attā cōsonāt. **I**n
orōne postulat̄ ut ab errore cō
iūsi xp̄ianitate ip̄leant. **I**n ep̄lā
ad cōtemplatiuā uitā īformant̄
d̄n̄ a carnalib⁹ desiderijs abstine
adhortant̄. **A**d actiua quoq̄ do
cent̄. d̄n̄ h̄uane creature subie
ti esse debent. **I**n vno attā cōtem
platiuā. ī dilectiōe dei feruentes
uibulant ī alio actiui ī amore
p̄imi feruentes exultant. **Q**ui
bus ī ewāgelio regnū dep̄mūt
tit̄. et gaudii qd̄ nūq̄ ab eis
tollat̄. **V**n̄ magno gaudii p̄p̄
p̄rūpūt ī laudē xp̄i ī offeritorio
lauda aīa meā d̄n̄m. **Q**uibus
ip̄e itex ī rōm̄. suā polleret. uo
nē et ad patrē cū toto corp̄e
sc̄ib⁹ eccl̄ia ascensionē. **I**n q̄rti
d̄m̄ca baptizati p̄ se cōsūos ad
laudē xp̄i adhortant̄. et ip̄i p̄
nendo iocūdant̄. **C**antate d̄n̄o
canticū nouū. **H**ic trinitatē cōme
morat̄. d̄n̄ ī d̄no patrē. ī mirabi
lia fecit. d̄n̄s filiū. ingēciū te uo
luit īstitui. sc̄ib⁹ sp̄m sc̄m ī s̄m̄
Quia fidem sc̄e trinitatis ī q̄rtuor
ptib⁹ mūdi suscepit̄ ideo trini
tatē p̄ q̄rtuor attā cōmūt. **I**n
oratione orant̄ ut ad uera gau
dia pueniat̄. **E**p̄lā cōsūos ītra
it ut p̄ ūbū dei genitos sc̄icium

noue creature memorent et si
 uerbu dei audiendo uicia ab ipis
 minuat aie eoz saluet. **Qu**u
 alta cōgeminat quia et qd mortem
 euasert et qd uita i spe habere
 meruert et exultant. **Qu**ubz in
 euangelio spc scō mittit qui eos
 omne ueritate docturus phibet
Quu i offertorio totū mūdū ad lau
 dem dei uocat et letantes cōre
 pant. **I**ubilare deo uniuersa tra
In cōm triptitū iudiciū spc scō
 denūciat quo mūdus de reprobz
 ifidelitate de iustz fidelitate de
 occulto dei iudicio iusto redit
 gunt. **In** quinta dñica baptizati
 quasi quita etate a babilone
 liberati liberatore suū omibz ge
 tibz pdicant dū i officio. **U**ocem
 iocunditatis poplm suū cū libras
 se gaudentes cōclamat et ideo
 trinitate p tria alta celebrat
In orōe postulat ut recta cogi
 tent et faciant. **In** eplā docent
 pupillos et uiduas uisitatē ima
 nilatos se a scō seruac et sic pos
 sint cū deo regnac. **P** duo alta
 due resurrectiones itimat una
 mīc annuatī alia post corpm
In euangelio ad plenū gaudiū ex
 hortant qd i futā resurrectiōe
 dibit. **Qu**u i offertorio omis fide
 les deū laudat monet p quietale
 gaudiū pcpit. **B**enedicite iqui
 unt dñm deū nostrū. **In** cōm itez
 omis psona resonac hortant p que

tanta hoibz dant. **S**icut p officū
 uocē iocunditatis instancia pdican
 tū accipit ita p officū **G**raudi
 ut d t sollicitudo se ab errore cō
 uertēū expmit. **Qu**u i oratione
 pstant ut ab omi adūsitare mu
 niant. **In** eplā ad cōfessionē in
 euangelio admonet ad orōne
In offertorio cōfitebor illoz con
 fessio i cōm. **P**etite eoz intelligit
 oratio. **In** officio omis gentes deo
 plaudūt qd errore deseruerūt
In oratione petūt se illuc trans
 ferri quo caput suū puenisse
 credūt. **In** lectiōe illoz cōfessio in
 sinuat dū multitudo vni cor et
 vniā aiām habuisse memorant.
In alta deo uibulant qui eis tan
 tā grām cōtulerat. **In** euangelio
 caput p mēbris pcat patrem ut
 vni cū eo efficiat. **In** offertorio
 capitis ascensio expmit et men
 bris cū sequi pmittit. **In** cōm vni
 cū eo effecti iā caput orat ut eos
 pater a malo custodiat. **In** officio
 vni galilei xpī ascensū et ad iu
 diciū ei reditū angeli fidelibz nū
 ciant quo cū leti postulantes se
 ad eū ascensuros nō diffidant.
Quu i orōne postulant quatin
 i celestibz habitare ualeant. **L**ec
 tio et euangelū eis recitant qut
 xpō celestia scandat. **In** vno alta
 xpī ascensio collaudat i alio ec
 clesia de sua ascensioe iocundat.
In vno quoqz alta laus angeloꝝ
 i altero gaudiū expmit hoim de

xpi ascensioe iubilantiu In offer-
torio et i com nichilomin fideles
caput suu laudibz psequuntur quo
rationalit sequi merentur Ideo
aut t'bz diebz exemplo riuuitay
rogaciones agunt quia tres pres
mudi asia affrica europa ut tres
ordines ecclie coniugati continen-
tes doctores i penitencia affligunt
Ideo etia t'bz diebz agunt quia
ecclie tres pres mudi at idem
tres ordines sub antypo tribz
annis grauit' cōstrigunt **P** diem
ascensionis dies iudicij representa-
t' quo idē ecclia celū ascensu-
na p'dicat Ideo etia cantat
Quecadmodū vidistis eū au-
ita ueniet / **D**ñica q' p' t'ru die
sequit' etna regem demonstrat
que p' tria t'pa mudi scilz ante
legē sub legē sub grā sup'dictis
ordinibz t'bit **I**n ecclia iubi-
lat **Q**uesiu uultū tuū dñe **I**n
orōne postulat ut maiestati ei'
sincero corde seruiat **I**n eplabō
nunciant' p' quibz tūc remone-
rabit' **I**n euāgelio dr quia tūc
extra synagogā sunt et ideo tūc
aulā celi intrabit De qua cōsola-
tioe grates solunt i alla et offer-
torio et com **A**b hinc usq' post
sex dies agit' quo sps scs credē-
tibz distribuebat' quia p' sex
etates mudi fideles p' grām scī
sps iduisis misionibz disponēt
Ideo etia post sex dies celebrat'
quia p' sex euāgelicis p'ceptis

que i sex diebz ebdomade opera-
bant' tūc i gaudio remunerabū-
t' **Q**u' at p' decē dies ascensio-
nis agit' ideo fit quia decem p'
ceptis legis denario uite diti-
būt' **I**n officio uigilie pentecostes
baptizandi unbuunt' q'libet
fide et opatiōe celestia merent'
De quoz saluatiōe mat' ecclia
exultat dū l'ymel' et glā scs
suo deo resonat **I**n oratione
eis p'rat' ut acceptū sps scī donū
in eis cōfirmet' **I**n lectiōe duo
decim memorat' spm scm acce-
pisse p' quos uniuersitas fidelū
t' q' tuor mudi p'tibz designat'
In alla et i tract' laudat' dñm
omō gentes laudat' qd' errorem
ifidelitatis amiserunt **I**n euā-
gelio p'mittit' eis sps scī cōsolacio
et ip' dei manifestacio **C**on-
t' offertorio rogant' ut eis spm
scm mutet' **I**n com scī sps effu-
sio declarat' decantat' de qua
uniuersitas fidelū fecundatur
Septē officia hui' ebdomade
septē donis sps scī cōgruit' que
baptizati acceperūt **I**n officio
sps dñi sps sapientie gloriati-
t' p' que sciētia uocis credentibz
dat' **E**t quia hoc donū mudi p'ri-
bz infundit' ideo quat' alla con-
nit' **I**n orōe postulat' q'tm de
sps scī cōsolatiōe gaudeant leti-
tio baptizatis ifunuat' q'libet p'mu

tua ecclia gna lingua p spm
 scm acceperat cui ipi esse filij
 meruerit. et eundē spm scm ac-
 ceperit **Qui** p gaudio duo al-
 telua rōanūt. quia bis spm scm
 accipit. semel cū baptizantur
 scdo cū cōfirmat. sicut et spc scō
 semel datus est iterū scdo de
 celo porro sequētia gna lingua
 rēpēntat quia ecclia omibus
 linguis laudes xpō resonat **In**
 ewangelio xpī dilectoribz patris
 dilectio. et filij patris qz pmittit
 mansio ut spc scō adueniat. qui
 eos omia doceat **Qui** i offertorio
 p̄rant ut hoc in eis cōfirmet **In**
 pfatione spm scm cū eis laudat ^{angē}
 in quē angeli p̄cipue desiderūt
Qui effusio i cōm decantant dū
 i optantes iā descendē credatur
In officio Cibant eos. spc intelles
 denotat. qui adeps frumēti et
 mel petre id xpī denoiat xpc
 cū granū frumēti et petra uo-
 cat **Huius** adipe fideles sūt sacia-
 ti et melle ei saturati. dū dulce-
 dine spc scī sūt repleti **Et** quai
 q̄rtuor plagis mudi her grā dif-
 fundit. ideo quat alta canit **Qui**
 in orōe rogant ut eis pacē cum
 fide t̄buar lectio eos instruit q̄lit
 grā spc scī gentibz data sit **Qui**
 letantes alta geminat. quia iudei
 et gentiles spm scm acceperant
Ewageliū dicit qz deus filiū suū
 pro eis tradiderit. i quē si credāt

vitā etnā habeant **In** offertorio
 auduit qd spc de celo mudo intonu scō
 ut et fontē baptismatis humano
 gni apuit **In** cōm cantat quod
 a spū scō omia doceant **In** officio
 accipite iocūditatē ecclia spm cō
 filij honorat qui iocūditatem etne
 glē donat et ad celestia regna uo-
 cat **Et** quia p geminā dilectio-
 nē in fide t̄tutatis hāc grām adēp-
 turi sūt ideo quiquies alta can-
 tant **In** orōe petūt. se p spm pur-
 gati gari et ab omi adūsitate
 tueri **Qui** i lectioē docent qd
 dona spc scī p orōnē dent **Qui** bis
 alta cōtinūt. quia spū et mente
 psallūt spū et mente orabūt
Ewageliū eis intimat qd eos hos-
 tiarius spc scō. p xpī hostiū ad
 vitā patrem introducat **In** offer-
 toris eis cōmemorat. qd pane
 angeloz reficiant **In** cōm unū
 cū xpō effecti. a spū scō sūt clari-
 ficandi **In** officio deus dū egre-
 deris spc fortitudinis magnifi-
 cat. quia sicut filij isrl de egyp-
 to liberans corā eis in igne gra-
 diebat. ita fideles de hoc mudo e-
 rruens corā eis in igne amoris
 gradiebat. iter p̄ p̄cepta faciens
 eis. p grām habitans in illis **Et**
 quia de q̄rtuor partibz mudi ad su-
 p̄nā patriā euocant. ideo q̄t alta
 cantat **In** orōe p̄rant ut p spm scm
 ad ueritatē p̄ducant **Due** lectio-
 nes legūt quia duo popli scilicet

iudei et gentiles. spūs s̄ ad fidē
colligunt. In vna sp̄s s̄i effusio
recitat̄ in alia miracula p̄ eū
gesta cōmemorant. In vno atto
de iudeis cōfuzō leticia exprimit̄
in alio de gentibz baptizatoz se
ultatio accipit. Que quoz lecti
ones legūt. quia ordinandi ue
teri et nouo testamēto docti esse
p̄cipiūt. Vtrūqz aut̄ scilz bap
tizatis et ordinadis panis viuus
i ewāgelio p̄dicat̄. quos referti
mūqz moriant. In offertorio sp̄m
mitti sibi poscūt. In cōm pacem
xp̄i sibi dari audiūt. In officio
ferie quīte sp̄s d̄m sp̄s sciencie
exaltat̄ p̄ quē sciencia sp̄aliū
fidelibz dat̄. In lectiōe et ewā
gelio i peccis lapsi cōsolant̄. Dū
signa p̄ sp̄m s̄m patrata memo
rant. In officio Repleat̄ os meū
laude sp̄s pietatis gloriūcat̄.
p̄ quē trinitas collaudat̄. Et q̄a
in q̄rtuor mūdi ptibz plagis ce
tolit̄. ideo quat̄ atto cōtinūt. In
orōe ecclia p̄cat̄. ne ab hostibus
p̄bet̄. In lectiōe iocūditas faciei
dei p̄mittit̄. In ewāgelio remis
sio peccatoz et sanitas aīe p̄dicat̄.
Vñ in offertorio deū laudat̄ et
in cōm gratuita sp̄s s̄i donaz
nūciat. In officio caritas dei spi
rituū timoris laus canit̄. p̄ quē
caritas i aīam introducit̄. Et q̄z
tres p̄tes mūdi. asya. affrica. euro
pa i fide trinitatis sp̄m s̄m accipi
unt. ideo ter atto cōtinūt. Qui

in orōe deū orant ut eis sp̄m
s̄m infundat. **De** lectiones et
ewāgelium septimū legūt. quia
septem dona sp̄s s̄i ad memo
ria reduciunt. **I**deo etiā septē
legūt. quia ministri ecclie in
septē gradibz p̄ septē dona sp̄s
s̄i hac die p̄uehunt. **P**rima
em̄ lectione hostiarū p̄ s̄dam
exorciste p̄ tria lectores p̄ q̄rtā
arolū p̄ quīta subdiaconi per
sertā diaconi. p̄ ewāgelium p̄ba
istruūt. **I**n singla atto singuloz
graduū laudes exprimit̄. in offer
torio at̄ p̄bz p̄tes et oblatio
nes p̄ ecclia intelligūt. In cōm
xp̄i aduentū et c̄m gaudiū suū
ministris p̄mittit̄. **De s̄a trinitate**

Dominica que sequit̄ de
s̄a trinitate agit̄. quia
post acceptū baptisimū post
datū sp̄m s̄m oportet ut fides
trinitatis bonis opibz exercet̄.
iam de reliq̄s d̄nicis videamus.
Igit̄ p̄ septuagesimā illud tēp̄
significat̄. quo gen̄ hūmā in
hoc mūdo de patria p̄adisi exulat̄.
In s̄agesimā uero illud tēp̄
accipit̄. quo popl̄s dei a phara
one i egypto affligebat̄. et signi
ficat̄ illud tēp̄. quo gen̄ hū
mā ante xp̄i aduentū a dyabo
lo i hoc mūdo p̄mebat̄. **I**n pascha
at̄ illud tēp̄ intelligit̄. quo fili
us p̄ a pharaone p̄ agnū liberat̄.

sunt et significat illud tempus quo
 fideles a dyabolo per christum redempti
 sunt. **P**er octidies a pascha usque ad
 ascensionem domini accipiuntur octidies anni
 quibus filii israel cum gaudio et leticia
 ad patriam redierunt et significat
 illud tempus quo fideles de christi re-
 surrectione leti fuerunt. **P**er rogatio-
 nes cum cruce per diversa loca portatur
 illud tempus intelligitur quando filii israel
 tertium ingressi archam domini per
 diversa loca portauerunt mittasque vir-
 bes subuertent. **E**t significat illud
 tempus quo fideles ad ascende-
 tem dominum confluebant et tunc ihe-
 rosolimam ascendebant. **P**er pentecostem
 cum dona spiritus sancti celebrantur
 illud tempus accipitur quando filii israel
 deuictis hostibus terram inter se
 diuiserunt et significat illud tempus
 quando fideles uaria dona spiritus sancti ac-
 ceperunt. **P**er septimanam que sequitur
 illud tempus inuitur quando iudices po-
 puli dei profuerunt et significat illud
 tempus quando apostoli iudices orbis po-
 puli dei sua precepta ^{domini} tulerunt por-
 ro per dominum. **D**omine tua **C**um histo-
 ria domine Deus omnium tranit illud
 tempus ostendit quo reges israel
 multis plenis ab hostibus uexabantur
 et significat illud tempus quando mar-
 tyres a persecutoribus diuersis sup-
 plicibus affliciebantur.

David itaque rex qui a saul et
 suis seruis affligitur de patria
 sepulsus ad gentes ire cogit de
 suis uiribus diffidens de dei adiu-

torio presumens dicit **D**omine in tua misericordia
 cui ordo Deus in te sperantium forti-
 tudo conuenit qui donum fortitudi-
 nis dicit cuius auxilium poscit. **I**n epistola
 que dominum filium suum dicit ad saluandum
 mundum testatur **n**on misisse. **C**onsola-
 tio prophetarum demonstrat quidam
 de hostibus suis saluandum potuerunt
 et ei regnum israel promiserunt. **I**n gratia Ego
 dixi domine dauid peccatis suis confessus
 persecutionem inquit. **I**n alia domine
 deus meus in te speraui se ab inimicis
 liberari postulat. **I**n euangelio ut
 usque persona exprimitur dum in diuites saul
 in lazaro dauid accipit. **P**aulus sicut
 ut diues purpura induebat splen-
 dide cotidie epulabatur. **D**avid ut la-
 zarus ulcerosus sic ab hominibus eiectus
 ut leprosus per siluas egens uagabatur
Canes ulcera lazari lungebant et
 gentiles dauid suscipientes conso-
 uebant. **P**aulus mortuus tanquam diues
 in inferno dimergit. **D**avid regno
 potitur. **P**ost mortem abrahe in requie
 conuigit. **I**n offertorio intende uoti
 orationis dauid per liberationem suam posuit
In com. **R**arrabo omnia mirabilia
 pro collatis beneficiis gratias soluit.

Sicut christianus populus
 dum infidelibus ut hereticis ut a-
 malis catholicis opprimuntur de ciui-
 tate in ciuitate pelluntur ad deum clamant
 cognoscit. **D**omine in tua misericordia. **I**n oratione
 diuinum auxilium inuocat ut ei et volun-
 tate placeat. **I**n epistola consolatur dum de
 filio suo per saluationem illius misisse con-
 firmat. **I**n gratia misericordia domini in ipso

deu.

Dauidem.

sub gra

+ et actione.

rat Tatta a psequētib; liberari
postulat **E**wāgelū p diuitē infi-
delem poplīm expmūt p pauperem
lazarū xpīanū poplīm inotescit In-
fidelis quippe iudaeus poplō pur-
pura inducēbat: cū de carnis nobi-
litate gloriēbat **S**plendide epula-
bat: cū ceremonijs per scripturas
instruebat **G**entilis at poplō pur-
pura uestiebat: cū de regni monar-
chia sup gentes ceteras extollebat
Splendide epulabat: cū philoso-
phicis et poetiis scripturis mag-
nificabat **H**ereticorū uero grex
q̄si purpura inducēbat: cū de mū-
danis pompis supbiens hūiles as-
p̄nabat **S**plendide cū cōmuni-
sermonib; solari eloquēcie pasce-
bat **M**ali at catholici quasi pur-
pura se uestiunt: cū de ornatu p-
ciosay uestiū supbiūt **S**plendide
epulant: dū delictis tantū opam
dare conant **P**orro xpīanū poplō
humilis peccā sua cōfitens terre-
na despiciens: sola celestia appie-
tens ut lazarus v; vlcerosus ab-
iit: dū a iudeis et gentilib; abhe-
reticis a malis catholicis despn-
cit **A**ed cū diues morit: in infer-
no trudit: quia incredulē et puer-
si qui hic bonis dies ducūt in
puncto ad inferna descendūt la-
zarus at moriens i sinū abrahe
ducit: quia xpīanū qui hic affli-
git: post requie et gaudio p̄fruit
Vn i offertorio deū regē inuocat
In cōm cōmagalia narrat

+ epulabat.

+ et carnis des-
piciō

+ in .

+ populi.

Dominica quae sequitur de
iudicium regni respicitur
det **O**cciso namq; saul dauid
a gentib; euocat: et in regno
solus sublimat **Q**ui exultans
dicit factus est dñs p̄tector mei
Qui oīs **S**a noīs cōgruit: que
dei gubernaciōe nūq; destitit suis
dilectores dicit **E**plā crā con-
uenit que cū de morte transla-
tū dicit **D**e mortis nāq; iudicio
liberāt: in regnū est translatus
Vn i gr̄ vld dñm cū cūlato se
exauditi exultat In attā dei
iudex iustū dei iudiciū laudans
exultat **Q**ui supbū saul dicit:
et se hūilem poplō p̄fecit: hūc
ewāgelū cōsonat qd quēdam
magnā cenā fecisse et mltos
uocasse et plurimos nō uenisse
cōmemorat **N**on est dubiū
iud adeptō regno magnū poplō
instruē instruxisse cōuiuēti
qui uenire nolēbant de genere
saul erant In offiō **D**ñe qui
p̄cat: ut hostib; iudiq; eriat In
cōm **C**antato dñs grās agit qui
ci tot bō tribuit **S**ub **G**ra
Hoc totū de xpīano poplō
accipit: qui hic a p̄secuto-
rib; i martyrib; oppressos ad su-
p̄nū regnū euocat **Q**ui de sua
ereptiōe gratulabundus dicit:
factus ē dñs p̄tector mei In
oraciōe inotescit: qd p̄ timore

ad amore puenit lectio di =
 cit. qd eos mundus odio habue =
 rit sed nūc de morte ad vitā =
 translati sūt In gr. se tribula =
 tione exauditos clamāt In alta =
 deū iustū iudicē laudāt Euan =
 gelū dicit qd viciis et sepibz =
 angustiaz ad cōmuniū dei iūta =
 ri sint In offiō p aiābz suis o =
 rant. quas corporibz sociari nō =
 dubitant In cōm dno laudes =
 solūat solūat a quo bona ac =
 ceperit Hor offiū cōuenienter =
 circa festū scti iohis bapē tanta =
 t. qui hora cene a dno missus =
 poplos ad cōmuniū dei iūta =
 pdicat. Al. Aliqñ etiā circa =
 festū aplōz petri et pauli cant =
 et qui de viciis et sepibz errorū =
 gentile poplū ad cōmuniū dei uo =
 tasse legunt Porro in cantuige =
 pdicaciū dei laudancū exprimit =
 qui eis ptector fuit. de tribula =
 tione eripuit omia bona tōnt =
 vix quoqz cōisoz de errore in =
 religit quos dno i latitudine =
 caritatis eduxit. aiās eoz cri =
 puit bona celestia tōnt. Ade =
 scti iohē bapē Responsoria sup =
 ta sūt. de pphetis. et de ewā =
 gelis. quia ipē erat finis pphē =
 tic. et tūcū ewāgelij In festo =
 aplōz i tris noct. et ad laudes =
 antiphonis cū alta cantat in =
 ista fat nō cant. quia maior =
 festiuitati.

est glā noui testamēti quā legis.
 Iohis enī natiuitas exstitit ante
 resurrectionē dñi/aploz uero na =
 tiuitas in celo/post clarificatio =
 nē ecclie a spū scō Ideo iste an =
 tiphone decorant ille nō In festo =
 scti iohis bapē ut i pcpus festis =
 agunt duo officia i nocte unū =
 i unio noctis sine alta et uocat =
 uigiliē. vñ et pcedens dies vi =
 gilia noiat. Aliud uero cōme =
 diā noctē et finit idie et hoc hē =
 i antiphonis i tris noct alta =
 vñ unū officiu recolat mos lega =
 lis z sabba. que i figa futuroz =
 celebrant. p aliud resurrectio =
 dñi. et mū futā festiuitas ideo =
 cū alta pagit quia transit ad =
 cōsorcū angeloz Ideo at i uigi =
 lia scōz flectam genua nō dicit =
 quia missa ad noctē sequētis =
 diei ptine videt. alta uero p =
 ieiuniū dimitit

Pequens dñica de dauid
 penitētia uidet iustituta
 Qui post adulteriū cū bersabee
 et occisione vrie pphā cū icre =
 pante penitētia egit ex corde
 Qui gemitū dñi dicit Respu =
 ce i me. Oro aut gregoriana
 ptector i te speraciū penitenti
 dauid cōcordat qui misericordiā
 dei sup se multiplicari flagitat.
 ut bona etna nō amittat Epla
 quoqz humiliamini sub potenti
 manu dei. admonitionē pphē

Oratio
 Deprecationis manū
 Omnia nō dicit
 ortans penitentiā
 hab assisbitur.

declarat qua regem ad penitentiā puocat In gr. at facta cogitatu t id. cōsolacionē eiusdē pphē notat qz penitentem regē cōsolat In alla Diligāte dnē dauid deū laudat. quē refugiu miserorū clamat. Hunc rei oba gelu cōsonat. qd gaudiū angelis sup vno pctōre penitentes dicat In offertorio speret i t o. de spe venie dauid deo plaudit. qui se querentes nō derelinq̄t

In cōm Ego clamaui grates soluit qd remisso pctō cōmunionē fidelū meruit **Sub grā**

Per dauid penitentē poplō fidelū accipit. qui post ydolatriam quasi post bersabee adulteriū et iustorū occisionē. quasi post vne itersfectionē ad penitentiā cōtūit Qui i orōe nō cessat deprecari misericordiā dei multiplicari sup se Quē eplā admonet. ut se sub manu dei p penitentiā humiliet. dyabolo resistat. qui cū deuorāc̄ q̄si leo inhyat Hūc poplū iā sollicitū monet. gr. ut iacet i dnō cogitatu In alleluia laudes deo dicit. qui refugiu t̄bulatis extitit. hunc ewangeliū ad ueniā rōborat. dū angelis sup vno pctōre penitente gaudiū cōmemorat In offertorio largitatē venie laudat. qui i se sperātes saluat In cōm grās agit qz cōmunionē corpis xp̄i p̄cipit hoc of

ficiū etiā c̄ra festū s̄i ioh̄is bapt̄ ut aplōz canit. qui poplū ad penitentiā puocasse legitur **Quia** huc prima afflictionē dauid nobis insinuat. qua cū filij suis absaloniu dicio dei post pctm vne affligebat Qui expulsus de regno cōfidit i dnō sic dicens Dominus illuminatio mea et salus mea quē timebo Dns defensor vite mee a q̄. de victoria aut Qui t̄bulant me i inimici mei qm i se cōderit Si resistant. a me t̄nt cor meū Qui orō Da qd dnē cōgruit. qui mudi cursū pacifice sibi dirigi possit Hunc rei eplā bñ cōcordat. que passionē huius t̄pis ad futuram glām nō cōdignos p̄nūciat Porro i gr. p̄cipius est dnē et i v̄su adiuua nō s̄n uox cōtra absalon p̄liancū accipit i alla Dnē i uirtute tua letabit rex uox corūdem de victoria exultantiū itelligit ab hoc ewangeliū nō discrepat qz eadē mensura remecien dū indicat Nam dauid luit qd male cōmisit. et absalon iuste recepit qd impie gessit In offertorio illumina orō dauid exprimit. interim dum bellū gerit Qui orat ne i morte obdormiat ne inimicū p̄ualens ei gaudeat In cōm

sub gracia

*

Dñs firmamētū deū p victo-
na laudat quē firmamētum
et adiutorē suū uocat

Daud post peccm afflictus.
Expian? poplō p? ydolatriā
ab infidelibz oppressus Qui
montes mudi aduſa calcāt.
de pmissa spe celeſtiū exultat
dicens Dñs illuminatio m et
salū q? tū In orōe postulat.
ut ei dñs cursū mudi pacifice
dirigat Qui ordo p̄dicatoꝝ in
eplā penas temporales alle-
uat. dū nō cōdignas passiones
hui? t̄p̄s ad futura glām inti-
mat. Porro oppressi auxiliū
dei t̄gr. inuocant. in attā pro
victoria de malis t̄pudiant. p̄
regē em xp̄m poplō xp̄ian? rex
caſtit qui mores et actus per-
virtutū ſceptra regit **E**uāge-
liū mēſurā bonā et h̄is pro-
mittit. quos mūdus p̄ deo ad-
uerſis affuit. In off̄ xp̄ian?
poplō orat ne iūm̄q? diabolus
de ei? morte gaudeat In cōm̄
deo plaudit. qui ei adiutor ex-

Post fla-
gella poplō ad dauid cōfluit
ei? cū magno tripudio reg-
no reſtituit. Inſup filio ei? reg-
nū a dño pollicet. de quibz
officiū hui? dñice iſtūturū uidet.
Dauid nāq? p̄ ſtatu regni ſic
orat **G**audi dñe ut̄ mea
m̄cio **D**eus qui diligentibz te

ei cōuenit q? p̄miſſiones dei cō-
ſequi petit. quas filio ſuo de reg-
no p̄miſſit **E**plā ei cōgruit. q̄a
malū p̄ malo nō reddidit. **I**deo
b̄ndictionē hereditate poſſedit.
gr̄. **P**roſector noſter orō dauid
p̄ poplō. attā uero in te dñe ſpe-
ram reſſentat p̄ces laudū p̄
ſemetipō **E**uāgelii hui? rei
cōſonat. qd turbas ad ih̄m irru-
iſſe. et diſcipulos multitudinē
p̄ſcū cepiſſe narrat **Q**uiat.
be ad dauid cōfluerēt. et aīci ei?
plurimos undiq? cōtraxerēt **Q**ui
i off̄ b̄ndicā dñm gr̄is p̄ exhibi-
tis b̄nificiis agit q? ei intellctm
t̄buit In cōm̄ vnā petij a dño
p̄ edificatiōe t̄pli petit quā p̄-
modū ſalomon cōpleuit

Popul? xp̄ian? quondā poſt
afflictionē p̄ſecutoꝝ tran-
quillitati reddit. et ei pax c̄ne
uite pro ſolaciō p̄mittit. **Q**ui
intritu **G**audi dñe ut̄ mea
p̄ p̄nti eccl̄ie ſtatu orat In orōe
at p̄ futū p̄miſſiōe q̄ omē de-
ſideriū rogat. ſupat **E**plā om̄s
vnanimes i orōe hortat. ut b̄n-
dictionē hereditate mereant.
dicens oculos dñi ſup iuſtos e-
a. ei. p. e. **E**uāgelii qd turbas
ad dñm cōcurriffe. et diſcipu-
los multos p̄ſces cepiſſe cōmo-
morat. t̄bas gentiliū ad eccl̄iam
cōfluiffe et p̄dicatores de mu-

ſub gr̄

gite erroris plurimos recte fide
extraxisse insinuat. In offio deū bñ
dicit. qui ei intellcōm de etnis
t̄buit. In cōm vnā rem postulat.
ut ī domo dñi tethū maneat.
Hec dñica aliqñ infra octauā
petri euenit. vñ et ei⁹ mēcio
ī euangelio fit. **P**epi⁹ tñ c̄ra p̄
tū sc̄i iacobi apli occ̄rit. cui⁹ etiā
euangelū ī piscarioe memini⁹.
Quia nū mirū hī piscatores
homines in errore fluctuagos
sagena piscationis extraxerūt.
et ad portū et̄ne vite p̄duxerūt.

Presens dñica inde instituit⁹
quia salomon a dauid p̄
cepto dñi rex cōstituit⁹. Dauid
nāq; morti appropinquans
p̄ deuictis hostib; deo grās sol
uit. dū dñm fortitudinē ple
bis sue dicit. De filio quoq; gra
tes agit. dū p̄tectorē salutis
xp̄i sui id ē salomonis vncti ca
nit. Deinde subiectū popl̄m deo
cōmendat. **S**aliū fac popl̄m t̄d.
et bñdic. h̄ t. et huc rei orō de
virtutū cōcordat. ī qua deū pos
cit ut ī filio suo bona nutriat.
ac nutrita custodiat. **P** epl̄am
natan pph̄e et sadoch pontificis
admonitio denotat. quia salomo
nē p̄ vnctionē renouatū ī no
uitate vite ambulac̄ exhortent⁹.
In gr̄ cōuertē dñe illoz bñdictio
sup̄ regē atq; sup̄ popl̄m itelli
git⁹. in alta uero **O**m̄s gentes

plausus popl̄i de vnctione re
gis accipit⁹. **I**n euangelū nobis
admonitio dauid inuit⁹. quia filii
sui iam moriens alloquit⁹. **P**er
quā eū ab homicidiō et inuictatē
et ante oblatū sacrificiū in sepe
cantib; dimittat. **P**roero salomō
deū ī offio orat. ut gressus suos
ī semitis suis p̄ficiat. In cōm cr
tubo deū orat. deo uouet quod
domū nōm̄ ei⁹ edificet. **S**ub ḡ

Sicut salomon a p̄re rex cō
stituit⁹. ita cōstantin⁹ a pa
pa p̄ncipis pacis xp̄iano popl̄o
p̄ficiat⁹. **I**n ecclia cūltans dicit
dñe fortitudo plebis sue. **Q**ue
in orōe supplicat. ut ei religio
nis augmentū t̄buit et bonam
co nutriat. **O**pl̄a p̄dicacionē silu
tri pape nobis declinat. quā in
p̄ntore xp̄o cōsequitū ī bap̄ti
mate nūciat. et ut p̄ crismatis
vnctionē renouat⁹. ī nouitate
uite ambulet postulat. **I**n gr̄
ei⁹ orō sup̄ popl̄m expr̄mit. **I**n
alta plausus xp̄ianū popl̄i de cō
ūsioe regis intelligit⁹. **I**n eu
gelū doct̄na sacerdotū inuit⁹. quā
cōstantin⁹ ī xp̄iana religioe in
struit⁹. quē homicidiū et iram
dorent declinat. et sacrificiū offe
rentē p̄ximis cōmissa relaxat.
In offio ip̄e rex orat. ut deus gres
sus suos ī semitis suis p̄ficiat. In
cōm deo uouet. qd̄ postmodum
deuotus cōpleuit scribit domū

noī dñi cōstituat quia ecclia
dei domū p̄ eū erat erectā et
ornatā cōstat **Omnia viij**

In mēse augusto dñi hystoria
incipio deus cantat. pacificū
regnū salomonis nob̄ representat.
de cuius regno p̄sens dñica inoffi-
ciat. Popl's namq̄ qui sub dauid
bellis sudauit. sub salomoe bellis
indis sopitis i laudes dei hys ver-
bis exultans p̄rupit **Oms gen-**
tes plaudite manibz **Subiecit**
popl's nob̄ **Quibz orō** **Dei** cui
prouidencia cōgruit a quibz dō
cuncta nōgia submouit et omnia
p̄futa cōcessit **Eplā** doctrinā p̄phē-
taz insinuat qui popl'm deo in-
iusticia seruare suadebant gr̄-
aūt **Venite filij** **Salomonis**
nob̄ **Dei** monita inuuit qui
subiectos ad obseruantiā legis
instinuit **Quibz p̄mū** a deo sp̄o
dei dicens **Accedite ad eū** **zulu-**
minamini **In** **atta** **magn'** **dñs**
deus laudes dicit qui eū laudabi-
lem i iherlm fecit. **Aliqui** cantat
atta **Expe** **m** **d** **im** **quod** **ei** **bñ**
cōuenit quia eū deus ab omibz
tūmicis eripuit **Euāgelū** ab hac
re nō discrepat qd̄ septē panibz
q̄tuor milia homi p̄ dñm facia-
ta narat quia uidelicet salomō
qui typū dñi gessit septē donis
sp̄s sc̄i replet q̄tuor p̄tes mū-
di vbo dei faciunt **Offm** sicut

i holocaustū sacrificiū salomonis
demonstrat qd̄ dñs i gabaon of-
ferbat **Cōm** **Incitna** orōnē re-
gis exp̄mit quia sapientiā a deo
petit et cōtinuo accepit

sub gr̄a

Salomonis sceptro insignitur.
et cōstantinus corona regni re-
dimittit. **Popl's** sub salomoe pacē
habuit. et ecclia sub cōstantino
pacē floruit vñ letabunda ca-
nit **Oms** **gentes** **plaudite** **ma-**
nibz **Subiecit** **popl's** **nob̄** **In** **o-**
ratione **postulat** **ut** **dō** **cuncta** **nomā**
submoueat **p̄** **eplām** **istantia**
p̄dicatoz **eam** **icitat** **ut** **sic** **dñs**
i **uitutibz** **seruire** **studeat.** **quēad-**
modū **p̄m** **demonibz** **i** **inmūdiā**
seruierat. **gr̄.** **Venite** **filij** **v̄ba**
cōstantini **nob̄** **indicat** **quibz** **po-**
pl's **orbis** **ad** **xp̄ianā** **religiōnē**
inuitat **In** **atta** **magn'** **dñs** **deū**
laudat **quē** **icitate** **ecclie** **lau-**
dabilem **fecerat** **at** **atta** **Expe**
me **d** **im** **ei** **bñ** **querit** **quia** **eū**
deus **deus** **de** **hostibz** **liberauit** **in**
bello **p̄** **usellū** **sc̄e** **crucis** **ubiqz**
p̄texit **Euāgelū** **q̄tuor** **milia**
homi **septē** **panibz** **faciata** **memo-**
rat. **quia** **q̄tuor** **p̄tibz** **mūdi**
septē **donis** **sp̄s** **sc̄i** **illo** **tp̄e** **habū-**
de **xp̄i** **repleuerat** **Offm** **sacrificiū**
cōstantini **exp̄mit** **qui** **se** **deo** **opti-**
lit **et** **xp̄i** **cultū** **icitat.** **Vel** **sac-**
ficiū **laudis** **ecclie** **inuit** **quod**

pro religioso p̄ncipe deo optu-
lit. Vba enī offerenti azarias
cū socis suis ī fornate recitauit
et angelus dñi de incendio eos
liberauit. Ita eccliam quā nu-
per p̄secutio afflixerat constā-
tin⁹ de angustia liberauit. Cōm-
orōne constantini nob̄ innotef-
tit. qua pro statu ecclie posuit.
Presens dñica de **Dr̄ oct̄**
famoso tēplo ī officiat⁹ q̄
a salemone iherosolimus trino
ordine edificat⁹. hoc auro et
gemmais ornauit et cultū dei
p̄ ministeria sacerdotū celebrē
ī eo ordinauit. Cui⁹ laus hic
representat. dñi sic dñs cantat.
Suscipim⁹ deus m̄ t̄ i m̄ t̄ tui
Quibz orō largire q̄ dñe cō-
sonat ī qua ut recta cogitent
et agant orant. **E**plā eis con-
uenit. ī qua filij dei et heredes
regni ei⁹ dñr. qui spū dei agū-
t⁹ gr̄. Esto michi cōcordat. qd̄
lorū illū domū refugij uocat.
Alla autē tederet hoc nomina-
tim et manifeste clamat. quod
ymnū ī syon et uotū ī iherl̄m red-
di deo p̄nūciat. et ī vsu Replebi-
m⁹ tēplū dei sc̄m nominat. **N**otā
dū ubi alla usu insignit⁹. ibi ge-
mina leticia nominat⁹. notat⁹.
Notandū at̄ ubi cūqz iherl̄m se-
bit⁹. longa neuina ponit⁹. et p̄
hoc iubilatio ī celesti iherl̄m ex-

finit⁹. **E**uangelium quoqz cō-
gruit. qd̄ nō om̄s regnū celoz
intrā. qui deū nominauerit
templo t̄m inuocant. dicit. **O**ffin-
at̄ popl̄m humilem saluandū
p̄mittit. **C**ōm. Gustate cōmuni-
one sacerdotū indicat quā subsi-
gura de paribz p̄p̄ositionū su-
mebat. **S**ub gr̄a. **S**alemone
p̄m⁹ dñs templū iherosolimus
fecit. et constantin⁹ p̄m⁹ ip̄era-
toz eccliam rome ī honore
petri et pauli cōstruxit. atqz
helenā mat̄ ei⁹ templū dñs
iherosolimus instituit. **P**̄p̄ p̄m⁹
reps plurimas ecclias edifi-
cauit quas magna dote mag-
nis qz muneibz ditauit. minist-
terio clericoz decorauit. **A** cō-
stantino quoqz dom⁹ dñs fū-
dat⁹. dū ei⁹ iussu celebris nyce-
na synodus cōgregat⁹. ī qua
ecclia dom⁹ dei magnifice edi-
ficat⁹. dū destructis heresibus
fides roborat⁹. **D**om⁹ triptit⁹.
quia ī fide trinitatis ecclia ī doc-
tores. ī cōtinentes ī cōiugatos
diuidit⁹. **A**uro et gemis ornat⁹.
dū sac̄ scriptura et sc̄is uerbis
illustrat⁹. **P**ostqz erga constantin⁹
eccliam ī hac synodo pacificauit.
sc̄a synod⁹ letabunda exclamat.
Suscipim⁹ de⁹ m̄ t̄ i m̄ t̄ tui. **I**n
orōe hūc sp̄m petiuit quo rec-
ta cogitac̄ et age possint. **I**n eplā

hec synodus docet. qd' qui spu
 dei agunt. filij dei et regni ei'
 heredes noscunt. In q' deum
 p'ceptorē iuocat. T' alta deo ym-
 nū p' pace ecclie iubilat. **Elia**
 gelū maxie huic rei concordat.
 qd' hereticos falsos pphetas et
 lupos rapaces nominat. quos
 hic synodus ab ouibz xpi segregat
 In offō poplū humilē saluandū
 p'nuat. In cōm fideles ad con-
 munionē corpis xpi istigat. hoc
 officū frequent' c'ra festū se-
 mare occurrūt. que templū dei
 fuit in quo templo ecclia nuam
 dei suscepit. **D' nona** Post
 septimū annū templū salemo-
 nis dedicat. ideo post septimū
 diem h' d'nica de eadē re i officia-
 ri nōt. In hac dedicatiōe rex cū
 poplō munera deo optulit. z ar-
 cham testamēti cū ymnus z lau-
 dibz templo cōsecrato intulit.
 Quū deū suis uotis exultans
 dicit. Ecce deus adiuuat me. Cu-
 ois pateant aures bene cōuenit.
 qui i templo petentibz desiderata
 cōcedi perit. **Eplā** exhortatiōe
 regis nob' insinuat. qua po-
 plū monuit. ne patres illoz imita-
 rent. qui ydolatre fornicatores.
 murmuratores extiterūt et id-
 cō multa milia ex eis morte pe-
 rierūt. **Salemone** orante in tē-
 plo maiestatis dñi apparuit.
 quā poplō adorans laudauit. hac
 laudem q' dñe dño nr cepit

Alta attendite popule mei legem
 meam ipi dei allocutionē ad poplū
 depmit. **Euangelū** bñ cōcordat. qd'
 singulos debitores ad villicū ue-
 nisse. et debita dñi sui scripsisse
 narat. Quia singuli uotoz pro-
 fessores ad salemonē uenerūt et
 uota sua deo optulerūt. In offō ius-
 ticię dñi salemon poplū ad iusti-
 ciam cohortat. In cōm p'mū q'ite
 eis oia bō pollicet. **Sub g'ra**

Per septiformē spm fide cor-
 roborata i nyrena synodo
 tota ecclia replet gaudio. rex
 ouans cū poplō mundus induit.
 nouo t'pudis. Vñ ecclia letabun-
 da canit. Ecce deus adiuuat me
 In orōe postulat ut ea deū roget
 que ei placeant. In eplā sollicitu-
 do doctorū nobis insinuat. qui po-
 plū ab ydolatria. a fornicatione.
 a murmuratiōe dehortant. In
 g' laudario poplōz i alta hylaris
 p'dicatio doctorū demonstrat. In e-
 uangelio debita dñi p' villicū
 descripta referūt. et p' cōstanti-
 nū uera ecclēsiastica statuta tra-
 dunt. In offō poplū ad iusticiam
 dei puocat. In cōm. regnū dei que-
 rere eos rogat. et sic eis omia a
 deo dari confirmat.

Dominica que sequit. de o-
 ratiōe salemonis et appa-
 riciōe dñi istituit. **Dedicato** nā
 q' templo dñs salemoni apparuit.
 se templū cōsecrasse z ei p'ces

sub g'ra

d'nica 2

pro omnibus que orant exaudis
se innotuit et si legem eius cum populo
custodiat ipse quoque templum cum
populo ab hostibus munuat. **Si** autem
legem eius abiciant ipse etiam tem-
plum hoc cum populo destruat. **Un** salomon
se exauditum exultans dicit
Du clamare ad dominum. **Qui** oro
Deus qui omnipotentiam tuam con-
uenit. que ad diuina promissarum
rentes celestium bonorum consortes
fieri dicit. **In** templo salomonis mys-
teria diuina per leuitas distribuit.
sicut et deus per prophetam precepit. **h**is
eplam diuisiones ministracionum
innotescit dum alii sapientiam alii
scientiam alii gratiam linguarum alii
interpretacionem sermonum datam
describit. **gr.** Custodi me domine ora-
tionem salomonis insinuat. qua et
per custodia templi orat. **Al**ta ue-
ro exultate indicat quomodo populum
ut sacerdotes iubilate deo instigat.
In euangelio expresse promissio dei
ad salomonem notat ubi ingressus
templum dixisse legitur. **Dom**us mea
domus orationis uocat. **Com**minacio
autem eius in eo loco ubi dicit inimici
tui ad terram prosternet te. et non
relinquet in te lapidem super lapidem.
In offio. **Ad** te domine se ipsum deo sale-
monis comendat. **In** com. acceptabis
vota iterat. **Sub** gratia. **Qu**is fide
in nyrensi synodo roborata. gloria domini
in ecclesia apparuit. dum multa signa

per suos exereuit. **Un** ecclesia per
sua glorificatio et per hereticorum
deiectio exultans dicit. **Du**m
clamare ad dominum. **In** oratione
exorat ut etiam bonorum celestium
consors fiat. **In** eplam autem distin-
guntur per quos mira gesta leguntur.
Alii quippe sermone sapientie
predicati fuerunt. sicut flauianus anti-
ocenus episcopus et didorus episcopus qui
primus choros alternatim psalle-
re instituerunt. et alii quia plures
multis libris hereticis refutauerunt.
Alii sermone scientie icluti exite-
runt sicut athanasius alexandri-
nus episcopus qui fidem catholicam
in quicunque uult exposuit. et eu-
sebius cesariensis episcopus qui his-
toriam ecclesiasticam edidit. et
basilius capadocensis episcopus. et
gregorius nazarenus et isidorus
crisostomus constantinopolitani
episcopi et alii qui plurimi qui do-
quente illo tempore ecclesiam illustra-
uerunt. **Al**ii fide uernabant sicut
constantinus imperator. qui tunc fide
precepit et alii qui multi qui tunc
fidem scriptis et dictis defende-
bant. **Al**ii gratia sanctorum fuerunt
sicut antonius et alii egypti pa-
tres qui multas sanitates in po-
pulo fecerunt. **Al**ii operatione uir-
tutum resplenderunt sicut mar-
tinus tironensis episcopus. et nicolaus
myrensis episcopus. et epiphanius
cyprensis episcopus. et alii plerique

qui mitis uirtutibus mundū de-
 corauerūt. Alij pphēciā ut iohēs
 heremita habebant alij discre-
 tionē spiritūū ut macharius
 radiabant. Alij gnā linguarū
 acceperāt. sicut effrem et ihero-
 nimus. et alij q̄ plurimi qui he-
 breā grecā et latīna linguam
 ta differēbant. Alij interpretatio-
 ne linguarū rutilabant. sicut idē
 iheronimus pbr̄ et ambrosius me-
 diolanensis ep̄. et augustinus
 yponensis ep̄. qui sacras litteras
 interpretantes exponēbat. Que
 dona ip̄e custodiri ecclīa i gra-
 dia postulat in alta deo postu-
 lat pro donis uibilat. In ewange-
 lio dñs templū ecclīe ingredi
 et uidentes ac ementes spū-
 tualia eicē d̄r et domū suam
 domū sronis uocasse. eamq̄ des-
 tructam cū fletu pdicasse. fort̄
 Quod ptim sub uuliano conti-
 git partim sub antixpo futm̄
 erit. Sub uuliano namq̄ et ad
 terram prostrata. quia a gen-
 tibus est concultata. Sub antixpo
 lapis sup lapidē nō relinquet̄
 cu elā ab inuicem dispoigent̄
 In offō ecclīa se totā deo commē-
 dat. In cōm sacrificiū laudis deo
 imolat. Notandū qd̄ ewangelīū
 hic legit̄ in quo d̄structio desmuc-
 tio iherosolymarū pdicat̄. quia in
 hoc mense et prius a nabugodo-
 nosor et postmodū a romanis
 in eodem mense legit̄. **D̄r vi sub
 lege**

Regina saba iherosolymis p-
 perat salemone et templū
 ei⁹ uidere desiderat aurū et
 gemas optulit. vñ hec dñica iōssi-
 cicari pmerit. Vasa at templi in
 laudem dei erupit vñ ecclīa sub fi-
 gura ei⁹ sic canit. Deus i loco s̄o
 ei⁹ suo. Cui orō. Deus qui habun-
 dantiā pietatis tue conuenit i qua
 petit ut deus det qd̄ orō petere
 nō psumit. Eplā ei⁹ cōgruit. quia
 audita sapientia salemonis se
 ip̄am despicit. dicens grā dei sū-
 id qd̄ sum. gr. laudem ei⁹ exp̄mut
 i quo dicit qd̄ ei⁹ in deo sperauit
 et ex uolūitate ei⁹ confitei uelit.
 In alta dñe deus mente deo uibi-
 lat. que salutē nominat. duo hoīes
 qui i templū intrabāt. salemone
 regina erat. Ille de bonis opibus
 suis gloriabatur. illa humilit̄ ut
 publican⁹ deū deprecabatur. In offō
 exultabo te dñe laus ei⁹ denotat̄.
 quia se a dño susceptā gratula-
 bat̄. Cōm honora dñm de tua sub-
 stancia munera regine inuit̄ q̄
 dño obtulit et iustificata i domū
 suam descendit. Salemon iherlm̄
 templo iaurato inuolat que regi-
 na de ultimis finibus uidē uenerat.
 et cōstantin⁹ xpianā religionē
 p̄ egregia ciuitatem cōstantino-
 politanā auerit. quā ecclīam
 undiq̄ cōfluens uisitac̄ desiderat.
 Regina aurū et gemas attulit
 et ecclīa sapientia ut auro ful-
 gidos. et uirtutibus ut gemis splen-
 didos ptulit. Vñ uero salemoni

sub gra

xpo de eius templo letabunda pfallit
Deus in loco suo **O**ro elian-
gelico publicano bn conuenit qui
petit ut deus dimittat que coficia
metuit et adiciat qd' oro no pre-
sumit quia uidelicet ecclia que
de idolatria quasi de finibz mundi
ad xpm venit celestia petere no p-
sumit **Q**ui epla concordat. in qua
se mouina clamat **I**n gr no coar-
te sed ex uoluntate ei cofiteri p-
nunciat **I**n alta dnm salutis sue
laudat **I**n phariseo euangelium sup
bus grex hereticorū in publicano
accipit huius populorū catholicorū
In offo laudes ecclia deo soluit qui
eam ad se uenientem suscepit **I**n
Com cam hortat ut bona sua cu
membus xpi partiat et sic iustifi-
cata ad patriam paradisi reuertat
In com etia gras deo agit quia tuc
frumentū et uinū colligit **Dr vij**
Salemone mortuo regnū di-
uidit ideo et mensis septem-
ber i hystorias diuidit ptit prior
ps ei i una hystoria solidat. sequens
i diuisa mutat quia et regnū iu-
da i una familia dauid stabilis reg-
nū aut isrl a pluribz inadiū vn
et hystoria de hys qui gentibz int-
mixti erant ut iob. tobias iudith.
hester legit quia post mortē sale-
monis reges cu poplo derelicto
cultu dei cultu gentiliū admisce-
bant **Q**uid helias ppha protu-
biuit cuius uita huic dnice officiu
inuit **D**ū enī aiām ei auferre

quererent in solitudine fugit et
sic pres ad dnm fudit **D**eus i ad-
iutoriu meū intende **Q**ui omnis
omnip et misericors deus cōpedit.
que deo digne et laudabiliter a suis
seruiri astruit dū rebellibz celū
tribz annis et sex mensibz clausit
Eplā ei congruit que dicit litte-
ra occidit sp̄r at uiuificat quia
quererant iudei eū occidere deus
qui sp̄r e uiuificat **I**n gr bndictū
dnm. dno i omi tpe bndicit i alta
Dne refugiu ad deū laudans cō-
fugit **E**uangelium ei consonat qd
mutū et surdū a dno curatū nar-
rat quia helias iudaicū poplū
in lege dei surdū et a laude dei
mutū in cultū dei reuocat **O**ffm
p̄rat est moyses orōne helie ex-
p̄rimuit quia ira dei a poplo sicut
moyses amouit **C**om. de fructu
operū tuorū laudem popli inuit quā
data pluuia de fructibz terre deo
Constantino **S**olut
quoq mortuo ecclia ab her-
eticis scindit et i pres diuidit **I**n
ps i catholica fide roborat **A**ltem
i mltā scismata pmutat **Q**uia
ergo turba hereticorū uerū de cul-
tū deserens poplū catholicū uelut
reabel heliam impugnat ideo sic
ad dnm clamat **D**eus i adiutoriu
meū intende **Q**ui i orōne suppli-
cat ut ad p̄missiones dei sine offe-
sione hereseos curat **E**plā p̄scen-
tione ei deponit ubi dicit littera
occidit sp̄r at uiuificat **H**ereticū
enī catholicos occidebant quoz aīb

deus unificabat Et quia chato-
 licus popl̄s ī om̄ibz vicit. ideo ī gr̄.
 deū ī om̄i tpe benedicit. in alta deū
 refugiu suū dicit In euangelio
 surdus et mutus hereticorū grex
 accipit. qui uerā fidē audire et ca-
 tholicā religionē cōfitei p̄ catholi-
 cos cōuertit. Pro quo ecclia ī offō
 p̄rat. ne ei deus irascatur. In cōm̄
 catholici deo grates soluit p̄ bonos
 que de conūsis habunde fluunt.
 Hoc officiu ideo nūc agit. quia in
 hac septimana obiit moysi legit.
 Ideo etiā hystoria iob nūc legit. qz
 iob et moyses cōtemporanei erāt
 inueniunt. Et quia intra hostes cō-
 stitit. auxiliō moysi destituit. sic
 ad deū clamae intelligit. Deus ī
 adiutoriu Qui ī orōne postulat
 ut ad p̄missa dei scilz ad terram
 r̄p̄missionis sine offēsiōe hostiū
 curat. Eplā specialit̄ ad moysen
 spectat in eo loco. ita ut nō possent
 filii isrl̄ intendē in facie moysi gl̄am
 vultū ei. Popl̄s p̄ moysē ioseph du-
 rem recepit. ideo ī gr̄. dnm̄ b̄ndicit
 In alta deū refugiu sibi factū astru-
 it. In euangelio idē popl̄s describit.
 qui ī lege dnm̄ surdus et mutus dicit.
 p̄ quo moyses ī offō p̄rat. ut ab
 eo furor dnm̄ auertat. Cōm̄ defrui
 operū laudē popl̄i inotescit. quam
 terra possessa de fructibz soluit
 ubi habundancia vini et olei ha-
 buit. In hac etiā cōm̄ laus ab ec-
 clesia deo soluit. quia hoc tpe fr̄s
 vniū vini colligit.
Hec dicitur mutuaui officiu

ab helys eo p̄p̄ta Samaria namqz
 ab hostibz obsessa fame et angustia
 erat oppressa. Sed meritis helysei
 multitudo hostiū fugat. ciuitas a pe-
 riculo liberat. Qui ī obsidione deū
 sic inuorat. Respice dñe ī orōne
 postulat ut popl̄s p̄cepta dei dili-
 gat. quo eū a piculo eripiat. Per
 eplā inuorat qd̄ isrl̄ p̄ transgres-
 sionē legis pariat. Dicit enī. lex
 p̄p̄ transgressionē posita ē. In gr̄
 Respice dñe deū inuorat tū cū rex
 decolori iusserat. quia mulier fi-
 liū suū ob famem comederat. In
 alta. Venite exultem̄ dno deum
 laudac̄ monet qui eis ī castro
 oem̄ habundancia daturus foret
 huius facie ī cōfessione puenirent.
 qui ab hostibz eū eriperet. In e-
 uangelio ī latrones incidisse. et
 a samaritano legit. curat. fuisse
 Quia uidelicet popl̄s isrl̄ latro-
 nes incidit dū popl̄s gentilis eū
 obsedit. de quibz alios spoliauerat
 alios vulneratos semiuuos reliq̄-
 rūt. Quie samaritanos scilz hely-
 seus curauit. dū eū a piculo p̄e-
 ribz liberauit. In offō. In te sp̄au
 deū p̄ libertate popl̄i glorificat.
 In cōm̄ panē de celo pro habunda-
 tia collata ei gratificat.
Sic ecclia a iuliano inping-
 nat. fame et flagris anxiat.
 Que ad dnm̄ sic clamat. Respi-
 ce dñe. In orōne fidei sp̄ei et ca-
 ritatis augmētū postit. quo pro-
 missa dei consequi possit. Quia
 p̄missione eplā indicat que

sub gr̄

abzalye xpm pmissu nūciat. In gr̄
uēnū ecclia auxiliū inuocat qui per
secutionē s̄ ceteri post bellū illaturū
p̄cedit. In alta poplū conuocat
deo laudes iubilat. qui cū p̄empto
tanno a p̄iculis eripuerit. **E**wange
liū b̄n̄ consonat. quod hominē latro
nes incidisse. et a samaritano cu
ratū fuisse. narrat. quia xpianus
poplū latrones incidit. dū a p̄secu
toribz multa crudelia p̄tulit. scilicet
desp̄ohat. **U**lnem. uariis modis
cruciat. **Q**uē uerus samaritanus
ad stabulū duxit. dū cum xp̄o ad
gaudia p̄disi duxit. In off̄o pro
tyranni occisione. et sui creptio
ne gr̄as agit. In cōm p̄ collatis
b̄n̄ficijs laudes cōtinuit. **D̄ xiiii**

Sequens d̄n̄ica a rege ezechia
instituit. **Q**ui dū usq̄ ad
mortē egrotauit. sic ad d̄m̄ om̄
uit. **P**rotector noster a d̄ b̄n̄ in
oratione d̄r. **C**ustodi d̄n̄e. quia
sine te h̄uana mortalitas labit.
Qui ysayas p̄ph̄a p̄dicit mortis eua
sionem. xpi incarnationē. oīa ecclie
s̄c̄e mysteria. et fut̄a sc̄oz p̄m̄ia.
Que p̄ph̄etia notat. i eplā sicut
est ibi p̄fructus sp̄s est karitas.
gaudū pax et recepta sanitate
rex ad templū ascendit. deo gr̄as
retulit. **Q**uias laudes gr̄ bonū ē
cōfiteri d̄no et alta. **Q**uoniam
deus magn⁹ d̄ns cep̄mit. **E**wange
liū ei cōsonat. qd̄ decem leprosis
mundatis unū redisse. et gr̄as
retulisse cōmemorat. **Q**uia cū
d̄ns multa b̄n̄ficia regibz isrl̄ et

uida cōtulerit. solus ezechias
p̄ acceptis b̄n̄ficijs debitas gr̄ates
retulit. **O**ffm̄ b̄n̄ cōuenit ubi d̄ns
angelū suū qui plus q̄ clyxx de
hostibz occidit et regē poplū q̄
deū timēntes a p̄iculis eripuit.
Cōm p̄anis quē ego dabo. oracu
lū ysaye inuit. quo xpm p̄ h̄uana
saluacōe fut̄m̄ p̄c̄m̄t.

Hec ecclia sub typo theodosij
maioris canit. qui defensor
ecclie extitit. **P** quē d̄ns eccliam
ab hereticis p̄ceit sicut ezechiam
isrl̄m̄ ab hostibz munuit. **O**ro
uero representat eius uerba. **C**ustodi
d̄n̄e eccliam t. p̄p̄. **E**plā que uici
a et uirtutes replicat. synodū cō
tpe collectā insinuat. in qua cō
uicia rep̄bant. uirtutes sequende
affirmant. gr̄. et alta laudes regis
depm̄t. quā p̄ concordia ecclie sol
uit. **E**wangelū b̄n̄ cōcordat quod
unū de leprosis gr̄as egisse narrat.
quia solus hic de hereticis regibz
i catholica fide d̄m̄ laudasse narrat.
Un̄ sicut sicut i offertorio d̄r. **A**n
gelus d̄m̄ se imisit. et eū de oculis
malis eripuit. **C**ōm inuit quā p̄
penitentiā ab ambrosio ei iudictā
panē xpi. et cōmunionē ecclie p̄
meruit. **I**deo h̄ d̄n̄ica nūc cantat.
cū hystoria de tob̄ia recitat. q̄a d̄ns
angelū suū misit. qui tob̄iam acc
titate. filiū suū a p̄isce. samam a
demonio liberauit. **O**ffm̄ quoq̄
Inmittit anḡls ad festū sc̄i mycha
elis respicit q̄ tūc t̄pis occit.

Primo in hac septimana clerici
ordinantur quia ab ysaiasep̄te do-
na s̄p̄t̄ s̄c̄i p̄nominantur a cuius p̄p̄he-
cia hec d̄n̄ca i officiat. Ideo autē
i septembri fit ordinatio quia sc̄dm
legem i hoc mense fiebat tabnacu-
loꝝ celebratio. Ordinati s̄nt cr̄u
eccl̄ie ministri de s̄ tabnacu-
li. Ideo uero fit i tertia ebdomada q̄
i t̄rio t̄pe ab apl̄is c̄stituta. **Id̄ iii**

Quarta etate leuite a dauid
et salemone i ministerio tē-
pli ex p̄cepto d̄ni dist̄buit̄. Ideo
feria quarta ordinandi in minis-
teria templi dei sc̄lz eccl̄ie eligūt̄.
Illi ex lege p̄cipit̄ istis ex sp̄u s̄c̄o
dicit̄. Exultate deo. Due lectio-
nes legunt̄ quia ordinandi i mi-
nistros et sacerdotes distingunt̄.
Una lectis t̄pi septembri cōuenit
que cōphendit̄ aratorē messorē
et calcatorē uic mittentē semē
dicit̄. Alia ordinandis congruit
que h̄s̄d̄m popl̄m docuisse astru-
it. Qui deū sic laudat. Quis si-
cut d̄ns. Euangeliū i ieiunio con-
sonat qd̄ gen̄i demonioꝝ i nullo
nisi i orōne et ieiunio exire p̄re-
dicit̄. In officio electus clericus di-
cit̄. Accidit̄ i mandator̄ i cōm̄
Comedite pingua popl̄m hortat̄
ad gaudia. **Feria sexta** penitentiā
ordinandoz repr̄sentat quibz sp̄s
s̄c̄o clamat̄. letet̄ cor querentū
d̄m. Qui i orōne orant ut deo
cor̄pe et mente placeant. Lectio

ad cōfessionē eos instruit et ueniā
p̄mittit. Qui i gr̄. deū sic uocant
Comit̄ d̄ne. In euangelio consolāt̄
ubi penitenti mulieri p̄c̄c̄a dimis-
sa narrant̄. Qui repleti gaudio
clamant i off̄o b̄ndic̄ aīa mea d̄.
In cōm̄ rogant ut deus p̄c̄c̄oz op-
probriū ab eis auferat. **In sab̄bo**
ordinandi ad gr̄am uocant̄ quibz
sic clamat̄. Venite adorem̄ d̄m.
Quatuor lectiones legunt̄ quia
ordinandi i q̄rtuor sc̄lz iaculos
subd̄paratos. Dracones p̄bros dyti-
guūt̄. **I**n lectione illoꝝ doctrina p̄
gr̄ significat̄ illoꝝ uita. Deinde
lectio danieho de t̄bz pueris legit̄
qui i fornace p̄bant̄ quia minist̄
eccl̄ie i camino t̄bulacionis examu-
nant̄. ymn̄ b̄ndict̄ es sc̄p̄t̄ q̄ eis
deū i om̄i t̄pe b̄ndic̄e p̄cipit̄. Deinde
de epl̄a de p̄mo et sc̄do tabnacu-
lo recitat̄ quia si nūc i tabnacu-
lo eccl̄ie digne seruiūt̄ i celesti tabna-
culo sacerdotes agni erūt̄. De qua
p̄missione tract̄ iubilat̄. Laudate
d̄m. Euangeliū eos monet ne doc-
trina illoꝝ sit sterilis ut arbor in-
fructuosa nec uita illoꝝ terrenis
dedita ut mulier incuruata. Qui
auxiliū dei in off̄o implorant. D̄ne
deus salutis. In cōm̄ mense septi-
mo p̄ septiformē sp̄m i tabnacu-
lo dei sc̄lz eccl̄iam dei septē gradibz
introduci admonent̄. cuius festa ce-
lebrant̄ docentur. **D̄n̄ca xv.**

Hec d̄n̄ca accepit officiu de
rege iosia cui iheremias p̄p̄ha

i sab̄bo

d̄n̄ca xv

prodit iherusalem destructionem et populum
in babilonia captiuitate. Qui pro
muit populum congregans legem dei
neglectam custodiri instituit. Quasi
uocatione introitus misse inuit. In
clina domine aure tua. Letifica animam
serui tui. Qui oratione ecclesiam tuam domine
concordat. quia ut deus mundet et
muniat rogat. Epistola nobis insinuat
qualiter legem dei custodiri prece
rat. Bonum inquit facientes non defi
cient. Ergo operentur bonum. Item exhor
tatio eius in gratia bonum est confidere in
domino. Domine exaudi orationem meam
et ex
pauit. Alii cantant. Atta. Confi
temini domino et inuocate. quod iterum
ei conuenit ubi populum ad laudem dei
inuitauit. Alii cantant. Atta. Para
tum cor meum quod ei bene congruit
qui cor suum ad preceptum dei prepa
rauit. Euangelium eius pactum inuit
quod cum populo de obseruantia legis
pepigit non potestis inquit deo serui
re et mamone. Querite regnum
dei. In officio. Expectans deum lauda
uit quoniam ingens pascha cum populo ce
lebrauit. In eodem. Qui manducat
consolatio dei notat quia cum per prophetas
consolabat. **Sub. g.** **H**ec ec
clesia sub typo theodosii iunioris
celebrat qui ea pace et concordia
confederauerat. Iosias namque
obseruantiam ab antecessoribus suis
neglectam imo abiectam restaurat
et theodosii ecclesiam a tyrannibus
et hereticis graueri ueritatem

pacem et christi laudem glorificat. Qui
sic pro se deum inuocat. Inclina domine.
In oratione uero supplicat ut deus
ecclesiam mundet et muniat. Per
epistolam eius exhortatio iudicat quia
sacerdotes ad concordiam exhortant.
Non similes inquit corrupti sunt ma
lorum inuicem persequentes etc. In gra
monet eos in domino sperare in altaria
fuerunt ut. Paratum deum laudare.
Euangelium bene conuenit quod a
seruicio diaboli prohibuit regnum
dei et iustitiam querere instituit. In
officio pro concordia ecclesie deo prela
uit qui canticum nouum in os suum
misit. In eodem ab ecclesia letificat.
dominus in deo manet et deo in eo nunciat.
Post iosiam iherusalem destruit.
populus captiuus dicitur. idcirco in
mense hystoria machabeorum qui
ab aduersariis premebantur legitur.
populum captiuum ezechiel consolatur
de quo prius dominica iustificat. Qui
sic pro se clamant suscipere michi
domine. **P** populus autem sic orat. Qua
nos domine. Epistola eius affectum exprimit
que pro populo habuit. Obsecro
inquit uos ne deficiatis tribulatio
nibus. In gratia timebunt gentes redi
ficationem iherusalem prophetat ubi dicit.
Quis edificauit dominus syon. In altaria
uero. In exitu reuersione populi pro
nunciat ut sicut olim de egypto ce
erant ita nunc de babilonia exire de
beant. Euangelium consonat quod
mortuum a ciuitate elatum sed a domino

g. 71

+ legis

resuscitatu memorat Ram in
 ducis poplō q̄si mortuus ad sepul-
 crū effererat. dū de iherlīm i baly-
 lonē captiuus ducebat. **C**au a
 dño suscitāt. dū ad patriam reuo-
 rat. In offō p̄phā ut poplō diuinū
 auxiliū uocat ut se ab hostibus
 eripiat. In cōm Dñe memorabor
 iusticiā dei laudat

Sic post theodosiū roma a gen-
 tibus uastat. xpian⁹ poplō cap-
 tiuat. **Q**uē ordo doctorū multipli-
 cit̄ consolāt. sed p̄cipue sc̄o augus-
 tin⁹ in libro qui de ciuitate dei inti-
 tulat. **E**ado ergo doctorū p̄ se sic
 deū uocat. **M**iserē m̄ dñe p̄ poplō
 sic orat. **Q**ua nos dñe. In eplā cō-
 stancia poplō p̄dicat. quē monet
 ne in tribulationibz deficiat. In gr̄
 dicit qd̄ gentes deū timere et oēs
 reges glām ei⁹ debeant. in attā deū
 tribulatiōē laudant. qui eos de po-
 pulo barbaro eruat. et sc̄ificatio-
 nē suā i eis faciat. In euangelio
 mortuus suscitāt. memorat. et
 ip̄s resurrectio ad uitā p̄dicat.
Qui poplō diuinū auxiliū i offō
 implorat ut a malo eripiat. In cōm
 iusticiā dei magnificat. **De xvii**

Dominica que seq̄t̄ a danie-
 le p̄phā instituit. **H**ic ita p̄-
 tinentate posuit. regi sompnia expo-
 suit. **S**usanna de morte eripuit.
Ipm uero deus de lacu leonū libe-
 rauit. quē sic laudans exaltauit.
Iustus es dñe. In orōe da qd̄ dñe
 poplō tuo. deo supplicat ut poplō

qui pro meritis indicit indulgentiā
 sentiat. In eplā se victū clamat. po-
 plm captiuū ad paciētiā roborat.
 In gr̄. beatā gentem tantat quā dō
 flagellando uisitat. In attā **D**ilexi
 deo plauidit qui uotem ei⁹ exaudi-
 uit. **E**uaḡtm ei bñ cōgruit quia
 daniel susanna saluauit ac dimisit.
Ipe i nouissimo loco recubuit dū se
 int̄ captiuos esse doluit. **P**ed rex
 eū ascendē iussit sup̄. **D**u regni
 p̄ncipē post se cōstituit. **O**ffm o-
 rāu dñm. m. e. d. sp̄alit̄ orōnē ei⁹
 exprimit quā p̄ poplō oppresso ha-
 buit. In cōm **V**ouete poplōm monet
 ut uota sua deo reddē festinet. qui
 sp̄m p̄ncipū abstulit. dū nabugo
 donosor int̄ bestias esse censuit.
 balthasar hostibz occidēdū t̄didit.

Der hoc officiu cler⁹. **Sub g**
 nūc recolat. quod olim i ecclia
 sub iustimano cōtigit. **H**ic impa-
 tor poplōm a gōtis captū ut occisū
 doluit. et dei iudiciū hys uerbis ex-
 tulit. **I**ustus es dñe. In orōe p̄ poplō
 flagitat ut qui dei iudicio pro me-
 ritis gentibz tradit⁹ erat. indulgē-
 tiā sentiat. In eplā admonicio
 doctorū insinuat. quā poplō ad pa-
 cientiā corroboret. In gr̄. beatam
 gentē p̄dicat quā dñs hic flagel-
 lat. In attā **D**ilexi rex deo plauidit
 qui eū exaudiuit. **E**uaḡtm ei con-
 uenit ubi dicit. qd̄ eū dñs ascendē
 sup̄ fecerit. et ei glām corā cunctis
 tribuerit. **O**ffm p̄tes ei⁹ exprimit
 quas p̄ poplō liberatiōē fudit.

sub gr̄a

tyrannie

In cōm sacerdotes poplū monent. ut uota terribili deo redderent tarent qui spm pncipiū abstulit diu alaricū theodosiū totū regnū pxiuauit uans tartaris tradidit. Notandū q̄ i usu offertorū cantatur. Michael uenit i adiutoriū. quā h̄ dñica aliqñ c̄ra festū s̄i michaelis occurrat. ut quia memoria s̄i michaelis sub p̄dicto pncipe constituta sit.

T huius dñice officio representat̄ danielis orō. et angeli gabrielis collocutio. Transactis quippe lxx̄ annis in captiuitate grauit̄ damel pro popli libertate. Cui anḡs gabriel apparuit. et poplū a cyro dimitte dū. et xpm̄ p̄ hūana liberatione nasciturū innotuit. Intra h̄ ergo uerba danielis representat̄ quibz sic p̄ salute mūdi clamat. Da pacē dñe. sed i orōe p̄rat̄. Dirigat dñe. ut eos misericordia dei p̄ueniat et sequat̄. In eplā p̄phetia angeli intimat̄. in qua michael eis de esse nulla grā p̄dicat̄. In gr̄ p̄ poplō de anḡti p̄missiōe letat̄. quia poplō i domū dñi iturū p̄nūciat̄. In usu orat̄ ut pax poplō fiat. In attā laudate dñm om̄s gentes monet ut liberandi deo uibulent. In ewāḡto poplū exhortat̄. ut patria legem moysi in duobz p̄ceptis dilectionis imple nō obliuiscat̄. In offō. Sanctificauit. m. a. d. eos instruit ut reuēsi altare dñi cōstruat̄ sicut moyses p̄cepit. In cōm tollite hostias mandat ut dōna deo p̄ grā actiōe offerat. **Sub grā**

dñica xviij

sub grā

Per hęc ecclia resoluit. que diuina grā tpe gregoriū pape dona ei contulit. Romanū quoq̄ et longobardi int̄ discordes fuerūt. sed p̄ orōne gregoriū sic orasse intelligit̄. Da pacē dñe. In orōne p̄ceat̄. ut eos misericordia dei p̄ueniat et sequat̄. In eplā intelligit̄. cū admonitio. quā fecit p̄ pacis uinculo. In gr̄ letat̄. quia pax ab eis laudat̄. In usu demus orat̄. ut pax int̄ tribz scilz ecclie fiat. In attā poplū monet. ut deū p̄ pacē laudet. Ewāḡtū inuit̄. qualit̄ poplū i gemina dilectiōe copulauerit. Offm̄ uero inotescit. quod sacrificiū laudis p̄ popli salute optulit sicut moyses olim p̄ poplō fecit. In cōm at̄ impat̄. ut sua cōcordia deo hostias laudis offerat. hęc due cōmunionē scilz uouet̄ et tollite poplū monent. quatin̄ decimas t̄ero offerre nō tardent. **Dñica xix**
Sequens dñica officium de p̄cipatu tyris regis accepit. qui poplū captiū abire p̄misit. Cui poplō zorobabel atq̄ sacerdotes uerba dñi armūciant. cūq̄ ad reuertendū confortant̄ ita dicentes. Salus popli ego sū dicit dñs. In orōne op̄at̄ et misericors deus deprecant̄. ut popli solū deū sectent̄. In eplā monet eos nouū hōiē p̄ iusticiā induē. quo deo duren te ad patriā possint redire. Poplō uero iam p̄gens deū i gr̄. sic inuocat. Dirigat̄ dñe. i attā. **Decima**

dei deo plaudit. qui cum eo virtute fecit. et
 quia cum ab hostibus redemptus. **Evā**
 gelium recordat quod ihu in ciuitate
 sua venisse narrat. quod populum cum
 ihu sacerdote in iherosolimam redisse con-
 stat. In offio pro reuisione deo sic
 officiat. **Si ambulauero et reliquum**
 in com. Tu mandasti legem dei
 te custodire pronunciat quoniam ut imple
 valeant postulant. **Sub gra**

Hoc etiam officium principatum
 magni karoli conuenit qui
 primum romani regnum in germaniam
 distulit. Cui ecclesiastica iura
 egregie nobilitauit. et populum dei
 strenue gubernauit. Per quem salus
 populi dominus fuit dum cum ab hostibus
 defendit. Hic oratione sua in gra-
 dali ad dominum dixerit. cuius dexte-
 ra in illa virtute cum eo fecit. Et quod
 in offio manu sua super inimicos illius
 extendit. Ideo in com. mandatum eius
 cupidiuit. **Omnia xx**

Non hunc mensem quo hysto-
 ria vidi dominum de prophetis can-
 tat illud tempus representat quo
 post reuisione a captiuitate iherosolimam
 redificat. Tunc uero per zacharia-
 nam et aggeum esram et malachiam
 aduentus christi pronunciat. de quorum o-
 pibus hunc dominum officiat. Postquam
 enim reuisi urbem destructam et tem-
 plum incensum viderunt euilantes cla-
 mauerunt. **Omnia que fecisti nobis**
Qui in oratione petunt ut diuina
 misericordia eorum corda dirigat. cum
 ei sine ipso placere non valeant. In
 epla dicit quod tempus redemerunt eo
 quod dies mali fuerint quod pecunia

bellis ab hostibus se redemerunt quod
 eos longo tempore edificare prohibuerunt. In
 gra. **Orati omni deum inuocant ut eorum**
 opem faueat. In alla. **postquam eos consolatur**
 quia qui confidunt in domino non con-
 mouentur. **Evangelium** eis cognuit ubi
 rex nuptias fecit. quia videlicet eo
 tempore assuerus rex nuptias cum hestet
 fecit et multos vocauit. **Sicut** uiderunt
 populus ad nuptias uocatus uenit
 qui de captiuitate ad patriam rediit
 et dominus plebis sue copiam pro legis ob-
 seruantia inuit. **In ipso** in offio de re-
 ditu suo exultant dicentes. **Super flu-**
 mina. **Postquam** enim esdras uenit et eis
 reedificare cepit sic ad dominum in com. ora-
 uit. **Memento** uerbi tui. **Sub gra**

Hoc etiam totum ad christianum populum re-
 fertur qui ab huns sive hun-
 garis uastatus sed fideles impatores
 superatis hostibus in laudem dei postmodum
 condidit. **Sequens** dominica de hysto-
 ria hestet in officio. pro qua populus
 dei ab iminenti periculo liberatus et prope-
 nes aduersariorum exterminatus. **Hec** pro
 populo isdem uerbis deum inuocant. **In**
 voluntate tua domine. **In** oratione familia
 tua orauit ut deus uniuersa aduersaria
 excludat. **In** epla afflictio iudeorum ex-
 pmit quibus tunc erant colluctatio aduersus
 principes et potestates contra mundi recto-
 res. **In** gra. **Domine** refugium ad deum pro reu-
 niu fugiunt eiusque auxilium petunt. **In** alla
 de profundis pro tribulatione sua clamat
 et magis eos dominus liberat. **In** regulum in eua-
 gelio cuius filius infirmabat assuerus intel-
 ligit cuius dilectus amon ad morte traher-
 bat. **In** offio uir erat mardocheus accipit

sub gra

qui ut iob grauit temptat
sed pbatus similiter magnificat
Qui in rom In salutar tuo deo
gras agit quod de psequeribz
se iudiciu fecit Notandu qd
offo vit erit verba no repe
tunt quia egrotanti et loqui
conanti Verba incipiunt et se
pius icepta uix pfiunt In versibus
iob egrotans accipit In offo hysto
rie scriptor no egrotans itelligit
Iob at xpc designat qui p nobis
doluit et se ipm i sacrificiu pat pro
mundo optulit et hoc versus expri
mit. offm at eccliam sigcat que
xpm iugit imolat. et cu p nobis
oblatu comemorat Hec etia dnica
nrm tempus exprimere videt quo
pls fidelu ab aduersariis affligit
sed orone ecclie et sapientu labore
ab hostibz eripit Presens dnica
videt ab hystoria uidith istituta
pls naqz dei du ab holoferne i be
tulia obsideret ad deu sic clamas
se itelligit Si iniquitates observa
ueris dne Oro uero De nr refu
guu oracione uidith inuit qua plo
indulgentia et pacem petit Epla
at cosolacione principu demonstrat
qua plm afflictu subleuabant Et
Ecce qm bonu gaudiu pli expmit
quod uidith reusa habuit cu caput
holofernis attulit Alla uero Lauda
tia mea gaudiu ipm uidith insinuat
qd de victoria et pli liberacione exul
tat Porro ebangelu bene concor
dat qd regem rone cu serus suis
posuisse comemorat Qui et na
bugodonosor qui et cambyses cu

sus consiliu habuit qm uniusa regna
subiugae disposuit Qui dicit ni
lia talenta debuit i hac significatio
ne holofernes fuit qui pro magno
honore sibi collocato debitor regis
exerat hic egressus coserui i car
cere misit du holofernes cu extern
tu egressus omne plm i angustia
misit Sive coserui i carcere misit
du achvor ducem piculo submitit
Offm recordae mei dne orone in
dich representat. qua deu i piculo
inorant inorat. quatin verba ei
cora pncipe holoferne placeant
Com Dico uobis. cosuone achvor
sonae videt qui pento holoferne
plo dei apponit **Sub gra**
Ouia totus pls fidelu ab ex
ordio mundi usqz i fine unu
corpus ecclie dr. aliqu de tnsactis
aliqu de futuris diuina officiu in
stituit Un hoc officiu ad tpa anti
xpi refert sub quo ecclia grauit
affliget sicut hnc pls sub habu
godonosor afflictus legit Porro
ecclia de sua afflictioe sic ad deu
clamat Si iustates ob ser d dem
orat ut ei deus pacem tribuat
eplam pdicacio helye et enoch
denotat qua afflictu eccliam co
solant In gr et alla gaudiu ecclie
insinuat quo de cosis iudeis gra
tulatur Ewagtm optime cogit in
quo rex nacione cu serus ponit qz
xpc rex uerus tuc ad iudiciu ueniet
qui a cunctis actus singulor exiget
Anticip etia rone cu plis ponet
qz cunctos sibi subde disponet Con
serui i carcerem mittet qz cunctu

ipsum sibi rebellum crudeliter affliget
 Officiis oratione ecclesie expiunt qua deum
 sui recordari possit. **Om** deus ex
 audiens cuius liberabit dum antixpi
 in tentorio suo exanimabit sicut ho
 loserne p iudith in tentorio suo truci
 dant. **Om** uero gaudium inotescit
 quo iusti sup hys gaudebunt qui
 post iteritum antixpi contendi erunt

Dominica que **Dicitur xxv**
 officio cantus caret ubi in
 ewaglo dñs censu cesari
 reddi iubet illud tempus denotat quo
 omnis populus sub magno alexandro i
 luctu erat que ipse varijs bellis
 oppressit et censu sibi daci copulit
 illud etiam tempus expiunt quo anti
 xpi uniuersum populum suo seruitio addidit

Dominica que hanc sine cantu
 sequitur ubi in ewaglo mulier
 fluxu sanguinis xij annis patiens
 a dno curata legit illud tempus
 sub seuro rege inuit quo tota et
 asia prius xij annis sub alexandro
 sanguine belloz fatigata liberata
 fuit. **Hec** etiam cantu no officiat q
 mox tota terra bellis turbat
 illud quoqz tempus qd post
 mortem antixpi futurum erit inuit qd
 ecclesia prius ab ipso sanguine psecu
 tionis uexata liberabit

Ultima diuita tno inofficiat de
 machabeoz hystoria. **Quibz**
 post multos sudores belloz xpc cuius
 aduenire pmittit p que ab hostibz
 liberent. **Sacerdotes** ergo eis ppheti
 cis uerbis sic alloquunt. **Dicit dñs**
 ego e. **Qui** i oroe. **Secuta** dñe p
 cant ut eoz mentes ad diuinu opus
 excitent. **Lectio** eis regem affutit

predicat qui eos iusticia iudicatis
 ab inimicis eruat. **Qui** i qd p sua
 liberatõe et hostiu cofusioe gras a
 agit. **In** alla ei qui sanat contritos
 corde plaudunt. **Ewaglm** bene reso
 nat qd v milia v panibz saciata
 narant. **Quia** p9 v milia anoru
 datus est panis angeloz p que re
 fecte sut mentes beatoz. **In** offo de
 pfundis pctoz ad deum clamant ut
 hoc pane digni fiant. **In** com dico
 uobis diuina uox eis polleret qd
 oro eoz impleat

Per hoc officiu etia ecclesia cri
 bulacione xpianu populi recolit
 qua sub antixpo sicut machabei sub
 antiocho passurus est. **Huc** aduen
 tus xpi propinquus prenuat per
 que ab omni hostiu formidine eruat
 per fideles ergo sic cofolat. **Dicit**
 dñs ego e r p. **Qui** i oroe mentes
 suas ad penitencia excitari postu
 lant quo remedia indulgentie papi
 ant. **In** lectioe regnu xpi et eius
 iusticia eis pmittit et ipi i qd et
 alla de sua ereptioe gmtulant. **In**
 ewagelio populi ad xpm cofluisse et
 ab eo refecti referunt qz tuc omis
 gentes ad iudiciu dei concurrunt et
 ab eo qui est panis uiuus reficiunt
Idco ewaglm de v panibz legit qz
 ab hinc v dnice ad natale dnu con
 putant. quo qd p9 quinqz etates ce
 lesti pane fideles faciant. **Idco** etia
 legit qz semp era festu sci andree
 euenit cuius mensio i eode ewaglo
 agit. **In** hoc mense iohis bapt pre
 ditatio isinuat p que xpc in carne

sub gra

de p^a aduent⁹
dñi

venisse demonstrat. In et aduentus
dñi ac natiuitas ei⁹ i hoc mense ce-

lebrat. **Omnia p^a aduentus**

Omnia p^a de aduentu dñi
officiu de ioh^e bapt⁹ sumit sub
cui⁹ p^ona ecclia canit. Ad te leuauit
Qui i oroe rogat ut xpc aduenies
gen⁹ huani a pctis eripiat. In epla
noctem infidelitatis p^ocessisse dicit si
dei appropinquat denunciat. In gr^o vbi ad
ipm xpm dirigit cu ab eo baptizan-
dus aduenit. Unius qui exp⁹ vias t-
deus. In alla deu postulat ut salutae
sui i filiu hois ostendat. Eua⁹tm
bñi congruit qd mar⁹ inicio libri sui
de ioh^e scribit. Ecce mitto. Alij legunt
eua⁹tm. Cu appinquet iher⁹ qd
etia aduentu dñi congruit p^o v^o
bndictus qui venit i noie dñi. Offm
ad te dñe sacrificiu iohannis sonat vbi
aias penitentiū deo offerebat. In com-
tota fructu die i maria xpm gene-
rae p^oducat. **Omnia ii**

Omnia scda de p^ona pphetaz
inofficiat. p quos aduentus xpi
synagoge annunciat. sicut populus sy-
on. In priori officio uocatio iudeoru.
i isto at uocatio gentiu accipit ubi
canit. Ecce dñs venit ad saluandas. q
sue gentes i oroe p^oerant ut cor-
da illaz nisi xpo p^oparent. In epla
uocet pphetaz uocant. Moyses naq
dicit. Letamini gentes cu plebe eius.
Masas etia. Qui cosurget regere
gentes. i g s. In gr^o dicit pph⁹ p^oica-
toribz. Congregate illis. e. In alla ge-
tes exultant dicentes. In domu dñi
ibim⁹. Eua⁹tm bñi consonat quia
redemptio nra appropinquat. Ideo
hoc eua⁹tm in scda dnica recitat⁹ qz

i eo scds aduentus xpi p^onuciat. In
offo gentes se xpo offert gaudentes
qz dicit. Deus tu couit. u. n. In com-
ecclie de gentibz ppheticus ordo ap-
plaudit dicens. iher⁹ surget. Ita

Omnia etia de p^ona aplaz
officio letat⁹ p quos vterq
ppls ad fidem uocat. quoz vice sic
cantat. Gaudete i dno subardis
ex iudeis fideles. iteru dico gaudete
videlicet fideles ex gentibz. Qui i
oroe p^oerant ut tenebre mentis eoz
illustrent. In epla tuba aplica eis
nuciat. qd xpc adueniat qui abso-
luta tenebray illuminat. In gr^o et
alla fideles postulant. ut qntori⁹
xpc adueniat. Eua⁹tm de signis
xpi et iohis scitate legit. qz xpi di-
uinitas p iohem p^odicat. ideo i etia
dnica legit⁹ qz xpc i etio tpe nu-
di p miracula inotescit. In offo
fideles gr⁹ agut quod eos dñs
suo aduentu bndixit. nam sua ab
eis autit. bndixisti dñe. In com-
p^o p^o predicacione consolant⁹ et dñs
eos saluae p^omittit. Officia q^ote
et scete ferie et sabbi. aduentu dñi
et quatuor tempbz congruit que
xpm deuotis aduenturu canit. **Omnia iii**
Omnia q^ota ab officio m^o
p^ote ordines prioris die uatit
sed a modernis officio p^ometo nri
tripudiat. Quod offm ex p^ona
doctoz cantat⁹ p quos scds aduen-
tus dñi p^odicat. Qui sic clamant
Memento nri dñe. In oroe orant
ut dñs aduenies magna eis virtu-
te succat. In epla fideles monet
qz dñs p^ote est. Qui i gr^o dñm p^ote
se uocantibz plaudit i alla cum

dnica scda

92
tius ad relaxanda fatimora uenire
petunt In euanglio eis dicitur ut uiam dno
parent qui cito ueniet In offio et com
uergo salutat p cuius ptum mudi saluat

P vigiliam dni
pm vita denotat in qua nobis
xpc aduenturus pnuat. In officio
Hodie in hac uita scietis qz ueniet
dne et mane in futu uita uidebitis
glam ei. In oroe dicitur ut que redemp
torem leti suscipim uementem quoz
iudice securi uideam. Due lectiones
legunt qz xpc a pphls nasciturus ab
apls natus pdicat ideo una appha
altera ab aplo recitat. In gr xpi
natiuitas pmittit sed in supremo
mane uidentis dicitur. Alla i uigilijs et i
quatuor tempibz ppe ieiunium no can
tant in dnica at si euenierit ob re
surrectione dni canit. Euaglm et
offm instantem natiuitate canit. Com
at sedm xpi aduentu pmittit pue
labit gla dni

In die die natalis dni constituit the
lephorus papa tres missas hac de
causa celebrari qz constat tria tpa
huius mundi p singulari hanc natui
tatem saluari. P missam que i nocte
cantat tempore ante legem designat
qd tenebris ignorantie uoluebat
Ideo ad hanc missam legitur populus
qui ambulabat i tenebris Introitus
uere lucis expmit cu filius dei nas
rens mudo dicit. Dns dicit. Gla
i excelsis choz angelicu representat
qui huc ymnu tuc primitus canebat
Oro i psona pastoz dicitur qui petunt
illa luce in celis pstrui que claruit
in terris. Due lectiones leguntur quia
hec a ueteri et noua lege predictioit

Ideo at simul recitantur quia uetus et
nouu testamentu concordit cotinuantur
In gr pr filij natiuitate comendat q
que ante luciferu genuisse comemo
rat. Ante luciferu quippe i pmu ar
changelu eu pr genuit que ante
luciferu stella uidelicet media nocte
mater genuit peperit. Cuius natiuitas
ipi nati uoce i alla. Dns dicit ad
me insinuat qd i laude ei ab ecclia
ubilat. qualiter hanc natiuitas gteget
Euaglm dpmittit. Quod credo i unu
scit sigrat qd ecclia in natu se cre
dere facit i offio. Fidelis ipse cu celo
et terra exultans plaudit quo deo
uenit. In com pr filij natiuitate pro
testat qui nobis i cibum dat. Per
missa que i exortu lucis agit tempore
legis intelligit in quo lux fidei per
scripturas mudo infundit. In sub hac
significaco canit. Lux fulgebit. In
oroe ecclia precatur ut que noua luce
p fundit sicut fide ita ope splendere
mereat. Due lect legunt qz xpc p
duobz pphls nascit. Gr i psona pastoz
cantat a quibz xpc inuentus sic ado
rat. Inductus qui uenit i noie dni
In alla dns regnauit laus illoz exp
mit qua mox p euaglm refert. In
offio ei diuinitas ab ecclia collaudat
In com ei uarnatio predicat. Per
tra missam que ad tria hora i die
celebrat etru tempore mundi scilicet sub
gra denotat. quo Puer natus est.
p que mudo creatus est. qn magni
cousilij angelus uenit et diem etnita
tis attulit. Que i oroe geny huma
nu orat ut se de iugo peti eripiat
Due lect ex appha et a pphls aplo re
citant qz p pphetas hf gra predicat
et actiui et cotemplatiui p hanc

natiuitate saluantur. **Gr** ex persona ppheta-
tarum cantatur in quo iudei et gentiles
ad laudem dei hortantur quia deus salutem
id est filium suum iudeis notum fecit iustitiam
suam. eundem filium gentibus reuelauit.
Alia ex persona apostolorum iubilat pro quos
ecclesia contra gentibus de primitiua ecclesia
christi adorare exhortatur. **M**elodiam
uero sequencie intelligitur iubilatio
ipsius ecclesie. **I**n euangelio sublimitas di-
uinitatis eius narratur que in officio ab
omnibus sic laudatur. **T**u sunt celi. **I**n
comuni omnibus adhuc uidentia reppre-
sentatur. **E**uangelium de quo de abel agit
ideo de sancto stephano legitur quia
sicut abel in veteri testamento propheta
martir fuit ita stephanus in nouo
propheta martir extitit. **H**oc euangelium
etiam pro natiuitate domini legitur pro
usu in quo dicitur. **B**enedictus qui uinum

quod parentibus suis causa subditus
fuit. **I**deo in officio omnis terra ei iubi-
lare et in leticia ei seruire monet.
In comuni eius humanitas et diuinitas
predicatur in qua et a matre ut homo
inceptatur et filius patris ut deus affir-
mat.

Secundum de miraculis officium christi
instituit uinum et euangelium in quo
signa inchoauit legitur. **Q**uod officium
sub persona humani generis cantatur quia
omnis omnis terra christum deum adorare
hortatur. **I**n epistola gratiarum dona scribitur
que christum agunt. **S**ed propheta dicit
na exhortatio et cetera. **I**n gratia ecclesia
deo plaudat qui uerbum suum misit et
eam de interitu sanauit. **I**n alia in
officio ei iubilat. **I**n comuni sicut de aqua
uinum sic de uino sanguinem suum con-
mutare cantatur.

Tertium officium sub persona ange-
lorum cantatur a quibus christus deus
adoratur per quem illos nubes rediit
genit. **I**n oratione fideles postulant ut
eos dextera sua protegat. **I**n epistola per
predicatores admonentur ne malum
pro malo reddant. bona coram deo
et hominibus prouideant. **I**n gratia christus lauda-
tur pro quem gentes conuertuntur in alia
angeli ad laudandum iurant quia gen-
tes pro christum saluantur. **I**n euangelio lep-
sus et infirmus curantur quia iudaeus
et gentilis populus pro christum sanantur. **I**n
officio ecclesia ex utroque populo ei laudem
canit cuius dextera uirtute fecit. **I**n
comuni omnis de signis et uerbis eius
mirabantur qui ad fide conuertuntur.

In quarta dominica
euangelium recitatur quo christus in nauicu-
la ascendente mare turbatur et ipse
dormiens a suis excitatur quia uide-

dominica infra

de epiphania

de eius dominica

in quarto anno post baptisum suum
xpi in cruce ascendit. et ventus di-
abolus turbam iudeorum commouit et
xpi sompno mortis obdormiuit que
piratio suorum riuus excitauit

Officia de sanctis ita sunt instituta
ut partim temporis parti conueniant
dici sicut de sanctis geruasio et pitha-
sio officium loquetur dominus paron in ple-
bem suam quia illa die pax inter romanos
et longobardos facta memoratur
Nocturnale officium ideo de sancto paulo
uersibus antiphonarum insignitur quia
plus omnibus apostolis laborasse legitur
Similiter uersus ad antiphonam de
sancto laurentio canitur *cantantur et be-
dictiones ad lecturam non dantur* quia eius
passio omnibus martiribus prefertur In
officio mortuorum imitantur officia mor-
tis ut sepulture domini Ideo hic inuita-
torum non cantatur et benedictio ad lecturam
non datur quia et ibi immittitur et
luctus ut tristitia in hoc cantu agitur
Pro mortuis autem ob duas causas so-
lemus ut uidelicet uiuentes pro eis
orant et se etiam mortuos cogitent
nam de officiis que
uidebantur christo opitulante explica-
uimus nunc pauca de romano ordine
adire censuimus Ab aduentu domini usque
ad natiuitatem eius Te deum et Gloria in
excelsis non cantatur et Ite missa est
immittitur quod nunquam dicitur nisi quando gloria
in excelsis canitur Dalmatice et sub-
diaconalia non portantur Si infra ad-
uentum domini festum sancti andree ut tho-
me ut dedicationis ecclesie occurrit
glorificationes predictas non omittimus
In feria sexta de sancta cruce et in diebus
diebus de sancta trinitate non cantatur

Ad laudes in diebus dominis regnauit cum
reliquis canitur Hystoria clama in festo
non ad quatuor tempora sed ad primam
septimanam natalis domini pertinet sicut
illa responsoria ad illam ebdomadam
ante pascha pertinet In et singulis
diebus laudes habentur In hac septimana
etiam. V. cantantur in quibus ueni scribitur
que septem tantum reperitur Vigilia
domini in qua feria occurrerit illius feriale
psalmum et canticum cum antiphonis
optinebunt Precedens uero sabbatum
canticum audite cum antiphona Expectet
habebit Si uigilia domini in diebus eue-
nerit sex responsoria de hystoria Canite
tuba et tria de uigilia cum laudibus
assumet Missam de uigilia et horas
de diebus accipiet In natalis domini
Te deum post nonum responsorium ante missam
canitur Ad missam uero non Ite missa
est sed Inducamur domino dicitur
In festo sancti stephani secundam uesperam
tota de sancto stephano canimus Similiter
de sancto iohanne sequenti die facimus
In natale innocentium Gloria in excelsis
et Te deum laudamus et alla et Ite missa
est non cantantur Dalmatice non portantur
Gloria patri nunquam nisi de passione domini omit-
titur Si illorum festum in diebus occurrerit
nichil de hijs omittimus in octaua quo-
que illorum omnia canimus Si natale domini
ut alia sequens festiuitas in diebus eue-
nerit officium dum mediu post natale
innocentium canimus et in sequenti diebus
idem repetimus In octaua domini non puer-
natus sed Ultimum tuum est cantandum
quod totum officium illa die de sancta maria
agitur In et alla Post partum cantatur
et oratio Deus qui salutis dicitur Si uigilia
episcopi epiphania in diebus eue-
nerit officium dum mediu ut in priori

dnica plenit' obseruat' **S**i alia
die idem quoq; officiu sed tamen
lecturi scim' ewanglm Defuncto he
rode cantat' **I**n epyphania iuitato
ru no cantat' sed a psalmo dauid
ichoat' et antiphō fluminis impe
tus cū psalmo i era tria noct' refer
uant' **S**i epyphania i dnica euene
rit dnica i oct' differt' si at dnica
ifra oct' occidit' **I**n excelso trono
totū cantabit' qd' etiā si necesse fu
erit insequenti dnica repetit' **A**d
dnica at ifra oct' p sp psalmi dñi
cales cū cantu de epyphania reci
tandi sūt **P**riuatis quoq; diebus
infra oct' feriales noctie cū antiph
de epyph' et r' resposoris cantande
sūt laudes etiā de festo agende sūt
Iuxta romanū ordinem nūq; noct'
nā ferialem dimittim' cū tria respo
dicim' nisi i ebdomada pasche et per
teosten' **O**mī āno i excelso trono
infra oct' epyph' cantabit' etiā si
plures septimane ad lxxā uideant'
Porro si vna tm ebdomada infra e
pyphania et lxxā occidit' duo offi
cia int' se coartabit' **P**ost oct' epy
phanie eplē pauli legunt' siue feria
lis siue dnicalis dies fuit sit **S**i duo
festa cū pleno officio i vnu diem eo
uenerit de vno plenit' agat' alteri
mencio cū antiphō et orōe fiat aut
i alterū diem ut festū scī pauli diffe
rat' **N**ullū scī mencione post missam
facim' de quo tria respo' canimus
In oib; nouē lectionib; cantat' glā i
excelsis et Te deū laudam' **I**te
missa ē nisi infra aduentū et lxxmā
Credo i vnu i oib; dnica et festis
scē marie et aploz et scē ctucis et
dedicacōis et omī scōz canit' **Q**uam

do glā in excelsis cantat' semp dal
matica et subdionalia portant' **A**
exander papa scōs instituit ut allā
ad uestpas dimittat' et eptatius cū
resposoris ad noct' incipiat' **S**adem
uero hystoria sequenti dnica repe
tat' **A**b hinc usq; i pascha **G**lā in
excelsis et Te deū et Ite missa est
et dalmatica et subtilis dimittit'
Si purificatio scē marie infra lxxā
occidit' nichil de ea nisi allā di
mittam' **S**imilit' i cathedra scī pe
tri et annūciacōis scē marie **G**lā i
excelsis scdm ordinē cantam' **S**i at
annūciatio scē marie i triduo ante
pascha occidit' i sabbo ante pal
mas accipiet' **I**n capite ieiunij
sam ad nonā canim' et mox vespa
sequit' et omīa ut i quadagesimā
facim' **P**refacio **Q**ui corporali ie
iunio cotidie tā dnica qm alijs die
bus usq; i passione dicim' **S**abbo
officiū **E**sto nichil ad missam **I**n
pā ebdomada xline quatuor tpa
obseruant' et q̄ta feria ad puorē
orōne flectam' genua tantū ad
serūdum uero dñs uoliscū nō flet
tam' genua dr' **A** dnica passionis
dñi usq; i pascha nō dr' glā patri
ad resposoriū et ad introitū et ad
psalmū venite ad quē et repetitio
solet mutari. i. ut ad s̄mū vsum
a medio ad scdm a principio repe
tat' uitatorū **I**n ebdomada palma
rū p̄fatio de scā cruce dr' **I**n s̄re
denti sabbo officiu iudica me deus
In die palmarū et tria et q̄ta feria
dñs uoliscū an passione dr' si glā
tibi dñe nō subiungit' **S**i infra pas
sione de scōs agim' **G**lā patri nō
omittim' feria scda et tertia die

lectiones cōtinuatim ut ī natalis
dñi legūt ad missam similiter ī sabbo
post mediā xlmā agit. **F**eria q̄ta
post palmas due lectiones legunt
et ad utramq; flectam ienua dr̄
In cena dñi et ī paniscue et ī sabbo
sc̄o post **B**ndictus **K**yril et preces
et orō sc̄dm ordmē sub silentio est
dicendū **I**n cena dñi glā p̄ri et Glā
in excelsis ~~repetit~~ retinet nisi ubi
ctisima cōfiant **D**almatice tñ portet
In qua die sub anathemate mēdit
ne a quōq; xlmale ieiuniū soluat
In paniscue officū nō ad orōnem
ab orōne sed lectiōe est incipendū
Ad passiōe dñs uobiscū nō dr̄ et
truli ad lect nō p̄nūciant **A**d sin
gulas orōnes nisi pro iudeis flecta
m ienua dr̄ et mox leuate subsēdēt
In sabbo sc̄o ceteris magnā a diaco
nō ē b̄ndicendus et ante b̄ndictio
nē illuminandus et ī oct pasche
ps̄lo distribuendus ad suffumigādū
rebus eoz **A**nt bap̄tē xn lect sc̄dm
ordinē legūt sed tituli nō p̄nūciant
Post bap̄tismū p̄nt et p̄bū missam
celebraē qui uolūt **A**d missam offm̄
et cōm. et agnus dei nō cantant
et **I**te missa ē nō dr̄ **I**n pascha
agnus nō ad altare sed ad mensā
b̄ndict et credo ī vñū cotidie usq;
in oct canit **V**ersus **b**ndictus qui
gr̄ b̄ndictus qui uenit **I**n feria quā
ta ad lapidem quē rep̄bauerūt e
dificantes p̄p̄t passiōe xp̄i ī feria
sexta cantandus **I**n sabbo infra oc
taua **A**ntiphō **C**ū esset sero ad
uēsp̄as cantat quia idem **E**uāḡtm̄
olim usq; ad thomas unū eodem
sabbo legebat **A**d uēsp̄as feriales
ps̄almi dicūt cū allā et ī nocte

94
dñicali nocturnā et nouē lectiones
dicunt et ad laudes cotidie **D**ñs reg
nauit dicunt recitant **Q**uid a plu
ribus ab hinc usq; pentecosten tres
ps̄almi ps̄allūt et tres lectiones legūt
amagunciensis cōsilio institutū tradit
sed a romana ecclia nō recipit **I**n pas
cha usq; pentecosten ī festo triū lectio
nū vñū tantū allā ad missam canim
ī festo uero nouē duo vñū de festo a
liud de resurrectione canim et non
primū sed sc̄dm repetim **P**refacio pas
chalis cotidie usq; ad ascensionē di
cim **I**n vigilia ascensionis cantat ad
missam **V**otem iocunditatis **P**rona de
futo festo agit **I**n vigilia pentecostē
quatuor lectiones an bap̄tismū absq;
titulis legunt ad missam b̄ndicant
nō **I**te missa ē dr̄ **I**n pentecosten co
tidie **C**redo ī vñū canim **I**n hac sep
timana estuale ieiuniū quatuor t̄pm̄
celebrat et allā pro gr̄ cantat et
flectam ienua nō dr̄ **A**d missam de
ieiunio **G**lā ī excelsis nō cantat quia
missa post sextā celebrat sed glā in
excelsis nūq; nisi ad etiā s̄m ordinem
cantat excepto ī cena dñi et ī sabbo
sc̄o et ī vigilia pentecosten **V**n quidā
duas missas cantant **V**nā de festo al
terū de ieiunio **A**llā de festo cū glā ī
excelsis et credo ī vñū alterā indirecte
Ita solet fieri ī festo sc̄i mathei au
tūnali ieiunio ī festo sc̄i thome ī hye
male et anūciatio sc̄e marie xlmale
videlicet ut prior missa de festo sc̄i
satisfaciat ieiunio **I**n oct nouē lect
legunt et totidem responsoria de sp̄u
sc̄o canūt **I**n crastino de libris regū
ad nocturnos legunt et canim et ad
missam officū **D**ñe ī tua qd̄ usque

ti dñica si necesse est repetim) Quodam i hac ebdomada officiu de scā trinitate canit quod romani nō recipiūt Albinus namq; magister ka rōli rogatu bonifacii archiepi ipi tuit missam de scā trinitate i dñica die. Feria scđi de sapientia feria to cia de spū scō feria q̄ta de carita te feria q̄ta de angelis feria scđ de scā cruce Sabbō de scā maria In q̄ta ebda septembris ⁊ i q̄ta de cembriis erit celebratio quatuor tpm et ad om̄s orōnes i sabbō flecta mus iouia dr nisi ubi lectio danielis legit̄ scā ad priore tātū orō dicit̄.

Hij libri sūt autentici et tpm sūt i diuinis officijs legē di In lxx usq; i passionē dñi legat̄ penthathecus. quē sc̄psit moyses. et liber iosue quē ip̄e met sc̄psit ⁊ liber iudith et ruth quos gedon et samuel sc̄psērūt. A passionē dñi usq; in cenā dñi legat̄ iheremyas ppheta quē ip̄e sc̄psit Trib; diebus ante pascha legant̄ lamētationes eius. De oct̄ pasche p tres ebdomadas legat̄ apocalipsis quā sc̄psit iohēs ap̄tus. Deinde p duas septimanas legant̄ canonicē eplē quas sc̄psērūt iacobus petrus iohēs iudas apli. Ab ascensione dñi usq; penthe costen; legant̄ actus ap̄loꝝ quos sc̄psit lucas euaḡelista. Ab oct̄ penthecosten usq; i kalendas augus ti legant̄ libri regū. quoz p̄mū sa muel. scđm natan t̄ru et q̄tū iheremyas. et duo libri paralyponiō quos sapientes sinagoge sc̄psērūt. A kl̄ augusti usq; i septembre legat̄ fabole salomonis et ecclesiasten ⁊ cantica canticoz ⁊ sapientie libri

~~regū paralyponiō~~ quos om̄s salomō sc̄psit et ecclesiasticus quē iherus filius syrach cōposuit. A kl̄ septembris p duas septimanas legat̄ liber iob quē ip̄e met sc̄psit. Deinde p unam ebdomadā lib' thobie quē ip̄e sc̄psit. Deinde p unā ebdomadā legat̄ lib' iudith quē ip̄a ut act̄por sc̄psit. De inde p unā legat̄ lib' hest' quē mar doctheus cōposuit. Sed potius ab hesdra sc̄ptus credit̄ qui assueri re gis et hest' pincerna fuit. Et ip̄i hesdre lib' recitat̄ quē ip̄e met edi disse nō ignorat̄. A kl̄ octobris usq; ad kl̄ nouemb' legant̄ libri macha beoz quoz priore symon pontifex ultimā partē eiꝝ iohēs eiꝝ filius sc̄psit. Tradit̄ posteriorē quidā iudeus a grecis eruditus edidisse cognos cit̄. A kl̄ nouemb' usq; i kl̄ decembris legant̄ ezechiel ⁊ daniel ⁊ iii p̄ph̄i minores qui a seniorib; synagoge sc̄pti dicūt̄. sed melius ab ip̄is edi ti credit̄. Ab aduentu dñi usq; in natiuitatem eiꝝ ysaias legat̄ quē ip̄e sc̄psisse nō dubitat̄. Post oct̄ egypti legant̄ eplē pauli usq; in iuxmā. Has ip̄e om̄s sc̄psit sed lucas euaḡelista ad hebreos hebraicō posita in grecū transtulit.

Sed iam tempus est nos calami deponeꝝ ⁊ aliquatū vites ser sitan ad aliud iterū resumē vos at fr̄es deo dilecti quoz iussu honoris subiuui quoz q; oramine nūc depōsi queo ut vr̄e deuote preces apud deū optineant. quatinus ei hoc tan tillo iacto semē uberes segetes p̄o incremento dante surgant et om̄s i eo laborantes copiosū fructū metat̄.

Ecce filie iherosolym quas delicias vobis pparauī quib; gēmis uos ornauī. De thesauro sp̄s sc̄i noua et

vetera pretuli insignia ornamenta p
 ciosis lapidibus vernantia uobis contu
 li In fuisse go hermionis monile ab
 dicare letales elysse exuias refu
 tate hys potius ornamentis uos conde
 corate hys spso vrs p filijs hominu
 forma sparso ardentibus lampadibus
 obuiate quatin die leticie inerea
 mi cu eo prede et illu i dyademate
 gle sue tene Compositori quoq
 iud manu oronu uobiscu pcedendi
 prebete iuitatoru urd ut ultimū lo
 cu i gla uos videndi optinete ut
 cu iama tardantibus obclaudit ipse
 vestris nuptis iter esse mereat
 amen

Posilli gregis xpi dulci verbo
 et exemplo ad papula vi
 re preuo i loco pascue ubi
 nichil deerit a bono pastore locari
 cu omibz ppetuo Quia modernone
 totius humani regiminis duabus
 videt psonis regali scilz et sacdota
 li inuicti ueluti machina vniuersitatis
 duabus columpnis fulcari iniungis
 michi sermo et sciencia impitito
 puigil oculis xpi ductor stilo de
 prome utru ecclie psona pares sint
 in collato pncipatus apice an altera
 alteri i dignitate sit preferenda ut
 altera ab altera ure sit constitucnda
 quod sicut magne demencie est i ua
 lids humeris uelle sub ure ita videt
 scelus ydolatrie tibi i uice xpi im
 panti nalle obedire Sed tolerabi
 lius estimo ob beruolencie sudore
 me premi iudicio impatoz ut iudoz
 qua i obedientie corpore subruu cen
 sura studiosoz ut xpo deuotoz Qu
 ergo plerqz nome sciencie sibi usurpat
 nescentes de quibz loquitur ut aff
 mant atqz impitita sciencia apud

indoctas vltiq aures iflanet seqz
 fautores seculariu potestatu iactant
 gloriant quatin horu impudencia
 reprimat hic libellus ad honorem
 ueri regis z sacerdotis ihu xpi edit
 Et qz de regno et sacerdotio ei e
 mator sit nome ei summa gla

Summa gloria.

Quia vniuersitas fidelium
 in cleru z pplm distibuat z de
 tus quidem speculatiue ppls negatiue
 uite aschbat et sepe h ps spualis h
 uero secularis nominet et ista sacri
 dotali illa at regali vurga gubernet
 solet plerupz apud plerosqz queri
 vteru sacerdotiu regno an regnu sacer
 dotio iure debeat in dignitate Ad qd
 quidem possem breuit responde qd
 sicut spuale prefert seculari ut clo
 pcellit pplm ordie sic sacerdotiu transce
 det regnu dignitate Si impitis ac
 seculari tantu sciencia obsecatis nichil
 tamē videt nisi plurimis scripturarū
 testimonijs robozet Vn ut questio
 enucleatus discuciat radie soluendi
 nexu ab origine mudi diligent inspi

pphe

Primus adam eten creat
 de muda tra creatus forma scilz
 adam celestis gessit qui carne de mu
 da vigne supsit Adam de conuge sua
 duos filios genuit quia xpc de sposa
 ecclia clez z pplm gigne disposuit
 vterqz cu filius utriusqz ordine i suo
 officio ptulit Abel naqz qui pastor
 omiu fuit expressit sacerdotiu i quo
 pastoz cura vigilat quatin oues
 xpi a rapidis lupis heretice prauita
 tis custodiat Qui agnu sacrificauit
 qz ueru pris agnu p pcta mudi tol
 lentem presignauit Qui sacrificium
 deus acceptasse legit quia sacerdo
 tu ei a patre iunctu credit Qui

adam figura xpi

etiam liberos procreasse non scilicet quod
sacerdotium ecclesie a carnali coniugio
excludit. Al finitro occidit quod sacer
dotium sepe a regno opprimit. **Cayn**
autem qui rursus coluit et civitatem con
didit in qua etiam regnavit typum
regni gestavit. **Ad** huiusmodi munera dominus
non respicit quod indebitum fructus officium
sibi usurpasse tradit. **Quanta** ergo
excellencia sacerdotium regno preminuat
dominus evidentissime declarat qui a
bel sacerdotem et laudat et eius sacri
ficium approbat. **Cayn** vero regem
vituperat et quod munera repbat. **Rec**
te moueat quod cayn maior natus se
bit quod non prius spirituale sed carnale
predicat cum ecclesia hic in carne ex
istens a carnalibus premitur postea
in spirituali quiete spirituali gloria inducat.
Hic quilibet calumniosus oblata oc
casione elatis superbie cornibus me quasi
inermen ventilat et venenata lingua
virus inuidie euomens insultando
clamat. **Donec** tu de regno et sac
dotio disputas instituisi. **Sur**
nunc tibi gnusando ad personarum qua
litate dicitur facis persona dig
nitatem dei non commendat sed potius
dignitas personam exaltat abel non
ob sacerdotium sed ob uite meritum est
laudatus. **Similiter** cayn non ob regni
honorem sed ob crudelis vite horro
rem a deo est repbatus. **Abel** iusti
cia sacerdotii potestatem non amplia
uit et cayn malicia regni maiesta
tem non minorauit. **Hec** preacuta
impicie cornua crucis cornibus reco
dunt et gladio ubi demerunt atque
ora loquentium uicua hac oppilate ob
struunt. **Auferet** a uobis regnum dei

et dabitur genti facienti fructus eius quod
estis populi dicit dominus. **Porro** humiles
qui uerba ueritatis intelligunt deside
rant patienter que deo inspirante dicunt
audiant. **Nos** est sacre scripture aliquam
officium persona aliquam personam officio et
commendat aliquam uero officium perso
na aliquam personam officio impbare. **Offi**
cium persona commendat sicut per apostolum
sacerdotium ex persona christi laudat. **Talis**
inquit decebat ut nobis esset ponti
fex. **Sicut** in scriptura per et ex c. f. **Persona**
officio commendat sicut dominus per prophetam
dauid affuit. **Vade** inquit et dic da
uid duci populi mei. **Ego** te constitui
regem super populum meum. **Item** officium ex
persona impbat sicut sacerdotium per filium
heli pollutum dicitur. **Persona** quoque offi
cio repbat sicut a domino per paulum dicitur.
Quia non custodisti uerba mea ab
ieci te ne sis rex. **Igitur** sublimitas
sacerdotii per abel sacerdotem comen
dat infirmitas autem regni per caym re
gem denotat. **Ne** quod autem estimer ma
le uiuentibus scitatem per sacerdotium referri.
Heli sacerdos repbat et ne quod
putet regni gloriam bene uiuentibus
obesse dauid rex collaudat. **Quilibet**
autem prerogatiua sacerdotii per regno res
plendeat insequentibus sacra scripture
declamat. **Ingressi** sunt inquit filii dei
ad filios hominum. **Si** poster seth qui
ab helim sacerdotio successit filii dei
norant. **Poster** autem caym qui eum reg
no successerunt filii hominum appelle
bant. **Sacerdotes** quippe in sacro eloquio
nunc filii dei nunc domini nunc christi nunc an
geli solent nuncupari. **Filii** dei ut in
deuteronio. **puerauerunt** deum filii sui
et in iob quada die cum uenissent filii
dei ut assisterent coram domino. **Domine** ut
in exodo. **Domine** ne detices. **Et** item

offeret sacrificiū dñs xp̄i ut i dauid
Molite tangere x̄pos meos Angeli ut i
ph̄ea Labia sacerdotis custodiūt iusti-
ciam et legem ex ore eius requirūt.
q̄ angelus dñi excitū est filij at̄ ho-
minū nūcupant̄ q̄ de regno gloriānt̄
Ergo quantū h̄ uocabula filij dei xp̄i
dñi angeli a filijs hominū differunt.
tantū diuina auctoritate sacerdotes i
dignitate reges p̄cellunt Sed notandū
q̄ h̄ quoz i diluuiō suffocant̄ qui
filij dei noiant̄ quia nimirū sacdo-
cū nō saluat. quos rep̄ba uita dāp-
nat̄ Noe figura xp̄i Sem sacerdotij
iafeth regni

Noe quoqz qui arcam diuisis
animalibz plenā in undis rexit
tp̄i xp̄i gessit qui eccliam
diuisis generibz refertam i fluctibus
seculi regit. huius duo filij Sem et ia-
feth euidentissime sacerdotij et regni
figurā gerūt atqz clerū et populū
sep̄ant̄ Sem nāqz a doctissimis mel-
chisedech fuisse tradit̄ qui sacerdos
altissimi sc̄bit̄ Qui etiā rex salem
legit̄ quia rector cuiusqz ciuitatis
illo tpe rex dicebat̄ Qui quoqz pri-
mogenitus sc̄bit̄ quia ab hoc uerz
sacerdotū inchoasse d̄r De iaphet at̄
romanū imperiū p̄cessisse iuenit̄
Porro tertius filius qui duoz ser-
uicio addidit̄ p̄pls sacerdotio et reg-
no subiectus accipit̄ ut iudaicus
p̄pls utqz seruicus intelligit̄ Qui
etiā filij uerenda patris deridet q̄
iudaicus p̄pls xp̄i hūanitatē ut uolqz
pilatoz fragilitatem remordet
Quanta itaqz dignitate sacerdotū
a regno differat diuina uox p̄ noc
manifestat Dilatet inquit deus ia-
feth et habitet i tabernaculis sem

86
id est i et romanū quippe regnū
a stirpe iafeth descendens qm̄ qm̄
toto orbe dilatatū tamē habitet i
tabernaculis sem. i. in eccl̄is sacdo-
tū Quoz canaan est seruus quia
iudaicus p̄pls sacerdotio et regno
p̄iuatus xp̄ianis nolens uolensqz
subiectus Nemroth caput tyranoz

Nemroth silentio p̄tereundū quod
de semine ea cham nemroth gi-
gas descenderit qui turrim babel
cont̄ deū cōstruxit i qua primus in
mūdo tyrane tyrannidem arripuit.
primus ydola colē docuit De cuius stir-
pe nimis p̄cessit qui primus sceptra
monarchie sibi usurpauit et utiqz
gentem Sem sc̄lz et iafeth uiolenter
subiugauit Quem adhuc imitant̄
tyranni qui uira regni indebite ar-
ripiūt et clerū et p̄plm̄ crudelit̄ p̄re-
mūt Et q̄ huius funi successor qz ei
p̄ncipatus diuina auctoritate non
fulcit̄ ideo regno nō sed tyrannidi
assēbit̄ Ideo etiā abraham ei cog-
natio ei subdita nō fuit sed potius
diuino iussu ei dominū fugit atqz
i terra posteris suis danda cultū dei
ut sacerdos docuit ubi quoqz nō regibz
seruire sed potius reges legūt̄ ei sept̄
supplicasse ysaac sacerdotū ysmahel
regnū Ab hoc abraham quia fidelis
p̄pls regnū et sacerdotū exordū sump-
sit duos filios habuit ex quibz ysa-
ac sacerdotū expressit dū filiū quasi
pontifex benedixit ysmahel uero
regnū pretulit qui se studio uenan-
di exercuit Qualis ergo differen-
tia fuit nit̄ ysaac qui heres patris
sc̄bit̄ et ysmahel qui eiectus legit̄
talis distantia nit̄ sacerdotū et regnū
diuina auctoritate cognoscit̄ unde

sicut tunc hysmael persequebat ysaac
ita adhuc regnum persequitur sacerdotum Ja-
cob sacerdotum esau regnum

Saac etiam a patre oblatum for-
ma gessit christi qui a patre suo pro
nobis est immolatus. huius duo filii non
solum sacerdotum et regnum figuris expres-
serunt verum etiam ipsius actibus gesserunt
nam dum lapidem iuxit et sacrificium
obtulit manifestissime sacerdotum gessit
Esau vero regnum pretulit dum christi duces
de sua stirpe pretulit. Sed quantum iacob
officium esau precellat diuina uox inbe-
nedictione patris declarat. Seruiant tibi
inquit pater. populi ad iacob. et adoret
te tribus. Esto dominus fratri tuo et
item ad esau. Domini tui inquit illum con-
stitui. et omnes fratres eius seruituti illius
subiungam. Et item ad esau. uiues
inquit gladio et serues fratri tuo. Et cum
adhuc in utero matris gestarentur a
domino dicitur. Maior seruet minori. Quid
amplius quam? Quid potest manifestius
dici. Quis demens contumebat diuine aucto-
ritati? Et apta uoce percipitur nume-
rositati laicorum ut seruiat deuotioni
clericorum. Inquit si rusticus seruet iure
diacono. tunc iure et miles presbitero.
Et si miles presbitero. tunc iure et princeps
subditus erit episcopo. Et si princeps
episcopo. tunc iustissime rex qui utique de
numero laicorum subiectus est aplice

Sed garruli. Quid rex sit laicus
fortasse tumido fastu contendunt
regem non esse de nudis laicorum cum unctus
sit oleo sacerdotum. hos manifesta ratio
insensatos deridet. et imprudencium hominum
ignorantiam perfecta veritas obmutescere
faciet. Aut enim rex est laicus aut cleri-
cus. Si non est laicus tunc est clericus.
Et si est clericus. tunc est aut hostiarius
aut lector. aut exorcista aut acolicus
aut subdiaconus aut diaconus aut presbiter

Sed de huiusmodi gradibus non est tunc cle-
ricus non est. Porro si nec laicus nec
clericus tunc monarchus est. Sed mo-
narchum esse. accusat uxor et gladi-
us. Non enim sine causa gladium portat.
Vindex est enim ire dei in hoc ipsum con-
stitutus. Sed monachus nec etiam cle-
rico licet arma portare. Inquit si eundem
tunc sit laicus. sed pro officio sacerdotum
le omnibus laicis preteritus optet ut
pro omnia summo sacerdoti ut puta ca-
piti ecclesie in diuinis sit subiectus et
eront summi sacerdos cum omni clero in scilicet
bus qui precellenti sit subditus. Sicque
huius duo principes populi honore se iuicem
pervenientes uero regi et sacerdoti christo
firmius adherentes. hic clericum ille po-
pulum ad supernum regnum rethant. ubi
soli sacerdotes et reges regnabunt. Mo-
yses non regem sed sacerdotem statuit.
Sed iam moyses cum lumine legis
ad medium ueniat et caligine igno-
rantie de meritis nostris peritus ex-
tenuat. hic populum dei de egypto du-
cens legem et iura ei statuit et ad
hunc gubernandum non regem sed sacer-
dotem statuit. ab huiusmodi fratre narone
gale sacerdotum exordium suscepit. A quo
itaque moysi usque ad tempus samuelis populi
dei non regibus sed sacerdotibus reguntur et
iudices qui populo in secularibus preesse
videbantur pro omnia sacerdotum decretis mo-
derabantur. Saul samueli subditus.
Qum autem populus recusasset sacerdotum
lem mansuetudinem. samuel propheta et sa-
cerdos iussu diuino iuxit eis regem.
regni quoque maxime suscepit legem. Qui
rex in omnibus parebat samueli que diu-
ne legi congruebant. similiter et samuel
regi obaudiebat. inunctis autem ad ius
regni pertinebant. In hunc etiam int-

sacerdotes censebant unde et sepius sacrificasse narrant. Postquam idem rex sacerdotale officium sibi sacrificando uidebat. confestim cum diuina censura a regno reprobatur. **Dauid nathan** subditus. **Dauid** nichilominus et omnis regni censuram serues sine iuda ut ipse a prophetis ut sacerdotibus quod plene idem erat in regnum eligebantur uigebant et tamen pene omnes eiusdem induinis subiecti memorantur ipsi eorum eos in secularibus subditi uenerabantur. **Dauid** namque rex **nathan** et **gad** prophetis precipientibus parebat. increpatus ab eis humiliter audiebat. **Reges prophetis et sacerdotibus subditi.** **Salomon** prophetis sapientissimus rex potentissimus. miro decore mirifice sacerdotum exaltauit. maxima ueneracione honorauit. maximis beneficiis ditauit. **Alii** quoque reges prophetas ut sacerdotes domini et coluisse et eis in spiritualibus subditi fuisse nuncupant sicut **exechias** ysaia coluisse **achab** pessimum et ydolatriam **heliyam** quamuis ab eo grauiter increpatus cum maximo honore habuisse **ioas** **heliseo** **ioyas** **theremie** subditi legunt. Et quoniam diu reges sacerdotes ut eos conseruatores honorabant prophetas suos doctores audiebant. tam diu illorum gloria stabat. Postquam uero sacerdotes spreuerunt. prophetas occiderunt. mox a regno pulsi et cum dedecore in nationibus dispersi. **Soli sacerdotes** tunc ante **babylonice** transmigracionis soli sacerdotes populum regerant quia regnum ex toto deserunt. usque dum de tribu iuda incarnate aduenerat. cui et scripturam regni et sacerdotum repositum erat. **igitur** scriptura est regnum perturbatum. et quid memoror reges diuini cultus

sacerdotes honorasse cum sacre littere tradant etiam gentiles suos sacerdotes honorasse per maxime coluisse. **Moyse** namque attestante cum egypti terram suam fame cogente uenderent se ipsos quoque in seruitute **ioseph** redigerent soli sacerdotes sua uende non cogebantur quia eis publica stipendia ab regis horreo prebebant. Sed et omnes hystorie gentilium narrant omnes reges honorasse suum sacerdotum. ita ut quidam consules ut imperatores legantur idem expleuisse officium. **hec** exempla sufficiant de ueteribus tunc de christiane religionis temporibus uideamus. **Christus** sacerdotes constituit sed non reges.

Dominus ihesus christus uerus rex et sacerdos secundum ordinem melchisedech sponse sue ecclesie leges et iura statuit. In quo petrum apostolum prefecit cuius et dixit Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam et tuam potestatem sacerdotum petrus a domino accepit hanc successoribus suis reliquit. Sic ut ergo a temporibus moysi usque ad saluicem sacerdotes populo dei prefuissent ita a tempore christi usque ad siluestrum soli sacerdotes ecclesiam dei rexerunt. Tunc ab eis legibus et moribus optime instituebatur ad etiam patriam egregie instituebatur a regibus undique impugnabatur qui eam a cultu ueri dei modis omnibus auerte et ad cultum demonum comite ymmo compelle nitentur. **Postquam** autem lapis de monte sine manibus abscisus ab edificandis murum iniquitatis quidem reprobus a deo ante electus et in caput anguli leuatus in monte magnum excreuit et uniuersam terram sua magnitudine impleuit. mox mutauit terram et transtulit regna cepit quod altitudo regni coram christi pedibus iteruari ac fastigium impij in conspectu ecclesie iteruari. **Persecucio** namque terra deus patris magnus sacerdos tempore pacis mutauit

ac rebelle imperiū paganorū rex
magnus sup̄ om̄s deos transtulit ī reg-
nū xp̄ianorū. Siluest' sacerdos Consta-
tinus rex **C**onstantinus itaq; p̄nceps
p̄ncipiū regni p̄ siluestriū p̄ncipem sa-
cerdotū ecclie ad fidē xp̄i cōuertit' et
totus mūdus nouo ritu xp̄iane religio-
nis induit'. Qui cōstantinus romano
pontifici coronā regni imposuit et ut
nullus deinceps romanū imperiū absq;
cōsensu apl̄ici subiret imperiali auctori-
tate censuit. **H**oc p̄uilegiū siluester
a cōstantino accepit hoc successoribus
suis reliq̄t. **C**uius sacerdotii cum et reg-
ni sūma ī siluestri arbitrio penderet
Vir deo plenus intelligens rebelles
sacerdotibus nō posse gladio uerbi dei
sed gladio materiali coerceri. cundū
cōstantinū asciuit sibi magni culturū
dei adiutorē ac cōtē paganos iudeos
hereticos ecclie defensorē. **C**ui etiam
cōcessit gladiū ad vindictā malefactorū
coronā quoq; regni imposuit ad laudē
honorū. Et tpe reges & iudices ī ecclia

Ab hinc mos cepit ecclie reges ut
iudices p̄p̄e sc̄laria iudicia habē qui
paganos eccliam infestantes ut alios
ei' hostes eam īpugnantēs armis p̄-
pulsarent intus uero diuini legibus
rebelles penarū terrore ecclie subiuga-
rent. **A**d reges ergo p̄tinet sola secula-
ria ad sacerdotes at̄ sola sp̄ualia iudi-
cia. **V**n cū quidā ep̄i coep̄os suos ī cau-
sam corā cōstantino impatore poneret
ille sciens ad suū ius nō p̄tine' respon-
dit. **I**te quia xp̄i estis. et ip̄i de hac re
mē uos uidete ego nō ero iudex uester
igit' q̄ntū aiā dignior est corpe que
illud uiuificat & q̄ntū digni' ē sp̄uale
quā seculare quod illud iustificat tan-
tū sacerdotiū digni' est regno qd̄ illud
cōstituens ordinat. Electio apl̄ici

Hinc querit' a quib; hec p̄sone sint
eligende ut cōstituende. **A**postolicus
a romanis cardinalib; est eligendus
consensu ep̄d̄. et totius urbis cleri

ac ppli acclamatione ī caput ecclie
constituendus. **A**d huius p̄uidentia d̄nca
auctoritate p̄tinet cura uniuersalis ec-
clesie sc̄l; totius cleri ac ppli apl̄ica
auctoritate sollicitudo s̄m̄ eccliaz
imperiali auctoritate regni electio ut
cōstitutio. **A**d huius quoq; ius p̄tinet
cunctoz ep̄iscopantū. archiep̄antū
patriarchatū canonica dispositio.
uniūsi cleri ac ppli ī diuinis legibus
correctio. Ep̄iscopi electio

Ep̄iscopus at̄ cuiusq; ciuitatis a
clero eiusdem ciuitatis ut pro-
uincie debet eligi ac ppli acclama-
tione ī pastore ouilis xp̄i cōstitutū ab
apl̄ico anulo et uirga inuestiri q̄ntū
ut saltē trib; ep̄iscopis cōsecrari. **A**d
huius officū p̄tinet subiectū clerū ca-
nonice gubernac̄ ppli ad iura diuine
legis imitac̄ resistentes excommunicā-
penites absolue. Electio ip̄atoris
Impator romanus debet ab apl̄ico
a papa cōsecrari & coronari q̄ntū
p̄ncipiū & acclamac̄ōe plebs ī caput
ppl̄i cōstitutū a papa cōsecrari & co-
ronari. **H**uius q; debet cleris & ppl̄is
ī secularib; d̄ntat' subici. **A**d huius
moderame' p̄tinet sc̄dm̄ ciuilem iusti-
ciam ut patrie iura p̄fecturis adu-
cacias. p̄sdatibus duratus. comitatibus
disponē. t̄buta forā. p̄ t̄p̄is qualitate
iura ppl̄is institue. **A**b ip̄o sūt reges
ut iudices p̄uicē ut regionū cōsti-
tuendi ab ip̄o p̄ncipes ciuitatibus
p̄ponendi. Quod rex a papa con-
stituendus **S**ed hic forte cōtencio
si sermōe et sc̄ia imp̄i. erumpunt
et impatore nō ab apl̄ico sed a p̄nci-
pib; eligendū affirmant. **Q**uos q;
interrogo utrū rex a subditis an a
p̄latis sit cōstituendus. **A** p̄latis in-
quirit. **A** quib; a ducibus & comiti-
bus. **S**ed duces & comites ep̄is ut
puta d̄n̄is suis subditi sint quia

ab eis beneficia et ecclesiarum iura pre-
 dia habent Ergo rex a christi sacerdotibus
 qui veri ecclesie principes sunt est con-
 stituendus consensus tamen laicorum req-
 uirendus Igitur quia sacerdotum iure reg-
 num constituit iure regnum sacerdotio sub-
 iacebit Omnia enim ipse dominus regnum
 sacerdotum regno pretulerit hic patet
 quod cum venturi essent ut imperent cum
 et regem constitueret fugit sacerdo-
 tale uero officium deuote impleuit cum
 sacramenta corporis sui benedixit hunc
 quod ritum suis celebrandum tradidit
 quidem quilibet sacerdos licet ulti-
 mi gradus in sacro ordine dignior est
 quous rex In legitur quod beatus
 martinus episcopus a maximo impatore
 ad conuiuium uocatus cum pincerna
 regi poculum inter epulas porrigeret
 rex iussit huic episcopo dari ut ipse ab
 eius dextera acciperet Sed postquam
 martinus bibit poculum suo poculum dedit
 digniore illum rege iudicans qui christi
 corpus conficeret et regem peccan-
 tem ligaret et penitentem absolueret
 posset Similiter ab ambrosio episcopo
 theodosius impator ab ecclesie limi-
 nibus arcebat cum homicidii crimine ob-
 noxius teneretur atque penitentie uinculis
 innectitur post satisfactionem ab eodem
 absoluit Quamuis igitur sacerdotum
 longe transcendat regnum tamen ob pacis
 et concordie uinculum monet euange-
 lica et apostolica auctoritas regibus po-
 torem in secularibus negotiis duntaxat
 differendum Cum enim quidam a domino inquire-
 rent utrum censu cesari dari liceret
 aut reddite ergo que sunt cesaris ce-
 sari et que sunt dei deo Ergo in hiis que
 ad regem regni ius pertinent optet cle-
 ricum et presbiterum regibus parere in hiis aut
 que ad ius diuine legis spectant deo

placere Sic sebastianus diocletiano et
 maximiano paganis licet impatoribus
 familiaris extitit in spiritualibus uero deo
 placuit Sic et mauricius cum exercitu
 suo eisdem impatoribus auxilium contra
 hostes regni prebuit Cum uero contra
 christianam religionem agere ab eisdem
 cogere et facere remouit quia audire
 rat scriptum Obedire deo magis optet
 quam hominibus Beatus quoque petrus apostolus
 hortatur honorem deferre regibus Deum
 inquit timeate regem honorate Et ite-
 rum Subditi estote omni creature hu-
 mane propter deum sicut regi quasi precel-
 lenti Siue dicitur tamquam ab eo missis
 aduincta malefactorum laude uero bo-
 norum In quibus uerbis considerandum
 est quod reges et iudices ob solam
 uindictam malorum constituntur qui laudem
 bonis differre dicunt Iusti enim reges et
 iudices solos impios et iniquos puni-
 unt iustos autem et bonos laudibus ex-
 tollunt Beatus etiam paulus ad sub-
 iectionem principum hortatur dicens Omnis
 anima potestatibus sublimioribus subdita sit
 Et ne putes potestates per homines casu
 constitui subiungit Non est enim potes-
 tas nisi a deo Quia uero aliqui propter
 peccata ipsorum mali iudices constituuntur
 sicut in iob legitur Qui regnat facit
 ypocritam propter peccata ipsorum aliqui autem ob
 merita quorundam iusti proficiunt addit
 Que autem sunt a deo ordinata sunt Et ne
 putares bonis ad obediendum malis autem
 resistendum ad hoc persequitur Itaque qui
 resistit potestati dei ordinationi resistit
 Qui autem resistit ipsi damnationem sibi
 acquirunt Et quod iudices ad malos
 tantum reprimendos immo puniendos
 proficiant patet subdit Principes
 non sunt timore boni operis sed mali. Vis
 autem non time potestatem. Bonum fac et
 habebis laudem ex ipsa Eadem et petrus
 docuit Regis officium

no

Ad huc paulus officium regis ut iudicis exequitur. **D**eus inquit tibi minister est in bonum. Si autem malefeceris time. Non enim sine causa gladium portat. sed ideo subaudit ut malos puniat. **D**eus namque profecit primum hominibus sed bestis et brutis animalibus quia hiis irrationabiliter et bestialiter vivunt. iudices tantum plati sunt. quatenus eos pro timore reuocent ad insuetam humanam consuetudinem tenorem. **I**nde et idem deus pro noe sem et iafeth peccantis filii potestate profecit. quia nimirum peccantes sacerdotio et regno subiecit. **V**n et in evangelio cum discipuli diceret. domine ecce duo gladii habet. **H**ec verba sua auctoritate roborauit quia ad regnum ecclesie in presenti vita duos gladios necessarios demonstrauit vnum spirituale scilicet verbum dei quo sacerdotium utitur ad vulnerandos peccantes. alterum materiale quo utitur ad puniendos in malis perdurantes. **N**ecessesse est enim ut hos regalis subigat potestas gladio materiali qui lege dei rebelles non potest corrigi stola sacerdotali. **R**egibus non semper obediendum. **Q**ueritur autem utrum regibus semper in omnibus sit obediendum an aliquando resistendum. **D**um ea percipiunt que ad ius regni pertinent est eis utique parendum. si autem ea que christiane religioni obsunt impiant resistendum. **L**eguntur quippe olim christiani milites sub paganis regibus contra hostes regni militasse et tamen cultum dei non deseruisse a cuius cultu ita si euocabantur. mox deo magis quam hominibus obediendum etiam ipsa morte testabantur. **I**ohannes etenim et paulus iussu constantini christiani imperatoris. cum gallicano patricio adhuc pagano aduersus hostes romani imperii profecti sunt a iuliani autem apostate palatio penitus discesserunt. **I**gitur si rex romane ecclesie que est caput et mater omnium ecclesiarum

ut filius ab ea coronatus et minister dei. ac vindex ire eius obediens cecidit et pro christiano ad leges diuinas seruandas constringens a paganis a iudeis ab hereticis defendit ei pro omnia obediendum est. **S**i autem romane et apostolice sedi rebellis extiterit quia rex regum et dominus dominorum dominum caput ecclesie esse uoluit. et que ipsum in caput gentium constituit ut in aliqua heresim declinando ut constantinus et ualens ueruerit ut a fide apostatando ut iulianus eam persecutus fuit ut per seisma ut philippus eam in pres diuiserit. **H**ic inquam talis et patienter est tolerandus sed in communi pro omnia declinandus quia non imperator est sed tyrannus. **V**n huiusmodi imperium martinus remouit dicens. christi miles sum pugnae michi non licet. **Q**uod reges non debent episcopatus. **S**ed sunt multi qui se sapientes esse dicunt sed stulti facti sunt. qui audent affirmare quod regibus liceat episcopatus ut abbas ut reliquias reliquias canonicas dignitates dare dicunt enim. **R**ex scilicet oleo ungitur clero et populo. profertur. ideo utriusque dignitates iure dare conuincit. **H**oc falsissima affirmatiua subtrahit uerissimam negatiua. eorum quod negatio statuit ueritatis affirmatio. **A**ge ergo pro cunctis utrum hos episcopatus abbas propositure utrum sint spirituales dignitates an secularis. **R**espondebitur spirituales non sunt demones. **A**t ego rex est spiritualis an secularis. **S**ecularis inquit et ergo spirituales dignitates nichil pertinet ad seclarem personam. **A**d huc sciscitor eos licet regi missam celebrare nec ne. **R**espondebitur nunc. **Q**uare. **Q**uia aiunt non est sacerdos. **E**t ego. **S**i missam non licet ei celebrare ideo quia non est sacerdos. nec ecclesiam in qua missa celebratur licet ei dare quia est laicus. **I**gitur quia rex est secularis et

laicus. et gladiū ad vindictam ma-
 lefactorū portans et p̄ sacerdotale offi-
 cū vindex ire dei constitutus ⁊ p̄plo
 ī secularibus tantū prelatus. si ra-
 tione repugnante nō debet nec p̄t
 ep̄atū ut abbas ut p̄posituras. q̄
 sp̄iales sūt dare. **Seculares** tantū
 sicut ducatus p̄fidatus comitatus
 debet et p̄t dare. **Ūn** sacri canones
 p̄cipiūt ut si q̄s p̄ seclarem potesta-
 tem ad canonicam dignitatē intru-
 uerit deponat. **Jorada** quippe sacer-
 dos regem ioas constituisse legit̄
 nūq̄ rex sacerdote cōstituisse respit̄

Quod si obiicit̄ quod **Jonathas**
 pagano et symon fr̄ ei⁹ a demetrio
 nichilomin⁹ pagano sacerdotiū susce-
 perūt sciendū est quod ip̄i sacerdotes
 erant et a stirpe sacerdotali descen-
 derant. sed officio suo bellis ingru-
 entibus priuati erant ab istis at
 officū suū solito more exple potesta-
 tem acceperat. **Ergo** hoc p̄missio nō
 datio fuit. **Ambrosius**

Porro si obiicit̄ quod ineptita
 hystoria legit̄ quia ualencia-
 nus impator ad ambrosiū dixerit
Ergo tibi cōmendo corpa. deus at
 aiās sciendū ē q̄ ambrosius prim⁹
 iudex p̄uicie fuit. **Accepto** at ca-
 nonice ep̄atu rex p̄uicie curam ei
 sup̄ delegauerit. **Quē** morē ad huc
 ī aliquibus eccl̄is nouim⁹ observa-
 ri salz ep̄m vtusq̄ ⁊ ep̄atus ⁊ du-
 ratus curam gere. quod tamē sac-
 dotibus xp̄i scim⁹ minime cōgrue.
 quia nemo militans deo implicat
 se negotiis secularibz. **Gregorius**

At si hec ad mediū deducit̄ quod
 ī vita b̄i gregoriū legit̄ quia
 impator mauricius p̄cepit eū cō-
 secrari. sciendū est qd̄ gregorius
 prius canonicus a clero et p̄plo e-
 lectus sed tū ob pacis ⁊ concon-

die grām inquireret. solito more
 impatoris consensus iussit eū cōsecre-
 ri id ē assensū p̄buit ei⁹ ordinatiōi

Unde at p̄sus. **De leone ⁊ karulo**
Umos ī p̄plo ītoluēt quod ep̄at⁹
 dant potestate regali referā ut ac-
 cepi p̄plo ueraci beate memorie leo-
 ne papa a romanis exsecrato atq̄
 ab ap̄lica sede a tumultuoso p̄plo
 p̄pulsus ad karolū regem francoꝝ
 uenit qui eū honorifice suscepit. **Hic**
 karolus contracto exercitu romam
 p̄perat. sediciosos digna ultione pu-
 niens expulsū papā p̄rie sedi redde-
 nat. quē mox ille qui facit mirabiles
 res illuminat. **Et** quia tūc roma-
 nū imperiū rectore carebat. quia ut
 tradit̄ leo impator mābz iniquoz
 occubuerat uenerabilis leo papa cō-
 silio p̄ncipū ⁊ consensu cleri ⁊ p̄pli
 scepra romani imperij karolo
 regi tradidit augustūq̄ consecrans
 coronā regi imponit. **Et** q̄ idem rex
 romanā eccl̄iam maximo honore sub-
 limauerat. ac mltis donis ac mune-
 ribus insup̄ et maxis allodijs dita-
 uerat. tū esset p̄ omiā catholicus sa-
 pientia et morū excellencia deo et
 regno dignissim⁹. ap̄lice sedi subiect⁹
 omī clero deuotus. leo papa de tali
 ac tanto adiutore gaudens. ei soli
 hoc priuilegiū concessit ut citra alpes
 in p̄tibz gallie et germanie eius vice
 ep̄atus. eccl̄iastico more īstrueret.
Quod priuilegiū etiā successores
 ip̄s⁹ ab ap̄lica sede p̄meruerūt quia
 et ip̄i p̄ omiā romane eccl̄ie deua-
 ti extiterūt. **Qui** tamē sapientes
 et vita p̄babiles ⁊ diuino officio
 congruas p̄sonas elegerūt et eccl̄is
 dei dignos pastores absq̄ ullo p̄cio
 p̄fererūt. **De rebellibus eccl̄ie**

Postquam uero uiri deū ignorantes
et ecclie honorē execrantes
absq̄ romana electione ī regnum
irruerūt. et felerat sceleratis ac
p̄ditis moribz impriū macularerūt
hij tales regalem mansuetudinem
heronis more postponentes. ac ty-
tannico more ī clerū ⁊ pplm dñicū
violēt immo crudelē extendentes
pacē ecclie ⁊ concordia ppli p̄tur-
bare. aplica statuta. ac priorū regū
reperūt edicta violac̄ Qui iusticiā
et c̄tatē abhominantes ciuile bel-
lū clerū ppli q̄ discordiam ⁊ omnē
iniquitatem amantes. p̄sonas suis mo-
ribus congruas. iusticie ac legi dei
infraas elegerūt quibz cont̄ ius ⁊ fas
ep̄atū abbacias p̄posituras. aliasq̄
canonicas dignitates sumo p̄cio mo-
re ueni uendiderūt. Ecclia itaq̄ uidēs
impios donis suis abuti ac munera
sibi a xpo gratis collata a p̄phanis
p̄phanari nō uolūt ultra honorē suū
alienis dare. Sed ip̄a p̄ se filios suos
p̄ ut conderet ⁊ expedit dispensac̄
Q̄d male peunt qui sacerdotibz cōt̄

Sacerdotiū at̄ a regno | cūnt
p̄t opprimi nō tñ p̄t obrui et
sacerdotes a regibz possūt in-
teriri. officū uero eoz nō potest
p̄imi q̄nymmo dñs p̄s sacerdotū sept̄
exeret vindictam ī p̄sumptionibz
regū. Paul namq̄ prim⁹ regū sac-
dotes dñi iuste occidit. et ip̄e ī bel-
lo iuste occisus occubuit. Achap
rex p̄phetas dñi quosdam a patria
depulit quosdam neri tradidit ideo
et ip̄e uulneratus morti succubuit.
Joas rex zachariā sacerdotem lapidi-
bus obruit. vnde ⁊ ip̄e a p̄p̄ris ser-
uis occisus corruit. Azarias rex sa-
cerdotiū vendidit. usurpauit ideo
mox lepra cū inuasit. Herodes rex

sacerdotiū vendidit ideo p̄pria manu
se interfecit. Nero impator petrū
papam primū crucifecit ideo reg-
no pulsus lupis preda extitit. Decius
impator sextū papā occidit vnde
et ip̄e a demone obsessus extitit.
~~Decius impator~~ Valens impator
athanasiū ep̄m a sede sua expulit
ideo ip̄e a gothis incendio interit.
Julianus impator sacerdotes xpi per-
sequit̄. vnde ⁊ ip̄e ab hostibz occidit.
Theodericus rex ioh̄em papā occidit
ideo subita morte sibiijt. Et quid plu-
ra? Quotq̄ ecclie sacerdotes p̄-
secuti sūt pessimā morte extirpati
sūt. Q̄d baptizati ī reges ⁊ sacer-
dotes unquint⁹

Quod si q̄s astruxerit has duas
p̄sonas honore ac dignitate pa-
res uideri ideo q̄ hoc sole ī le-
ge p̄cipuit̄ oleo s̄cō ungu. s̄cridū
est q̄ rex tantū oleo sacerdos autē
crismate ungebatur ⁊ p̄ om̄ia sua cō-
secratio regis unctioni p̄ferbat̄.
Et ī hoc etiā differēbant q̄ rex
a rege sed a sacerdote ungebatur. sacer-
dos at̄ ab alio sacerdote consecrabatur.
Hoc at̄ totū sub figurā contigit s̄cō
ih̄esu xpm dñm nr̄m uerū regem et
sacerdotem expressit quē pat̄ crismate
et oleo exultationis id ē sp̄u s̄cō
unxit et ī caput gentiū cōstituit
ymmo ⁊ angelis ⁊ hoibz dñm p̄fe-
cit. Qui rex ⁊ sacerdos at̄ q̄d sue mi-
licie assēpsit oleo ⁊ crismate ungi
p̄cepit. Hinc ē quod baptizandos
oleo ⁊ crismate ungiunt̄ quia eos
oleo xpi regno. Crismate at̄ ip̄is sac-
dotio ungiunt̄. **M**itram quā capiti
ī ponim⁹ coronā regni exprimimus
per albam uestem quā eos iduim⁹
sacerdotalem dignitatem imim⁹. **I**te
p̄ mitram pontificalem infulā nota-
mus p̄ albā uestem regalem trabe-
am demonstram⁹. **I**git̄ et ī ueteri et

i nouo testamento sacerdotum semp reg
 no pferbat quin insup et regnu p
 sacerdotu instituebat. De uanilo qd
 am illos familiarit conueniam quoz
 causa hanc lucubratiuula suscipim.
 qui ob pernicie amorem ob laudis
 fauorem et pro adipiscende ab ipis
 pncipibz dignitatis alicui honorem
 predicant indoctis ipse maxie indocti
 ubiqz i manu regu omis dignitates
 pende. hij qui hec dicunt aut laici a
monachi aut clerici sut. Si laici sut
 ut insipientes irridendi at potius ut
 ignari a sapientibz corrigendi sut. Si
 at monachi sut tuc desipiunt quia
 aut veritatem ignorantes errant
 aut sciunt errore ob auaricia secta
 tes uera se scie dissimulant. Si aute
 clerici sut tuc vesania capti sut qui
 ecclesiastico ordini ius ab ipis dno
 collatu inuunt. illud qz laici potesta
 ti conferunt immo se ipos ppria liber
 tate spoliant ac seculi laicorū dicio
 ni cu cham subiugant. Igitur hoz
omiu stolide asserciones a sensatis
sunt confutande immo ab oibz ratio
ne breuitibz repbande. cu regnu sac
 dorio ppls clero iure subiaceat et
 sicut sol lune z spc aie contempla
 tiva uita actiue sic sacerdotu regno
 premineat. Sed iam calamū de sa
 cerdotali z regali litigio deponen
 tes xpo uero regi z sacerdoti dignis
 moribz placere studeam. quatinus ei
 aulam i qua soli reges z sacerdotes
 erūt introire ualeam. amen

est piosa mors stoz p qua acquiri
 iuta angeloz. Quia hac morte mouet
nūqz tectū moriet. Porro corporalis
 mors iustoz sompnus dr. p qua requi
 es etna tbiut sicut scriptū est. Cū somp
nū dilectis suis dederit ecce hereditas
dnū eis aderit. Quia at cūminale peccā
comittit i aia mouet quia a uita deo
deseritur. Hac morte mortui mortuos
sepeliūt. Dū conpectantes p adu
lacione decipiunt. Hec mors peccā
peccatorū pessia quia dicit ad de dicit
monū consortia hanc omis fugiam
illa at appetam ut tectū uiuam.
Corpalis mors maloꝝ dr extimiuū
p qua rapiūt ad etnū suppliciu
Tertia mors est corpus que omibz
est cois quia omis homo ob peccatū
ade mouet et pprio merito aut ad
gandū aut ad tormentū ducit. Iude
dicunt scriptura. Grane iugū sup ocs
filios adam a die matris eoz usqz
in die matris oim. Omīs homines
filij adam dicit quia cuncti de ei
semine nascunt. Grane iugū est
labor quo homo hic premit. lorū
iugis est miseria qua constringit
hoc iugū est sup omīs hoies a die qua
a matribus profundūt usqz i die qua
i etra matre oim reuunt. Nam sicut
auis ad uolatū sic hō nascit ad cruci
atū. De hoc iugo uolens nos dn̄s absol
uere iussit nos suauē iugū et leuē onū
suū tolle laborantes et oneratos pre
cepit ad se fontē uiuū uenire ut posse
mus requiem aiabz nr̄is uenire. Dum
ergo lucem uite habeam ad hunc fon
tem uite peccā confitendo z penitendo
currām ne subito tenebris mortis cō
prehensi uelim z minime possim. Si
enī homo tardat mors nō tardat. Et
cū neqz diem neqz horā sciam mortis
nr̄e omīs i bonis artibus puigiles

Obi seculū pro deo relinquens se
 onis z concupiscentis crucifi
 git mūdo mortuus est sed deo
 uiuit. Et qz peccō mouet uita ei cū
xpo i deo abscondit. Beati talit mor
tui qui sic i dn̄o moriūt quia i xpo
qui est etna uita uiuificabūt. Hec

maneam⁹ ut ī die mortis dño lecti
occurrant⁹ et a labore iam cessare
et ī gaudio pausae ualeam⁹. **M**ilicia
est enī uita hōis sup̄ terrā ut per
ternarius diem parti sui magnopere
aduenire optat quo mercede recepta
liber a labore abeat. **S**ic dies mortis
est dies a labore emissionis ubi qui
uinea dñi tota die sed ī lege dñi to
ta uita sua laborauit. denariū uite
reportabit. **Q**ui uero ut sterilis fi
culnea terrā occupauit et ut palmes
arescens nō fructificauit. de uite xp̄o
securi mortis excidet⁹ et ī ignē gehē
ne mittet⁹. **O**mibz hōibz deus termi
nū uiuendi constituit. quē nullus pre
tere poterit. **M**ulti ad p̄ceptū ter
minū nō ueniūt. dū spaciū uiuendi ma
lis opibz pdūt. **E**t ideo quia mali nūq̄
cogitant se morituros om̄s subita mor
te rapiūt. iusti aut̄ quia iugit̄ per
tractant se hinc discessuros nūq̄ re
pentina morte rapiūt. **D**icit dñs si sci
ret pat̄ familias qua hora fur ueni
ret uigilaret utiqz ⁊ nō sineret pfodi
domū suā. **D**ies mortis sicut fur ī no
cte ita ueniet. **F**ur ī nocte ueniens et
patrē familias dormientē iueniens.
domū irrupit ipso occiso bona eius
diripit. **I**ta cū inopinata mors adue
nerit et animū a bono ope torpen
tem iuenerit. domū corpus pfodit
aiām extinguit. delicias uite ei abst
rhit ad supplicia nō p̄uisa p̄t̄it. **D**ies
enī hōis sicut umbra declinant et q̄
nubes uento impulsā puolant. **Q**uid
nāqz hō nisi putredo. **E**t filius hōis
nisi uermis. **H**omo quippe de imundo
cōceptus semic. de fragili nascit̄ mu
liere breui tpe uiuens ut harūdo
temptacōibz mouet̄ mltis miserijs re
plet⁹. **Q**uasi flos inpuericia cōdit⁹.
uarijs doloribz iuuentute conteritur
ī senectute uiribz deficiens fugit uelut

umbra ī morte tabescens. recipit̄ ite
rū a terre uulua. **O**m̄s homo cum
dolore mūdū ingredit⁹. cū dolore it̄m
egredit⁹. **F**lor natus plorat. qz sibi
labore et dolore futuri pronūciat.
Deinde supuacuo labori totū studiū
ut aranca impendens thesaurizat
nesciens cui ea congregat. **P**ost pu
sillū alienis diuitias suas relinquit
et solū sepulcrū domus ei⁹ inetrū
erit. sic qz hō uermes bestias serpen
tes hereditabit. **C**aro nāqz ei⁹ parti
ī uermes uertit⁹. parti ab ip̄is cōsūt⁹
parti ī putredine. deinde ī puluere
redigit⁹. **M**edulla at̄ ī serpentes ce
rebrū dī uerti ī bufones. **E**t quia hō
serpenti ad peccandū cōsensit mouet̄
et ideo post mortē iuste ī serpentes
uertit⁹. **D**icit scriptura melius ē ire
ad domū luctus q̄ ad domū cōiuij.
In cōiuijs quippe hōies mortis ⁊ eter
ne uite obliuiscūt⁹. ī luctu mortui hō
minis. future mortis recordabūt̄. **I**n
hōies nobis mori referent⁹ forsitan
nō crederem⁹. ecce cotidie ante o
culos mortuos cernim⁹. et nos eter
nos putam⁹. **E**n cui⁹ corpus in p̄sen
tiaz cōspicitis. flos mūdi gl̄e gl̄a
patrie honor regni om̄e decus exi
tit gr̄is a p̄ncipibz honorabat⁹ ab e
qualibz uenerabat⁹ ab subiectis time
bat⁹ ab oī plebe beatificabat⁹. **Q**uā
si palliū quo opit̄ tollitis quipz a
micissimi cū īstite at̄ appropinquat p̄
horrestitis. et quiclibz paup̄imum
tamē uiuentē eo meliore iudicatis.
Porro si post aliq̄ dies cū ī sepulcro
uideretis utiqz fetore eius quā maxē
fugeretis. **Q**uanto enī quis fuerit
pinguior. tanto fetor ei⁹ intollerabi
lior. **H**odie km̄ pro aiā eius orate.
sacrificiū salutare pro ea sacrificante ut
deus om̄s noxas eius relaxet et sicut
cū hic fidelibus ita ibi sc̄is ī gl̄a asso

rict. Ideo etiam ad ecclesiam deferuntur
 corpora mortuorum ut eis subueniat a
 oratione conventus populi. Et sicut pecca-
 tis et seculo morientes in morte christi per
 baptismum in utero matris ecclesie sepe-
 luntur: ita carne mortui in gremio et
 ecclesie terra operuntur quatinus cum fideles
 ibi conuenerint conuenerint uisus eorum
 sepulchris per eis preces fundant et quod
 eis futurum sit in memoria habeant.
Iusti non nocet si extra cimiterium tironu-
 lantur sicut impijs non potest si in ecclesia
 sepeliantur. **H**orum officia secundum officium
 domini ideo aguntur quia in domino mortuos
 mortis eius participes credimus. **H**os ideo
 ad orientem uisus in sepulchris ponimus
 quia eos resurrecturos nouimus sicuti
 cotidie solem in oriente surgere cerni-
 mus. **P**rimo die pro eis tantopere labo-
 ramus ut eis coram iudice consistentibus
 succurrant. **N**am post mortem unicuique
 quod illud iudicium irrogatur quo omne
 genus humanum in ultimis iudicatur.
Tunc autem gloria ut pena duplicatur cum
 corpus anime associatur. **S**eptimum diem
 idcirco reuoluimus ut eis dimittatur
 quicquid commiserunt in eodem diebus. **T**er-
 cesimum ideo aguntur ut eis relaxetur quod
 deliquerunt in mensis xxx diebus. **A**nni-
 uersarium autem propterea commemoramus ut
 peccatum eorum toto anno peccatum delea-
 mus. **R**em frequenter orare debetis pro
 omnibus fidelibus defunctis maxime pro
 uisibus. quia sicut in estu am-
 bulans et sciens fontem frigide aque
 reforescat sic in penis positi uestris
 orationibus ut elemosinis refrigerantur. **C**um
 pro bonis oratis illis proficit ad honorem
 uobis autem ad salutem et oratio uestra in simi-
 litudinem conuertitur quia ipsi orant ut unus
 quisque eis in gloria associetur. **C**um autem pro
 hijs qui in penis sunt oratis et uos et
 ipsos liberatis quia qui pro alio o-
 rat se ipsum liberat. **P**ro dampnatis
 uero scilicet paganis iudeis hereticis

malis catholicis non est orandum ne oratio
 uestra fiat in peccatum quia sicut scriptura dicit
 deum blasphemauit qui pro impijs orat.
Iusti morientes ab angelis ut sponsa
 suscipiuntur et cum celesti armonia in gau-
 dium domini deducuntur quidam autem nimis e-
 mendati quibusdam penis purgabuntur
 quarum minime maximas huius mundi pe-
 nas uincere traduntur. **Q**uidam enim nimis
 calore quidam autem nimis cruciantur algo-
 re. **Q**uidam magno fetore quidam autem
 puniuntur tenebrarum horrore et sicut hic
 diuisis peccatis subduntur ita ibi diuisis
 penis afficiuntur. **E**t secundum modum peccati
 extenditur modus supplicii. **I**n omnibus
 orationibus uigilijs ieiunijs elemosinis
 iustorum liberabuntur et scilicet in gaudio as-
 sociabuntur. **H**ec uero hijs tantummodo
 proderunt qui uiuentes hec per alios fe-
 cerunt. **I**n inferno dampnati diuisis ecclie
 supplicijs pro diuisis meritis alius mi-
 nus alius plus cruciabitur nunquam tamen
 liberabitur. **P**ro mortuis frustra ora-
 remus si eos minime resurrecturos spe-
 remus. **R**esurgent autem omnes mortui ea
 etate et mensura qua christus resurrexit
 scilicet xxx annorum tam infans unius
 noctis quam alijs nonagenarum annorum.
Tunc fulgebunt iusti quasi sol in regno
 patris eorum et sicut est alia claritas
 solis alia claritas lune alia claritas
 stellarum sic est et diuisitas iustorum. **S**tel-
 la ab stella differt in claritate sic et
 resurrectio mortuorum quia docti ut
 splendor firmamenti ad iusticiam nitent
 et uidentes quasi stelle lucent in gloria sanctorum.
Omnes quidem ut sol fulgebunt sed alij
 prece alios sicut quedam stelle prece stellis
 fulgebunt alij item prece alios ut luna
 nitet prece stellis. **I**temque alij prece alios
 trutilant in gloria ut sol radiat prece luna.
Sic etiam liberati in gloria uiuificabuntur
 quia hic peccatis in domino moriuntur. **Q**ui
 autem in anima mortui hic per penitentiam
 non resurgunt mortui in corpore. **T**ertium

bibunt **Q**ualit' hostia salutari ut e-
lemosinis aut' liberate sint mita legim'.
sed pauca uobis referre uolum'. **Q**uidā
pbr' pro medicina aquas de terra cali-
das manant' balneandus frequentabat
qui ī ipō feruore aque virū stantem
iueniebat usq' pbrō balneū tranti
et egredienti obsequiū pbebat **Q**ui
pbr' quadam die panē pro caritate
attulit. quē ipē recipe noluit merens
et anxius se hominē fuisse illoq' pro
petis suis post mortem subisse penā
retulit ut eundē panē deo pro se of-
ferret petiit **E**t si reūsus eū nō iue-
niret se liberatū sciret **H**ec dicens eua-
nuit. et qd' sp̄s fuit apparuit **P**br'
at' ad eccliam regressus uigiliis ieiū-
niis orōibz p septimanā pro eo labo-
rauit. hostiam salutarem cotidie imo-
lauit **D**einde ad balneū p̄gens virū
nō iuenit quia iā refrigeriū puenit
Quidā miles ī bello capt' uinculis
astrictus carceri īcludit' quē uxor sua
putans mortuū cotidie pro eo optulit
sacrificiū **Q**ui post xxx dies de an-
gustis eripit' domū reuēit' gaudenti
uxori retulit qualit' cotidie p xxx dies
aliqd' solaciū eueniret ac demū solu-
tis uinculis carcerē reserato ipē liber-
exierit **P** hoc patet si hui' aiā īpenis
fuisse utiq' sicut corpus de carcerē
liberata esset **A**lius miles ī bello
uulneratus mē uulneratos corruit de-
inde resūpto sp̄u surgens abiit **Q**ui
ab hostibus comprehendit' catenis īcer-
tit' sed mox rigor catenaz soluit' **Q**ui
autē sepius ligat' et z toriens a uincu-
lis solueret' ciuicis munitibz nouāq'
rem stupentibz ait quidam eū hac
arte p̄cū quo sciat solue' nexū **I**lle ne-
gat. se aliqua arte imbutū dicens
autē se habere frēm pbrim quē pu-
tet pro se deo optulisse sacri-
ficiū et hoc modo solutū uinculum
Quod et ita erat **R**am ab hosti-
bus dimissus ad sua redit' frēm suū

cotidie pro se q̄i pro mortuo missas
celebrasse didicit **E**re q̄ntū ualeat
deprecatio iustoz que pie impendit'
sp̄itibz mortuoz p quā etiā redimūt
capta corpa uiuoz **I**git' diligent'
orem' pro defunctis et orabit' p
nobis t' q̄ntū s' quoz ī celo **Q**uod
si neglexerim'. et nos ī neglectum
tūt' uiuis uenientibz cū uixerim' ter-
te orōne nō indigebim'. sed cū xp̄s
in illa glā erim' **Q**uā oculus nō
uidit ic'

Quibus desit copia libroz q' pau-
ca sufficiant ī festiuitatibz sc̄oz
Qui at' ad celestia ī uide' sc̄oz
et alios accende' cupiunt. sunt mita
sermōnes sc̄oz diuise omelie elban-
gelioz passionē martirū uite sc̄oz
de quibz oibz poterūt copiose inferre
sp̄lm xp̄ianoz **R**ogo at' laborantes
ī caribz. secularis philosophic ne de-
piciant hoc pitaciolū legis diuine.
scientes h' nō sibi sed ciuibz sp̄lm si-
scelis hūilibz cōceptū quibz et solūmō
supmū regnū ut filius est r̄pmissū
Quies at' babilonic uidelicet supmū
habunde sūt a suis p̄ceptoribz īstruit'
Hoz doctus iuitant' quoz et uita
sumoze immitant' **E**t ideo opinio-
nes mūdane d̄sp̄si d̄sp̄sionis am-
plectunt' legant' platonē quos canu-
lac delectat. d̄s̄rant aristotlem.
bella arnantes habent maronē libri-
dini uacantes nasonē d̄s̄cordes inci-
tat lucan' incitat' et stacius. p̄tula-
tes instruit oracius et terencius.
Sed quia hoz noīa de libro uincitū
sūt deleta. nō memor ero nomina
eoz p labia mea **E**go at' hūilis at'
sertor. humilis ip̄i xp̄i. humilitate
castitate misericordiā concordia doct'
ad uitam p̄erantes dorū **M**agna
siluā ingressus diuisas frondes d̄s̄p̄si
si de lato campo multicoloris floscu-
los collegi pulchram mitā contexēs
capiti sponse xp̄i imposui **I**n nauicula

petri residens linu ad capiendos pi
 scas ewangelicos contexu quo r ipse
 toto corde opto de mudi gurgite ex tpi
 iusticia esurientibz famem verbi dei
 patientibz paruu pulmentu de herbis
 un olentibus ne deficient iuia cum
 pane no hntibz De magno mari
 dulces guttas hauriens congregau
 quas scienciu labijs instillau Sed q
 sut assueti splendidis epulis adeant
 mensas istructas copiosis fertulis qb
 sume sapiencie dapiferi Augustin
 Gregorius et eoz cofimiles istruxer
 rit conuvas oibz bonis repleuerit
 Porro varijs negocijs implicati ista
 pauca face et doce studeant et deo
 opitulante phemie glam se cu illis
 adepturos gaudeant

Me trisite qui queritis atria vite
 Gulu fugite patam pperado redite
 Porta patet vite ad statis quq redite
 pmonstro calle scandentes linqte ualle
 Qui p me tendit celestia gaudia prendit
 Ecce lucna micat ia currite nox necis istrat
 Per me copleat totu qd lege tenet
 Duitate mala recti sectando ducatu

Premiu iustoz est uide deu uiue
 de deo esse cu deo esse in deo qui
 erit omia i omnibus: habere deu
 qui sumu bonu est. **O**bi sumu bonu est.
 ibi est suma felicitas. suma iocunditas
 uera libertas: ptra caritas: etna secu
 ritas r securi etnitas **I**bi est uera leti
 cia: plena sciencia omis pulchritudo r
 omis beatitudo: est ibi pax pietas bo
 nitas: lux uirtus honestas: gaudiu dul
 cedo vita phennis: qta laus requies
 amor et concordia dulcis. **S**ic cu dno
 beatus est: i cui9 conscia peccm iuentu
 no fuit **V**idebit eni cu ad uoluntate
 habebit ad uoluptate fruct ad iocun
 ditatem **I**ncertitate uidebit iueritate
 fulgebit: i bonitate gaudet **S**ic ha
 bebit pmanendi etnitate sic cognosce
 di facultatem et requiescendi felici
 tatem **Q**ualis siquide erit illi9 ciui
 tatis scie iocunditas: cui9 angeli sunt
 ciues: deus pat templu: filius eius spale
 dor: r sps scs karitas **C**iuitas ce
 lestis: mansio securi patria totu con
 tinens qd delectat ppls sine murmure
 quieti incole: hoies nulla indigentia
 habentes **C**em gloriosa dra sut de
 te ciuitas dei: sicut letanciu om ha
 bitatio est in te **O**ms letant i leti
 cia et exultatioe: omis delectant
 de deo cui9 aspectus pius cui9 facies
 decora et eloquiū dulce **D**electa
 bilis est ad uidentu suauis ad habe
 dum: dulcis ad friendu **I**pe p se pla
 ret: et p se sufficit ad meritū suffi
 cit ad premiū: nec ex eo qdqm a
 aliud querit qz i illo totu iuenit
 qd desiderat **S**emp libet illu inspicere
 semp habere: semp i illo delectari et illo
 frui **I**bi glorificat intellectus r purifi
 cat affectus ad cognoscenda et intelli
 gendam ueritate: et hoc est totu hois
 bonu nosse scly et amare deu **Q**ue go
 etgo ait isania uicioz sitire absinthiu

huius mundi et sequi naufragium vite la-
bentis et impie tyrannidis fore vicium
et non magis conuolac ad sanctam felicitatem
ad angelorum societatem. ad supernae
leticie sollempnitatem. et ad contempla-
tiue vite iocunditatem. ut possim intrare
in potentias domini et vide supra habundantes
diuicias bonitatis illius. **I**bi videbi-
mus quoniam dulcis est dominus. quoniam magna
multitudo dulcedinis eius. **I**bi sume le-
tabimur et videbimus glorie decorem sanctae splen-
dorem et regie potestatis honorem. **F**uit
corpora per corpus videmus. ymagines etiam
corporum spiritu eorum tunc uero ipsam ue-
ritatem puro mentis intuitu videbimus.
In illa beata patria una erit omnium ling-
uarum iubilatio indefessus affectus et
amor eternus. patebit veritas implebit
caritas. et erit integra corpus et anime
societas. **F**ulgebit sicut sol humanitas
glorificata. quiesca erit et consors car-
nis et spiritus sanctorum angelorum et hominum
vnum erit gaudium vnum colloquium unum
conuiuium. et non languebit amor nec
liquefiet dilectio. **B**eati dulcedine amo-
ris et suauitate contemplationis. **Q**uid
desideramus totum habebimus. nichil am-
plius desiderantes. quia quicquid videbimus
amabimus ipso amore beati presentibus
bonis omnibus nulla erit dilectionis af-
flictio. quoniam beneficia diuine maiestatis
potentia omnibus erit et erit in commune omnium
omnipotentia. sapientia iusticia pax
et intelligentia. **N**on erit in pace illa
diuersitas linguarum sed pacifica et con-
cordia morum et affectuum. **I**n torrente
uoluptatis illius nichil appetet ultra
cumulata satietas. quoniam tanta exube-
rans erit leticia et felicitas. **I**bi siquidem
erit cumulus felicitatis supereminens
gloria et supra habundans leticia. **S**ic
amamus istam vitam ubi cum tanto labo-
re viuimus. ubi comedendo bibendo dor-
miendo vix necessitatibus carnis se-

atisfacimus. multo magis amare de-
bemus eternam vitam ubi nullum laborem susti-
nebimus. ubi summa est iocunditas summa
felicitas summa libertas. et felix bea-
tudo. **I**bi similes homines angelis
erunt. et fulgebunt iusti sicut sol in regno
dei. **C**onspuitas tunc erit splendor
animarum quoniam solus splendor habebit lux
corporum. **T**unc gaudium et exultatio
salus et iubilatio. perpetua sanitas per-
seueret. **I**n supernae ciuitatis gloria iocun-
ditas est infinita beatitudo sempiterna
immortalis karitas in qua qui semper
aspicit. semper tenet. **N**on surgit ibi
malicia nec miseria carnis nulla ibi
egritudo. nulla omnino necessitas non
fames non sitis. non frigus non estus. non
peccandi uoluntas non delinquendi
uoluptas. sed totum leticia totum exul-
tatio. homines quod angelis sociati sine
ulla carnis infirmitate in eternum ver-
nabunt. **I**bi erit requies a laboribus
pax ab hostibus. amicitia de nouitate
securitas pro eternitate. suauitas et
dulcedo de uisione dei. **O**culus non
vidit auris non audiuit nec in cor hominis
ascendit. quanta suauitas quanta karitas
quanta iocunditas est in uisione illa. quoniam
deum facie ad faciem videbimus qui est
lux inatorum requies laborum patria re-
deuicium vita uiuentium corona uincen-
cium. **E**t quod non illuc uehementer habundat
desideret propter uisionem et cognitionem
diuine claritatis. **E**st eternitatem et
inmutabilitatem domus eius. **N**ullus
ibi peregrinus. sed quicquid illuc pne-
nire merebitur. securus in sua patria ma-
nebit semper letus semper satius de
uisione dei. et quanto amplius aliis
alio obediens in deo fuerit tanto an-
plius deum amabit. et tanto prius
eum videbit. **V**idebit patrem et filium
et spiritum sanctum irruerunt. et in can-

incomprehensibilem trinitatem in forma
 bit de gaudio in gaudium de claritate
 in claritatem et hec visio atque dilec-
 tio totius laboris est remuneratio
Pater et filius et spiritus sanctus sunt nomina pi-
 etatis nomina dulcedinis: nomina suavi-
 tatis et amoris **Q**uid dulcius patre
 et tanto fidelissimo atque misericordis-
 simo patre? **Q**uid suavius ihesu christo
Salvatore nostro totus est pius totus
 dulcis atque suavis **Q**uid amabilius
 et sanctius spiritu sancto? **A**mor patris et
 filii ipse est per quem omnes sancti ipsi sunt sancti
Considerate ergo quanta sit gloria quam
 ineffabilis leticia cum ad deum patrem
 venient et ille ponet nos in regno suo
 tanquam filios et heredes. **I**hesus christus tanquam
 fratres et coheredes: spiritus sanctus unum spiritum
 nos esse faciet cum illis **I**hesus spiritus sanctus est
 indissolubile vinculum unitatis adorandi
Ubi introibimus in potentias domini et
 videbimus civitatem illam de qua tam
 gloriosa dicta sunt **U**nitas siquidem
 civitatis illius quiesca pax tranquilla
 felicitas perpetua: pulchritudo ammi-
 rabilis: species laudabilis: iocunditas
 incomprehensibilis: gloria desiderabilis: gau-
 dium perenne festivitas continua **C**an-
 tica dulcissima ibi sunt que corda omnium
 ad quondam ineffabilem dulcedinem atque
 iocunditatem convertunt **S**unt ibi gau-
 dia eterna que suavitatem infundunt
 et corruptione non inducunt **S**emper
 reficiunt et nunquam deficiunt **D**ulce
 de illius civitatis infundit se ad suavi-
 tatem: species ad iocunditatem visio
 ad delectationem **U**bi summa pulchritu-
 do est: ibi omnis plenitudo et omnis
 beatitudo est **Q**uanta ibi pul-
 chritudo est: ubi rerum omnium species sine
 defectu vigent sine transitu permanent
 sine corruptione consistunt sine mutabi-
 litate eterna sunt **S**i tam pulchrum est omne
 quod ipse conditor creavit que pulchri-

tudo et que beatitudo ex ipso resple-
 detur? **V**erum hanc trifidam solis et
 nitatem et fulgorem mens humana cape
 nec lingua valet edicere: quam in se ipso
 est incomprehensibilis et inenarrabilis:
 quod principium et finis principium sine principio
 finis sine fine **I**n angelis desiderabilis est
 quia in eum desiderant prospicere in sanctis est
 laudabilis quia in eo assidue felices le-
 tantur in creaturis est ammirabilis quod
 omnia potent creat: sapienter gubernat:
 benigne dispensat: in hominibus est amabi-
 lis quod eorum deus est: et ipsi ipsius eius sunt
Nemo in hac vita digne pensare potest
 quanta sit illa felicitas deum videre facie ad
 faciem: audire illud melos angelicum
 et societatem omnium sanctorum habere **U**num enim
 opus omnium contemplari est deum cumque lau-
 dare in operibus suis **O**mnes contemplantur:
 omnes letantur: omnes delectantur in deo cuius
 aspectus omnes celos replet leticia:
 cuius facies decora et eloquium dulce
Delectabilis est ad videndum suavis
 ad fruendum: dulcis ad habendum **S**emper
 libet illum aspiciere semper habere semper illo
 frui et in illo delectari **I**hesus pro se pla-
 cet et pro se sufficit ad meritum suffi-
 cit ad premium: nec aliud est quod ex-
 illi querat sed totum in illo invenitur
 quod desiderat **U**num namque bonum est et omne
 bonum in illo est **H**oc bonum soli boni habent
 et vident: amant et laudant laudem per-
 tua **G**audet etiam unusquisque de beatitu-
 dine alterius quantum de sua: et quod socios
 habet tot gaudia habebit **I**n illa gloria
 nichil liberius invenior: nichil delecta-
 bilius invenio ad contemplandum quam
 mutui amoris affectus quo unusquisque
 tantum amabit alterum quantum seipsum: et
 deum plusquam se et omnes alios sancti: et
 deus amat illos plusquam illi semet ip-
 sos et hoc gaudio perpetuo **N**ichil ibi
 extraneum videbimus: nichil incompetens
 amabimus: nichil quod aures nostras offen-
 dat audientur **O**mnia ibi consona omnia

leta? omnia pacifica. Consona & secu-
ra. sicut omnia celi uera. **I**bi omnis est feli-
citas. omnis delicia et diuicia? omnis re-
quies et omne solacium. **I**bi iugis est tri-
quillitas. amena seruitas. eterna iocun-
ditas? iocunda et decora laudatio et
plena omnium bonorum cognitio. **Q**uid
enim de esse sit ubi deus est. cui nichil
deest? **Q**uid ibi sunt beati? sunt nec
necesse est ut dicat alter alteri. **Q**nosce
deum. **O**mnis enim cognoscit eum. omnis vi-
dent omnes laudant. omnes amant. **C**og-
noscunt sine terrore et vident sine fi-
ne. laudant sine fatigatioe. amant sine
fastidio? semp vident et semp vide
desiderant? tam dulcis vero amabi-
lis est ad uidentum ut semp amant de-
siderant. tam dulcis est ad amandum
ut quanto amplius uident. tantomagis
amant. **T**am delectabilis est ad
fruentum ut semp delectent. **V** beata
visio. videre regem angelorum in decore
suo. uide semper seorsum per que omnes sunt sancti
quicquid sunt sancti. **G**audent et exultant
sancti quoniam vident que amauerunt. habent
que diu desiderauerunt. tenent que
numquam amittere uoluerunt et propterea gau-
dent et exultant iusti quoniam ipse dominus
deus eorum gloriosus et speciosus. ipse
est salus et uita? honor et gloria? pax
et omnia bona. **Q**uanta pax ibi est
ubi nullus eorum quicquam repugnat ut ab
alio ut a semetipso. sed ipse dominus regit
eos et nichil eis deerit. ipse disposuit
eis regnauerunt edant et bibant super
mensa sua in regno suo. **G**ustant quoque
et vident quoniam suauis est dominus. **S**uauis
est ad uidentum. suauis ad gustandum. nec
dicitur per quanta habeat in gustu voluptate.
quanta in sapore iocunditatem et quanta in
odore suauitate. **I**n hac dilectioe requi-
esunt pleni deo. pleni omni benedictione
et sanctificatione adherentes. siquidem bea-
titudinem semp sunt beati contemplantes

semp eternitatem semp sunt eterni iuncti
uero luminis facti sunt lux? aspirantes
semp incommutabile quanto libentius tan-
to dulcius in illum aspirant. **T**ante sua
uitatis magnitudine illi qui christi sunt
nobis qui nunquam tale aliquid gustauerunt
intima? non possunt? tanquam si quis mel-
lus dulcedine ei qui nichil unquam tale
gustauerit uerbis uelit indagare. **N**on
facto nec ille saporis illius suauitatem
quam nunquam ore precepit auribus capere
nec ille dulcedine quam gustus uoluptatis
cognouit uerbis poterit indicare.
In loco refrigerij et desiderio celestis
patrie lucis et pacis electi dei requi-
esunt? ubi esse eorum non habebit mori
nosse eorum non habebit errorem. ama-
re eorum non habebit offensionem. gaudium
eorum non habebit merorem. **N**ullus ser-
mo explicare nullus sensus ualeat con-
prehendere quanta sint gaudia iustorum cum
accesserint ad syon montem et ad ciui-
tatem dei uiuentis iherosolimam celestem et
cum multorum milium angelorum frequentia
ipsorum quoque eiusdem ciuitatis artificum
et conditorum deum non per specularem tenen-
mate? sed facie ad faciem conspexerint.
De qua uisione dicit beatus petrus
apostolus. loquens de domini fidelibus.
In que nunc non uidentes creditis. que
cum uideritis exultabitis leticia inenarrabili
et glorificata. **A**nimos itaque
nostros terrenis subducere curis terrenis
subducere studemus? et in ipso? ut in uita
te domini uirtutum liceat nobis hora una
ac dimidia cogitatioe uersari. **C**onsi-
deremus? ergo et quantum possimus? estimemus
qualis sit illa gloria quanta leticia.
que sollempnitas que ueneratio ad
tripudium cuius supernorum qui assidue lau-
dem creatori presterunt honorem deserunt
deuotionem offerunt? deprecantur nouum
canticum. canticum leticie inestimabili
clamore et feruentissimo amore ce-
lesti iubilacione et spiritali modula

rione **I**psa siquidem est verus cibus
 plena sacietas eterna mansio. summa bea-
 titudo. deliciae sanctae salus eterna. indefici-
 ens virtus et vita in mortalis. **S**epius
 hec meditantibus illuc ascendere nituntur.
 suspirantes precibus et votis intenden-
 tes. atque modo mirro quod ibi sit in gyro
 diuini heret christo cor delectat in ipso
Illuc uersat gaudet et uenerat quanto
 sepius tanto dulcius. **A**menitate quidem
 inter sed sacietate nulla. tam raro est
 hora et breuis mora. **S**i unquam in
 pace dormiam et requiescam. **I**n ha-
 bitum in domo domini omnibus diebus uite
 mee. **S**i unquam uide potero illum tam
 desiderabilem et quem desiderant an-
 geli. **P**rospice. ut possim dicere ecce quod
 concupiui iam uideo quod optaui. **I**n
 terro. **Q**uando ueniam et apparebo
 ante faciem domini ad uidentium in bonita-
 te electorum suorum ad letandum in leticia
 gentis tue. **Q**uoniam uidebo ciuitatem
 illam de qua dictum est platee tue
 iustitiam sternerent auro mundo. **I**n te can-
 tabunt cantum leticie et ab uniuersis
 dicent alleluia. **C**iuitas desiderabilis
 muri tui lapis uiuus. custos tuus
 ipse deus. ciues tui semper leti. semper
 cum gratulantur de uisione dei. **N**on in-
 te corruptela nec defectus sed pax
 phomis gloria sollempnis leticia semper
 terrena sollempnitas continua. **B**er eternum
 gaudium et exultatio flos et decus
 iuuentutis et perfectio salutis. **N**on est
 inter heri nec hesternum sed est idem ho-
 diernum tibi laus tibi uita. tibi pax
 infinita. **I**bi deus omnia. **C**iuitas
 celestis patria desiderabilis nullus
 in te timor nulla tristitia. desiderium
 omnium transit in gaudium. quia omne quod de-
 siderat habundat. **O**mnes ciues tui super
 affluentem mensuram accipiant gaudiorum
 ut palam omnes in commune gaudeant
 gaudent gaudeant in in mensuram letabunt

omnes in unum cum habitauerit frater in unum cum
 occurrerit omnes in unum. **O**mnes denique fient
 sicut orae dignatus est pro familia sua
 qui pro reuerencia sua dignatus est op-
 tineret sicut tu pro me et ego in te ut et
 ipse in nobis unum sint. **E**t iterum **P**ater.
 quos dedisti michi uolo ut ubi ego sum
 et illi sint mecum ut uideant claritatem
 meam quam dedisti michi. **H**ec erit summa
 illius felicitas quam intelliget in suo puro
 esse diuinitas sincera. **C**onspiciet in
 mirabili incomprehensibilis tunc pa-
 tebit archana diuinitatis. **U**idebit et
 conabit deus et huius uisio atque dilectio
 totum cor hominis implens et faciens tota
 erit illius beatitudinis consummatio. **L**etabit
 itaque uniuersitas. **L**etabit unitas. **L**etabit
 ciuitas cuius participatio eius in id ipsum. **L**e-
 tabit sponsa in amplexibus sponsi et exul-
 tabit gratulabunda et laudans eum in secula
 seculorum. **S**ed gaudebit sponsus super spon-
 sam et letabit dominus in operibus suis. **U**idens
 cuncta que fecit et erant valde bona.
Letabit pater cum pro unigenitum mitros ad-
 optionis filios optinebit. **L**etabit etiam
 filius ut primogenitus in mitris fratribus
 quos in commune patris hereditatis colle-
 gium dignant iuxit nec minus in illis sancti
 spiritus letabit pro quibus in filios adoptionis
 sunt adunati. **N**ouis etiam gaudis et in-
 effabilibus uotis ab illis uicinis potes-
 tatibus angelorum et archangelorum pasto-
 ri summo et summo bono gratulantibus
 super uenta. **I**n his patria gloria in his
 uoluntas spiritus exultat in his filius ce-
 lum replet gaudis. **Q**uid uero ipse qui
 redempti sunt a domino quam deuote confi-
 tebunt et dicent quam bonus quam in seculum
 misericordia eius. **B**eatissimi qui habitant
 in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt
 te. **I**nebrabunt ab ubertate domus tue
 et torrente uoluptatis tue potabis
 eos. quam apud te est fons uite et in lumine
 tuo uidebimus lumen. cum uideris nos ite

et te i nobis visione continua et
felicitate ppetua. Deo grās alla iet

Apostolus dicitur in iohannis i
qua bella et incendia iusti-
na ecclie sue deus verbis figu-
risq; reuelat dignatus est.
Septem michi fr̄ eusebi vidēt esse
diuisa perich perochis. In quaz p̄a
post pfacione copiosam. qua ad ro-
borandam fidem fragiliū dñi passio-
nes et posteriores glorias enunciant.
similem filio hoīs ecclia tenet idē.
qui cōmemoratis hīs que specialit̄ in
septem asie gesta ut gerenda sint ec-
clesiis. generales totius ecclie luctus
describit et palmas. Vbi sexto loco con-
sultat subitendos ecclie iudeos et ex-
tacione orbi vniuerso futurū se q̄ p̄m-
sit cito et venturū. Septimo autem
tepidam ponit laoditiam. filius autē
hoīs veniens putas inueniet fidem ter-
ra. In scda n̄ p̄ochā descripta i scda
dei quatuor aualib; et xiiii^{or} seniorib;
agnū videt ap̄tis septem sigillis libri
signati. conflictus et triumphos ecclie
referre futuros vbi iuxta cōsuetudinē
libri istius usq; ad sextū nunt ordinē cui
tōdit et p̄missio septidō recapitulat
at duas narraciones q̄ ordinē seruans
septimo cōcludit. Sed et ip̄a reca-
pitulario pro locis itelligenda est.
Aliquando enī ab origine passionis
Aliqñ a medio tpe aliqñ de sola ip̄a
nouissima pressum aut nō m̄tro ante
dicturus recapitulat. Illud tamē ser-
uatur ut a sexto recapitulet. Ter-
cia vero p̄ochā sub specie septē an-
geloz tuba canēcū uarios ecclie
describit euentus. Quarta sub figū
mulieris parientis et draconis con-
psequētis. eiusdē ecclie labores et
victorias ap̄it. et utriq; milite pro-
mia digna repperdit. Vbi septē quoq;
angeloz dicta cōmemorant et facta
et si nō parit ut sup̄. Hinc enim
mystica sollertia nunt p̄ene vbiq; ser-
uat. cū et moris eiusdem iohannis in
euāgelio quoq; et i eplis nichil

regide et breuit' dicit **Quinta** enim
 procha p septem angelos septē plagis
 nouissis terram pfindit **Sexta** dapna
 rone meretricis magne id ē impie ciui
 tatis **Septima** ornatū vxoris agni
 se videlicet ihsim de celo a deo desce
 dentes ostendit **Septē** quoq; regulas
 tyroni vni inter suos eruditissimi
 quib; ad itelligendos scripturas studiosi
 plurimu adiuuant' breuit' comemora
 das putauit **Haec** p̄ de dno ⁊ ei⁹ corpe
 est quado a capite ad corpus ut a
 corpe transit' ad caput: et tamen ab
 vna eadēq; psona nō recedit' **Vna**
 enī psona loquit' dicens sicut sponsus
 imposuit michi mitram ⁊ sicut spon
 sam ornauit me ornamento ⁊ tamen
 quid hor' capiti quid corpi id ē qd
 xp̄o qd ecclie cōueniat utiq; itellige
 dū ē **Secda** de corpe dñi bap̄tito uel
 porius de dñi corpe uero atq; simula
 to ut fr̄o augustino magis appellari
 placuit **Dicit** enī ecclia ihsusa sim
 et speciosa ut tabnacula cedar ut pel
 les salomonis **Non** enī aut fusta
 sui et speciosa sū sed vtrūq; se esse
 dixit pp̄ cōmunionē sacramentoz et
 pp̄ temporalem cōmixtionē vna int'
 teria piscū maloz et bonoz **Et** tab
 nacula quippe cedar ad ymahalem
 p̄tinet qui nō erit heres cū filio libe
 re **Tertia** est de pmissis et lege q̄
 alio mō de spū ⁊ lettera ut de grā
 et mādato potest appellari **Hoc** au
 gustino magna questio magis q̄ re
 gula que soluendis est questionibus
 adhibenda videt' **Sp̄a** est enī quam
 nō itelligentes pelagianū ut condide
 rūt suā heresim ut auxerūt **Quar**
 ta ē de sp̄e ⁊ gnē **Species** enī p̄ ē
Genus at totū cuius ea p̄s est sicut
 vnaqueq; ciuitas p̄s est totus p̄uicie
 et vnaqueq; p̄uincia p̄s ē totus orb

Vnde et i noticiā vlgū uerba uenerūt ista
 ut etiā idiote itelligant qd specialit' qd
 generalit' inuocūq; p̄cepto impiali sit
 cōstitutū **Sit** hoc etiam de hōib; sicut
 ea q̄ de salomone dicunt' excedūt ei⁹
 modū et potius ad xp̄m ⁊ eccliam cui⁹
 ille p̄s est relata clarescūt nec species
 semp excedit' **Sepe** enī talia dicunt'
 que ut ei quoz ut ei fortasse tantū
 modo apertissie congruant sed cū ab
 specie trāsit' ad genū q̄ adhuc de specie
 loquēte scriptura vbi vigilaē debet lec
 toris intentio **Quinta** ponit regulā
 quā de temporib; nūcupat: **Potest** at
 ut michi videt' etiā de numeris ap
 pellari hanc troposynodoche uel le
 gittimus numeris uigore aut pte to
 tū aut toto ptem quo locutionis modo
 etiā illa de resurrectione resurrectione
 xp̄i soluit' questio **P̄s** enī nouissia die
 qua passus est nisi pro tota die acci
 piat' id ē adiuncta etiā nocte p̄lita
 et nox i cui⁹ pte vltima surrexit nisi
 totus dies accipiat' **Adiuncto** scilicet
 illucescente die dñico nō possit esse
 tres dies et tres noctes quib; se i cor
 de terre p̄dixit futū **Legittimos** autē
 numeros dicit quos emūctius diuina
 scriptura cōmendat **Sicut** septenariū
 ut denariū ut duodenariū quib; plerū
 q; ut uniuersitas t̄pis ut rei alicuius p
 fertis designet' sicut septies i die lau
 dem dixi tibi nichil est aliud quā semp
 laus ei⁹ i ore meo **Tantundem** at va
 lent ⁊ cū multiplicant' siue p̄ denariū
 siue p̄ septuaginta ⁊ septingenta vnde
 possit et septuaginta ani iheremie
 pro uniuerso t̄pe sp̄ritualit' accipi qd ē
 apud alienos ecclia siue p̄ se ip̄os sicut
 x̄ p̄ x̄ centū sicut x̄ p̄ x̄ p̄ centū
 quadraginta quatuor quo nūd signat'
 uniuersitas scōz i apocalypsi **Sexta** re
 gulam tyronius recapitulationē vocat

Sic enim dicitur in scripturis quedam qui sequantur in ordine temporis ut rerum continuacione narrentur cum ad ipsa que pretermis-
sa sunt narracio reuocet sicut in genesi dicitur: **I**sti filii noe in tribubus et linguis suis ab hinc diuise sunt in gentes super terram. Et statim erat ad omnes tra-
labii unius et sermonum eorum. Ita dic-
tum videtur trans eo iam tempore quo dissi-
sunt una fuerit omnibus lingua cum potius
recapitulando latent adiungeret. qua-
lit sunt lingue diuise. **S**eptima eiusdem
regula est de diabolo et eius corpore. **A**li-
quid enim in diabolum dicitur quod non in ipso sed
in eius corpore possit agnosci. **S**icut dicit
beatus iob eiusdem hostis fraudes et
vires exponens inter alia dicit: **Q**uomodo
ad te pres interpretabitur aut loquetur
tibi mollia. **N**on enim ipse diabolus
legitur aspiciam penitentiam actiuus sed
corpus ipsum quod damnatum in fine dictu-
rum sit. **D**icitur dicitur aperiri nobis. **H**as
igitur regulas non in apocalypsi tantum
idem tyronius viuaciter intellexit et ve-
ridice satisque catholice differunt pre-
rea dum taxat loca in quibus sue partis
id est donatistarum scisma defendendis
persecuciones quas ipsum religioso aua-
lentino principe pertulerunt. ut heretici
ecclesie eorum et plebem plebibus domibus
que et possessionibus sub catholicorum manu
contradictis et sacerdotibus exilio retru-
sis deflet et martyria uocans. **H**as in
eadem gloria apocalypsi fuisse pre-
dictas. **V**erum in omni quoque scriptum ca-
nonica et precipue prophetica easdem vi-
gere regulas quisque vigilanter intende-
rit inueniet. **Q**ui quidem auctoris et nos
in hoc opere secuti nonnulla que extrinse-
cus posuit breuiandi causa omisimus.
Multra uero que de illi tropice viro
ingenioso et qui sicut de eo dictum

est veluti rosa in spinis effloruit.
apta nec quesitu digna uidebantur qua-
rum ut magistrorum traditio et memoria
lectionis. ut etiam captum in sensus at-
tingere potuimus super addere curuimus. **Q**uia
et hoc in preceptis habemus ut precepta in-
lenta cum usuris reformant ad dominum. **Q**uia
opus memoratum in tres libellos uel
leuande mentis gratia fandi placuisset.
Prescio quo enim modo ut beatus augu-
stinus ait. Ita libri termino reficitur lectio
iterario sicut labor uiatoris hospitio
Nuchilominus tamen ut facilius quere-
tibz uentio redderet. eadem capitula
iterata series iuxta quod in ipso libel-
lo quondam propositus breuibus distinguit
tam per omnia uidebat esse seruanda.
Preter siquidem id est angolorum gentis in-
ertia consulendum ratus et nonnullum lon-
ge id est temporibus beati gregory fuisse
semen accepit fidei. **E**t idem quidem ad
lectionem tepide satis excoluit. **N**on
solum delucidat sensus uerum sententias
quoque stringit disposuit. **N**am et apte
magis breuitas quam diffinitio solida
memorie solet insigere. **O**portet uero uol-
as dilectissime frater. hede que tu semper in-
mor esse digneris.
Exul ab humano dum pellit orbem uisum
Et uictus choram est que regna soli
Intuit ouans celi dno dilectus in aulam
Regis et altithroni graudis addece choram
Hic ubi subiecta sacra lumina uergit in orbem
Curat fluctuans cornu ubique rotas
Et babel ac solima mixtis confluit castris
Atque hic uicibus tela fugamque capi
Sed mite seque miles que cadit aquam
Cum duce precipet regna beata polomani
Squamens apte anguis per tartara recit
Submerget flammis peste famamque suos
Qui que facies studium ordo ne duellum
Iris queue phalaris palma ut arma fo-
punde dum cupere ueterum fata latin paginis
Excepit campis germina pauca sacra

*Copia ne porior generet fastidia mēsis
 Comū aut temem tanta parē veret
 Prostra tuus ergo sapunt si ferrula labō
 Donanti laudes da sup̄ astra deo auos
 Sin alias animos tamē complexatus
 Que cras corripicis pumice frāge ferro*

Apocalypsis ihu xpi qua dedit illi deus palam facere seruis suis. Fundata p̄ ap̄los ecclia qua li ut cursu dilataca ut sine p̄ficienda esset ad roborandos cont̄ mundi adusa fidei p̄dicatores oportuit reuelari. Cuius reuelacione mysterij iohānes more suo filij gloriā ad patris patrē referens ihu xpm a deo p̄p̄isse testat̄. Que optet fieri cito. Id ē que i p̄nti tpe sit ecclie uentura. Et siḡnificauit. Multis eandē apocalypsi dicit̄ inuenit ne cunctis manifesta uideret̄. Multens p̄ angelū suū. Angelus enī iohāni i figurā xpi uisus est. sicut i sequentibus manifestus apparebit. Seruo suo iohāni. Ut p̄ iohāne qui singularis p̄uilegio castitatis hoc p̄teritis cernē meruit eadem om̄ibz suis palam faceret seruis. Qui testimoniū p̄hibuit uerbo dei et testimoniū ihu xpi quocūqz uidit. Sic de p̄sona iohānis dubites. ip̄e est qui uerbo dei et no et incarnato sicut uidit testimoniū p̄hibuit dicens. cuius gl̄am uidi. q̄ gl̄am q̄ uirgenū a p̄re. Beatus qui legit et laudit uerba p̄phetie huius. Deo doctores et auditores beati sūt quia uerbu dei seruanti. tempore breue laboris gratia seruit̄. et̄na. Iohānes septem ecclis que sūt in asia. Has vii ecclis om̄i ecclie scribit. Solet enī uisus septenario nūo designari quia septem diebz cunctū hoc sc̄li tempus euoluit. Si uobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui uenturus est et a vii spiritibz r̄t. Gram deuotio

optat et patrem a deo p̄re etno et spiritu septiformi. et ab ihu xpo qui i tempore mine suscepto testimoniū p̄hibuit patri filiu tris loro nominat nominat. de quo erit plura locuturus. Nominat et nouissime qd̄ ipse sit primus et nouissim⁹ quia iā nominauit illū i p̄re. dicendo qui uenturus est. Primogenitus mortuoz et p̄nceps regū terre. Hoc ē qd̄ ap̄ls paulus ait. Vidim⁹ ihu xpm post passionis mortem. gl̄a et honore coronatū. Et alibi contumeliam crucis exponens ait. qd̄ et deus illū exaltauit et donauit illi nomen qd̄ ē sup̄ om̄e nomen. Et fecit nos regnū et sacerdotes deo et patri suo. Quia rex regū et sacerdos celestis se offerendo pro nobis suo corpi nos adiuuauit. Nemo sc̄oz est. qui spiritualit̄ sacerdotij officio careat cū sit membrū et̄ni sacerdotis. Cre uenit cū nubibus et uidebit eū om̄is oculus. Qui iudicandus p̄mo uenit occultus tunc iudicandus ueniet manifestus. Hoc ideo cōmemorat ut ad tolerantiam passionū conformet gl̄am. Nūc ab hostibus oppressam tūc cū xpo regnaturā. Et q̄ cū pupugert et plangert se om̄s tribz terre. In eadem illi forma uidentes iudicem potentem que uelut m̄mū iudicauerit. sero semetipsos penitētia lamentabūt. etiā amen. Quod certissime nouit deo reuelante fuerit interponens amen. firmat sine dubitacione uenturū. Ego sū a et v̄ in iū et finis dicit̄ dñs deus. In iū qd̄ nullus p̄cedit. Finis cui nullus i regno succedit. Qui est et q̄ erat et qui uenturus est. op̄e. Hoc idem dixerat de p̄re. Deus enim p̄r. et uenit et uenturus est i filio. Ego iohānes fr̄ ur̄ et p̄nceps i tribulacione. P̄sonā locū temp̄ causamqz uisionis firmat quā se etiam i s̄rū uidisse testat̄. ne a carnali fantasmate putaret̄.

illusus. **F**ui in insula que appellatur
patmos propter uerbum dei et testimonium
ihesu. **H**istoria nota est. iohannem a domi-
niano cesare propter euangelium in hac insula
religatum cui tunc congrue datum est secre-
ta penetrae celi. cum cetera terrarum spa-
cia negabant excedere. **F**ui in spiritu in die
dominica. **C**ongruum quoque spirituali uisioni
tempus indicat. **S**olet enim septuaginta termi-
nos causas sicut sepe loci ut temporis
ut aeris sic etiam temporis experiri sta-
tum abraham quippe angeli meridies so-
domam uespere uisitauit. **A**diam post meri-
diem domini uocem deambulantis exauit.
Et salomon nocte sapientiam non seruati-
mus accepit. **E**t audiui post me uocem
magnam. **V**oce prius ammonet ut ad u-
sionem conuertat intuitum. **Q**uid uides in libro
scripte et mitte uis ecclesie que sunt in asia.
Non hinc tantum locus fuit tunc christi ecclesia
designata. sed in septenario numero omnis
plenitudo consistit. **A**sia que interpretatur eleua-
tio. supra mundi altitudine in quo pere-
grinat ecclesia designat. **E**t ut diuini mis-
terij mos est. in specie generum conuenit. **P**ro-
phetam et apostolum paulus uis scribit ecclesie. **N**on
tamen isdem quibus et iohannes. **E**t licet
ista septem loca figura sint totius ec-
clesie septiformis tamen gesta sunt in
hinc specialiter que increpat aut laudat.
Et uidi septem candelabra aurea. **P**ul-
chre hinc forma describit ecclesie lumen
amoris diuini pectoris casti fulgore pre-
ferentis iuxta hoc quod dominus ait. **S**unt
lumbi uestri sicut et lucerne arden-
tes. **Q**uoniam interius exteriusque perfectione
per duas septenarij numeri partes designat. **D**u-
m in ea singuli in quatuor corporis qualita-
tibus consistentes dominum deum suum ex to-
to corde tota anima totaque uirtute dili-
gant. **E**t in medio uis candelabrorum aure-
orum similem filio hominis. **S**imilem
filio hominis dicit cum morte deuicta asse-
desset in celum. **E**t si noueramus christum secundum

carne sed iam nunc non nouimus. **B**e-
ne autem in medio. omnis enim qui in circuitu
est sicut inquit offerent manna.
Destitit prode. **P**oderis latine turica tra-
lans dicitur et est uestis sacerdotalis christi
sacerdotum ostendit quo se pro nobis in altari-
is crucis optulit hostiam patri. **E**t
permetit ad mamillas zona aurea.
Mamillas duo testamenta dicit qui-
bus sibi conuenit scriptura corpora imbuta zo-
na enim aurea christus scriptura est conuer-
di caritate domino adherens et testamē-
ta complectens. seruantes ut ait apostolus
uirtute spiritus in uinculo pacis. **C**aput autem
est et capilli erant candidi tamquam li-
na alba et tamquam nix. **A**niquitas et
imortalitas maiestatis in capitis can-
dore ostendit. cui precipue quique uelut
capilli adherentes propter oues ad dex-
teram futurus instar lane. et propter de-
albatoy innumerabilem turbam et
electoy esse e celo datoy instar nimis
effulgent. **E**t oculi est uelut flamma
ignis. **O**culi domini pertractores sunt igne
spirituali et fidelibus lumine et incredulis
prebentes incendium. **P**edes est similes
auricalco sicut in camino ardenti. **P**ro-
des ignitos nouissimi temporis ecclesiam
dicit que uelociter est exanimata
et peribanda pressuris. **A**uricalco
quippe est es in igne et medicamine
ne productum ad aureum colorem. **A**lia tri-
lacio que dicit similes auricalco liba-
ni figit significat in iudea cuius libanus
mons est ecclesiam esse persequendam.
prope libani nomen accipit. cui dicitur aper-
libane portas tuas et comedat ignis
redros tuos. **E**t uox illius tamquam aquarum
intra. **V**ox confessionis et perorationis
et laudis. non in iudea tantum sed in multis
populis resonat. **E**t habeat in dextera
sua stellas septem. **I**n dextera christi est spiri-
talis ecclesia. **A**stitit inquit regna
a dextris tuis in uestito deaurato.

Qui astanti ad dexteram dicit. Venite
 benedicti patris mei percipite regnum. Et
 de ore eius gladius utriusque parte acutus
 euenit. Quia de uisibilibus et uisibili-
 libus iudicans postquam occiderit habet
 potestatem mittere in gehennam ignis. Et
 facies eius sicut sol lucret uirtute sua.
 Qualis in monte discipulis talis post
 iudicium dominus omnibus suis apparebit. Impij
 enim in iudicio videbunt in quem pupuge-
 rit. Totus autem hic filij hominis habitus
 etiam ecclesie conuenit. cum qua una na-
 tura ipse factus est christus. honore illi sacer-
 dotalem et iudicariam tribuens potes-
 tate et ut fulgeat sicut sol in regno pa-
 tris sui. Et cum uidissem eum recidi ad
 pedes eius. Tunc homo ad spiritalem
 trepidat uisionem sed domini clemencia ti-
 mor pellit humani. Ego sum primus et
 nouissimus. Primus quia omnia per ipsum fac-
 ta sunt. nouissimus quia in ipso restaurantur
 uniuersa omnia. Et habeo clauis mortis
 et inferni. Non solum autem morte resur-
 rexi de uero sed et eiusdem mortis
 habeo dominium. qui etiam ecclesie spiritum
 sanctum insufflando tribui. quorum inueniens
 dimiseritis peccata remittuntur eis etc. Scri-
 be ergo que uidiisti. et que sunt et que
 oportet fieri post hec. Que solus
 uidiisti ciuitatis manifesta. Varios scilicet
 ecclesie labores et malos in ea cum bonis
 usque in fine seculi commiscendos. Vii stelle
 angeli sunt vii ecclesiarum. id est rectores
 ecclesiarum. Sacerdos enim ut et zacharias
 ait angelus domini exercituum est. Et an-
 gelo ephesi ecclesie scribe. Huius ecclesie
 iuxta nominis qualitate preceps incipit preceps
 laudat. Ephesi enim et lapsus magnus
 et uoluntas mea in ea inspicere dicit. Hec
 dicit qui tenet vii stellas in dextera sua
 et uos in manu sua habet. Scio quia
 potestate regit et continet. Qui
 ambulat in medio vii candelabrorum au-

reorum. Qui in medio uiri digrediens
 corda singulorum et renes inuestigat. Scio
 opera tua et laborem et patientiam tuam etc.
 Uideo te bona opera inquit solliciti agentem
 et iniurias malorum intolerabiles equani-
 miti tolerantem. qui pseudo apostolorum ver-
 ba factaque diligenter examinans nulla
 tenus eis credere uoluisti. Sed habeo
 aduersus te quod caritate tua prima reli-
 quisti etc. In quibusdam quidem ceptum
 deseruisti amore. que nisi recuperau-
 erit lucis eos promissis munere priuabo.
 In quibusdam uero prauorum exempla
 idolatriam scilicet et fornicationem odisti.
 Hec sunt enim facta nicolaitarum sicut in
 sequentibus aperit. Qui habet aures
 audiat quod spiritus dicit ecclesie. Que
 singulis scribit uniuersis se dicit demon-
 strat ecclesie. Non enim ephesiorum eccle-
 sia sola si eam non peniteret de loco
 suo mouenda erat. Aut in pegamo tamen
 sedes est sathane. et non ubique sicut ce-
 tera singulorum omni communia sunt ecclesie.
 Vincendum dabo edere de ligno uite quod
 est in paradiso dei mei. Lignum uite christus
 est cuius in celesti paradiso uisionem. et in
 primi ecclesie corpore sancte reficitur anime.
Et angelo smirne ecclesie scribe. Huius
 ecclesie de toleranda persecutione suggerit
 cui et nomen congruit. Smirna enim mir-
 tra dicitur. que mortificationem carnis de-
 signat. Hec dicit spiritus et nouissimus qui
 fuit mortuus et uiuit. Qui et omnia
 creauit. et omnia mouendo restaurauit.
 Apta profecto patientiam suaseris. Scio
 tribulationem tuam et paupertatem. sed di-
 ues es. Beati enim pauperes spiritu quo-
 niam ipsorum est regnum celorum. Sed pul-
 chre fortunatus breui sermone exposuit
 dicens. Nauis in angusto regnat habendo
 deum. Qui se dicit uideos esse et
 non sunt. Confitentur se nosse deum factis
 aut negant. Iudeus enim religionis est nomen
 unde apostolus qui abscodito inquit iudeus
 est. et circuncisio cordis in spiritu non habet

II

Ere missurus est ex uobis diabolus
i carcerem ut temptemini **I**n uisali ec-
clesie hec dicta conueniunt aduersus qua
diabolus i extricabiles semp inimicicias
exerret **E**t habebitis tribulatione die-
bus decem **T**otu tempus significat in
qua decalogi sut necessaria mandata
Quadum em luce uerbi diuini seque-
ris carcerem necesse est aduersus imi-
paciatis quida geniu psecuciones
a nerone cesare usq ad diocletianu
illatas intelligit **I**sto fidelis usq ad
morte dabo tibi corona uite **Q**uia
decem dies ptingant ostendit qui usq
ad morte fide seruae suadit **Q**ui vi-
cerit no ledet a morte scda **Q**ui fide-
lis pmanerit usq ad morte carnis
morte aie no timebit eterna **E**t an-
gelo pgrami ecclie scbe **P**gramus in-
terpstat diuidens cornu eoz **Q**uia
iudicando distinxit inter virtute fidelu
et nicolaitaz pfidiam ut cornua
peccatoz cōstingerent et exaltarent
cornua iusti **H**ec dicit qui habet rum-
pheciam utraq pre acutam **J**udiciari-
am pot potestatem congrue finisit
qua erat victoribz premia et pena
redditurus errantibus **S**cio ubi habi-
tas ubi sedes e satane tenes nomen
meu z no negasti fide mea **A**pprobo
quide pacienciam tua que int i rebos
qui tronus sut diaboli comozata me
no noie tantu quo xpiana diceris sed
fide colis **I**ntegra etia i tpe psecu-
cionis cruce sed impozola qd seduc-
tores in te cerno doctores **E**t i diebz
illis antiphas testis fidelis
meus occisus est apud uos **Q**uida
martyre pgramo passu alii dnm xpm
intelligit qui ab i credulis etiam
nuc quatū i ipis e occidat occidit
Ede et fornicari **H**ec duo sut prin-
cipalia quibz carnales quiq militat

quoz deus uent est z gla i cofusio
ipsoz sed et omie opus malu ydolatria
est et fornicatio spiritalis **I**n et tu
habes tenentes doctna nicolaitaz si
colate dicti sut a nicolao dyacono que
refert tenens de zelo pulcherrime
cōiugis increpatu respondisse ut qui
rūq uellet eam accipere uore z ob
hoc infideles doruisse qd apli curata
pmiscua cōmuniaz feciaz cōsoria
pmitteret **D**icit at nicolaita que-
da etia fabulose et pene getilia de
mudi pducasse pncipio nec ab eis que
immolant cibos suos separasse **I**nter-
ti dabo mana absconditu **Q**ui car-
nis illecebras ypocritis licet suaden-
tibz contempserit iure dulcedie panis
uisibilis qui de celo descendit satum-
bit **E**t dabo illi calculu candidu **I**te
corpus nuc baptismo candidatu tur
icorruptionis gla resurgens **E**t i cal-
culo nome nouu septu **E**t filii dei
nominem et sim **Q**uod nemo scit
nisi qui accipit **Q**uia qui dicit se
nosse deu nosse deu z madata edno
custodit mendax est **N**on em gustat
ypocrita qm suauis e dno **E**t ang-
lo **T**hyatire ecclie scbe **T**hy-
atire transfert i hostia **S**ci at ip-
scent corpa sua hostiam uiuente **H**ec
dicit filius dei qui habet oculos tri-
flama ignis **Q**ui sint oculi flamo
inferus apit dicens **E**go su scrutans
renes et corda et dabo unicuique
scdm opem ura **E**t pedes ei similes
auricalco et hoc exponit qd huc ec-
clesie nouissima sint opa plura prio-
ribz **S**ed habeo aduersus te quia per-
mictis muliere iezabel **P**pheten do-
cere **I**n tuo quide ope z fide lauda-
bilis es sed i hoc vituperabilis quia
pseuso aploz synagoga qse xpiana
fingit no dig iuetioe redarguis no

108
mē iezabel qđ fluxū sanguinis sonat
cōuenit hereticis & specialit̄ fuisse
conuict̄. Mulier ī sup̄dicta ecclia do
rens memorata facinorā que figura
esset totius iezabel p̄ orbē cui ecclia
maifestam cōminet̄ ulcionē. Et se
duce seruos meos fornicari & mādu
cāe de ydolatriā vbiq; sub xpi noīe
fornicationē & ydolatriā spiritalem
dorebat. Nam quo ap̄te ydoloꝝ cul
turā doreret que ī ecclia p̄phetam
se dicebat. Ete mitto eā in lectum
iusto iudicio agit̄ ut ī lecto pene ia
ceat et̄ne que miseros ī lecto libi
dinis strauit. Et filios eiꝝ ī mortem
filios hic posteritate & opa mulie
ris indicat quib; morte inomentanea
corpus sed aīe minat̄ et̄nā. Et sciet̄
om̄s ecclie qz ego sū scrutans renes
et corda. In renib; delectationes in
tore cogitacōes significat. Opera
ergo nra et dicta possūt nota eē
hōib; sed quo aīo fiant et quo p̄
illa puenit̄ cupiamꝝ solus ille nouit
qui p̄ssicit qđq; cogitet qđ queq;
delectet. Quia at̄ cōsequētia for
nicationē & ydolatriā que crimina
sūt maifesta puniens occultoꝝ d̄r
cognitor. nisi qz h̄ ī minimis etiam
possūt appellari delictis. Verdes in
quit om̄s qui fornicat̄ abs te. Et
isdem qui h̄ audit. apl̄s iohānes cū
de falsis fructib; disputaret ita cōclu
dit. Filii iniquitatis custodite uos
a simulacris. Vobis at̄ dico ceteris
qui thyratre estis. Sicut impijs pe
nitentiā suadet & penā minat̄ sic ad
paritentiā pros premijs hortat̄ et̄
nis. Quia nō cognouit̄ altitudinē
sathane. Nullo utiq; cōsensu p̄baue
rūt. Sic et qui operant̄ īiquitatē
nō cognoscut̄ deū licet ip̄m p̄dicent.
Hoc nō et deus licet om̄s nouit̄
nō cognouit̄ operarios īiquitatis.

Non mittam sup̄ uos aliud pondus
tamen qđ habetis tenete donec ve
niam. Non parior uos temptari sup̄
id qđ potestis sustinere. Aliter. Atten
dite inq̄t a falsis p̄phetis. Non erū
ego uobis nouā mitto doctrinā sed
quā accepistis seruate ī fine qui erū
vicerit falsa. et mea iussa custodie
rit. digna mercede donabit̄. Dabo illi
potestatem sup̄ gentes ī xpo habet
ecclia hanc potestatem. tamq̄ corpus
ī capite. In quo scđm apl̄os nobis
deus om̄ia donauit. Et reget illas
ī uirga ferrea. & t̄nq̄ uas figuli con
fringent̄. In inflexibili iusticia regit
mites ut fructū plus afferant. Dese
ruit uero contumaces ut at̄ ietnum
pereant. ut conterant̄ ī eis terrene
cupiditates. et ī ueteris hōis lucu
lenta negocia quicquid de pectore
limoso contractū atq; ī oluū est. Et
dabo illi stellam matutinā. xpi est
stella matutina. qui nocte sc̄li t̄nq̄
acta lucem uite sc̄is p̄mittit et pan
dit et̄nā. Et angelo sardis ecclie
sc̄be. Hunc angelū idem sacerdotem
trunus solertem ī malis corrigendis
arguit. quosdam tamen ī albis am
bulantes habet̄ collaudat. quib; no
men sardis lapidis utiq; p̄ciosi con
gruit. Scio opa tua qz nomē habes
qz uiuas. et mortuus es. Tibi quidē
uiuus esse uideris. sed si nō ī prauoꝝ
correctioe uigilaueris iam confutabe
ris. Non erū inuenio opera tua plena
coram deo meo. Plena nō sūt opa
rectoris. si nō & ceteros excitaē con
tenderit. quāuis hōib; innoxius esse
uideat̄. Veniam ad te tamq̄ fur. Si
cut ī euangelica parabola. sic et̄ hic
exemplo furis cauchdi uigilac̄ p̄mo
net. Sed habes pauca noīa ī sardis
qui nō īquinauerūt uestimenta sua.
Non dixit paucos. sed pauca noīa.

pprias enim oues uocat nominatim
qui moysen nouit ex nomine et suorum nomina
scribit in celo scriptura. **Qui** uerit uestiet
uestimentis albis. **Omnes** ad illorum prouo-
cat habitum qui olosericam baptismi
inviolatam seruarunt. **Et** angelo phili-
ladelphie ecclesie scribit. **Philadelpia** di-
lectio fratrum interpretatur: cui iure ianua
regni aperit et a domino diligenter promittit. **Hic**
dicit scriptura et uerus qui habet clauem
dauid id est regiam potestate quam ex da-
uid stirpe natus. **Sive** quia prophetia
dauid christi est dispensatio facta.
Qui aperit et nemo claudit claudit
et nemo aperit. **Regis** diuine secreta
solius christi potestate panduntur fidelibus
clauduntur incredulis. **Ecce** dedi coram te
ostium apertum quod nemo potest claudere. **Ianua**
scientie celestis quam ecclesie sue christi ape-
ruit nullus unquam aut uisu potest claudere.
Quia modicum habes virtutem et seruas
uerbum meum. **Causam** ostendit quod ideo
habet dona promeretur ecclesia quia non in suis
uirtutibus sed in regis christi gratia confidit. **Laus**
que est presentis dei et deuotionis ec-
clesie que modice fidei aperiat hostium
uincendi et per modicum uirtute fide ro-
boretur. **Ecce** dabo de synagoga satana
ne qui dicunt se iudeos esse et non sunt.
Hoc omnia ecclesie tunc promittit quia non
philadelphie tantum crediderunt ex syna-
goga iudeorum sicut in actibus apostolorum inueni-
mus. **Quod** seruasti uerbum pacem mee
et ego te seruabo ab hora temptatio-
nis que uentura est. **Omnes** exemplum meum
in aduersis seruasti tollerandis et ego te
uicissim ab iminentibus seruabo pressuris
non quidem ut non tempteris sed ut non
vincaris aduersis. **Et** licet ecclesia semper
exerceat aduersis potest tamen hinc hora sep-
tatis et humiliatio iudeorum sub typo an-
tityphi significari. **Et** sicut in sequentibus in sex-
to septimo ordine sepius sic et hic in sexto
angelo nouissima persecutio designatur. **In**
qua quidam iudeorum male decipiendi. **Alij**
autem helice magnum prophetam monitis legem

spiritualiter intelletur et ecclesie mentibus
incorporari creduntur hostem forte esse
uicturum. **Ecce** uenio cito tene quod habes
ut nemo accipiat coronam tuam ne tolera-
do lascescas. **Cito** enim auxiliabor ne forte
te deficiente alius tibi decretam acci-
piat mercedem. **Sic** scriptura numerum qui
apud deum fixus est impossibile est exoni-
orū crescenciam perfidia breuiari. **Si** enim
corona alteri tradet amissa non uacat
locus eius qui quod tenebat amisit. **Qui**
uicem faciem illum columpnam in templo dei
et foras non egredietur amplius. **Qui**
aduersa propter me deuicet gloriose in tem-
plo ecclesie nulla aduersitatis timebit ul-
tra iacturam. **Hec** columpna id est sancti ui-
ri tunc sustinendo ecclesiam mununt tunc
eminendo decorant sicut ille due in for-
ibus templi salomonis. **Et** seruum super cui
nomen dei mei. **Quod** uidelicet per adop-
tionem filij dei dicitur. **Et** nomen ciuitatis
nomen iherusalem. **Unitati** ecclesie sorabit que
gratia celesti in noua uitam generata est.
Et nomen meum nouum. **Hoc** est nomen christi
anum non quod nouum sit istud filio dei qui hanc
habuit claritatem antequam mundus fieret sed
nouum filio hominis qui fuit mortuus et re-
surrexit et sedet ad dexteram dei. **Et** an-
gelo laodice ecclesie scribit. **Laodicea** dicitur
amabilis domino sive fuerit in vomitu. **Qui**
enim ibi et quibus diceret. **In**quam te cui
me ex ore meo. **Et** quibus iter. **Ego** quos
amo arguo et castigo. **Ex** greco autem patet
iustus interpretatur. **Hec** dicit amicum tempus fi-
delis et uerus qui est principium creature
dei. **Amen** uere sive fideliter interpretatur christi
ergo qui est diuinitatis essentia ueri-
tas per incarnationis misterium principium cre-
ature dei factum se esse commemorat ut per
hoc ad tolerantiam passionum consuetudinem
ecclesiam. **Scio** opera tua quia nequam fueris
es nequam calidus et sic. **Nec** in fide seruandus
es nec in totum infidelis. **Quod** si adhuc in
fidelis esses tibi spes conueniendi manet

109
ret Nunc uero quia uoluntate dñi
quā cognouisti nō facis de uisceribus
eccleie mee pueris Quia dicit q̄ di
ues sū ⁊ locupletatus et nullus ego
Sola fide contentus iusticie tibi frus
tra diuicias usurpas sed si uere diues
esse desideras feruore caritatis pressu
tra flāma p̄batū derelictis oibz eme
atq; oculos mentis nō sibi fallacis
lactancie sed diuine scie p̄ uirge colli
rio Itē collisio oculos uirge ē execu
tionis boni opis intelligēcia scripturę scē
p̄mereri Ego quos amo arguo et
castigo Non effugas pati aduersa cu
hor specialit sit iudiciū amari a dño
Simulac̄ ergo et penitēcia age. Op̄e
dit fuisse illuc qui emulandi sequendi
q̄ fuissent Erre sto ad hostiū et pul
so. Hostiū quidē cordis tui exhorta
tiois dextera pulso quā si libent̄ rece
peris me inhabitatore ⁊ coherede dig
nus habearis Qui uicerit dabo ei
sedē meū in throno meo Confessorē
participē potestatis dicit atq; iudiciū
qui consede inquit nos fecit i celestibz
lapis Sicut et ego uiri et sedi cū p̄re
meo i throno ei. Viceris dñs i thro
no cū p̄re sedit q̄ post passiois certa
mina post resurrectiois palmā cla
rius se oibz q̄ potestati patris esset
equalis indicauit Nota i singulis et
clestis p̄mo dñm suā idicac̄ potēcia
De hinc opa eccleie at laudanda at uiri
perunda inter mixta semp̄ amonicioē
ret̄re Postremo mercede q̄ i p̄nti et
i futuro potest̄ intelligi utriq; parti re
pende debitam Cū uero adiūgit Qui
habet aures audiat. Auris p̄culdubio
cordis ad mandatoꝝ obediēcia cōuenit
Post h̄ uidi et ecce hostiū aptū est
in celo Descripturus eccleie opa que
esset et qualis futū esset recapitu
lat a xp̄i natiuitate eadē aliē dictu
tus totū enī eccleie tempus uariis in

hoc libro figuris repetit Erre inq̄t
hostiū aptū i celo Conuenient̄ hostiū
celestē ascensurus aspicit tui celsa
mysteria pandi p̄mittit̄ ut quia hostiū
xp̄i ē Qui illū credidit natū ⁊ pas
sū cōsedit celi id ē eccleie altitudinē
et uidet futū spiritualis effectus sicut
dicit Et statim fui i spū Et uox p̄ma
quā audiui silis utiq; priori uoti que
dixerat qd̄ uides sc̄be i libro Et ecce
sedes posita i celo ⁊ sup̄ sedem sedens
Etiam i celesti cōsacrioē positam dñs
i habitac̄ Gregoriū sp̄i romani solū
dñi i uisioē michēe angelicas potēta
tes ic̄ptat̄ quaz̄ mentibz alius p̄re
sident̄ inferius cuncta disponit Et q̄
sedebat similis erat aspectui lapidis
iaspidis et sardini Iaspidis color aqua.
Sardis ignē significat. Quibz duobz
iudiciū nouim̄ celebrari Sicut enim
inq̄t i diebz noc. ita est et i die aduēt̄
fili hōis Et p̄ris ic̄circuitu sedis filis
uisioni smaragdini P̄ris qui fit sole
nubes irradiante et post diluuiū pri
mo p̄piciac̄oīs iudiciū iudicio factus ē
inuentu sc̄oꝝ quos dñs illustrat eccle
siam muniri designat Qui bene sma
ragdo lapi nūmic̄ ueridicatis cōparan
t̄ Quo enī hereditate i marcessibile
fide p̄fectiori expectant eo potētis
potētius etiam ceteros orando p̄rogāt
Et i circuitu sedis sedilia xxiii et se
niores xxiii sedentes eccleiam quā p̄re
societate fidei i una sede uiderat eandē
p̄ geminu testamentū de patribz et
ap̄lis generatam i xxiii sedilibz cernit
sedentem p̄p̄t iudiciaria ei⁹ i xp̄o dig
nitatē Sedebūt enī ⁊ iudicabūt unū
sa membra sed i uno et p̄ unū caput
Nam quomō possūt sc̄i i iudicio sedere
stantes ad dexterā iudicis possūt etiā
xxiii seniores i illis intelligi qui per
fectionē opis que senario numero cō

mendat. clara euangelij predicatioe co-
sumant. na quat' seru xpm faciunt **C**-
riamictos uestimentis albis. et i capi-
tibus eoz corone auree. id e bonis
opibz indutos p eu meritis memoria
gaudia supra querentes **S**epe eni ca-
pitis noie mens solet intelligi **E**t de
throno pcedut fulgura. et uoces et to-
nutria. **H**oc e q' marcus ait **I**lli at
pfecti pdicauerunt ubiqz dno coopante
et sermone cofirmante sequentibz sig-
nis **E**t vij lampades ardentis ante
thronu q' sut septe sps dei **U**nu spm di-
cit septiforme **U**nu eni sps e **S**eptiformis
at pfectio est et plenitudo **C**o-
memorato uero spu sco conuenient' vnda
baptismi sequit' i qua ide sps p'cipi cre-
dit' **E**t i curiuu sedis tamq' mare
vitreu silie cristallo **P**er fidem uerita-
tis baptisma refert' ad vitru i quo
no aliud exterius videt' qua qd gestat
iterius **C**ristallo quoqz qd de aqua
in glaciem et lapide p'iosu efficit' bap-
tismi gra figurat' **E**t i medio sedis
et i circuitu sedis quatuor aialia ple-
na oculis ante et retro **S**unctas thro-
ni id e ecclie ptes. lumē euagelij
de p'ccatoz futuroz q' sciencia replet
Et aial' p'mu silie leoni **H**ec aialia
multifarie i'p'tant' **B**eatus augusti-
nus iuxta ordinē libri istius marcus
in leone dicit' itelligi. qui regie dig-
nitatis **C**epo p' sapiam narrat. quia
uicit leo de tribu iuda **E**t i quo ut
rex a rege timet'. a magis adorat'
Ubi etiā rex cū seruis rationē ponit
Rex nuptias filio facit. et ad ultimū
rex segregat oues ab hedis **L**ucas in
vitulo. quia hostia mag' fuit i lege **E**t
erū nō solū p'ncipia circa templū et
sacrificia diuisant'. sed et ita conclu-
dit'. et erant semp i templo lauden-
tes et bndicentes deū **F**acies uero ho-
minis mattheū significat. q' nichil de re-
gali ut sacerdotali potētia dñi locutus

tantū hoīs xpi gesta simplici nar-
rat **A**quila at' iohānes est. qui na-
tiuitatem uerbi uelut ortū solē p
spiracit' aspēctat **A**ialia at' nūc **C**o-
gelistas nūc totam significat ecclē-
siam. cui' fortitudo i leone **V**ictima
cio i vitulo. humilitas i hoīe. sublimi-
tas i aquila uolante monstrat' **S**en-
gula eoz habebant alas seras **P**er-
fectioe sue docthe eccliam ad alta sub-
leuat **S**enari' eni nūc ideo pfectus
d' quia p'mus suis p'ibz i'plet' **U**nu
quippe qd' e sexta senari' ps **E**t duo
q' e tria. et tria q' e dimidiū eundem
senariū faciūt **A**l' ale senē m' aia
lū q' sut xpm totidem ueteris i'ru-
menti libros i'nuant qbz euagelistas
et fidet' auctoritas. et ueritas **C**o-
Et i circuitu et intus plena sut oculis
Sca ecclia et coram deo et cora ho-
minibz se vigilant' attendit cui' inter-
iores oculos aspēctat p psalmistam
cū dicit **O**mīs glā ei' filie regū ab-
intus. exteriores uero cū continuo sub-
dit' i' fimbriis aureis **S**ca aialia
ta uarietate **A**l' sue litterā atten-
das. siue allegoriam queris. lucē sen-
p i euangelio reperis **A**lia trisla-
cio sic habet. plena oculis ante se et
retro. quia lux euagelij et euagelij
legis irradiat. et noue grē nūdo sil-
gore imittit **E**t requie nō habebant
die ac nocte **D**irencia **S**ca s'ca s'ca
dñs deus op' om'p' **S**ca aialia cū
tpe scli vna dominationē. deitatem
omnipotētia et eternitātē s'ca t'ntatis
affirmant. manētē itellectualis cre-
ature p'petua i celestibz laude **Q**uodlibet
xpm seniores ante sedente i throno
et adorabant **A**ialibz p'sonantibz lau-
dem id e euagelistis p'dicantibz xpi
dispensacionē. omīs ecclia q' i p'positis
constat et p'p'is hoc eni geminatus
duodenarius nūc significat **S**tatim

indens i faciem adorat uiuentē in
sc̄la sc̄lorū **Et** mittit coronas suas an
thronū. deo uidelicet assignantes que
ad uirtutis q̄qd dignitatis habebant
qui ex nichilo cuncta creauerunt **Et** uidi **ca**
i dextra sedentis sup̄ thronū librū sep̄
tū intus et foris. **Hec** visio mysteria
nobis sacre scripture p̄ incarnationē dñi
demonstrat. cui⁹ unitas concors uetus
testamentū q̄i exterius et nouū conti
net interius. **Signatū** sigillis vii. id ē s̄i
lateriū mysterioꝝ plenitudinē tectum
ut sp̄i septiformis **dispositi** dispositioē
cōscriptū **Et** audiui angelū forte p̄dicā
tem uoce magna. quis es dign⁹ ape
rire librū et solue signacula ei⁹. **pre**
dicatione legis insinat. **Multi** enī p̄p̄te
re et iusti cupierūt uide que ap̄li ui
derūt **Et** de hac salute ut petrus ait
exquisierūt atq̄ scrutati sūt p̄p̄te
Hic est enī liber qui i ysaya et scienti
litteris et nescienti miserabilis est. cui⁹
tūc et iam etiam illic ita p̄dicit⁹ a
perio **In** die illa audient surdi uerba
libri **De** quo ezechiel. et uidi inquit
et ecce manus missa ad me i qua erat
liber inuolutus et expandit illū corā me
qui erat scriptus intus et foris. **Ubi** et
hoc q̄ iohānes tacuit. quid uidelicet i
libro septū esset. aduēit dicens **Et** sep̄
te erant i eo lamentationes. et carne
et **ve** **Cuncta** enī series ueteris noui
q̄ testamenti penitentia p̄ peccis agē
dam regnū celeste querentiū et fletus
infernales p̄monet esse fugiendos **Et**
nemo poterat irelo. neq̄ iretra neq̄ sub
tus corā ap̄ne librū. **Neq̄** angelus ne
q̄ ullus iustoz enī carnis uinculo ab
solutus mysteria diuine legis reuelad
ut inuestigare potuerūt **Neq̄** respicere
illū id ē contemplari splendore gratie
nouū te testamenti **Sicut** filii isrl' in
faciem datoris ueteris testamenti nouū
continuis continentis aspice nō pote
runt **Et** ego flebam mitū **Commune**

generis humani miserā agnosens do
luit **Et** unus de senioribz dixit michi ne
fleueris **Ecce** uicit leo de tribu iuda **Ne**
p̄hibet⁹ quia iā tūc impletū erat in xp̄i
passioē. qd̄ diu latebat mysteriū. cum
illo tradente sp̄m. uelum templi scissū
est cui dicit⁹. **Catulus** leonus iuda ad
predam filiū tuū ascendisti **Ecce** **Et** des
cendit quomōs ⁊ ubi uicēat leo de tribu
iuda **Et** uidi i medio throni ⁊ m̄s aīa
liū et seniorū agnū stante tamq̄ occi
sū **Id** est dñs qui agn⁹ est in nocenter
moriendo. **Leo** quoq̄ factus est mortem
fortit⁹ uincendo **Cyronius** agnū eccl̄iaz
dicit. que i xp̄o accipit potestatem **Ha**
bentem cornua vii et oculos vii **Sp̄s**
i xp̄o septiformis p̄t̄ eminentiā mune
rū cornubz p̄t̄ illuminacionē gr̄e con
parat⁹ oculis **Et** uenit et accepit de
dextra sedentis i throno librū **Librū**
de dextra dei dispensacionē ipsam incar
nationis a patre et a seipso sc̄dm id
q̄ deus est dispositū accepisse **Filius**
hoīs dī. quia utq̄ cū suo sp̄i i throno
habitauit xp̄s enī qui i humanitate ag
nus. ip̄e i dextra patris i deitate est **Et**
cū aperisset librū m̄s aīalia xxiiii se
niores ceciderūt coram agno. habentes
singuli cytharas ⁊ psaltes aureas
Cū passioē sua dñs utriusq̄ testamēti
p̄conia i se compleret impleri eccl̄ia
gr̄as referens se quoq̄ passionis offert
ut iuxta ap̄tm adimpleat ea que desūt
passionū xp̄i i carne sua **Cytharis** enī
ubi ligno corde tendunt⁹ corpora mori pa
rita **Fialis** uero latitudinē caritatis pa
tula designant⁹ **Et** cantabant canticū
nouū dicentes **Dignus** es accipe librū
et ap̄ne signacula ei⁹ **Sacramenti** no
uū testamenti q̄ i xp̄o sūt completa ce
lebrant illā ip̄am ei⁹ dispensacionem
laudibz p̄sequentes. quā soli fatent xp̄o
comperere **Et** redemisti nos deo i sanguī
tuo **Et** omni tribu et lingua et ip̄lo
et natioē **Hic** amplius declarat aīalia

et seruos eccliam esse que xpi e sang
uine redempta et congregata de gentibz
Ostendit etiam i quo celos intro dicendo
et regnabit sup terram **E**t uidi et au
diui uocem angeloz mltroz i circuitu thro
ni et aialiu et seruoꝝ **I**n nuu' pploꝝ ad
eccliam cofluentiū deu laudant cui da
ta potestas est i celo et i tra **S**i eni fi
lii dei dicti sut iusti cur nos et angeli
liret celestia quoq; milia redemptioni
nre congratulando possut ista concine
sicut et scō papa gregorius exposuit
subiungens **V**ox naq; angeloz est i lau
de conditoris ipsa amiratio intime cō
templatois **E**t mī aialia dicebant amē
Et seniores ceciderūt et adorauerūt
pplo i ecclia dñi **P**lis eni i ecclia dñi
laudes resonantib; doctores idem con
firmant exemplo grē dñm simul ado
runt **E**t uidi q a

uidi

Et qd' aperuisset agnus unū de
sigillis **Q**u signa pmo soluant
deinde liber aperiat' certa ratione p
posternuit usitatū ordinē dñs eni pa
ciens et resurgens sine se esse legis
edocuit **A**scendens at i celū spū scō
mūso secrecionis archani mūne forma
uit eccliam **T**unc ergo librū apuit et
nūc ei signacula soluit **I**n pmo igit'
sigillo decus ecclie primitiue **I**nsequē
tibz s'bz triforme cont' et eam bellū
In quito gloriā sub hoc bello triūpha
toꝝ **I**n sexto illa que tpe uentura sunt
antepi. et paululū supiorib; recapitu
latis **I**n septimo cernit uiciū quietis
eternē **E**t audiui unū de mī aialibus
dicens **V**eni et uide **N**os quoq; eccliaz
gloriam ecclie cernē magnis elbāge
lij uocib; ammonem' **E**t ecce equus
albus. et qui sedebat sup illū habebat
armā et data est illi corona et exiit uin
cens ut uinceret **A**lia que sup nūc
grā dealbata est dñs presidet. et spū
talis doctrine cont' impios arma ferens
victor i suis coronā pcepit. de quo dicit'

accepit dona i hoib; i quib; etiam ce
lo presidens. a saulo psequibat' **A**udi
ui scdm uat dicens ueni et uide **C**on
trariū quoq; equitatem solleter uibe
t' attende **E**t sicut de pssero ecclia
gaudiū sic de adūsis cautelam ex pre
sencia sumat **E**t exiit alius equus
rufus. **C**ont' uictice uincerentq; ecclie
siam exiit equus rufus. id ē ppls sumt'
ex sessoro suo dyabolo sanguinolentus
Quāuis legerim' apud zacharia e
equū dñi roseū sed ille suo sanguine po
seus hic alieno **E**t qui sedebat sup
cū. datū est ei ut sumeret pacem de
terra saluz sua **E**clia uero etiā pa
cem quā sibi xpc reliqit accepit **E**t
datus est illi gladius magn' **S**icut in
eos quos pnatitantes fidei sue mar
tyres facit **D**e quo ad bēn iob dicit'
qui fert cū applicabit gladiū ei' id est
ut scōs nec tantū tempore quantum
impus uelit at qd' sue rabiei i seipm
uindicta redeat **E**t ecce equus niger
et qui sedebat sup eā habebat stricū
i manu sua **E**quus niger. falsos rater
ua est fratrū qui stricū recte p pro
fessionis habent sed socios ledūt p opa
tenebrā **D**ñi eni i medio aialiu dicit'
ne lesaris ostendit' illic esse qui ledit
Et audiui tūq; uocē i medio mī aialiu
libris tritici denario. et uini et ordei ne
lesaris **C**auē inqt ne exemplo pessimo
fratrem tuū scandalizes ppe que xpc
mortuus est. et sacri sanguis cristianit'q;
portat' **S**igna quomō sue pfecti
meritis sue etiā minimi quoq; i ecclia
fide tamē scē trinitatis inbuti **O**mī eodē
pfecto scō sanguis dñici sut redempti
Rec i merito bilibri et nō simplici libru
fidei ut opis pfecto expmūt' que utiq;
i radice gemine cōsistit caritatis **E**t
ecce equus pallidus. et qui sedebat
desup nomē illi mors et infern' scōbat'
cū **H**eretici qui se catholicos palliunt
morte i habitatrice digni p dicit' post

se huius exercitū Diabolus enī et mi-
nistri eius metronomice mors et infernus
dicti sūt eo q̄ mltis causa mortis et in-
ferno sint. Potest et simplicit̄ accipi
q̄d hic spiritualit̄ mortuos ibi pena se-
quat̄ etna. Et data est illi potestas
sup̄ quatuor ptes terre. **Ecce autē**
vesana de alexandria nasrens ad gal-
liā usq̄ puenit oceanū. Non fame
tantū verbi dei sed et gladio corpora-
li bestialit̄ pios insequens. Alia edictio
quartam partem tr̄stulit quia tres
equi mali diabolo rectore fidentes con-
tra quartā ecclie calcitrant equitatē.
Et cū apuisset sigillū quintū. Vidi
sub altari aīas infectoꝝ p̄t̄ uerbu
dei. Qui eccliam dixit i p̄nci mlti-
pliat̄ afflictam dicit et gloria aīaz
post corporū penam. Vidi inq̄ eas sub
altari id est i secretario laudis etone
ara cū aurea et interius posita et p̄te
dn̄i corpus aream nō ut exterior car-
non et sanguinē sed sola offert dn̄o thy-
miamata laudis. Et nūc q̄ exhibent cor-
pora sua hostiam uiuentem tūc disruptis
carnis vinculis illi sacrificant hostiā
laudis. Et clamabant uoce magna dice-
tes. Magnū aīaz clamor magnū est de-
sideriū eoz que dn̄m face uelle norunt.
Nec enī fas est eas crede cont̄ dei nū-
tum quicq̄ uelle cū eoz desideria ex eis
pendant uoluntate. Usq̄ quo dn̄e fr̄s
et uerus nō iudicas et vindicas sangui-
ne m̄m de hys qui habitant i terra.
Non her odio inimicoꝝ p̄ quibz i hoc se-
culo rogauerūt orant̄ sed amore equi-
tatis qua ipsi iudici ut p̄te positi concor-
dant diem iudicii quo peccati regnū
desinat̄ et resurrectionē extinctoꝝ cor-
porū aduenire precant̄. Nam et nos cū
i p̄nci p̄ inimicis ornē iubeam̄ dicimus
tamē dn̄o orantes adueniat regnum
tūc. Et date sūt illis singule stolas albe.
Singulas modo stolas habent aīe iustoz

de sua beata i mortalitate gaudentes
resurgentibz at̄ corporibz iuxta ysaiam i
terra sua duplicia possidebūt. Et dictum
est illis ut requiescerent tempus adhuc
modicū donec impleant̄ conseru et fr̄s
eoz. Non desiderū resurrectionis abruūt
sed ex colligendoꝝ fratru augmento dif-
fert. Nam et ipa aīaz leticia potest so-
lis albis figurari cū dn̄o reuelante didi-
cerint et impios in fine dampnandos et
usq̄ ad finē sc̄li multos suo nuō p̄ mar-
tirū esse sociandos atq̄ interna caritate
p̄fusi maluerūt hac consolatioē conten-
ti p̄ supplendo fratru nuō hactenus sua
gaudia differri. Et uidi cū aperisset
sigillū sextū et ecce terre motus factus
est magnus. Sexto sigillo patefacto nō
iustia p̄secutio nunciat̄ sicut dn̄o sexta
feria crucifixo mundus tenebris et pauore
concutit̄. Et sol factus est niger. Tamq̄
xpi ut opera potentia at̄ doctrina tempo-
ralit̄ obscurata at̄ a defensione sic uelata.
cū ministri m̄xpi i seruos xpi grassari
sinunt̄. Et luna tota facta est sicut
sanguis. Ecclia solito amplius p̄ xpo
sanguinē fundit. Tota at̄ dixit quia in
toto orbe est nouissim⁹ terremotus. An-
tea uero sicut scriptū est p̄ loca. Et stelle
caderūt sup̄ terrā sicut ficus mittit
grossos suos cū a uento mouent̄. Qui
sc̄lesti i ecclia sp̄cietenus fulgent uento
nouissim⁹ p̄secutionis impulsū terrenū fuisse
p̄babit̄. Quoz bene opa grossis ima-
turis uidelicet et iutilibz et caduris fici
fructibz cōpant̄. Et celū recessit sicut
liber inuolutus. Sicut liber inuolutus
mysteria quidem intus sed foris nō appa-
rentia continet. sic et tūc ecclia suis
tantū cognita p̄secutionē discrete bitans
recedet ut ab extraneis abdita nō uide-
at̄. Et omis mons et insule de locis
suis mote sūt. Quisa p̄ qualitate offi-
cioꝝ ut uirū memorans ecclie membra

nullū ab hac turbine preduat alienū
Sed motus dissimilis i bonis scilicet
fugiendo precauens i malis uero cedens
sequendo Et reges terre et principes
et tribuni Reges potentes homines
accipim⁹ ex omni eū gradu et condi-
tione vlt intelligi ceterū qui tūc reges
p̄ter vnā p̄secutorem. Absconderunt
se i speluncis et petris montium et di-
cunt montib⁹ et petris cadite sup nos
Cū infirmiores quāz tūc p̄cellorū
i ecclia roborari exemplis cōsuis
muniri p̄tegi monitis et p̄sibus que
hinc obumbrari quasi ipsos sup se
montes p̄ affectū cōpassionis cadere
depreant. Montes eū excelsi ceruus
petra refugū erinacis Et abscon-
dite nos a facie sedentis sup thronū
ab ira agni. Ut nos scilicet nō re-
p̄bos sed i fide stabiles uenturus iue-
niat p̄ccis nr̄is sc̄oz iterressu et dei
misericordie cōtactis Et q̄s poterit stare
ille utiqz qui nūc uigilat. p̄c̄e i fide
uirilit̄ age p̄curauit. Quid si hunc
terremotū iuxta litterā ad ipsū diem
iudicij p̄tine intellegas nō ē mirum
si reges terram et principes sc̄oz tūc
montium pauada refugia querunt sicut
i diuite purpurato. et paupe lazaro
iam factū legim⁹.

Post hec vidi m̄s angelos stare
sup m̄s angulos terre. Id ē m̄s
regna principalia assuoz sc̄lis
et p̄saz grecoz qz et romanoz. Sicut
enī i supiorib⁹ sigillis post t̄formes
ecclie conflictus triumphantiā gaudia
vidit aiaz. sic etiā nūc regnū antixp̄i
que victoria sequat̄ precedentiū mūdi
regnoz que xp̄i et ecclie uiri iam
cesserūt p̄batū est exemplis. Gran-
des enī cause grandiorib⁹ necesse est
conferment̄ argumentis. Venientes
m̄s ventos terre ne flarent sup ter-
ram neqz sup mare neqz i ulla arbo-
rem. Suis quodamō potentatu omnia
p̄uocantes nullū p̄ libito sui iuris res-

piratē suūt. I totis diuinitas p̄uocata
i mari insularū i arborib⁹ diuisa homi-
qualitas et condicio designat. Aliter
qui sūt angeli m̄s idem quatuor in-
telligendi sūt uenti iuxta danieles
p̄phetiā dicentis. Ete m̄s uenti celi
pugnabant i mari magno et m̄s be-
tie ascendebant de mari. Et uidi al-
terū angelū ascendente ab ortu solis
habente signū dei viui. Dns i carne
natus qui magni consilij angelus
est paterne saluz uoluntatis nuncius
uisitauit nos oriens ex alto uexilla
crucis quo suoz frontes signaret et
ferens. Et clamauit uoce magna
m̄s angelis. Magna dñi uox ē prodi-
cario sublimis. Penitentiā agite q̄z
pinguabit enī regnū relox. Nolite
noce terre et mari neqz arborib⁹.
Ex quo dñs passus est nō solū hostis
aduersarij sed et mūdani p̄ncipatus
conteritū imperiū sicut ex oculis cor-
tūm⁹ et i statua quā lapis de mon-
te abscisus cōminuit legim⁹. Suis
usqz signem⁹ seruos dei nr̄i i frontib⁹
eorū. Ad hoc enī genuū constructū ē
imperū ut signo fidei cui respicerent
facies sc̄oz libere notarent. Nam
et ip̄a figura crucis dilatati ubiqz
dñi significat regnū sicut uersus ip̄i
cōp̄bant. Respice distictis quadrati
p̄tib⁹ orbem. ut signū fidei cuncta te-
ne probes. Neqz enī frustra i fronte
pontificis nome dei tetragramaton
sc̄bebat̄ nisi qz hoc ē signū i fronte
fidelū. de quo i psalmo p̄ torcularib⁹
canit. Dñe dñs nr̄ qua admirabile
est nomen tuū. usqz destruas inimicū
et defensorem. Et audiui numerū sig-
natoz et c̄l m̄s milia ex omi tribu
filioz isrl. Hor nūc finitū innumerū
lus significat̄ totius ecclie multitudo
que de patriarchis ut p̄sapia carnis
ut fidei est imitaciōe p̄genita. Si enī
inquit uos xp̄i ergo abrahe semen
estis. Ad augmentū at̄ p̄fectignis p̄ti

net et ipsa duodecim duodecies miti
 plicari et ad sumā millenario p̄fici qui
 est denarius nūc quadratus solidam sig
 nificans ecclie vitam propterea quippe
 duodenario nūc septius ecclia figurat̄
 que p̄ orbē quadratū i fide consistit scē
 trinitatis **T**er cū quattu. decus d̄ipō
 diū est deniq; apli eandem mūdo fi
 dem predicaturi duodecim sūt electi
 nūc saliet nysteriū operis sui figu
 rantes **E**t tribu uida xij milia signa
 ti **E**t tribu ruben xij **E**t tribu gad xij
Et tribu aser xij **E**t tribu neptali xij
Et tribu manasse xij **E**t tribu symeon
 xij **E**t tribu leui xij **E**t tribu ysachar xij
Et tribu zabilon xij **E**t tribu ioseph xij
Et tribu beniamin xij **C**onuenient̄ a iuda
 inchoat ex qua tribu ortus est dn̄s
 noster. et dan p̄termisit ex quo dicit̄
 antypt̄ nasrendus **S**icut septū est
 fiat dan coluber iūa. cerastes i semi
 ta mordens vngulas equi ut cadat
 ascensor ei. quia nō ordinē terrene
 generacionis. sed iuxta inēptacionē
 nōm̄i virtutes ecclie dēreunt expo
 nē que a confessioē et laude p̄nti ad
 dexterā iūte festinat etne **H**or cū nō
 a uida qui prim̄. et beniamin qui ultri
 mus ponit̄ sonat **P**rim̄ ergo iudas q̄
 confessio siue laudario inēpretat̄ poni
 t̄ q̄ ante inicia confessionis culmen
 bonoz operū nemo app̄hendit **E**t nisi
 p̄ cōfessionē renūciem̄ actibz nr̄is ma
 lis nō informam̄ rectis **S**ecundus
 ruben qui inēptat̄ videns filiū i filiis
 opera designari psalmista testat̄ quia
 beati viri b̄ndictioibz int̄ cetera dicit̄
Filiū tui sicut nouelle olyuar̄ **E**t infra
 vt iudeas filios filioz **N**on cū nisi
 qui timent dn̄m nisi qui genuit̄ filios
 nepotesq; suscepit̄. beatus esse poterit
 cū virgines fideles potior merces ex
 p̄ctet **S**ed i filiis opa in filiis uero
 filioz fructus operū id est mercedem

mercedem designat etiam **P**ost iudam
 ergo ruben id ē post exordia diuine cō
 fessiois et laudis p̄fectio sequit̄ actio
 nis **S**ed quia p̄ multas t̄bulacōes optet
 nos intrare i regnū dei **P**ost ruben sedē
 gad qui i temptatio ul accintus t̄ptat̄
 post inchoacionē boni opis maioribz
 necesse est hominē temptacōibz p̄uari
 atq; ad bella grauoz succingi ut fi
 dei illi p̄bet̄ fortitudo. dicente salomōe
Fili accedens ad seruitutē dei s̄ra iūsti
 cia et s̄ra timore et s̄para aīam tuā
 ad temptacionē **I**teq; psalmista p̄
 cingisti me inq̄ virtute ad bellū **E**t
 quoniā beatificam̄ eōs qui sustinuerit
 subferenciā **I**deo post gad. aser id est
 beatus ponit̄ et congruo satis ordine
Beatus enī vir qui suffert̄ temptatio
 nē quia cū p̄batus fuerit accipiet̄ co
 ronā vite **Q**uomō uero huius beatitu
 dinis p̄missioē securi nō angustant̄.
 sed spe gaudentes t̄bulacōe patientes
 cū psalmo decantant in t̄bulacōe dila
 tati me **E**t item viam mandatorū tuoz
 cucurri dū dilatares cor meū **E**t cū
 matre b̄i samuelis aiunt exultantes
Dilatati ē cor meū sup inimicos meos.
 quia letata sū i salutarū tuo **P**ropterea
 neptalim succedit q̄ est latitudo **S**ed
 et manasses ipsū sequit̄ q̄ inēptatur
 oblitus ut necessitas. cui nōis inyste
 ris mouem̄ ut temptacionū presenā
 angoribz edocti ea uero que retro
 sūt obliuiscētes sic i ea que ante sūt
 scdm̄ aplm̄ extendam̄. ut carnis curā
 nō i desideris. sed sola necessitate huma
 ne condicionis astricti faciam̄. de qua
 psalmista meliora suspirans orabat **D**e
 necessitatibz meis eripe me **H**uic suppo
 nit̄ symeon. id est audiuit tristitia ut
 nomen habitaculi ut etiam huius quali
 tate uocabuli euidentius inculcāret
Et quid hic habendū et quid sit salu
 bris expectandū **I**llus habitaculi celestis
 gaudiū dabit̄ quoz hic animus pe

nitencia fructuosa contristat. Quibus
et dicit tristitia uestra uertet in gau-
diu. Proinde leui subiectit id e addi-
tus in quo intelligim. Sive eos qui tem-
poralibus eterna mercent. Sicut sal-
mon dicit redemptio aie utriusque di-
uicie. Sicut illos qui dei sequendo con-
siliu percipiunt in hoc seculo contumelia cum
tribulationibus in futuro autem seculo uitam et
eterna. Hinc et quod scriptum est conuenit quod
addit sciencia addit laborem. Nam ad
hoc seculo iob tribulationum acerbitas
addebat ut probato premium merces
amplius redderet. Unde non in merito
Nathar ei ordine recto succedit qui
interpretatus est merces. quia sicut
doret apostolus non sunt condigne passionibus
huius temporis ad futura gloria que reue-
labit in nobis. Fructuosus quippe per
pugnat ubi merces certa sperat. Hec
autem in habitaculo fortitudinis deus operatur
et proficit. Quod dicitur zabalon quoniam vir-
tus in infirmitate proficit ut corpus quod
inimicis putatur infirmum et per cursum
nam animo quoque inferre tutum in-
teritum deo confortante experiat inui-
tum augmento succedente felicitate quod uo-
cabulum ioseph indicat gratia uidelicet
addenda dona designat. sive de talentis
totum dupla redditione usuras commodi spi-
ritualis intelligas. sive in hinc que uoti-
ua fidelium religione redemptori deo
reddunt accipias atque ut hinc omnes
quos et ordo et interpretatio nominum
hic significatiue positos indicat in futuro
iudicio ad dexteram christi regis eterni
futuros intelligas. Benjamin ut pre-
dixi postremo loco supponit id est filius
dextere tanquam ipse sit finis ordinis cum
nouissima inimica morte destructa feli-
citas hereditatis eterne donabit electis.
Sive uniusquisque fidelium filius dex-
tre iure dicat seu omnis ecclesie retus
de qua canimus. astitit regina a dex-
tris tuis in uestitu de aurato circumam-
ta uarietate. Et singulis ergo tribu-
bus christi sunt milia signati. Quia in qui-

bus singuli fidelium uirtutibus pro-
ferunt. antiquorum necesse est patriam
per fide roborent atque informem
exemplis. Duodenario enim numero pro-
apostolorum ut patrum etiam summa sepe doctorum
sepe totius ecclesie forma designari
certissimum est. Sive enim confessio
quoque in iuda laudabilis. Sive in ruben
operum plebe preclari. sive in gad contempla-
tionum exercitio fortes. sive in aser et
taminum uictoria felices. Sive in nephtali
largis misericordie operibus
dilatati. sive in manasse posteriorum
obliti. Sive in symeon qui tristis ad
huc in valle lacrimarum semper gauden-
tes nomine habitaculi in celestium suspi-
rantes in christum. Sive in leui qui in pro-
missionibus uite presentis et future con-
gaudeant additis bonis temporalibus
eterno bono fundati. Sive in ysachar
fute mercedis contemplatoe firma-
ti. Sive in zabalon qui per christum suas a-
urias ponant. sive in ioseph qui et aug-
mento spiritualis substantie student et
super dei precepta aliquid amplius uel
in uirtute ut ex facultate suam of-
ferant quantitate. Sive in beniamin
qui felicitatis eterne dexteram in
defessis uotis esse expectant in sua
quemque professione congruit patriam pre-
cedentem regula quoniam duodenario numero
signari atque ex singularum meritis pro-
phetarum perfectissima ecclesie pulchritudi-
ne quod est in milia sumam colligi.
Post hoc uidi turbam magnam quam
dinumerare nemo poterat. Sicut in
capitulatione qua exempli causa in-
posuit regreditur ad ordinem gratiam pre-
dicans eorum qui nequiciam uicturi sunt
ultime persecutionis. Et quod sequitur. Et
omnes gentes et tribus et linguis
Potest et sic intelligi. quod enumeratis
tribus istis quibus euangelium primo
predicatum est saluatione quoque uelut
comemorant gentium. Amicti stolis al-
bis et palme in manibus eorum. Stolis luy-
tissimi palmis triumphum crucis insinu-
at. Et quod scriptum est in christo uicerint licet

claritatem quoque que per spiritum sanctum datur
 prole significant Et clamabant voce
 magna dicentes Salus deo nostro qui
 sedet super thronum et agno Magna vo
 ce hoc est grandi deuotior et in desine
 ti laude confitentur in throno id est in ecclesia
 patrem filiumque regnae spiritu sancto nichilo
 minus conregnante Sic enim dictum est
 sedenti super thronum et agno Sicut in
 euangelio dicitur Et cognoscent te ue
 tu et unum deum et quem misisti ihesum
 id est unum et uerum deum cognoscent Et
 omnes angeli stabant in circuitu throno
 et aialia et seniores In omnibus
 angelis turbe inter personas exposuit
 dominum adorantis Omnes enim qui in circuitu
 tu eius sunt offerunt munera Et cecide
 runt in conspectu throni in facies suas et ad
 orauerunt deum Regem turbam neque aialia
 ut seniores hoc loco commemorat adomus
 se sed solos angelos ipsi enim sunt turba
 ipsi aialia et seniores Quamuis et
 de ipsis spiritibus angelicus possit intel
 ligi de quibus in genium salute congauden
 tibus dicitur letamini gentes cum plebe eius
 et adorant eum omnes angeli dei Benedic
 tio et claritas et sapientia et gratia
 actio honor et uirtus et fortitudo deo
 nostro Septemaria ecclesia uirtutu laude
 offert domino quam se in singulis membris
 ab eo precepisse faceret Et unus de seni
 oribus dicit michi In qui amicti sunt
 stolis albis qui sunt et unde uenerunt
 Ad hoc interrogat ut doceat In sunt qui
 uenerunt ex magna tribulatione in mitras
 tribulationes optet nos in regnum dei Quis
 autem nesciat tribulationem antixpi cete
 ris futuram esse maiorem Et lauerunt
 stolas suas in sanguine agni Non de
 solis martyribus dicit illi enim sanguine
 proprio lauantur ecclesiam autem totam sanguis
 ihesu christi filii dei mundat ab omni delicto
 Deo sunt ante thronum dei illi enim digni
 habent illuc in dei consister ministerio quod
 hic inter aduersa fideles nostris eius confesso
 res existunt Et seruiunt ei die ac nocte
 in templo eius Noce nostro loquens etiam

tatem significat Et qui sedet in throno
 habitat super illos Thronus dei facti sunt su
 per quos et in quibus in sancta habitat deus
 Non esurient neque sitient amplius
 hoc est quod dominus dominus ipse promisit ego in
 quibus panis uite qui uenit ad me non
 esuriet et qui credit in me non sitiet unquam
 Neque cadet super illos sol neque ullus ef
 fusus Transiimus inquit per aquam et ig
 nem et induxisti nos in refrigerium Cuius
 agnus qui in medio throni est reget
 illos Agnum in medio dicit esse in medio
 throni qui superius agnum a sedente in
 throno librum dicit accepisse docens eccle
 siam unum esse patri et filio thronum in qua
 per fidem in habitat unus tota trinitas deus
 Et deducet eos ad uite fontes aquarum
 Ad consortium uitae spirituum qui fontes sunt
 doctrine celestis potest et ipsa dei uisio
 significari in quo sunt thesauri sapientie
 et scientie absconditi Iuxta quod dauid ait
 sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum
 ita desiderat anima mea ad te deus Et ab
 sterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum
 Immortalium adeptam plenitudine gaudiorum
 omnis meror peritus obliuioni mandabit
 beati enim qui lugent nunc quoniam ipsi con
 solabuntur Potest autem uisio huius turbe so
 late de presenti etiam tempore intelligi ubi
 spe salui facti sumus et quod non uidemus
 sperantes per patientiam expectamus
Et cum aperisset sigillum
 septimum factum est silentium in celo
 quasi media hora Post interitum
 antixpi requies aliquantula futura cre
 ditur in ecclesia De qua daniel ita dixit
 beatus qui expectat et puenit ad dies
 mille trecentos triginta quibus quod beatus
 ieronimus sic exposuit Beatus inquit
 qui interfecto antixpo super mille cccc
 dies id est tres semis annos dies xlv
 preestolat quibus est dominus atque saluator
 in sua maiestate uenturus Quare
 aut post interfectionem antixpi xlv diebus
 silentium sit diuine scientie est Nisi
 forte dicamus dilatio regni spirituum paci
 entia probatio est Nota quod in scripto

Liber secundus

sigillo maximas ecclesie pressuras in septimo requiem cernit. quia dominus sexta feria crucifixus in sabbato quiescit. tempus resurrectionis expectans. Huc usque de aperitione libri clausi et septem sigilloz. Nunc uero recapitulat ab origine eadem aliter differiturus

Et uidi vii angelos stantes in conspectu dei. et date sunt illis septem tube. Ecclesia septenario sepe nunc commendata predicatois officio mancipat. Cuius prima tuba commune impiorum in igne et grandine designat interitum. Secunda impulsu de ecclesia diaboli mare scli ardentius incedentem. Tertia hereticos ecclesia decidentem. Quarta falsorum fratrum in siderum obscuracione defectum. Quinta maiorem hereticorum infestatione tempus antixpi precurrentium. Sexta apertum antixpi et suorum contra ecclesiam bellum. Et recapitulacione ab aduentu domini interfectionem eiusdem aduersarii destructione. Septima diem iudicii quo mercedem dominus suis redditurus. et exterminatum tuos est eos qui conturperunt terram. Et alius angelus uenit. sed angelos tubas accepisse proponens redit ex opere qualiter acceperint. quomodo et si ante aduentum domini predicabat ecclesia sed non ubique donec eius esset confirmata spiritu. Et stetit ante altare habens turribulum aureum. In conspectu scilicet apparuit ecclesie factus ipse turribulum. ex quo deus odorem suauitatis accepit. Et apertus factus factus est mundo. alia edificio habet super aram. quod super altare crucis turribulum suum aureum id est corpus immaculatum et spiritu sancto conceptum optulit patri pro nobis. Et data sunt illi incensa multa ut daret de orationibus sanctorum super altare quod est ante thronum. De orationibus sanctorum optulit incensa ipsi etiam legauit ecclesia preces nostras dicens. Dirigitur oratio mea

sicut incensum in conspectu tuo. Accepisse autem de orationibus sanctorum idem dicitur optulisse. quia per ipsum omnium possunt preces ad dominum suauiter peruenire. Et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram deo. christo dominus se hostiam suauitatis offerentem. copulatio cordis sanctorum acceptabilis facta est. que ab igne nascentis intimo sicut fumus solet excutere lacrimas. Et accipit angelus turribulum et impleuit illud de igne altaris. Bene turribulum igne plenum inducit. Non enim ad mensuram deus dat spiritum. quod proprie de christi naturam nouum adimpletum in quo habet omnis plenitudo diuinitatis corporato. Et misit in terram. Sic et dominus in euangelio. ignem inquit ueni mittere in terram. Et facta sunt tonitrua et uoces et fulgura et terremotus. Tonitruum communacionis superne et uoce exhortacionis et fulgore miraculorum terram mouit qui busdam dicentibus. bonus est. illis autem non sed seducit turbas. Et vii angeli qui habebant vii tubas paruot se ut tuba canerent. Ecclesia septiformi spiritu inflamata. se ad predicandum fiducialiter preparauit. Gloriam scilicet tubis celestibus quasi muros iherosolym delectura. Nam et illa vii dies crucis totum ecclesie tempus significat. Et primus angelus tuba cecinit. Recte predicatio plagam. tube que signum belli est comparat. Exalta enim sicut tuba uocem et annuncia populo meo per cetera eorum. Et alibi. tuba sit in guttore tuo quasi aquila super domum domini id est grandi uoce predica. nabugodonosor ad destructionem templi uenturum. Et facta est grando et nix mixta sanguine et missa est in terram pernam geheme sanguinolentis operibus debentur predicatores uoce referat dicentium ad calorem nimium transibit ab aquis nimium. Potest etiam noue sanguinis ipsa mors ad spiritualis intelligi. Huc uersum tyconius sic exposuit. Facta est

incipit liber secundus

111

ma dei que haberet i se mltroz nere
 Et tertia ps terre combusta est et tertia
 ps arborz combusta est. Vita bonoz in
 doctoribz consistit et auditoribz. **S**ecundus
 eni inquit qui legit et qui audit
 verba pphetic huius. Tertia uero maloz
 ps hoc utroqz caret. Terra eni bona
 fructu pferens i paciencia. benedictio
 ne accipiet a dno. mala at spinas et
 tribulos germinet cuius consumacio in
 combustione. Sic et arborem fructife
 ram agricola pat excolit. sterilem
 uero excidens igni pabula prebet. Et
 omne fenu viride combustu est. Omnis
 raro fenu que nunc luxus mollicie sa
 ginata sole iudicij feruente florem
 decoris amittit. Et ut dñs ait. hodie
 est i agro. et cinis i clibanum mittit.
Cronius tertia ptem i hoc loco hostes
 insequinos dicit. ceterz queqd pret
 certiam est tertia ps dicta est et
 ecclia tertia que contra gemini malu
 pugnet. Et tanq mons magnus igne
 ardens missus est i mare. et facta e
 tertia ps sanguis maris sanguis. et ef
 ferente religione xpiana diabolus sup
 bia tumidus et igne sui furoris ar
 dens i mare scli missus est. Dicente
 dno si monti huic dixeritis tollere et
 mittere i mare fiet. no q ante ibi no fue
 rit sed qd de ecclia pietus. amplius
 i suos insurre reperit facto prudencie
 carnalis morte illis ifligens spiritualom
Sapere cu scdm carne mors e. Non at
 aplos caro et sanguis docuit. sed pr
 qui est i celis. In illo eni mari nauē
 fidei regabant. qd plantis dñi se cal
 rabile pibuit. Et mortua e tertia ps eoz
 que habent aias i mari. Que habent
 aias dixit ut ostenderet viuos spirita
 lit mortuos. Sicut apls de vidua deli
 riosa viuens ingt mortua est. Et tertia
 ps nauū interijt. Alia edicio dicendo
 et tream ptem nauū corruerūt sig
 nificat qd tertia que mortua e aliam
 tream id est succedentem sibi occidit
 noxia tradicioe et turpis imitacioe
 doctrine. Et cecidit de celo stella mag

ardens tanq farula et cecidit i tream
 ptem fluminu et i fontes aquaz et no
 men stelle dr absinthiu. **H**ereticos quos
 iudas apls sidera seductionis appellat
 de culmine cadentes ecclie flama sue
 nequicie fontes diuinaz conant infice
 scripturaz. quaz no sensus tantu sed et
 verba sepius infalsae no timent absin
 thij noie digni cuius immixtio modica
 magna solet amaricac dulcedine. Et
 multi homines mortui sut de aquis.
Multi eni ut apls ait sequit luxu
 rias p quos via veritatis blasphemat.
 sed tamen ppls dei moysi dorente omis
 aquaz vna potabilis est. Et percussa
 est tertia ps solis. et tertia ps lune. et
 tertia ps stellarz ut obscuraret tertia ps
 eoz. Ecclie decus instar sideru relucen
 tis p falsos sepe fratres obscurat qui
 ut i pphris ut i adusis scli minus ea
 fulge sua defectioe faciunt. Et dies no
 luceret ps tertia et nocti sillet. Alia e
 dicio habet et dies tertia ps appare
 ret. et nocti sillet id e ad hoc percussa e
 ut appareret tertia dies et tertia nocti id
 est suis volutatibz tradita. ut redim
 dantibz peccis i suo tpe reuelaret. Et
 vidi et audiui vocem viuos aquile
 uolantis p mediu celu. de de habitantibz
 in fra. **N**um aquile vox p eximioz in
 ecclia cotidie puolat omi doctorz cu ne
 quiciam hereticoz. antiqui scruiciam di
 emqz iudicij amatoribz terre pdicant
 grauit affutuz dicentes i nouissis diebz
 istabunt tpa piculosa et erūt homi
 nes seipsos amantes. Et infra homines
 corrupti mente repbi ttra fidem. Et ali
 bi. Tunc reuelabit ille iniquus qui
 adusat et extollit sup omie qd dicit
 deus aut qd colit. Et item dies dñi
 sicut fur ita i nocte ueniet. Cu enim
 dixerint pax et securitas tunc repenti
 nus eis supueniet interitus. De cete
 ris uocibz triu angeloz. Non q tuba
 angeloz tube plagas inferunt mudo
 sed uerentes ut uenturis suo quiqz
 tpe predirent.
Et vidi stellam de celo cecidisse i
 terram. et data e illi clausu pa

rei magni abt abyssi. et aperuit pu-
teu abyssi. **F**lama hereticorum de qua
paucis mecthorat quo fomite adoleue-
rit exponit Antiquus quippe hostis que
dñs vidit qñ fulgur de celo cadentem
blasphemio dogmate corda suorum apuit
eosqñ qñ firmu alia petere iniquitatem
i excelsis loqui p̄doruit. **E**t ascendit fu-
mus putei sicut fumus fornacis mag-
ne et obscuratus ether de fumo pu-
tei. **P**renuncia magne fornacis id est
nouissie p̄secutionis heretica feruet in
sana no i becilliores tantu quia eius
instar terre quodammodo reliqz confinia
tangunt. sed excelsorum quozqz lumen ob-
scure laborans no tamē extinguere
valens. **I**n errorem electi. **E**t de fumo ex-
iit locuste i terram. **S**icut sci corpus
sunt xpi et membra de membro sic et
membra carniū eho coherentia sibi alia
nascentur ex alijs. fumus qz heretici. que
reatatis ore ledentem p̄uulorum genent
supbiam. **Q**ui vento clacionis excus-
si terrena tamen no deserunt. **N**am
et firmus de quo gignuntur alta licet ap-
petens in semetipso sp̄ desit. **E**t da-
ta e illi potestas. sicut habent potes-
tatem scorpiones terre. **A**dusarum
potestatibus copant. in facie velut ino-
cui. sed i posterioribus venena seruantes.
Et preceptu est illis ne lederent fenum
terre neqz ome viride. **O**stendit lo-
custas homines esse. que no ad fenu
sed ad hoies mittunt. **F**enu hoc loro
simplices accipiunt. **N**isi tm hoies q
no habent signu dei in frontibus suis.
Signu dei i frontibus illi habe dicitur a q
bus ut oportet habet. quoz sup numeru
angelus qui ab ortu solis signu dei viui
attulit inuolabilem signuqz recessit. **I**llo
enim hic locutionis que vti uoluit quo d
dicit. **N**emo dicit dñm ihm nisi i spu
sco id est p̄fecte et vere. **E**t datu est
illis ne occiderent eos. sed ut cruciaret
mensibus quiqz. **Q**ualibet heretici secu-
lari potestate fulti. temporalit i bonis
grassari p̄mittunt. nam ut dñs ait oc-
cide no possunt. **T**empus quippe sceli qui
qz mensibus p̄p̄ quiqz p̄tium sensu quo

i hac vita vtm significat. **Q**uero
alia traslacio sex menses continet eide
sensu p̄p̄ sex etates sceli congruit. **E**t
cruciatibus eoz ut cruciatibus scorpionis
cu p̄tuit hoies. **S**icut scorpions a
posterioribus venena diffundit sic im-
pictas maloz a posterioribus nocet cu
anterioribus id e etus bonus tempora-
lia q̄ retro sut p̄ferri minus blan-
dimentis ne compellit. **H**unc scorpio
ne cont̄ eni euangeliū parabolam ge-
neratio viperaz sue soboli tradidit.
Et i diebus illis querent hoies morte
et no inuent eam. **M**iseram vna
rito morte finiri malentes. sicut b̄s
cyprianus sub deciana contigisse ten-
pestate conquestus. **V**olentes inquit
mori no p̄mittetis occidi. **E**t similes
dices locustaz. **S**imiles equos paruos
i preliu id e silēs nouissis p̄secutoribus
i nouissio eni bello qd destructurus e
in sequenti angelo equos dixit pig-
nac. ut simplicit̄ sicut equi no p̄p̄ia
racione sed impetu presidentis aqunt
i pliu ita mali doctores demone
acti spu eccliam impugnant. **E**t sup
capita eoz tamqz corone silēs auro
aureas habent. **I**ta at silēs auro sil-
sos sibi fingentes de victoria stultis
triumphos. **E**t facies eoz sicut fac-
es hoim et habebant capillos sicut
capillos mulieru et dentes eoz sicut
leonu erant et habebant loricas sicut
loricas ferreas. **I**n facie huius simula-
cione racionis. in capillis mulieru
fluxus et effeminatos mores. **I**n de-
tibus leonu qui et lamare et natura-
lem solent afferre pudorem mentis
ferocitatem famamqz doctrine male. **I**n
ferreis uero lorice obdurata contra
veritatem precordia notat. qui habe-
tes forma pietatis. virtutem autē
eius abnegantes uerunt i uictime
tes omniū intrinsecus at sicut lupi rapa-
tium equoz multoz currentiu i bellu
expauescendu magis q̄ exponendu
est qd tantu huc exitu vires at
crescit. **N**o fumus ascendit. deinde lo-

rufas effert que et prius scorpionibus
 et mor equis et leonibus copantur quia
 et virtus sufficeret si non etiam lorica
 te venirent. Et habebant caudas si
 miles scorpionum. Sicut scorpio pal
 pando incedit sed cauda ferit ita
 fraudulentia principis malorum blanda
 et innoxia in faciem videtur sed occulte
 punit qua morte latenter trahit.
Notestas eorum nomine horum mensibus
 sex hanc vitam rursus imitatur.
 Vbi potest valere mendacium at ad capiendum
 tuales at ad concipiendum temporalit
 spiritales. Et habebant super se regem
 angelum abyssum. Deus sumus bonus
 licet occultus iustis tamen iudicis
 congruus talibus angelum fuisse primum
 sit. De unum abire. ecce venit adhuc
 duo de. Quomodo tria de futura potuit.
 Porro hunc unum in heretica fraude iam
 tenuisse. duo autem restant memorat que
 in tempore antequam et in die iudicii sunt futura per
 uentis. Et sextus angelus tuba cant
 nit et audiui vocem unum ex cornibus
 altaris aurei quod est ante oculos dei
 dixerunt sexto angelo. Sextus angelus
 portatores nouissimi testamenti exp
 nit qui monente euangelio fraudes
 detegit antequam. Cornua quippe alta
 ris aurei euangelia sunt eminentia
 Solue quatuor angelos qui alligati
 sunt in flumine magno eufrate. Centum
 hostes antiquus cum sacerdotibus suis
 in fine mundi sit ecclesiam persecuturus
 indicat quia tempore diuina passio in cor
 de reclusus impiorum ne hanc quantum
 velit nocere diuina potentia refre
 nat. Eufrates enim fluvius babilone
 mundum regni potentiam et persecutorum
 indicat undas. Iste mons magnus
 que ardent in mare missum potuit. Et
 soluti sunt in angelis. more prophetie que
 nobis uentura designat ipse facta videt
 ipsum. Quatuor uero dixit angelos
 eo quod in multis partibus mundi persecutio sit illa
 sentium. In sunt enim quos superius
 vidit in multis angelis terre stantes et
 sunt consignatos dei seruos a terre
 marisque lesione prohibitos. Qui pati

erant in horam et diem et mensem et annum
 ut occiderent etiam partem hominum. **Malig**
 ni spiritus qui singulis horarum et temporum
 momentis humanam esuriant mortem
 tunc ad exercendam ecclesiam optime
 pendendi liberius seuire permittunt. **Quid**
 autem putas soluti fuerunt qui tantum nut
 riorant ligati. Et nunc equestris exer
 citus vires milites decem milia. **Hic** nunc
 duplicitate dolosam primum designat exercitus
 hunc autem nunc euangelica quoque pabo
 la opponit regi habenti decem milia
 tamquam malorum duplicitas simplici fidei
 christi resistat. cui milia milium miserabatur
 et decem milies centena milia assistunt.
Et ita vidi equos in uisione et qui sede
 bant super eos habebant loricas igneas
 et iacinctinas et sulfureas et capita
 equorum erant tamquam capita leonum.
Spiritus maligni quorum cordibus president
 eorum sunt penis amicti. **Legimus** enim ad
 rantes bestiam igne et sulfure torquentur
 et fumum tormentorum eorum in secula seculorum
 ascende. **Nota** quod in plaga locustarum
 non se dixit equites sed equos tantum
 vidisse. **Hic** enim magnitudo persecutio
 non aptam contrarie virtutis ostendit
 penam. denique hic capita leonum. **Illic**
 uero facies quidem humana sed dentes
 dentes sunt tantum bestiales. quia sepe
 heretici aliquid humanitatis ostentant.
Ministri uero noluisse temperatis quod
 signis et dictis suadent hunc etiam penis
 extorquent. **Et** de ore ipsorum procedit
 ignis et fumus et sulfur. ostendit quod
 fumo iacinctum dixit. **Non** autem perspicue
 ista exiunt de ore ipsorum sed gloria pre
 ratiocinatione pena sibi suis qui generant audi
 toribus. **Aduram** enim inquit ignem de medio
 tui qui comedat te. **Notestas** enim equorum
 in ore et in caudis eorum. id est in sermone et
 officio. **propheta** enim dicens mendacium ipse
 est causa cauda qui partem quodammodo
 recam et immundam lingue blandientis vo
 lubilitate contegit dicens impio. bonus
 es. **nam** et cauda eorum siles serpentibus
 habentes capita. et in his nocent ipsi
 doctores antiqui serpentis qui hunc de
 capit siles principum patrocino patrocino

fulti amplius nocent q̄ si solo sermōe
quaderent. Sed maḡ i m̄fōis cū diuitibz
Et ceteri hōis qui nō sūt occisi i hīs
plagis neq; penitentiā egerūt de opibz
manū suā. Quia falsos xpianos et
hereticos descripsit nūc ut corp̄ om̄e
diaboli curā scribat gentiliū quoq; cō
memorat errorem quibz nichil hīs pla
gis accidit cū conpet eos i gentili tūc
p̄dūmē malicia. Neq; enī i illa p̄seru
tione cogent gentiles sup̄dictis cōsentie
sed i sua i credulitate moriunt. Et non
egerūt penitentiā ab homicidijs suis
neq; a uenificijs suis impie religioni
imp̄bos etiā mores adiūgūt. Descripta
am̄p̄i sc̄m̄cia ad ostendendam eiusdem
ruinā in ore suo exordiū natiuitatis xp̄i
et gloriā recapitulat ecclie.

Et uidi aliu angelū forte descen
dentem de celo amictū nube. Dñs
magni cōsili angelus descendit
de celo nube carnis amictus. sicut et
ysayas ait. Ecce dñs ascendit sup̄ nu
bem leuem et ingrediet̄ egyptū. Et
yris i capite ei. Circa bonos p̄p̄tia
cōis p̄missio p̄seuerans. Et facies ei
erūt ut sol et pedes ei tamq; colūmne
ignis. facie dñi clariscente id ē ei
noticia p̄ resurrectionis gl̄am māifesta
ta. Pedes illi sup̄ montes euāgeliza
turi et annūciaturi pacem igne sūt p̄
sc̄i illustrati et instar colūmne firmati.
Iacobus enī rephas et iohānes colūmne
uidebant̄ ecclie. Et habebat i manu
sua libellū ap̄tū. Sic ē liber sup̄ memo
ratus. que diuino tegmine clausum
dñi tandem gr̄a referunt ut uix p̄phe
ciam surdi etiā uerba libri audirent.
Et merito facies ei ut sol. quia libellū
iam gestat ap̄tū. Et posuit pedē suū
dextrū sup̄ mare. Insuper at̄ sup̄ terram.
Predicatio fidei xp̄iane terra mariq;
p̄p̄at. sed allegorice fortiora membra
i maioribz p̄iculis altera i competentibz
statuunt. Nō enī patit̄ deus nos temp
tari sup̄ id q̄ possumus. Et cū clamasset
locuta sūt septē tonitrua uoces suas.
Dño fortit̄ predicante ecclia quoq;

septiformi gr̄a plena suas ad p̄dūmē
uoces cleuat. Leo enī rugiet quos nō ti
mebit. Dñs deus locutus ē hō nō p̄phe
tabit. Septem quippe tonitrua idē sūt
qd̄ septē tube de quibz sermo ē. Et cū
locuta sūt vij tonitrua ego scripturus
eram. Sup̄ius enī audiuit ad uides
sc̄be i libro. Signa q̄ locuta sūt septē
tonitrua noli ea sc̄be. Mystera fidei
xp̄iane nec passim cunctis ostenta ne
uilescant. nec p̄bis claudē ne i totum
lateant p̄p̄ quos inferus audit. Re
signaueris uerba p̄phete huius qd̄ u
trūq; apud danielem vno uersiculo
cōprehendit̄. cui p̄ angelū dicit̄. Sig
librū et claudē sermonē usq; ad temp̄
statutū. Et angelus que uidi stante
sup̄ mare et sup̄ terram leuauit ma
nū suā ad celū et iurauit p̄ uiuē
tem i sc̄la sc̄loz. Angelus p̄ uiuētem
i sc̄la iurat. Dñs xp̄s i noīe patris ue
niens incommutabili sua dicta uerita
te cōfirmat. Celū inueniens et An
th̄isibit uerba at̄ mea nō t̄nsibit. Qui
creauit celū et ea que i illo sūt et ter
ram et ea que i ea sūt. Qui marit̄
maḡ cōsistens celo palma tendit. Con
grue p̄ reli terre maris q̄ creatorem
iurat. Quia temp̄ amplū nō erit.
Et utiq; ut psalm̄ ait temp̄ simplici
uētū. sed mutabilis sc̄loz uarietas
nonnulla tuba resurabit. Smet enī tuba
et mortui resurgent i corrupti et h̄
reditas eoz̄ in eternū et. Et cōsumā
bit̄ mysteriū dei sicut euāgelizauit per
seruos suos p̄phetas. Mysteriū qd̄ nunc
euāgelizauit tūc cōsumabit̄. quādo
ibit̄ imp̄i i suppliciu eth̄i iust̄i autē
i uitā eth̄a. Et uox quā audiui de celo
iterā loquente merū et dicente. Vade
et accipe librū ap̄tū de manu angeli.
Dño futuri t̄p̄is mysteria p̄dente et
dicente appropinquabit̄ regnū celoz̄. Ecclie
sua quoq; monet̄ eundē p̄dicandi p̄p̄e
librū. Quāuis et eundē iohāni possunt
h̄ dicta cōgrue post exiliū ad p̄dūmē
reuersuro. Et abn̄ ad angelū dicens
ei ut daret michi librū dicit̄ ad dñm

qui velut docendi prope sacramenta **Et**
 dicit michi **Accipe librum et devora illu**
 id e infero tuos visceribus et descebe in
 latitudine cordis tui **Et** faciet a
 matricae ventre tuu sed i ore tuo et
 dulcis tamq mel **Qu** propteris oblecta
 betis diuini eloqui dulcedie sed ama
 titudine senties cu pdicac et operari
 ceptis q intellectus **Et** certe iuxta exe
 chielm intelligendu quia cu libruse
 deuorasse diceret adiecit **Et** abij ama
 rus i indignatoe spie mei **Et** dicit m
 ppter te itea pphetac iplis z qctibz
 Quid liber comestus et amaritudi
 tu iuxta dulcedo significaret exprmut
 no videlicet exptis exilio gentibus
 esset euageliu predicaturus amore
 quide dulce sed tolerandis psecucioibz
 amarū **Et** datus e michi salamuis
 silis virge in calomo mistelu euageliu
 pphendi pcepit qui no i ani ore supua
 tuus sed silis e virge equitatis vir
 ge regni tui **Regnu** eni xpi descebat e
 ternū **Surge** et mitare templu dei
 et altare **Surge** dicit no q h iohes
 sedebundis audiebat sed qz hoc verbo
 certant corda singulorū **Euagelica**
 scriptura actus hz incture **Ibi** eni qntu
 singuli pstant quatuor regule diui
 ne condendent iueniunt **Et** adorantes
 i eo **Quia** no oes qui vident i eo ado
 rant sicut qui confessus fuit me pre
 deniq iubet no recenseri dicens **Iru**
 at qd e foris templu circ foras et ne
 mereris illud quonia datu e gentibz
 hz qz nonunctenq ecclie iugunt z nec
 altari nec sacis scora appiant a regula
 euageliu pfecti gentibz foriant **Om**
 gla ei filie regum abintus **Et** ciuita
 tem calcabunt mensibz quadraginta
 duobz **Non** solu de ecclia pellunt sed
 et eccliam sacris gentibz tribz semis
 annis insugnant no qz illo tantu hanc
 id e anxi tpe coculcent sed qz omie
 maloz coqz illo qz ad ppiu caput pti
 neat i quibz iam nuc mistelu opacuri
 iugentis **Et** dabo duobz testibz meis et
 pphetabunt diebz mille ducentis sexagim
 ta **Re** scura pnaoz terreret audi
 entem **Eccliam** quozq duobz ex iplis
 aduata gra comemorat illustrandam

esse virtutu que et ipsa caput suu xpm
 videlicet i carne docentem sp intuers tri
 bus semis annis pphetatura narrat **Non**
 ses eni triu semis annoz id e trices qua
 drageni z binu mille ducenti sexaginta
 dies efficit **Daniel** at sbit dies mille
 docentos nonaginta temporis eiusdem q
 ponenda sit abhominatio i desolationem
 sacris amicti id e exomologesi constituti
 sicut ppheta ait **Ego** at du michi mole
 ti essent induebam me cilicio **In** put
 due oliue z duo candelabra i cospicu dui
 terre stantes **Ecclia** duoz testamentoz
 lumie radiata dui sp iussis assistat **Pa**
 et ppheta zacharias unu candelabru vidit
 septiforme et has duas oliuas id e tes
 tamenta infunde oleu candelabro h est
 ecclia cu oleo suo indeficiente qd ea sunt
 i lumie orbis arde **Et** si qd eos uoluerit
 nocere ignis exiet de ore illoz et deuorabit
 inimicos eoz **Si** quis eccliam ledit eius
 dem lesioibz recipiente igni iudicio igne
 cosumit z odempnat **Om**s eni qui ar
 cepunt gladiu gladio pibut **Unde** z caldea
 flama qz pueris dei ingererat ipos mi
 nostros impietatis absumpsit **Sicut** i bono
 precibz oris ecclie igne spirituali con
 sumit in melius consumendus carbones
 inqt ignis cogeres sup caput ei **In** ha
 bent potestatem claudendi celu ne pluat
 diebz ppheticis ipsoz **Data** e ecclie i xpo
 oris potestas i celo z i terra clauibz liga
 di atqz soluedi pmissis sed et spirituali
 celu claudit ne imbrem pluat sup terram
 sterilem de ecclia bndictio descendat **Sicut**
 dno de pte vinee sue nubibz inqt mandabo
 ne pluant sup eam imbrem **Et** potestate
 habent sup aquas conuertendi eas i sangui
 nem **Non** solu aquas suspendit sed etiam
 q descendunt iuriles facit qd e aquas
 uerte i sanguine **Bonus** eni xpi odor de
 ecclia flagrans alio odor mortis i morte
 alio odor uite i vitam **Et** cu fuerint testi
 moniu suu bestia que ascendet de abyssu
 faciet aduersus illos bellu **Appe** ostendit oia
 hec ante nouissima psecucione fieri dices
 cu fuerint testimoniu suu **Virg** illud qd
 phibent usqz ad reuelacione bestie q de
 cordibz emersura e impioz no qz tuc eode
 testimonio non nutant hosti fortit resistit
 do sed qz tuc ecclia virtutu gra destitueda

credat aduersario palam signis menda-
ci coruscante. Nam faciem eius predebet e-
gestas ut dicitur. Et uincet eos et occi-
det illos. Vincti in hinc qui succubuerunt
occident in hinc qui pro christi nomine laudabili pa-
tencia fuerint intercepti. Aut si spiri-
tali uincet et occidet per te testium acci-
piem. Sicut in euangelio tradent uos in
pressuram et occident uos. Sed lucas
euangelista pro pre dictu insinuat dices
occident ex uobis. Et iacebunt corpora eorum
in plateis ciuitatis magne. Et me inquit
persecuti sunt et uos persequentur. Non est ergo
miru si ciuitas impioru que dominum crucifige-
re non timuit seruos quoque ipsius ludibrio
habebat etiam occisos qualia sepe fac-
ta hystoria ecclesiastica refert. Que
uocat spiritualis sodoma et cetera. Id
est multa et tenebrosa nec lumine utique
fidei nec confessionis hinc uocem. Corde
enim creditur ad iusticiam ore autem confessio fit
ad salutem. Hec purice insigni perne spiri-
talis uisibilis hinc plagis id est igne deus
trante et aqua in sanguine uersa perusse.
Et uidebunt de iplis et tribubus et linguis
et gentibus corpora eorum. Non dicit uidebunt
ipli et tribus sed multi de iplis alijs credentibus
secos palam irident. Et corpora eorum non si-
nent ponere in monumentis. Votum eorum dixit
et impugnatione non quod ualeant facere ne-
sit ecclesia in memoria. Sicut nec uos itra-
tis nec alios sinitis intrare cum intrant
illis impugnantibus facient autem prospicere de
uiuorum occisorumque corporibus quia nec uiuos
sinent facere celebrando in memoria colligi
nec occisos in memoria recitari nec eorum
corpora in memoria testium dei sepeliri. Et in
habitantes terram gaudebunt super eos.
Quociens affligunt iusti exultant in
iusti et epulabuntur sicut dum superbit impius
incendit pauper. Quomodo hinc duo prophete
cruciauert eos pro plagis quibus ipse
testamenta dei quam uenit uirgetur etiam
uiscus ipse iustorum grauatur iniustos. Sicut ipse
dicitur grauis est nobis etiam ad uidentium.
Et post dies tres et dimidium spiritus uite a
deo intrant in eos et steterunt super pedes
suos. Hinc uiscus furtim nauit et inducit
factu quod furtim audit regno antixpi pidi-
to secos resurrexerunt in gloriam. Et timor
magnus cecidit super eos qui uiderunt eos.

De omnibus uiuis dixit quia iusti suspi-
tes primestru in resurrectione dormientium.
Et ascendent in celum in nubibus. Hoc est quod ap-
tut inuenit in nubibus obuiam pro in aera.
Et uiderunt illos inimici eorum. Hinc separant
iustos ab hinc quos in comune dixerunt ti-
muisse. Et illa hora factus est tremotus
magnus et decima pars ciuitatis cecidit et
occisa sunt tremotu hominum milia septem.
Incubente terrore iudicij omnis diaboli ci-
uitas super harenam condita cum omnibus edifi-
catoribus suis corruet. Et denarius et sep-
tenuarius est nunc perfectus quod si non esset a
parte totum intelligendum est. Et ceteri in timo-
rem sunt missi. Quis hominum gloriabitur
tu se hinc cor cum uirtutes celoque commo-
bunt. Et dederunt gloria deo celum. Ipsi sunt
super petram edificati qui alios terrene-
tu ruentibus de stabilitate sua recta dominum
confessione clarificant. Ietabit enim iustus
cum uiderit uindictam impiorum. Tandem
duos prophetas enoch et heliam intrantem
qui tribus semis annis predicantes contra mox
scripturam antixpi pfidiam fidelium corda
confirmant. Illis que occisus tantumdem tempo-
ris seueria eiusdem grassaturam. Et respu-
rato demum certamine a seis qui latebant
psidio uelut mortui credebant esse super-
di qui pro unius compage corporis id est ipse
te resurgere dicunt. Acruis illis uiribus
iam mortui putabant exaggerata pfer-
tione multis eos qui ut septenario uel
denario nudo digni credebant esse casu-
ros. Dicente danieli confirmant pactum
multis ebdomadis una et in dimidio defi-
ciet hostia et sacrificium et in templo erit
abominatio in desolatione. Et in subsequen-
tibus. Et cum posita fuerit abominatio in
desolatione dies mille ducentos nonaginta
qui nunc circa tria annorum et sex mensium
curricula diuersat. Denique helias igni
quondam perdidit aduersarios. Et tres semis
annos latitante umbres continuit tandem
pseudoprophetis infectis per sacrificium quod ob-
latum fuerat conuertit ipsi ad dominum. Hinc uiscus
recapitulatio. Et secundum abne et ecce ne-
tertium ueniet cito hoc uel secundum non ad re-
capitulationem sed ad plura equorum quod tu-
ba sexti angeli comotham est pmet pro-

dicit enim aquila tria de voce triu
 uentura tubaz sed ibi no dicit ne stati
 ternu sequi putaret qd ad septimu an
 gelu et ad sine ptinet Et septim angelu
 tuba recitit et facte sut uoces magne
 i celo dicentes factu e regnu huius mu
 di dni nri et xpi ei9 Ex tube prioris
 scli pnt pntibz etatibz compate varios
 belloz ecclie denuciauerit concus Sep
 tima uero sabbati eterni nuncia victo
 riam tantu a imperu ueri regis indi
 cit Et xxiii seniores adorauerit deu
 dicentes **G**lorias agim tibi dne deus
 omnipotens Ecce maq ve tertiu ueni
 et i uoce septimi angeli Et cu cecinis
 set no nisi eccliam dixit laudante deu
 et gras agente Unde intelligim honoz
 retributione no esse nisi de maloz **G**ra
 es et qui cras q accepisti uirtute tua
 magna a regnasti et in te sut gentes
 et aduenit ira tua **E**n quide rebella
 tibi licet impiis a celo regnasti sed
 eoz nri furor te uidere pressus pbit
 Dns cu regnauit irascent ppli Et tem
 pus mortuoz iudicac et redde me rede
 terus tuis **O**rdini congruit euageli
 re lectiois primo quide omis gentes
 ante iudicem congregandas deinde dex
 teris i regno patris p mltas mansiones
 lorandas Impios uero ext terminos reg
 ni pulsos flammis maledictionis esse
 torquendos **E**xterminandi eos qui cor
 ruperit terram **H**oc e de nouissimu
 hatten9 de quatuor angelis tuba canē
 tibus **N**unc recapitulat a natiuitate
 dni eadem alie ac clarius dicitur **E**t
 aptu est templu

Et aptu e templu dei i celo a vi
 sa e arca testamenti i templo
 ei9 **T**emplu dni quonda i terra
 positu arcam testamenti sub uelamine
 iustico clausam tegebat **N**unc at ecclie
 sic h e templu dei uini consacio i rebus
 est uelo templi ueteris et medio pari
 ete marerie dni sanguie desuso arca
 icarnacois ei9 toto iam pandit orbi q
 eu arca celestis i auro mudo diuinitas
 est i corpe sco **E**t facta sut fulgura

et uoces a terremotus et grando mag
 na **H**ec omia uirtutes sut coruptiones
 et pceditacoēs belloz ecclie h dixerat
 facta a i desepcioe pditionis septe angeloz
 ab aduentu dni cu stetit sup aram sed
 generalit ab origine i fine **D**einde desep
 sit p partes qdamodu facta sut ita et
 nuc templu dei i celo aptu sit et pugne
 scure dicens **S**ignu magnu apparuit
 i celo qd nuc quosq apparet i ecclia dni
 fiet ex hoibz fieri **M**ulier amicta sole
 et luna sub pedibz ei9 **E**cclia xpi lumē
 cincta glam calcet temporalem **O**riet
 maq i diebz ei9 iusticia et habundancia
 pacis donec extollat luna id e habim
 dancia in tantu crescet donec omnem
 mutabilitate mortalitatis absumat **E**n
 nouissima inimica destruet mors **S**ue
 quia eade ecclia ptim i celo solo xpo
 fruit partim i corpe peregrinat a dno
Potest hic intelligi qd ait **L**ena ei9 sub
 capite meo et dextra illi9 amplexabit
 me **E**t in capite ei9 corona stellaru duo
 decim **D**uodenario nuu aploz caput
 ornat ecclie **S**ue xpm intelligis sive
 ipm primordiū ecclie nascentis capi
 tis noie designatu posuisti maq i capi
 te ei9 corona de lapide pioso **E**t i uer
 to hns clamabat parturient **E**cclia
 spiritalit et quos parit pariet etiam
 gentes parturire no desinit **S**icut ipa
 dicit **F**ilioli mei quos iteru parturio
 donec noimet xpc i uobis **E**t cruciat
 ut pariat **S**ic et dns i euagelio ait
Mulier cu parit tristitia habet quia
 licet hora ei9 **C**u at pepererit pueru
 iam no meminit pressare ppe gaudium
 qd ipse discipulis exponens adiunxit
Et uos igit nuc quide tristitia habetis
 iteru at uidebo uos a gaudebit cor ues
 tru **E**t ecce dnico magnu iustus hns
 capita vii et cornua vii **D**iyabolus se
 uicie crucientis cont eccliam potencia
 terreni regni armat **I**n vii enu capiti
 bus omis reges suos **E**t i cornubz omē
 regnu dicit **E**t cauda ei9 trahabat ter
 rram ptem stellaru reli et misit eas in

terram vires et malicia induat hostis
que ecclia dno iuvante vincat qui i nu
mera pte angeloz ut homi dolo fallente
qi cauda deierent **G**auda est eni pars
cera ps imuda suqz uelamine conteges
imuda ne parcat **T**ronius i ore suo
terciam ptem stellaz que cecidit falsos
fratres mepstat: qd altera tertia sit
ecclia. et hostes formiscus tertia **E**t
draco stetit ante mulierē ut cū pepe
risset filiū ei⁹ deuoraret **I**nsidiat ecclie
diabolus fidem xpi contendens i cordibz
extinguē credentiū ut que illa docēdo
genuit ipse q̄i occidat deū **Q**u⁹ i hero
de doli figū ostensa est: qui sicut hostes
intestini dnm ut perimant adozac se
uelle simulat **E**t peperit puez masu
lū **S**emp ecclia dracōne licet adūsam
te xpm parit **M**asculū at dixit uicto
rem diaboli qui feminā uicerat: nā q̄s
filius nō masculus: qui rectorus ē om̄s
gentes i virga ferrea **I**n inflexibili ius
ticia regit bonos constringet malos: qd
insupioribz etiā ecclie pmittit: dabo
ei potestate sup gentes et reget eas
i virga ferrea **N**am et ecclia cotidie
gigrit eccliam i xpo regentem **E**t rap
tus ē filiū ei⁹ ad dnm: et ad thronū
ei⁹ ideo xpm spiritalit i adiutorū me
te nascentē apphēdē nō p̄t ungetas.
quia id ē cū patre regnat i celis qui
nos quoqz resuscitauit et consedere
fecit in celestibz i xpo **E**t mulier fugit
i solitudine **E**cclia sub spe viuens et
noz peregrinacōe p̄stis p̄sentis here
mi gaudet: accepta potestate calcandi
sup serpentes et scorpiones et sup
om̄e virtutē draconis rufi. instar
israheliticę plebis que pane celesti
pasta i heremo visu enei serpentis ser
pentes vicit ignitos **V**bi habet locū
paratū a deo **E**sto michi māt i deum
p̄tectorē et i locū refugii ut saluum
me facias **E**t ibi pascent illam diebz
mille ducentos sexaginta **I**sto diez
nuo qui tres semis annos fuit om̄a
x̄nauitatis tempora cōplectit: quia

xpi cui⁹ her corpus est tantū i carne
tempus p̄durauerit **E**t factū ē p̄duon
magnum i celo michael et angeli eius fili
abant: cū dracōne **C**elu eccliam
significat i qua michael cū angelis
suis cont̄ diaboli pugnat pugnare di
cit: quia scdm dei uoluntate peregrina
te ecclia orando et adiutoria ministrū
do confligit que et daniel i nouissia q̄
uissia q̄ pressura i auxiliū dicit ecclie
venturū **V**nde ab eo putant antixpm
esse p̄mēdū **I**ta uero angeli ei⁹ esse di
cunt: q̄admodū de angelis ait dno An
geli eoz semp uident furē p̄ris mei: eoz
saluz quoz cūcos sūt **E**t draco pugnat
et angeli ei⁹ **A**ngeli sathane nō illi sūt
qui ex natura sūt et uoluntate filios sed
et homines eoz i laqueo i uicti sūt
intelligendi **E**t nō ualuerūt saluz toto
tpe **R**ep̄ locus iuentus est eoz amplē
i rebz id ē i homibz sc̄is p̄ electionē ei⁹
lu iam factis qui credentes semel expul
sum eum amplius nō receperūt **E**t p̄
iectus ē draco ille magn⁹ i terrā **A**nq̄
hostis de spiritalibz expulsus arrius to
renis i cludit: **H**oc est de celo p̄cipitū
et i terram mitti: cui dicit: terrā cōme
des cunctis diebz: i qua terrā pedibz sc̄oz
atterit: sicut sc̄ptū ē sup aspide et ba
siliscū ambulabis **N**unc facta ē salus
et uirtus et regnū dñi nostri et potes
tas xpi ei⁹ **E**uidentius ostendit in quo
celo ista fiant: eccliam namqz nouim⁹
uictoria xpi salutata: p̄ qua dicit **D**a
ta ē michi om̄s potestas i celo et i trā
Non quia semp ipse habuit: sed quia
t ecclia ex tempe quo ipse uoluit t̄p̄
caput membris habē cepit **Q**uia abier
tus ē accusator fratru nostrorū **C**ong
ta tulant⁹ angeli saluti fratru suoz id
est cuiū futuroz: nūc at p̄grinorū
Quā accusabat illos ante cōspectū dei
nostrī die ac nocte **Q**uos ut p̄spicis
male uti et i adūsis nō h̄re paciētiā
suggillat **E**t nō dilexerūt aiās suas
usqz ad mortē **M**erito aiās p̄ xpo con

tempnūt qui p sanguinē xp̄i tantū
 uirunt adūsariū. **P**osterea letamini
 reli et qui habitatis i eis. **H**ic habita
 tores teli et angelos et homines sc̄os
 oportet intelligi et utriusq̄ conent in
 dno ḡtulari. cū et hoies angelis sociat̄
 et angeli hūane xp̄o substance famu
 lant. **D**e terre et mari q̄ descendit
 diabolus ad uos habens iram magna
Sunt gaudū redemptis. sic perem
 tibz planetū docuit expectandū mag
 nūq̄ ne illis imminet quos nequissi
 mus hostis possidet iratus. **E**t postq̄
 uidet draco q̄ proiectus ē i terram p̄se
 cutus ē mulierē inextricabili asturia
 diabolus eccliam impugnans quanto
 dicit̄ tanto magis p̄sequit̄. **E**t date
 sūt mulieri due ale aquile magne
 ut uolaret i solitudine. **E**cclia duobz
 fulta testamētis tumultuosa sili uene
 ra cūmens. mentis affectu cotidie soli
 tudinē quieti et modesti sp̄s petit ita
 gaudento canit. **T**erre elonganti fugies
 et mansi i solitudine nec dissonat q̄ ibi
 columbe querit. hic uero aquile percipit
 alas. **S**unt enī illa pp̄e donū sp̄s sc̄i
 sic et her pp̄e teli uolatū celsū artem
 q̄ sublimē qua mūdo corde deū cernit.
Ecclia figurata ē. cui renouabit̄ sicut
 aquile iuuentus. **U**bi alit̄ p temp̄ et
 temp̄a. et dimidiū t̄pis. **T**otū tempus
 ecclie designat diez mūd̄ sup̄ius cōp
 hensū. **T**empus enī anū significat.
 t̄pa duos. dimidiū t̄pis sex menses. **E**t
 misit serpens ex ore suo aquā tanq̄
 flumē post mulierē ut eā faceret tm̄
 q̄ a flumine. **I**mpetū p̄secutorū aqua
 significat. **U**nde dicit̄. forsitan uelut
 aquā absorbuissent nos. **E**cclia ergo
 nō solū uerbo dei subleuata sed et ui
 ui p̄secutorū pp̄ulsa festinat euolare
 de mūdo. **E**t apuit terrā os suū et
 absorbit flumen. **T**erra h̄ sc̄a dñi
 caro ē qua suscepta degluciens mor
 tem temporalit̄ sibi p̄ualentē nos quo
 q̄ deglutire docuit potest ecclia intel

ligi. cuius monitis et p̄ibz oris timiti ca
 uent̄ insidie. **E**t iratus ē draco i mulie
 rem et abnt̄ facē preclū cū reliquis de
 semine ei. **U**idens nō posse continuari p
 seruios q̄ ore sc̄e terre autant̄ magis
 se armant̄ misterio factōis insidit̄ quo
 possit uigil̄ insidiari. **Q**ui custodiūt
 mandata dei et habent testimoniu ih̄u
Mandata dei i fide ih̄u xp̄i custodire h̄
 est pugnaē cū dracone et ipm̄ puocnē
 i preclū et age gr̄as deo qui seu draco
 nis euacuabit̄ inceptus. **T**erre enī dñm
 i carne natū extinguit̄ molitus eius re
 surrectiōe frustrat̄. post aplis fiduciam
 docendi refringe laborans. q̄ mulierem
 id ē totam eccliam de rebus hūanus au
 ferre satagebat. sed et hoc frustra nisi
 passim nūc singulas fidelū impugnat̄ eta
 tes. **U**nde et sequit̄. **E**t stetit sup̄ hāre
 nā maris. id ē sup̄ multitudinē ppli que
 p̄uit uentus a facie terre illi sine du
 bio que hostis machinas absorbe solet
 id ē hostis insidias et bella excitaturus
 insidit̄. **E**t uidi de mari bestiam ascen
 dentem. **V**arias h̄c bestia p̄ ratione locorū
 intelligencias. **H**ic ergo torp̄us diaboli
 de p̄lo nasrens impioz significat hoc
 etenū mare qd̄ et sup̄ abyssus intelli
 git̄. **U**nde et draco rex dicit̄ om̄ que
 in aquis sūt. **E**t cuius sc̄dm̄ dauid in
 mari confringunt̄ capita. **H**abentem
 cornua septē capita vij et cornua x
 et sup̄ cornua ei x diademata. **O**spedit
 id esse vij capita qd̄ cornua x. **D**ixerat
 enī dracone vij diademata sup̄ vij cor̄ capita
 una gestat̄. **U**nde dicit̄ bestiam decē
 diademata sup̄ x habē cornua septem
 nāq̄ et x idem ē sicuti septupla acci
 piet̄ i isto sc̄lo. et euagelista alius
 centupla. **E**t sup̄ capita ei noīa blas
 phemie. **R**eges enī suos deos appellat̄
 tam mortuos mortuos et uelut in celu
 atq̄ inter deos t̄nplatos quā etiā in
 terris augustos. qd̄ ē nome detatis ut
 uolunt. **A**lio at̄ loco totam ipsam bes
 tiam plenā dicit̄ noībz blasphemie

Bestia qua vidi silis erat pardo et pedes eius sicut ursi et os eius sicut os leonis Pardo propter uarietate genium vrsos propter malitiam et uersaniam leoni propter uirtute corporis et lingue supbiam simulat. Legimus in danieli regem caldeorum leone. p[er] u[er]so marcedonu pardo conpatu Et dedit illi draco uirtute sua Sic ap[osto]l[us] de diaboli corpe loquens cuius inquit aduentus scdm op[er]atione sathane i o[mn]i uirtute signis et p[ro]digis mendacii h[ab]et q[uod] p[er]tinet Et unu[m] de capitib[us] eius q[ui] occisu[m] et plaga[m] mortis eius curata est Anty[st]o ad capita terrenu[m] regni p[er]tinens imitacione ueri capitis n[ost]ri se q[ui] occisu[m] resurrexisset et p[er] xpo[m] q[ui] hoc uere p[er]ferit se suscipiendu[m] audet exhibe. Cui[us] c[om]menti d[icitur] i symone mago p[re]cessisse fallacia Et admirata est vniuersa terra post eam Sen[ec]a ponit p[er] specie[m] dicens adorari bestiam cum ipsu[m] caput simulacru[m] sub no[m]i[n]e capitis uere occisi et uiuentis terreni sint ho[m]i[n]es adoraturi Et adorauerit draco ne qui dedit potestate bestie. Alii dicit se adorare deum qui dederit potestatem xpo Et adorauerit bestiam dicens Quis silis bestie Ipsi dicit q[uod] silis xpo aut q[uod] illu[m] p[otes]t uincere Et dicit e[ss]e ei os loquens magna et blasphemia. Qui extollit inquit sup[er] o[mn]e q[uod] dicit deus aut q[uod] colit. Et data e[st] illi potestas facere menses quadraginta duo et aperit os suu[m] i blasphemias ad deum Ante enim tres semis annos no[n] ap[er]to ore blasphemauit sed i misterio facinoris q[uod] facta dispensacione et reuelato ho[m]i[n]e peccati nudabit. Sic enim dicit ego s[un]t xpc[us] aut uero ecce hic xpc[us] et ecce illic ad deum at significat aduersus deum. Blasphemiae nome[n] eius et tabnaculu[m] eius. Dignitate sibi no[m]i[n]e dei iniquus usurpans ecclesiam quoq[ue] sciam no[m]i[n]are p[re]sumet Et datur est illi bellu[m] facere cu[m] scis et uincere illos. A toto p[re]terit q[uod] uincere uinci potest cu[m] uolencia temp[or]is ut si fieri potest etia[m] electi quatiant[ur] ut cōdempnat[ur]

iudei qui no[n] credentes susceperunt mendaciu[m] Et adorauerunt eam o[mn]es qui habitant terram. Om[n]is dicit sed habitantes terra dicit recedentes qui inquit i terra s[er]uent. Quoy no[m]i[n]a no[n] s[un]t i libro vite agri iustu[m] e[st] eos qui mortis auctori seruiant i libro vite no[n] s[er]ui. et qui simulatoria necesse bestie deludunt agri qui abstulit p[re]terit m[er]iti di carere cōsorcio Agri inquit q[ui] occisus e[st] ab origine mudi. Agri ut p[er]tinet aut immaculati p[ro]gnati quide[m] ante cōstitutione[m] mudi. manifestati at no[n] iussis temporib[us]. Alia enim edico agri signatu[m] ab origine mudi t[er]minat. Potest et hyperbaton intelligi q[uod] scdm ab uincio no[m]i[n]a s[un]t i libro vite conscripta. Si quis habet aure[m] audiatur. quociens scriptura hoc inponit intentu[m] p[er] obscuritate[m] rei querit auditu[m]. Ne enim momentaneu[m] diaboli regnu[m] magni penderet cogitacionib[us] hu[m]anis occurrat dicens. Cui[us] i captiuitate dicitur i captiuitate uadit. id e[st] diabolus et bestia qui suis m[er]itib[us] gentes captiuas uidet ipse est cu[m] suis cito captiuus. Qui gladio occidit optet cu[m] gladio occidi qui ecclesiam n[ost]ra[m] ut carnali ut spiritali morte p[er]sequit. h[ic] d[omi]n[us] ih[esu]s m[er]it[is] spu[m] oris sui et destruet illustracione[m] aduentus sui. Hic e[st] paciencia et fides scdm. Amiserat occidi homicida[m] sed quia nemo coronabit nisi legitime t[er]rauit n[ost]ra[m] animis opus esse dicit. n[ost]ra[m] pectore firmo. Descripta generalit[er] bestia p[ro] i yporasy. deinde ap[er]to ore blasphemante desebit eandem deinde reuelata. Et uidi alia[m] bestiam ascendente[m] de terra. Aliam dicit de officio q[uod] e[st] at mare hoc terra teste danieli cui quatuor bestias ascendit de mari cernenti. p[er] angelu[m] d[icitur]. Hec inquit bestie magice in regna cōsurgunt de terra. Et habent cornua duo similia

agni et loquebat^r ut draco Agni cor
 nua pferat quo draconis ueneria late
 ter inferat qz p ypocrisym scitatis ca
 qua i se ueracit^r dñs habuit singula
 ren sibi i esse et sapientia mentit^r
 et iutam De hac bestia dñs atten
 dite maq^r a pseudo pphetis qui ueni
 unt ad uos i uestimentis ouiu intri
 serus at sut lupi rapaces Et omne
 potestatem prioris bestie faciebat
 Discipuli magistrū sequūt^r i omibz
 Et fecit terrā et habitantes i ea
 adorne bestiam prima Dim seductio
 nis ostendit et corpus sibi mancipasse
 et aam que habitat i eo Cui^r curata
 est plaga mortis id e que se simulabit
 mortem resurgendo uicisse Hunc eni
 septima no occisū sed uelud occisum
 dixit Sicut de iudeis dictū e ipsi at
 no intrauerūt i ptorū ne cotamana
 rent Non eni affirmant euagelista
 potuisse inquinatissimos inquinari si
 pretorū intrassent aut iudei tantoz
 seley cotari uere inqari metuebant
 sed quid simulassent qz affirmans re
 tulit Et fecit signa magna ita ut etia
 igne faceret de celo descende in terram
 Auraculū ignis qz maximū ceteris
 preluht ut quia dñs ihs discipulis
 spu sro i igne ueniente uirtutū dedit
 grām Ipse quoqz suos qz simile cris
 mate estu fallente decipiat Et sedu
 cit habitantes terrā ppe signa q data
 sut illi face Aduentus eni ei^r erit sicut
 dictū e scdm opacionē sathane i omi
 virtute signis et pdigijs mendacū que
 solent ambigi utru ppterca dicta sut
 signa et pdigia mendacū quonā mor
 tales sensus p fantasmata decepturus
 est ut qd no facit face uideat An qz
 illa etiam si erūt uera pdigia ad me
 danū pntuht credituros Non ea po
 tuisse nisi diuinitus fieri uirtute dia
 boli nescentes qui no fantasmatico
 sed uero igne z turbine tantam fami
 liam sri iob cū tantis gregibz abspisit

Huc at hoc siue illo mo signa mēda
 cū dicant^r hoc e e sine dubio i quo illa
 reptario cunctis maior apparebit qua
 do pius martir et corpus tormentis
 subicit et tamē ante ei^r oculos mira
 cula tortor facit Dicens habitantibz in
 terra ut faciant ymaginē bestie q habet
 plagam gladij et uixit id e eius silēs
 et sic ei face imaginē ut alia edicio
 dicit sicut habet plagam de gladio et
 uixit id e ea falsitate se dicant comor
 tuos et cōresur^r xesse xpo qz ille et
 deū et mediatorē inter et suos cōstituit
 No eni sicut dñs in xpc habet alterz
 inter que suosqz mediator sit Et da
 tū e illi ut daret spm imaginē bestie
 id est ipi ppls qui hanc falsitate im
 pleuerit bestie se fabre cōstituendo
 imaginē spm ueritatis se dare simu
 labit Et ut loquat^r imago bestie
 No tantū uulgus miserū simulato p
 igne spm deludet uerū etiam doren
 di salus effiaet idoneū Et faciet ut
 quicūqz no adorauerit imaginē bestie
 occidant Non illā ymaginē qua sedu
 cant fieri sed illā cui silēm pplin faci
 unt Facit ergo ut ymago bestie ado
 ret ymaginē bestie id e ut ppls adoret
 diaboli iuentionē Et faciet omē pu
 sillos z magnos et diuites z paupes
 No omē sine acceptioē qz et genti
 les sed qui ad hoc miserū ptinent
 habe^r caractere i dextera manu aut
 i frontibz Character e nupterū imātr
 tis qd ypocrite sub noie xpi i ope et
 pfeffione suscipiunt Ut ne quis pos
 sit emere aut uendere In hac uende
 di et mercandi mencione docuit qd
 sicut i bono simbolū ecclia tradidit mē
 saluti ita illi i malo tali se diuinarōe
 coartant ut mercandi aut uendendi
 licentia det^r sicut mercatores qui una
 nauē portant^r uniuormi signo tenet^r
 Nisi qui habet carcer^r caracterem
 nois bestie aut numerū nois eius id
 e qui comunicat fraudi illi^r Carad^r

enī id ē nota **E**t nomē be-
ste et nūm nois ei' unū ē. In-
merus enī hōis est. Sic cum
putemus unā quorūda opinio-
nē ut diabolū esse ut demonē
sed unū de hōibz in quo tota
salus habitatura est corporalis
est enī homo pccī filius pccī
tionis. **E**t nūm ei' est sex cēti sexaginta
sex. **H**ic nūm apud grecos i noie tyra-
nis id ē gigantis dicit iueruri tyran-
et hoc nomē sibi anxpē qī oibz potē-
tia antecellat usurpat ipsū se esse
iactans de quo scriptū est. **E**xultauit
ut gygas ad currendam viam a sū-
mo celo egressio ei'. **P**omūt at' p' pri-
masius aliud nomē eūdem nūm' con-
plens antemōr qd' significat honon
contrariū sed et verbum apnūme
id ē nego p' que et p'sone qualitas et
opis anxpē i'fauet' a'p'entis sed op'ro-
sū expositioe indiget quomō se tantus
pccitor laudis tali uelit caractere no-
tari. **A**lit' senariū nūm' quo mundus
factus est p'fectione significat qd' nes-
ciat qui sūc simplex sūc p' x' cētūne
multiplicatus eiusdē p'fectionis tricesimū
sexagesimū centesimūq' fructū dēmo-
strat. **E**rat at' pondus auri qd' afferē-
bat salamoni p' singulos annos sexcenti
sexaginta sex talentoz. **Q**uō uero regi-
nure munus debet' et soluit' hoc et si se-
ductor tyrann' exigit' p'sinet

Et uidi et ecce agn' stabat sup
montem syon id ē dñs xp' ecclie
sue certamina fuisse desudanti
exemplo virtutis et p'fectionis munimē
prestabat. **O**stēso enī corp'e qd' draco-
nis virtute confisu' et notū ē cauto-
ne corp' agni bestie timere succubuisse
furori ostendit eccliam solito fulgore
radiente numeroz gaudentē. **N**ota qz
bestiam i harena maris agnū i monte
syon consistē et cū illo centū quadra-
ginta quatuor milia. **N**umerus hic si-
mitus p' infinito debet intelligi et se-
creti significatioe mysterij. **V**irginali
aptus xxiiii qd' dñi toto corde tota

aia tota mente diligens. **C**orpus quo
qz qd' ex quatuor qualitatibz subsistit
illi est integritate sacenti. **E**t enī
terni noniges. et quat' quatu' decies
sexies sedecies at' noueni. centū qua-
draginta quatuor adimplent. **E**t cum
de hys qui i arcioris vite gradu con-
stituti merito i syon monte cū agnis
uident' tūm p'fecta mltitudo coriat'.
de ceteris ecclie membris nō dubitet'.
Habentes nomē ei' et nomē patris ei'
scriptū in frontibz suis. **O**stendit que
sit ymitatio note in frontibz fronte cor-
pis bestie. dñi dñi et xp'm dicit scriptos
in frontibus ecclie. **E**t audiui uocē
de celo tangi uocē aquaz mitaz sūg-
na uox scōz magna ē deuotio carita-
tis. quā se de celo audisse refert cū
eos qui uocem ediderūt i syon mōte
stare p'diceret. ut ostendat se monte
syon nō aliud dixisse quā eccliam que
ad deuincenda grauamina pressuraz
sublimi cōtemplatioe et ceta gaudio
regis sui certamina laude simul et imita-
tione concelebrat. **H**oc est enī uocē
agnū stanti psallē. **E**t uox quā audi-
ui sicut citharedoz citharista cithari-
zantū in citharis suis. **C**ū cithariste
dñi omēs sc'i sint qui carne sua cru-
cifigentes cū uicis et corrupcionibz
laudant' sū i psalterio et cithara. quā-
to amplius illi qui euāgelice p'uilēgio
castitatis totos se dñō faciūt holozan-
tū. singularit' abnegant se metipfos
et tollentes cruce suā sequūt' agnū
quorūqz uerit' uadit. **E**t cantabant qī
canticū nouū ante sedem. **V**etus erat
canticū beatus qui habet semen i syon
et domesticos i iherlm. **N**ouū uero est.
Letare p'etilis q' nō parit. **E**t iterū dabo
inqt' eunuchis dicit dñs i domo mea et
i muris meis. locū et nomē melius a
filio et filiabus. **E**t nemo poterat di-
ce canticū nisi illa c' xliij qui empti
sūt de terra. **S**ingularit' canticū ag-
no canctū cū eo in p'petuū p' cunctis
fidelibz etiam de carnis i corrupcionē

gaude: qd tunc electi ceteri canticu
audire possit. licet dice nequeant qua
p curatam quide illoz celsitudine lecti
sunt. quauis ad eoz pnia no assurgit.
Virgines eni sut. **Hic sequit' agnu** quo
ruiq ierit. **Hec pulchre beatus augusti**
virgines ammonendo exposuit. **Pergrite**
iniquis s'i dei pueri et puelle marces
ac femine rebes et impte p'suerant.
in fine laudate dnm dulcius que cogi
tatis uberius sperate felicius. cui seruitis
instancius. amate ardentius cui placetis
attentius. lumbis accinctis et lucernis
ardentibz expectate dnm quando ueniat
a nuptis. **Dos afferetis ad nuptias ag**
ni canticu nouu. qd cantabitis in citha
ris uestris. **Virg' tale quale nemo potest**
dicere nisi uos. **Sic enim uos i apocalypsi**
quida p ceteris dilectus agnu. qui disci
ber sup pectus eius solitus erat. ipse
uos uidit duodices duodena milia scoz
cithardaru illibate uirginitatis i corpe
innolate ueritatis i corde sequimithi
agnu. qua et agni caro utiqz virgo se
quim' cu uirginitate cordis et carnis
p'uocit' ierit. **Quid e eni sequi nisi**
imitari. quia xpc p uobis passus relinq
relinquens uobis exempli ut sequamr
uestigia ei. **Hic empti sunt ex hoibus**
p'uocit' deo et agno. **De illo sco et in**
maculato ecclie grege q' sanctiores pu
rioresqz hostie p uoluntatis sue meritis.
a spu sco eligunt' quos apls p'ceptu d'ni
de eis no habens obsecrat ut exhibeat
corpa sua hostiam uiuentem deo placetm.
Et i ore ipsoz no est iuentu mendaciu.
Non solu pudicitie merito diuino comu
tatu uirgines copulant' nisi et ab omi
contagione peccati immaculata gesserit
uitam. **Hanc uisionem tyronius no de uir**
gimibz specialit' sed de tota generaliter
interpretat' ecclia. qua desponsauit apls
vni iuro uirgine casta exhibe xpo. **Ita co**
cludens no dixit no sut i ore eoz meda
ciu. **Sed no est iuentu sunt apls dicit.**
et hec quide frustis sed ablati estis. et
iniquitas iusti no nocebit ei qua die
conuersus fuit ab iniquitate sua et po

terit esse uirgo. et dolus i ore ei no
iuentu. **Virgines eni castos dicit et pudi**
cos. **Et uidi alteru angelu uolante p me**
dui celu habente euageliu eternu. **Quo**
ecclie peregrinantis i sclo antipitem ua
riamqz cu d'mone pugnam desepserat.
restat utriqz mulierie digna rependere
mercedem. et que ut malos pena uel
p'erna bonos sequant' ostende. **Predica**
tor ergo p mediam districtens eccliam
euageliu regu portat et tu ut euage
lizaret sedentibz sup terram. **Conuenit**
eos qui celesti attollunt uolatu terras
quoqz mentes de sede sui torporis p'dim
do leuac. **Et sup oem gentem et tri**
bu et lingua. **Predicabit' inqz hor ewa**
gelu i toto orbe. et tuc ueniet rosima
rio. **Timete dnm et date illi honore qz**
hora iudicij ei. **Tantumagis saluti me**
p'spicite. quanto uos citior expectat re
tributio que tectiu mutari no pt. dnm
mudi factore et no tempalem bestie ty
rannidem formidantes. **Tendit recedit ba**
ylon illa magna. **Ciuitate diaboli p'ungsa**
reuidasse dicit. **sue septime que solet pre**
teitu pone qd nouit i ciuitatibz ponere
adimplendu. **sue qd supbi tur a dno de**
lecti quado a diabolo sut inflati. **Sicut**
psalmus. **Deiciati inqz eos d'ni alleluant'**
Que a uino ire fornicatois sue potant
oms gentes. **Ciuitas impioz ex omibus**
cogregata gentibz ipsas gentes id e sua
membra uino inebriat erroris. **Dni uero ti**
uitas uincam sozeth exercens no uult in
briari uino i quo e luxuria. **ne p'misso uite**
priuet' denario. **Si qd adornuerit bestiam**
et ymaginē ei. id e diabolu et caput ue
lud luti occisu. **Et accepit curatorem**
i fronte aut i manu sua. **In fronte aut i**
manu dicens significat diabolo quosdam
p'fessioē nefanda quosda uero tantu ope
inicoe notari. **Et hic bibit de uino**
tre dei qui nuxtus e mero i calice ire
ipsius. **Quo dicit et hic bibit ostendit**
esse et aliu qui bibit ne separet eum.
qui licet gentibz uisibilē no miscet eum.
dem tamē sub xpi noie adorat bestiam

Iuste autem qui calicem ire fornicationis
 ppinant. calice ire dei sternunt. **N**o ut
 iuxta iheremiam malitiam cordis eius
 manant mundandi. sed ut dampnati pe
 teant eterna morte soporandi. **E**t tra
 riabit igne et sulphure i cospicu ange
 loz scōz. **P**ena maloz scōz cu dno regna
 tes sp vide possit. ut tunc maiores crep
 tori suo grās agentes. misericordias dno
 letū cantent. **N**o enī eos iusta iudici
 concordantes uisa prauoz tormenta cō
 tristant. sicut nec diuitem i flāmis sepul
 tū uisa lazari requies refrigerare vale
 bat. **N**ec habent requie die ac nocte
 qui adorauerūt bestiam et ymaginē eius.
Leonē dicit homi pstrato parre. sed hec
 bestia ferocior leone. quo magis adora
 tur. eo maiores irrogat penas. **E**t si q̄
 accepit caracterē noīs ei. **B**estia scōz au
 gusti) impiam ciuitatē ymaginē uero si
 mulacionē ei. id ē fallaci ymaginē xpi
 anoz. caracterē at notā trinis itē
 q̄ adorari et subia ei gsentiri dicit. **H**
 paciēcia scōz ē. licet bestia scuiet non
 tamē scōz passio cōtristet temporalis
 que etna beatitudinē remuneranda est.
Cū contrario psecutores suos tempo
 raliē supbientes etnas cū bestia vide
 rint luere penas. **E**t audiui uocē de ce
 lo dicentē michi sebe. **P**ulchra iam p
 dicatōz cōcordia. **E**re enī hic dno reg
 nū uenire. ille ciuitatē diaboli cecidisse
 iste flāmas impioz. alius beatoz p̄dicat
 requiem. qui suā uocē de celo emittit
 et digna memoria eterna litteris mā
 dari p̄cepit. **G**audent enī iusti quia no
 mina eoz sc̄pta sūt i celo. delent uero
 impij de libro uiuentiū beati mortui q̄
 in dno moriūt. **G**ra tibi ihū qui beati
 ficas eos qui in te moriunt. interna
 quantomagis illos qui et i tua atq̄ p
 tua fide felices ponit aiās. **A**mōdo iam
 dicit sp̄s ut requiescant a laboribz suis
 opa enī illoz sequit. **S**icut im
 pios dixerit p̄petuo requiem nō habere
 sic erōnt fideles p̄stis adiutos opibz
Amōdo iam id ē a tpe mortis requiescē
 docet. **C**ū enī dedet dilectis suis somp

nū hec est hereditas dno. **H**ic fr̄g
 aut piger arne noluit. **M**endicabit
 ergo estate et nō dabit ei. **E**t uidi
 et ere nubem candidā et sup nubē sedē
 tem silēm filio hoīs. **H**actenus p̄ronū
 uocē p̄missa. nūc p̄sona restat. ip̄i iudi
 cis demōstrat. qui ad iudiciū ueniens
 glām diuinitatis carnis nube abunbat
 ut uidiānt impij que p̄uenerūt. **H**abē
 tem i capite suo coronā auream. **C**ua
 lis sit hec corona supius i mulieris ha
 bitu desēpsit. **E**t in capite ei) corona
 stellaz xij. quauis et victoria possit
 significare regnantis. **E**t i manu sua
 falcem acutam. **J**udicialē salis diri
 mendo sententiā que nullaten) ciuitatē
In ipsam quippe sum) quolibz fugē
 conent. **I**n falce enī quicqd incidit
 intus cadet. **E**t alter angelus exiit
 de templo clamans uocē magna ad se
 dentem sup nubē. **A**ngeli quos terre
 messorē i euangelio legim). et qui
 om̄s sūt i ministeriū missi p̄ eos qui
 hereditatē capiūt salutis. **S**ingula
 pensantes ecclie merita cotidie dno
 tenent. **M**itte falcem tuā et metē.
 quia uenit hora ut metat. quomō a
 aruit messis terre. **E**re inquit ha
 bundante iniquitate refrigerat cari
 tas introz. et estu maloz inoz incum
 bente messis mūdi p̄ne iam uirere cō
 sauit. **N**ec ergo grana iam matura
 decidunt. **H**ic electos breuiabit dies.
 et zizania quidē palcasp flāmis sicut
 tū uero celestem horreos t̄ronē fel
 ribus. **E**t alius angelus exiit de tem
 plo qd ē in celo. habens et ipse falcē
 acutam. **D**ixit uisus ē i nube candida
 messor quos est vindemator nisi idem
 ip̄s geminū ecclie fructū eligit. **P**e
 petitus. quia qui seminauit bonum
 semen i agro suo ipse quozq̄ uincam
 suam i loco uberi plantauit. sed utra
 q̄ cultura custodi i curia degenera
 uit. **D**icens mitte falcem tuā acutā

et vindemia botros vince terre **F**uit
 messis sic et vindemia partim tercia
 partim celestis est. utriusq; at maturi-
 tas finem indicat scilicet. **Q**uomodo matu-
 re fut vne ei9 id e consumata fut pecca-
 ta: quavis et bonoz quoz pfectio ma-
 turitas dici pot possit. Nam ut scs pp
 gregorius ait. quamlibet mundifinus
 ex ipso suo ordine pendat pueriores
 quoz tamen inueniens. quia digni rui-
 nis illius opprimant innotescit. **E**t mi-
 sit angelus falcon sua in terra et vin-
 demiauit vineam terre. **Q**ui habet
 falcon messoria ipse habet et vindemi-
 atoniam. **V**nu e en iudicium et vno tpe
 fiet: sed i messe et vindemia incitium et
 fine ostendit ei9 pressure. **E**t misit in
 lacu sue torcular ire dei magnu et co-
 culentus est lacus extra ciuitate. **S**i ad
 malos tantu messis. her et vindemia pti-
 net. torcular pena significat. **S**i at et ad
 bonos calcatio torcularis et tribulatio iuti-
 lia conterit utilia pbat. **F**uit ait apls.
 spiosa metalla igne pbari. lignu nero. fe-
 nu stipulazq; consumu. **Q**uod utriusq; extra
 celestem agit i htm. lacus at ire eloque
 di que noiat: quo dicit in die malo libe-
 rabit eu dñs. **E**t exiuit sanguis de lacu
 usq; ad frenos equoz. **E**xit ultio usq; ad
 rectores pploz. vsq; ad diabolū eni et ei9
 angelos nouissie certamis exnt ultio san-
 guinis sroz effusi. **S**icut scriptu e i san-
 guine pertristi. sanguis te psequet. **D**ir-
 tu e sup de equis. p stadia mille sexce-
 ta. id e p omis quatuor mundi ptes.
Quadratus e eni conquatnata. sicut
 i quatuor faciebus quadriformibz et ro-
 tis. quat eni quadringenti mille sexcen-
 ti. **T**yroneus messorum et vindemiatorē
 eccliam mēpstat. **P**ost psecutionū flā-
 mas clarescentē et potestate ligandi sol-
 uendiq; tenentē. **A**ngelos de templo ut
 altari iubentis imperū dicens dñi non
 pspina uoce sed suggestioe spc sci qui
 opat i suo corpe. docens iam tempus
 maloz esse anathematizadaz habens po-
 testatem sup ignē utiq; illū qui exiit

ex ore testu et comedit inimicos eoz
Huc usq; de conflictu ecclie et utriusq;
 maturo sine certamis
Et vidi aliud
 signu i celo magnu et mirabile. **I**n-
 staurato rursus ordine easdem pla-
 gas psecutionis nouissie narraturus interi-
 tu noluit fieri auditoze dicens. **S**ignu mag-
 nu et mirabile. **A**ngelos vii id e eccliam
 septiformi gra plena. **H**abentes plagas
 vii nouissimas. quo in illis consumata e
 ira dei. **R**ouissias dicit quia sp ira dei
 pcutit pplm contumacem. vii plagis id e
 pfre. sicut fregit in leuitico. **E**t pcutiam
 inquit vos vii plagis que nouissie futare
 fut cu ecclia de medio ei9 exierit. **E**t vidi
 tamq; mare uitreu mixtu igni. **F**onte bap-
 tismi videlicet plundu igne sci spc coere
 matu. ut eriam qd ad ignis pmet quali-
 tatem martirio rubricatu. **E**t eos qui vi-
 cerūt bestiam et imaginē ei9 stantes sup
 mare uitreum. **Q**ui fraudes vincunt bes-
 tie. consequent igne baptesimo sup stae
 vident. **S**tudentes uix apbm sup restare
 senel tradite scis fidei. **H**abentes citharas
 dei et cantantes canticu moysi serui dei
 et canticu agni. id e corda laudancu deo
 dicata gerentes. **E**t utriusq; testamēti
 ueritate canora ut carne ligno passionis
 extentam. **V**bi no tantu sonus uocis sed
 etiam boni opis significat. effectus. **M**ag-
 et mirabilia opa tua dñe deus omip
 iuste et uere uie tue rex scloz. **H**oc
 carne i utroq; testamento. **V**bi dñs uerax
 et misericors a cunctis canit. **S**eculis
 iudex adorandus. qz repetit qd pposue-
 rat dicens. **E**t post hoc uidi et ecce
 apertu est templu tabernaculi testimonij
 in celo. **C**onciuit carmini uisio. **V**t eni dñs
 a cunctis posset gentibz adorari templu
 illud secretoz dei. **V**nus quonda urbis
 meribus inclusum toto iam spiritalit ce-
 pit orbi reserare. **E**t exierūt vii angeli
 habentes vii plagas de templo. **H**oc e qd
 manus ait. **I**lli at pfecti pdirauerūt ubi
 q; **V**estiti lapide mudo candido. **Q**uotq;
 ait apls i xpo baptizati estis xpm indu-
 istis. **I**pse eni est lapis sumus angularis

Incipit lib 6us

electus ut si num^{us} singularē p^{ro} plurali
tuo positū intelligas uaria uirtutū orna
menta significat. Alia trinitas lutheranicē
candidū habet mortificationē carnis doc
toribz indicens. Castigo inq^{ue} corpus meū
et seruituti subicio. ne forte alijs p^{ro}dicans
ipse r^{ati}onibus inueniar. Et p^{ro}fecti circa pec
tora zonas aureas. Qui p^{ro}dicat fortia ue
lit nō solū mortificet corpus. sed et p^{ro}fecti
auro sapientie stringat. vel certe zonas
aureas pectora stringat ē cunctos mutabilū
cogitationū motū p^{ro} solius iam amoris uin
cula restringat. Et vii de m^o aialibz dedit
septē angelis vii fialas aureas plenas tra
cundie dei uiuentis. Ite sūt fiale quas
cū odoribz ferūt aialia z seniores que
sūt ecclie qui et vii angelis. Eodem
quippe fiale et suauitate supplicacionū
et iram suppliciorū continere dicūt cum
a scis pro regni aduentu fundūt. Quā
dō iudicia dei dicūt nō iam occulta sūt
abyssus. sed apta ut fiale iustis latēra
salute. Impis uero p^{ro}dicūt inferre p^{ro}niē.
Sicut ap^{osto}ls dicit. quia xp̄i bonū odor sum^{us}
deo in hīs qui salui fiēt z in hīs qui
pereunt. Et impletū est templū fumo a
maiestate et uirtute ei^{us}. p^{ro}dicat gentibz
ecclia p^{ro} uis ipsa caritate caritatis igne
calescens firmū pie confessionis erudit
grās deo sup^{er} inenarrabili dono ei^{us} agēs
Et nemo poterat intrare in templū do
ner^{et} consumarent vii plage vii angeloz
Nemo sūt ecclie membris incorporari nisi
qui misteria fidei audiens discat a p^{ro}
dicatoribz quia ih̄s constitutus ē a deo
iudex uiuoz et mortuoz. Quod si firmū
abditū iudiciorū dei inēptaris. archana
mortalibz her^{et} impenetrabilia manent z clau
sa. donec finitis p^{ro}ntis scilicet plagis adueniat
dñs qui et illuminet abscondita tenebrāz
et manifestet quātū ut utilitatis ad p^{ro}ban
dam ecclie fidem ut iusticie ad exercandos
iudex qui caritate ueritatis nō receperūt
ut salui fierent aduentū conferat an^{te} xp̄m
Et audiui uocem
magnā de templo dicentē septem
angelis. Ite et effundite vii fialas
ire dei in terram. Data ē potestas ecclie
iudiciū irrogare dampnandis. et absolutio

nē misericordit^{er} daē rōuersis. et omibz
quidē angelis in terrā simde mandatum
est. Sed idem terreni hoīes p^{ro} uarietate
peccoz uaria quoqz uocabula forunt.
ut sūt p^{ro}dicacionis et uindictē sic etiā
noxe plentudo septenario suo censeret.
Et abiit prim^{us} et effudit fialam suam
in terram. Duplici modo p^{ro}dicatores fia
las ire dei effundit. dū penas impiaz
ut eisdem impis irrogant spiritalit^{er} iudi
candō. ut petrus symoni. pecunia inquit
tua tecū sit in p^{ro}dicacione. Vel sic ecclie
manifestant p^{ro}dicandō ut idem dixit qui
bus iudiciū iam olim nō cessat et poi
cio eoz nō dormitat. Porro et tertius
modus intelligi quo quisqz peccator au
dit p^{ro}dicacione ueritatis grauiori conu
dicionis uolnere corrūpit. de quo dñs.
Et nō uerissem inquit et locutus fuisse
eis peccatū nō haberent. Et factū est
uolnus seruum ac pessimū in hoībz qui ha
bent caracterem bestie. Qui dñs de
relicto diabolū uenerant. eiusdē impie
tatis uolnere pessimo spiritalit^{er} interibūt.
Et secūdus effudit fialam suā in mare.
et factus ē sanguis tamq^{ue} mortui. et
omnis aīa uiuens mortua ē in mari. Qui
nō solū caractere notant^{ur} ant^{er} xp̄m. sed
et seruoꝝ xp̄i stabilitate uindis amare
p^{ro}secuciois insectant^{ur} spiritali iam uolnē
plectunt. et qui se uiuere iactabant
mortis p^{ro}babunt^{ur} auctori seruisse. Et ter
tius effudit fialam suā sup^{er} flumina et
sup^{er} fontes aquaz. et factus ē sanguis.
Et hī quoqz qui ut sui uirtus t^{er}rauis
effundant. dulcia se p^{ro}pinare fingunt
digna plage phennis uisione plectent^{ur}.
Et audiui angelū aquaz dicentē. Iust^{us}
es. qui es et qui eras scō quia her^{et} in
dicasti. In euāgelio a quaz omēs ange
los p^{ro}loꝝ dicit. interiori affectu diuinis
laudibus concupentes qd^o uindictas san
guine scōꝝ suoz. homicidas morte po
tauerit. Et audiui angelū dicentē. nō
altari. Etiam dñs deus omp^{ne} uera et
iusta iudicia tua. Quod sūt angeli hor
est et altare deo grās agens id ē in
terior affectus scōꝝ ut angeloz uel

hominū qui p̄p̄is docendo p̄sunt Et quartus effudit fialam suā in solem et datū est illi estu afficere hoīes et igni Persecutores ecclie qui solis instar ardentis soneri verbi dei arefacere moliantur furore cremandi sūt ardore geherme ut si solen splendore inestelo sapienterium. Non angelo salem p̄fundenti. sed eide soli datū ē estu afficere hoīes et igni q̄ dū sapientes viri cruciatibz victi male agendi errore tangunt. illoz exemplo p̄nasi infirmi quibz temporalibz desi derijs inardescunt quamuis et estus ut dixim⁹ possit intelligi quo diabo li corpus de stabilitate scōz irrene diabolū cruciat⁹ et ad blasphemandū incitat⁹. De quo p̄pheta zelus inquit apprehendit p̄lm̄ inceditū Et tūc ignis adūsarios comedit. Et tūc vtiqz excepto saluet ultimi illi igne iudicij Et strauerūt hoīes estu magno In p̄nāz quide quantū p̄mittit clarificat suos diabolus quā claritate et leticia sp̄s scō plagas desinuit et dolores Nam et sup̄ legim⁹ exercitū diaboli occidisti Hoīes igne fumo et sulphure nō qd̄ p̄spirus occidit sed h̄no perus consentientes destrinauit Et quantus effudit fialam suā sup̄ sedem bestie et factū ē regnū ei⁹ tenebrozū Sedes bestie id ē regnū ei⁹ tamq̄ iudiciaria potestas huiusmodi plagis id ē terrene felicitatis falsa contenebat⁹ leticia et lucis efficit⁹ aliena ut psalm⁹ Deicisti inquit eos dā alleuarent⁹ Non enī dixit postq̄ eleuati sūt Et cōmandū cauerūt linguas suas p̄ dolore Sicut iustus labores fructū suoz manducabat ita impius quoqz dignus blasphemie sue perus expositus q̄ lingua sua saturat⁹ Si ergo nocebant blasphemantes ex ira dei qua t̄ispuncti gaudia existimabant Et blasphemauerūt deū reli p̄re doloribz et vlncribz suis. Nō ad ipsoz duriciam retulit sed et iustam indignationē dei qui tale gen⁹ plage dedit in quo nō recordent⁹ Nam quis corporalit⁹ afflictus nō sentiat manū dei sicut an thioctus. blasphemauerūt enī dixit nō

apte sed i peris luxuriantes Et sextus effudit fialam suā i flumē illud magnum eufraten et siccauit aqua eius. ut para ret⁹ via regibz ab ortu solis Perente p̄lo babilonis affluencia in qua nichil viuū nūl viride qd̄ igni aptū nō sit remanebit hoc ē q̄ sup̄ dixit. aruit messis terre S̄c̄i reges obuiam soli iusticie p̄perant. Alie sicut cū sup̄bit impius incedit⁹ paup̄ ita etiā pestilente flagellato sapiens astucior fiet Solito at̄ more p̄termissio septimo angelo recapitulat ab origiē breuit⁹ Et vidi de ore draconis et de ore bestie et de ore p̄seudo p̄phete sp̄s tres immudos in modū ranaz sp̄s diaboli et an̄xp̄i et p̄positoꝝ corpibz eius qui p̄ nūo p̄ria vniuz corpis trifarius d̄ rarius simulat⁹ animantibz scilicet loco visu molestoz strepitu horrentibz que cū aquaz incole videant⁹ in sordibz tranē et ceno volutant⁹ p̄poctice quippe aquā vite suis p̄mittentes in sordibz quas credentibus imponit mortui delitescunt Sic pharao quo p̄lm̄ p̄deret in baptisima post eū intro ire ausus est et undem necatus ē. Sūt enī sp̄s demonioꝝ facientes signa. Ita nāqz sicut etiam p̄ magos pharaois credendi sūt signa facturi. Nec immerito eoz inimit facta mentione ranaz nisi ministros satp̄are tūc quoqz similia p̄dicaret signa facturos. Usqz ad signū enī ranaz suis magi incantacoibz ualere p̄missi sūt Et p̄cedit ad reges totius terre congregare illos in plū ad diem magnū dei omnipotentis Sicut s̄c̄i reges sūt. qui eufrate sic rato uia pandit⁹ orientis ita etiā p̄uui reges terre dicūt q̄ nō ex toto orbe ad vni locū congregati sed sua quazqz gens in loco scōs impugnat. Diem dñi magnū totū temp⁹ dicit a dñi passioē. Poret et dies accipi iudicij. cū exercitus diaboli p̄ totū vite p̄ntis tempus congregatus. Dño regi p̄sternendi occurret. Ecce uenit sicut fur. Alia edicio consequētius habet. ad diem magnū omnipotentis Ecce uenit ut fur beatus qui uigilat et custodit uestimenta sua ne nudus ambulet. et uideant turpitudinē ei⁹. Beati quoz tecta sūt

pernata qui turpitudine ei vite res
hensibilis ante iustorum oculos in iudicio
subsequentis boni opis tegmine uelant. Et
in euangelio dno exemplo furis cauendi
seruos vigilare facit. Et congregant
illos in locu qui uocat hebraice magedon
Hunc locu alibi exponit dicens Congre
gabit illos i preliu. et cunctuerunt castra
sua. et ciuitate dilectam id e ecclesiam
Potest contrario locus impioru diaboli
intelligi. qui in homine pedito tumore
usurpate deitatis inflato. priores id e
quonda a dno interdicitas recuperat se
gaudebit insidias. Magedon eni cosur
rectio in priora siue mons globosus in
terptat. Et septim effudit fialam sua
in aerem. et exiit magna uox de tem
plo dicens a throno dicens. factu est.
sicut sup sanguis ulionis usq ad fre
nos equoru. immudus uidelicet spiritus
exiit. sic et hic cu eadem potestates
aereas nouissima pfudit ulrio factu ee.
id e finis adesse narrat. quando ut a
postolus ait nouissima inimica destruet
mors. Hacten sub plagaru noie pseruio
nouissima desebit. quas tyronius omis
contrario uol intelligi. Plaga e inq
ens insanabilis. et ira magna accipe
potestatem peccandi maxie in scos. nec
corripit adhuc maiore ira dei. Quent
eni beatitudinis maloz mors e. sicut ero
tra tormenta et humiliatio ecclie clari
tas est. Nam ipso tpe illesus est omis
pplē impus ab omi plaga corpus. qui ac
cepit tota seruendi potestate. Nec opus
est tuc in adimplerione peccoz. et ire co
sumarioc aliquem maloz flagellari et
a furore cōpessa recapitulat ab eade
pseruioe ruina describens impie ciuita
tis. Et facta sut fulgura et uoces et to
nutria. et terremotus factus est magn.
qualis no fuit ex quo hoies fuerunt. Qu
in fine seli talis fuit tribulatio qualis
no fuit ab inicio. Signa parit magna
clarebut. sed utri a pre maloz an ex
utraqz pre sibi altrinsecus roeant. No
hic satis claret moysi et magis factu
est pharaonis. Et facta e ciuitas mag
i tres ptes. Triforme bellu impia ciui

tas infert ecclie xpi qua gentiles
et iudei aplo certamine. heretici subdola
defectioe falsi fratres prius infertant ex
emplis. qd et sup in tribz equis malis.
rosco nigro. et pallido factu e. Et ciui
tates gentiu. ceciderunt. id e omne robur
fiducia qz gentiu iocunditas impioz. tri
lia magna. et gaudiu iniqui p dicio. Et
babylon i memoria uenit ante dnm da
te ei calicem uini indignacois ei. Tuo
babylon cadit aut inim dei bibit cum
potestate accipit adusus iustm. Pre
cipue nouissima ppterca ipsam dixit
terremotu cecidisse que facit ecclie no
si ad diem iudicij referas ubi impius
in memoriam deo ueniet qui nuc di
cit in corde suo oblitus est deus. Et ois
insula fugit. et montes no sut iuenti
Ecclia que ppe stabilitatis emineria
insula conpat. ac montibz a pseruioz
se cauta fluctibz abscondit. Et grande
magna sicut talentu descendit de celo
in homines. Grande ire dei talentu simu
lat. que et ponde grauis et equa iudicio
pro diuinitate culpaz singulis infligit. et
omis plage egypti figure fuerunt plagaru
spiritualiu. Et blasphemauerunt homines
dei ppe plagam grandinis. Quia alia
peccata causa sint peccati. alia pena peccati. alia
utruqz. Sicut ysaias. Ecce inquit iratus
es et peccatum. Hic peccata p grandia
et peccatu cognoscat. et pena peccati
Uti ostendam tibi dampna
cione meretricis magne que se
det sup aquas multas. Pditoru
multitudo que relictio creatore demonibz
se pstrauit constuprandu. in fluctibz dis
cordiu pploz sede memorat. Contrario
aut multitudis credencia erat cor vnu
et aia vna. quos despondit aplē vni vi
ro uirginē castam exhibe xpo. Quia qua
fornicati sut reges terre et inebriati
sunt qui i habitant terram de uino pstru
tioris eius. Vniuersitate pro peccibz tribuit
reges eni et habitatores terre sunt
singuli terrena suplie petentes quos il
lecebra seli uicioz libidine constuprat. et
infamia mentis inebriat. Et abstulit me
in deserto i spū. Desertu ponit diuinita

his absentiam. cuius p̄ntia paradysus est
 Et vidi mulierem sedente sup bestiam coc-
 cineam plenā nōbz blasphemie **D**raboly
 impicente et uentus. blasphemus inflatus.
 corruptelam prauoz fastu p̄supis ex
 tollit habentem capita septem et cornua
 decem. id ē habente reges mūdi et regna
 quoz et dno gl̄am gl̄am in monte mon
 strant **E**t septenario sepe nūo ut supra
 dixim' vniuersis indicat **E**t mulier erat
 circumdata purpura et corcino **I**n purpu-
 ra fucus simulati regiminis. in corcino
 cruentus impietatis habitus demonstrat
Et inaurata auro et lapide p̄ioso et mar-
 garitis. id ē oibz illecebris simulate verita-
 tis. quid sit deniqz intra hanc pulchritu-
 dine exponit dicens **H**abens potulū au-
 rei in manu sua plenū abhominacione
Aurū plenū inuidiciz ypocrisis ē quia
 foris quide parent hominibz quasi iusti-
 titus at pleni sūt omī spurcicia **E**t
 enī virus ē auro. hoc ē bestia sub ha-
 bitu meretricis latens **E**t in fronte
 ei' nomē septū misterij. **B**abylon magna
 mat fornicacionū et abhominacionum
 terre **H**ec quide corruptela statim in
 ipsa facie nutrix ostendit' esse uiciorū
 sed quia prudenti tantū racione discer-
 nit' maxie p̄iose ornata mysticū hoc
 esse nomē indicat' **E**t vidi muliere ebri-
 am de sanguie scōz. et de sanguie mar-
 tyū ihu **V**ni ē corpus adūsum intus at
 foris. qd licet videat' loco sepatū. in con-
 mune tamē vnitatē sp̄ opat' sic pro ne-
 potes prauoz ofensu zachariam lapidasse
 accusant' tū ipsi nō fecerint **E**t dixit
 michi angelus. **B**estia quā vidisti fuit
 et nō est. et ascensum ē de abyso et
 in interitū ibit id ē **D**ymbolus quondā in
 mūdo p̄ripabat qui dno crucifixo eiect'
 est foras. in fine at mūdi de carcere suo
 laxatus spū oris dñi p̄bit in etnā **T**ro-
 nius bestiam ad corpū omē **D**ymbola refert
 qd' decedentiū et succedentiū sibi gene-
 rationū p̄ cursu suppleat' maxie quia mu-
 lierem quā sup aquas mltas id ē populos
 sedente ostendē p̄miserunt. sup bestiam oste-
 dit sedente **S**eptē capita vñ montes sūt
 sup quos mulier sedet et reges vñ sūt

Capita inquit bestie reges mūdi sūt ob
 tumorem supbie montibz adequati p̄icelsis.
 in quibz lasciuia requiesceret impietas
 ut et vi premant et fraude decipiant
Quiaqz ceciderūt vñ est et alius mūdi
 uenit **C**ū i septenario nūo plenitudinem
 mundani descripsisset imperij cui' vltima
 ps id ē antyxi mūdi uenerat regnū cō-
 sequent' quāqz reges cecidisse. sextū adēē
 septimū uenturū esse testat' **E**t cū uene-
 rit optet cū breui tpe manere. **Q**uia su-
 pbos nos et infirmos dñs cōspicit. dies
 quos singularit' malos intulit misericordit'
 breuiatos dicit. p̄fecto ut supbiam terreat
 de adūstatis ep̄is et infirmitatē refone-
 at de breuitatē **E**t bestia que erat et nō
 est. et ipsa octaua est. et de septem est
 et in interitū vadet **A**ntyxi qui i fine
 scli regnaturus est p̄t' eiusdem corpis
 impioz cui caput ē vnitatē ad regnoz
 mūdi p̄tinet nūo. **S**ed p̄t' singularit'
 nequicie potenciam. sui etiā loci p̄prij con-
 tinet' ordine **E**t decem cornua que vidisti
 decem reges sūt. qui regnū nondū acce-
 perūt **N**ondū regna mūdi in p̄sequen-
 do eccliam. suā plene potenciam demon-
 strant. quia licet nūc quoz plurimis
 dominant' acrior tamē est gloriacionis
 insane potencia. cū etiā signis deceperit
 plurimos. **Q**uidā p̄secutioe nouissā p̄prij
 quante x reges futuros qui orbem inter-
 se diuidant **J**uxta danielis quoz p̄p̄cra
 interpretant' qui bestiam dixit que habebat
 cornua x **E**t ecce cornū aliud paruulum
 ortū est de medio eoz et tria de cornibz
 primis euulsa sūt a facie ei' et antyxi
 de babylone natū. egypti regem et affricē
 et ethyopic supatū quibz infectis etiā
 septē alij reges victori colla submittant
Alij at ad p̄uaracionē significandam in
 vnderario nūo positū dicit antyxi vnde
 cim etiā denarie p̄secuciones transgressio-
 nem designant. **S**ed potestatem tranquā
 reges vna hora accipient post bestiam **T**em-
 tanqz reges dixit. quia uelut in sompnis
 regnant qui regno xpi adūstane. **I**n vni
 consiliū habent et virtutē et potestatem
 suā bestie trudent. id ē pari consensu tota
 interiorē **D**yabolo militante. **H**oc ē etiā p̄
 bestiam accipe regnū. **D**iyabolū imitando

xpo aduersari **H**ic cu agno pugnat et
agnus vincet illos ne se uiciam hostis an
tiqua humana tuncet infirmitas septepli
cem desebit bestiam secularibz roemibz or
natam armatam xpo triumphante deuinci
que in suis triumphae designans adiecit
Et qui cu illo uocati sut electi & fideles
pmisit bñ electi Multi em sut uocati pau
ci uero electi **Et** decem cornua que uidi
hñ odient fornicariam glam mundi qua nūc
lastius complectunt amore maxie tūc inci
pient odio detestari cū se agno uincente
viderint in sine dampnandos potest et alie
intelligi siue qd inter supbos semp iurgia
sint siue qd omis qui diligit iniquitatem
odit aiam suā **Et** desolatam facient illam
et nudam Ipsi em p man dei desertu faci
unt mundū dū ei dediti sut et iniuste
utunt **Et** carnes ei manducabunt & ipsa
igni concremabunt luxibus solitis desituta
gehennae ignibz comburent **Io** em dedit in
corda eoz ut facerent qd illi placitū est
Deus inqt iudex iustus et fortis et cui
sa iusticia placita est talia pmisit impi
os p peru pccū prioris opari **Et** quibz
merito finem totius imponeret orbis si
cut in sodomis et diluuis factū **Eu**
gelia testant **Et** dicit regnū suū bestie
donec cōsument uerba dei id e dyabolo
pareant donec cōsument scripture qui
bus deus dicit quartū regnū terram
consumat sicut in daniele legim⁹ quar
tū eēt regnū sup terram qd istis oibz
regnis pualabit et uniusam terrā de
uorabit et euertet et delebit **Et** mu
lier quā uidiſti est ciuitas magna que
habet regnū sup reges terre **Sic** et ista
sponsam agni contemplari iussus uidit
ciuitate scām descendente de celo qua
cū describeret et reges inqt terre affe
rent glam suā in illam **Que** sut em
in mundo ciuitates una de abyſſo altera
de celestibus oriens **Unde** & eandem
impietatem quā sub habitu meretri
cis nudate atqz combuste desepserat
nūc deserte ciuitatis compat trunus

Et post hec uidi
alium angelū descendente de celo
habentem potestatem magna
et terra illuminata est a glā eius

Angelus hic fortis et illuminans ter
ram et ipse dñs incarnatus et ecclie
doctores intelligi possūt qui celesti lu
mine predicti casu mundi predicant di
centes appropinquabit regnū celoz **Ter**
dit recedit babilon illa magna et fac
ta est habitatio demonioz et custodia
omis spe inuūdi **Ne** timeas o ihrlm
terrene potentia ciuitatis que eo spi
ritalit cadit quo tibi nefandoz pre
ualet infestatioe ciuium **ysayas** quo
qz desebit babilonē monstris inhabi
tandam inuūdis **Nulla** est em nisi da
aboli ciuitas que omne ciuam capiat
inuūdam in qua omis inuūdia p
orbem comorat **Et** mercatores terre
de uirtute delictoz eius diuites facti
sūt **Diuites** petis dicit eos qui pro
habundancia temporalis infelicis megra
tu aias comutant **Nam** inuūctas lux
arie pauperes potius quā diuites facti
Exite de illa pls meus et ne partici
pes sitis delictoz ei⁹ **Sic** et ysayas ex
ite de medio eoz et inuūdu ne tetige
ritis mundanini qui fertis uasa dñi
promūctā babilonis ruina dicit disces
sione que est babilonis ruina **Cū** em
discesserit loth a sodomis funditus tel
lent reddite illi sicut ipsa reddidit uo
bis **De** ecclia em exiunt in mundū pla
ge uisibiles et inuisibiles **Et** dupli
cate illi duplicia scdm opera ei⁹ ut q
temporalibz fruebat delictis tormentis
truet eternis **Quia** in corde suo di
xit sedeo regna et uidua nō sū & luc
tu nō uideo ideo i una die uenient pla
ge ei⁹ **Quia** pñtibz delectata luxu nō
ultra nō uoluit ptauere uenturā **Pro** in
breui tpe et spiritali et carnali glade
pauet **Contrario** ciues celestis pa
trie qui pponit ihrlm ipncipio leticie
sue nolunt in terra aliena cōtūcū dñi
resonac id e in pñti pape gaudū futū
celo debitū **Et** flebat et plangebat se
sup illā reges terre qui cū illa forni
cati sut **Hic** flectus regū et mercatorū
et nauarū babilonis dupliciter intelli
pt ut cū in die iudicij tota mundi glā pe

reunte impus sola vite pteite perufe
 cia remanserunt. dicentibz quid nob pro
 fut supbia aut quid diuiciaz iactancia
 contulit nobis transierit her omia tam
 q̄ umbra cu p̄nti reru affluentia cessa
 te et contricioe gentiu diuisaz instante
 prauoz voluntatibz adimplendis cyruflu
 cis carnaliu deliciaz ablata fuit occu
 sis **Si** viderint fumū incendiū eius id
 est iudiciū pdicionis quo fumus igne
 preit quid eni aliud est grassario ista
 mundi et contricio qua fumus instantis
 geheme longe stantes p̄t timore for
 mentoz eius longe stantes no corpe sed
 animo du vnusquisqz sibi timet qd al
 terū p̄ calumias et penitenciam pati
 videt **Dicentes** ve ve ciuitas illa magna
 babilon ciuitas illa fortis quomo vna
 hora uenit iudiciū tuū. **Sp̄s** dicit nome
 ciuitatis verū illi mūdū plangūt exiguo
 ad modū tpe pena interceptū omneqz
 industriam labefactam cessare **Et** ne
 gociatores terre flebūt et lugebūt sup
 illam quomo merces eoz nemo emet
 amplius **Quinctas** mūdū pompas et ea
 que ut sensibz cozpis suauia ut exter
 nis vsibz sūt accomodata desicere lugeb
Species eni metallorū ad visum odora
 menta ad olfactū vnguenta ad vsū
 tactū vinū triticū et oleū ad gustum
 ptinent iumentoz **Porro** mancipioz
 uocabulo cetera hūanitatē auxilia
 perire querūt **Duplici** genere ut dixi
 qd deficiant ista mōdo mūdū morien
 te ut q̄ miseri supstitēs eoz interitū
 gaudia que mūdū morte reliquerint q̄
 sic ciuitatis ruinas deplorent qui et
 ideo metu et pene similibz longe stare
 dicūt quia qui diuites facti sūt ab ea
 longe stabūt **Vbiqz** dicit sp̄s ditatos
 ab ea delictoz diuitias significat **Inse
 rius** eni ubi iniustoz uox est dicitur de
 ve ciuitas illa magna in qua ditati sūt
 om̄s qui habent naues i mari rerū di
 uicie intelligūt **Putant** eni factionosue
 sollertia se esse ditatos **Que** amicta
 ent bysso et purpura et cocco **Num**
 qd ciuitas amicit bysso aut purpura et

et nō homines ipsi se plangūt dū su
 pradictis expoliant **Et** om̄s gubernator
 et nante longe steterūt videntes locum
 incendiū eius **Numq̄** om̄s mare nauiga
 tes adesse poterūt ut viderint incendiū
 ciuitatis sed om̄s scli cultores et opera
 rios dicit timere sibi videntes sp̄s sue rui
 nā **Dicentes** que ē silis ciuitati huc
 magne id ē nō posse mūdū integrū resti
 tui **Et** miserūt puluerē sup capita sua
 id ē p̄ncipū suoz faciem exprobantes a
 quibus seducti perutebant ut cordis sui
 qd est p̄ncipale hoīs serā penitencia uesa
 niam accusantes **Quomo** vna hora de
 solata est **Rota** singulas lugenciu p̄so
 has nō solū iacturam diuiciaz sed et
 repentina inpuisamqz deslere ruina scli
 fallentis **Gultra** sup ea celū et s̄i apli
 et p̄phete **Sic** et dñs i **Evāgelio** ruina
 mūdū pdicens addidit **Si** videritis hec
 fieri respicite et leuate capita vestra
 id ē exultate corda **Quo** iudicabit dñs
 iudiciū v̄m̄ de illa hoc ē illud iudiciū
 qd aūc s̄c̄oz magno clamore querebant
Vsqz quo dñe s̄c̄s et verus nō iudicatis
 sanguine in m̄ **Et** sustulit vn̄ angelus
 fortis lapidē q̄ molare magnū et misit
 in mari dicens **Hoc** impetu mittet ba
 bilon sicut alia dicit edicio sic impetu
 deicet babilon maḡ ciuitas scli p̄ per
 ratorū pondere et errore instabilimo
 le cōpat **In** circuitu impij ambulat
 que iure fluctibz vlcionis absorbetur
 quia crues ih̄tm fluctibz obpressit in
 fidelitatis cū sup flumina babilonis
 sedentes celestis syon absentia flerent
 Aut eni dñs auctores scandali tali pe
 na plectendos **Et** cetera quidē lapidi
 simulat sed stabili et firmo que tem
 pestatū supat incuisus potest mola
 eriam pro contricioe penaz intelliigi
Nam et beatus ignacius fert̄ dixisse
 passiū instrumentū dei sū bestiaz den
 tibz molar ut parus mūdus efficiat
Vox citharedaz et musicoz et tibia

canentium et tuba non audiet in ea amplius. De illis quoque sensibus sonu distulcerat que nunc inter alia de mundo dicit auferri. Ac si diceret. quod visu pulchrum auditu canorum tactu placidum odoritu suauiter gustu delectabile de seculo transiit est. Et omnis artifex omnis artis non inueniet in ea amplius. Omnia inquit que ad usum ut iocunditate huius vite pertinent tolluntur ab impijs. Et adiecit causam dicens. Quis meritaris tui erant principes terre. id est quod in vita tua precepisti bona. et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inuentus est et omnes qui interferti sunt de terra. Numquid eadem ciuitas occidit apostolos et prophetas aut omnes martyres. Sed hec est ciuitas quam caym fratris sui sanguine fundauit et uocauit nomen filij sui enoch id est posteritatis sue omnis. Nam septem generationes desepse sunt caym in eadem ciuitatis edificium fundit omnis sanguis iustus a sanguine abel iusti usque ad sanguinem zacharie id est ipsi et sacerdotis.

Post hec audiui uocem magnam tubarum multarum dicentium allia. laus et gloria et uirtus deo nostro. Hec nunc ex parte dicit ecclesia tunc autem profecte. cum discessio facta fuerit et cum aperius uindicta que corrumpit terram in prosperitate sua et uindicta uel sanguine seruoꝝ suorum de manu eius. Duo meretricis facta commemorat quod se uideret malis corrumpit et bonos profecuta sit quibus duobus cuncta reorum prauorum crimina comprehendit. Et iterum dixerunt allia. Ecclesia dum super iudicium eius indefinenter effectu collaudat allia cum dicit laudate dominum. Denique psalmi qui principium habent. laudate dominum apud hebreos ab allia incipiunt. Et finis eius ascendit in secula sanctorum. Ascendit dixit non ascendit. Sempiternam autem in perditionem vadit babilon etiam cremat in prete sicut iherosolimam transiit in paradysum.

domino manifestante in paupere et diuice. Et viginti quatuor seniores ceciderunt et quatuor animalia adorauerunt deum. Non labioꝝ tantum officio. sed summe dulcedine deuotionis ecclesia dominum uenerat. Dicentes amen allia. Hec uerba cum interpretari queant. nam in fide sue ueritatem et laudem domini ut dixi transierunt. propter reuerentiam tamen scitatis. prime illius lingue seruat auctoritas. Nam et allia dominicus diebus totorum quinquagesime tunc propter spiritum resurrectionis que in domino est laude futura continue canit in ecclesia. Et uox de throno exiit dicens laudem dicite deo nostro omnes sancti eius et qui tunc tunc deum pusilli et magni. Cum hoc imperat faciendum et memorat factum approbatam suorum laudem indicat electorum. Pusilli inquit et magni. quia per paruitas non nocet in genu eius cor et lingua domini laude repleta est. Et audiui uocem quasi tube magne et quasi uocem aquarum multarum et sicut uocem tonitruum magnorum dicentium allia. quomodo regnabit dominus deus noster opere magna uox canentium. magna cordis est deuotio que multiplici repetitu laudis et tuina impioꝝ et gloriam domini suorum concelebrat eternam. Et demum gloriam eius quia uenerunt nuptie agni superbie sunt agni cum ecclesia domino in thalomo regni celestis sociabitur. Et uxor eius sperabit se operibus iusticie semper iustitudo spirituali se conuincio et pherem regno digna exhibebit. Potest et iuxta euangelij parabolam accipi quod uirgines suas ornare lampades id est sua seculi opera numerat per quibus eterna per se beatitudine expectant. Et datus est illi ut cooperaret se bisso splendente candido. Datus est illi factis suis indui quo contra impij qui iuxta ysaiam telas aurum nec texerunt. Non operientur operibus suis.

Opera enim illorum opera inutilia **Et** dicit michi **Scribe** beati qui ad cenam agni nuptiarum vocati sunt. quia nimirum in fine diei communium cena est. **Qui** ergo finito presentis vite tempore ad perfectionem superne contemplationis uenerunt perfecti ad cenam agni uocantur. **Hec** uerba uera dei sunt. id est ueraciter euident que futura predicta. **Uide** ne feceris conseruius tuus sum et fructum tuorum. **Supra** dixerat ego sum primus et nouissimus. **Ostendit** ergo angelum missum esse in figuram domini et ecclesie. **Nam** et in fine dicit ego ihesus missi angelum meum testificare uobis hoc in ecclesiis habentium testimonium ihesu. **Postquam** dominus ihesus hominem assumptum super celos eleuauit angelus ab homine timuit adorari super se uidelicet adorans hominem deum quod ante incarnationem domini ab hominibus factum et nequaquam ab angelis prohibita esse legitur. **Testimonium** ihesu est spiritus prophetie. **Quicquid** enim spiritus prophetie dicit testimonium ihesu est. qui habet testimonium a lege et prophetis. **Ne** me ergo inquit pro deo adores. cum illi ergo uirtutibus testimonium prohibere uenerim. **Hactenus** de ruina babilonis. ab hinc de gloria ipsius futura. **Et** uidi celum apertum. et equus albus et qui sedebat super eum uocabatur fidelis et uerax. **Domine** qui est uia ueritas et uita et cui per prophetam dicitur quomodo fecisti mirabilia. cogitationes antiquas fideles amen ad debellandas neceas potestates candidi corporis id est in maculati consendit sedem. **Et** iusticiam iudicat et pugnat. **Iudicat** ut rex sanctorum pugnat quia in suis membris semper compassus dimicat. **Oculi** autem eius sicut flamma ignis. **Oculos** domini aliqui precepta dicit aliqui spiritum. **Lucerna** inquit pedibus meis uerbum tuum domine. et de spiritu igne uenit mitte in terram. **Et** in capite eius dyademata multa. **In** quo faciem uirtutem in ipso multitudo sanctorum coronarum dicitur habere decorem. **Habens** nomen septem quod nemo

nouit nisi ipse. **Nisi** ipse autem quia in illo est omnis ecclesia. uerbi enim dei perfecta cognicio illis manifestat. qui corpus christi et membra esse meruerunt. **Eodem** modo et dominus ait. **Nemo** ascendit in celum nisi qui de celo descendit filius hominis qui est in celo. **Et** uictus erat ueste aspersa sanguine uestis christi pro locis intelligi debet. **Hic** ergo uidet ipsam opus indicare passionis ut in equo albo natiuitas intortrupta. in ueste sanguinolenta mors ingena defugiet. **Et** uocabatur nomen eius uerbum dei. quia idem qui homo passus ad tempus apparuit. erat in principio deus apud deum. **Uerbum** enim dicitur quia nihil in substantia sua nature uisibile ut corporeum est ut quia per eum omnia condidit per eum ad integrum noticia nature sibi tantum ut superius ait. et patri cognita est. **Pax** enim dei exsuperat omnem sensum. id est ea pax qua deus ipse sibi paratus est. omni creature siue humane siue etiam angelice transcendit intellectu. **Sapientie** enim eius non est numerus. **Nam** quod dicitur et cui uoluit filius reuelare. id est filium et patrem nouit. ad modum creature respicit. **Et** exertit qui sunt in celo sequebantur eum in equis albis. id est ecclesia in corporibus candidis imitabat eum que propter agone certaminis siue iure nomen accepit accepit exertit. **Uestitus** byssino albo nudo. quod ipse superius exposuit iustificatores et sanctorum iuxta quod psalmus ait. **Sacerdotes** induant iusticiam. **Et** de ore ipsius prodeit gladius acutus sic et ysaias exposuit. **Et** posuit inquit os meum quasi gladium acutum. **Et** aplos. **Et** gladium spiritus quod est uerbum dei. **Et** ipse calcet torcular furoris ire dei omnipotentis. **Calcet** enim nunc quoque donec extrinsecus ciuitate calcet. **Et** habet in uestimento et in femore suo scriptum rex regum et dominus dominarum. **Hoc** est nomen quod nemo sanctorum cognoscet. ecclesia autem non atramentum. sed spiritus dei uiui in tabulis scribarum cordis inscribitur. **Femore** enim posteritas seminis dei signatur. **Unde** et abraham ne posteritas eius alienigenis misceret in se seruauit

suū tertū femur adhibuit de quo
apls tamq̄ mortuus fr̄ semen suscitās
ait In uestimento etiam idem nome
describit̄ quia mysterio natiuitatis sue
passionis illi nobis maestas regnūq̄
aperit̄ Et ponit i sequentibz quid h̄
habitus regis et exitus significet
labore uidelicet nouissimi rei tamis
et glam regni sequentis Et uidi unū
angelū stantē in sole ⁊ clamauit uo
te magna id ē predicacione i ecclia
que quantomagis finitit̄ tanto luēt
clarius ⁊ liberius intonat. Dicens oibz
nubz que uolant p̄ mediū celi Aues
appellat fr̄os in celesti uita degentes
Vnicūq̄ enī fuit corpus illuc congre
gabūt aq̄ule quos i unū corpus re
digeris dixerunt aq̄ulam uolantē i me
dio celi Venite congregamini ad cenā
magnā dei ut manducetis carnes regū
Venite inq̄t qui esuritis et sititis ius
ticiam ad epulas regni uenturi ubi
sup̄beoz furore represso diuine iusticie
luce faciemū Et carnes equoz ⁊ seden
tū i ipsis Hos reor equites illos cē
quos i ap̄one sigilloz contra equum
dei albū uenisse deserperunt Et uidi best
tiam et reges terre et exitus eoz co
gregatos ad faciendū bellū Cetera illa
quo pat̄a sit exponit diabolo scilz ecclias
impugnante sed uicto. Uini missi sūt h̄j
duo i stagnū ignis ardentis et sulphu
ris et ceteri occisi sūt in gladio seden
tis sup̄ equū. Videt̄ significare diabolu
et antixpm̄ tanto maiori quā ceteros
hoies ut demones pena plecteridos quā
to grauius ē uiuentem flāmis cōcrema
ri sulphuris quā cito mortuū ictu gla
dij trucidari nisi forte p̄corruptam in
eos diuinā significat aduisione qui enī
nō crediderit iam iudicatus est. Sine
antixpm̄ p̄fendo p̄phetam dictū siue he
reticos intelligas nullus enī mortalū
durius peccat hereticis qui xpm̄ postq̄
cognouerūt negunt Et om̄s aues satu
rate sūt de carnibz eoz. Nunc letabit̄

ustus cū uidet̄ uindictam impioz quā
to tūc amplius cū ipsi iudici p̄is in fr̄i
co sp̄t̄ efficit̄. Possūt aues etiā inuidi
sp̄t̄ intelligi qui de suoz interitu facient̄
Hanc etiā tyronius sic exponit. Om̄i
tpe comedit ecclia carnes inimicorū
suoz donec comedit̄ ab eis faciat̄
at in resurrectione de eoz carnali ope
uindicta

Et uidi angelū descendente
de celo habentem clauem abyssi
et cathenam magnā i manu sua
recapitulans ab origine plenus expo
nit quomō sup̄ dixit bestia quā uidi
fuit et nō est et ascensum est de abyssō
et in interitū ibit̄. Dns ergo p̄terita
p̄ditus potestate descendit i carnem
cū p̄ncipe mundi bella gesturus atq̄ illo
ligato uasa ei⁹ erepturus Et appache
dit draconē serpente antiquum qui ē
diabolus et sathanas. Diabolus dorsū
fluens inēpitat̄. grec̄ at̄ d̄ crimina
tor. Satan aduersarius siue p̄uaricator
Draco ergo p̄t̄ nocendi maliciā. Ser
pens p̄t̄ fallendi astuciam notat̄. Et
ligauit eū p̄ annos mille id ē ei⁹ po
tentiā a seducendis hoibz qui liberam
di fuerant colubens restenauit. quia
si totā vim ut fr̄uide p̄mitteret̄. cō
in tam longo tpe plurimos infirmoz
dederet. Nulle annos dixit partem
id ē reliquias mille annoz. sexte diei
in qua natus ē saluator d̄ns ⁊ pass⁹
Et misit eū i abyssū. In corda utiq̄ ppli
p̄secutoris nō quia ibi diabolus ante nō
erat sed quia exclusus a creditibz am
plius cepit possidere qui nō solū alienat̄
a deo uerū etiam ḡnris odiat̄ seruientes
deo qd̄ et d̄ns uisibilis ostendit̄ cū cū
de hoibz i porcos excluderet. Et clausit̄
et signauit sup̄ eū ne seducat amplius
gentes. Interdixit et uelut regali sig
nato narulo p̄clusit̄ ne seducant̄ gen
tes sed que i uitam destināt̄ sūt quos
antea seducebat ne deo reconciliarent̄
Post hec optet illū solui modico tpe

Tunc soluet ut scs augustinus ait qd
 et breue temp⁹ erit Nam tribus semis
 annis totis suis viribz sentur Et ta
 les erit cu quibz belligerandu est ut
 vinci tanto eius impetu insidioso no pos
 sunt Si at nung solueret min⁹ appare
 ret ei maligna potencia min⁹ scie cum
 tatis fidelissima paciencia pbaret min⁹
 deniqz pssiceret quia malo ei tam bn
 vsus fuit omnipotens deus Et vidi se
 des z sederut sup illas et iudiciu datu
 est illis Quid in istis mille annis qu
 bus diabolus ligatus est agat⁹ indicat
 Ecclia em que sedebit i xpo sup xij
 thronos ad iudicandu iam sedet iudi
 cans que a suo rege meruit audire
 quicunqz alligaueris sup terram erit
 ligata et in celo Et aue decollatoru
 ppe testimoniu ihu et ppe verbu dei
 Subaudi⁹ qd post hinc dicturus est Reg
 nauerit cu xpo mille annis Regnat
 itaqz xpc ut z viuoz et mortuoz domi
 net Sed ides martiru tantu maas con
 memorauit quia ipsi precipue regnant
 post morte qui vsqz ad morte p verita
 te certauerut Qd uero sequit⁹ Et q
 no adorauerut bestiam neqz ymagie
 ei⁹ et vixerut et regnauerut cu xpo
 mille annis Simul de viuis et mortuis
 debem⁹ accipe qui siue adhuc in ista mor
 tali carne viuentes siue defuncti regnat
 cu xpo iam nuc modo quoda tempore
 huc congruo p totu hoc intualu qd
 nuc mille significat annoz Ceteri mor
 tuoz no vixerut donec consument⁹ mille
 anni Quicunqz toto isto tpe quo agit⁹
 prima resurrectio id e aiay no audierit
 vocem filij dei nec ad vitam de morte
 transierit pfecto i scda resurrectioe q
 rarius e in scdam morte traserut id e
 in etna to tormenta cu ipsa carne h
 est inqt resurrectio prima vtiqz re
 surgim⁹ p baptisnu sicut apls dicit

Si consurrexistis cu xpo que sussum sut
 querite Sicut em prima mors in hac
 est vita p petra cu aia que permouit
 ipsa moriet Ita et pa resurrectio i hac
 est vita p remissione peccatoz Deatus
 et scs qui habet partem i resurrectioe
 prima id e qui seruaueit qd renatus
 est Sed erit scs dei et xpi alia edi
 cio habet sacerdotes dei z xpi pro at
 de solis episcopis et pbzis dictu e qui
 ppe uocant⁹ i ecclia sacerdotes sed sicut
 omis dicunt xpi ppe mysticu crisma sic
 omis sacerdotes quo membra sum⁹ vni⁹
 sacerdotis de quibz apls petrus plebs
 inqt scia regale sacerdotiu Et regnabit
 cu xpo mille annis Petulit sps cu hoc
 scriberet regnaturu eccliam mille an
 nos id e ad fine mundi vnde no possit
 dubitari de ppetuo em regno maifestu
 est Et cu consumati fuerit mille anni
 soluet Sathanas de carcere suo Et con
 sumatos dixit a toto ptem Nam sic
 soluet⁹ ut suspint annu tres et menses
 sex nouissimi certaminis sed pzet huc
 tropum recte di finitu temp⁹ Do em
 computande sut tran exage reliquie
 cu septingenti et qd deus voluit anni
 hora ab apls appellati sut Et exilbit
 et seduet gentes que sut sup quatuor
 angulos terre gog et magog et con
 gregabit eos in pliu Ad hoc tuc sedu
 ret ut in hoc prelu congreget na antea
 modis quibz poterat p mala mita z va
 ria seducebat Exilbit em dictu est in
 apertam pseruone de latebris erupet
 odioz Porro gog z magog at a pte
 totu significat ut iuxta interpretacione no
 minu que tecti et de tecto dicunt occul
 tos et aptos iudicant hostes Et tecti
 em ipsi sut qz i eis nuc claudit⁹ z nuc
 tegit inimicus et de tecto ipsi erit
 quando in aptu odii erupturi sut Et

no

ascenderunt super latitudinem terre et circum-
cruerunt castra sancta et civitatem dilectam
Non utique ad unum locum uenisse ut ven-
turi esse significati sunt quasi uno aliquo
loco coartanda sit dilecta civitas id est
ecclesia quia potius nomine latitudinis ter-
re in omnibus tunc gentibus persequenda et nec
malicia sua desertum uocabulo maluit
intimare castrorum Et descendit ignis a
deo de celo et deuorauit eos. Non ex
tremum putandum est id esse supplicium sed
ignis potius inuidentie quo cruciabitur
aduersitas de firmitate sancta. Firmamen-
tum est enim celum. Hic est ignis qui exiit ex
ore testium dei et deuorauit inimicos eorum.
Nam nouissimo die non suppletur ignis sed
congregatos ante se et iudicatos mittet
in ignem eternum de quo et hic subditur
Et diabolus qui seducebat eos missus est in
stragulum ignis et sulphuris ubi et bestia
et pseudo propheta id est diabolus ultimo
iudicio in ignem mittetur eternum ubi et oves
quos permisit id est maxima pars impie ciuitatis
Bestia quippe pro locis accipienda est
nunc diabolus nunc antichristus nunc ipsa ciuitas
impia. Potest autem ignis nomine de celo des-
cendentis et iam repentinus impiorum in-
teritibus designari cum dominus adueniens inter-
ficiet antichristum spiritu oris sui. Exponit la-
cinius quomodo iudicante christo diabolus cum
suis sit missus in ignem. Et uidi thronum
magnum candidum et sedentem super eum a cuius
asperum fugit terra et celum. Et cum se dixit
in throno uidisse sedentem a cuius aspectu
fugit terra et celum. Peracto quippe iu-
dicio esse desinit celum et terra cum inci-
pit esse celum et terra noua mutatione
saluetur rerum non omnimodo interitura. Per-
terit enim figuram huius mundi. Non dixit et
substantia eadem namque et melius com-
menda esse creditur. Et uidi mortuos mag-
nos et pusillos stantes in conspectu throni.
Cum enim sederit filius hominis in sede maiesta-
tis sue tunc congregabuntur ante eum omnes

gentes. Et libri aperti sunt et alius
liber apertus est qui est uita. Alia edicio
habet qui est uita. Vniuersumque librorum ex-
go aptos testamenta dei dicit secundum uerum
quod testamentum iudicabit mundum. Librum uita
uniuersumque memoria dicit gestorum nostrorum.
Non quod librum habeat commemoratorum
occultorum ~~cognitorum~~ cognitorum. Et iudicati
sunt mortui ex his que scripta sunt in libris
secundum opera ipsorum id est ex testamentis iu-
dicati sunt secundum quod ex eis fecerunt. Possunt
etiam libri facta uistorum intelligi quorum
dam ex comparatione repleti dampnantur quasi
in expansione librorum legitur bonum quod agere
ipsi noluerunt. Et dedit mare mortuos
suos. **Hoc prouidulus** qui in eo erant et
mors et infernus dederunt mortuos suos. **H**
prouidulus prius factum est quod essent mor-
tuum iudicati ideo recapitulauit quod inter-
miserat et exequitur ordine dicens. Et
iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum.
Significat autem corpa de terra et quas
de suis locis esse congregandas. Bonas
autem mortis nomine que tantummodo solutione
carnis non autem et pena perpesse sunt ma-
las autem inferni uocabulo designat. Porro
et ad litteram accipi corpa omnia etiam
que fluctus absorbit ut belua deuorauit
et resurrectura. **Q**uod tyronius sic
exponit. Gentes quas hic inueniet ui-
uas ipse sunt mortui maris. Et mors et
infernus dederunt mortuos suos. Ipse sunt
gentes sepulte. **C**um autem dixisset et iudica-
ti sunt singuli secundum opera ipsorum breuiter
subiecit quomodo et mors et infernus missi
sunt in stragulum ignis. Diabolus dicit et suos
que super in equo pallido sedentem infernum
sequebat. Repetit enim quod euidentius per
occupando iam dixerat. Et diabolus qui
seducebat eos missus est in stragulum ignis et
sulphuris. **Q**uod uero ibi obscurius ad-
mouerat quo et bestia et pseudo propheta
hic apertus edisserat. Et qui non est in-
dicatus a deo uiuus. **V**nde multi peccatores

dicere vident vident qui sup libros ap-
 tos conscripserunt singulorum et opera patefac-
 ta mēpant libru at uite p̄senciam dei
 que falli nō p̄t de illis quibz eterna da-
 bit vita in quo sūt scripti id ē ante p̄rog-
 niti s̄mto iudicio quo malos vidit damp-
 nandos restat ut etiā de bonis dicat Ca.)

Et vidi celū novū et terrā X
 nona primū cū celū et p̄mā ter-
 ra abire. Ito fiet ordine qd sup
 rius portupando iam dixit iudisse se sup
 thronū sedente cū a facie fugit celū et
 terra iudicatis iudicet impijs tūc figū
 hui mundi supnoz ignū conflagratione
 preterbit ut celo et terra i melius cō-
 mutatis in coruptione et immortalitate s̄mā
 corpora congrua utriusqz cōmutacionis q̄
 qualitate conueniat Sed at ait Et ma-
 re iam nō ē. Vtrū magis illo ardore sic-
 ret an et ipsū uertat in melius nō fa-
 cile dixerim. Celū quippe novū et terrā
 novā nō at et mare novū futū legim
 nisi forte ut asolet p̄phetica locutio p̄ri-
 is verbis translata miserī turbulentiā
 hui s̄mā uitam que tūc cessabit maris
 noie figurabit Et vidi ciuitatē s̄mā
 iherlm novā descendente de celo a deo
 paratā De celo descendē ista ciuitas
 dī quo celestis ē grā qua deus eam
 fecit compositā Sicut sponsam ornata
 viro suo Et enī altera iherlm que nō
 viro suo ornat sed adultero Ecce taber-
 naculū dei cū hoibz et habitabit cū eis
 Ipse deus est electis eterne beatitudis
 premiū qd ab eo possessi possidebūt inet-
 nū Et absterget deus omne lacrimā ab
 oculis eoz Tanta illi ciuitatis et tam
 celsa de dei munere claritas apparebit
 ut nulla remaneant uestigia uetustatis
 quando quidem et corpora celestis incorrup-
 tio sublimabit et mentes eterne regis
 pasret intuitus Et mors ultra nō est
 neqz luctus neqz clamor neqz dolor est
 ultra q̄ p̄a abierūt P̄dixerat enī morte
 i stagna ignis missam nā etiā sic eade
 sententia p̄t intelligi ut s̄mā ciuitate

novissimo iudicio glorificata. dolor luctus
 et mortalitas tantū in gehenna remaneant
 Et dicit michi Scribe quia hec uerba fi-
 delissima sūt et uera. Et dixit michi fac-
 tū ē. Hec credi oportet nō exponi pre-
 sertim quia sic dicit factū ē de p̄teritis
 ut dubitue q̄ quē nō s̄inat de futū Ego
 sū et cō mīcū et finis. Sicut in iudicio
 libri osce testatus ē ita hoc tertio oport-
 tuit repeti. ut neqz ante cū deus sicut
 ysaias dicit neqz post eū credat alius Et
 quia de fine mundi sermo est potest ipse
 s̄mā consumator qui creator ē dictus intel-
 ligi Ego scienti dabo de fonte aque uite
 gratis De hoc fonte uiuat nūc creden-
 tes in uia quem uincētibz ubertim hau-
 riendū prebet in patria. Veni utriusqz autē
 gratis Gracia at dei uita eterna i xpo
 ihu dno mō. et de plenitudine ei nos
 omēs accepim grām p̄ grā Timidis at et
 incredulis et excretis. Blandis semp ad
 cautelam insinuandū austerā p̄misret
 Sic et psalm⁹ centesim⁹ quadragesimus
 quartus. cū grām misericordiā dñi habū-
 dant intinaret repente districtū eius
 iudiciū infert dicens Custodit dñs omēs
 diligentes se et omēs peccatores dissipet
 Timidos at cōiugit incredulis. quia ille
 timet experiri piculū certaminis qui dubi-
 tat de premio uincētis Et uenit unus
 de septem angelis habentibz fialas plenas
 septem plagis nouissimis. P̄dicatores idem
 qui plagam septenariam id ē uniuersalem ir-
 rogant impijs. ecclie quoqz futū gaudia
 pandit. Veni ostendā tibi sponsam uxorē
 agni Sponsam et uxorē dicit eccliam que
 immaculata p̄manens. spiritales semp deo
 filios generat ut q̄ nūc deo desponsata tūc
 immortales est p̄ducenda ad nuptias Et
 susculit me i spū in montē magnum et altū
 et ostendit michi ciuitatē s̄mā iherlm
 Post ruina babilonis ciuitas s̄mā que sp̄o
 sa est agni sup montē posita uidet La-
 pis enī p̄cursus de monte sine maribz cō-
 minuit simulacrū glē mudane et creuit

i monte magnū orbemq; impleuit vniu-
sum **A**scendit de celo habentē cla-
ritatem dei **T**unc enī amplius decorā
videt quando p̄ sp̄m̄ quo eius sponsus
credit conceptus et genit⁹ imagine
plene meruit portare celestem lūmē
cū simile lapide precioso **L**apis preciosus
xp̄s ē qui ait claritatem quā dedisti
mihi dedi eis **T**amq; lapidis iaspidis
sicut cristallū **I**aspidi pro candore vir-
tutū cristallo pro interne mentis puri-
tate et fidei nō ficte **E**t habebat
muru magnū et altū id ē inexpugna-
bile fidei spei caritatisq; fundamentū
p̄t et ipse dñs eccliam vniūq; p̄tegens
murus magn⁹ intelligi de quo ysaias
ait **N**on est in ea murus et antenu-
rale id ē dñi p̄tectio et intercessio scōz
qui iter faciūt ei docendo ad corda
credentiū **H**abens portas xii hec por-
te apli sūt qui suo ut scripto ut opere
cunctis primordialit⁹ gentib; ecclie pan-
dūt introitū **E**t in portis angelos xii
doctores scilicet aploz vestigia fidei
verborū misterio sequentes **E**t noīa
septa que sūt noīa xii filioz isrl̄ memo-
riam veterū patrū significat p̄dicatoz
cordib; insitam vnde et pontifex tab-
naculū ingressus memoriale patrū in
rationali pectore ferre iubet **A**b ori-
ente porte tres ab aquilone porte
tres ab austro porte tres et ab occi-
su porte tres **H**ac tam sollerti reor
descriptioe portaz duodenarij numeri
uolūt indicāe mysteriū quo id circo
ut summa aploz at ecclie sit figurata
p̄fectio quia p̄ eam orbi quadrato
sc̄e trinitatis erat fides intinanda **E**t
murus ciuitatis habens fundamenta xii
et in ipis noīa xii aploz et agni **E**t
sūt porte h̄ fundamenta qd̄ ciuitas h̄
murus **P**ossūt at et patriarche fun-
damentoz uocabulo designari qui noīa
in se aploz id ē figuram tenuerūt
Pillos enī ē fundata h̄ ciuitas quīs

p̄ aplos quasi p̄ portas latius sit cre-
dituris ap̄ta nationib; **E**t notandū fun-
damenta enī pluralit⁹ dicant⁹ doctores
ut virtutes ecclie cū uero singulariter
ipsū significāe dñm qui ē fundamentū
fundamentoz **E**t qui loquebat⁹ merit⁹
habebat mensuram harundinam au-
ream **X**p̄s qui ē sapientia dei attinges
a fine usq; ad finem fortit⁹ et dispones
oīa suauit⁹ **S**icut merit⁹ ciuitate qua
omīa in numero et mensura et pondere
constituitur vniūq; fidelū spiritalū
distribuit dona gratiaz **P**ossūt et ecclie
sic doctores corpe fragiles mente ce-
lestes intelligi merita sollerter ex-
aminantes singuloz **E**t ciuitas i qua
dro posita est **I**ditio ciuitas i qua
dro posita ē omī p̄te equali dicitur
dimensioe locata quia nulla sūt ineq̄-
litate notari **P**fecti enī sc̄dm aplin-
est idem saxe pacem habere uere et
in soliditate quadra subsiste **E**t mens-
est ciuitate p̄ stadia xii id ē eccliam
fide factisq; conspexit ut donauit eē
p̄fectam **Q**uatuor enī principalū per-
fectio virtutū fide sc̄e trinitatis subli-
mata quasi nūo duodenarij dignitate
componit ecclie **L**ongitudo et latitudo
et altitudo eius equalia sūt **H**ec est
illa soliditas ueritatis inuicta qua
ecclia longitudine fidei latitudine cari-
tatis altitudine spei subnexa circūfer-
ri nō sinit⁹ oī uento doctrine quaz si
vna nunq; habuicit **P**fecta ecclie stabi-
litas nō est **E**t mensus ē muros eius
centū quadraginta quatuor cubitoz
Hec summa quadraturam duodenarij
numeri continet **D**uodices enī duo-
deni et xliiii^{or} significant stabilita-
tem ciuitatis sc̄e p̄fectam **M**ensura
hoīs que ē angeli ex hoīb; enī conq̄-
sita constat ecclia et xp̄i p̄missionib;
sublimata equalitate sperat angeloz
Quantū at ad litteram significat sibi

angelū in hoīs apparuisse figurā **Et**
 erat structura muri ex lapide iaspide
Hor ē qđ apls petrus hortat et uos
 tamq̄ lapides uiui supēdificamini do-
 mos spiritales. **Ipsa** uero ciuitas au-
 ro mundo similis uitro mundo **Ecclia**
 auro figurat̄ que in candelabris
 aureis et fialis pp̄t sapientie cultū
 sepe cognita desebit. **Utrū** at̄ ad
 fidem retulit ueri quā qđ foris vi-
 det̄ h̄ ē et intus et nichil simulatū
 est et nō p̄ficiū i scis ecclie. **Et**
 ad illud tempus refert̄ quo sibi
 inuicem cogitationes in alterutra
 p̄ficiat̄ declarant̄. **Fundamenta**
 muri ciuitatis oī lapide p̄ioso orna-
 ta. **Variorū** noībz lapidū ut species vir-
 tutū ut ordo ut diuītas indicat̄ quibz
 tota iher̄m celestis extruit̄. **Difficile**
 est enī singulos cunctis florē virtu-
 tū. **Deniqz** cū ysaias eusdē ornatū
 desberet ciuitatis dicens ecce ego
 stona p̄ ordinē lapide tuos. et fun-
 dabo te in saphiris. **Statim** qđ expo-
 nens subiecit vniūsoz filios tuos doc-
 tos a dño. **Fundamentū** s̄mū iaspis.
Iaspidū mltā sūt genera. Alius enī
 viridis coloris et tinctus qđ floribz
 apparet. alius smaragdi habens simi-
 litudinē qđ crassi coloris quo oīa fan-
 tasmata fugari autumant. **Alius** niue
 et spuma marmozū fluctūū qđ mixto
 cruore obrutilans. **Per** iaspide ergo
 fidei viror in marrescibilis indicat̄ qđ
 dñre passionis s̄amento p̄ vnam bap-
 tismi uniat̄. atqz p̄ omē spiritualū flo-
 res gr̄az flores p̄ficiētibz meritis
 instruit̄. **Hanc** enī qui habuēt uanos
 tumores fugat. monente h̄to petro aplō.
 adūsarius noster diabolus tamq̄ leo
 rugiens circuit querens quē deuoret
 cui resiste fortis i fide. **Et** p̄t cū spō-
 sa dicere dilecty meus candidus et ru-

birundus vnde merito ex hoc lapide et
 hic structura muri. et apud ysaiam p̄
 pugnacula eusdē ciuitatis muniant̄
 parit̄ et ornant̄. **Sed** saphirū h̄mo
 quū lapidis colorem parit̄ et s̄amen-
 tū moyses exposuit cū dei habitū des-
 criberet dicens. **Sub** pedibz ei⁹ qđ op⁹
 lapidis saphiri. et qđ celū cū seremon
 est. **Ezechiel** quoz dicit qđ locus i quo
 thron⁹ dei sit saphiri habeat similitudi-
 nē. et glā dñi i hoc colore consistat. **Et**
Qu portat ymaginē celestis ut qu-
 talis ē cū apto possit dicē. **Nostra** at̄
 cōsacio in celis ē. qui radis p̄ussus
 solis ardorē ex se fulgoreqz emittit.
 quia celestibz semp̄ intentus scōz ani-
 mus diuini luminis cotidie radis ino-
 uat̄. conpunctior quodāmo atqz arden-
 tior etna p̄quirit. alijsqz inquirenda
 p̄suadet. **Nam** qđ i mari rubro repe-
 riri dicit̄. significat̄ p̄ dñi passionē et
 sacri baptismatis lauacrū mentes mox
 talū ad p̄sumenda celestia sublimitē
 erigi. **Tertius** calcedonius. **Calcedo-**
 nius qđ ignis lucerne pallenti specie re-
 tinet. et habet fulgorē sub diuo non
 in domo qua demonstrant̄. h̄m qui ce-
 lesti desiderio subnixi hoībz tantū la-
 tent. et qđ in abscondito ieiunū elemo-
 sinā. p̄cesqz suas agūt. **Sed** cū ut doc-
 trine ut alijs scōz vsibus inseruituri
 ad publicū p̄cedere iubent̄. mox quid
 fulgoris intus gesserint ostendūt. **Nā**
 qđ scultori scultori resistere. radij
 at̄ solis ictus at̄ digitorū attriti si ex-
 candeat paleas ad se r̄pe dicit̄. talibz
 merito congruit. qui a nullo suā for-
 titudinē vinci p̄mittentes ipsi potius
 fragiliores quosqz i sui luminis ardorisqz
 iura cōiūgūt. **De** quoz vno dicit̄ ille
 erat lucerna ardens et lucens. **Ardes**
 videlicet amore. lucens sermone. **lūmē**

virtutū suā interne caritatis oleo
ne deficiat semp̄ renouat. Et qd̄ apud
nasamomos que ē ethiopic̄ p̄uincia
nasat̄. indicat eos sub ardenti feruore
dilectionis. fama tamē obscura q̄ migrā
nigrante cute sordere. **Quartus** sma
ragdus. **S**maragdus nime viriditatis
ē. adeo ut herbas virentes frondesq̄ ge
masq̄ superet om̄s indeficiens circa se
viriditate repressū aerem. qui mero
et uiridi p̄ficiat oleo quāuis natura im
buat. **Qu** ḡnā plurima. sed nobiliores
scythici. scdm̄ locū tenent bracciani ter
tū egypti. **S**ignificat at̄ n̄as fidei sp̄
uirentes. que quo magis adūitate se
soli qua frigora scythie designant̄ ad
temptant̄. eo amplius hereditatē in
marresibilem et et̄nā conseruatā i ce
lis et mente concup̄ sperando. ⁊ impiis
satagūt sparge p̄dicando. **Qu**e etiā
calice dn̄ice passionis et interne ping
uedine caritatis que p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ dat̄ ad
contemptū mūdi p̄ficiūt. **I**mo eiusdem
quoq̄ lapidis patria tellus pulcherri
ma ratione congruit. **T**ellus locuples
sed inhabitabilis. nā cū auro et gem
mis affluat gryphes tenent vniuersa
Alites ferocissimi at̄ potius fere volan
tes. **S**ūt etiā quadrupedes. et corpe
quidem leonibz. capite uero ⁊ alis aq̄i
lis similes. **A**rimassii cū h̄is dimicant
qui vno oculo in fronte fruunt̄ insignes.
ut accipiant hos lapides mira cupidita
te et feris rapientibz. ⁊ arimassios
custodientibz. **H**anc etiā terrā virtutū
thesauris habundantē adierat psalmis
ta cū dicebat. **E**re elongauit fugiens
et mansi i solitudine. id ē a mūdi illece
bris animū subtraxi. **I**n has contrarias
sibi bestias offenderit cū imperans ait
Muta fiant labia dolosa que loquit̄
adūsus iustū iniquitatē i supbia et con
temptu. **I**n hac quoq̄ gaza desiderabi
les inuenire se manifestat cū securus
aduiget̄ dicens. **T**erā magna multi

tudo dulcedinis tue dn̄e quā abscon
disti timentibz te usq̄ ad finē psalmi
Cont̄ huiusmodi alites semē diuini ver
bi nobis preripe anhelantes quoz
sc̄oz̄ inuigilant simplici ⁊ celeste desi
deriū intencioē q̄ vno oculo admiran
di ut geminā fidei ceterarūq̄ virtutū
inuestigat̄ et effodere queant. **Q**uo
etiā queq̄ virtus celsior ē eo pauciores
habet cultores grauioremq̄ abimū
dis spiritibz p̄seruacionē tollent qui
velut gryphes hortendi meritorū diler
tione dierctione terrestres sed supra
mentis altitudine volucres. diuicias spi
ritales nō sibi ad vsū posside sed hōibz
auferre indefesso labore decertant.
qua tante fidei sublimitas p̄ eua
gelū mūdo innotuit. **A**pte p̄r̄ quatuor
euangeliū libros quarto loco smaragdus
ponit̄. **Q**uintus sardonix. **H**ic ex onice
candore ex ardo rubore trahens ab
vtrorū sardonurū nomē accipit. **S**ūt at̄
genera ei⁹ plurima. **A**lius etiā terre
similitudine tenet. alius q̄ p̄ humanū
vnguē sanguis eritcat bircolor appa
ret. **A**lius tribz coloribz. subterius nigro
medio candido. sup̄ius niueo consp̄it.
tū compant̄ homines corpe passione
rubicundi sp̄ puritate candidi sed me
tis sibi met̄ hūilitate despecti. **C**ū aq̄lo
p̄stantes. et si exterior homo n̄ cor
pumpit̄. sed tamē interior renouat̄ de
die in diem. **E**t iterū nichil michi cō
suis sū sed nō i hoc iustificat̄ sū. **I**teq̄
psalmista. quāq̄ in ymagie dei ambu
let homo id ē de virtute mentis tranē
uane contēbat̄ id ē infirmitate cor nis
Que quomō et passio in corpe infir
mitate versat̄. qui etiā occidit corpe
aiam nō possit occidē. **E**t hūilitas de
eiusdem corpe fragilitate descondit
cū dicit̄. **I**n felix ego homo quos me li
berabit de corpe mortis hui⁹. **P**ecte

sardonyx quito fundamento inserit.
 Nam corpus nrm quoz sensibz sub
 sistere certū ē. **Sextus sardonius.**
 Sardonius qui ex integro sangui
 nei coloris ē martyriū glām signi
 ficat. de qua dr. **Preciosa** ē i cōspū
 dū mors scōz eius. merito sexto loco
 positus. quia dñs nr et sexta etate
 scilicet incarnatus ē. et sexta feria sit
 pro totius mudi salute crucifixus.
Septim' crysolitus. Crysolitus lapis
 quasi aurū fulget. scintillas habens
 ardentes cuius specie figurant' hñ qui
 intellū supne ueraz sapientie fulgē
 tes uerba exhortacōis in pximos ut
 etiā uirtutū signa qñ scintillas effun
 dit. quoz ut arator ait. mentibz
 instat amor. sermonibz estuat ardor
 qd solo spiritalis gracie numero ge
 rit. decemissime septimo fundamen
 to crysolitus ē. **Septiformi** enī sepe
 numero solet spū scī grā figurari.
 De quo sup dr. et a septem spiri
 tibz. qui i cōspū throni ei' sūt. Qui
 consensu consonat etiā hoc. qd eius
 dem lapidis gen' quoddā cerulei vi
 ridisqz coloris inuenit. vnde apud
 hebreos amarini coloris similitudinē
 thiaris appellat'. **Viror** quippe ad
 integritatē fidei. que inuicū sapien
 tie dr. aqua vero tropice ad spū
 scm ptinet. dño attestante qui ait
 Qui credit i me sicut scriptura di
 cit flumina de uentre ei' fluent
 aque uiue. hoc at dicit de spū que
 accepturi erant credentes in eum.
Octauus berillus. Berillus ē qñ cō
 sideres aquā solis fulgore prussam
 rubicundū ac decorū reddē colorem.
 sed nō fulget nisi in sexangulā for
 mā poliēdo figuret. repressu enī
 anguloz splendor illius acuit. signi
 ficat at homines ingenio quidem sa

gases. sed amplius supne gracie
 lumine resurgentes. Nam q' aqua
 sensus altitudinē designet. salens
 testis ē qui ait. **Aqua** p'funda uer
 ba ex ore uiri. Sed nō ē p'ferti ful
 goris. at humanita ut etiam diuina
 sapientia nisi operū quoz cōsūma
 rio subnectat. nā serario sepe nūo
 p'fectio designat. actionis maxie cū
 in hoc nūo mudi huius sit opus cōsū
 matū. quodqz tenentis manū adure
 re dicit. p'culdubio fouet quia qd
 qd scō uero coniūgit. ei nimirū ho
 ne cōsacōis igne recreat'. **Ronus**
topacius. Topacius lapis quantū
 inueniōe rarus. tantū meritis quā
 titate preciosus ē qui duos fert.
 habere colores. Vnū auri purissi
 mi. et alterū etherea claritate
 fulgentē pinguedine rosea uerecū
 da quoz puritas omniū gemarū
 supatis supnis preciosissimas cla
 ritates in aspectū suū singularit'
 puocans oculoꝝ cupidissimā uolū
 tatem. Quem si polire uelis obscu
 rat. si nature pprie relinquant ir
 radiat. **Hec** regibz ipsis fert' esse
 mirabilis. ut mē diuicias suas nich
 il se simile posside' cognoscant. cui'
 pulcherrima nature qualitas con
 templatiue uite decori dignissime
 compat'. **Hanc** enī reges scī quoz
 cor est in manu dei cunctis bonoz
 diuiciis vniūsqz uirtutum gemis
 merito preferūt. in eam maxie pu
 re sue mentis intuitū aciemqz di
 rigentes. **Tanto** ardentius celestis
 uite dulcedinē animo complectentes
 quanto psequentiū supne gracie
 fuerint splendore prussi. **Habent**
 ergo scī uiri aureū colorem. ex in
 terne flāmā caritatis. **Habent** et

etheream ex supra contempla-
 cione dulcedine qui sepe patris scilicet
 turbino uelut attritu lime ~~uilescant~~
 uilescit sic enim facile potest animus uno
 eodemque momento terrenis laboribus
 erumpis curis et doloribus agi et in
 illo celestis uite gaudio tranquille
 mentis statu intueri qui potius inge-
 mendo preclamat **Turbatus est inquit**
ens pre ira oculus meus int omnes in-
imicos meos. **Quid** uero in insula the-
 bayde que thopazion dicitur unde et ipse
 nomen accepit inueniri dicitur dupli-
 citer intelligendum est quia ille precipue
 id est egyptiorum regiones monachorum
 gregibus habundent et quicumque soli
 iusticie vicinius habitauerit ether
 ei nimirum humilis coloret. **Et** pulchre
 sicut in octauo ordine actiue uite per-
 fertio sic in nono speculatiue carita-
 tis gemma ponit. siue quia nouem
 ordines angelorum quorum uitam imitat
 in scriptura sancta reperiantur siue quia
 a perfecte beatitudinis denario uno tan-
 tum ut ita dicam gradu mortis abest
 cui summo desiderio propheta suspirans
 ait. **Deo** dilexi mandata tua super au-
 rum et topazion id est super omne preba-
 te actionis claritatem superque omnem
 que in hoc seculo fieri potest contemplati-
 ui gaudij sublimitatem dulcissimo
 mandatorum tuorum delectabar amore
 quorum primum ac maximum est. **Diliges**
dominum deum tuum ex toto corde tuo tota
anima tua tota uirtute. **Quod** non nisi
 in illo celestis regni culmine ad in-
 regnum perfecti posse certissimum est. **Dei**
Deum crisopassus. **Crisopassus** est
 uiridis aureeque commixtura quodam
 etiam purpureum uubar trahens aure-
 is interuenientibus guttis. **Nascitur**
autem in india qui sunt eos qui uiridi-
tate eterne patrie perfecte carita-
tis fulgore premerentes. ca etiam
reteris purpurea martyrij luce pa-
te faciunt. **Quoniam** in eo quod patrem

uitam despiciunt eternam gloriam preferunt
 domini in carne apparentis exempla sequuntur
 lam uelut in india est ipse solis ortum
 meritoz suorum fulgore ostendit. **Et** ut
 uelut sol in regno patris fulgere regi quod
 suo cui nunc comparantur tunc conregnare
 desiderantes expectant iure in decem
 loco sunt positi. **Per** denarium enim quo
 dicitur vinee cultores remunerantur eter-
 ni regis precipienda imago figuratur. ubi
 quod in nono gradu non poterat perfecta
 dilectione dei et proximi per omnia decalo-
 gus implebitur. **Vnderim** iacinctus
Iacinctus in ethiopia reperitur tenui
 leui colorem habens optimus qui nec
 rarus est nec densitate obtusus sed
 ex utroque temperamento luces et pu-
 rificatum suauiter florem trahit hinc autem
 non rutilat equaliter sed cum celi facie
 mutat. **Sereno** enim perspicuus atque
 gratus est. nubilo coram oculis eua-
 nescent atque marcescit. **Indicat** autem
 animas celesti semper intentioni deditas
 atque angelice quodammodo quantum mor-
 talibus fas est conuersationi propinquan-
 tes quibus omni custodia discretionis
 conseruare precipitur ne ut nimia sensus
 subtilitate callentes aliorum se que-
 rere et forciora se scrutari audeant
Gloria enim domini celare uerbum id est
 caute de deo ut homines christo philosopha-
 ri ne rursum desideria torpente ad in-
 firma fidei incicia atque elementa ex-
 ordio sermonum dei relabantur quoniam
 potius uia regia gradientes a dex-
 tris et a sinistris per arma iusticie
 tutati predeant aptaque temporibus obserua-
 cia cum celo faciem mutantibus suis in-
 spectatoribus dicant. **Sive** enim mente
 excedimus deo siue sobrii sumus uobis. **quod**
enim iacinctus nubilo circumdatus loquitur
Non angustamini in nobis angusta-
mini autem in uisceribus uestris. **Et** iterum
Nihil indicauit me scire int uos
 nisi christum ihesum et hunc crucifixum.

et q̄ in serena luce at̄ visus at̄
 Sapientiam at̄ loquim̄ int̄ p̄fectos
 Quodam̄ ametistus ametistus purpu-
 reus est p̄mixto violacio colore & q̄
 rose nitorem quasdamq̄ lenit̄ flānu-
 las fundens Sed et quiddā in purpu-
 ra illius nō ex toto igneū sed q̄ vi-
 nū rubens apparet Purpureus ergo
 decet celestis regni habitū. Roseus ve-
 ro atq̄ violaciū hūilē sc̄dā vererim
 dian̄ preciosamq̄ mortē designat. quoz̄
 videlicet mens p̄cipalē in summis eri-
 git̄ etiam tū exterius p̄peti abiecta
 tenuit̄. An̄i semp̄ inter aduersa
 memor p̄cepti. Nolite timere pusillus
 grex. quia cōplacuit patri uestro da-
 re uobis regnū. quibz̄ flamma cari-
 tatis nō ad se tantū inuicē sed ad ip-
 sos etiam p̄secutores spargentes po-
 sitis genibz̄ implorant. Dñe ne statu-
 as illis hoc p̄tīm. atq̄ int̄ calicē pas-
 sionis bibendū. illi potius vini q̄ le-
 tificat cor hoīs iugi recordaciōe de-
 ebriant. q̄ dñs se noīm tū discipul̄
 suis in regno patris bibiturū esse
 p̄misit. In iaspide ergo fidei uirtus
 In saphyro sp̄i celestis altitudo. In
 calcidoneo flāma caritatis interne
 figurat̄. In smaragdo at̄ eiusdē fidei
 fortis inter adūsa confessio. In sardo-
 nice sc̄dā int̄ uirtutes humilitas. In
 sardio. reuerendus martyru truoꝝ
 exprimit̄. In crysolito uero spirita-
 lis int̄ miracula predicatio. In beryllo
 p̄fecta p̄dicantiū opatio. In topazio
 corūdem ardens cōtemplatio monstra-
 t̄. Porro ī crysopasso beatoꝝ mar-
 tyru opus parit̄ et p̄miū. In iacint̄
 to doctoꝝ celestis ad alta subleuatio
 et p̄p̄ infirmos humilis ad hūana
 descensio. In ametisto celestis sp̄ reg-
 ni in humilū animo memoria desig-
 nat̄. Singuli q̄ lapides p̄ciosi singul̄

sūt fundamentis deputati. quia licz̄
 om̄s p̄fecti quibz̄ ciuitas dei nostri ī
 monte sc̄o ei ornat̄ atq̄ fundat̄ spi-
 ritualis gracie sint luce refulgentes
 Alij tamē p̄ sp̄m dat̄ sermo sapientie
 alij sermo sciencie. alij gracia sanita-
 tū. alij genera ~~linguā~~ linguarū
 Alteri fides ī eodem sp̄u. Cuius artifice
 et conditor deus qui est fundamen-
 tū fundamentoz̄. et pro nobis etiā
 pontifex fieri dignatus ē. ut p̄p̄ij
 sanguis hostia eiusdē merua erit ciui-
 tatis ablueret parit̄ atq̄ dedicaret
 Omnia quecuq̄ habet pater p̄pria pos-
 sidet. Unde ī pectore sumi pontificis
 idem lapides. et ipsi patriarchaz̄ no-
 mibz̄ inscripti iubebant̄ imponi ut pul-
 cherimo mysterio panderet̄. omnia
 karismata que singuli quibz̄ sc̄dā vi-
 titim et ex p̄te p̄cipiebant ī media-
 tore dei & hoīm homie ih̄u xpo. pari-
 ter et p̄fecte fuisse completa. Hec de
 lapidibz̄ p̄ciosis copiosius fortasse quā
 romaticū int̄pretandi gen̄ debeat vi-
 deor̄ exposuisse. Necessē enī erat
 eoz̄ naturas patriamq̄ diligēt̄ expo-
 ne. deinde sacmētū inuestigare. saltem
 sed et ordinē p̄sequi numerosq̄. quā-
 tū uero ad ipsam rei p̄funditatem
 p̄tinet. uideor̄ michi pauca & h̄ breuē
 strictimq̄ dixisse. Lectoremq̄ supplex
 obsecro. ut si recto me tramite vi-
 derit incesse gr̄as agat deo. sin
 uero secus quā uolebam euenisse
 deprehendit̄ errorī meo ueniā meū
 a dño deprecet̄. Sed h̄ hactenus vi-
 deam̄. Et xij porte xij margarite
 sūt p̄ singulas. Omnis gl̄a capitis re-
 fert̄ ad corpus. Et sicut lux uera q̄
 illuat om̄ne hoīm sc̄is donauit esse
 mūdi. sic et ipse cū sit margarita sin-
 gularis. quā negociator sapiens ven-
 ditis om̄ibz̄ emat. suos nichilomin̄

margaritay fulgori compat **E**t pla-
tea ciuitatis aurū mundū tamq̄ vitā
plucidū. **I**dem metallis plateas com-
ponit quibz ciuitatē iam dixit ador-
natam. **M**aleri enī vite lacioris et in-
ferioris sum⁹ i ecclia cincti virtutibz
et puritate mentis ⁊ radio fulgent
opis. **E**t templū nō vidi in ea dñs
enī omp̄ templū ill⁹ ē ⁊ agn⁹ quibz
inq̄t lapidibz ciuitatem dixerim ex-
tractam nō in edificis tamē materia
li significauit requiem eē scōz quoz ip-
se deus vnica domus et lux et requies
est. **E**t ciuitas nō eget sole neqz luna ut
lucant in ea quia nō lumē aut ele-
mentis regit ecclia. sed xps eterno so-
le deducit p̄ mundi tenebras. **P**am cla-
ritas dei illuminabit eam. ipso enī lu-
mine fruēt i patria. quo nūc regim⁹
gradientes in via eodem informati int̄
bona malaqz discernim⁹. quo tūc beati-
ficati sola que bona sūt cernim⁹. **E**t
ambulabūt gentes p̄ lumē ei⁹. **S**ignu-
ficat qd̄ idem ipse agn⁹ nūc sit peregrī-
nantibz via qui tūc ciuibz vita. **E**t
reges terre afferent gloriā suā
et honorē in illa. **R**eges hīc spirituales
dicit qui cunctas virtutū suāz diuici-
as ecclie conferant laudibz. **E**t porte
ei⁹ nō cludent p̄ diem. neqz enī non
est illuc. **L**umen agni p̄petuū immo ip-
sū pro lumē sempiterno in illa ciuita-
te sublato noctis tpe memorat futū.
Quā nō porte nō cludent. plenissīe
securitatis indicium ē. **N**on enī ibi iā
dicit vigilate et orate ne intretis i
temptationē sed potius uacate ⁊ vi-
dete quā ego sū dñs. **E**t afferent glo-
riā et honorē gentiū in eam eo qd̄
ex oibz sit gentibz congreganda. **N**ec
intrabit in eam aliquid conquinatū.
Ill⁹ tps describit eccliam quando iam
malis de medio segregatis soli cū xpo

boni regnabūt sed et nūc omēs i mund⁹
et mendax nō ē i ecclia nec videbit
lumē dei ciuitatis qui eam odit quia
tenebre excecauerūt oculos ei⁹.
Et ostendit michi flumiū aque
vive splendidū tamq̄ cristallū
procedente de sede dei ⁊ agni.
In flumiū vite ciuitatis medio meante
nō adhuc celebratio indit⁹ baptismi
sed fructus iam ill⁹ reuelabit sacra-
menti. **M**odo enī ecclia seminat i spū
ut tūc de spū metat vitam etnā. **E**t
ex utraqz pte flumiū lignū vite lig-
nū vite circa fontem vite nascit⁹ qz
sue gloriā sūt crucis. sue dñm xpm
int̄preteris iam et ante baptismū
reuelatū i ueteri testamento ⁊ nūc
baptisma celesti fructu scōs umbit.
Nec enī aliud nomen ē sub celo dati
hoibz in quo oporteat nos saluos fieri. **I**de-
quippe lignū qd̄ iohannes i aurea lib̄m
moyses in paradiso florere desēperūt sa-
lemon dixit lignū vite esse amplecten-
tibus eam. **H**unc flumiū pat̄s iordane
figurasse. ultra quē moyses pp̄ls mo-
nita salutis. ⁊ intra quē et terrā re-
p̄missionis ihesus aperuit. **A**fferens fr̄cō
xij p̄ menses singulos reddens fr̄cō
suū. **I**n xij mensibz omē temp⁹ insinuat
vite scilicet ill⁹ ubi dī. et anni tui non
deficient. **E**t iterū. **E**t mensis ex mē-
se. ⁊ sabbm ex sabbato ubi p̄ns dñi vlt⁹
etnā sanitas etnū vite cibus ē. **P**t
et simplicit̄ intelligi. qd̄ p̄ doctrinā
xij aploz crux xpi fructificet. **E**t fo-
lia ligni ad sanitatem gentiū. **S**i
fructus merces beate immortalitatis
accipit. recte folia p̄petuus intelligit
cantus. qd̄ i sanitatem cadat sorte ca-
nentibz. ubi enī gentiū curatio uera
redemptio plena. felicitas sempiterna.
Et videbūt faciem ei⁹. p̄ohemū fidei

nobis visione dei seruat. **Ad** sumū esse bonū philippus intelligens aut **Dñe** ostende nobis patrem et sufficit nobis. Sollicitē cū fuerit commendandum hoc scōs viros et habituros specie qd credunt uiuentes ex fide. **Et** nomen ei in frontibz eoz confessio nobis scī nūc inter hostes seruata tunc vito res in patria glorificat. **Et** nox ulē nō cit et nō egebat lumie lucerne neqz lumie solis. qm̄ dñs illuminat illos. nō ibi fragilitas cozpm̄ ut quie te noctis ut ignis eget lumie quādo sit deus om̄ia ī om̄ibz. qui ē lux ue ra et requies etna scōz. que si ad allegoriam uerba referēs. nō ibi pphetaz exhortatio nō legis ē p̄dicatio necessaria. que nūc lucerna dr̄ esse ī obscuro loco. quia ī dei contempla tione rebus expletis tenet̄ p̄fecta p̄missio. **Et** dixit michi. **Hec** uerba fidelissia et uera sūt. Non de iohan nis p̄sona dubitat. sed ueram uisione oī ecclie in qua et puulos futuros nouerit cōmendabat. **Et** dñs deus sp̄c pphetaz misit angelū suū. **Ne** dubi tes inqt de p̄sona monentis. deus cū qui sp̄c pphetaz celesti solet im buere uisione h̄c me tibi misit p̄mon strae futū ostende seruis que optet fieri cito. **Docuit** se ut dixi omnium generalit̄ utilia p̄p̄exisse. **Beatus** qui seruat uerba pphete huius et ego iohannes qui audiui et uidi h̄c. subau dit̄ b̄s sū. **Sic** enī b̄s dyonisius al exandrinus antistes hos uersiculos co nectit. dū quibusdā h̄c esibz ex huius libelli occasioē surgentibz et errorem redargueret. et eiusdem pphete sensū ab om̄i nubilo carnalis intelligencie purgatū ad etna et celestia p̄missa t̄nsferret. **Scidit** ut adorarem ante pedes angeli qui h̄c michi ostendebat

Aut semel factū iterauit q̄ cohibitus nō est ausus repetere. ut magno uisionū stu pore percussus adorare uoluisset iterū con fiteret̄. **Conseruus** tuus sū et fratru tuoz pphetaz. **Nota** quociens et io hamē ppheta et hūc libru ppheteiā nōmet. nā mita hūc cū ppheteis con cordant. nec in sensibz tantū sed ī uer bis quot cū h̄c **ysaie** quot zacharie alioz qz pphetaz uersus inuenies. **Ne** signaueris uerba pphete libri huius temp̄ enī p̄c ē. **Futo** p̄p̄inquantē iu dicio manifestari optuit diuina iudicia. p̄cepta atqz p̄missa. quoz obseruatioē premiū mites acquirant. neglectus penā contumaces incurrant. **Qui** noceat noceat adhuc et qui ī sordibz ē sordescat adhuc. **Occulta** h̄c dei iudicia sed iusta demonstrat quibus mali hoies in penis p̄fiteri p̄mittunt̄ id ē puenire ad sumā nequiciam ut possit iustū iā uenire iudiciū hūc illud simile est. aut facite arborem bonā et fructū ei9 bonū. aut facite arborem malā et fructū ei9 malū. **Ego** sū et tu primus et nouissim9. **In** a diuinitatē uerbi in eo susceptā hūanitatē designat. **Incipio** sine ter mino qd̄ crebra ī hoc libro repetitioē firmat̄. sicut p̄c̄ vni9 xp̄i diuinitatem et hūanitatē sepe infirmamdam. sicut et vni9 nature tota trinitas intinet̄ que p̄ ppheta et dicit. Ante me nō est formatus deus et post me nō cit. **Ut** sit potestas eoz ī libro uite. **Dignū** premiū stolis candidis id ē uite ī macu late p̄mittit. uidelicet ut dñi aspectu qui ē uita eterna potiat̄. **Beati** enī mūdo corde qm̄ ipsi deū uidebūt. **Et** portis intrent in ciuitatem. **Qui** dñi seruant mandata dicentis ego sū hosti9 p̄ me se quis introierit saluabit̄ et

ingredietur et egredietur et pasqua in-
ueniet. **I**lla utiq; pasqua que et hic p-
mittuntur id est ligni vite. **H**ic proculdubio
per portas intrant in ecclesiam portas salu-
iusticie quas sibi psalmista postulat a-
periri. qui aut aliunde temptat ascen-
dere ille fur est et latro. de quibus et hic
subditur. **F**oris canes et malefici et im-
pudici. **C**uncta enim rabies impii et
nunc extrinsecus ecclesiam temptat et
cum intrauerit per familias et sanctis secum
ad nuptias intrantibus clausuram ostium
tunc incipient foris stare et pulsare
ostium. **E**go sum radix et genus dauid
Semina hic persone sue naturam expres-
sit. quod idem factor sit dauid secundum di-
uinitatem qui factus est ex semine
dauid secundum carnem. **Q**uia dominus questi-
one iudeis in euangelio proponit quomodo
videlicet christus filius sit dauid. cum enim
dauid in spiritu suo uocet dominum. **S**tella
splendida et matutina. qui post mor-
tem passionis uiuus apparendo lumen
resurrectionis et uite uerbis et ex-
emplo sanctis ostendit de quo ad beatum
iob dicit. **N**unquid producis luciferum in
tempore suo. **E**t sponsus et sponsa dicitur
ueni. quod quibus internum in mente fidei uel
caritatis lumen propit ad hoc et alios
conuocat. **Q**ui uult accipiat aquam
uite gratis. sic liberum conuenit arbi-
trium dicendo qui uult accipiat ut con-
fessum gratiam predicat in eo quod sequitur
aqua uite gratis. **N**ullis utiq; me-
ritis precedentibus. et ipsum enim uelle
dei donum est. **S**i quis appropinquat ad
hec apponet deus super illam plagam
scriptas in libro uite. **H**ec propter infalsato-
res dixit. non propter eos qui similitudinem
sententiarum dicunt. in nulla prophetia multi-
lata dicitur qui testimonium prohibet
ipsorum. etiam uenio cito. **I**d est christus testi-
monium prohibet ~~ipsum~~ qui se ecclesie uen-

turam annunciat. **C**ui more cantici can-
ticorum ecclesia deuote respondet. **A**men
veni domine ihesu christe. que cotidie clamat
orans. adueniat regnum tuum. **E**t in
psalmo. **P**sallam et intelligam in uia
immaculata quando uenies ad me
Gratia domini nostri ihesu christi cum omnibus uobis
amen. **S**unt pelagiani et sua uirtu-
te fidentes domine se gratiam priuenter apud
at paulo presidium querente et dicente
quis me liberabit de corpore mortis
huius. **R**espondeat iohannes nomine sui
memor et dicat. gratia dei per ihesum christum
dominum nostrum. **E**t ne sibi donatiste de
singulari dei munere blandiant. au-
diant quod cum gratiam dei qui comenda-
ret. uale ultimam adiecit cum omnibus
uobis amen. **E**xplicito tandem tanto
tamque periculoso labore supplicat ob-
nixque deprecatur. ut si qui nomen hoc
opusculum lecture ac triscriptione dignum
dixit. ductorem quoque operis deo
commendat meminerit memorauerint
ut qui non solum michi. sed et illis la-
borauerim. illorum uicissim qui meo
sudore fruuntur uobis scribentibus remu-
nerer. ligni uite cuius eos aliquate-
nus odore aspsi. suis me meritis fa-
ciant uisu fructuque potiri. **A**men

ff. 110

manuscriptus in ...

Domino in xpo desiderantissimo et vere beatissimo actan ep̄o. heda p̄petuam in dno salute. Accepi tre herimas beatitudinis tue litteras quib; me rōmonere dignat̄ es ne mentis acumen inerti ocio torpere et obdormire faciam. sed meditando seruandisq; cotidie scripturis vigil atq; indefessus insistam. Et post expositionē apocalypses sc̄i iohannis euangeliſte quā fr̄s tuū eusebii rogatu tribus libris complexam in x̄ ti bi t̄scribendam destinauī. In explanationē quoq; beati euangeliſte luce iuxta uestigia patrū quantū ualeā laboris impendam. Quod quia facer̄ nec dū potui et opis uidelicet inmensitate p̄teritus et obstreperentiū causarū quas tu melius nosci necessitate p̄peditis. ne tamē tue postularionis contempneret̄ auctoritas. qd̄ interim potui feci. Nisi etiā opusculū in actus ap̄loz qd̄ ante nō multos dies editū et uelocissimē quātum tempus dederat ne tua sacro sc̄i uoluntas impediret̄ emendatū membranulis maderam. Vbi ea que uel mystice gesta ut obscurius dicta uidebant̄ ut potui dilucidāe temp̄taui. In quo me opusculo cū alij plurimi fidei catholice scriptores cū maxie inuit̄ arator sc̄e romane ecclie subdyaconus qui ipsū ex ordine librū heronico carnice priorens nō nullos i eodē metro allegorie flores admiscuit orationem michi tribuens ut alia ex his colligendi ut eadē planius et exponendi. Actus igit̄ ap̄loz ut beatus iheronim⁹ ait. Quidam quidē sonare uident̄ hystoriam. et nascentis ecclie infantiam texere. Sed si nouerim⁹

scriptorem eoz lucam esse medicū in euangelio. animaduertim⁹ parit̄ omnia uerba illi⁹ autē languentis esse medicinā. Equib; nos aliqua iuxta modulū nr̄e paruitatis expositiuri. primo amonere curauim⁹ ipsū euangeliſtam lucam ut dictū ē iuxta traditionem ueterū ecclie tractatorū medicinē artes fuisse peritissimū et magis grecas litteras scire quam hebreas. Unde sermo eius tam i euangelio q̄ in actibus ap̄loz comprior est et sc̄ularem redolet eloquentiam. magisq; testimonijs grecis utim⁹ quā hebreis. Ex quo accidit qd̄ maxie miror et p̄p̄ ingenij tarditatem uehementissimo stupore p̄ulsus. nescio p̄scrutari qua ratione cū in hebraica ueritate a diluuiō usq; ad abraham decem generaciones inueniant̄. ipse lucas qui sp̄i sc̄o calamū regente nullaten⁹ falsū sc̄bere potuit xi generaciones iuxta septuaginta interpretes a dicto cayman in euangelio ponere maluit. Ideo at̄ in euangelij p̄hemio d̄r̄ sibi insū cē ex ordine diligenter sc̄bere quomodo miti conati sūt. sed eos nō debemus accipere quoz i ecclia nulla extat auctoritas. quia id qd̄ conati sūt implere minime potuerūt. Itē at̄ nō solū usq; ad resurrectionē assumptionēq; d̄ni p̄duxit narrationē suam ut i t̄ss̄ auctorib; euangelice scripture dignū suo labore haberet locū uerū etiam deinceps que p̄ ap̄los gesta sūt que sufficere credidit ad edificandā fidei legentū ut audientū ita sc̄psit ut solus ei⁹ liber fide dign⁹ haberet̄ in ecclia de ap̄loz actib; narrantis reprobatis oib; que nō ea fide qua oportuit facta dictaq; ap̄loz sc̄bere ausi sūt. Sed quippe t̄p̄e sc̄pserūt marcus et lucas quo nō solū ab ecclia xp̄i

uerū etiam ab ipsis ad huc in car-
ne manentibus aplis pbari potue-
rūt. Nam dñi nutu gerebat ut nō
solū apli qui viderant. sed et disci-
puli que auditu didicerant facta
xpi dictaq; consēberent quatinus se-
quentib; ecclie doctorib; ea que nō
viderant predicandi scēbendiq; fiducia
pariter et auctoritas preberet. Actus
uero aploꝝ et p̄cipue beati pauli cui
indiuuuius in peregrinando comes
extitit beatus lucas. sicut viderat
ipse composuit. quoz nois textus
quantū ex alioꝝ hystorijs animada-
tere potuim; continet annos xxiii
id ē tyberij cesaris annos sex. Sagi
annos iii. claudij annos xiiii. Cui
p̄ncipis petrus apls romā venit et
quarto anno fame facta octauo an-
no sūt iudei roma expulsī. neronis
annos quatuor quoz duos extremos
beatus paulus rome i libera mansit
custodia. Ex quo intelligim; i eadē
vrbe libzū esse composuū. Itemq;
ut p̄ iudeoz quozq; reges eadem tem-
pora de discernā. Herodes philippus
et lisanijs tetrarche p̄fuerūt an-
nis sex. herodes rex qui et agrippa
qui cesaree perit annis sex. Agrippa
filius ei; sub quo paulus romā mis-
sus ē annis xv cui; restant usq; ad
subūsiōnē iherosolimoꝝ anni xii. h̄
distinctius exēcutus sūt ut cū eius-
dem libelli reuoluas hystoriam. nō
sub quo tpe gestū sit euidēt ag-
nosce possis. Nisi at̄ explanacionem
epistole beatissimi ewangeliste iohānis
cui; maximā p̄tem ex omelhis sc̄i au-
gustini latissima suauitate diffusis
compendiosus breuiator exēcpsi nō
nulla uero in calce etiā pp̄rio sudore
subtexui in quo utroq; opere si qd
utilitatis inuenieris dei donis asēbere

si quod sup̄flūū multū conpatere

Primū quidem sermōne feci de
omib; o theophile que cepit
ihesus facere et docere. De
omib; se dicit xpi factis et dic-
tis in ewangelio scēpisse. nō qd oīa
comprehendere potuerit ne sit con-
trarius iohanni qui ait. Multa qui-
dem et alia signa fecit ihesus in cō-
spectu discipuloꝝ suoz que nō sunt
sc̄pta in libro hoc. Sed qd de omib;
elegit unde faceret sermōne que
iudicauit apta et congrua sufficere
officio dispensaciōis sue. Theophi-
lus interpretat̄ dei amator. ut a deo
amatus. Quicūq; ergo dei ama-
tor ē ad se sc̄ptū credat sue h̄c aīe
que lucas medicus scēpsit inueniat
salutē. Et notandū qd ait q̄ cepit
ih̄s facere et docere quia ih̄s bonum
doctore instituens nulla nisi que
fecit docuit. Usq; in diem qua pre-
cipiens aplis p̄ sp̄m sc̄m quos elegit
assumptus ē. **P** h̄c hyp̄baton le-
gendū. p̄ t̄nsensionē. Usq; i diem
qua assumptus ē. Preceprens ante
assumptionē. id ē precepta dāns
aplis que ut h̄c ut i ewangelio le-
gūt. Est ergo sensus. Scripsi de
ih̄su a tempore quo cepit signa fa-
cere et docere usq; in diem qua eius-
cōsummatiōis unde uenerat rediit. **P**
dies xl̄ apparens eis et loquens
de regno dei. Et conuersens ad
instruendam dñs fidē sue resurrec-
tionis sepius aplis post passionē suā
uiuus apparet. Cibos sumit. candēq;
quā a mortuis suscitauerat pal-
pandam carnē exhibet. Sed alio-
tri misterio p̄ hanc xl̄ dierū cū disci-
pulis conuersacionē significat se or-

culta que pmiserat p̄cia impletur
 Ecce ego uobiscū sū om̄ibz diebus
 usqz ad cōsumacionē sc̄i. **Iste** enim
 nus hanc temporale terrenāqz vitā
 ut ip̄e m̄i anni t̄pa ut ip̄e m̄i ven-
 tos reli designat. **Nam** postq̄ con-
 sepulti fuerim⁹ cū xp̄o p̄ baptisimū
 ī mortē quasi rubri maris calle t̄si-
 to necessariū ī hac solitudine dñi ha-
 bemus ducatū qui nos ad celestia
 regna p̄ducit ⁊ ymagis sue denario
 renuncians p̄cia sc̄i sp̄s q̄i vera
 ubilei quiete beatificet. **Vos** at
 baptizabimī sp̄s sc̄o nō post m̄ltos
 hos dies. **Nondū** fuerunt apli bap-
 tizati nō tamē aqua sed sp̄s sc̄o q̄o
 intelligim⁹ iam fuisse baptizatos
 siue baptisimo iohānis ut nōnulli
 arbitrant⁹ seu q̄ magis credibile
 est baptisimo xp̄i. **Neqz** enī ministe-
 riū baptizandi defuisset ut haberet
 baptizatos seruos p̄ quos ceteros
 baptizaret quia nō defuit memora-
 bilis illius hūilitatis ministeriū quan-
 do eis lauit pedes. **Cū** ergo diceret
 dñs quia iohannes quidē baptiza-
 ut aqua neqz subiunxit uos autē
 baptizabitis sed uos at baptizabimi-
 ni sp̄s sc̄o quia neqz apli neqz sequa-
 res eoz qui usqz hodie baptizant in
 certia alit̄ q̄ iohannes idē ī aqua
 baptizac̄ p̄uenient. **Sed** tamē īno-
 cato xp̄i noīe eodem virtus interior
 sp̄s sc̄i que hōīe aquam tribuente
 baptizatoz aiās simul et corpa pu-
 rificet qd̄ ī iohānis baptisimo non
 fiebat. **Non** enī erat sp̄s datus qz
 ih̄sus nondū fuerat glorificatus.
Sequit̄ igit̄ qui conuenerant inter-
 rogabant eū dīcētes. **Dñe** si ī t̄pe
 hoc restitues regnū isrl̄ quomodo
 apprensus eis locutus ē de regno dei

sp̄s quoqz sc̄i nō post multos dies
 pmisit aduentū. **Consequent̄** eū de
 eodem regno p̄mittant⁹ utrū uidelz
 mox adueniente sp̄s sc̄o in p̄nci resti-
 tuendū an ī fut̄o sc̄is reseruandū
 credere debeant. **Carnales** enī adhuc
 discipuli resurrectioē xp̄i completa
 continuo regnū isrl̄ credebant esse
 uenturū. **Iuxta** qd̄ cleophas ait **Vos**
 at sperabam⁹ quia ip̄e esset redemp-
 turus isrl̄. **Et** euangelista pmisit
 qz dñs iherosolimā uenturo estima-
 rent q̄ confestum regnū dei manifesta-
 ret. **Sed** optebat impleri p̄phetiam
 que patri canens ait **Tu** uero re-
 pulisti et spreuisti ⁊ distulisti xp̄m
 tuū. **Peppulit** enī et spreuit filium
 pater quō eū ī passioē deseruit lo-
 quente. **Deus** me⁹ deus me⁹ quare
 dereliquisti me. **Distulit** at ut que
 sc̄i illo t̄pe regnatura putabant ex-
 pectent in die iudicij in sua maies-
 tate uenturū. **Unde** et ip̄e dñs sp̄i-
 ritale isrl̄ et regnū celeste a p̄phetis
 fuisse p̄missū insinuans ait **Nō** est
 uestrū nosse t̄pa ut momenta que
 pater posuit ī sua potestate. **Illius**
 inquit̄ regni tam secretū temp⁹
 est ut patris tantūmodo sciencie pa-
 teat. **Et** q̄n dicit nō ē uestrū sc̄e oste-
 dit q̄ et ip̄e sc̄iat cui⁹ oīa sūt que
 patris sūt. **Sed** nō expediat nosse
 mortalibz ut semp̄ incerti de aduen-
 tu iudicis sic cotidie uiuant quasi
 die alia iudicandi sint. **Sed** accipietis
 virtutē sup̄uenientis sp̄s sc̄i ī uos ⁊
 critis m̄lti testes ī iherl̄m ⁊c. **Et** sup̄-
 ueniens inquit̄ ī uos sp̄s sc̄o neqz
 regnū isrl̄ siue regnū dei ī isrl̄ ut
 putatis auferet sed uobis virtutē de
 me testificandi p̄bebit. **Santūqz** reg-
 ni illi⁹ t̄pa longe sūt ut prius nō solū

hanc iherosolymorum urbem. uerū oēs
iudee fines **De** hinc at̄ & p̄xime gen̄
samarie. et ad extremū nouissimos
quoq; p̄ circuitū mundi terminos dñi
gelij fama p̄currat. **Et** cū h̄ dixisset
uidentib; illis eleuatus. **Marty**
quidē alia dñi locutionē cōmemoras
ait. **Et** dñs quidē ih̄c postq; locutus
est eis assumptus ē in celū. **Sed** quia
lucras significantius adiecit. cū hęc
dixisset eleuatus ē ostendit p̄fecto
illis quos cōmemorauerat sermōib;
expletis. dñm ascendisse ad celos. **Et**
nubes suscepit eū ab oculis eorū. **Ubi**
q; creatura suo creatori prestat
obsequiū. Astra indicant nascentē.
patientē obnubūt recipiūt nubes
ascendentē redeuntē ad iudiciū co
mitabunt. **Ecce** duo uiri asciterūt
iuxta illos in uestib; albis. **Albe** uest
tes exaltationi magis congruunt
quā hūiliacōi. **Et** ideo dñs ascende
te ī albis uestib; angeli apparent
qui nato dñō ī albis uestib; appare
nō dirūt. **Quia** qui ī natiuitate
sua apparuit deus hūilis. in ascen
sione sua ostensus ē homo sublimis.
Nam et locus congruit. dū is qui
in hūili ciuitatula natus ē homo de
monte sublimi regressus ē ad celū.
Hic ih̄c qui assumptus ē a uobis in
celū. ob duas illis causas angeli ui
dent. ut uidelicet ascensionis tristitiā
regressionis cōmemorationē consola
rent. **Et** ut uere in celū illū ire mon
strarent et nō q̄ ī celū sicut hecham.
Sic ueniet quēadmodū uidistis eū
eiantem in celū. id ē in eadē forma
carnis atq; substantia ueniet iudi
caturus in qua uenerat iudicandus.
Qui p̄fecto in mortalitate dedit na
turam nō abstulit. **Qui** eterna glo
ria ac diuina que quondā in mōde

tribus discipulis apparuit pacto
iudicio ab oib; sc̄is videbit̄ quando
tollet̄ impius ne uideat gl̄iam dei.
Tunc reuersi sūt iherlm̄ a monte q̄
uocat̄ oliueti. **Dñs** et saluator
noster p̄ncipe tenebrarū deuicto ī
locū pacis & lumis fideles educit.
meritoq; montē crismatis ascendit
sc̄m p̄missurū sp̄m cui⁹ nos uictis
doret de oib;. **Qui** ē iuxta iherlm̄
sabbā habens iter. **Iuxta** hystoriā
indicat montē olyuaz. sp̄cis mili
arij ab urbe iherlm̄ esse discretū.
Sabbō eū iuxta legem plusq; mille
passus incedere nō licebat. **Iuxta**
allegoriam uero gl̄iam dñi ad pa
trem ascendentis intus intueri me
rebit̄ et sp̄c sc̄i p̄missioē ditari q̄
hic sabbā itinere urbem p̄petue pa
ris ingredit̄. **Et** q; iuxta ysayam
sabbā ex sabbō. qui cū hic cessa
uerit a p̄uerso ope. illuc quiescit
in celesti retribucioē. at contra
qui ī hoc sc̄lo q̄ p̄ tempus sex de
rū salutē operari neglexit illo
quietis tpe de firib; beate iherlm̄
excludet̄ illud ewangelicū contēp
nens. **Orate** ne fiat fuga uestra
hyeme ut sabbō. **Sequit̄** **Et** cum
introuissent in cenaculū ascendit
ubi manebant. **Locū** in sup̄iori de
signat quo iam eterna cōsuscipio
ne sublatis. ad sup̄iora sciencie ur
tutisq; conscenderant. **Jacobus** al
phē. & symon zelotis et iudas ia
cobi. **Putant** quidē duos fuisse
ap̄los iacobi uocabulo nuncupatos
iacobū uidelicet rebedei. et iacobū
alphē. tertiu uero iacobū frat̄re
dñi nō ap̄lm̄ sed ep̄iscopū fuisse ih̄c
rosolymoz qd̄ nequaquā uerū ē. **Sed**

uxta ewangelioꝝ fidem eundem iacobū filiū alphēi ap̄l̄m p̄fuisse iherosolimis. Sciendū ē qđ frater dñi dictus sit. eo qđ fuit marie mater tertere dñi filius. cui iohannes & ewangelista meminit. Stabant at̄ iuxta crucem dñi ih̄u inquens mater & soror matris eius marie matrem hanc cleophe a patre sue a familia cognominans. quomō cū frater dñi nō ap̄l̄s sed tertius iacobz esse dicat̄ cū et paulus eū nominet ap̄l̄m. Aliū at̄ inquens ap̄l̄oꝝ uidi neminē nisi iacobū frat̄e dñi. Et ewangelista martus eundem nō tertium sed alterū appellet dicens. Erant at̄ et mulieres delonge aspicientes inter q̄s erat maria magdalena & maria iacobi minoris et ioseph mater & salome. Cū enī maior et minor nō int̄ tres sed int̄ duos soleant prebere distinctionem. Minor iacobus alphēi appellat̄ ad distinctionē maioris qui erat filius zebodei. Lege libꝝ beati iheronimi ad ius heliadū. Symon at̄ zelot̄is ipse est qui i ewangelis scribit̄ cananeus. cana quippe zelus interpretat̄. Erat enī de uero galilee cana. ubi dñs aquas conuertit in uinū. Et post fratrem suū iacobū iherosolimoꝝ rexit eccliam centūq; et viginti anoꝝ sub traiano crucem ascendit. consobrinus is scđm carnē saluatoris fuisse dicebat̄ quia patrem ipsius cleopham fratrem fuisse ioseph egesippus contestatus est. Judas uero iacobi idē ē qui i ewangelis uocat̄ taddēus. missus q; ē edissam ad abbagarū regem asroene ut ecclastica tradit̄ hystoria. Post̄ h̄i om̄s erant p̄secrantes unanimit̄ in oratione unanimit̄ i oratione p̄secrantes qđ aduentū sc̄i sp̄s expectant. Sp̄s enī sc̄s discipline effugiet fictū. Et ideo quicūq; eius p̄missa cupierit accipe

dona p̄secrante debet instatē p̄cibus fraterna caritate conditus.

Erat at̄ turba hoīm fere centū viginti. Hic uiginti ab uno usq; ad quindecim paulatim et per incrementa surgentes. quindecim graduum numerū efficiūt qui p̄t̄ uerūq; legis p̄fectionē i psalterio iustice continet̄. Et in quo vas electionis apud petrū iherosolimis commorat̄ oportebat enī ut sacramentū qđ legislator mannis exhibuit hoc noue gracie p̄dicatores suo nūo designarent. Uiri fratres oportet impleri scripturam quā p̄dixit sp̄s sc̄s. In undenario nūo petrus ap̄l̄s remanere metuit. Om̄e p̄ccm undenariū ē. quia dū p̄ uerse agit p̄cepta decalogi transit. Unde quia nulla n̄ra iusticia p̄ se innotens ē tabernaculū qđ archam dñi continet̄ intus undecim uelis cilicinis desup uelat̄ numerūq; ap̄l̄oꝝ duodenariū redintegrat ut p̄ duas septenarij partes. ter enī quaterni decenarius d̄pondij grām quā uerbo p̄dicabant equo nūo seruarent. Et qui mūdo quadriformi fide sc̄e trinitatis p̄dicaturi erant dñō dicente ite docete om̄s gentes. baptizantes eos in noīe patris et filij & sp̄s sc̄i iam opis p̄fectionē nūo quoq; sacm̄to firmarent. Iuxta alioꝝ at̄ intellectū dampnū ecclie qđ i falsis fratribus patit̄ hacten̄ ex p̄te maxia p̄durat̄ incoꝝrectū. At̄ cū i fine mūdi p̄l̄s iudeoꝝ qui dñm crucifixū reconcilianus ecclie d̄t̄ uelut quinquagesimo die p̄pinqante ap̄l̄oꝝ ē summa restaurata. Et hic quidē possedit agrū de mercede iniquitatis. Cū dñm uite uendidit terra uiuentiū amissa agrū sanguis et mortis eterna sceletris & noīs sui memoriam possidet. Alioquin nō ipse iudas emptū p̄ccio sanguis agrū figuli possidere potuit.

qui relatis triginta argenteis tra-
ditionis crimen criminofiori ipse pro-
tinus morte multauit. **F**ed more sa-
cri eloqui possedit dictū est possi-
deri fecit sicut beatus iob ait ⁊ ab
hominabit me vestimenta mea id
est ab hominabilem me membra
corruptibilia reddent. **E**t suspensus
crepuit medius. **D**ignā sibi penam
traditoris mens inuenit ut videlicet
guttur quo uox prodicionis exierat
laquei nodus necaret. **D**ignū enim
locū interitus quesuit. ut qui ho-
minū angelozq; dñm morti tradi-
derat relo terraz. peiosus. quasi
aeris tantūmodo spiritib; sociand;.
Juxta exemplū achitophel ⁊ absa-
lon qui regem dauid psecuti sunt.
aeris medio periret. cui vtriq; sa-
tis digno exitu mors ipsa successit
ut uiscera que dolū pdicionis conce-
perant rupta caderent ⁊ uacuas
euoluerent in auras. **Q**uā similitima
pene mors. arcū heresiarchem dāp-
nasse refert. **U**t quia ille hūantate
xp̄i iste diuinitatem extingue molieba-
t. ambo sicut sensu inanes uixerant.
sic quoq; uentre uacui perirent. **F**iat
habitatio ei⁹ deserta et nō sit qui ha-
bitet in ea. ⁊ episcopatū ei⁹ accipiat
alter. **P**lari quidem sūt isti uersicu-
li et palam beato petro interpretan-
te expositi. quia ⁊ uidas meritam
preuariatōis sue penā excepit. ab-
iensq; i locū suū. ghe gehennā uide-
licet infernalem. cōmūne humane cō-
uersariōis habitacionē impia ⁊ inma-
tura morte deseruit. **E**t nichilomin⁹
accipiente fr̄o mattha locū ministerij
illius ⁊ apostolatus sacratissima per-
fectionis aplice sumā restaurata est.
Sed notandū qd nequaq; iuxta wiga-
tam edicionē de vno centesimo octa-
uo psalmo totū testimoniu ē sūptū

uerū extrema tantū ps. prior ue-
ro de sexagesimo octauo in quo dic-
tū est de iudeis fiat habitatio eoz
deserta et in tabernaculis eoz non
sit qui inhabitet. **Q**uā cū uellet bea-
tus petrus et iude abiectionē et e-
lectionē matthe testimonio astru-
ere pphetis unxit testimoniu ad
de episcopatu matthe specialit⁹ et
illud qd de iudeoz in quoz nūc etiā
uidas erat abiectione generalit⁹ po-
sitū erat quodam nescio quo primū
imperito emendatore centesimo octa-
uo psalmo additū est. **Q**uā cū uide-
ret hos uersiculos parit⁹ a beato petro
positos suū psalteriū parit⁹ nō habuisse
putat⁹ cepit falsatū se habere rodicem
et q nō habuerat supradict⁹ psumpsit.
Eodem mo tercio decimo psalmo de
eplā pauli ad romanos octo uersus
quos ipse de diuisis psalmis et **S**aya
ppheta contexerat adiecti sūt. **Q**uoz
prim⁹ est sepulchrū patens ē guttur
eoz. **U**ltim⁹ nō ē timor dei ante ocu-
los eoz. **H**ec etiā que dixi. nō solū he-
braica ueritas et emendator septua-
ginta interpretū edicio. uerū apta
quoq; ratio conpbat. cū in eodē cente-
simo octauo psalmo exceptis hīs
uersiculis. triginta sūt maledictiones
in uidam schariothem illate. iuxta montē
argenteoz quib; dñm uende nō timuit.
Quoz p^a hęc ē. constitue sup eum
peccatōre. **E**xtrima uerū h^c et operi-
ant⁹ sicut dyplōide confusione sua. **J**o-
seph qui cognominat⁹ barsabas qui
cognominat⁹ ē iustus et matthan **B**ar-
saba filius quietis matthias dei par-
uus intp̄tat⁹ de quo arator. **Q**uan-
tū inq; distat humana supnis uidi-
tis. parui merito tñscendit. ille qui
laude homi iustus erat. **E**t dederunt
sortes eis. **E**t nō hoc exemplo at qd
ionas ppheta forte deprehensus sit in

different sortibus e credendum cu priui
 legia singuloy ut iheronim) aut comu
 nem legem omnino facere no possint
 Nam ibi et gentiles viri tempestate
 roacti auctor e piculi sorte querebant
 Et hic mathias sorte legit: ne apli
 electio mandato discrepac legis vete
 ris uideret vbi sum) sacerdos sorte
 queri iubebat. Sicut de zacharia dr
 scdm consuetudine sacerdotij sorte exnt
 ut incensu poneret. qui id circo ut
 reor tunc sorte legebat: ut i typo fi
 guraret: uerū semp querendū fuisse
 sacerdotē donec ueniret cui reposi
 tu erat: qui no i hostiaz cruore sed
 p xpū sanguine introiuit semel in
 scā eterna redemptioe inuenta cui
 hostia tpe pasche immolata. sed die
 pentecostes spu scō in igne apparen
 te uere consumata e. Vteris enī e
 rat consuetudis acceptas deo victimas
 relesse igne consumari. donec ergo
 ueritas compleret figuram licuit ex
 ceteri. Unde e qd mathias qui ante
 pentecostes pentecosten ordinau sorte
 querit. Septem uero dyaconi qui pos
 tea nequaqu sortis agitariōe sed dy
 scipuloy tantū electioe aplōy uero
 oratione z man) impositioe sūt ordi
 nati. Quod si qui necessitate aliqua
 compulsi deū putent sortibz exemplo
 aplōy esse consulendū uideant hoc
 ipsos aplōs nō nisi collecto fratrum
 ritu et precibz ad deū fuis egisse
Et cū complerent dies
 pentecostes erant omīs pa
 rit in eode loco. Hoc e in re
 narulo qd supius ascendisse narrant
 quicūqz enī spu scō adimpleri desi
 derant carnis domiciliū necesse est
 mentis contemplatioe trāscendant
 Sicut at quadraginta dies quibz dñs
 post resurrectionē cū discipulis con

uersatus est conresurgente xpo peregrini
 natiois hui) designant eccliam ita dies
 quinquagesim) quo sps scs accipit per
 fectionē beate quietis qua labor ecclie
 temporalis denario remunerabit eterno
 congruente exprimit. Nam et ipse nūb
 quadragenarius equalibz suis ptibus
 computatis computatus addit amplius
 ipsam denariū et facit quinquaginta
 quadragenarij quippe numeri dimidiū
 viginti quarta ps decem quita octo
 octaua quinq. decima quatuor uigesima
 duo quadragesima vni. xx at z decē
 et octo z quinq z quatuor z duo z vni
 quinquaginta faciūt. cui) competi facil
 lime patet figura. quō pñs conflict)
 gaudiū nobis uibelet quasi latent) gene
 rat sempiternū. aplō dicente. qd enī
 i pñti momentaneū est et leue tribula
 cionis nrē supra modū in sublimitate
 etnū glē pondus opat) in nobis. Vera
 est at nrā beatitudo corpus et anime
 Nos in mortalitate gloriantez sume
 et beate trinitatis eterna uisione sa
 criari nā corpus quatuor notissimis qua
 litatibz consistim). In interiore at hōie
 ex toto corde ex tota aīa tota mente
 deū dilige iubem): et hoc e pfectum
 uite denariū diuine nos glorie pñti
 uisione letari. Verū notandū iuxta hys
 toriam qd apud antiquos dies penthe
 costes quinquagesime quo lex data erat
 ab occisione agrū computabat: hic at
 nō a dñi passione. sed sicut beatus ex
 ponit augustinus ab eius resurrectionē
 dies quinquagesim) quo sps scs missus e
 computat. Qui redeunte signi ueteris
 exemplo. ipse sibi manifestissime diem
 dominicū suo consecuit aduentu. quo
 etiā tempis articulo uerū pascha die do
 minico monstrat eē celebrandū. Nam
 sicut hic. sic et illic in ignis uisione de)
 apparuit. dicente exodo. totus at mons

synai fumigabat eo qd descendisset
dn̄s sup eū in igne. Et factus ē repen
te de celo sonus tamq̄ aduenientis sp̄s
uehementis. **P** igne quidē dn̄s ut bea
tus papa gregorius exponit apparuit
sed p̄ semetipsū locutionē interius fe
cit. Et neq̄ ignis deus neq̄ ille sonus
fuit. sed p̄ hoc q̄ exterius exhibuit
expressit hoc qd̄ interius gessit. **Q**ui
enī discipulos et zelo succensos et uer
bo cruditos intus reddidit foris linguas
ignecas ostendit. **I**n significatiōe igit̄ ad
mota sūt elementa ut igne et sonitū sen
tiant corpora. igne uero inuisibili et vo
ce sine sonitu docerent̄ corda. **E**t appa
ruerūt inquit illis dispartite lingue tam
q̄ ignis. **S**p̄s enī sc̄s in igne et linguis
apparuit qui om̄s quos repleuerit ar
dentes pariter et lon̄ loquentes facit
ardentes utiq̄ ex se et loquentes de se
simul et indicans quia sc̄a ecclia p̄
mūdi terminos dilata om̄niū gentiū
erat uoce locutura. **P**oditq̄ sup̄ singu
los eoz̄. **Q**uid sedisse dicit̄ roge potes
tatis ē indicū ut certe quia requies
eū indicat̄ in sc̄is. **E**t reperūt loqui va
rijs linguis. **U**nicaem linguarū quā sup̄bia
babylonis dissipit. **H**ūilitas ecclie recolle
git. **S**piritualit̄ aut̄ uarietas linguarū
dona uariarū significat̄ gratiarū. **U**erū
nō in congrue sp̄s sc̄s intelligit̄. **I**deo
primū linguarū donū dedisse hominibz̄
quibz̄ humana sapientia forinsecus et
dicit̄ et docet̄ ut ostenderet q̄ facile
possit sapientes facere sapientia dei que
interna est. **G**rant̄ at̄ in iherl̄m habitā
tes iudei uiri religiosi ex om̄i natione
que sub celo ē. **C**onueniens puto p̄qui
rere quinā ipsi sunt et ex qua captiui
tate iudei. quomō quidē illa q̄ in egypto
fuerat ut in babilonia absoluta iam
fuerat romani at̄ nondū uenerant in
captiuitatem. licet iam et ipsa immine
ret ultix commissi de saluatore p̄uaculi
sup̄est igit̄ ut intellegat̄ captiuitas

que sub antiocho facta ē qd̄ utiq̄
nō multis ante temporibz̄ acciderat.
Quomō audiebat vnusquisq̄ lingua
sua illos loquentes. **Q**uerit̄ in hoc
loco quomō vnusquisq̄ audiebat lin
guis suis loquentes eos magnalia
dei. **U**trū h̄ij qui loquebant̄ diuisis ser
monibz̄. **U**nusquisq̄ lingue hoc qd̄
dicebat̄ p̄ferabant. id ē ut vnusquisq̄
eoz̄ nūc hac nō alia lingua loquens
sic p̄ om̄s curreret. an in eo potius
erat mirabile qd̄ sermo eoz̄ qui lo
quebant̄ qualibet lingua fuisset pro
nūciatus. **U**nusquisq̄ audienti sc̄dm̄ suā
linguā intelligebat̄. ut uerbi gratia
vnoquocūq̄ ap̄lo in ecclia dicente.
Necessē enī erat tacentibz̄ reliquis
vnū loqui. et sermonē vnū ad auditi
om̄niū puenire. **I**pse sermo hanc ī se
uim habet. ut cū diuisarū gentiū audi
tores esset. vnusquisq̄ sc̄dm̄ linguā suā
illū vnus sermonis qui ab ap̄lo fue
rat p̄nūciat̄ suscipet̄ auditū et cape
ret̄ intell̄m̄. nisi forte sc̄dm̄ hoc magis
uidebat̄ audiendū ē miraculū quam
loquendū. **E**t qui habitant̄ mesopota
niam. uideam̄ et capadociam. **J**udeam
hoc loco nō totam gentem sed p̄tem
illū. hoc ē tribū iuda et beniamin sig
nificat̄. ad distinctionē uidelicet sama
ree galilee decapoleos. et aliarū in ea
dem prouincia regionū. **Q**ue licet
om̄s vna lingua loquerent̄ hebream
domesticam tamē singule dicendi speci
em habuere distinctam. **U**nde et pet̄
in dn̄i passioe qd̄ galileus sit loquela
sua prodit̄. **J**udei quoz̄ et p̄seliti p̄
selitos id ē aduenas nūcupabant eos
qui de gentibz̄ origine durantes cū
citionē et iudaismū elige malebant̄
sicut actior in libro iudith̄ fecisse nar
rat̄. **N**on solū ergo inquit qui natu
ra sunt iudei ex diuiso orbe conueni
erunt. uerū et h̄ij qui de sp̄u nati eoz̄

adhesere titui Alij at iridentes di
 rebant quia musto pleni sut isti Irri
 dentes licet iustice tamen uera testan
 tur qui no vno ueteri qd in nuptiis
 ecclie defecit sed musto sut gratie spi
 ritualis impleti. Jam eni uinu nouu in
 utres novos uenerat cu apli no iue
 rustate letere sed in nouitate spr dei
 magnalia resonarent. Non eni vos sicut
 estimatis hui ebrii sut cu sit hora diei
 terra. **S**pir scti gloriam indiuidua tri
 nitatis mundo predicatur? tertia con
 uenient hora descendit. et quia sup
 dicit erant i oratione pseruantes
 recte spm scm p orationis horam
 pcepit ut ostendat legentibz quia spr
 sci gratia no facile pcepit nisi mens a
 carnalibz supnois intencioe leuet. **T**ria
 eni tpa quibz daniel in die flecte genua
 sua et orare legit tertia sexta et nona
 hom ab ecclia intelligunt. Quia dno
 tertia hora spm reddi scdm multes
 sexta ipse crucem ascendens nona aiām
 ponens eadem horas nobis ceteris
 excellencius intimaet et sanctificare
 dignat e. **S**fundā de spu meo sup oem
 carne. **V**erbu effusione ostendit nus
 largitate qui no ut olim pphetis vir
 tute et sacerdotibz tantu. sed omibus
 passim in utroqz sexu condicionibz et
 psonis sci spr esset gratia condonan
 da. **Q**ue sit eni ois caro ppheta cose
 pter exposuit. **E**t pphetabat iniquos
 filij vestri et filie uestre et dabo pro
 digia in celo sursum et signa in terra
 deorsu. **P**ro digia i celo dno nascente no
 in spūs apparuit. illo cruce ascende
 te sol obscurat e sed et ipsu celum
 est tenebris obductu. **S**igna in terra
 que dno spm emittente contremuit
 monumenta aperuit et mita q dormie
 rant corpa rediuiua ptulit. **S**angu
 ne et igne et uaporem fumi. **S**angu
 ne dnici lateris igne spr sci uaporem

conpunctionis et fletiu na et sangui
 ne de mortua carne uiuari rino pfluere
 que cont natura nroz e corporu signu lo
 tu eo factu credere testat. cui uidebi
 ret nisi nre salutis ac vite que de illo
 utiqz morte pducat. **P**otest etiam in igne
 fidelu illuminatio in uapore uero fumi
 uideoz qui no credidere recitas intelligi.
 Vnde et legem daturus dno in igne fu
 mogz descendit quia et huiles p clari
 tatem sue ostensionis illuminat et sup
 boz oculos p caligine erroris obscurat.
Sol conuertet in tenebras et luna in
 sanguine hoc in dno passioe partim fac
 tu partim ante diem dno magnu id e
 iudicij futuri credit. **T**unc eni sol obscu
 ratus est. sed luna i sanguine uersa pa
 lam hoibz apparere no potuit que tuc
 ut pute in pascha decima quinta existes
 diu fuerat mortalu visibz obiectu tel
 luris occultata. **E**t omis quicunqz in
 uocauit nome dno saluus est. **H**oc est
 q alibi petrus ait. quia no e psonaz ac
 ceptor deus. sed in omni gente qui time
 deū et opat iusticiam acceptus e illi.
Iesu nararenu viru pbatu a deo affi
 gentes miseremistis. quasi doctus ma
 gister prius incredulos quo miserat
 ammonet ut iusto timore conpunctis
 consiliu salutis postmodu oportunius
 impendat. **E**t quia scientibz legem lo
 quit. ipse xpm esse. qui a pphetis es
 set pmissus ostendit. **N**ec tamen hunc
 prius auctoritate sua dei filiu noinat.
 sed viru pbatu viru iustu uiru a mor
 tuis suscitatu. **N**on uisitata cu ceteris
 atqz conuui resurreccioe id e in fine
 scdi dilatata. sed tertia die celebrata
 ut singularis et gloriose resurreccio
 nis assertio testimoniu eterne diuini
 tatis acquireret. **C**u eni ceteroz cor
 pora corruptione pbaret subisse post
 morte huc utiqz de quo dicit no dabis
 scm tuu uidere corruptione. **C**onpbat

huane fragilitatis expertu pbat etia
humane conditionis merita supgressum
et ideo magis deo qua hoibz conferen
du. quali uero apud gentiles apli pre
dicacionis utant exordio in cornelii cen
turionis hystoria et in sermone apli
pauli doceris. **P**uidebam dnm cora
me semp qm a dextris e michi ne
comoucar. **V**eniens inqt in ea que tra
sent no abstuli oculu ab eo qui semp
manet hoc prudens ut in eu post tem
pomlia pacta recurretem quo fauet
michi ut stabilit in eo pmaneam **E**t
hoc q peccatu no feci nec inuentus e
dolus in ore meo no huanitati sed di
uinitati ascribam. **P**rope hoc et cogi
tacionibz meis locuditas et in uerbis ex
ultacio ppe resurrectione scilicet quia
p eam liberatus e mudus. **I**nsup et ca
ro mea ~~requiescit i spe~~ no deficiet in
interitu sed i spe resurrectionis ob
dormuet qm neq aiām meā inferis
possidenda dabis neq scificatu corpus
p qd et alii scificandi sut corrupti pa
ricis. **Q**uia notas michi fecisti vias
quibz itur ad eternitatem in quibus
post tristitiam passionis adimplebis me
lecticia cu vltu tuo et ascendenti in ce
los dabis delectaciones dextere tue us
q in finem. **Q**uia neq derelictus e
in inferno. **S**ed descendit quide xpc sedm
aiām ad inferos ut quibz oportuit sub
ueniret. sed no e derelictus in inferno
quia cito reditu corpus resurrectiuū
petiuit. **D**extera igit dei exaltata est
quia dixerat psalm qm a dextris e
michi ne comoucar. **E**t pmissioe spe
sci accepta a patre effudit huc que
uos videtis et auditis. **V**idetur i linguis
ignis. auditis i nro sermone. **Q**uod ue
ro ait quia accepit a patre pmissio
ne spe sci et effudit. utramq eiusde
xpi natura manifestat quia accepit ut
homo et effudit ut deus. **N**on eni dauid

ascendit in celos dicit aute ipse. **S**i
cut eni que notissima sut beatus da
uid no de sua sed de dno sui ascensio
ne predixit. qui et mittendus ex
syon id e de regia eiusdem dauid
stirpe venturus et dominaturus esset
in medio inimicorū suorū sic et illa q
pmisi no ad dauid sed ad xpi morte
et resurrectione ptine cognoscite.
Dixit dno dno meo sede a dextris me
is. **P**rius nome dno apud hebreos te
trigramaton e qd ppe in deo ponit
t. **S**edm xpc qd commune e cu mor
talibus. quo reges et ceteri homi
nes appellant. **Q**uod si nobis ob
ponere voluit heresis arriana ex
hac diuinitate minorem filiu patre
esse maiore. respondebim illi nome
inferius conuenire cu sede impera
t. sicut et beatus petrus consequet
exposuit quia et dnm eu et xpm
deus fecit. **H**unc ihm que uos cruci
fixistis. **N**on eni diuinitas crucifixa
sed caro e. **E**t hoc utiq fieri pt qd
potuit crucifigi. **D**oncc ponā inimi
cos tuos scabellu pedū tuorū. **H**oc est
qd ipse petrus alias de dno ait. **Q**ue
optet celu quide suscipe usq i tpa
restitutionis omniu. **T**unc eni cu
uenerint tpa refrigerii a conspū
dno missurū esse eu qui predicatus
est a regalibz sedibz nobis ihm
ad iudicandos viuos et mortuos. **I**ps
aut auditis. conpuncti sut corde. **V**ide
phocia iohel impletam carne post
igne spe sci vapore sequi conpunctio
nis. **S**um eni lacrimas exiret solet
Incipuit flere qui raserant tundunt
pectus dant deo precē suā tamq sa
crificiū ut sanguine illū ualeant gis
tne saluandi que supse filios suos
imprecari fuerant ante dampnandi.
Sequit. **P**enitencia inquit agite et

baptizet unusquisq; vrm **D**ictu-
 baptisma premisit penitencie lamenta-
 ut eccle more prius se aqua sue af-
 flictionis infunderent. et postmodu
 sacramento baptismatis lauant
 Et apposite sut in illa die aie curit
 tra milia. ubi primu eccle celebra-
 tu e baptisma. dispensatoria pietas
 diuina ad confessione sct trinitatis
 tra milia collegit aiaz Et moyses
 quide quinquagesimo die pasche quo
 lex data e sollempnitate primiciaz
 precepit iniuari. **N**unc aut supue-
 niente spu sco no manipuli spiritali
 sed aiaz sut dno primicie consecrate.
 Et habebant omia comuna. Si cari-
 tas dei diffundit in cordibz nostris
 max pfecto generat et primi dilec-
 tione. **U**nde pp gemina eiusde cari-
 tatis ardorem bis spc sco legit aplis
 datus Magnu q fraterni amoris e
 inditru oia possidere nichil ppri habetes

Petrus at et iohanes
 asce debant in templu. **A**pli
 nona hora templu ingressuri.
 primo claudu dnu debilem saluant
 deinde ad uespera usq; laborantes
 multa hoim milia uerbo fidei imbunt
 Quia doctores eccle in fine mudi
 uenientes et languenti israheli et
 postmodu etiam gentilitati predicant
 Hii sut cu operarij quos nona et vn-
 decima hora in vineam paterfamilias
 inducit. Et quida vir qui erat clau-
 dus ex utero matris sue baiolabat.
 Quia ergo plis isrl no solu dno in
 carnato sed a primis etiam legis te-
 poribz date rebellis extitit. quasi
 ex utero matris claudus fuit. Sed
 bene iacob cu angelo luctante bene-
 dicto quide sed claudicante figurat
 quia plis isdem dno i passione precia-
 lens in quibusdam p fidem benedictus.
 in quibusdam uero e p infidelitatem

claudus. **Q**uem ponebant cotidie
 ad porta templi que dr speciosa. **P**or-
 ta templi speciosa dno e p que si quis
 introierit saluabit. **A**d hanc portam
 debilis isrl ire no te valens. legis pphe-
 tiaz qz uocibz affert ut ab ingredien-
 tibz in interiora sapientie fide audi-
 ente deposcat auxilium. **Q**uia uaticinia
 futuroz quasi ad porta ponit audito-
 res. sed petri e in templu pducere cui
 p confessione petre cognome et cla-
 ues reli sut date. **A**rgentum et aurum
 no e michi. **H**abuit quide uetus tab-
 naculu iustificationes culture et scm
 seculare auro argentoz destitutu sed
 metallo legis sanguis euangelij pre-
 ciosior emicat. quia plis ille qui ante
 auratos postes mente debilis iacue-
 rat. in noie crucifixi saluatur templu
 regni celestis ingredit. **A**liquin bts
 petrus dnu memor precepti quo dr
 nolite posside aurum et argentum pecu-
 niam que ad pedes aploz ponebat
 no sibi recondere sed ad usus pauperu
 qui sua patrimonia reliquerant re-
 seruare solebat. **E**t apphensa manu
 eius dextera alleuauit eu. **Q**uem
 uerbo erigit. hunc etia dextera con-
 fortat. quia sermo doctis in corde
 audientiu munus ualeat si no etiam
 pprie actionis comendat. **E**xemplis
 Et exiens stetit et ambulabat et
 intrauit cu illis in templu. **O**rdo p
 fectionis egregius. primo illu resur-
 gere qui iacuerat iubet. deinde iter
 arripere virtutu et sic regni ianuam
 cu aplis intrare. **E**t impleti sut stupo-
 re et extasi. **E**xtrasi pauorem dicit.
 Nam et alio modo dr extrasi cu mens
 no pauore alienat. sed aliqua inspira-
 tione reuelationis assumit. **C**oncurrit
 ad omis plis ad eos ad porticu que
 appellat salemonis. **S**aluato p aplos
 isrl concurrat omis mundus ad

limina veri et pacifici salomonis de
quo dicitur **M**ultiplicabitur eius imperium
et pacis non erit finis. Ipse est enim lapis
de monte absesus qui terreno regno
fidei inimico ruente pacifici per orbem
solus tenet imperium. **E**rit autem omnis anima
que non audierit prophetam illum exterminabitur
de plebe. **S**icut autem dilucide
prophetarum legisque testimonio docet dominum
a cunctis audiendum gentibus incredulos
quidem damnaturum fideles uero
eterna benedictione donaturum. **E**t omnis
propheta a samuele et deinceps. Quibus
patriarche et sancti priorum temporum multa
de christo dictis factisque prophetarent tem-
pus tamen prophetarum eorum dico qui
de christo christi ecclesieque mysterio manifeste
scripserunt. a samuele sub quo et reg-
num in iudea exordium suscepit. et usque ad
babylonice captiuitatis solutionem per-
mansit. **E**t in semine tuo benedicentur
omnes familie terre. Semen quidem
abrahe christus est in cuius fide nominibus
terre familiis iudeis uidelicet et gen-
tibus est benedictio promissa demulcet autem
apostolorum animos iudeorum quo ad creden-
dum faciat promptiores. dicendo quod to-
tius mundi saluator eos primum visita-
turus et benedicturus elegerit. **V**obis
inquiens primum deus suscitauit filium
suum. **U**bi pariter intueendum quod eundem
filium dei quem semen abrahe nuncupat
ob duas utriusque eiusdem christi naturas ne
ut hominem tantum christum. ut alterum hominis
et alterum dei crederent filium quo he-
resis laqueos manes insanus et nes-
torius fuerit decepti.

Superuenerunt sacerdotes et ma-
gistratus sive pretor templi
ut alia dicit edicio qui doc-
tores et iudices uidebant populi et do-
lebant quod ad apostolos audiendos mul-
titudo conflueret. **S**aducei autem quod
resurrectionem predicarent utriusque

uero quod ipsum quem a se occisum nouerat
hominem illi hunc affirmarent a deo
patre glorificandum. **E**t factus est
numerus uirorum quinque milia. **I**n quinque
milibus uirorum hominum quos in heremo
dominus pauper populus sub lege constitutus
sed christi munere recreatus accipit.
Possunt et hii quinque milia apostolorum in-
structa doctrinis populum designare gen-
tium eiusdem legis spiritualium mysteria
secuturum. **E**t bene utriusque uespere celesti
munere donantur quia cum uenerit
plenitudo gentium ueniret plentitu-
do temporis misit deus filium suum. **H**ic est
lapis qui reprobatur a uobis edifi-
cantibus qui factus est in caput anguli.
Edificantes erant iudei qui cunctis
gentibus in desolatione idolorum moran-
tibus ipsi soli legem et prophetas ad
edificationem cotidie legebant. **H**ii
dum edificant puenerunt ad lapidem an-
gularum qui duos parietes amplex-
teret id est inuenerunt in scripturis
prophetis christum in carne uenturum qui
duos conderet populos in semetipso.
Et quia ipsi in uno pariete stare
hoc est soli salui fieri malebant re-
probauerunt lapidem qui non erat apertus
ad unum sed ad duos. **U**erum deus illis
licet nolentibus hunc ipse per se posuit
in caput anguli ut ex duobus testa-
mentis et ex duobus populis edificatio
surgeret unius eiusdemque fidei. **E**t
non est in alio aliquo salus. **S**i in nullo
alio sed in christo tantum mundi salus est. **E**t
et patres testamenti ueteris eius-
dem redemptoris incarnatione et
passione saluati sunt qua nos salua-
ri credimus et speramus. **E**t si enim sa-
cramenta pro temporum ratione dis-
crepent fides tamen una eademque
concordat. **Q**uia quia nos per apostolos
factam eandem illi dispensationem

xpi p pphetas didicerunt esse uentura
 Redemptio enim est redemptio captiuitatis
 humane nisi in sanguine eius qui dedit
 semetipsum redemptione p omnibz **Con-**
uerto q hoies essent sine literis et
idiotis admirabantur. Mitterat mittit
 ad predicandu ne fides credentiu no
 uirtute dei sed eloquentia atqz doctna
 fieri putaret. **Ut apls aut no in sapi-**
entia uerbi ut no euacuet crux xpi
idiotis em dicebant qui ppria tantu
lingua naturaliqz sciencia contenti lit-
teraru studia nesciebant. Siquidem
greci ppriu idion uocant. Annoz em
erat amplius xl^a homo in quo factu
erat signu istud sanuitatis. Juxta hys
toru pfecta etas hois inexuperabi-
lis calumpniantibz ostendit. Allego-
rice at ppls ist' no xl^a tantu annis
in heremo sordes egypticas mamma
contempta requirit. uerū et in terra
repressionis inter dnu sepe ydoloz
q ritus claudicabat. Vel si nris qua
dragenarius geminatus legis plerutu
dine significat. Quat em deni xl^a
faciunt utriusqz trisgressor uelut qua
dragenaria pfectione debilis iacen-
do triscedit. One tu qui fecisti ce-
lu et terram. auditis psecutoz mi-
nus fiduciam resistendi p uirtutum
signa deposuit. Aduersus scm pueru
tuu ihm que unxisti xpi nome de quo
dictu e et adiusus xpm ei ad uerbu
exponit. xpc em crismate id e ab
uictione nome accepit. Juxta q dr
unxit te deus deus tuus oleo leticie
id e spu sco. Et cu orassent motus
e locus in quo erant congregati
Qui uirtute robusti pectoris cont'
fraude querebant hostiu iudicium

iam audite audite **Preres** terrore
 tu percipit quatin agnoscerent ter
 rena sibi corda esse censura sub quoz
 pedibz sco adueniente spu terra ipsa sit
 pauore concussa. Quis letus timor
 eoz qui credendo aplis fuerunt subici
 endi possit intelligi qui infirma gra
 uedine discussa conresurge cu xpo et
 celestia sapere didicerunt **Multitudinis**
at credentiu erat cor vnu et aia vna
qui scdm pfecte reliquerunt nequaqz
de generis nobilitate glorientes se
inuicem preferabant. sed uelut vnu
eiusdemqz matris ecclie uisceribz editi
codem cuncti fraternitatis amore gau
debant. Et uirtute magna reddebant
apli testimoniu resurrectionis ihu
xpi dnu nri. Doctoaz uigilant' audi
tozqz discernut ordine. Nam mteitu
do credentiu rebus suis spretis cari
tatis inuicem copula iuncta e. Apli
uerso uirtutibz resurgentes xpi cunctis
mysteria pandebant. Ioseph at qui
cognominat' e barnabas ab aplis
hunc puto esse barnaban. qui infra
cu paulo geniu legit apls ordinatus.
Unde quia typrus genere erat postea
discedens a paulo patriam repetit
insulam. Licet quidam arbitrent pau
li collegam cu potius fuisse qui sup
cu matthia ad apostolatus e sortem
statutus. Minus intuerdu e quia uir
emendatiora exemplaria hic barna
bas. ille mutata littera barsabas ap
pellet. Et in libro hebreoz noinu.
hic filius consolacionis ille at filius
quietis interpretet' qd e mepretatu
filius rosolacionis. Vbiqz scriptura sa
cta noia reru ut psonaz cu meprecioe
ponit. sensu utiqz sacratione isdem
in esse significat. Merito ergo filius
consolacionis uocat' q pncipia contempnes

spe futuroꝝ cōsolat. Nam et sp̄s s̄c̄s
ideo paraclytus cognoscit q̄z i mūdo pres
sura habentibz p̄ interna sui muneris
infusione paraclysin id ē consolationē
relestū prestat gaudioꝝ. Sicut beatus
petr̄ papa pp̄t eiusdē sp̄s grām bario
na id ē filius colūbe uocat. Sequit̄
Et attulit p̄ciū et posuit ante pedes
aploꝝ. De hoc amtor destitui debere p̄
bant qd̄ tange vntant. calcandūq; dorent
qd̄ subdūt gressibz aurū. De quo terre
ne uenit ad pectora ture consimili
iactatur humo

Amanias cur temptauit sathā
nas cor tuū. In alia t̄nclacōe
ux̄ grecū exemplar ita legit̄
Amanias quare impleuit sathanas
cor tuū. Vbi notandū ē. qd̄ amaniam
et mentē hoīs nulla creatura iuxta
quam substantiā possit implere sed
creatrix sola trinitas. qua tantūmō
sc̄dm opacionē et uoluntatis instinctū
anim) de hys que create sūt implet̄
Implet enī sathanas mentē alicuius
et p̄ncipale cordis. Non quidē ingre
diens in eū et in sensū eius atq; ut
ita dicam aditū cordis introiens. Sūq;
dem h̄ p̄tas solus ē diuinitatis. Sed q̄
callidus quidā et nequā ac fallax frau
dulentus qz deceptor i m̄am hūānam
malicie affectus trahens p̄ cogitacio
nes et inrentua uicioꝝ quibz ipse ple
nus ē. Impleuit ergo sathanas cor an
nancie nō ipse intrando sed sue malicie
uirus inferendo. Non es mentit) hoīb;
sed deo. Sūp̄ dixit eū mentitū ip̄e sp̄i
s̄c̄o. Patet ergo sp̄m s̄c̄m esse deū et
errorem macedoni dampnatū priusquā
fuisse natū. Audiens amanias h̄ uerba
recidit et expirauit. nō questus causa
tam seueram in preuaricatore senten
tiam dedit sed p̄uidens futū z̄zania
in sp̄i que simplicitatē eccl̄ie p̄anis

moribz adulterarent. Et hys enī deter
timū sarabitarū gen) phibet exortū qui
rebus suis neq; derelictis aplicam se
distractionē custodire simulant. Nulla
reos passus ē penitencia curari. Verū
ad timorē postoris incutiendū noxiū
germē radicatus amputatē curauit. Se
quit̄. Et factus ē timor magn) i vni
uersa eccl̄ia et in om̄s qui audiebāt
hec. Ceteroꝝ at nemo audebat se con
iūge illis. Pena duoz qui fraudulent)
eis iūge temptauerunt ceteris exemplū
tribuit. Ut ueniente petro saltem umbra
ill) obumbraret quicūq; eoz et libera
rent. Tunc petrus umbra sui corpis vi
sibilit̄ alienabat infirmos qui etiā nūc
inuisibili sue intercessionis umbraculo si
deliū corda roboratē nō cessat. Et quia
petrus eccl̄ie typus ē. pulchre ipse qui
dem rectus incredit. Sed umbra comitan
te iacentes erigit quia eccl̄ia mente et
amore celestibus intendens quasi umbra
tice t̄nscurit in terra. Et hic sac̄men
tis temporalibz figurisq; relestū renouat
quos illic p̄petuis remunerat donis. qui
dam huc loro necitū hoc qd̄ in euāgelio
dñs ait. Qui credit in me opera que
ego facio et ipse faciet z̄ maiora hoꝝ
faciet. Surgens at p̄ncip̄ sacerdotū
et om̄s qui cū illo erant. que ē heresis
saducoꝝ. Heresis grece ab electione no
rat̄ quia quisq; sibi sp̄ctis alioꝝ dictis
qd̄ sequendū putauit elegit. Saducei
ergo qui interpretant̄ iusti uindicabant
enī sibi q̄ nō erant. Sicut infra legit̄
corpis omnino resurrectionē negantes
aiām perire cū carne dicebant. sed nec
angelū quidē sc̄m ut ullū esse credebat.
Et quūq; tantū liberos moysi recipien
tes p̄phetaz preconia respuebant atq;
ideo maxie i p̄ncipibz in p̄sequēdo aplos
astipulant̄ zelo uidelicet ducti q̄ illi
virtute magna et miraculoꝝ signis

redderent testimonium resurrectionis ihesu
xpi dñi nri Angelus at dñi p nocte aperu
it ianuas carceris. ne dubitaret thomas
dñm esse carnē et ossa gestantē quē ia
nuis clausis viderat intrantem. Ecce ipse
cū somis mortali adhuc carne vestitus ia
nuis clausis ingreditur. Carcerem quidē
inuenim⁹ clausū cū omī diligētia et
custodes stantes ante ianuas aperiente
at neminē inuenim⁹. Quid pphana iu
dea cetera stimularis insania. furantibus
dicens aplis dñm fuisse de monumento
sublatū. dic rogo eosdem aplos de car
cere tuo clauso cui⁹ furtu credas ab
latos. Ambigebant de illis quid nā fic
ret. ne sic quidē fidei se dare uolentes.
ingens enī malicia cor pfidū insignis
etiam māifestis obturat. Et vultis in
dure sup nos sanguinē hōis istius. Ob
litus ē pnceps sacerdotū debiti qd ipse
sibi et suis imprecatus erat dicens
sanguis ei⁹ sup nos ⁊ filios nros. Sur
gens at quidā in concilio phariseus no
mine gamahel. Hic gamahel ut cle
mens indicat aplōz erat in fide fortis
sed eoz consilio pmanens apud iudeos
ut illoz tali turbine potuisset sedare
furorem. Ante hos enī dies extitit the
odas. Theodas hic psuasit multis ut io
sephus refert sublati ex vrbe facul
tati⁹ suis ripas iordanis obside. Et cū
esset magus pphetam se dicebat qui
impetu fluij ducto gurgite prebe
tristū posset. Cui fadi pcuratoris iussu
equitū turba supueniens. mitis quidem
pemptis aut capitis in sui caput ihero
solimā reuexit. Post hūc extitit iudas
galileus. Hūc etiam scribit iosephus gau
laniten de ciuitate gamala qui saduce
quodā phariseo ceptis assumpto cogeret
plebem ne tributa romanis soluendo p
deret libertate. Offerens ex lege dñs

89
soli seruendū et eos qui ad tem
plū decimas deferrent. cesari tribu
ta reddere nō debere. Que heresis
in tantū creuit ut etiam phariseoz
et mitram ptem ppli conturbaret ita
ut dñm xpm interrogandū esse cre
derent. licet tributa cesari dare an nō

Actū ē murm⁹. **vi**
grecoz aduersus hebreos. Cau
sa murmuris erat qd hebrei
suas viduas utpote eruditiores in
ministerio preferrent viduis grecoz.
Non ē equi nos derelinquere uer
bū dei et ministrare mensis. De hoc
arator. Locus magis indicat ipse. qd
meliora rudi pplō sint fertula men
tis. quam false p membra dapes.
Considerate ergo fratres viros ex
vobis boni testimonij septem. Hinc
iam decreuerant apli at successo
res eoz p omīs ecclesias septē dia
conos qui sublimiori gradu essent
reteris. et pximi circa aram quasi
colupne altaris assisterent. et non
sine aliquo septenarij nros numeri
musterio. Stephan⁹ at plen⁹ gratia
et fortitudie. Stephan⁹ grece latine
coronat⁹ dñi qui pulcherrima ratio
ne qd pcepturus erat in se quodam
psagio preoccuparat in noīe lapida
tus hūlit⁹ sed sublimit⁹ coronat⁹. he
braice at interpretat⁹ norma vestra quoz
videlicet nisi martyri sequentiū quib⁹
primo patiendo forma factus ē mori
endo p xpo. Et nō poterant resistē
sapientie et spiritui qui loquebat⁹.
Hoc ē qd ipse dñs suis martyribus
ait. Ego enī dabo vobis os et sapien
tiam cui nō poterūt resistē et con
tradire omīs aduersarij uestri. Dignū
enī fuit ut i pthomartyre cōfirma
ret qd cunctis p suo noīe traditis
est pmitte dignat⁹. **vii**

Deus glorie apparuit patri
nostro abraham cum esset in me-
sopotamia. Notandum uix ver-
bi stephani que non sicut in genesi
videt post mortem patris locutus est
deus habrahe qui utique in carriam
mortuus est ubi cum illo et ipse filius
habituauit. sed prius habitaret in ea-
dem ciuitate iam tunc cum esset in
mesopotamiam regione cuius ipsa est
ciuitas. **Exi de terra tua et de cog-
nacione tua. Terram et cognacio-
nem abrahe caldeorum patriam genus
que appellat unde iam prude exierat
qui nunc in mesopotamia degebat.**
**Sed quia quilibet ob causas e-
grediens spe redeundi et desiderio
tenebat audit a domino. Exi de terra
tua non ut corpus inde traiceret
quod iam fecerat sed ut amore men-
tis euelleret. Deoque sequitur. Tunc ex-
iit de terra caldeorum non corpus sed
mentis egressu significat quo se in-
spetuum a caldeorum consuetudine et gente
secreuit. Qui iuxta fidei cronicon
eodem anno caldea egressus mesopo-
tamiam ingressus in carris moratus
et in terram est reuersionis induit.**
**Quia est semen eius acicola in terra
aliena et seruituti eos subiacent et
male tractabunt eos annis quadringentis.**
**Non ita intelligendum est quod male tracta-
du ut seruituti subiendum dicit hoc
semen annis quadringentis sed per
bybaton legendum quod peregrinum erat
semen eius annis in cuius parte temporis
etiam seruitus accidit. Quia enim scrip-
tum est in ysaac uocabit tibi semen. Et
anno natiuitatis ysaac usque ad annum
egressionis ex egypto computantur
anni quadringenti quibus quos more
suo scriptura quadringentos appellat
quibus peregrinum futurum erat illud se-**

men suum in terra chanaan suum in egypto
per et sic intelligi quod a quinto anno ysaac
quos per filium analle cepit affligi labor qui
dringentorum computentur annos. Accessit
iacob patrem suum et omni cognacionem
in aiab septuaginta quibus septuaginta
interpretes sequitur in dicendo. ceterum in he-
braica ueritate ante tantum septuaginta
repperunt. Sed et si ipsam aiab seriem
in genesi computat uolueris addito ip-
so iacob et ioseph cum duobus filiis qui e-
rant in egypto lxx solummodo aias inuenies.
**Et defunctus est ipse et patres nostri
et translati sunt in sychem. De ioseph quod
solo scriptura refert quod eius ossa translata
de egypto et in sychem sint tumulata
uerum et ex hinc beati stephani uerbis
et sancti ieronimi scriptis qui eodem loco
incola erat animaduertendum est ceteros
quoque patriarchas ibidem esse sepultos que
uis memoria ioseph merito celebrat ha-
beat qui et hinc ipse de ossibus suis fieri
mandauit et ad cuius tribum ciuitas ipsa
pertinet. Siquidem ieronimus in historia
pauli sic refert. transiit inquit in sychem
non ut plerique errantes legunt sychar qui
nunc neapolis appellatur et ex latere mo-
tis garisim exstructam circa puteum ia-
cob intrauit in ecclesiam super que dominus se-
dit. Et paulo post. atque inde inquit diuer-
tens uidit xii patriarcharum sepulchra. Ite
in libro de optimis gene interpretanda xii aut
patriarche non sunt sepulti in arbor sed
in sychem. Sed merito mouet quod scribitur
**Et positi sunt in sepulchro quod erant abra-
ham peris argenti a filio emor filii sy-
chem. Dicit enim genesi abraham ab e-
phron filio soor ethei in cariatharbe lo-
cum sepulchri quadringentis argenti sy-
chus emisse. In quo ipse habraham ysaac
et iacob et adam pthoplastus sepulti****

sunt Itemq iacob de mesopotamiam re-
 uersum iuxta urbem sichem parte agri
 quo tabernacula tenderet ab emor pa-
 tre sychem datus centu agnis accepisse
 Non emor ergo abraham sepulchru ab
 emor sichem ita sed ab ephron ethes
 in quo in patriarche no sut sepulti sed
 in sichem ut dixim veru bts stephanus
 vulgo loquens vulgi magis in dicendo se-
 quitur opinione Quas eni parit narra-
 tiones coniungens no tam ordine circun-
 stantis hystorie qua causam de qua age-
 bat intendit Qui eni simulabat aduer-
 sus locu scm et legem docuisse pergit
 ostende quomo ihc xpc ex lege monstre-
 tur esse pmittus Et qd ipsi nec tuc
 mosi nec dno seruire maluerit hec ut
 potui dixi no preiudicans sentencie me-
 lori absit Porro qd dicitur a filijs emor
 filij sichem qd genesis hystorie magis vi-
 detur tam et si fieri potuisset ut idem emor
 et patre sui et filiu sychem noie habe-
 ret Cu appropinquaret at tempus repro-
 missionis qua confessus erat deus habita-
 re illi utiqz qua dictu e et post hec
 exebit et seruent mucti in loco isto
 Sequit quis te constituit principem et
 iudice sup nos in tanta illos contencione
 sua redarguit iam tuc filij moysi qz legi
 fuisse contrarios hic e moyses qui dixit
 filijs isrl pphetam uobis suscitabit deus de
 fratribz uestris tanqz me Tamqz me car-
 ne visibilem sed sup me maiestate terri-
 bilem Re noua inqt et aduenticia xpi
 dicat esse doctrina Ipse moyses cui no
 laerut obedire patres uestri predicat z
 in hoibz homini huc forma futuri et cunctis
 aiabz vite prepta daturu. Ququid victi-
 mas aut hostias ob optulistis mucti annis
 quadraginta in deserto quis necessitate
 seruendi dno libauerint mente tame auer-
 si ueracis ydolis seruisse dicitur ex eo tpe

quo auru in caput vituli tñiforma-
 uerut Nam qd postea queda dno eos
 legim optulisse no uoluntate sed
 ut ex hoc loco discim penam fere-
 rit motu et cori interiorie qd ppe
 ydola corruerut Dno at no ea que
 offerut sed uoluntate recipit offerre-
 tiu Deniqz ubiqz occasio fuit sa-
 corde reuersi sut i egyptu Et susce-
 pistris tabnaculu moloch quis ist
 uideremini ad tabnaculu dno victi-
 mas deferre tota tame intencione
 mentis fanu ma moloch amplexati
 estis Est at moloch siue melchom
 ut sepe etiam legitur ydolu ammo-
 nitaz qd interpretat rex uester Et
 sidus dei uestri remfam Dimisistis
 inqt deu ueru et uiuu et sidus
 remfam id e facture uestre uobis
 pro deo suscepistis **Et** Significat
 luciferu cuius cultu sarracenoqz gens
 ob honorem ueneris erat mancipa-
 ta Et qz remfam ut dixi factura
 uestra at requies uestra interpretat
 ppheta conseqt aduixit atqz ait si-
 guras quas fecistis adozae cas sub-
 audie aporon usus accepistis Et
 tñsseram uos tñsb tñsb babylonem
 Hic h inqt sacrilegia uos no i baby-
 lone tantummodo sed i babyloniam
 quoz captiui ducemini **Re** putand
 e primus martyr errasse quia qd eo
 qd i ppheta scriptu e tñsb damascu dixit
 tñsb babylonem magis eni intelligen-
 ciam qua uerbu posuit qz tñsb da-
 mascu ducti sut i babylonem siue tñsb
 babylonem Tabernaculu testimonij
 fuit patribz nris in deserto quia
 dicebant eu cont locu scm agere
 hinc ostendit dnum no magnipende
 lapidu ornatu sed splendore aiary

desiderat celestium **U**bi subintelligi
vult sicut tabernaculum in templi fac-
tura desertum sic et ipsum templum
intellegant meliore statu succe-
dente delendum. Juxta quod olim ihere-
mias precinebat dicens Nolite esse
fidei in verbis mendacium dicentes
templum domini templum domini est. **E**t post
post aliquantulum faciam inquit domum
hanc in qua invocatum est nomen meum
et in qua vos habetis fiduciam sicut
fieri sylo ubi habitavit nomen meum
a principio et nunciam vobis a facie mea
Celum multum sedes est terra autem scabel-
lum pedum meorum. Non hoc carnaliter
intelligendum quod sic habeat deus me-
bra colloata in celo et in terra ut
nos cum sedem? sed ut se indicaret
interiorem esse et superiorem omnibus
Celum sibi sedem terra vero scabellum
pedum esse prohibuit qui ut se etiam
omnia circumdare monstraret alibi se
celum metiri palmo et terram assere
pugilla concludit. **S**piritualiter autem celum
scilicet terram peccatores insinuat
quia hinc videlicet deus in habitan-
do presidet illos condemnando pro-
sternit. **A**ut quis locus requiescit
mee est. **N**on aureus utique aut mar-
moreus terrestris habitaculi locus
sed ille quem propheta subnectit super
quem autem requiescit spiritus meus nisi super
humilem et quietum et trementem ser-
mones meos. **Q**ui accepistis legem
in dispositionem angelorum. **L**ex est enim
ordinata per angelos in manu media-
toris. **E**re video celos apertos et filium
hominis a dextris stantem dei. **C**um autem dominus
ihesus et deus et hominis perfectus sit filius
quid est quod hinc beatus martyr hominis
potius quam dei filium appellat maluit
cum plus utique glorie videret allatu-
rus si cum dei potius quam hominis filium

appellat voluisset. **N**isi ut hoc testimo-
nio iudeorum confunderet infidelitas quae se
hominem crucifixum et hunc dominum crede-
re noluisse meminerunt. **A**d confortanda ergo
beati martiris sapientia celestis regni ianua
pandit et ne innoxius homo lapidatus
titubet in terra deus homo crucifixus ap-
paret coronatus in celo. **V**nde quia stare
pugnantis at adiuuantis est recte a dex-
tris dei stantem vidit quem inter homines perse-
cutores adiutorem habuit. **N**ec discordat vide-
at quod mortuus cum a dextris dei sedere des-
cribitur qui situs iudicantis est quia et inter
inuisibilia omnia iudicat et ad extremum
iudex omnium visibilium adveniet. **E**t cicien-
tes cum extra civitatem lapidabant. **E**t dominus
extra portam passus est qui nos elegit de
mundo in signum suum regnum et gloriam. **E**t ste-
phanus qui advena mundi extra civitatem
lapidatus. **N**on enim habuit hic manentem ci-
vitatem sed futuram tota mente querebat.
Et iuxta rerum mutationem martyr mundi
cordis ad celum intuitum dirigit. **P**secutor
dure cervicis manus ad lapides mittit
vnde amitor ait. **L**apides iudea rebellis in
stephanum lymphata sumis que a crimine
dura duro semper saeva eris. **P**ositis autem genu-
bus clamavit voce magna dicens. **D**omine ne sta-
tuas illis hoc peccatum. **P**ro se quidem stans oravit
et iumentis genua flexit quia ipsorum maior ini-
quitas manus supplicandi remedium flagitabat.
Et mira beati martiris virtus qui sic zelo
feruebat ut eis a quibus tenebat palam
sue perfidie culpas exprobaret sic dilectione ar-
debat ut in morte quoque pro eis a quibus occide-
bat oraret. **E**t omnes dispersi sunt per regiones
iudee et samarie. **H**oc est quod dominus ipse ait cum
persequerentur vos in civitate ista fugite in aliam.
Illius enim nutu gererebat ut tribulationis
occafus fieret evangelii seminarium. **V**nde
Pretendebant autem turbae hinc quae a philippo di-
tebantur. **E**x primo capitulo et ex samarie
mulieris hystoria prompti animi ad credendum

her gens fuisse pbat. Tunc Symon et ipse
 credit. vel huius philippi verbis et virtute de
 debile e crede se quo ad usq; baptisma susci
 peret simulavit ut quid laudis erat audis
 sim' ita ut xpm se credi uelit sicut hystorie
 narrant. artis ab eo quib; miracula face
 ret et differeret. qd' etia' successores eius
 fecisse docent' qui auctoris sui malignis
 artib; instituti eccliam fraude qualibet
 ingressi baptisma furari consueverunt.
 Misit ad illos petru' et iohane' et pul
 chre hoc arator exponit. **S**epe sibi foru'
 petrus fari esse iohanne' ecclie quia vir
 go plaret. Notandu' at' qd' philippus qui
 samarie predicabat un' de septem fucit
 Si eni' ap'ls esset ipse manu impone' po
 tuisset ut acciperent spm scm' hoc eni' so
 lus pontificibus debet. Nam presbiteris si
 ue extra ep'm seu p'nte ep'o baptizent
 rismate baptizatos ungue licet sed qd'
 ab episcopo fucit consecratu' no' tamen
 frontem ex eode' loco signat' qd' solis de
 bet' ep'is cu' tradit' spm' pactu' baptiza
 tis. **P**erunia tua tecu' sit in pdic'oe. **S**ci
 veri tu' maledictionis sententia' pferunt
 no' ad hanc uoto ulcionis sed ex iusticia
 exanimis erumpit. Intus eni' subtile dei
 iudiciu' aspiruit et mala foris exurgencia
 quia maledicti debeant ferre cognoscunt
 ex eo in maledicto no' peccant quo et ab
 interno iudicio no' discordant. **C**u' eni' et
 maledicentis innocencia pmanet et tamen
 cu' qui maledicit' usq; ad interitu' maledic
 tio absorbet ex utru'sq; artis sine colligit'
 quia ab vno et intimo iudice in reum sen
 tentia' sup'ta iaculat'. **U**nde et hic symon
 qui a petro maledictu' accepit eterna' d'ap
 narione perit. et in infra bariesus a pau
 lo interceptus mox romuru' e' luce fraudat'.
In felle eni' amaritudinis et obligacione
 iniquitatis video te esse. **I**deo sps scs i' co
 lumba descendit ut eos qui se accipere uelint
 simplices esse doceret. **N**am qui fel ama

ritudinis in corde seruat qualibet
 baptizatus videat' no' e' iniquitatis sue
 vinculis absolutus sed q' ad punctu'
 hora baptizandi purgatus mox acci
 ori e' demone septemplex oppressus.
Frustra ergo gram' sps emere temp
 tat qui se mente coruina no' curauit
 exuere. **S**urge et vade cont' meridi
 ana' bene in meridie querit' qui inueni
 tur et abluit' ille qui deuocione pec
 toris ardens uelut queda' genu' pri
 micie deo meruit consecrari. **I**n quo
 specialit' illud psalmiste completu' e'
 ethiopia pueniet man' eius des. **A**d vna
 que descendit ab iherosolym' in gazam h'
 est deserta. **N**on via sed gaza deser
 ta dicit'. **V**etus eni' illa gaza que ter
 min' quonda' erat cananorum iuxta
 egyptu' ad solu' usq; destructa et alia
 pro illa alio loco constructa e' que al
 legorice gentiu' plebem designat olim
 ad dei cultura' desertam. neq; ullus
 pphetar' predicacionib; exultant' via
 uero que ad cam ab iherosolymis des
 cendens fonte' salutis aperiat. **D**ns xpc
 est qui ait **E**go su' via ueritas et uita
 quia sup'na iherosolym' ad nra' infirma des
 cendit nra'q; reatus nigredine' baptis
 matis vnda dealbauit. **E**t ecce vir
 ethiops eunuchus potens. **P**ro virtu
 te et integritate mentis iur' appellat'
 nec in merito qui tantu' studiu' in sep
 turis habebat ut eas etiam i' via lege'
 no' cessaret tantu'q; amoris in religio
 ne gerebat ut aula regia derelicta
 de ultimis mundi partibus ueniret ad
 templu' d'ni. **U**nde iuxta mercede' diem
 querit' inep'tem lectionis xpm que
 querebat inuenit. **P**lusq; ut iheroni'
 ait in deserto fonte' ecclie qua' i' au
 rato templo repperit synagoga. **I**bi
 eni' qd' iheremias admirando preloquit'
 mutauit ethiops pellem sua' id e' sorde
 petro' abluta de lauacro ihu' dealbatq;

q. candaris.

ascendit Candaris regine ethiopiū
 Et in regū libro legim⁹ quia regina
 austri uenit a finibus terre audire
 sapienciam salomonis. Maris quippe
 fuit illi nationi semp a feminis regi
 cas appellari. Cui erat sup omib
 gazas eius Regina ethiopiū thesau
 rarū fmittens in iherlm genū desig
 nat eccliam virtutū fideiq. dno dona
 largituram sed et nois etimologia
 conuenit potest enī candaris ex he
 breo comutata interpretari ipsa quippe
 est cui i psalmo p hns qui comutabu
 tur in septo dicit⁹ audi filia et uide
 et inclina aurem tuam. et obliuiscē
 pplm tuū et domū patris tui Dixit
 at spc philippo. In corde spc philippo
 loquebat⁹ Spiritu enī dei quasi a
 dam nobis uerba facē occulta vis
 ea que gesta sūt intimaē. Tamq
 ouis ad occisionē ductus ē. Sicut
 ouis cū ducit⁹ ad uictimā nō repug
 nat sic ille ppria passus ē uoluntate
 at alciore intellectu sicut agn⁹ i pas
 cha immolari solebat sic pascha nrm
 immolat⁹ ē xpc. Et sicut agn⁹ corā
 tondente se sine uoce nō solū sang
 uine suo nos redemit sed et lanis
 operuit ut algentes infidelitate sua
 ueste calefaceret. Et audiremus
 aplm nobis loquentē quotquot in
 xpc baptizati estis xpm induistis
 Sic nō aperuit os suū. cū i passione
 sua pilato et pontificibz pauca he
 rodi nulla responde uolebat. In hu
 militate iudiciū eius sublatū ē quia
 iudex omnū iudiciū nō reperit ue
 ritatē sed absq ulla culpa sedicioē
 iudeoz et pilati uoce dampnatus
 est. Generationē ei⁹ quos enarrabit⁹
 Aut de diuinitate ei⁹ accipiendū est
 qd impossibile sit diuine natiuitatis nos
 re mysteria. de qua pat loquit⁹ ante
 iunferū genui te. Aut de partu virgi

nis qd difficultate ^{possit} exponi Cui⁹ ratio
 nē marie querenti p angelū dicit⁹ spc sō
 supueniet in te ut at ab angelo at ab eua
 gelista tantū natiuitatis eius sacramenta
 dicant⁹ Cui⁹ narrator parissim⁹ ē Quomō
 tollet⁹ de terra uita ei⁹ ut neq in terra
 sed in celo uiuere aperens at philippus
 os suū. philippus interpretat⁹ os lampadis
 pulcher⁹ ē sensus qd lampadis suū ape
 rirer os. dū obscura ppherie in sciencie lu
 cem pferret. Quis et iuxta hystoriam
 possit ista circūlocutio designare aliquan
 do longiorē futm tūc eius esse sermonē
 Venerūt ad quandā aquā. Et bethsoro
 uicus in tribu iuda euntibz ab heli ad he
 bron in uicesimo lapide iuxta quē fons
 ad radices montis ebulliens ab eadem i
 qua gignit⁹ sorbet⁹ humo. In hoc ē cum
 ctus a philippo baptizatus. Cui⁹ phibet
 me baptizari. et iussit facē currū. hic
 alia tñslatio iuxta grecū exemplar ali
 quot uersibus plus habet ubi scriptū ē. Ecce
 aqua que phibet me baptizari. Dixit
 at ei philippus. In credis ex toto corde
 tuus saluus eris. Respondens at euuictus
 dixit. Credo i xpm filiū dei et iussit facē
 currū. hos ergo uersiculos credo primū
 a nro quozq interpretē tñslatos sed septor
 uicis postea fuisse sublapsos. Spc dñi ra
 puit philippū. Sunt qui hoc angelū i spū
 sco fecisse testant⁹ ut iheronim⁹ p dicit. Et
 uangelizabat ciuitatibz cunctis donec u
 hitet cesaream. Cesaream palestine dicit
 ubi infra domū habuisse describit⁹ q usq
 hodie demonstrat⁹. Nec nō et cubit cubi
 culū quatuor filiaz ei⁹ uirginū pphetaz

Saulus at adhuc
 spirans minari et redire i discipu
 los dñi. presentes uidelicet cedi
 bus afficiens. et minis detertens absentes
 Saule saule. quid me psequeris. Nō dixit
 quid psequeris membra mea sed quid me
 psequeris. Quia ipse in corpe suo qd ē

ecclia adhuc patit inimicos In cuius etia
 menibus beneficia sibi collata facta esse de
 nuntiat cu ait **Esuriui** eu et dedistis michi
 manducare **Et** exponendo subiungit. quam
 diu vni ex minimis meis fecistis michi fe
 cistis **Ego** su ihc que tu psequeris **Non**
 dixit ego su deus ego su filius dei sed humi
 litatis mag mee infirma suscipe et tue sup
 bie squamas deponere **Sed** surge ingredere
 ciuitate et dicit tibi quid te oporteat fa
 cere **Non** continuo que essent facienda
 monstrauit sed in ciuitate postmodu audi
 enda premonuit ut tanto post in bonis so
 lidius staret quanto prius funditus euersus
 a pristino errore recidisset **Apertis** q oculis
 nichil videbat **Nequaquam** potuisset bene
 rursus videre nisi prius excrucatus fuisset
 et pnam sapientia qua perturbabat exclu
 dens fidei semp committeret **Et** erat tribus
 diebus no videns quia dnm no crediderat
 tertia die morte resurgendo vicisse suo ia
 inferuit exemplo qui tenebras triduanas
 luce reuersa mutaret **Ego** eu ostendam
 illi quanta opteat eu p noie meo pati
Non debet timeri ai psecutor sed potius
 quasi frat amplecti qui aduersa que scis
 intulerat promptus est sustine cu fcs scis
Et confestim reciderunt ab oculis ei tamq
 squame **Dracōnis** omne corpus dr squamis
 esse contextu quia ergo iudei serpentes
 et gemina sue viperazi uocati qui illoz
 pfidiam sectabant q pelle serpentina oculos
 reddis obtinebat sed cadentibz sub manu
 annanie ab eius oculis squamis monstrat
 in facie qd uerū iam lumē recepit i mente
Accipientes at discipuli nocte **In** greco at
 id e discipuli xpi no est additū ei sed tan
 tūmō discipuli ut generalit xpi ut ecclie
 intelligat **Non** dū eu paulus discipulos fe
 cisse legit sed solū iudeos confudisse qui ha
 bitabant damasci **Murū** dimiserunt eum
 submittentē in sporta **Hor** effugij gen
 hodieq seruat in ecclia quando quis anti

qui hostis insidns ut huius scilicet laqueis
 circumfusis spei fideiq sue numimine
 saluabit **Murus** eni damasci qui sang
 uine libens interpretat aduersitas scilicet e
Pex aretza qui interpretat descensio dy
 abolus intelligit **Sporta** que iunctis
 palmisq confici solet fidei speiq con
 iunctione designat **Juncus** Juncus
 eu uindictate fidei palma spem vite
 eterne significat **Causas** ergo se
 muis aduersitatis uideat cinctu spor
 tam virtutis que uadit festinus ascen
 dat **Cū** at uenisset in iherlm tempta
 bat se iugere illis no cu mox baptiza
 tu credam uenisse ad aplos in iherlm
 sed sicut ipse galathis scbit primo ab
 ille in arabiam et iteru reuersum
 esse damascu **Deinde** post annos
 tres ueniente iherosolimā uidisse pe
 trū et mansisse apud eu diebz quin
 decim **Aliū** at aploz uidisse nemine
 nisi iacobū fratre dñi de deinde sicut
 et lucas exequit uenisse in partes
 syrie et tylicie **Utrū** at prima an scda
 vice damasci insidias ptulcit no facile
 patet nā et scda intelligi pt ex eo
 q dr mtris diebz impletis consiliū
 fecisse iudeos cu interficiendi **Idcir
 co** at lucas arabiam pretermittere
 videt q ibi minime predicauit **Iuxta**
 q ipse in sequentibz agrippe regi lo
 quens ait **Quia** damasci primū et
 iherosolimis et in oī regione iudee et
 gentibz predicabat **Barnabas** at affi
 hensū illū duxit ad aplos **Hic** e barna
 bas ille cyprus genere leuites qui su
 pra precū agri sui ad pedes aploz
 attulisse memorat **Loquebat** quoq et
 disputabat cu grecis **Notandū** est
 qd grecos in iherlm iudeos in damasco
 que gentiliū e ciuitas docuit **Ne** for
 te hoc significet gentiles in ciuitate
 dei adiuuandos et iudeos in pfidiam
 gentiū esse lapsuros **Iuxta** qd ysaias
 ait et reuertet libanus in chermel

et chermel in saltu reputabit. In
uenit at ibi homine quenda nomine
eneam ab annis octo iacentem i gra
bato. Eneas iste gen⁹ signus signifi
cat humanu infirmoꝝ prius delecta
tione languescens sed aploꝝ ope et
ore sanatu. Quia eni et mundus ipse
quatuor plagis sublimat^r et eiusus
soli annis n⁹ temporib; uariat^r qui
cuq; p⁹icia labenciaq; gaudia complec
tit^r quasi bis quaternario annoꝝ
nuo grabato sternit^r enerus. Gra
bato quippe e ipsa segnicies ubi re
quiescit animus eger et infirmus
id e in voluptate corpis et oi delecta
tione seculari. Enea sanet te d⁹s ihc
xpc surge et sterne tibi. Quic de pa
ralysi curauit mox surge et sternere
sibi p⁹el precepit spirituali^r insinuans
cu quisq; fidei solidamentu in corde
precepit no solu torporem in quo de
ses iacuit discruciat sed etiam bona
opera in quib; requiesce ualeat pa
ret. In ioppe aut fuit quedam discipu
la noie tabita que i^rpretata dicit^r
dorcas. id e dammula ut caprea sig
nificat at ai⁹s virtutu studio subli
mes sed hominu opinione contempti
biles. Neq; eni beatus lucas in^resta
tione nois augetet nisi magnu eide
mysteriu in ee cognosceret. Dammu
la quippe ut caprea ai⁹alia sut natu
ra similia sed magnitudine differen
tia que morant^r in excelsis montib;
de l⁹ longinquo tamen omis vident q
ueniunt. vnde et ab acumine tenendi
dorcas uocant^r. Sic nimiru s⁹i me
titis opera in excelsis habitantes men
tis contemplatioe supnis sagacit^r in
tendunt et ibi sume cauta circumspec
tione semp inuigilant. Nam q mun
da quide hec ai⁹alia iuxta legem sed
timida sut et inbellia iuxta qd natu
ram eoz exprimens martialis aut.

Dente timet^r aper. descendit cornua cerui
Inbellis damne qd nisi pda sum⁹. Non
maifeste significat eos qui simplicit^r viud
discretog; gressu actionis ai fissa vngula
incede et uerbu dei continua meditatioe
ruminae satagunt. Cau si ut ignorantia
forte ut infirmitate morte incurerint spi
ritalem pro intentionis tamen recte inte
gritate resuscitari merent^r. Sicut petro
ipsi contigisse pbat^r cui rectissime qd de
dorcade scriptu e aptari p⁹ factu e in
dieb; illis ut infirmata moreret^r. S⁹i eni
cu p fragilitate nature mortalis aliqua
delinquit ai in dieb; opm bonoz casu sub
te infirmitatis occumbit. Sed cu mox
lacrimis insistunt spem recuperande vir
tutis attendunt s⁹oz auxilia inuocant et
sua qui mesut bona acta recogitant fa
ciunt pfecto qd sequit^r. Quia cu lauiset
posuerit in tenaculo hoc de petri euo
catione et elemosinaz dorcadis ostensio
ne narrant^r. Et circumspecterit illam omis
vidue flentes. Vidue sut pie cogitatio
nes ai⁹ penitentis que sensus pristini
vigorem ai viri regimine ad tempus o
miserant qui p ai⁹ delincente necesse
e supplicite exorant. Et ascendentes tuu
cas et uestes quas faciebat illis dorcas no
suis p defuncta uerbis sed ipsius predica
bant^r operib; quomodo elemosine no solu a
s⁹da sed a prima morte liberant. Dixit
thabita surge at illa apuit oculos et viso
petro resedit. Iustissim⁹ ordo resurgentis
ut prius oculos mentis aperiat et agri
ta demde petri uoce resideat lumē sue
circumspectionis qd pdiderat recipiat et
doctrina eoz qui se adiuerant uiuat.
Dans at illi manu erexit eam. Contacta
petri manu thabita resurgit quia lan
guens ai⁹ p⁹is nullo melius ordine
qua s⁹oz exemplis conalescit.

Quod at quida erat in cesarea noie
Cornelius. Non virtutib; ad fidem

sed fide ptingit ad virtutes ut beatus
 papa gregorius exponit **Cornelius** enim
 inquit eius elemosine ante baptismum
 angelo teste laudate sunt non operibus ad
 fidem sed fides venit ad opera **Si** enim
 deo usque et ante baptismum que orabat
 non credit ut quomodo hinc opere deus ex
 audiat si non ab ipso se in bonis profici
 petebat **In**ebat enim creatorem omnium deum
 sed quia eius omnipotentis filius incar
 natus esset ignorabat **Fidem** habuit
 eius orationes et elemosine placere potu
 erunt **Bona** autem actione promeruit ut deum
 proferte cognosceret et de unigenito eius
 incarnationis mysterium crederet qua
 tenus ad sacramenta baptismatis per
 veniret **Per** fidem ergo venit ad opera
 sed per opera est solidatus in fide **Vidit**
 in visu manifeste quasi hora nona diei bene
 oracula baptismi petendi hora nona ac
 cepit qui in morte ipsius qui hora nona
 spiritum tradidit erat baptizandus **Et** nunc
 mitte viros in ioppen cum elemosinis
 scribis qui suscepti mox doctor salutis
 accesserunt iubet manifeste innuit quod
 elemosinis illis ac precibus plenam sue
 salutis cognitionem a domino quesierit vo
 cauit duos domesticos suos et militem
 metuentem dominum **Tres** misit ad petrum
 cornelius quia creditura gentilitas
 apostolice fidei europam asiam africanamque
 subegit partim studiis militaribus hoc est
 instantia predicandi partim domesticis
 negotiis negotiis occupandas **Notat**
 quod unus miles et duo domestici mittantur
Quanto enim fortiores tanto pauciores
 in ecclesie membris inuenies plures quam
 audire verbum quam qui dicere sciunt
Ascendit petrus in superiora significat
 relictis terrenis cupiditatibus conuersione
 in celis habituram **Ut** oraret circa
 horam sextam **Sexta** hora petrus
 inter medias preces estur salutem

utique mundi que dominus sexta etate
 scilicet querere et saluare uenerat quod et
 ipse uoluit indicare cum eadem diei
 hora super samaritanorum puteum sicut
 bat **Et** descendens uas quoddam uelut
 linteam magnam **Vas** illud ecclesiam
 significat incorruptibilem fide pre
 ditam **Linteam** enim tinca non consumit
 que uestes alias corrumpit **Et** ideo
 qui uult ad mysterium ecclesie catho
 lice pertinere excludat de corde suo
 corruptionem malorum cogitationum **Et** ita
 incorruptibiliter firmetur in fide ut pra
 uis cogitationibus tanquam a tinca non
 rodatur in mente **Aut** tinca hereticus
 est uestimentum domini corrumpere uolens sed
 domino dispensante non ualens **Quod** etiam
 in tunica illa domini figuratum est quam
 milites serinde non audebant **Quia**
 tuor iniuris summitti de celo in ter
 ram quatuor iniuria quibus linteam
 dependebat quatuor plagas et orbis
 terrarum designat quibus extenditur ec
 clesia ipsa est enim ciuitas dei nostri
 in monte sancto eius dilatans exulta
 tiones uniuerse terre que enim de
 celo submittitur indicat cum sola su
 puenienti spiritu sancti gratia seruari pa
 riter et augeri **Vnde** dicit in apoca
 lypsi **Vidi** ciuitatem sanctam iherusalem nouam
 descendentem de celo a deo **Passit**
 enim tres iniuris euangeliste figura
 ri per quos ecclesia celesti munere
 imbuitur atque sublimatur **In** quo erant
 omnia quadrupedia et serpenia ter
 re cum uolatilibus celi **Alia** illa omnes
 gentes sunt erroribus inmundis que hominis
 imagine relinquentes bestiarum ac ser
 penium sumpsere figuras **Vnde** cum
 ad herodem prope dolosam malitiam
 dicit **Ite** dicite uolpi illi **Et** ad phari
 seos gerumina uiperarum et ad libi
 dinosos et qui in sarientes infemi

nas facti sūt. et de impudentibus nolite dare sōm canibz. Et de uoluptuosis neq; mittatis margaritas vestras ante porcos. Et de subilis ac dolosis uilpes foueas habent et uolucres celi nidōs. Et cōmune de omibz. Et homo cū in honore esset id ē ad ymaginē dei fr̄s nō intellexit compatū ē iumentis insipientibz. Verū at id ē in corruptū hominē salomon ostendit dicens. Deū time et mandata eius obserua hoc ē cū omis homo. **S**urge petre. occide et manduca. surge inq; ad euangelizandū preparac. **O**ccide in gentibz qd fuerant et fac q es. **Q**uā cū manducat ribū foris positū in suū corpus trahit. **P**recipit ergo ut nationes p̄ incredulitatē ante foris posite interfecta p̄terita uicia societati ecclie quā significat petrus inserant. **J**uxta qd de seipso paulus ap̄l̄s ait. **E**go enī p̄ legem legi mortuus sum ut deo uiuam et xpo. **E**t iterū. **N**is at iā nō ego uiuit uero in me xpc. **Q**uā uero ab hereticis circūueniūt q̄i uini deuorant a morte. **Q**uia nūnq; manducaui omē cōmune et immūdū. **P**l̄s iudeoz partem dei se esse iactans cōmunes ribos uocat quibz hoies omnes utunt. **H**oies uerbi gr̄a si illā carnē ostreas lepores et istiusmodi animancia que unguā nō findūt nec ruminant nec squamosa in picibz sūt. **I**mmūdi uero cū dicūt bestiaz ut reptilū carnes nulli mortaliū cōmestibiles. **H**oc at factū ē p̄ ter. **Q**uia p̄ m̄ p̄tes orbis terraz misterū sc̄ trinitatis a duodecim ap̄lis predicandū erat ideo m̄ lince tertia uice de celo submisit sūt siue ut

beatus ambrosius int̄p̄tat̄ tertiō re petita figura operationē trinitatis expressit. **E**t ideo in mysterijs interrogatio trina defert̄ et confirmatio trina celebrat̄. **N**ec p̄t quis nisi trina confessione purgari. **U**nde ipse petrus in euangelio tertiō interrogatus utrum diligat dñm ut trina responsione uincula que dñm negando ligauit absolueret. **H**ec oportune petro ostensa sūt cū cornelius gentilis ad exhibendū cū mitteret ne dubitaret in circūcis xp̄ianā tradē fidem. **E**rat enī ex illis animantibus euangelico uase monstratus. **U**nde et ab sp̄i s̄o. hoc idē facere confirmatus. **E**t statim receptū ē uas in celū. **P**ost trina submissionē iherosolē celo recipit̄ quia post huius sc̄li cōuersationē qua p̄ fidem et baptismū mūdāta peregrinat̄ ecclia celestis iam habitatio sc̄li et eterna sequitur. **E**t dixit sp̄i ei. **E**re uiri tres querūt te. **I**n mente at ab sp̄i nō in aure carnis audiuit surge itaq; et descende et uade cū eis. **D**escendere de tecto et ad predicandū ure iubet ut ecclia nō solū dñm alta subeundo speculet̄ sed eundem etiam in finibus quibusq; et q̄i adhuc exterius positus sed tamē ostiū symonis id ē obediencie pulsantibz ad actiua uitam redeundo uelut electos surgendo predicet iuxta qd dñs ait. **V**idebitis celū ap̄tū et angelos dei ascēdentes et descendentes sup̄ filiū hois. **C**uius bene domus iuxta mare posita me morat̄. **M**are enī fluctuagōe sc̄li tumultus furorēq; designat ubi homines improbi q̄i pisces audissimū sese inuicem p̄sequūt̄ et deuorant fr̄oz uero cōuersario in celis ē qui et si terrestis domus huius habitacionis dissoluat̄ edificacionē ex deo habent. **D**omū nō manu factam eternā in celis. **E**re ego sum que queritis que causa ē p̄p̄t̄ quā ue

tustis. **P**ropter ei adesse milites dixit et
 qua causa venerint tacuit quia ad con-
 servandam humane mentis humilitate
 aliquando prophetie spiritus ex parte animi
 tangit ex parte non tangit Petrus vero
 inquit leuavit eum dicens surge et ego ho-
 sum comunione quippe equalitatis me-
 ritus scitas actionis. Nam in amanie
 et saphire culpa zelus ulcioris vis a-
 aperuit potestatis Et michi ostendit
 deus necum commune aut inuadu dice
 homine. **H**or utiq; tunc ostendit cum uox
 angelica sonuit que deus purificauit
 tu comune ne dixis. **A** nudius quarta
 die usq; in hanc horam orans eram
 hora nona in domo mea et ecce vir ste-
 tit ante me. **I**n greco et in quibusda
 latinis codicibus ita scriptum est. **A** quar-
 ta die usq; in hanc horam eram ieiun-
 ans et adorans a sexta hora usq; ad
 nonam et ecce vir etc. multuq; dicebat
 illi exaudiri qui instantia deprecandi
 tribus horis continuans a sexta pertrahe-
 bat ad nonam quo tpe dno ipse que ro-
 gabat p totius mundi salute extensis i cru-
 ce manib; orabat. **V**erbu misit filius isrl
 annuncians pacem p ihm xpm omnium
 dno. **I**n hoc apparet inquit deu accepto-
 rem no esse psonaz quia filiu suu uni-
 genitu qui et dno omi atq; conditor
 est cu genere humano pacem facere
 misit. **I**n cuius noie prophetis attestantib;
 remissione peccoz no iudei tantu sed
 omis qui credit accipiant. **V**os scitis
 qd factu e verbu p vniuersam iudeam
Breuit omia que in simbolo dicuntur
 complexus est qd ihs sit xps qd omniu
 dno q mundu deo reconciliari missus
 qd iohannis uoce preconatus qd spu sco
 punctus q deo inhabitante p miraculu
 declaratus qd crucifixus et a mortuis
 suscitatus suozq; manifestatus qd iudex
 omi in fine uenturus quodq; ecclie
 nam suam p fidem totu sit dilatatus

in orbem. **Q**uomodo uixit cum deus
 spu sco et virtute alia editio dicit
 sicut uixit cum deus predicauit ergo
 iohannes ihm sicut uixit cum deus
 spu sco. **T**unc utiq; cum dicebat ipse
 uos baptizabit in spu sco. **E**t iteru
 quia uidi spm descendente qd colu-
 bam sup eu. **U**inctus e ergo ihs no
 oleo uisibili sed dono gracie qd uis-
 ibili significat unguento quo bap-
 tizatos unguunt ecclia. **N**ec tamen
 tunc unctus e spu sco. **Q**uo sup eu
 baptizatu uelut columba descendit
Tunc cum corpus suu id e eccliam
 suam prefigurare dignatus e in qua
 precipue baptizati accipiunt spm
 scm sed ista mystica et inuisibili me-
 tione tunc intelligendus e unctus
 quo uerbu dei factu e caro id est
 quomodo huana natura sine ullis p-
 cedentib; bonoz opm mentis deo uer-
 bo est in utero uirginis copulata ita
 ut cu illo fieret una psona ob hoc
 eu confitemur natu de spu sco et ma-
 ria uirgine. **Q**uomodo deus erat cu
 illo id e pater cu f filio melius est
 eu sic intellige quam diuinitatem
 filij cu hoie que assumpsit cohabitante
 significare ne xpi psona geminetur
 et in nestorij dogma cade videamur.
Nobis qui manducauimus et bibimus
 cu illo postq; resurrexit a mortuis. **H**ic
 beatus petrus qd in euagelio retinetur
 exponit post resurrectione seducet se
 bibisse cu dno nisi forte credamus indi-
 catu ubi ait donec illud bibam uobiscu
 nouu in regno patris mei. **C**ecidit sps
 sco sup omis qui audiebant uerbu ne
 baptisma gentib; trade dubitet sps sco
 testimonio confirmat ipsas lauacri
 aquas quas scificare solet de et nouo
 ordine precurrentis qd semel in testi-
 motuu fidei gentiu nuq; uero in iudeis
 euenisse reperitur. **E**t iussit eos in

noie ihesu xpi baptizari. **S**u ecclia
regula sit fidelis in noie scie trinitatis
baptizari querit quod lucas p totu
huc libelli textu no alie quam i no
mine ihu xpi baptismu dari testet.
Quod ita bte ambrosius soluit quia
p unitatem nois impletu misteriu
sit quia siue xpm dicas et deu pa
trem a quo unctus e filius et ipm
qui unctus e filiu r spm quo unctus
est designasti. septu e cu ihm a
nazaret quo vixit cu deus spu sco
siue patrem dicas et filiu eius et
spm oris patri indicasti si tamen
id et corde comprehendas siue spm
dicas et deu patre a quo procedit
spe et filiu quia filii quoq e spe
nuncupasti vnde et rationi copula
tur auctoritas. In spu quoq recte
baptizari no posse scriptura indicat
dicente dno Vos at baptizabim
spu sco et aplo ait Omis em in
corpe ipso in vno spu baptizati su
mus. Alio pcpue congruit nos in
noie dnu ihu xpi baptizari quia sicut
aplo ait quicunq baptizati sum in
xpo ihu in morte ipsius baptizati

Et vidi **xv** sumus
quadrupedia terre et bestias
et reptilia r volatilia celi
Naru quo hec quida sup ceteris qui
busdam veteri lege phibitus nuc ue
ro manducandis interpretet cu nec
serpentes at reptilia possint edi nec
ipse petrus sic intellexit sed omnes
hoies equalit ad xpi ewangeliu
puocari nulluq sedm natura esse
pollutu. Neq eni quare bestias con
medit sed quare gentibz comunica
uit increpatus misteriu huc visio
nis exposuit. Venerut at mecu et
sex fratres isti. Pulchre septenario
fratru nuu teste gra spe sa septi
formis effusa e. Aliq sex diebus

mundus est iste formatus p sex fratres
opera pfecta monstrant qui bene doctore
comitant quando suis auditoribz int ver
ba exortationis exempla pfecte demon
strat operationis. Et glorificauerunt deu
dicentes. Ergo ex gentibz deus peniten
tiam ad vitam dedit. Hoc est qd in boati
iob legim libro ab aquilone auru veni
et et ad deu formidolosa laudario quia
prius frigido genu pectore splendor fidei
exortus est et p eadem inopinata fide
ideo deu tremendo glorificat. **A**mbula
uerut usq fenecen et cyprum et antip
ochiam. Hinc iam post reuelacione in
donis ewangelice in qua molle supra
spe aialia sca quiescerent res ecclie
cresce reperit cu p exteras puincias
insulas et ciuitates no solu iudeis sed
et gentibz ewangeliu predicat. **P**fectu
est at tharsu ut quereat saulu. **D**ictu
e cu sup quia de iherosolimis saulus
clam mitteret tharsu et surgens vn
ex eis noie agabus significabat per
spm fame magna futura. Agabus et
nucius tribulaciois inestari qui sedm
nomen suu et hic fame generalen et
infra paulo aplo vincula pphetat. **P**
suerut in ministeriu mittere habitan
tibus in iudea fratribz. **S**criebant in
iudea et maxie iherosolimis famem
acrius sentiant ubi pauperes scru
erant qui rebus suis domibus agrisq
venditis scia defertentes aplo i pecunijs
acquirendis no multu ulterius uaca
bant sed et no nulli p confessioe fidei
ab ipis iudeis incredulis pzia substan
cia mulctabant ablati. **T**uibz dicit
aplo. **E**t rapina bonoz uestroz cum
gaudio suscepistis. **H**os int elemosina
rios religiosoz helene adiabenoz re
gine factu memorat que copatis ab
egypto frumentis iherosolimitaz ne
cessitatibz largissime ministravit vnde

et honorifice ante portas eiusdem civi-
tatis in cruce sepulturam **XII**

Eodem at tpe misit herodes rex
manus ut affligeret **Pro** famis
videlicet tpe qua quarto claudij
anno factam hystorie referunt cu herodes
tertio eiusdem sit anno defunctus sed illo
hant dubio tpe quo oblationes iherosoli-
mam deferrebant **Non** at putem herode
qui tetrarcha erat postea regem factu
hoc capitulo designatu **Refert** eni ioseph
gratum imperio suscepto continuo iudeoz
principatu hinc herodi filio aristoboli que-
ram ille agrippam noiat tradidisse siml
et philippi ac lysanie tetrarchas **Uto**
at id e ultimo imperij sui anno herodis
eodem parte conculisse ipsu uero herode
qui at in iohannis neci auctor extiterat
at in passioe dni infuerat multis extru-
riatu modis exilio dampnasse **ppetuo**
Porro hunc herodem siue agrippa tercio
claudij anno suo uero regni septimo ab
angelo prussian regnu agrippe filio re-
liquisse **Aristobolus** at que dixi ipse est
qui a patre pfido id e herode seniore sub
quo dnus natus e cu fratre alexandro fa-
erat infectus **Occidit** at iacobu fratre
iohannis gladio de hoc iacobo clemens
alexandrinus hystoriam quandam dignam
memoria refert **Et** is inqt qui obtulerat
eu iudici ad martiru iacobu salus mot
etiam ipse confessus e se esse xpianu
Ducti sut ambo parte ad suppliciu **Et** cu
duerent in via rogauit iacobu dari sibi
remissione **At** ille parump deliberans
pax tibi inqt et osculat e cu et ita
ambo siml capite plexi sut **Tradens** m
quateruonibz militu **Sicut** centurio cen-
tu ita quatuor m sub se milites habe-
bat **Prussioqz** lateris petri suscitauit cu
Prussio lateris comemoratio passiois
xpi e de cuius uolere salus nostra pro-
fluxit et nobis quoqz pressuraz cathena

reueritis tale solaciu ipse reddit aplo
petrus dicens xpo igit passio in car-
ne et uos eadem cogitacioe arma-
mini **Præcinge** z calcia te caligas
tuas **Et** pphetas et aplos ringulis
vfos fuisse legim **Quo** sibi petrus
ligamenta pp rigore carceris ad
horam laxauerat ut tunica circa
pedes dimissa frigus noctis utruqz
temparet exemplū prebens infir-
mis cu ut molestia corporali ut iniu-
ria temptam huana licere nobis ali-
quid de nostro rigore laxare **Et** qua
dictu e sint lumbi uestri præcincti et
calcia te pedes in spatioe ewange-
lii partis spirituali uirtutu uerbiqz
predicandi resumē uibem insignia
Venerūt ad portam ferream que du-
cit ad ciuitatem **Angusta** ymo ferrea
erat porta que ducit ad iherlm celeste
sed aploz uestigijs nobis e iam facta
incabilis qui sanguie pprio ferru vi-
cerūt hostiu **De** hoc arator **Ferrea**
quid miru si redit hostia petro **Quē**
deus ethere custode deputat aule
Eclie qz sue faciens retine ratione
infernu supae iubet **Et** petrus ad se
reuerfus ait id e a contemplacionis
culmine ad hoc regressus qd intellu
comuni et prius fuit **Processit** puel-
la ad audiendu **Et** dnm tumuli clau-
stris egressu prima mulier discipulis
nuciauit ut ubi habudauit petm sup
habundaret gra **Illi** uero dicebant
angelus eius e **Qd** unusquisqz nostru
habeat angelu z in libro pastoris et in
multis scē scripture locis inuenit **nam** et
dnus de puulis angelu inqt eoz semp vi-
dent faciem patris mei **Et** iacob de se
loquit angelus qui eruit me de cunctis
malis **Et** hic discipuli angelu apli pe-
tri uenire credebant **Descendens** qz a

uidea in cesaream **Q**uamuis iuxta
sitū locorū cesaream philippi dicere
videat^r eo q^d hec sicut et tyrus et sidon
urbs sit fenicis. Joseph tamē expo-
nente discimus hec in cesarea pale-
stine gesta que quondā turistrato-
nis dicta ē et est in confinio phenicis
et palestine in litore maris magni
sita **P**ostulabant pacem eo q^d ale-
rent regiones ^{etiam} ab illo **N**ecessa-
riam habebant vicini regis amicitia
eo q^d illoz regis ualde angusta et
galilee damascorū pressa finibz esset
Unde nec ipsa metropolis corū tyris
tantas habet opes de terra sua ut
totius urbis esse possit emporion
quantas de subuectioē nauū **E**st at
parpare corlearūq^z maxie ferax
Confestim at^r percussit eū angelus dñi
consonant^r etiam iosephus dñi impie-
tatem inq^z illicite adulacionis non
exhorretet respiciens paulopost
imminente capiti suo uidit angelū
eū q^d sensit continuo exutus sui minis-
trū que prius nouerat puisorem bo-
noz **E**t paulo post. Verū continuus
quinq^z diebus uentris doloribus cruci-
atus vitam uolenter arripuit **XIII**
Segregate michi barnaban
et saulum in opus q^d assumpsit
eos **V**idet saulus iuxta ordi-
nem hystorie tercio decimo post dñi
passionem anno apostolatu cū bar-
naba pauliq^z accepisse uocabulū q^z
todecimo aut anno iuxta conductū
iacobi rephē et iohannis ad geniciū
magisteriū fuisse pfectū nec hysto-
ria ecclie repugnat dicens ap^lis
esse pceptū ut xij annis in iudea
predicarent. predicarent uerbū dei
in synagogis iudeoz. **P**er ignaros lo-
corū semel ad notandū credidi vbi cū
q^d synagogā iudeoz uideris cito scito

in ciuitate gesta que dicunt^r **C**ui nomē
erat barthesu. **C**orrupte legit^r bar ihu.
cū baricu id ē maleficus. siue in malo
legi debet. credo q^d nomē ihū isdem lit-
teris sed nota sup^r posita scribat^r sō
enī cōuenit hominē flagiciosū et ma-
gū filiū ihesu id ē saluatoris appella-
ti que cōtrario paulus filiū diaboli
nūcupat **S**aulus q^z et paulus reple-
tus spū sctō a sergio paulo p^ronsule
eo q^d eū xpi fidei subegerit pauli for-
titus ē nomē et sequencia libelliquid
de pauli miraculis agunt **O**portuit enī ut
ipse cōsumacionē ap^licis artibz daret que
diu cōt^r stimulos calcitrantem dñs ele-
gisset. **E**re manus dñi sup^r te et eris cecus
Scribat ap^ls sui memor exempli de te
nebris oruloz mentis posse resurgere
lucem **P**er enī merchat^r habere carnis
oculos. qui mentis oculos alijs aufere
laborabat **V**enerūt antiochiam p^rsidū
que antiochie ciuitates sūt. vna iⁿ syria
rocle a seleucio rege condita que reb^r
ante uocabat^r cū dasien fontem p^rimū
dicūt eiusq^z illam aquis habundantē
simis p^rriu. in qua primo cognominati
sūt discipuli xpiani **A**ltera aut antio-
chia de qua nūc dictū est in puincia
p^rsidie **F**orte distribuit eis terrā eoz
q^z post quadringentos et quinquaginta
annos. **D**ixerat deus ad abrahā quā-
cit semen ei⁹ accola in terra aliena
annis quadringentis **E**t item ait quā-
in ysaac uocabit^r tibi semen **A**b exortu
ergo ill⁹ seminis usq^z ad exitū isrl⁹ ab
egypto fuerūt ut exodus scribit anni
quadringenti quinq^z h⁹s addē quadra-
ginta annos in deserto et quinq^z iⁿ terra
canaan. quibz actis uidet^r terrā que
iussu a p^relytis et sors fuisse missa su-
per eam. et inuenies annos quadra-
gentos quinquaginta **E**t dedit illis
saul annis quadraginta **C**redo quā-
liber regū non ap^le quot annis saul

regnauerit exponit aplim vulgo loquen
 tem hoc qd fama crebrior haberet di
 cere uoluisse sed querentes sollicitius
 ibidem sicut et cronicoꝝ libri testant
 muerim? samuel et saul annis quadra
 ginta ysraheli profuisse. **F**actū est
 enī inqt quadringentesimo octuagesi
 mo anno egressionis filioꝝ isrl ex egypto
 cepit salomon edificare templū dño
 anno qto regni sui. cū uero ad tricen
 tos nonaginta sex annos quib; iudices
 profuerūt ut eoz liber indicat quadmi
 ginta annos dauid et quatuor salemo
 nis iudices testant quadraginta quoz
 et iosephus tertius est. samuel viginti
 et saul abis totidem regimine trisege
 ruit. **Q**uomō hanc deus adimpleuit
 filijs nr̄is resuscitans ih̄m sicut i psal
 mo sc̄do sc̄ptū est. filius meus es tu
 ego hodie genui te. **N**on ē putandū
 hoc exemplū psalmi ad resurrectionē
 xpi cui; p̄ime meminit. sed ad ipsā
 eius incarnationē de qua sup̄ locut⁹
 est p̄inc. Nam sequens versiculus
 de resurrectione manifestissime testat̄ cū
 enī superius de incarnatione passione ac
 resurrectione illius ageret uoluit utraq;
 pariter datis de psalmo testimonijs as
 trueret. qui ergo inqt eternus es ante
 secula filius nūc in tpe natus apparēbis.
 quidam codices habent sicut in primo
 psalmo sc̄ptū ē qd ita exponit. primū et
 sc̄dm psalmū quid hebreos in unū psal
 mū esse compositos qui et a beatitudine
 incipiat et in beatitudine desinat. **Q**uia
 dabo uobis sc̄a dauid fidelia. id ē querū
 qd dauid p̄misi eadem uobis certissime
 fidelis sponsor implebo xpm uidelicet de
 eius esse stirpe nasciturū sic enī ysaias
 noui testamenti mysteria p̄gustans ait
 Et constituam uobis testamentū etnū
 sc̄a dauid fidelia. qd i hebraica uerita
 te ita legit. **E**t feram uobiscū pactū
 sempiternū misericordias dauid fideles.
Serui sūt multi iudeoz et colentiū ad

uenari. **M**elius legit̄ colentiū deū
 sicut in greco vidim⁹ significat at
 eos qui natura gentiles erant sed
 religione iudei quos grece pselytos
 nūcupabant. **S**ic enī p̄cepit nobis
 dñs. posui te in luncē gentib; qd dñs
 xpo specialit̄ dictū ē. hoc iam sibi
 dictū arbitrant apli membra se vi
 delicet illi; esse recolenti. sicut
 etiā ip̄e p̄t̄ eiusdem corpis unione
 dixit saule. saule quid me p̄seque
 ris. **E**t ille excusso puluere pedū
 in eos uenerat iconū. **P**uluis iux
 ewangelij p̄ceptū excutit̄ de pedi
 bus in testimoniuū laboris sui qd
 illoꝝ ingressi sūt ciuitatē ⁊ p̄dica
 tio aplica ad illos usq; pueniat.
 siue excutit̄ puluis. et nichil ab
 eis accipiant. ne ad victū quidē
 necessariū qui ewangelū spreue
 rint. **D**iscipuli quoq; replebant̄
 gaudio et spū sc̄o. In greco habet
 discipuli at̄ ut intelligam⁹ iudeis
 fidem p̄sequentib; discipulos eton
 trario gaudio spiritali ditatos.
Et ad iracundiam **xviii**
Concitauerūt aiās gentiū
 aduersus fratres. **E**t in gre
 co sequit̄ deus at̄ pacem fecit. et
 quidam latini codices min⁹ habent
 et ibi ewangelizantes erant sc̄pt̄
 in greco et cōmota ē omis multitu
 do in doctrina eoz. saulus at̄ et bar
 nabas morabant̄ in lystis et h̄ij
 quoq; uersiculi in quibusdam nr̄is
 codicib; nō habent. **E**t quidā vir i
 lystis infirmus pedib; sedebat. sicut
 claudus ille que petrus et iohānes
 ad portā templi currant. salute p̄fi
 gurat iudeoz ita et h̄ic lycronius
 ego p̄sim gentiū longe a legis tem
 pli q; religione remotū sed pauli
 apli p̄dicationē collectū. **D**extras
 inqt dederūt michi et barnabe so

rietatis ut nos in gentes ipsi at in cir-
cumcisione sed et ipsa expositioni con-
uenit. Nam ille primus fidei tempo-
ribus cum necdum gentibus uerbum credere-
tur hic uero iudeis ob perfidiam expul-
sis et damnationis puluere respo-
sis inter noua conuise gentilitatis
gaudia sanatur. Et uidens quia habe-
ret fidem ut saluus fieret. Et ille
iudaico more perueniam. iste autem ex
fide salutem querit ab apostolis. Dixit
magna uoce surge super pedes tuos
rectos. In greco exemplari legitur
dixit magna uoce tibi dico in nomine
domini ihesu christi surge super pedes tuos
rectos. Hec de translatione posuimus
ne rotundum uarietate stupefactus
quid uerius sit ignores. **D**ij similes
facti hominibus descenderunt ad nos. stul-
tus error gentiliu qui omne quod super
se uident deos putant. Et uocabatur
barnaban iouem. ob hoc uidelicet
quia prior eorum esse uideretur iouem
namque dominum patrem atque hominem
regem esse putauerunt. Paulum uero
mercurium quoniam ipse erat dixit uerbi
gratia mercurium credebant eloqui-
um linguarum prestante mortalibus.
Unde et mercurium qui medio curren-
tem inter aures linguasque latine
nuncupabant grece autem cymen hoc
est ineptum appellabat. **T**auras et
coronas ante ianuas afferentes
Tauras ad uictimas coronas uero
ut uel faciem templi iuxta ritum
gentium ornaret. ut eis qui dominus immo-
laturus imponeret. **C**onsecratis tami-
nis suis exiierunt in turbas. **P**auen-
tes scandunt uestimenta quod decorum
cultu honorent. hoc enim facere consue-
tudo est iudeorum quocumque aliquid
blasphemum et quasi contra deum audie-
runt. **H**erodes autem quia non dedit hono-
rem deo sed accipere immoderato fa-

uori populi statim ab angelo percutus est. **S**tatu-
erunt ut ascenderent paulus et bar-
nabas et quidam alii ex aliis ad apostolos
et presbiteros in iherosolimam. **D**e hac ascen-
sione sua paulus ipse scribit ad galatas.
Deinde post annos quatuordecim ascen-
di iherosolimam assumpto tyto contuli
cum illis euangelium quod predicauit in genti-
bus ubi nunc ipse quae posuit recensendae
est anno. scilicet cum petrum et paulum
apostolos anno post passionem domini tristi-
simisimo nono id est ultimo neronis pas-
sus fuisse martyrio et uicem petrum ro-
me viginti et quinque annis pontificale
sedisse cathedram. viginti et quinque et
quatuordecim non triginta octo sed trigi-
ta nouem facit. sequitur ergo uicem petrum
eodem quatuordecimo post domini passionem
anno quo cum iherosolimam alloquitur
paulus id est quarto claudii cesaris ro-
mana uenisse credamus simulque nisi fallor
hanc expositionem paulum apostolum eodem quo
dominus passus est et resurrexit anno ad
fidem uenisse probat. dicentes quia
optet circumcidi eos. **H**oc errore decepti
erant galatiae ut circumcisionem et legis
cerimonias cum gratia baptismi crederent
esse miscendas. **F**ide purificans corda
eorum. **N**on ergo circumcisionem carnis il-
los mundari opus est quorum tanta fides
corda purificat ut etiam ante bap-
tisma spiritum sanctum accipere mereant. **S**ed per
gratiam domini ihesu credimus saluari quoad
modum et illi. **S**i ergo et illi id est patres
portant iugum legis ueteris non ualentes
per gratiam domini ihesu saluos se fieri credi-
derunt. manifestum est quae haec gratia et an-
tiquos iustos uiuere fecit ex fide. **I**psi
enim ex fide uiuunt et ideo sacramenta esse
potuerunt pro tempore diuersitate ad unita-
tem tamen eiusdem fidei concorditer re-
currerent. **P**ost haec autem reuertar et con-
ficabo tabernaculum dauid quod dedit

Tabernaculū dauid vmbra legis signifi-
cat que traditionibz phariseoz corrupta
et dilacerata sed dñs reuertente id est
in carne apparente a deo spiritali grā
est erecta ut nō tantū iudei sed et cuncte
te gentiū nationes nomen ei requirunt
Et subnotatis et sanguine id ē a funden-
do sanguine ut manducando cū sanguine
hoc quide de gentilitate uenientibus
p̄ ip̄is fidei rudimentis et inueterata
gentilitatis consuetudine concessa sūt
sed ne putarent eadem etiam p̄fectio-
nis sufficere vitō vigilanter aduocant
atq; ait moyses enī a temporibz anti-
quis habet in singulis ciuitatibus qui
ei predicent in synagogis id ē et si p̄-
ceptoz nūc a reueritate congruent a
nobis p̄cedente tamē tpe dum freq̄
rius ad lectionē legis p̄phetaz q̄ con-
ueniunt paulatim uite instituta et
seruande inuicem dilectionis iura sus-
cipient Primitiua enī ad huc iudaizan-
ten certiam hęc sabbi celebrasse pro-
portū est. Vñ est enī spiritus sc̄s et
nobis id ē placuit qui arbiter sue po-
restatis existens ubi vlt spirat et ea
que vlt loquitur placuit et nobis nō
nostra sola voluntate sed eius eiusdē
sc̄s instituta Paulus at et barnabas
demezabant antioc̄ie hys diebus im-
pletū ē q̄ apls ait cū venisset zephas
antiochiam in faciem ei testit Paulus
at rogabat nō debere recipi eū. qm̄
in ipsa se acia fronte constituens ni-
mis tepide steterat merita cū paulus
abierit ne illi q̄ contagione iure cor-
rupterēt alioz facta est at̄ dissencio
Noli hoc delictū putare nō enī cōmo-
neri malū ē sed irrationabilū nullaq;
iusta flagitante negotio cōmoueri Et
barnabas assumpto mar-to nauigat̄ cyp̄rū
p̄t̄ amatu sibi fratrem et affinitate
conuictū legunt̄ enī fuisse consobri-

barnabas separatus a paulo pa-
triam repetit insulam et nectipomi-
nus ewangelice p̄dicacionis inuic-
tū sibi opus exercuit **XVI**
Occidit enī p̄t̄ iudeos q̄
erant in illis locis. Nō qd̄
figuras legis ewangelij ueritate
lucente quippiam utilitatis cre-
deret allaturas sed ne p̄ occasio-
nē gentiū iudei a fide recederent
quibz tamē vmbra uetus paula-
tim tollenda erat sicut et genti-
bus morū prauitas antiquoz ut
sup̄ dictū ē. Iste enī vmbre lega-
les q̄ a dño aliqui constitute inf-
dū ab aplis sūt illis temporibus
ob declinendam iudeoz p̄fidiam usur-
pate gentilis uero instituta ut uere
a sathana repta nūc a sc̄s ē adtracta
Detiti sūt a sp̄u sc̄o loqui uerbu in
asya. Vere terribilis dñs in concilijs
sup̄ filios hoīm. iste se magistrum
p̄ om̄ia p̄mittit nec p̄mittit̄ alie
sequi iustus. nec ad patris sepul-
turam petitas accipit inducias
inuitus ac repugnans attrahit̄
saulus cornelio precibz et elemosi-
nis insistend̄ insistenti uelut re-
muneracionis vice via salutis osten-
dit̄. Et qui nouit corda deus be-
neficij grā doctor em ab asya re-
mouit nisi sc̄m canibz det̄ error
cordis iniqui grauius de contempta
p̄dicacione iudicet̄. rursimq; alij cu-
tantes aplōs legatus macedo que
angelū gentis illi credim̄. miras si-
bi dñici panis offerri precat̄. Que
est prima pte macedonice ciuitas
colonia. Colonia que ē dōd defectu
indigenaz nouis cultozibz adimplet̄
vnde et a cultu agri colonia dicta
est. Puellam quandam habentem
sp̄m phytone. Quid phytonica di-

uinacis tegerat artis in libro re
gū inuenim⁹ ubi rogante saule phy
tonissam ut aiam samuhelis ut pro
ca potius spm̄ in mūdū euorauit
ab inferis qd̄ magyze fantasie ge
nus ab apollinephyrcio reptū atq;
ab eius cognomine sic dicunt esse
uoratu. Sed et hebreū nomē con
gruit quia phytomica os abyssi
dicit. **I**sti homines serui dei exel
si sūt. nō uoluntatis ista confessio
est. quā primū sequit̄ confitenti
sed timore sp̄s sc̄i cogente uera
meridax sp̄s loquit̄ non ausus lu
re p̄nte suas ultra relare tenebras
Pecatori at̄ dicit deus. **Q**uare
tū enarras iusticias meas ne cor
rūpam⁹ amari felle doli suerit
qui falsa ministrat ut arator ait
Precipio tibi in noīe ih̄u xp̄i exi
ab ea. barilū qui fidei impugna
tor erat. et artis infirmitate et
oculoꝝ amissione cecauit. **H**anc
uero qui p̄uersa licet merite uera
tamē loquebat̄ arte solūmō nefa
ria priuare curauit. **Q**uia enī
indignū erat ut uerbu ewāgelij
sp̄s in mūdus amūciaret. abscede
hūc et silere p̄cepit quia demo
nia cū tremore debent dñm̄ con
fiteri nō at̄ laudae cū gaudio. **E**t
annūciant morem quē nō licet no
bis suscipere neq; facere cū simus ro
mani. **D**e fide ih̄u xp̄i dicit̄ i cui⁹
noīe phytom̄ sp̄s exerat. iam enī
decreuerant romani ne quis deus
esset acceptus nisi a senatu p̄ba
tus esset. **M**edia at̄ nocte paulus
et sylas adorantes deū hymnum
dicebant. **D**euocio simul apl̄ici pec
toris et uirtus exprimit̄ orōnis
cū et illi hymnos in imo currere
retinerint. et eoz laus terrā rō
mouet. ceteris. et fundamenta

antixpm̄ expectare quā ih̄m xp̄m̄ cre
dere uelint. **E**t ideo paulus nō modo
xp̄i mysteria predicabat sed et etiam
in xp̄o ih̄esu consummata docebat. **XVII**
Et de uolentib; gentilibus q; mul
tudo magna id ē de hīs qui ge
tilem ritū iudaiss̄ iudaismo mu
tauerant et de hīs qui omnino gen
tiles p̄manserant inter ad xp̄m̄ conflu
ebant. **H**ij at̄ erant nobiliores eoz
qui sūt tessalonice. **A**nimi nobilitate
dicit qui uerbu audiendo scrutandoz
institerūt. **Q**uidā at̄ epicurei et stoi
ci philosophi differabant cū eo. **E**pi
curei p̄ceptoris sui tarditatem se
cuti felicitatē hoīs in sola corporis
uoluptate stoici uero in sola animi
uirtute posuerūt. qui int̄ se quidem
dissidentes. apl̄m̄ tamē unanimes
impugnant eo qd̄ hominē sicut ex uia
et corpe subsistere ita in utroq; doc
ret hūm̄ esse debere sed hoc nec tpe p̄nti
nec uirtute hūana sed gr̄a dei p̄ ih̄m xp̄m̄
in resurrectionis et̄a p̄ficiendū. **Q**uid
uult seminueribus h̄c dicit̄ recte semi
nueribus id ē p̄mologos uocat̄ quia se
men ē uerbu dei et ipse dicit̄. **S**i nos uo
bis sp̄s uitalia seminam⁹. **I**n ueni arum
in qua scriptū erat ignoto deo. **P**otus in
iudea deus sed nō perceptus. ignotus in
asia deus quus p̄ multa questus et ideo
qui ignorat ignorabit. qui p̄uenerit
dampnabit. **P**ecuti immunes a culpa
sed excusabiliore quos fidem nō optulē
xp̄o. quē nesciebant. quā qu manus in
tulē xp̄o quē sciebant. **D**eus qui fert
mūdū et omnia que in eo sūt. h̄c celis
terre cū sit dñs nō manufactis templis
inhabitat. **O**rdo diligenter apl̄ice dispu
tationis est intueudus quia ita ap̄ut ge
tiles tractatus seriem format. ut primo
unū deū auctorem mūdū omniūq; esse
doceat̄ in quo uiuimus mouem⁹ et sum⁹

rui) et gen⁹ sum⁹ ut nō solū pp^r munera
 lucis et vite uerū etiam pp^r cognationē
 quandam generis diligendū ostendat deū
 de opinionem illam que ē de idolis apta
 ratione deueniat. qd totius mundi conditor
 et dñs templis nō possit includi sed ex eis
 qd omis benefici largitor sanguine nō ege
 at victimarū qd homī deriq; creator et gu
 bernator omnū nō possit hoīs manu cre
 ari qd postremo deus ad eū homo fac
 tus ē ymaginē nō debeat metallis esti
 marī sillis erroris remediū docens esse
 peitendi. Nam si a primo destruere uo
 lisset ceremonias idolorū aures genitū
 respiceret. Cū ergo vnu deū esse psuaderet
 tūc iudicio eius astruuit p xpm nobis sa
 lutem datam magis tamē cū hominē quā
 deū nūcupans incipiensq; ab illis que ges
 sit in corpore et ea diuina describens ut
 plus quā homo fuisse uideret victam vni⁹
 virtutem morte mortuūq; ab inferis re
 suscitatu. Paulatim enī fides crescit ut
 cū sup hominē fuisse uideret deus esse
 crederet. Quid enī inter est quo alit^r
 credat ordine nō in pncipiis pfecta que
 runt sed de inicijs ad ea que pfecta
 sūt puenit. In ipso enī uiuim⁹ mouem⁹
 et sum⁹ hic versus quia difficilis intel
 lectu est beati augustini uerbis debet
 exponi. Ostendit inq; apls deū in hīs
 que creauit indesinenter operari. Neg⁹ enī
 trans substantia eius sic in illo sum⁹ qd
 modū dictū ē q habeat uitam in semet
 ipso sed utiq; cū aliud sum⁹ quā ipse nō
 ob aliud in illo sum⁹ nisi quia id operat^r
 et hoc est opus eius qd continet omia
 et qd eius sapientia p tendit a fine usq;
 ad finē fortiter et disponit omia suauit^r
 Post quā dispositionē in illo
 uiuim⁹ mouem⁹ et sum⁹ unde colligit qd
 si hoc opus suū rebus subtraheret nec ui
 uem⁹ nec mouebim⁹ nec erim⁹. Et pau
 lo post neg⁹ enī inq; celū et terram
 et omia que in eis sūt vniuersa scilicet

spiritualis corporalisy creatura in
 se ipsa manet sed utiq; in illo de quo
 dictū est in illo enī uiuim⁹ et mo
 uem⁹ et sum⁹ quia et si vnaqueq;
 ps pōt esse in toto cui⁹ ps ē ipsū
 tamē totū nō ē nisi in illo a quo
 conditū ē. Idem alibi hoc inq; si
 scdm corpus diceret apls etiam
 de isto corporeo mūdo posset intel
 ligi. nam et in illo scdm corpus
 uiuim⁹ et mouem⁹ et sum⁹ unde
 scdm mentem que facta ē ad eius
 imaginē debet hoc accipi excellē
 tiorē quodā eodemq; inuisibili sed
 intelligibili modo. Nam quid non
 est in ipso de quo diuinitus scriptū
 est. qm̄ ex ipso et p ipso et i ipso
 sūt omia. Sicut et quidam vestrū
 poetarū dixerūt hoc ē q alibi aut nich
 il indicauit me scire mē uos nisi ihesū
 xpm et hūc crucifixū. Hīs enī qui
 prophetarū fidem nō recipiebant non
 moysi nō ysaiē ut aliorū prophetarū sed
 auctoꝝ suoz loquit^r testimonijs ver
 sū uideret atati derantibus et de
 falsis ipso ipsoꝝ quib; contradicere
 nō poterant sua uero confirmans
 Magne quippe scientie est dare in
 tpe conseruis cibaria et audientū
 considerē psonas. Ipsius enī et gen⁹
 sum⁹ genus rectissime dicimur dei
 nō ex eius natura editi sed spū illū
 et uoluntate creati et adoptione
 recreati. In quib; et dyonysius ari
 pagita. hic ē dyonysius qui post epū
 ropos ordinatus corinthoz gloriose
 rexit eccliam multaq; ad utilitatē
 ecclie que hactenus manent ingen
 ria uolumina reliq; cognomē a lo
 ro cui petrat accipens ariopagos
 est enī athenarū curia nomē a mar
 te trahens. siquidem grece marsios
 villa dicit^r pagos. eo q pcepisset clau

dius discedere a roma omnes iudeos
hic iosephus nono claudij anno fac-
tum narrat. suctonius at hystoricus
hoc modo refert. Claudius iudeos
impulsore xpo assidue tumultuantes
roma expulit. quod iterum contra xpm
tumultuantes iudeos coerceri aut con-
pziui iussit an etiam xpianos simul
uelut cognate religionis homines no-
lucit expelli nequaquam discretus. **xviii**

Sunt autem scruatorum artis
qui exules in terra et peregrini
tentoria sibi quibus in via utantur
edificant. Scene enim grece tabernacu-
cula dicuntur. etymologiam ab obum-
brando ducuntur apud quos umbra
sca dicitur. Scene uero aut scruatorum
quasi umbracula sonant. que sagis
lanceis ut lineis. aut cilicinis siue ex
arborum frondibus aut virgultis uete-
res componebant. **A**stuce autem sicut
petrus piscando nos a fluctibus scilicet
per rectitudinem fidei extrahit. ita paulus
umbraculum protectionis erigendo ab
imbre nos criminum ab ardore tempta-
tionum et a uentis insidiarum uerbo
factisque defendit. **R**equirit in hoc lo-
co duos uersus in greco qui in
quibusdam nostris codicibus non habentur.
Disputabat autem in synagoga per omne
sabbatum suadebatque iudeis et grecis.
at deinde quod utriusque codices habent
adiungit. **Q**um uenissent autem a mare
donia sylas et thymoteus qui sibi to-
tundunt in ceneris caput habebant
enim uotum tenere portus est corinthi
ubi nauum ascensurus caput ex uoto
totundit. **N**am iuxta legem moysi qui
se deo uouerunt romam nutrire quia
dum nazareti fieri uelint et postea
eam tondere atque igni iubebantur tra-
dere. **H**ec ergo fecit paulus non qui-
dem oblitus quod de obligatione legis
cum ceteris apostolis iherosolymis statue-

rat sed ne scandalizarentur qui ex iudeis
crediderunt simulauerunt se iudei ut iudeos
lucrifaceret quidam codices plurimi non
habent totundunt caput et habebant
uotum id est priscilla et aquila sed egre-
gi doctorum ecclesie (heronimus) et augusti-
nus in suis utriusque scriptis in singulari non
ponunt et de paulo interpretantur. **P**onunt enim
ita iheronimus. **F**ratribus ualderis nauiga-
uit syriam et cum esset priscilla et aquila
et totundunt sibi in ceneris caput uotum
enim habuerunt. **I**ohannes baptizauit bap-
tizisma penitentie. **N**on hoc baptizisma in-
quit remissionem peccatorum donat sed penite-
tiam tantum potuit docere. **N**am sicut sig-
num circuncisionis signaculum in patriarchis
fidei quam gerebant extiterunt ita et hoc
lauacrum populo penitentie quasi singulare sig-
naculum sue deuotionis accepit quod tamen
ipsi figuratim etiam christi baptizisma quo
remissio daretur ostenderet. **I**ns auditis
baptizati sunt in nomine domini ihesu. **Q**uestio
crebra uentilat si illi qui per ignorantiam
forte a non baptizatis sed tamen recte
fidei aliquibus baptizati sunt iterum bap-
tizari debeant quia hoc capitulo exposi-
tum reor. **Q**uid enim differt iterum tunc
ante inuentum baptizisma christi an nunc sine suc-
cessionem eiusdem quisque baptizet cum
etiam ipse iohannes eos quos in fide
et nomine christi licet uenturi baptizauerunt
iterum baptizandos esse predicauerit dicens
ego baptizo uos in aqua ille uos bap-
tizabit in spiritu sancto. si enim nunc talibus ad re-
medium sola communicatio corporis et sang-
uinis christi ut quidam dogmatizant suffi-
cere potuisset et tunc neque opus esset
a christi discipulis baptizari quos iohannes
aqua baptizauit sed tantum sanguis eius
participatione confirmari. **S**unt autem omnes
uiri fere christi. **U**erum iudicia dei abyssus
multa esse aspera nunc apostolorum nec uisita-
tione digna nunc et apostolice sacra mentio
et prophetali est nunc sublimata. **E**t no-

tridui qd sps srs et hic in xij discipulos
 et supra in centu viginti. qd e duodenarius
 nus decies ductus aduentus sui signa mon
 strant. illud i iherlm hoc in epheso que est
 ciuitas grecoꝝ credo ut ostenderet se siue
 iudeis siue gentibz. credatqz eos tantu mo
 do qui vntati ecclie catholice atqz aplice
 conuincunt implere Temptauerunt autem
quidam et de circuncuntibz iudeis exorcistis
refert iosephus regem salomone exorci
tasse suam qz gentem docuisse modos ex
orcismi id e aduuarionis quibus
imundi sps expulsi ab homine ulterius re
ueri no sut ausi. Fit aut hoc interdū etiā
p reprobos ad condemnationē eoz qui fa
ciunt ut ob uilitatem eoz qui vident et
audunt ut licet homines despiciant signa
facientes tamen deū honorent ad cuiꝝ
inuocationē fiant tanta miracula Multi
at ex hys qui fuerūt curiosē sectati con
tulerūt liberos Curiose dicit magice ar
tis industriam cuiꝝ sectatores merito li
bros suos incendūt magno licet precio
estimatos quando ipsos quibz seruiant
demonē ihesu dñm et aplos eius vident
honorā Inuenerūt pecuniā denariorū
quingenta milia Et debitoribz in eua
gelio sub quinquagenario et quingente
nario denarioꝝ nuꝝ debita laxant. cre
do qua corpis quqz sensibz subsistentes
in hac vita decalogi mandata tñsgradi
mur. hic at ppe enormitatē magici se
leris millenarius adiectus est nuꝝ alie
Quinquagenarius sepe nuꝝ refert ad
penitentiā remissionēqz peccoz unde et
quingiesimꝝ penitentie psalmꝝ et quin
quagesimꝝ est remissionis annus Nutrens
at in macedonia duos ex ministrantibus
sibi premisit discipulos ad pparandas
elemosinas quas iherosolima erat alla
turus. ne cū ipse ueniret tūc collecte
ficerent Demetrius at quidam nomine

argentarius Demetrius iste qui viam
 dñi turbat nūc nomē ppiū factis ex
 equit. Inēptat cū nūmū psequens
 vnde consequentē templa que diane fa
 cit nō alio quā argenti metallo edi
 ficat argento cū in scripturis eloquū
 sicut auro sensus indicari solet et gen
 tilis uersucia religionē suam nōnulla
 sensus racione sed nudo sermone ni
 tore solet astrue. Non solu at hoc
 periclitabit nobis p̄s in redargutio
 nē uerū id e nō solu opa nostra
 uana nec mercede digna redarguet
 verū religio quoqz nostra de honesta
 bit. si pauli doctrina pualucit ydola
 deos nō esse et mira gentiliū stulti
 cia que illos collere nō etubescūt
 quos ab homine constriui ut destrui
 posse cognoscūt Et exclamauerūt
 dicentes magna dyana ephesiorū
 Quomō demetrius perituram dixit
 dianam illi contrario magna esse
 mirabant. Et impetū fecerūt vna
 nimit in theatru Theatru locus
 est semi circuli figuram habens in
 quo stantes p̄li ludo scenicos intꝝ
 inspiciebant. vnde et a spectaculo
 grece theatru nomē accepit Itaqz
 sicut arator aut nō alio decuit cau
 sas meritūqz dyane lasciuos tractat
 foro capit area turpis concilij de for
 mis opus

Et pfectus e ut iret in mare
 domam. Cū at pambulasset
 ptes illas. et exortatus eos
 fuisset multo sermone uenit grecia
 Grecia puicia e achaiē qua greci
 hellada uocant. Deniqz ubi latini co
 dices grecos ut ad distinctionē in
 deoz gentiles habent ibi grecū exem
 plar hellenas et hellenistas scribit
 Ad hanc ergo post macedonia uenit
 paulus quia pposuerat ut sup dictū
 est transire a macedonia et achaiā

ire iherosolimā in vna at̄ sabba
cū ueruffem⁹ ad frangendū panem
id ē die dñico qui ē prim⁹ a sabba
cū ad mysteria celebranda cōgre
gati essent. **P**rotraxitq; sermonē
usq; in mediam noctem. **E**rant autē
lampades copiose in cenaculo pos
sunt hīc allegorice dice quia ce
naculū sit altitudo spiritalū cris
matū. **P**rox obscuritas scripturarū
lampades copiose secretorū exposicio
dictorū dice dñica recordacio dñice
ut nostre resurrectionis et spiri
talem ammonere doctorem ut si
quando dulcedine resurrectionis
et uite venturę gaudijs illectus au
ditores suos ad virtutū sumā pro
tuncit at p̄lixius disputando secre
ta quelibet scripturarū attigerit
mox eadē pp̄ infirmos auditores
lampade plane exposicionis illus
tret sicut apls cū diceret habra
ham duos habuisse filios vnū de
ancilla et vnū de libera. mox ex
planando subiuit. **H**ec at̄ sūt duo
testamenta. **S**edens at̄ quidā ado
lescens noīe eutyrcus sup̄ fenestrā
Eutyrcus hebraice amens. grece ue
ro dicit̄ fortunat⁹. quoz vnū ei q̄
p̄ adoleſcentie uoluptatē de virtū
tū culmine cecidit alterū ei qui
p̄ condescensionē p̄dicatoris ad vir
tutū sumā rediit congruit. **E**t duc
tus sup̄no cecidit de tercio cenatu
lo deorsū. **I**nter uerba p̄dicacionis
occurrit occasio curacionis ut dulce
dine miraculi et doctrine sermo fir
met̄ et uigiliaꝝ labor arceat̄ et
memoria magistri iam discessuri
arcus mentib; infigat̄. **T**ria uero
cenacula in quoz sup̄remo paulus
disputat. **F**ides spes et caritas sūt
maior at̄ hīs caritas. quā si quis

p̄ ignorantiam deseruit et int̄ apli vo
ro dormitac̄ nō tenuerit iam int̄ mortu
os computabit. **C**ū enī in vno offendit
factus ē om̄ reus. **A**d quē cū descen
disset paulus incubuit sup̄ eū. qd̄ descē
dit incubuit incumbit complectit̄. **H**oc
est q̄ ipse dicit. **F**ilioli mei quos iterū
p̄turio donec fornicet̄ xp̄c in uobis. **O**p
rosior enī est resuscitacio illoꝝ qui p̄
negligentiam q̄ qui p̄ infirmitatem
peccant. **E**t hec p̄ eutyrcum. illa p̄ tha
bitam quā petrus suscitauit exprimit̄
et ideo illa in die infirmata moritur
hic media nocte cadit et morit̄. **I**lla
post mortē lota in cenaculo ponit̄ hic
tercio cenaculo lapsus deorsū mortuus
luget̄. iste p̄ntē et docente. illa ab
sente magistro. **A**d hunc paulus descē
dit. illa mox uiso petro resedit hic mo
te media defunctus ē. **E**andē mane
resurgit et sole iusticie afflante re
diuinus inducit̄. **F**estinabat enī si possi
bile sibi esset ut diem pentecosten face
ret iherosolimis. **P**receptū quidē legis
erat. ut om̄s iuda ter in anno id ē t̄p̄e
pasche pentecosten et sermophagic ihero
solimā conuenirent sed apls s̄ruptis
soli nexibus diem quinquagesime hoc ē
remissionis et sp̄c s̄ci agere festinat
Vocauit maiores natu ecclie pro ma
ioribus natu in greco presbiteros habet
nisi q̄ sp̄c s̄c̄s p̄ om̄s ciuitates p̄testat̄
michi. **C**ū dicit p̄ ciuitates ap̄te osten
dit quia ea que sibi futura erant nō
sibi ipsi sed alijs de se reuelata cogno
uit. **E**x quib; erat p̄pheta nec nō et
illi discipuli qui hunc in tyro consistē
tem mouebant p̄ sp̄m ne ascenderet
iherosolimā. **D**icens qm̄ vincula et tri
bulaciones me manent in iherosolimis
ut ubi aliqñ p̄sequer̄ eccliam ibi
nūc pro ecclie pace decertat. **R**ec fa

rio animam meam preciosior quam me
 Quam dicit ipsam vitam in corpore tempora
 len quam pro minimo dicit qui in alia
 vita gaudium prestolat eternum quia mu-
 dus sum a sanguine omni vestrum Et se a
 proximo sanguine mundi credidit quo feri-
 endis eorum vicis non peccat In quo vos
 spiritus sanctus posuit episcopos Dixerat supra
 presbiteros ephesi militem vocatos quos
 nunc episcopos id est inspectores nominat
 Non enim una civitas plures episcopos
 habere potuit sed eosdem venire sacerdo-
 tes sub nomine episcoporum significat con-
 iunctus est enim gradus et multis pere-
 similitudinis Regem ecclesiam dei quam acqui-
 sivit sanguine suo non dubitat sanguinem
 dei dicit pro unione persone in duabus
 naturis eiusdem ihesu christi De qua et
 dicitur est filius hominis qui est in celo Et
 set ergo nestorius filium hominis a filio dei
 separavit et duos filios facere christos Et ex
 uoluntate ipsius exierunt viri loquentes per
 uerba De isdem et iohannes ex uobis
 inquit exierunt sed non erant ex nobis quomodo
 per triennium nocte et die non cessavi cum
 lacrimis monens unumquemque uestrum hoc
 pulchre et breuiter exponit arator Qui
 ranit ecclesie tria dogmata sepius edit
 Historicum morale sonans typicumque vo-
 lumen Hinc uideat uacans sterchis que
 dicit arbor Expectata tribus fructum
 non attulit annis Omnia ostendi uobis
 id est non solum doctrine in pressuris et
 lacrimis insistendo uerum ne quis infir-
 morum grauet manibus esse laborandum hoc
 est ad quod dictum est Et quodcumque super ero-
 gaueris ego cum rediero reddam tibi
 Euangelium uidelicet predicat et ex e-
 uangelio scriptis non querere beatus est
 magis dare quam accipere Non illis qui
 relictis omnibus secuti sunt dominum Diuites
 etiam elemosinarios sponunt sed illos
 quam maxime glorificat qui cunctis que
 possident semel renuntiatis nichilominus

laborant operando manibus quod bonum
 est ut habeant unde tribuant necessi-
 tatem patienti **XXI**
Proferti ibamus deducuntibus
 nos omnibus cum uxoribus et filiis
 Impleta est prophetia que scribitur
 rancens aut filie tyri in muneribus
 uultum tuum deprecabunt omnes diuites
 plebis Nulla enim ciuitas maiori
 dulcedine apostolos suscepit tenuit di-
 musit Denique hodieque monstrat in
 harenus locus ubi pariter orabant
 Supuenit quidam a iudea propheta
 iudea propheta dicit quia cesarea in
 qua morabantur ad regionem samarie
 pertinet in confinio fenicie et palestine
 sita Hec dicit spiritus sanctus Virum
 cuius est zona hec sic alligabit iudei
 in iherosolymis Prophetas ueteres imitatur
 qui dicit solebant Hec dicit dominus deus
 quia spiritus sanctus eque ut pater et filius
 deus est nec eorum separati operatio
 potest quorum natura et uoluntas est una
 Unde et supra legimus Dixit spiritus sanctus se
 gregate michi barnaban et saulum
 in opus quod assumpsit eos id est apostola-
 tum Et ipse paulus scribit Paulus apostolus
 non ab hominibus neque per hominem sed per ihesum
 christum et deum patrem Hec diximus ne-
 quis forte iuxta macedoniam spiritum sanctum
 esse creaturam aut minoris aucto-
 ritatis quam patrem ut filium credat
 Sequenti autem die introibat paulus
 nobiscum ad iacobum Iacobus iste frater
 domini id est marie sororis matris domini
 cuius iohannes euangelista meminit
 filius fuit qui post passionem domini sta-
 tim ab apostolis episcopus ordinatus xxx an-
 nis iherosolime rexit ecclesiam id est
 usque ad septimum neronis annum Cum
 enim iudei maxime querebant paulum
 occidere et non possent mox ut festus
 mortuus est nec dum albinus iniqui-
 tatem uenerat mittere manus in iacobum
 qui iuxta templum ubi et precipitatus

fuerat sepultus est **A**udierunt autem
de te quia dissensionem doceas a
moyses eorum qui per gentes sunt iudeorum
id est quod per doctrinam christi uelut sacri
legia nec deo mandante conscripta
dampnari dicis qui per moysen pa
tribus fuerit ministrata hoc enim de
paulo iactauerunt non illi qui intel
legant quo animo a iudeis fidelibus
obseruare tunc ista debuerunt propter com
mendandam scilicet auctoritatem
diuinam et sacramentorum illorum prophete
tiram scitatem non propter aduersionem
salutem qui iam in christo reuelat pro
batissimi sacramentum ministrabat sed
illi hoc de paulo sparserunt qui sic
ea uolebant obseruare tamquam sine
hinc in euangelio salus credentibus
esse non possit **I**psi enim senserant uel
mentissimum gratie predicatorem et in
tentionem eorum maxime aduersa docentem
non per illam hominem iustificari sed per
gratiam ihesu christi cuius pronuntiande causa
ille umbra in lege mandate sunt **E**t
ideo illi inuidiam et persecutionem con
citare molientes tamquam inimicum le
gis mandatorumque diuinorum criminabantur
Quia false criminacionis inuidiam con
gruentius deuitate non possit quam ut
ea ipse celebraret qui dampnata tam
quam sacrilega putabat atque ita osten
deret nec iudeos tunc ab eis tamquam
nefastis prohibendos nec gentes ad
ea tamquam ad necessaria compellendos
Nam si reuera sic ea reprobaret que
admodum de illo auditum erat et ideo
celebrando suscipet ut actione si
mulata suam possit occultare senten
tiam non ei diceret iacobus **E**t sciant
omnes quoniam que de te audierunt falsa
sunt sed diceret putabant omnes pre
sertim quod in ipsis iherosolymis apostoli
iam detreuerant ut quisquam tunc iudeos
gentes cogeret iudaizare **N**on autem

detreuerant ut quisquam tunc iudeos iu
dazare prohiberet quia iam etiam ipsos
iam doctrina christiana non cogeret **D**um
enim septem dies consumarentur **P**ondum
consummati erant hinc dies sed eorum cursus
agebat et consummatio spectabat **Q**ui
autem incipiebant septem consumari alio
quin non potest scire sententia quam ipse post
quingentes dies aduentus sui in cesarem
presidi dixit quia non plus sunt michi
dies quam christi ex quo ascendit aduene
in iherosolimam **S**i enim ihesu vii et illis quingentes
diebus concilii illius diem quo ipse phari
saeos et saduceos dissonauerat et illi
quo se iudei deuouerant cum occisuros
adiceretis perulubio plusquam christi ibi re
pente esse dies **H**ic est homo qui aduersus
populum et legem et locum hunc omnes ubique
docet **Q**uia uidebant noue gratie secta
tores nimis ceremonias legis et templi
sollemnia frequentate timebant sicut
in euangelio legitur ne uenirent romani
et tollerent eorum et locum et gentem
Quia dixit grece nostri dicitur **N**ame tu es
egyptius **E**gyptius enim quidam uenit ad
iudeam qui fidem sibi prophete magica ar
te confiscentis triginta milia iudeorum con
gregauit et transiens per desertum pue
rit ad montem oliueti paratus intrare
iherosolimam urbem que sibi subiugata sed
conatus est preuenit felix mox que cum
armatis occurrentis egyptio quidem cum
paucis fugato aliis etiam pentis teme
re cepta facile restrinxit **Q**uatuor
milia sicarioz uirorum **N**on est de hoc
notus est et iosephum qui de egyptio
sepsit habenda controuersia potuit
enim fieri ut primo cum paucis eisdem qui
busdam tyrannidem agentibus adueniens
plures sibi postea publica fraude con
iunxit legitur autem tunc felix hoc genus
surrexisset latronum qui non latroes ut tunc
abdita captantes sed firmos id est breues

manu gladios gestantes in ipsa luce diei
 iplo pmeti se coadherentes vlnere et uenta
 bant ut querelam mors pueniret et pms
 for lateret. et si qui comotus fuisset qd
 in medio vrbis talia agerent. et hic pe
 nebat ita piculi metu ut dissimularioe
 farinoris sicutus no deprehendebat. **A**
 tanso cilicie no ignote ciuitatis municeps
Ratus quidem a post in oppido egisca
 li galilee fuit. quo a romanis capto
 cu parentibus suis tarsu cilicie comigra
 uit a quibz ob studia legis missus the
 rosoloma a gamaliele viro doctissimo
 sicut in sequentibz ipse memorat erudi
 tus est. no at se cuem ut municipem
 a municipio id e territorio eiusdem ci
 uitatis in quo nutritus e appellat. dic
 tu est municipiu qd tantu munia id e
 tributa debita ut munera reddat. Nam
 liberales et famosissime cause et que
 ex pncepe pficiunt ad dignitate ciuita
 tim pnt. Nec miru si se tarsensem et
 no egisgaliten dicat cu dno ipse i beth
 leem natus no bethleemites sed nazare
 vocabat.

Oron at no
 Audierit eius qui loquebat mecu
 sup de hac visioe narrat hystoria qd
 comites illi stantes stupefacti audi
 entes quide vorem nemine at videntes
 vnde colligit eos sonu cofuse voris no
 at discrimen audisse verboz. Vociferan
 tibz at eis et pientibz uestimenta
 sua et puluerem iactantibus in aerem
 In dnu passione sacerdos solus de throno
 celis uestimenta scindit quia tuc sa
 cerdotiu vetus erat nouo mutandu. **M**uc
 uero qui post necem aploz tota simul
 gens erat regni gla spolianda. cuncti
 indumenta picut et clamore puluere
 mixtu ad se tollunt iuxta q psalmi aut
 Supbia eoz qui te odertit ascendit pp
 Ego mita pecunia ciuitate hac consecutus
 sum. **A**lia edicio manifestus qd dixit
 insinuat. Dixit tribu tam facile te dicit
 hoim romanu esse ego eni scio quanto

ptero ciuitatem istam possedi. **E**t
 paulus. Ego at et natus su id e in
 hoc ego plus te romanus sum qd no
 alibi natus romanu nome eni sed in
 ipsoz su ciuitate pgentus. **XXIII**

Perturcat te deus paries dealbate
 Non perturbatioe animi comotus
 hoc dixit sed utiqz pphetando locutus
 est. quia figurale illud pontificiu
 qd erat in parietis dealbati similitu
 dine compositu pueniendu esset ad
 destructioe cu iam ueri sacerdotiu
 xpi aplis euangelium pdicantibus ad
 uerisset et inde e qd ait pueniet te
 deus. no dixit pueniat indicatioe usqz
 modo. **H**oc ipsu futu significans no
 optatuo maledicens qua tranquillo
 eni animo her diceret sequenti res
 ponsione manifestat dicens. **N**escie
 bam fratres quia pnceps e sacerdo
 tum. Nam et si hic uere nouerat
 in nouo testamento pncepem no esse
 sacerdotu tunc erudiret alios atqz
 ergo eos qui in potestate sut modestus
 conuerti monens. ipse quoqz hoc vo
 luit temptare. **V**iri fratres ego pha
 riseus sum. Sicut vnitas bonoz semp
 utilis sic maloz vnitas semp e bonus
 noxia. **V**nde apls psecutores suos dis
 sociae satagit ut que uniti cinerit
 diuisi laxarent. Sic mare rubru qd
 solidu filios isrl artauerat diuisum
 ab egypto liberauit. **Q**uod at se filiu
 phariseoz siue iuxta grecu filiu pha
 risei testat. hoc e qd sup gloriat se
 ante pedes gamaliele qui phariseus
 fuisse legit. pphetas legem q didicisse
 Et deuocertit se dicentes neqz man
 ducatuos neqz bibituos donec occide
 rent paulu. **C**u dno dicit lti qui esu
 ruit et sic iuuat iusticiam. **I**sti ero
 trario iniquitatem esuruit et sangui
 ne adeo sicut ut cibos eia corpori
 abdicent donec iusti morte faciant. **N**o
 est sapientia no e prudentia non
 est consiliu cont deum. Nam et sup

nota

xxiii

paulus hostias licet optulit capat
trahit. nudi pedalia exercuit iudeis
factus sit iudeus vincula tamen que
predicta erant non euasit. et hi isti
quibus consilia cogant se deuouerunt.
insidias tendant seruat tamen aplos
ut rome sicut et dictum erat xpo
testimonium reddat. **Et** auctorem se-
ditionis secte nazarenorum illo quidem
tempore christiani pro obprobrio nazarenorum
vocabant. postea vero inter iudeos sur-
rexit heresis que dicta est nazarenorum
qui in christum credunt filium dei natum de vir-
gine maria et cum dicunt esse qui sub
poncio pylato et passus est et resurrexit
in quem nos credimus sed dum volunt et
iudei esse et christiani. nec iudei sunt nec
christiani. **Quem** et apprehendimus a quo
poteris ipse iudicans de omnibus istis
cognosce. **In** hoc loco quidam nostri co-
dices aliquot uersus minus habent
qui in greco ita leguntur. quem et ap-
prehendimus et secundum legem nostram
uolumus iudicare.

Transiens autem lysias tribunus cum
inter uos de malis nostris eduxit
iubens accusatores eius uenire ante
te quo possis ipse iudicans de omnibus
istis cognosce. **Confiteor** autem hoc tibi
quod secundum sectam quam dicunt heresim
sic descriuis patri deo meo. **Que** enim
consequencia est cum qui grece locutus est
dicere secundum sectam quam dicunt here-
sim cum idem latine secta quod heresis
grece significet. sed aut sic descriuis
patri deo. secundum illam uidelicet uiam
quam increduli heresim id est sectam
nuncupant quam magis habeat pertinaciam
quolibet sectandi quam industriam pec-
ta dinoscendi. **Quidam** autem ex asia
iudei. longe ad superiora id est hi sunt
qui me inueniunt in templo. **Biennio**
autem expleto accepit successorem felix
porcium festum. **Biennium** dicit consulario
nis pauli in cesarea non autem presidat

felix. **Dictum** est enim super quod inter annis
genti illi fuit iudex presertim cum hysto-
rie narrant secundo necronis anno missum
romam apulum claudium uero cesarem eo tempore
quo agrippam filium herodis quem angelus
cesaree prussit iudeorum regem constitu-
it felicem quosq; totius puenice samarie
que et galilee et regionis que dicitur trans
iordanem procuratorem misisse. **xxv**

Quis potest me illis donare cesarem ap-
pello. **Quod** appellat cesarem et roma
ire festinat. **Ideo** facit ut predicacioni
diutius insisteret. **Cuius** inter hunc cre-
dentibus atq; omnibus coronatus iret ad
dum. **Agrippa** rex et bertuce descende-
rit cesaream. **Agrippa** hic qui cum for-
te uenit cesaream filius est ut dicitur he-
rodus agrippe quem ab angelo legimus
interfectum qui usq; ad subuersionem ihe-
rosolymorum regnum iudee tenuit semper
romanis amicus et ab omni illa iudeorum
sediciose tutissimus. **xxvi**

De omnibus quibus accusor rex agrip-
pa estimo me beatum apud te cum sis
defensurus me hodie. **Hunc** uersum alia
edicio sic trinitulit estimo me ipsum beatum
apud te incipiens ratione reddere hodie.
qui secundo iheronimo quodam loco cum sua ex-
posicio sic positus est. **De** omnibus quibus
accusor a iudeis. **Rex** agrippa esti-
mo me beatum cum apud te sum hodie defen-
dendus. **Quia** scripte nostri cuncta que
in iudeis sunt consuetudines et questio-
nes. **legerat** enim illud ysai. **Beatus** autem
in aures loquitur audientis et nouerat
tantum orationis uerba perficere quantum iudi-
cis prudentia cognouisset. **Et** cum occide-
rent detuli sententiam alia edicio habet
occidendisq; eis sententiam detuli id est qua
liter occiderent ipsam sententiam dedi.
Festus magna uoce dixit insanus paulo
insanie deputant quod homo uinculatus
loco defendendi accepto non de calumpnia
qua premebat exterioris sed de conscientia

qua intus gloriabat^r sermone faceret atq;
 omnia reuelacionis qua de psecutore i aplm
 mutatus erit miracula prurteret. sed et
 dispensacione tui redemptoris ostensa de
 resurreccioe mortuoz concionantis habi
 tu impetuz differet. reuera at sicut stid
 in amencia est qua filius pdigus patre
 deserens porcos pauid ita et spiritalis
 id e vern amencia est de qua apls ait.
 Sive eni mente excedim^r deo siue sobrii
 sum^r uobis. et in eius compacione psalmista
 canit **Beatus vir cui^r e nome dñi spes ei^r**
 et no respexit in Vanitates et insanas
 falsas **Prodis agrypa rex pphetis scio qe**
credis. Non hec adulando ut quida putat
 sed vere pbat^r Agrypa eni ut puce iudeoz
 ritu et legibz imbutus credebat uera lo
 cutos esse pphetas. sed ad que eadem veri
 tas ptingeret id e dnm xpm ut pfidus
 nesciebat q^{is} in concione quadam cum
 iudeis habita dixisse legat^r sed de religio
 nis auxilio presumitis cu orbem iam ro
 manu ihesu discipuli repleuerint aut sine
 nutu putam^r illam cresce religione

Et cu multis diebus tra^r de **xxvii**
 nauigarem^r et vix deuenissem^r
 cont^r epium **Nelus** legit contra
 eundem que est insula cont^r asiam Cen
 turo at credebat magis nauclero et
 gubernatori **Naucleros** grece latine na
 uicularius d^r **Nisit** se cont^r ipsam ven
 tus thyphonicus. **Alia** tñplacio latine
 dicit ventus tempestiuus typus eni gre
 ce latine inflacio d^r. **Ciqz** arrepta esset
 nauis et no posset conari ventu^m **Hec** alia
 tñplacio manifestius edidit et arrepta
 nauis cu no possent occurrere vento con
 mota nauis flatibus collige^r uela reperit
 tue tñscurtim^r in insulam que d^r caude
 qua occupare no potuerit sed scapha
 mussa reperit adiuuac^r nauem precingen
 tes eam traherant at et anchoras tamen
 tes ne occurrerent in syrtis ex quo osten
 dit^r que finibz a medio latere nauis vtri
 utrimqz circa eand^{em} eiusdem anteriora di

mersis anchoras hys qz traherent^r ad
 iunxit. sicut et in turo id e britan
 nico mari refrerande nauis post ter
 gum molaria saxa subiuge solent
Hec eni ad retardandu nauigiu fa
 ciebant ne prepostero incursu syr
 tes incidere solet etiam auditu ter
 ribiles qd omnia ad se rapiant. vnde
 salustius illis nome a tractu dicit
 impositu **Notum^r vix** optine sca
 pham quia sublata adiutoris utebat^r
Scapha siue cata. scouos e nauicula
 leuis ex vimine facta crudoz corio
 contexta dicta at grece a contem
 plando qd tali nauite ut pyrante na
 uigio terras et litora pspice sole
 ant. **Hanc** ergo cu p adiuuanda na
 ue deposuissent in mare vix fluctu
 irruente potuerit ne laberent op
 tine **Sumisso** vase sic ferebant^r
Alia tñplacio sic ponit timentes qz
 ne in syrtim exiderent laxantes
 antempna ita ferebant^r **Attitit** eni
 michi hac nocte angelus dei **Non**
 seipsu hec dicendo iactabat sed illos
 ad fidem puorabat na et ideo pe
 lagus turbari pmissu e ut et p id
 qd auditus no e. et p id qd auditus
 est spiritalis in paulo gracia pende
 ret. **Nisi** h^{ic} in nauis manserint vos
 salui fieri no potestis **Quia** in pe
 riculo naufragii magis nauitaz scien
 tia qui etant gnari maris qua mi
 litu arma pdesse ualebant. **Deo** le
 uis ferebant scapham quam nau
 tas excedere **Et** cu lux inciperet
 fieri rogabat paulus omis sumere
 cibū **Mulcherim^r** in hoc loco patet
 allegorie sensus cu paulus eos quos
 de naufragio saluari pmissit cibū
 sume^r suasit et qua nocte media
 quatuor anchoris int^r vndaz impetus
 regebant^r orta die terre sinum con
 scendit quia nullus hui^{us} soli tempes

tates nisi qui pane vite pascit euadit
et qui in nocte tribulationum presen-
tium sapientia fortitudini temperantia
et iusticie totis viribus inuitur mox
domini auxilio coruscante portum salutis
que quesierat consequitur ita dum tax-
at ut a seculi rebus expeditus flam-
ma solummodo dilectionis qua pectus
calefaciat querat Et leuato ar-
temone secundum flatum aure tendebant
ad litus **A**terno est modicum velum
dirigende porius nauis causa comen-
datum quam celeritatis Et cum inci-
dissemus in locum bithalassu impege-
runt nauem **B**ithalassu bithanice
nauis dicit quia greci mare thassalan
vocant significat autem litus in mare
protentum eo denique mari se diuident
tunc hinc inde circumdatum Et pro-
ra quidem fixa manebat immobilis pup-
pis uero soluebat a vi maris **I**deo
nauis ista perit quia non leui cur-
su fluctibus super lapsa est sed ipso
equoris fundo uolenter infixam
partim solo retinet partim unda
uexante confringit talis est perfecti
casus animi huius seculo dediti qui
cum mundi desideria calcare neglex-
erit quia proram intentionis ter-
re funditus infigit totam operam
consequentiump compagem curatum
fluctibus soluit sed huius nauicule
fragmentis qui euasere terram
petunt quia percunctum exemplum
alij se caucius agunt **xxviii**

Quom congregasset autem paulus
samentorum multitudinem et in-
posuisset super ignem **E**gressus
autem de mari apud ignem propter frigus
accendit que corda eorum quos undas
tempestatum docendo exemit amoris
ardore calefacit **S**armenta enim sunt
dicta quelibet exhortationum que ad
accendendam caritatem Valencia inte-
gritanti descripta scripturam que non

diuis sunt excisa ramorum **S**pera a ca-
lore cum pressisset inuasit manum eius
Quia spiritus inimicus flamma uirtutum de fi-
delium corde repulsus doctoribus ueritatis
uicena persecutionum infunde nititur quo
manum sauciet id est opus doctrine spirita-
lis impediatur **E**t ille quidem excrucians her-
etiam in ignem nihil mali passus est **E**-
dem igne quo suos fouet bestiam con-
buit quia uisum uirtutibus et sancti proficiunt
et impij cum suo ardore auctore desiciunt
ut propheta ait zelus apprehendit ipsam
incredulitatem et nunc ignis aduersarios comen-
dit **C**ontigit autem patrem publici febrebus
et dysenteria uexatum iace **C**ur infirmum
infidelem prece saluat qui thymotheum
trophimumque fideles infirmos unum medi-
cinali arte reparat alterum ex toto re-
linquit nisi quia ille foras per misericordiam
sanandus erat qui uiuus interius non
erat quo non indigebant qui salubritatem
intus uiuebat **N**auigauimus in nauem al-
exandrina que in insula hemaucrit
cui erat insigne castorum **E**redo primitus
insigne castorum esse positum sed uiciorum libra-
riorum litteram adiectam sicut frustra
parus pro frustra et appropinquat
pro appropinquat sepe scriptum in antiquissimis
exemplaribus inuenimus **I**n greco enim pro
insigne castorum parafemio dioscoridis scriptum
est dios coroi autem gemini castoris id est
castor et pollux grece uocant **E**stus
est uerbo colcorum que ab amphito et cir-
rio geminorum auribus facta ex eorum nomine
dioscoria cognominata est quos ob id
gentiles in mari deos inuocant quia in
periculosis nauibus si solutare stelle in nauem
ut in antempris apparuerunt periculosi
si uero gemine prosperi cursus sint nun-
tiae quare aduentu fugari dicitur illam
appellatamque helenam ferunt **I**n alia
translatione pro parafemio semio dioscoridis
scriptum uidimus cui erat signum iouis filij
ferunt enim fabule iouem in eignum trans-
formatum ledam thesea coniugem constu-

prasse atq; inde natam helenam Unde
 dicit iste modo latus ales ledcos petiuit
 amplexus Item eandem mutatu in stella
 uicraste et castorem ac polucem geminos
 procreasse. **I**ncrassatu est cu cor ppli huius
 et audierut aurib; grauit. **R**e putem;
 crassitudine cordis et grauitatem au-
 rium nature esse no uoluntatis subiu-
 git culpam arbitrij et dicit **E**t oculos
 suos compresserut ne forte uideant o-
 culis id e ipsi meritis pcedentibus
 causa fuerut ut deus eis oculos claude-
 ret ut ad supiora iungendu est. dicente
 dno ad pphetam. **V**ade ad pplm istu et
 peccata quib; recitatem meruerut illis
 impropetra si sic audie et ad me conuerti
 dignent. **M**ansit at biennio toto in suo
 conducto id e hospicio qd ipse sibi condux-
 erat xpm omib; predicabat. no solu qui-
 dem iudeis sed et gentib; quas illis re-
 pbatis dixerat esse saluandas **E**t doces
 que sut de dno ihu xpo cu omi fiducia
 sine phibitione. **N**on solu rome predicat
 phibitus no est. sed nec du neronis im-
 perio roborato nec in tanta eripentes
 scelera quanta de eo narrant hystorie.
 dimissu est ut ewangelium xpi in occiden-
 tis quoq; partibus predicaret sicut ipse
 romanis ait. **N**unc igit pificat in
 igrhm ministrat scis **E**t paulo post
 hoc igit cu consummauero pificat post
 uos in hispaniam. **P**ostea uero id est
 ultimo neronis anno retentus ab eo mar-
 tyrio coronatus est. qd ueriq; in scda ad
 thymotheu epistola qua passurus de uin-
 culis dicitat exponit. **I**n prima inquit
 mea defensione nemo affuit michi sed
 omis me dereliquerut. **D**ns michi assistit
 et confortauit me ut p me predicatio
 impletet et audirent omis gentes et
 liberatus su de ore leonis. manifestissie
 ppt crudelitatem neronis leonem esse
 significans **E**t in sequentib; **E**t salua-
 bit me et salua faciet in regnu suu re-

leste qd scilicet pns sibi sentiret
 immuere martyru **U**nde in eadem
 epistola premisit **E**go eni iam deli-
 bor immolor et tempus mee resolu-
 tionis instat. bonu certamen certau-
 cursum consummaui fidem seruaui
A M E N **O**ro gratias

Aethiopia uiget sanguis qui
 hodieq; monstrat in helya
 ad australem plagam mon-
 tis syon et hactenus iuxta iudeoz
 consiliu mortuos ignobiles alios ter-
 ra regit alios sub diuo putrefacit
Asia regio que minor cogno-
 minat absq; orientali pte qua ad
 cappodociam syriamq; pcedit un-
 diq; circudata est mari. **C**ui; puin-
 ric sut syrgia pamphilia cilicia ly-
 caonia galacia et alie multe sed
 specialit ubi ephesus ciuitas est
 asia uocat. **A**rabia ergo regio
 inter sinu maris rubri qui pificus
 et cu qui arabicus uocat habet
 gentes multas. moabitas ammo-
 nitas ydumeos sarracenos aliasq;
 q plurimas. **A**rabia at sacra in
 terptari dr. eo qd sit regio turife-
 ra odores creans. hinc eam greci
 eudemoni nri beatam uocauerut
Ethiopia regio ab indo flumine
 consurgens iuxta egyptu inter-
 nulū et oceanu in meridie sub
 ipsa solis uicinitate iacet quoru
 tres sut ppli. **H**esperici occidentis.
Sarracenes tripalis indi orientis
Antiochia ciuitas est syne coles
 in qua barnabas et paulus apli
 sunt ordinati. est et alia in pisia
 puicia asie in qua idem predicantes
 iudeis dixerut. **V**obis oportebat

primū loqui verbū dei sed quā
repulistis illud **A**lexandria ciui-
tas est egypti que quondam no-
dicebat inter egyptū africanā et
mare q̄ claustrum posita in qua
beati marci euangeliste tumulus
hodieq; in ecclesia uenerat. **A**ro-
tus opidū est insigne palestine
q̄ hebraice uocat' ysdot et e vna
de quinq; olim ciuitatib; allophylorū

Artalia ciuitas ē pampylie mari-
tima **A**mphipolis ciuitas macedo-
nie est et altera eiusdem nois ī
siria **A**ppolonia ciuitas ē et ipsa
macedonie et est altera in puicia
africe que dicitur pentapolis **A**the-
ne ciuitas in achia philosophie
dicata studijs que cū vna sic plu-
rili nūo semp appellari solet cuius
pireus portus septemplex quon-
dam muro cōmunitus fuisse des-
cribit **A**riopagus athenarū curia
que inscribit' villa martis q̄ ipse
ibi quondā a duodecim dñs iudica-
tus sit **A**ssos ciuitas asie ma-
ritima eadem appolonia dicta //

Antipatris ciuitas palestine nūc
diruta quā herodes rex iudee
ex patris sui noie uocauerat //

Ampurorū nomē fori rome ab ap-
puro quondam consule tractū a quo
et via appia nūcupata cognomi-
nata est **B**abylon metropolis
regni caldeorū ubi eorū qui edifi-
cauere turrim lingue diuise sunt
a qua et regio circūposita baby-
lonia uocat' hanc fuisse potentissi-
mā et campestrib; p̄ quadrū sitā
ab angulo usq; ad angulū muri
sedecim milia tenuisse passuum
id ē simul p̄ circuitū lxiii^m pe-
fert theodotus et multi alij qui
grecas hystorias conspserūt **A**-
lex at id ē capitoliū illū urbis ē

turis que post diluuiū edificata qua-
tuor milia passuum dicitur cuius post ruina-
muri tantū fictiles remansisse et ob-
bestias quod illic habundant captan-
das recuperari esse trahunt **B**ithynia
puincia asie minoris que et quondam
bithracia et deinde macedonia dicta est
ipsa ē et maior frigida hiera flumine
a galacia determinata habet ciuitatē
eiusdem nois **B**erea ciuitas in mare
donia que verbū dñi nobiliter accepit

Capadocia regio in capite syrie id est
ad septentrionē **C**irene ciuitas in
libia cuius regio etiam pentapolitana
uocat' eo q̄ quinq; uribus maxie sul-
geat. uenerunt arsinor ptolomaide ap-
polonia ipsa q̄ cirene **C**reta grecia
insula centū quondam uribus nobilis
unde et centopolis dicta est **C**ypus
insula in mari pampylis xv. quondā
opibus opidis insignis famosa edifi-
cijs et maxie eris **I**n eū prima quel-
metalli inuenio et utilitas fuit. cui
proximū est in finib; cilicie p̄muctoria
et oppidū ueneris **C**ilicia puincia
asie quā cignus ampnis interfecit
et mons amarus. cuius meminit sala-
mon a syria coele sepat **C**harrā ci-
uitas mesopotamie apud romanos
crassi clade apud nos at hospicio ha-
braham patriarche et parentis eius
morte nobilis **C**aldeoꝝ regio inter
babyloniā et arabiam. tygrū et
eufraten. chanaan filius cham opti-
nuit terram a sydone usq; ad gazam
quam iudei deinceps possederūt cha-
naneis cicetis // **C**esarce ciuitates due
sunt in terra repmissionis. vna cesa-
rea palestine in littore maris magnū
sita que quondā purgos id ē turris
stratonis dicta ē sed ab herode rege
iudee nobiliter et pulchrius et cont-
vim maris multo utilius extructa in

honoris cesaris augusti cesarea cognominata est cui etiam templum in ea marmore albo construxit in qua nepos eius herodes ab angelo perussus. cornelius centurio baptizatus. et agabus propheta romana pauli ligatus est. Altera uero cesarea philippi cuius euangelij scriptura meminit ad radices montis libani ubi iordanis fontes sunt a philippo tetrarcha eiusdem regionis facta. et in honorem tyberij cesaris cognominata est. sed in tertia cesarea capadocie metropolis est cuius lucas ita meminit. profectus est ab epheso et descendens cesaream salutauit ecclesiam. **C**orinthus ciuitas archaice maritima. **G**enere portus corinthiorum ciuitatis. **C**ho insula ante hittinam cuius nomen syria lingua mastice designat. eo quod ibi mastice gignit. hanc aliqui etiam appellauerunt a chione nymphe. **C**indus insula contra asiam. **C**ho nobilissima contra asiam insula adiacens puuicie atice et est eiusdem nominis oppidum in insula calumna. **D**amascus nobilis urbs fenicie. que et quondam in omni syria tenuit principatum. et nunc sarracenos metropolis esse prohibet. **V**nde et rex eorum manuum famosam in ea sibi suorum genti basilicam dedicauit christiani in circuitu ciuibus beati baptiste iohannis et ceteris frequentantibus. **D**erbe ciuitas lyconic puuicie. **E**lamite principes phoenicis ab helam filio sem appellati. **E**phesus amazonum opus ciuitas in asia ubi requiescit beatus euangelista iohannes. **F**rigia puuicia asie troadi suspecta septentrionali sua parte galacie continua meridiana lyconic et insidie migdonicis ab oriente capadociam attingit. **D**ue sunt autem frigie quarum maior symoniam habet minor uero ilium. **F**enicia puuicia syrie cuius partes sunt samaria et galilea et alie plurime regiones. **G**alilea due sunt. una galilea gentium

vicina finibus tyriorum in tribu nephtalim. altera circa tyberiadem et stagnum genesareth in tribu zabulon. **G**aza ciuitas insignis palestine que apud ueteres erant chananeorum ad meridiem. sed antique gaxe locum uix fundamentorum uestigia demonstrant. hec autem que nunc cernitur in alio loco pro illa que contuit edificata est. **G**alacia puuicia asie a gallis uocabulum trahens qui in auxilium a rege hittiuue euocati regnum cum eo acta victoria diuiserunt sicque deinde grecis admixti primo gallo greci. postea galatice sunt appellati. **G**recia puuicia quedam archaice que a grecis septentrionalibus hellas uocata est in qua athenarum ciuitas est quondam attica dicta. **H**ierusalem metropolis quondam totius iudee que nunc ab helio adriano cesare quondam attico destructa laciore situ restaurata helia cognominata est. cuius opere factum est. ut loca sancta id est domus passionis et resurrectionis. sed et inuencionis sancte crucis quondam infra urbem iacencia nunc eiusdem urbis muro septentrionali circumdantur. **H**adrumetus ciuitas in bizancia regione affrice. **H**adria nomen maris contra traucina ad portum hostia padani fluminis intrat. et sumit uocabulum ab hadria proxima ciuitate que eidem mari nomen adriatici dedit. **I**udea aliquam tota terra xii tribuum appellatur. quam due tantum tribus. que quondam iuda uocabatur ad distinctionem galilee et samarie aliarumque in terra reuersionis regionum. et notandum apud historicos quod iudea ad palestinam galilea uero et samaria ad fenicem pertineant.

Ippse oppidū palestine est marti
niū in tribu dan ubi hodieq; saxa
monstrant in litore in quib; andro
meda religata persei quondā viri
sui fertur liberata fuisse presidio. La
coniū ciuitas celeberrima lycioni
ce et est altera in cilia. Italia
regio et patria romani ab italo
rege uocabulū trahens. que ab
africo ⁊ ab orca mari magno cinc
ta reliqua alpū obicib; obseruat

Lybie prouincie due sūt vna lybia cy
renaira de qua dictū est et ptes
lybie que est circa cyrenē. hęc post
egyptū in pte affricę primā ē et
mari libico cognomē dedit. Postq;
lybia ethiopiū usq; ad meridianū
ptingens oceanū. Lydda ciuitas pa
lestine in litore maris magni sita
que nūc diosopolis appellat. Lyra
onia pūcia asie. Et et alia eiusdē
nois ciuitas in frigia minore. Lystra
ciuitas lyconie. Lycia pūcia asie.

Lascia ciuitas litotaria crete in
sule iuxta locū qui vocat bonipor
tus ut ipse lucas exponit pro qua
quidam corrupte talasse legūt.

Libonis olyueti ad orientē iherlm
torrente cedron interfluente ubi
ultima dñi uestigia humo impressa
hodieq; monstrant. Cūq; terra eā
dem cotidie a credentib; hauriat
nichilomin; tamē eadem scā vesti
gia pristini statū continuo recipi
unt. Deniq; cū ecclia in eius medio
sūt rotundo scemate et pulcherrī
mo ope conderet sumū tamē cau
men ut phibent ppē dñi corpis me
ntū nullomodo contēgi et concame
rari potuit. sed transitus ei; iter
ad celū usq; patet aptū. **M**edi
a madai filio iafeth appellati sūt
aut inter flumē indum et flumē
tygrū regiones iste a monte cau
rāso usq; ad mare rubrū ptingentes

atarusia parthia assyria psidia et
media. quas scriptura sacra vniuersas
sepe medee noia vocat. **M**esopotamia
regio int' flumina tygrum et eufrate
tem. que et ipso uocabulo grece in me
dia fluminū esse posita monstrat. hęc
ad meridiem succedit babilonia deinde
chaldeia nouissime arabia eudem.

Madian ciuitas iuxta arnomen ⁊ arca
polim. cui nūc ruina tantūm demon
strat. ubi moyses apud iethro sororū
sua exulabat. **M**ysia pūcia asie pro
uincia grecorū nobilissima et virtutib;
alexandri magni nobilior facta. **M**ia
redonia pūcia asie nūc acolis dicta
est. Et altera eiusdē nois iuxta flumē
dammuiū. ferūt q; auctores transisse
ex europa. moetas et brigas et thynos
a quib; appellant in asia. mysi. syrges
et bytim. **M**utilene insula cont' asiam
que a pximo continente ab ē vñ d' p

Muletus ciuitas in asia maritima decem
stadis ab hostio meandriamnis secreta
ubi paulus ephesiorū maiores alloquitur.
est et insula ignobilis nois eiusdem in
mari egeo ut ionio. **N**azareth viculus
in galilea iuxta montem thabor vnde
et dñs nr ihc nazarenus est uocatus
habet q; eccliam in loco quo angelus
ad beatam mariam euangelizaturus
intrauit. sed et aliam ubi dñs ē nutritus.

Neapolis ciuitas carie que est pūcia
asie. **P**arthi inter flumen indum qd'
est ab oriente et int' flumē tigrum
qd' est ab occasu. siti sūt ut sup' dictū
est. **P**ontus regio multarū gentiū iux
mare ponticū qd' asiam europamq; di
terminat et ppē plurimā hostiorū damnu
um infusionem dulcius ceteris esse cog
noscit. **P**amphilia pūcia asie. **P**aphus
ciuitas maritima in cypro insula vene
ris quondā sacris carminibusq; prophetarū
famosa que frequenti terremoto lapsa
nūc ruinarū tantū vestigiis quod olim

fuerit ostendit **P**erge ciuitas pamphi
 lie puicie **C**onidia puicia asie **P**hilip
 pie ciuitas in prima pte macedonie **P**a
 rusa ciuitas licie puicie in asia **P**tolo
 mas ciuitas iudee maritima ppe montem
 carmelu que quonda arho dicta e **E**t
 ut ptolomais in pentapoli puicia africe
 cui sup memini **Q**uteolis ciuitas colo
 nia camparue eadem dicta archadia **R**
Roma urbs in ytalua tocius quonda orbis
 domina a conditoris sui romuli noie sic
 vocata quam ppe eximiam virtutem
 pleriq septor quasi sola esset urbem
 appellare malebant **R**odus cycladiu in
 salaz nabillissima et ab oriente prima
 quonda ophyusam vocata in qua urbs
 eiusdem nois fuit aereo colore famosa
 septuaginta cubitoz altitudinis distat
 a portu asie xx milibus passuu **R**e
 gii est ciuitas saliz maritima xx mili
 bus passuu a pmuctorio peloro secreta
 cuius nomē grece inepretat desepcio eo
 q hec saliz ps quondam brucio agro
 ytalie coherens mox int' fuso mari sit
 nullis xv passibz in longitudine freti
 in latitudine at iux calumniam
 regiam in quo freti est scopulus scylla
Rem caribdis mare verticosum ambo cla
 ra scuria **S**amaria ciuitas regalis in
 ist' vertice montis somer sita sed et ois
 regio que circa eam fuit a ciuitate quon
 dam nomē accepit media inter iudeam et
 galilcam iacens **H**ec ab herode antipa
 tris filio in honorem augusti cesaris gre
 ro noie sebastie augusta vocata est **S**i
 chein ciuitas iacob nuē neapolis dicta
 iuxta sepulchru ioseph que a filio emor
 regis sui vocabulu sumpsit iuxta qua dñs
 samaritane mulieri ad puteu loquit
 Vn nuē ecclia fabricata est ex latere
 montis garzim **S**yna mons in regio
 ne madian sup arabiam in deserto qui
 alio noie oreb appellat' **V**nde dicit **E**t fe

cerūt vitulū in oreb. cū hoc moy
 ses in syna factū sēpserit **S**aronas
 qd inēptat' campestris regio est a
 cesarea palestine usq ad oppidū
 ioppe ptingens et est hodieq loc
 pascendis gregibz aptus que iuxta
 soli qualitatem petro predicante fi
 dei continuo fructus germinauit
 sed int' monte thabor et stagnū
 tyberiadis regio saronas appellat'
Sylon urbs ferucis insignis olim ter
 min' chananeoz ad aquilonē iux
 libani montis ortū sita et ipsa
 artifex vitri **S**eleucia ciuitas sy
 rie nobilis in pmuctorio syrie an
 tiochie sita **S**alamus ciuitas in
 cyprio insula nuē constancia dicta
 qd quam traiani pncipis tpe iudei
 interfectis sily acrolis deleuerūt
Samotracia insula ē in pacasico
 situ **S**yrta que hebraice aran
 dicit' regio ē int' flumē eufraten
 et mare magnū usq ad egyptū
 ptingens habet maximas puicias
 romagenā pheniciam et palestina
 absq sarratenis et nabatheis quoz
 gentes sūt xj **S**amos insula est in
 mari egeo in qua repta prius fic
 tilia vasa tradunt' vnde et vasa
 samia appellata sūt **S**mirna ciui
 tas est licie puicie in asia cui lu
 cas ita meminit et pelagus cili
 cie et pamphlie nauigantes veni
 m' in smirna licie pro quo aliqui
 rodices habent venim' lysteram que
 est ciuitas licie **P**orro iheronimus
 in libro hebreoz noīnū myr. porit
 et inēptat' amaram **S**alomon ciui
 tas maritima crete insula **S**intes
 arenosa in mari magno loca rāttū
 terribilia et metuentia eo qd ad se
 omia diripere solcant et appinquate

ueloso mari adherant. **H**ec autem ad
mare egyptium vicine sunt et pariter
admixtae. **S**yracuse metropolis si-
cilie sub promuntorio pachino. **S**i-
quidem sicilia ipsa tribus est dis-
tincta promuntoriis. **U**nde et a trian-
gula specie trinacria quondam vo-
cata. **M**ox a silaculo rege sicilia
dicta est. **P**rimum promuntorium di-
peloz et aspectat ad aquilonem.
cui messana ciuitas prima est et
aduersum ex italia promuntorium ca-
enus duodecim stadiorum intervallo
secundum dicitur pachinum quod respicit ad
curvatum. **T**ertium appellatur lylybe-
um. ciuitatem eiusdem nominis habens
et dirigit in occasum. **C**arsus
ciuitas metropolis cilicie prouincie
paulo apostolo gloriosa. **T**yrus me-
tropolis fenicis in tribu neptalim
vicesimo parte miliario a cesarea
philippi. **H**ec quondam insula fuit
prealto mari septingentis passibus
diuisa. sed ab alexandro tertio
contingens est facta propter expugna-
tionem multis in breui spatio aggre-
ribus comportatis. cuius maxime nobi-
litas concilio atque purpura constat.
Trohas ciuitas asie maritima. ea-
dem antigona dicta. **E**lyatre ci-
uitas lydie que est prouincia asie
templo quondam esculapii famosa
cuius ciuis erat lydee purpure uen-
ditrix que in philippis fide christi
suscepit. **T**essalonica ciuitas ma-
cedonie. **T**heatrum locus ab specta-
culo vocabulum mutuans. quod in co-
ppis stans desuper atque spectans lu-
dos seculares contemplaretur.
Explirit expositio. **D**eo gratias

**Incapit Argumentū In opus
culū dñi hugonis de operibus
trū dierum**

Quasiabilia dei a creatura
mūdi p ea que facta sūt inel
lecta conspicūtur. Tria sūt
mūsiabilia dei. Potencia. Sapi
entia. Benignitas. Ab hys tribz
pcedūt omnia: in hys tribz cōsis
tunt oīa: p hec tria regūtur
oīa. Potencia cōtat: Sapiē
tia gubernat. Benignitas cō
seruat. Que tamē tria sicut in
deo ineffabiliter vñū sunt: ita ī
operacione separari nō possūt. Po
tencia per benignitatem sapienter
creat. Sapientia per potētia benignē
gubernat. Benignitas per sa
pientia potenter cōseruat. Potē
tia manifestat creaturaru immē
nsitas. Sapientia decor: benigni
tate veritas. immēnsitas creatu
raz cōstat ī multitudie et magni
tudie. Multitudo ī similibz ī diuer
sis primis: magnitudo est ī mole
et spacio. Solis est ī massa et pon
dere. Spaciū est ī lato et longo
p̄fundo et alto. Decor creaturaru
est ī situ et motu ī specie et qualita
te. Sicut est ī opposicione et ordine
ordo ī appetare et tempore et loco
exotz ī quadruplitz: localis: natu
ralis animalis rationalis. Localis
ī ante et retro: dextrorsū et sinistro:
sim sensū et dorsū et circum. Na
turalis ī īcremento et decremento
Animalis ī sensibz et appetitibus
Rationalis est ī factis et consilijs
Species ī forma visibilis que ocido

disternit sicut colores et figure
corpoz. Qualitas ē p̄petas ī ceteri
or que ceteris sensibz percipitur.
ut melos in sono auditu aurium
dulcor in sapore gustu faucium
fraglantia in odore olfactu nari
um. Lemtas in corpore tactu ma
num. Utilitas creaturaz cōstat
in grato et apto: et comodo et
necessario. Gratu est quod placet
apto qd̄ quērit: q̄madū quod
p̄dest: necessarium sine quo quid
esse nō potest. Nunc p̄positas par
ticiones a principio repetamus
et ī vnoq̄sq̄ diuisione gñe qualis
ut ex immēnsitate creaturaz cre
atoris manifestet potētia ut
ex decore sapientia ut ex veritate
benignitas perquiram. Et qua
immēnsitas p̄ma fuit ī particula
p̄ma esse debet ī p̄secutione di
genter ergo audire et q̄si derate
q̄ dicitur sū

Quando nichil erat. facē
ut aliquid esset quid
potencia erat. Sicut
sensus potest comp̄hen
dere que virtus sit de nichilo facē
aliquid etiā vñū aliqd̄ quāuis ex
ignū facē. Si q̄ vñū aliqd̄ q̄li
bet parū de nichilo facē tanta po
tētia est ut q̄p̄hendi nō potest possit
quanta existimanda est potē
tia tam multa facere. Quā
multa? Vt sūt. Numera
stellas celi. harenam maris.
puluerem. guttas pluue. pen
nas volucru. squamas piscu.
pilos animalū. ḡmina capoz.

folia ut fructus arborum et ceterorum
innumerabilium innumerabilia
numera Innumerabilia in simi-
libus innumerabilia in diversis
innumerabilia in mixtis Que
sunt similia. Que sub eodem
genere continentur ut homo unus et
alter. leo unus et alter aquila
vna et altera honorustupa vna
et altera. Hec singula et cetera
talia: in suis generibus sibi sunt simi-
lia. Que sunt diversa. Que dis-
similibus differentiis in formam
ut homo et leo. leo et aquila.
aquila et honorustupa. Hec ibidem
diversa sunt. Que sunt mixta.
Quia simul considerata. Quomodo
ergo in similibus infinita quomodo
in diversis infinita quomodo in mix-
tis infinita. Audi. Homo unum
genus est sed unus homo non est.
Quis eos numerare potest.
Aquila unum genus est: sed vna
aquila non est quis eos numera-
re potest. Leo unum genus est: sed
unus leo non est. Quis eos nume-
rare potest. Et ita in ceteris
in numerabilibus innumerabilium
rerum generibus infinita rerum genera
et in singulis rerum generibus infinita
similia. Simul vero omnia infini-
ta in numerabilia. Sed fortassis
qui tot fecit parva fecit multa
simul et magna facere non potuit.
Quanta tamen. Oportet moles
montium tractus fluminum spacia
camporum: altitudine celi profunditate
abyssi. Miraris quia deficiat

sed melius deficiendo miraris. Audi
tantibus de creaturarum in mensitate
quasi seminariam quiddam uicium: nunc
ad exemplam earum pulchri pul-
chritudine transam. Quam
uis multis ac variis modis crea-
turarum pulchritudo perfecta sit qua-
tuor tamen penitus sunt in quibus
omnis earum decor existit hoc est
in situ in motu in specie et quali-
tate. Que quidem si quis plene in-
telligere sufficeret mirabile in eis
sapientie dei lucere in veniret. Et
hoc utinam tam subtiliter possem
perspicere tam appetenter enarrare:
qua possit ardentem diligere. De-
lectat enim me quia valde dulces et io-
cundum est de his rebus frequenter
agere ubi simul et ratione eruditus
sensus et suavitate delectatur animus
emulatione prouocatur affectus: ut ut
cum psalmista stupentes et miratos
excitauerit. Quia magnificata sunt
opera tua domine omnia in sapientia
fecisti. Delectasti me domine in fa-
tura tua et in operibus manuum
tuarum exultabo. Vir insipiens non
agnoscet et stultus non intelliget
hec. In universis enim mundis iste
sensibilis quasi quidam liber est
scriptus digito dei hoc est vir-
tute diuina creatus et singule cre-
ature quasi figure quedam non
humano placito inuenite sed di-
uino arbitrio institute ad mani-
festanda et quasi quodammodo signi-
ficanda inuisibile dei sapientiam
Quocirca modum autem si illeratus

Nota b7

quis apertu libri uideat figuram
 apparet litteras no angustat: ita
 scilicet et animal homo qui no percipit
 ea que dei sut inuisibilib9 istis cre-
 aturis foris uidet speciem sed non
 intelligit ratione. Qui aut spm
 talis e et omnia diuinitate potest
 in eo quide quod foris qdiderat pul-
 chritudine operis: intus aspiciat
 qua mirada sit sapientia creatoris
 Et ideo nemo e cui opera dei mi-
 rabilia no sint. du t eis et uisipies
 solam mirat speciem sapientis
 aut per id qd foris uidit profunda
 rimat diuine sapientie cogitione
 velut si in una eade q scriptura
 alter colore seu formatione figuraz
 quendet: alter uer9 laudet sensu
 et significacione. Domi ergo est
 assidue contemplari et admirari
 opera diuina sed ei qui reru corpo-
 raliu pulchritudine in usu nouit
 uere spiritale. Na et ideo scriptu-
 ra tantopere ad qdiderada mirabi-
 lia dei exorat ut p ea que foris
 cernim9 int9 ad agnitione ueritat9
 ueniam9. Unde psalmista quasi
 p magno aliquo se ia et hoc
 fecisse q memorat: et ad huc fac-
 turu est pmittit dicens. Memor-
 fui dieu antiquoru et meditatus
 su tomib9 operibus tuis: et
 in aduencionib9 tuis exercebor
 Hinc e etiā q quida ignora-
 tibus creatore suu et cultu deo
 debitu ydolis exhibentib9: in ysaia
 legit. Quis mensus e pugillo

aquas et celos palmo ponderauit
 Quis appendit tribus digitis mo-
 lem terre et librauit i pondere
 montes et colles i statem. Qui
 sedet super aquas terre: et habita-
 tores ei9 sut quasi locuste. Qui
 extendit uelut nichilū celos: et
 expandit eos sicut tabernaculū
 Et psalmista iterū i quoda loco
 cū argueret ydoloru cultores ait
 Omne diu genitū demonia diu
 at celos fecit. Quis ergo puta-
 tis i assertione uere diuinitatis
 opera dei ita in mediū seducit
 et dicit diu celos fecit: nisi quia
 creatura recte qdiderata homin
 creatore suū ostenderet ostendit
 Considerem9 ergo et nos quanta
 sint mirabilia dei et per pulchri-
 tudine reru conditaru queram9
 illud pulchru pulchroru omniu
 pulcherrimū: quod tā mirabile et
 ineffabile est ut apu ad ipm
 omnis pulchritudo transitoria: et
 si uera sit comparabilis esse non
 possit. Et quia super9 omne pul-
 chritudine uisibilū i quatuor qsta-
 re dixim9 nūc ordine per singula
 carentes qualiter ex ipis inuisibi-
 lis dei sapientia darestat uideat
 Scio quide quia unig9 qdqd dix-
 erim9: sed tamē decens no est ut
 ideo taceam9: ibi pcpue ubi si
 fieri posset maxime loqui deceret
 Seberem9

Quatuor dixim9 stū mo-
 tu specie et qualitate
 Primum ergo e primo

Distancia? **S**icutus est i opposicione et ordine hoc e inoposicione et dispo- sicione **C**omposicio suo habere de- bet: aptitudinē et firmitatem hoc e ut opponeda apte et opetēta- rocanf. et oposita firmicer colye- reant laudabilis e oposicio talis distitudo considerat in quantita- te et qualitate **I**n quantitate ne nimis tenua et exilia grossis et corpulentis **I**n qualitate ne nimis humida siccis. nimis cali- da frigidis. nimis leuia pondero- sis et si qua sūt talia iordmate- quingantur **V**nde si pulchritudi- ni diuinorū operū aliquid hprū defu- et sic nichil de esse videris: iam aliq- habes vnde etiam i hac parte mte- ris **E**t primū quidē si vniuersitate huius machinā intueris tuemes qm- mirabili ratione et sapientia compo- sicio omnū rerū perfecta sit: quā apta quā congrua. quā decora quā cunctis partib9 suis absoluta in qua nō solū concordiam seruant similia sed ea cōa que exante potencia di- uersa atq; repugnācia adesse p- diens e dictante sapientia i vna quodamō amicitia et federacione- ghemūe **Q**uid repugnācia esse potest aqua et igne: que tūc in natura rerū ita dei qtempauit prudentia ut nō solū adinuicē qmune societatis vniculū non dissipent: uerū nascentibus cunctis ut subsistē possint vitale nutrimentū subministrēt **Q**uid de humani corporis opage

loquat ut omnū mēbrorū iunc- ture tanta adinuicē seruat concordia ut vltm omnino iueniri possit mēbrū. cui9 officū alteri nō vide- atur prestare i admimiculū **S**ic omis natura se diligit: et immo quodam modo plurium dissimiliū et vniū redactorū con- dia vna i omnib9 armonia facit **A**pta e ergo et quemes omnium rerū oposicio **P**ed quomō est forma- **Q**uid nō videt. quis nō miret- **E**cce celi qui ambitu suo aduē- omnia quomō solidi sūt. et qsi pe- cre fusiles. desuper certūquaq; oppiant **T**erra vero in medio pondē suo librata semper i mobilis p- ue- rat: ut cetera i medio fluctuācia hinc soliditas celorū. illuc terre stabilitas i vniū coarcent et qstrin- gant: ne circa legitimos terminos diffusa concordia diuersitatis desum- pane **E**cce quomodo per vstera telluris intrinsec9 tracones aquarū sparsi et foris p alueos suos diuer- sa deducti. nū9 fatiscētē ne dissol- uat aglutinat: et foris ne fatiscat arenē rigant **E**cce qmodo i huma- ni corporis fabrica iuncturas ossū iunctura nervorū ligant: et medulla- rit9 per fistulas tibiaz diffusis. canalia q; nervorū ligant: et medul- lis vitale sanguinē per omē corp9 deducunt: ac demde tenacitudine carniū cutis teginē inuolunt: ut et rigor ossū intrinsec9 corpus sustineat: et pellis munimen foris diffundendo custodiat **Q**uid

Duritia lapidū . quis soliditatem
 metallorū . quis nodositate roboꝝ
 quis tenacitate glutinū . q̄s cetera
 innumerabilia enumerare queat .
Eq̄ daret qm̄ sint firma rerū
 univēsa . cū singula queq; q̄dita .
 tanto infu natura ut esse suū de-
 fendant . simul uero omnia a q̄cor-
 dia societatis sue dissolui omnino
 nō queat . **P**ost q̄posicione sequi-
 ut disposicione rerū qualis sit q̄si-
 derem⁹ . Neq; em̄ minima fiet
 admiratio si q̄s diligenter atten-
 dat quod nec singulis locis . singul
 temporib⁹ . singulis rebus diuina
 prudentia causas suas distribuit .
 ut in nullo penitus rerū ordo pert-
 urbetur . **E**cce celū sursum est et ter-
 ra deorsū . In celo luminaria et stel-
 las collocavit . ut subiecta omnia
 illustraret . In aere uentis uiam
 fecit . ut agitationib⁹ suis disperse-
 plumā deorsū funderet . In gremio
 telluris moles aquarū recipi iussit .
 ut per gurgites suos hinc illincq;
 q̄ tatus ferret ubentis distineret
 volucres taere suspendit . pisces
 aqua imersit . terrā bestijs et
 serpentib⁹ et aliorū reptiliū uer-
 minib⁹ generibus repleuit . **Q**uas-
 dā regiones ditavit ubertate fru-
 gū . quasdā opulencia uinearū .
 alias fertilitate oleorū . alias fe-
 cunditate pecorū alias potētib⁹
 herbis . alias gemmis preciosis .
 alias animalibus et bestijs mon-
 struosis alias colorib⁹ uarijs alias
 diuersarū artū studijs .
 alias metallorū alias tuncamatum

generib⁹ diuersis . ut nulla q̄stus
 regio sit . que nō aliquid nouū ac
 speciale possideat . nulla itē que nō
 aliquid nouū ac speciale ab alijs
 accipere queat . **Q**uidq; eā ea
 que humanis usib⁹ necessaria sūt
 in omnium hominū frequentia ipsi
 prudentia creatoris q̄stituit . ea
 uero que nō natura propter necessi-
 tate . sed cupiditas expetit q̄ spem .
 et abditis terrarū similib⁹ abscondit .
 ut que amor uirtutis ab immodera-
 to nō castigat appetitu saltē labo-
 ris tedio uict⁹ coquestat .

Hec de disposicione locorū
 dixim⁹ . **Q**uid de disposi-
 tione temporū dicim⁹ . **Q**uis
 satis admirari potest . qm̄ mira-
 ratione prudentia diuina cursus
 temporū distinxit . **E**cce post noc-
 tem uenit dies . ut torpentes i
 ocio labor exerceat . post die seq̄t
 nocte fessos ad refocillandū quies
 accipiat . **N**ō semp̄ dies nō semp̄
 nocte nō semp̄ eglis dies et nocte .
 ne ut immoderat⁹ labor debilitatos
 frangat ut quies genuata natu-
 rā inficiat . ut identitas perpetua
 animo tedū gignat . **I**tē quicadmo
 diu uacillitudo diei et noctū am-
 mancia renouat⁹ . ita quatuor
 tempora anni sibi succedentia totū
 mūdi spem i mutant . **P**rimū per
 teporem ueris quada inuouacione
 mund⁹ nascit . demde p̄ feruore
 estatis quasi in uiuētute roborat .
Post hec supuēniente autumno
 ad maturitate conscendit postre-
 mo succedente hieme ad defectū

vergit. **S**icut autem deficit semper
ut semper post defectum renouari
possit: quia nisi prius a statu suo
deficerent uetera quasi illis locum
occupantibus non ualere reuigere
noua. **H**oc quoque satis mirabilem
hac dispositione cernit quod ipsa
tempora ita imitabili lege sue
mutabilitatis uices custodit
ut nec aliqui ab expleto ministe-
rio suo deficiant: neque secus
cuiusque ordinis sue institutio-
nis confirmant. **E**t de dispo-
sitione temporum exempli cau-
sa dicta sufficiant. **N**unc illi
ordinis perscrutari: qui in una
quoque re considerat secundum agri-
tuam dispositionem partium. **H**ic
vero intrinsecus est: alii scilicet
secundum locum et tempus extrinsecus sunt.
Et hic quoque non minus miranda est
diuine sapientiae efficacia: que ita
congrue in uarietate singula
distribuit: ut nunquam omnino
iunctura partium generet repug-
nantiam qualitatum. **E**cce ut exempli
causa de multis pauca ponamus:
in humana dispositione corporis
quanta elucet sapientia creatoris.
Superius est homo uniuersalis.
Secundum bifariam diuisus: quia et
unifforme est principale mentis
id est ratio que uisibilia respicit
et gemina est anime qualitas:
ita et existens que secundum
ad terrena descendit. **I**tem bra-
chia in latum extendit: tibie se-
orsum figit: statura humani cor-
poris: quia et mentis operatione

animi extendit et affectus de-
sideriorum figit. **I**tem secundum latum
dine hinc inde per digitos ma-
nuum. Secundum per digitos pedum
inquiritur finit humani corporis
extensio: quia siue in latum tendat
animus per intentionem operis siue
secundum figurat per desiderium affec-
tionis: quibus sensus sunt per quos
foras eicit. **I**tem digiti terminus arti-
culorum interuallis distinguuntur qui
in manibus de una palma in pedibus
de una planta procedunt: quia de
una sensibilibus quoque sensus
eiecit in quibus tria distinctione
primus sensus deinde sentit per
sua sensibile inuenit. **P**ostremo
in singulis digitis et terminis
articulorum capita suppositis ungu-
ibus quasi galcata cernuntur ut
cuius siue manus cetera siue pes
primus offendiculum inuenit ipse
suo munimine prece. **A**lli prima
uere possunt. **S**imiliter terrena
ista ad similitudinem unguium foris
sensibus ad luxuriam quasi in necessi-
tate nos mununt: sed quantum non
pertinet ad necessitatem: quasi extra
carne sine sensu perire possunt. **E**cce
inhumana facie quia rationabili
distinctione instrumenta sensuum
collocata sunt. **S**uperius locum
obtinere uisus in oculis: deinde
auditus in auribus post hec in ore
gustus. **S**ecundum autem quod omnibus
sensibus deforis ueniunt solus uisus
deinde foras eicit: et ceteris
posita in parte prece agilitate
percipit. **A**ene ergo quasi specu-

latores quidam emmentiore cunctis loci obtinuit ut que ceteris sensibus si peruenirent sicut ante periculum prudere possit Post hunc auditus et loco et mobilitate sedes est. Deinde a factis. Gustus autem qui nihil sentire potest nisi id quod tangit et merito uelut tactus ceteris sensibus in immo respedit. Cetero speciale sedes non habet: quia uel in uersalis est quia cunctis corporibus sensibus. Unde et in digitis pollex qui tactum significat. cetera sumatis tribus digitis solus solus omnibus respondet: quia sine tactu nullus sensuum esse potest. Videre etiam quomodo in humano corpore ossa ita inter se colloca sunt: quia quatenus robur eorum corpus sustineat. Deinde caro ossa vestit et ut duricia eorum mollior tactu recipiat. Ad ultimum pellis carne induit et ut sua quodam tenacitate ab incommodis foris accidentibus corpore minuat. Attendite quomodo illud quod molle et infirmum est in medio quasi in loco tutiore ponit: ne sit interitus fulcrum caro cadat. ut ceteris in manu non habens fatiscat. Quod autem in uno exemplificatum est in cunctis generibus rerum inueniri potest. Sic enim cortex munit arbores sic penne et rostra uolucres. sic squame pisces et rebus quod singulis secundum operationem nature sue prudentia creatoris innumerabilia miscuit.

Hec usque de situ loci sumo. nunc ad motum transieram. Quod est quadriforme: localis naturalis animalis rationalis. De quibus per singula si multa dicere non possumus: breuiter singula perstringam. Vide quomodo in motu locali sapientia aditoris appareat. Cogita nunc unde defluentibus semper aquis in deficiens semper uena ministrant et unde motus uentorum educit quis infatigabilem astorum cursum moderat quod sole per hyberna signa descendit precipit quod rursum per aestiua cum signa ascendit facit quod cum ab oriente in occidente ducit et iterum ab occidente ad orientem reuertit. Hec cuncta mirabilia: et solides possibilis. Quis etiam de motu naturali dicat. Quis putas nascentibus cunctis iterum metum tribuit et quasi de quodam occulto naturae sinu lapsum germinantia educit. rursusque eadem inuenerat reuertit facit. Satis hec diligenter attendentibus mirabilia apparebunt. Deinde sequitur motus animalis: que est in sensibus et appetitibus. Cogita quomodo qualis esse possit qui sensum omnium uiuacitiam fabricat. appetitum creat: et in singulis quibusque animalibus quod appetere et quantum appetere debeant ordinat. Denique motus rationalis qui est in factis et consiliis. satis admirationis tibi ingerit si attendere uolueris quia

in effabilis sit sapientia que omnia
hominum facta. omnes semper volun-
tates. omnes cogitationes cordium
ita ad sue voluntatis arbitrium
intorquet. ita teneat et mode-
ret. ut nichil in vniuersitate
possit fieri quod non ipsa ad se-
corem operum suorum aut precipiendo
aut permitiendo fieri velit.

M Et de motu per breuitate
sufficiant. Semper
sequitur species. Species
est forma visibilis que continet
suo. figuram et colorem. Figure
autem rerum multis modis apparet
mirabiles. Aliquam ex magnitudine
aliquam ex paruitate aliquam quia
rara aliquam quia pulchre aliquam
ut interim ita loquar. quia quod
sanctio conueniunt in parte aliquam
quia in multis vna aliquam quia
in vna diuersa. Omnia ordinem
suo persequantur. Figuram secundum
magnitudinem attendit. quoniam res
quolibet et sui generis modum
inquantitate excedit. Sic mi-
ramur tyrannem inter homines
ceterum inter pisces trifen iter bo-
lucres elephantem inter quadru-
pedes. In ratione inter serpentes. Figuram
secundum paruitatem considerat. quoniam
res quolibet ceteris sui generis
quantitate equari non potest. ut est
succro et tinea et termes et ty-
nises et alia similia. et que inter
cetera quidem animalia uiuunt.
sed ceteris omnibus corporis exigui-
tate dispares sunt. Vide ergo quid
magis mireris. Senties apri
ut tinea alas trifen ut cymis

caput equi ut locuste crura
elephantis ut culicis rostrum
suis ut succronis aquila ut
formica leone ut pulice tigris
sem ut testudine. Hi miraris
magnitudine hic miraris par-
uitate. corpus paruum magna
sapientia aditum. Magna sapie-
tia cui non superest negligentia
illis sedit oculos quos uis quod
hendere potest oculis et uita exigua
corporibus sic omnia humana
natura sue contra plenissime dis-
tribuit ut nichil uideas de esse
in minimis eorum omnium que na-
tura formauit in imaginibus. Restat
nunc dicere de hiis que natura sunt
et ob hoc magis mirabiles.
Sunt quedam in rebus aditum que
in ceteris ceteris uidentur magis mira-
sunt. quia ab hominum notitia non
perueniunt. ut ob hoc quod in suo
genere pauca creata sunt. et
quia in remotis sedibus et in absconditis
nature similibus abscondita. Haec autem sunt
ceteris creatoris prudentia seorsum
collocare uoluit. ut illorum quod sortis
que nota sunt non lesat huma-
na scientia eorum quod propria sunt spe-
cies humana cupiditas. eorum
que mira sunt nouitate exatata
admirari. Sustinet humanitatem
dignitas. postremo ut hoc bona
simul et mala quasi eorum postea
quodammodo alloquantur hominem
ut attendat quanto studio
eterna mala fugere. et bona
eterna appetere debet. si per hiis
temporalibus bonis adipsas
et malis euitandis tantos

labores sustinet. **S**equitur de
 his que mirabilia sūt ppter
 pulchritudinē. **Q**uarta
 hēti figuracione mirantia
 spēciali quōdā mō dēcorē sūt
 et quē mēter coaptate: ita ut
 uia dīspōsīto opīs quōdā mō
 tūc uideat spēcialē sibi adhi
 bitā dīlīgētia creatoris. **R**ursū
 dāro alia mirant qz mōh
 struosa quōdā mō sūt ut ri
 dicula. quoz quīdē plasma
 no qītū ab humana racione
 aliena ē tanto leuī hūma
 nū animū t admīnacionē
 opter opelle potest. **Q**uare
 totodīllo manducās īfero
 rē molā nō mouet. et
 quomō salamādm ī igne
 illesa pmanet. **Q**uis dēt
 erico pomas. et docuit eū
 ut se poms turbine dīstīssis
 t uoluat. quibz omībz ī dēcorē
 stridet quasi plaustrū. **E**t
 formica q hūmīs sīquēctur
 pīpīa granīs hūmīca sua
 replet: aranea quoz se īste
 ribz suis haqueos nectit ut
 pīdam capiat. **I**ta sūt testes
 sapīentīe dēī. **E**st adīnc alius
 uerū et eīdēns dūmīca sa
 pīentīe argumētū. quoz dē
 genī simile sibi pīent: et
 uita multīs sīmilitudo una
 pīagata pīe origīnis forma
 nō mutat. **H**omo oīus uītu
 lū nō uacua argūmī nō cerua
 lepore nō les uīlpē: sī mīfīlī
 sīmlē pīagīnē suā extendit

omne quod ē. **H**oc quoqz īsensibi
 lis natura custodit. **A**lius genū
 ē tūlia. alius fūgo alius quērū
 unūquodqz spēm suā hēt: et
 unūquodqz generis sūseruat sī
 mīlītūdīnē. **V**ide foliū quo
 nō serratis dētībz p gīrū
 dīstīngūt quomō ītrīnsecū
 pīuctīs costīlīs hūc illucqz ītēctī
Numerā unū mēmōra alius
 omne qd ē unū generis unū
 tūcīs sīmīlītūdīs tot dētībz
 ī uno tot dētēs t alio: tot
 costīlās ī uno tot costīlās ī
 alio talē formā ī uno qualem
 t alio formā talē colōrē ī uno
 qīlē colōrē t alio. **E**cce quomō
 īnora quomō frīgīa. quībzdā
 granūlīs adībz cōpactīs
 cūctībz dīstīngūt: t talē unū
 qīlē alībz. et omīs natura
 quasi cūctā dētīnsecū dētītātīs
 pīceptū accēperit: īnsībz ter
 mīnīs sībz exēdē pīsumit
Hoc quoqz mirabile ē qd ī uno
 corpore tot gītītūtībz mēbra:
 tot mēbroz formē tot loca
 tot officīa. **E**cce ī uno hōmīnīs
 corpore quot mēbra. **A**lius
 aurīs. alius oculū. alius līngua.
 alius nās alius pes alius manū
 sīngulīs suā formā suā loca.
 suā officīa: et cū sīt ita dūcc
 sa t se sīmpīla. tūcē tamē cō
 operāt omīa. **P**ost sīgu
 rā sēqz colōr. **D**e colōrē rerū
 multū dīfferere opz nō est.
 cū tpe vīsū pībet quātūm
 naturē dēcorē addīt cūm

tam parvis Symmetra coloribus adornatur
Quid luce pulchrius. **Q**ue cum
colore in se non habeat: omnium tamen
colores rerum ipsa quodammodo illuminando
colorat. **Q**uid iocundius ad videndum
celo tamen serenius est. quod respiciet quasi
superius. et gratiosius quodammodo sic claritatis
temperamento iustum excipit et demulcet
aspectum. **S**ed sicut aurum rutilat: luna
palliat quasi electrum. **S**tellarium
quodammodo flammeo aspectu irradient. quodammodo
luce rosea micant: quodammodo uero alternant
nec roseum nec uiridem nec candidum fidu-
gore demeritant. **Q**uid de gemis
et lapidibus preciosis narret: quorum non
solum efficacia utilis. sed et appetus
mirabilis est. **E**cce fellis resemata
floribus. quia iocundum spectaculum
prebet: quomodo iustum delectat. quomodo
affectum prouocat. **V**ident rubentis rosas
candida lilia purpurans uiolas. in quibus
omnibus non solum pulchritudo. sed origo
quodammodo mirabilis est: quomodo scilicet
sapientia de terre puluere tale producit
speciem. **P**ostremo super omne pulchre-
rum uiride. quomodo ammos ituenient
uapores. quodammodo uere noua quadam
uita germina prouocant: et creta flu-
sim in partibus suis quasi deorsum
morte calcata. ad imaginem future
resurrectionis in luce pariter erumpunt.
Sed quid de operibus dei laqueum. **S**ed
et humane industrie fucos aditerna
quodammodo specie fallentes oculos tamen
opere adimuntur. **P**ost spem de
qualitate rerum differere debent. **O**bligat
pudicitia creatoris tam diuersas quam
liberitas rerum ut omnes sensus hominibus
sua oblectamenta inueniat. alius per-
cipit uisus. alius auditus. alius ad-

ratio alius gustus. alius tactus. **V**isus
propter pulchritudo oculorum suauitas
tantilene auditus demulcet flagrantia
odoris olfactus. dulcedo saporis gustus
appetitus corporis tactus. **E**t quis
omnes delicias sensuum enumerare potest.
Que tam multiplices sunt in singulis.
ut si quis quilibet pro se consideret. **S**ed
singularem dicitur putet. **Q**uot
enim oblectamenta oculorum et diuersita-
te colorum monstrantur: tot oblecta-
menta aurium in uarietate sonorum
inueniuntur. **I**nter que prima sunt dulcia
sermonum comotia. quod homines ad
uicem suas uoluntates commouunt.
preterea uocant precia dicunt. preterea
nunciant. occulta reuelant: adeo ut
si hinc careat uita humana. beatus
apparabilis uideatur. **Q**uid autem gerit
aurium. quid humane uocis melos
iocundum. quid dulces modos sonorum
omnium memorantur qui tam multa
sunt armonie generata. ut ea nec
cogitatur perire. nec sermo facile
possit explicare. quod tamen cuncta au-
ditum peruenit. et tamen delicias cre-
ata sunt. **S**ic et de olfactu habent
thymianata et odore suum. habent
unguenta odore suum habent rosaria
odore suum habent rubea odore suum
habent prata odore suum habent tepala
odore suum habent nemora odorem
suum habent flores odore suum habent
fructus odore suum et cuncta que suauiter
prestant fragrantia. et dulces spi-
rant odores. olfactus seruunt.
et tamen delicias tracta sunt. **E**odem
modo gustus et tactus uaria habent
oblectamenta que ex similitudine
priorum satis preedi possunt.

De utilitate creaturarū et
 utilitate earū quomā potui
 mō nō quomō debui nō locuti su
 nō restat ut ad considerāda eorū de uti
 et licet transcom. **U**tilitas rerū
 quatuor pplectit: necessaria. como
 da. gratia et gratia. **N**ecessariū
 unius rei est. quo min⁹ ipsa
 subsistere comode nō potest. ut pote
 in uictu hominis panis et aqua et
 vestitu lanca sine pellicea. aut q
 libz cuiusmodi idumēta. **C**ommodū
 est qd licet aliqui amplius delectet
 sine ipso tamē duci potest. Ita. **V**estite
 in uictu hominis potū uī et
 esus carniū. **I**n vestitu bisus et ser
 tū. ut quodlibz aliud mollius in
 dumentū dptū et gratū est. qd us
 uētibz nō pfit. ad utēdū tamen
 quēnt: quales sūt tincture colorū.
 p̄cipi lapides et q̄tūp cuiusmodi. **G**ra
 tiā ē cuiusmodi qd ad usum quidē
 habile nō est. et tamē ad spectādū
 est delectabile: qualia sūt fortasse
 p̄cipi herbarū genera: et bestiarum.
 uoluerū quoz et p̄cipiū et q̄p si
 milia. **S**ed dignū ualde iustificā
 est quare de⁹ si creare uoluit: que
 usū hominis p̄p̄e quē omnia fecit
 nō necessaria fore p̄uidit. **S**ed hoc
 creus cognoscit: si causa et modus
 humane q̄dicōis attēdat.

Deus hominē p̄ se fecit:
 cuncta alia p̄ hominē q̄
 dit. **P**ro se fecit hominē. nō qd in
 digneret hominē: sed ut hōi q̄ meli⁹
 nil dare potuit. p̄cipiū finēdit
 daret. **A**lia uero creatura sic facta
 est ut et subiecta essent hominē

p̄ q̄dicōis: et seruaret ad utilita
 tē. **H**omo p̄ quasi i quodā medio col
 locat⁹. habet sup se deū subter se mū
 dū: et corpore quidē deorsum mūdo
 gungit. spū aut̄ sursum ad deū sub
 leuat. **N**ecessē hō fuit ut uisibiliū cō
 ditio ita ordinaret: quatin⁹ i eis hō
 foris agnosceret quale esset uisibile
 bonū quod int⁹ querere deberet. **H**oc
 ē ut subter se uideret quid supra se
 appeteret. **N**ō hō deberet ut rerum
 uisibiliū copia aliqua ipse defectum
 sentiret: que ob id magis iustituta est
 ut t̄ estimabile et hō bonoz affluentia
 nūciaret. **H**oc est qd dicitur: cur de⁹
 illa etiā creare uoluit: que hōma
 nis usib⁹ necessaria p̄uidit. nōcē
 Si em̄ sola necessaria tribueret. **I**bo
 mitas qdē esset: sed diues nō esset.
Cū uero necessariis etiā comoda
 adiungit: diuitias bonitatis sue
 ostendit. **C**ū autē q̄moda gratias
 supadditis cumulat: habundantiā
 diuitiaz bonitatis ei⁹ demonstrat.
Sed dū postremo gratias etiā grata
 adiat: quid aliud quā sup̄p̄bit
 diuitias bonitatis sue no
 tas facit. **H**oc de utilitate cre
 aturarū breuiter dicta sufficiant.
Sed licet ad huc ad cunctū
 diuine laudis paulisper attendere:
 quid quā mōre tria hęc i opere suo
 seruiuerit. **S**e⁹ **Q**uid quanta ad
 imitacione digna sit dignū sit.
 sic facili⁹ fortasse cognoscim⁹. si pri
 us hęc qualiter i opere humano sit
 esse nō possint q̄derem⁹. **C**etero homo
 cū multa facere desiderat magna
 facere nō potest: quia tanto min⁹

pualet i singularis. quanto plura sunt
 p que intentionis sue conatu diuidit
 rursus cu ad magnitudinem mlti
 a multitudie retrahat. quia mltis
 prestare no sufficit iures: quas ad
 unius rei affectu specialiter effundit
 Simuli no minor diligentia sero
 ri operis impendit: quociens ad
 multitudinem sola siue ad magnitudi
 dine pficienda animus occupatur.
 Videtur quia scriba eas figurans
 que exiles sunt prompti format. i
 magnis figurandis ppenius desu
 dat: et quanto uelocius calami tra
 hit: tanto deformiores sunt littere
 que exprimit. Na et i formandis
 vestibus huius qui minus pulchritudine
 diligunt. sepe utilitate pducunt: et q
 utilitate conseruare cupiunt pulchri
 tudinem habere no possunt. Sed in
 opere dei nec multitudo magnitudi
 ne minuunt. nec magnitudo multi
 tudine stringit: neq simul ut mul
 titudo ut magnitudo pulchritu
 dinem offit. neq pulchritudo uti
 litate tollit: sed sic facta sunt oia
 quasi facta sunt singularia. ut cu
 asperis uniuersa. mueris singularia
 Nec de uisibilibus dicta alicui fortas
 sis quantum ad opendiu tractandi
 puenit. plurima uidebitur: sed at
 tendere debet. qd ta operosa materia
 no facile paucas uerbis explicat.
 Na cu dicat aplos qd p ea que uis
 ibilia sunt i mundo. manifestat ea q
 inuisibilia sunt deo: necesse e ut qd
 qd p uisibilia ad agnitione inuisibi
 liu puenire desiderat. prius ipsa
 uisibilia agnoscat. Propt quod et
 ego cu huius pposse meo tuestigare

pponere. tribus inuisibilibus in eandem
 prononantibus. ut dicitur in quibusdam
 dispositis. nam si ppetentissimu or
 dine uisibilibus ut prius uisibilibus
 luit aliqua notitia i mediu affore.
 ac si demde quasi reserato qtemplati
 onis habitu p tuestigatione inuisibi
 liu pcedere. Post qua qd huius q
 de uisibilibus dicenda erant sine se
 cano nunc quo mo ut quo ordine
 p huius ad inuisibilia ascendat qd dicitur
 debent. **Tria sunt inuisibilia.**
 potentia. pcepta. benignitate.
Quorundem qd est qd horu p pte
 plantibus magnitudine occurrat. Et
 credo qd illud inuisibile prius in
 qtemplatione apprehendit. qd in
 suo uisibili simulaculo expressit et
 manifeste declarat. Simulaculo aut
 inuisibilia uisibilia dicitur
 ut pote inuisibilis potentie simila
 crum est. creaturarum i mensuras.
 inuisibilis sapientie simulacrum est
 creaturarum decor. inuisibilis benigni
 tatis simulacrum e creaturarum
 utilitas. Omnis aut creatura
 quanto uicinius similitudini cre
 atoris appropinquat: tanto uicinius
 creatorem suum declarat. Illud qd in
 uisibile simulacrum inuisibile exem
 plar ostendere debet: qd diuine
 similitudinis imagine pfecte in se
 expressionem retinet. Inmensitas aut
 creaturarum magis ad essentiam decor
 uero creaturarum magis puenit ad
 formam. Essentia uero absq forma
 qsiderata. informitas e. Quod aut
 informe e. i huius quide qd e. deo si
 mile e. i huius qd forma caret. a
 deo diffidet. Quod ergo fortis

est magis deo simile est: quia id quod
 forma non habet unde ostendit quod plus
 euidens simulacrum est deo: creatu-
 rum qui pertinet ad formam: quia
 immensitas creaturarum que ad sola
 spectat essentia. Item deo: creatu-
 rum per forma naturale pertinet ad
 habitum: utilitas uero ad actum: quia
 in hoc creature utiles sunt quod subie-
 te hominum seruiunt: et obsequium
 reddunt. Quod autem ad habitum per-
 tinet magis proprium est et magis
 certum: quia id quod pertinet ad actum:
 quia habitum natura induit: actum
 institutio adiungit. Simulacrum
 ergo deo: immensitate simul et uti-
 litate incongruente praedit: et pro-
 pterea incongruente prius est: quia
 in manifestatione est euidens.
 In hoc ergo simulacrum primum uisibile
 exemplationis est ponere. Scilicet
 ut si primum inquisitionis ingressum
 recte tenuerint: ipso que querunt
 luce in offensa pede ad reliqua per-
 tinent. Pulchre autem in quibusda
 sapientia ab ipso sapientiae simul-
 acro exordium inquisitionis sumit
 est: quia per sapientiam suam patet
 manifestat: non solum quando
 sapientia sua tunc misit: sed
 tunc quod quando per sapientiam
 suam mundum creauit. **E**cce
 creaturarum que simulacrum sapi-
 entie dei. **S**unt quatuor quae
 etiam. **S**unt. **S**unt. **S**unt.
Qualitate. Sed in his quatuor
 motu excellente locum habere dubium
 non est: quia uicinia sunt uite mo-
 bilia: quia ea que moueri non possunt.
Quod autem quod repetitum est: locum

animalis: naturalis: rationalis. **S**i
 motus naturalis localem motum si pariter:
 quia in naturali motu non solum unum
 uite exprimit: sed ipsa quodammodo
 uita iteratur. In sensu animalis mo-
 tus tanto naturali precellit: tanto
 insensibili id quod sentit. Rationalis
 postremo cunctis supponit: quia
 ea non solum sensus ad adiudicandum: sed
 ratio quod ad intelligendum moue-
 tur. Hoc simulacrum nullum creatu-
 ris potest esse euidens: quia in-
 sensible sapientiam ostendit manifes-
 tus cunctis id quod sapit. Primum
 ergo ac principale in creatura sapi-
 entie simulacrum est sapientia crea-
 ta: id est rationalis creatura: que
 quia secundum aliquid uisibile est:
 secundum aliquid inuisibile: in uia
 exemplationis facta est pariter et
 uia. In quantum uisibile est: in uia:
 in quantum inuisibile: uia. In uia
 est quia ingrediens ad exemplationem
 animo primum aditum pandit: uia
 est quia currens in exemplationem
 animi ad finem perducit. In uia
 est: quia quodammodo inuisibilia uisi-
 biliter ostendit: uia est quia sensu-
 bilibus ad inuisibilia cunctis: uisibile
 ad uisibilem pariter et inuisibilem
 creatorem perducit. Uisibilem in hoc in
 semetipso potest agnoscere homo.
 Nemo enim sane sapiens qui se
 esse non uideat: et tamen hoc si uideat
 id quod est ipse est attendere reperit: om-
 nium autem ipse esse non uideat ut uideat
 ut uideri possit: nichil se esse ita
 legit. Illud namque quod est nobis ratio-
 nis capax est quantum ut ita dicitur
 ipsum et quantum cum sit ipsum

tamen se a substantia carnis propria
ratione disternit et alienum esse intel-
ligit. **C**ur ergo homo inuisibilia
dubitet esse: qui id ipsum quod uere
homo est de cuius existencia nequaquam
dubitatur. inuisibile esse uidet. **I**n-
ua ergo contemplationis hominum
aperit: quando ipse se sua ratione du-
cente ad se ipsum cognoscendum ingre-
dit. **I**ngressus autem uia usque ad fine
currenda restat: ut scilicet quicquid ex
consideratione propria ad agnitionem
creatoris sui perueniat. **I**llud
namque in nobis quod carnis non habet
essentiam. a carne non potest habere
materiam: sed sicut diuersum est a
carne. ita se alienum sentit a carnis
origine. **I**niciu tamen se habere in
hoc uerissime agnoscit. quia cum
se intelligat esse. semper se fuisse
non meminit: cum tamen nesciens
intellectus esse non possit. **S**i ergo
intellectus esse non potest nisi intelli-
gens. restat ut que non semper
intellegerit cognoscitur: non semper
fuisse ac per hoc aliquando cepisse credatur.
Sed sicut iam dictum est. quod spirituale
habet essentiam non potest origi-
nem habere corporalem: quia quod per
materiam parentem traditur. corpo-
reum esse comprobatur. **S**i ergo in-
uisibile nunciniciu habuit. fuisse
ut non de parenti materia sed
de nichilo factum sit. **Q**uid autem
nichil est. esse sibi ipsi scire non
potest et idcirco quicquid iniciu
habuit. **S**ubiu non est quoniam ab alio
esse accepit. **Q**uid autem a semet-
ipso non est. esse alijs scire non po-
test. **I**gitur quicquid ille est qui re-

esse greditur. ab alio esse non accepit.
quod inde quoque liquido probatur.
quia si quicquid est creatura esse
credimus nullum in rebus finem inueni-
mus. **N**ostri ergo nos natura
instruit. quod creatorem habemus eternum
cui suum et proprium est quod subsistit. quod
si ab alio esse accepisset. prima re-
rum origo ueniret. **S**ic non posset.
Si enim aliquando non erat. a se ipso in-
itum non habuit: sed nec primum suum
potest. si ab alio esse accepit. **I**gitur
si creator est. semper fuit. **I**tem
quod a se ipso est. non esse non potest.
Quidam enim a semetipso est. hinc
id est esse et id quod est. et constat quod
nulla res a semetipso diuisa aut
separari potest. **C**ui igitur idem est
esse. et id quod est. necessario semper
est: quia a semetipso separari nichil
potest. **S**i ergo quicquid a semetipso est.
hinc idem est esse. et id quod est.
quia aliunde esse non accepit. se-
quitur necessario ut semper sit.
neque ut aliunde auferri possit. quod
aliunde datum non sit. **N**ecessario est ergo
ut que creatorem credimus. hinc nec
principium. nec habere finem posse
conferamus. **P**rimum enim non habet
quod semper fuit: nec finem quod
numquam desinit. **N**eque ergo eternum
preter solum creatorem neque creator
nisi eternum esse potest. **H**anc cog-
nitionem irrationabili motu inueni-
mus quod scilicet creatorem eternum habet
qui principio caret. quia semper fuit.
finem non patitur quia semper
erit. **H**inc autem cognitioni eternum
quod motus attestantur: hoc est
animalis. naturalis. localis.

In animali nāq; motu: sit
 sensus et appetitus. Ois aut u
 turalis appetitus in rebus exple
 mentū inuenit: neq; aliquis est
 ordinatus affectus quem suus effec
 tus exsequi nō possit. Verbi gratia.
 Esuruit auimantia. inueniūt quid
 comedant: sciunt. inueniūt quid
 bibant: algent inueniūt quo cale
 ant. Constat q̄ quia prudentia
 p̄cessit cui⁹ q̄silio hoc tunc actum
 est: ne qd̄ nūc indigentis rerū
 necessariū p̄sidū desit. Qui enī
 appetitus instituit. ipse appetitū
 alimēta p̄parauit: nāq; ullo modo
 fieri posset si rerū euentus fortuiti
 essent: ut sic per omnia ciuitis af
 fectibus sui effectus responderent.

Idem naturalis motus pbat
 Sicut enī impossibile est ut per se
 aliquid de nichilo fiat: sic omnino
 impossibile est ut per se aliquid
 augmentū accipiat hoc est quod
 sibi ipsi dare nō potest incrementū: sibi
 ipsi dare nō potest incrementū. Qd̄
 qd̄ enim crescenti i augmentū
 uenit: p̄ter id esse q̄batur qd̄ p̄
 se prius solū sine incremento fuit.
 Si ergo nil crescere potest. nisi
 addatur ei qd̄ prius nō habuit: pa
 tet quia nulla res crescens per se
 incrementū sumit. Qui q̄ cres
 centibus dat incrementū: ipse cres
 centibus dedit iūctū. **I**dem mo
 tus localis pbat. Quasda nāq;
 creaturas perpetuo motu agitari
 certū: quasdam uero secundū
 tps moueri uidem: et alias sic

atq; alias sic. Et licet ita dissimili
 ter res moueant: nusquā tamen
 ordo rerū ofundit. Unde nō ē dubi
 ū quim ^{intus} iustus sit dispositio p̄sidentis
 qui certa lege tūta moderat. Quia
 ratione q̄ negamus prudentiā. si
 omnis naturalis appetitus naturalit̄
 sibi p̄paratā inuenit alimētia. neq;
 nūquā hoc fieri contingat. ut qd̄ i uno
 natura appetit in altero natura nō
 habeat. Similiter cū motus et t̄re
 mentū ita uarie et dissimiliter foris
 ciuēntia. nusquā tamē ofundant
 ordinē. quomō nega possim⁹ intus
 dispositionē esse. Dubitari ergo nō
 potest quim iustificabilis rector intus p̄si
 deat: qui rerū omnium euent⁹ et p̄u
 dencia sua p̄uenit. et sapientia dispo
 nit. Unus inquam Nam et hoc quo
 q; natura ipsa docet. unū scilicet esse
 omnium rerū opificem: unū esse recto
 rem. Nā si diuersa int⁹ q̄silia p̄siden
 tū essent: ipsi se foris rerū eiusus
 ab iūctē aliquā diuiderent. Nūc autem
 omnia dū si q̄corditer ad unū finem
 ciuēnt: p̄fecto iudicat. quia unus est
 foris et origo unde omnia p̄cedunt.
Sed quia unū diuersis modis ac
 cipitur: ofidēndū est quomō creator
 rerū unū esse dicat. Nā et unū ē col
 lectionē et unū q̄positionē et unum
 similitudinē et unū essentia et unam
 idēmp̄tate. unū collectione est: quē
 admodū gregem unū dicim⁹. in quo
 sūt multa animalia. unū q̄positione
 est quē admodū cū corpus unū dici
 mus in quo multa sūt membra. unū
 similitudinē: quē admodū cū unam

uocem dicim⁹. que a multis est plura
Sed horū omnium nichil uere unū est.
secūdu aliquem tamē respectū unū
dicta sūt: quia quodāmo ad unitatē
accedunt. **S**as q^o nō est ut exstine
m⁹ creatore aut collectione suarū
aut opōitione partū. aut similitudinē
plurū unū esse: cum illud etiā q^o
in nobis rationale est. horū omnium
in se met ipso nichil possit iuenire
Illud etiā nostrū q^o partū multi
tudine opōitū tenet: nō rationale.
sed rationali quinetū. ipsa nostra
ratione opōitur. **S**i q^o nostrū ratio
nale uere unū est. quanto magis cre
ator. eius unū uere esse credendus
est. **V**ere aut unū est. quod essentia
liter unū est: cui totū est unū esse.
et simplex esse quod est. **Q**uidq^o q^o
uere unū est. simplex ē et ī partes
omnino aliquas separari nō potest.
et ideo sectionē partū nō admittit.
quia partū opōitionē nō recipit.
Creatori q^o rerū ideo uerū est esse
q^o est: quia totū unū et simplex ē
esse quod est. **S**ed adhuc opōitū
nos oportet q^o quedā res inueniunt.
que uere sūt unū. et tamē summe
unū nō sūt: sicut anime que unū
sūt essentialiter. sed unū nō sūt in
uariabiliter. **Q**uas autē uere et
summe unū est: essentialiter et inuari
abiliter unū est. **R**estat q^o ut si ue
re deū unū esse credim⁹: utriūcūq^o eti
am summe unū dici possit iquiam.
Quod tūc ueraciter ostendim⁹: si eū
omnino inuariabile esse opōitur. **S**i
quia scire nō possim⁹ quomō de

inuariabilis sit: nisi prius agnoscam⁹
quorū modis res quelibet inuariari possit.
p^omiū nos oportet omēs modos mu
tabilitatis describere: at deinceps p^o sin
gula qualiter a deo remoueant⁹ esse
deū. **T**ribus modis fit omnis
mutabilitas: loco. forma et tempo
re. **L**ocaliter mutatur res quelibet.
quando de loco ad locū transit: hoc
est esse desinit ut fuit. et ubi nō
fuit esse incipit: et est extrinseca
hec mutatio. nichilq^o inuariat de ip
sius rei essentia: quia si esse desinit
ut fuit. nō tamē quod fuit esse
desinit: et si esse incipit ubi nō fuit.
nō tamē q^o nō fuit esse incipit. **F**or
maliter mutat res quelibet quādo
quidem secūdu suā essentia eodē
p^ostans loco ut secūdu augmētū
aliquis accipit quod prius nō ha
buit. ut secūdu dectimētū aliq^o
q^o plus habuit amittit: ut secūdu
alterationē aliquis q^o plus habuit.
aliter habere incipit quā plus habuit.
Mutatio secūdu tempus ex duobus
p^osentibus nascit⁹: quia nichil tem
poraliter mutari potest q^o ut forma
liter nō mutet⁹ ut localiter. **V**nde euidē
ter colligit⁹ q^o inmutabile omnino
est q^o neq^o forma neq^o loco mutari
potest. **S**i ergo deū neq^o forma neq^o
loco mutari posse ostiterit: inmutabi
lem omnino esse dubiū nō erit. **L**oca
lem autē mutationē facile ab eo re
mouem⁹: si eū ubiq^o ostendim⁹. **Q**
eū ubiq^o est: in omni loco est. **Q**
aut tōmū loco est: de loco ad locum
transire nō potest. **D**eū autē ubiq^o ē

multa sūt mēbra. Primū ipsa anima
 noscitur. quā et rāo simplicē efficiā
 esse nō dubitat. et sensus p omne qd
 manifestat corpus diffusā esse pbat.
 Quētiqz enī animati corporis pars
 ledit. un^o est ad quē sensus omnis
 doloris retorquetur. qd omnino non
 fieret. si un^o et idem diffusus nō esset.
 In ergo rationalis spiritus hominis
 cū sit simplex p omne qd regit corp^o
 diffundit. dignū nō est ut ille crea
 tor spirit^o qui omnia regit et possid^o
 uno aliquo coartari. et nō omnia po
 tuis implere credat. Nā et ipsi rāo
 motus qui tā certo et racionabili
 moderamine ubiqz currit. utā itri
 secus mouētē esse ostendit. Nec
 tamē ullo nō credendū est qd sicut
 spiritus hominis cū corpore qd sen
 sificat psonaliter coniungit. ita quoqz
 creator ille spiritus cum corpore
 hui^o sensibilis mundi psonaliter
 coniungit. quia aliter implet mūdū
 deus et aliter anima corpus. Ani
 ma implet corpus. et continetur
 quia cūscriptilis est. deus implet
 mūdū sed mūdō nō includit. quia
 ubiqz pns nūqz qphendi potest.
 Preterea cum diuine uirtutis effec
 tus nūqz de esse certum^o cur
 cādem dei uirtutē omnib^o esse nō
 dubitem^o. Si autē dei uirt^o ubiqz ē.
 cum alia nō sit dei uirtus qm deus.
 ostat quia nūqz deus deest. Neqz
 enī ut homo ad opēdū aliena uirtute
 deus indiget. quia homo alieno sepe
 amiculo pfiat. qd facē pā uirtu
 te nō ualeat. Unde secūdu quādā

loquendi consuetudinem illi homo ope
 rari aliqui dicit. ubi p se metipsum
 absens esse nō dubitat. que admo
 dū cū rex i sua ciuitate residens pūl
 est hostibus ofluere. tunc ut supari
 phibet. quia milites illi uolente ut
 iubente ipso ofluunt. uincunt ut su
 pant. Tale est cū qd trem emun^o
 posita ut uirgam extendit ut lapi
 dem iacit. et tangere dicit quidā
 ut lapis ut uirga tetigerit. Multa
 quidē sūt talia. sed horū omnū
 nichil ppe dicit. quia alteri tribuit
 quidā alter operat. deus autē qui
 pā uirtute cūta p semet ipsū facit.
 ubiqz pns ē opere. pns etiā ut sit
 necesse est deitate. Quod si quis for
 te querat quomō diuina essentia que
 simplex ē ubiqz esse possit. sciat qd
 aliter spirit^o simplex dicit. aliter corpus.
 Corpus enī p pmutatē simplex dicit.
 Cū autē spirit^o simplex dicit. nō par
 uitas sed unitas significat. Creator
 g^o et simplex est quia un^o est. et ubi
 qz ē quia deus ē. In omni loco existēs
 nūqz qphendit. quia uniuersa re
 plens qmet nō qmet. Quia ergo
 in omnuloro ē. mutari localiter non
 potest. et quia a nullo loco qphendit.
 localis nō est. Sed neqz illa que secūdu
 formā est mutabilitas. in ipsū cadē
 potest. Quidā enī secūdu formā
 mutat. ut secūdu augmētū ut secū
 dū diminutionē. ut secūdu alteratio
 nem mutat. Sed horū omnū diu
 na natura nichil recipit. Quod fac
 le ē uidē p singula. Nō augetur.
 Quidā enī p incrementū crescit.

amplius aliquis semetipso accipit
Quidam autem propter id quod semetipso
habet. aliquis accipit. aliunde necesse
est accipiat. quia nulla res sibi
ipsi quod non habet dare potest. Creator
autem rerum a quo aliquid quod non habet
accipiat. cum omne quod existat ab eo
procedat. Non potest ergo crescere. qui
semetipso amplius nil potest recipere.
Neque minus potest. Quidam enim semet-
ipso minus fieri potest. uere unum non
est. quia id quod in se ipso se diuidit.
in coniunctione idem non fuit. Deus ergo
totum unum est esse quod est. nullomodo
semetipso minus fieri potest. Neque
ergo perfectio augeri. neque unitas minus
neque inmensitas apprehendi. neque qui prius
est ubique. localiter potest uariari.
Nunc de sola alteratione restat ut
ostendamus qualiter diuine nature
non quenuat. et quia alia est alte-
ratio corporum. alia spirituum. cum est
supra dictis ostendit deum non sed spiritum
esse. cum de deo loquimur. non necesse est
de alteratione corporum multa differre.
Breuiter tamen ea attingimus. ut oportet
tenuius ad alterationem spirituum per-
ueniamus. Alteratio corporum fit in
oppositione partium et uicissitudine
qualitatum. alteratio spirituum pro-
mutione et affectu. Secundum affectum
mutantur spiritus. ut nunc tristes nunc
hilares. secundum opinionem. ut nunc
plus. nunc minus sapientes. Quo sunt
passive que affectum operantis mu-
tare solent. id est siue quia aliquis
penitendum fecerit in peccato. siue
aliquis inordinatum proponat de futuro

Sed quod deus de facto non peniteat.
satis euidenter ostendit mutabilis
iste classis rerum omnium. qui sic lege
perpetua prime institutionis modum non
deserit. Quod uero nihil inordinatum
proponat rationabilis probat euentus.
qui in toto nature corpore in se ipsa
sibi ordinat. Semper ergo inmutabilis
est uoluntas dei. qui nec consilium mu-
tat de peccato. nec oppositum defu-
turo. Sic quare cognoscione inmuta-
bilis esse credendus est. **U**bius
enim modis mutabilitati subiacet
humana cognoscio. per augmentum
per diminutionem per uicissitudinem
per augmentum. ut quando dista-
mus quod nescimus. per diminutio-
nem quando quod scimus obliuiscimus.
Diversitas autem quadripartita est.
In essentia. in forma. in loco. in tempo-
re. In essentia uicissitudinem patitur
humana cognoscio. quoniam non hoc non illud
cogitamus. quia simul omnia nostro
sensu apprehendere nequimus. In forma
ut quoniam id ipsum non tale non uero taleat-
tendimus. quia utique simul non ualemus.
In loco ut quoniam non huc non illuc cogita-
tione dicimus. quia simul ubique cogi-
tatione esse non ualemus. In tempore
quoniam non peccata non presentia non futura
consideramus. quia in eodem simul omnino
possimus. Tunc etiam tempore cog-
noscio uariatur. quoniam non habitam cogni-
tationem intermetum. non intermissam
iterum resumimus. quia eam sine inter-
missione tenere non possimus. Sed
has omnes mutabilitates cognoscio
diuina non recipit. Non augetur. quia

lena est. Neq; enī nescire potest oīa:
 qui creat qui gubernat qui pene pe-
 netrat qui portat omnia: et qui om-
 nibus pns est. Deitate. absens esse
 nō potest uisione. Quinū nō potest
 quia aliunde nō est quicquid est: sed
 idem ipsum quicquid est ab ipso est ab
 uno. et unū totū quod est. Quis
 de uassitudine dicam? Quomodo
 uassitudinē recipere possit sapientia:
 que omnia simul et semel ab uno ui-
 sionis insio apprehendit. Simul quia
 omnē essentia. omnē forma. oīa loca
 omīa tempora. Semel quia uisione
 nec intermissam recipit. nec habita
 intermitte sed quod semel est sem-
 per est. et quod semp ē totū ē. Oīa
 uidet. et de omnibus omnia uidet: et
 semper uidet et ubiq; uidet. Nichil
 ei nouū: nichil alienū aduenit: nichil
 suū recedit. Quando futurū est
 uidet: qm pns est uidet. qm pccitū
 est retinet. Nec aliud in ipso est p-
 uidet. uidet et retinet: sed quod ad-
 uenit itempore fuit uisione: et
 quod pccitū itempore pmanet in
 uisione. Quādmōdū si totū cor-
 pus tuū esset oculus. nec aliud
 esset tibi esse et aliud uidere. quo-
 tūq; se res uideret. pns tibi nō ē
 nō posset et sub uno uisionis actu
 mobilis pmanens apprehenderes. qd
 quāq; uersū respectu haberes.
 immo u nisi ante te cerneres. quid
 qd curūquaq; qm positū haberes.
 res transiret et staret uiso: et quo-
 tūq; se sua mobilitate uerteret. p-
 nri nō nisi pns esset. Aut autē

quia cepte uides mutabiliter uides:
 et cū res uidenti transit. aut uideri
 desinit. aut secū mutabiliter uisione
 trahit. Quod si totus oculus esses:
 sic mutabiliter nō uideres. Quis id
 ergo cepte ē mutabile est: et quicquid
 cepte nō est imutabile est. Deus autē
 cui idē est esse uiuere et intelligere.
 cū p essentia cepte nō sit. nec p sapi-
 entia cepte esse nō potest: sed sicut
 imutabilis est essentia. ita quoq; in-
 mutabilis est sapientia. Hoc iam
 de cognitione diuina dictū sufficiat.
 Sed sciendū qd h' cognitio et uisio
 dicit. et sapientia dicit. et pnsentia dicit.
 et prudentia dicit. Uisio est quia aspi-
 cit. sapientia est quia intelligit. pnsi-
 entia quia puenit. prudentia quia
 disponit. De qd' multe et difficiles
 et pccere questiones oriuntur: quas
 hinc opendū iterpolare timent.
 Itē ad ea que restant transeam.
 Ex quo pridem de uisibilibus ad
 uisibilia oculo contemplationis ignis
 si sum? ad hoc usq; uia uestigatio
 nis penetratum. ut iā creatore rerū
 unū sine principio. sine fine. sine mu-
 tabilitate esse nō dubitem. et hoc
 quidem nō certia nos. sed t nobis met-
 ipsis inuenim. Considerem ergo si
 adhuc amplius aliquis eadem ipsa
 nra natura de creatore nos doceat:
 quia fortassis nō solum unū. sed et tri-
 nū ostendat. Certe mens rationalis
 una est. et generat de se intellectu.
 una unū. Quē nō nunq; sū aspiciat.
 quā uer. qm subtilis. quā iocundus
 quā queniens sit. mox diligit cū

et optaret sibi in ipso. **V**idet pariter et
tristari: et se tale aliquid inuenire po-
tuisse gratulatur miratur. **V**ehementer
libet illud semper aspirare: semper habere
semper illo frui semper in illo delectari.
Ipsium pro se placet: ipsum pro se placet:
nec aliquid est quod extra illud querat:
quia in illo totum amat. **I**n illo contempla-
tio ueritatis ad uidentium delectabilis:
ad habendum suauis: ad fruendum dulcis.
Cum illo secum mens requiescit nec un-
quam secreti sui tedio afficit: que uni-
co quidem non tamen solitario quodam le-
tatur. **C**onsidera ergo terra haec: mentem
intellectum amorem. **D**e mente intellectus
nascitur: de mente pariter et intellectus
amor oritur. **D**e sola mente intellectus:
quia mens de se intellectum genuit. **A**m-
or uero nec de sola mente nec de
solo intellectu: quia ab utroque procedit.
Mens uero mens: intellectus et amor:
postea uero mens: intellectus et amor: et
hoc quidem in nobis sic est. **T**erminus
atore longe aliter ratio suadet. **Q**uia
enim ipsum fuisse semper credimus: semper
quaque sapientiam habuisse oportet quod
tamen. **N**am si aliquis sine sapientia fuis-
set sicut: quis cum postea sapientem fecerit:
aut a quo sapientiam accepit: nullo
modo inuenitur: cum et hoc absurdissimum
sit et ab omni ratione alienum: credere
eum qui est fons et origo omnis sapientie:
aliquis sine sapientia existisse. **S**emper
ergo in illo sapientia: semper ab illo sapi-
entia: semper cum illo sapientia fuit. **S**ed
ergo in illo sapientia: quia semper sapi-
entia habuit: qui semper sapiens fuit.
Semper ab illo sapientia: quia sapien-
tia quam habet ipse genuit. **S**emper

in illo sapientia: quia genita se ag-
nente non diuidit. **S**emper genita est
et semper gignitur: nec cum gignitur inchoat:
nec cum genita est cessans. **S**emper gignit
quia eterna: semper genita est quia
perfecta. **E**st ergo qui genuit: et est qui
genuit est filius est. **E**t quia qui genuit
et semper genuit: eternus pater est. **E**t
quia qui genuit est semper genuit est:
eterno patri coeternus filius est. **I**temque
Qui semper sapientiam habuit: semper
sapientiam dilexit. **Q**ui uero semper dilexit
et semper amorem habuit. **I**temque eterno
patri et filio: coeternus amor est. **E**t
tamen pater a nullo est filius a patre
solum est: amor uero a patre simul et
filio est. **S**ed quia superius creatorem
omnium summe et uere unum esse asserimus:
et terra in deo unum esse substantialem
oportet ut ostendatur. **Q**uia uero ille qui
genuit est non potest esse ille a quo ge-
nitus est neque ite ille qui a gignente et
genito procedit ille esse potest qui est
gignens et genuit: in expugnabili ue-
ritatis ratione cognimus identitate et pro-
prietate unitate et substantie unitatem
cognoscere. **T**ribus ergo in deitate una
omnibus est et equus et unitas: et es-
sentia equitas: quia non potest esse
singulis dissimile quod omnibus deitas una
fuit omnibus. **T**res ergo unum sunt: quia
tribus personis una est substantia: sed tres
unum non sunt: quia sunt distinctio personarum
unitate deitatis non diuidit: ita est et
unitas deitatis. **D**istinctione personarum
non confunditur. **S**ed libet ad huc paulo
attentius considerare: quomodo dicitur sit:
quod pater diligit sapientiam suam. **V**ides

enim scire solent dilige sciām suam
 p opus nō op' p sciām. Sicut
 est scia agricolandi. scia terendi.
 scia pingendi. et cetera huiusmo-
 di. ubi prius pira iudicat multi-
 lis. nisi q' sequat' i opere fructu uti-
 litatis. **Q**d si sapientia dei di-
 tam nūmū opus factori suo an-
 tefert. Propterea dicendū est.
 sapientia semp p'ciōsiorē esse ope-
 suo. et semp p se amandam
 sapientia. Quos si quādo forte
 sapientie suū opus antefertur.
 nō hoc est ex iudicio ueritatis.
 sed ex errore hominis. Sapien-
 tia enī uita est. et amor sapie-
 est felicitas uite. Quia p' tū
 dicit' qd' pater sapientie q'plare
 at sibi nulla' abste ab intellectu
 nō ut credam' qd' de' sapientia
 suā p' opera q' p' illa fecit diligit.
 quoniam potius omnia opera sua nō nisi
 p' illam amat. Propterea enī diligit
 hic est suū me' dicit' i quo q'placui
 mihi. nō i terrā aut i celo. nō i
 sole aut luna et stellis. nō etiā i
 angelis. et que excellentissia sūt
 i creaturis. quia et ista si suo nō
 placata sūt. tamē nisi i ipso et per
 ipso placere nō possūt. Tanto enī
 ampli' amore meo digna sūt. quā-
 to uicini' ad ei' similitudinē atre-
 dūt. **N**ō ergo p' opera sapientia.
 sed p' opera sapientia opera sua
 diligit de'. In illa enī omne pulch-
 rū et uerū. et ipsa tota est deside-
 riu' lux inuisibilis et uita i mor-
 talis. cui' aspect' est tā desiderabit

ut oculos dei delectare possit. simplex
 et p'fca. nō redundans et plena.
 sola nō tamē solitaria. una. et q'ri-
 uens oīa. **S**ed quia tres p'sonas
 i deitate una credim'. sup' ē. ut qd'
 de qualibet istar' dicit' utrumque
 etiā de alijs dici possit iquirat'.
Dictū est at' qd' pater amat filiū
Restat g' ut q'fidere' si pari modo
 dici possit qd' amor patris et filij
 amet filiū. qd' fili' amet se ipsū.
 ut' qd' quos pater amet se qd' fili'
 amet patre qd' amor patris et fi-
 li' amet se. qd' pater amet amōre
 suū et patris. postremo si un' et
 idē amor est quo quisq' amat se
 ipsū ut ad tūcem quisq' alium.
Sed hoc facili' iueniem'. si ea que
 ia dicta sūt ad memoriā reuocemus.
In sup' dictis enī rationib' asserim'.
 qd' de' p'ima causa est et origo om-
 niū bonor'. **E**o aut' qui fons ē et
 principiu' omniū. excellēt' bonū
 bonū nullū esse potest. **S**imū igit'
 bonū de' est. **B**eatitudo autē nūquā
 rect' quā i sūmo bono tollat'. **D**eus
 g' solus et p'p'e et principalit' beat'
 est. **B**eat' aut' quomō esse potest.
 cui id ipsū nō placet qd' est. **Q**uē-
 qd' g' beat' est. et se ipsū diligit.
 et id qd' ipse est diligit. **S**i g' pat'
 et fili' et amor patris et filij unū
 sūt. et un' de' sūt. cū i solo deo be-
 atitudo uera sit. necesse ut et q'q'
 amet se ipsū. et aduicē quisq' aliu'.
Req' enī beatitudo ueracit' dici pos-
 set. immo sūma potius sūma i fe-
 licitas foret si p' g'ra uoluntatem

quo mediatore egredas. et tu ad hunc confidenter te defendendo contra dei clamas. Rostri quia malus es. et quia a bono opifice malus factus non es. et cessas et non clamas ad eum qui te fecit ut ueniat et reficiat. qui creauit ut redimat. Noli dubitare de potentia eius uide opera eius quanta sunt; noli dubitare de sapientia uide opera eius quae pulchra sunt. noli dubitare de beniuolentia uide opera eius quomodo seruuunt tibi ad utilitatem. monstrat ergo in suo opere quantum possit in tua redemptione. monstrat item tibi quam formidandum possis expectare iudicem si nolueris habere redemptionem. Nemo ei resistere potest quia omnipotens est; nemo fallere eum quia sapientissimus est. nemo enim corrumpere potest quia optimus est. nemo eum declinare potest quia ubique est. nemo eum tollere potest quia et huius est nemo eum flectere potest quia immutabilis est. Si ergo nolimus tale sentire iudicem: ipsum queramus redemptorem.

Quando primum de uisibilibus ad investiganda inuisibilia progredi cepimus. primo a corporea creatura ad incorpoream hoc est rationalem creaturam transiuimus: ac deinde a rationali creatura usque ad sapientiam dei peruenimus. Nunc uero redeuntibus primo a sapientia dei ad rationalem creaturam. deinde a rationali creatura ad creaturam corpoream habita consideratione per-

dem. Ille ordo est cognitionis iste gradationis: quia primum corporea creatura quam uisibilis est in cognitione occurrit: deinde a corporea creatura ad incorpoream cognitio transit. Postremo uia investigationis apia usque ad gradum utriusque peruenit. In gradatione uero primo gradu ad imaginem dei rationalis creatura facta est. deinde creatura corporea ut creatura rationalis in se foris agnosceret. quid a creatore intus accepisset. In sapientia dei est ueritas. incorporea creatura umbra imaginis. Rationalis creatura facta est ad dei sapientiam: corporea creatura facta est ad rationalem creaturam. Propter quod omnis motus et quercio corporee creaturae esse debet ad dei sapientiam: ut dum quod suo semper superiori adheret per quercionem: nec primo gradationis ordinem. nec primo exemplaris in se perbet similitudinem. Quisquis ergo uia investigationis de uisibilibus ad inuisibilia transit: primum a corporea creatura ad rationalem creaturam. deinde a rationali creatura ad corpoream creaturam descendet. Ordo autem cognitionis in mente humana semper percedit ordinem gradationis: quia nos qui foris sumus redire ab intimis non possumus nisi per oculo mentis intima penetremus. De quo autem semper ordo gradationis ordine cognitionis: quia et si aliquando humana infirmitas ad intima quatenus contemplanda ut tenuit admissa

ad considerationem sui creatoris mentis intima succere debet. Reducitentes autem de uisibilibus ad inuisibilia: primum a creatore ad rationalem creaturam. deinde a rationali creatura ad corpoream.

fuerit. Sui id ibidem stare hanc
mutabilitatis fluxus non permittit.
Postquam igitur nos quantum deus
largiri dignatus est de uisibilibus
ad inuisibilem cognitionem peruenimus.
nunc iam mens nostra ad semetipsam
redeat: et quod sibi ex hac cogniti-
one utilitatis peruenire possit ascen-
dat. **Q**uid enim nobis prodest si deo
cognoscimus maiestatis celsitudinem
et nullam nobis inde colligimus utili-
tatem. **S**ed ecce dum de illo ultimo
diuine contemplationis secreto reuer-
timur: quid nobiscum afferre poterimus.
Quid nisi lucem de tenebris regio-
ne lucis uenientes. **H**oc enim et de-
rens et necessarium est ut si a lucis
regione uenimus: ad fugandas nostras
tenebras nobiscum lucem apportemus.
Et quis scire poterit quid ibi sumus
si illuminati non redimus. **A**ppareat
ergo quid ibi sumus: appareat quid
ibi uidimus. **S**i ibi uidimus potentiam
apportemus lucem diuini timoris: si
ibi uidimus potentiam sapientiam appor-
temus lucem ueritatis: si ibi uidimus
benignitatem apportemus lucem dilecti-
onis. **P**otentia torpentes ad amo-
rem excitet: sapientia ignorantie
tenebris obsecratos illuminet: be-
nignitas frigidus calore ueritatis
inflammet. **V**idete queso quid lux
sit nisi dies: et quid tenebre nisi
nox. **E**t sicut oculus corporis ha-
bet diem suum et noctem suam ita
oculus cordis habet diem suum et
noctem suam. **T**res ergo dies sunt
inuisibiles lucis: quibus iterum spi-

ritualis uite curis distinguitur. **P**ri-
mus dies est timor: secundus est ue-
ritas: tertius dies est caritas. **P**ri-
mus dies solem suum habet potentiam:
secundus dies solem suum habet sapi-
entiam: tertius dies solem suum habet
benignitatem. **P**otentia ad patrem:
sapientia ad filium: benignitas ad
spiritum sanctum pertinet. **A**lij sunt dies nostri
quos habemus exterius: alij quos interius
habemus. **D**ies nostri exteriores etiam
cum uolumus transierunt: dies uero
interiores si uolumus permanere eter-
num possunt. **R**am de timore domini
dicitur quia in seculo seculi permanet:
de ueritate quoque dubium non
est quod permaneat in eternum. **Q**uia
et si in hac uita incipiat: tunc tamen
plena et perfecta in nobis erit cum
ipse qui est ueritas post huius uite
terminum manifestus apparerit. **D**e
caritate item dictum est: quia cari-
tas nunquam exardet. **B**onum dies istius
qui nunquam transierunt. **R**am illi di-
es mali sunt qui non solum non permanet
semper: sed nec admodum stare
possunt. **D**e hijs diebus per prophetam
dicitur: **H**omo sicut fenem dies eius.
Isti dies sunt quos meruit culpa:
illi dies sunt quos dedit gratia. **D**e
hijs diebus dicit propheta: **I**n diebus
meis inuocabo. **R**am si de alijs die-
bus diceret: cur non etiam in nocti-
bus inuocaret. **Q**ui alibi dicit:
Media nocte surgebam ad confitendum
tibi. **S**ed illos dies suos uocat quia
alios non amat: sicut iheremias di-
cit. **D**omine diem hominis non desi-

168
degit in fine. Ista sunt dies quibus pe-
nus iob de quo scriptum est: quia
mortuus est senex plenusque dierum.
Nam de alijs diebus plenus esse non
poterat: qui transacti iam erant. Illos
dies qui foris sunt solum mali nomi-
nauerunt. Boni uero qui iam inter nos
dies uidere nouerunt: eos qui foris
sunt non solum non diligunt sed etiam
maledicunt. **Peccat** inquit beatus
iob dies in qua natus sum: et non in
qua datus est conceptus est homo.
Dies ille ueritate in tenebras. et non
sit in recordatione: et non illustretur
lumine. Illos ergo dies qui intrus sunt
potius debemus amare ubi lucem
non secum tenebre: ubi eterni so-
lis splendore illuminantur oculi in-
teriores cordis mundi. De his diebus
psalmista tetinet. **Runciare** de die
in diem salutare eius. **Quid** est
salutare eius. nisi ihesus eius. Sic enim
interpretatur ihesus hoc est salutaris.
Qui ideo salutaris dicitur: quia per
eum homo ad salutem reformatur. De
ipso iohannes loquitur dicens. **Lex** per
moysen data est: gratia et ueritas
per ihesum christum facta est. **Item** pau-
lus apostolus uocat christum ihesum dei
uirtute et dei sapientiam. **Si** ergo sapi-
entia dei est ihesus christus. et per ihesum
christum ueritas facta est: constat quia
per sapientiam dei ueritas facta est. **Si**
ergo sapientia est ueritas. De hoc
die suo ipsa sapientia loquitur dicens.
Abraham pater noster uester exul-
tauit ut uideret diem meum: uisus
est et gaudium est. **Veritas** enim dei:

redemptio est generis humani. **Hec**
enim prius promiserat. **Quam** nimi-
rum dum post modum exiuit. quid aliud
quam se ipsum ueritate ostendit. **Rec-**
te autem per sapientiam haec ueritas imple-
ta est: a qua omnis ueritas est. **Acc-**
alius ad implendam ueritatem mit-
tendus fuit: nisi is in quo omnis ple-
nitudo ueritatis consistat. **Uenit** ergo
abraham ad diem ueritatis exultat:
quia impleri ueritatem desiderat.
Qua profecto diem tunc per spiritum
uisit. quando deum ad humani gene-
ris redemptionem in carne uenturum
agnouit. **Sicut** ergo. **Annunciare** de
die in diem salutare eius. **Diem** secun-
dum de die primo in diem tertium diem
ueritatis: de die timoris in diem ca-
ritatis. **Primum** uero dies erat timo-
ris: uenit dies alter dies ueritatis.
Accessit non successit: quia prior non
discessit. **Ecce** duo dies. iterum est in
tertium diem. in diem caritatis: sed
et ille cum uenit. priores non expulit.
Beati dies isti. **Isti** diebus homi-
nes impleri possunt: ubi futuris sus-
uenientibus presentes non transeunt.
Ubi numerus cum augetur. claritas non
multiplicatur. **Omnia** homines sub pec-
cato constituti per legem transgessit sunt.
et ceperunt deum timere iudicem: quia
cognouerunt iniquitatem. **Ipsi** ergo ti-
mere hoc iam erant cognoscere: quia
profecto nequaquam timere possent. si
multomodo agnoscerent. **Iam** ergo aliud
lucis erat ipsa cognitio. iam dies erat:
sed nec dum clarus. quia peccati adhuc
tenebris caligabat. **Uenit** ergo dies
dies ueritatis. dies salutaris qui peccati

destruaret claritate prioris diei illu-
minaret: et timorem non tolleret. sed
et melius converteret. Sed nec dum ple-
na erat claritas: donec adiungeretur
veritati caritas. Nam ipsa veritas
dicit. Multa habeo vobis dicere: sed
non potestis portare modo: tunc autem
venit ille spiritus veritatis docebit
vos omnem veritatem. Omnis ergo veri-
tas ut et mala tollat et bona refor-
met. Ecce tres dies sunt dies timoris
qui manifestat malum: dies veritatis
qui auferat malum: dies caritatis qui
restituit bonum. Dies veritatis clari-
ficat diem timoris: dies caritatis cla-
rificat et diem timoris et diem veri-
tatis: donec perfecta fuerit caritas.
et perfecte manifestet omnis veri-
tas: et timor pene transeat in timo-
re reuerentie. Rungiate ergo de die
in diem salutare eius. De his diebus
locutus est ostendit propheta dicens. Viui-
ficabit nos post duos dies: in die
tertia suscitabit nos. Nam quali-
ter dominus noster ihesus christus tertia die resur-
gens a mortuis ipse non uiuifica-
bit ueritatem et resuscitauerit: audi-
uimus: et gauisi sumus. Sed dignum
ualde est ut recompensemur ei bene-
ficiu suum: et quemadmodum in ipso
nos tertia die resurgentes cum
resurgere in nobis faciamus. Nec
credendum est quin a nobis sibi ipse
uelit retribuui: quod prior ipse nobis
uoluit impertiri. Sicut ergo ipse ut
nostrum in se et pro se salutem ope-
raretur: et tres dies habere uoluit:
ita et nobis ut misericordiam in nobis pro

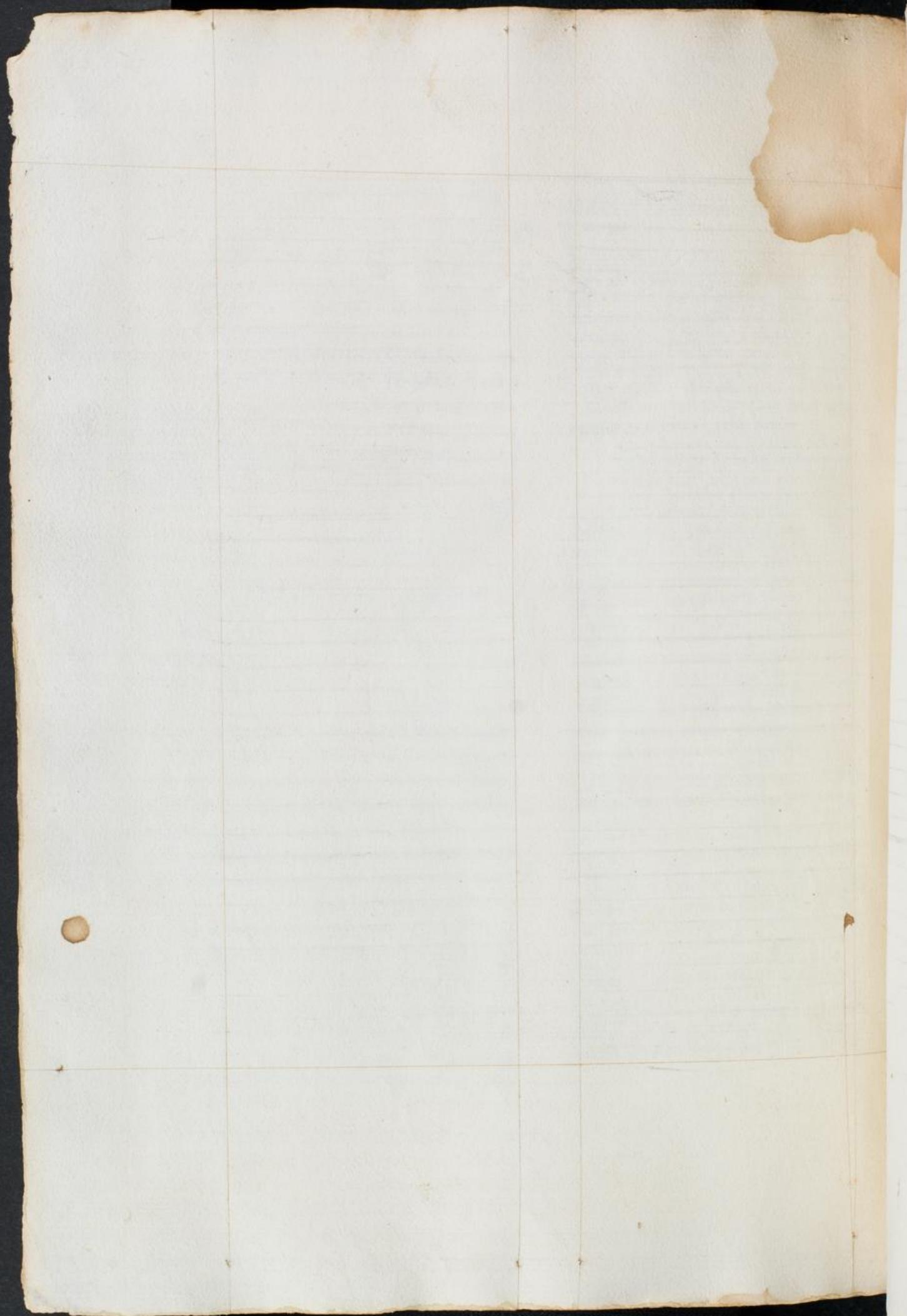
ipsum salutem operentur tres dies de-
dit. Sed quia illud quod supponitur
est non tantum remedium sed exemplum
fuit et sacramentum: oportuit ut
uisibiliter foris: quatinus illud quod
in nobis inuisibiliter fieri debuit
demonstraret. Dies ergo eius extrin-
secus fuerunt: nostra dies intrinsece
querendi sunt. Tres ergo dies ha-
bemus in trinitate: quibus illumina-
namur anima nostra. Ad primum
diem mors pertinet: ad secundum
sepultura: ad tertium resurrectio.
Primo dies est timor: secundus
est ueritas: tertius est caritas.
Dies timoris est dies potentiae:
dies patris. Dies ueritatis est dies
sapientiae: dies filii. Dies carita-
tis est dies benignitatis: dies spi-
ritus sancti. Dies quidem patris et
dies filii et dies spiritus sancti uel
unitate diuinitatis unum dies est:
sed in nostre mentis illuminatione
quasi alium diem pater: alium filius
atque alium habet spiritus sanctus.
non quod nullatenus credendum sit tri-
nitatem que in separabilis est na-
tura: in operatione posse separari:
sed ut discretio personarum distinctio-
ne operum ualeat intelligi.
Quando autem benignitas ergo om-
nipotentia dei considerata in admi-
ratione cor nostrum exercitat: dies
patris est. Quando uero sapientia
dei inspecta agnitione uerita-
tis cor nostrum illuminat: dies filii
est. Quando autem benignitas
dei antea ad amorem cor nostrum

inflamat: dies spiritus sancti est. Potē
 tia tunc: sapientia illuminat: benignitas
 lenificat. In die potentie per timore
 morimur: in die sapientie per con-
 platione ueritatis a strepitu huius
 mundi sepelimur: in die benignitatis
 per amorem et desiderium eternum
 bonorum resurgimus. Ideo enim Christus
 sexto die mortuus est septimo in se-
 pulchro iacuit: octavo die resurrex-
 it: ut simili modo potentia in die
 suo per timore a carnalibus nos de-
 siderio foris occidat: deinde sapien-
 tia in die suo in abscondito gem-
 plationis sepeliat: postremo be-
 nignitas in die suo per desiderium di-
 uini amoris uiuificatos erigere
 faciat: quia sextus ad laborem septimus
 ad requiem: octauus pertinet ad
 resurrectionem.
 Explicat tractatus domini hugonis de
 opere trini diei.
 Ecce qui scripta legis rogo scripto-
 ris memoreris.

ei9 utilitas p̄t declarari ex duob9 p̄
qz etne b̄titudis dulcedis p̄gustac̄e fact
Sed nā ea ignorata nemo vere scies
nūcupat̄ in theonim9. Resat h̄m̄ q̄
sacras ignorat scripturas. Noticia at
sacra scriptura est noticia xpi ut q̄
xpm nō ignorem9 sed vere sciam9 ad
hanc sciam declinem9 que prebet ore
delectamentū gustū dulcedis sine oī
amaritudine. Hec enī ē illa scia q̄ nescit
ciuit̄ thoz i delicto et ideo habebit
frem̄ i respectioē. i. vita etia qua
nobis p̄cedat q̄ ē p̄ncipiū et finis
oim̄ et auctor sciaz scilz deus glo
riofus p̄ infinita sc̄la amen

2o pleniori aḡssu p̄nt̄ notice
videndū de quibusdā dubijs p̄ or
dine et p̄o vtz sac̄e theoloye sit
scia dicendū scdm̄ h̄m̄ thoma
in p̄a p̄te q̄stioē p̄a articulo 2o qd̄ sac̄e
doctrina ē scia. Un̄ dux ē sciaz gen9
quoda enī sūt q̄ p̄cedūt ex p̄ncipijs
notis lumine naturalis itell̄s sicut
arismetra geometria z h̄ydr̄. Quoda
enī p̄cedūt ex p̄ncipijs notis lumine
superior̄ scie sicut p̄spectia p̄cedit ex
p̄ncipijs notificatis p̄ geometria et
musica ex p̄ncipijs notificatis per
arismetra z isto mō sac̄e doctrina ē scia
qz p̄cedit ex p̄ncipijs notis lumine su
prior̄ scie que scilz ē dei et b̄roz. Un̄
sicut musica credit p̄ncipia sibi tra
dita ab arismetra ita sac̄e scriptura
credit p̄ncipia reuelata a deo. S;
dixeris oīs scia p̄cedit ex p̄ncipijs
p̄ se notis. sed sac̄e doctrina p̄cedit ex
articulis fidei q̄ nō ab oib9 p̄cedant̄
ut dr̄ 2o ad thesaloniceses 2o q̄ sac̄e
doctrina nō ē scia dicendū q̄ p̄ncipia
cogitib9 scie sūt p̄ se nota ut saltem
reducūt i noticia superior̄ scie z talia
sūt p̄ncipia sacre doctrine gen9. Dubi
tat̄ sedō an noticia sacre theoloye sit
practica ul̄ speculativa. dicendū q̄ de
isto sūt op̄niones. Una dicit q̄ sit
p̄ctica āa q̄ sit speculativa dicit q̄ nec
sic nec sit alia ē b̄ti thome i p̄a p̄te
articulo p̄o q̄to. qd̄ q̄ licet i sciencijs
falsis āa sit speculativa āa p̄ctica sacra
tamē doctrina q̄ p̄cedit se sub utruq̄

71
Leonis pape.

Exultemus in dno dilectissimo
et spiritali iocunditate letemur.
quia fluxit dies redemptionis no-
ue. reparatio antiquae. felicitas
et erit. Reparatio enim salutis nobis
nostre anima reuolutione faciemus
tunc ab initio promissum in fine red-
ditum. sine fine mansurum. In quo
dignum est nos suscipere erectis cor-
dibus diuini adorare misericordiam.
Ut quod magno dei munere agit
magnus esse gaudis celebret.
Deus enim omnipotens et clemens. cuius
natura bonitas. cuius voluntas poten-
tia. cuius opus misericordia est. statim ut
nos dyabolica malignitas vene-
nosae mortificauit tunc die. peccata
renouandis mortalibus peccatis
sue remedia inter ipsa mundi primor-
dialia presignauit. demeritans serpen-
ti futurum senem mulierem quod nox-
iam capitis elatione sua virtute que-
reret. Christum scilicet in carne deum ho-
minemque significans. qui natus
ex virgine violatore humane pro-
prios in corrupta naturate dapa-
naret. Nam quia glorabatur
dyabolus hominem sua fraude de-
ceptum caruisse muneribus et immor-
tali dote nudatum. Duram mortis
subisse sententiam. seque in malis suis
quoddam de peccatoribus consor-
tium inuenisse solacium. deum quoque
iuste seueritatem exigente ratione
erga hominem quem tanto honore
condidit. antiquam mutasse sententiam.
opus fuit dilectissimi secreta dis-
pensatione consilii. ut inmutabi-
lis deus cuius voluntas non potest sua
benignitate peccati primam peccatis
sue dispositione sacramento otul-

noie complet. et homo dyabo-
lice iniquitatis verisimilia actus
in culpa que dei propositum non peri-
ret. Inquit dicitur quod si mundi infirma
filius dei de celesti sede descen-
dens. et a prima gloria non re-
cedens. nouo ordine. noua na-
turaque generatus. Nouo ordine
quia inuisibilis in suis visibilis
est factus in nobis. inapprehensibilis
voluit comprehendere. ante tempora ma-
nens esse cepit ex tempore. Uni-
uersitatis dominus seruale formam ob-
umbrata maiestatis sue digni-
tate suscepit. impassibilis deus
non dedignatus est esse homo
passibilis. et in mortibus mortali-
tibus subiacere. Noua autem nati-
uitate generatus. quia inuolata vir-
ginitate generatus. nesciuit se habere
miseritiam. **A**ssumpta est de uirgine
dei natura. non culpa. creata est
forma serui sine condicione ser-
uili. et nouus homo sic corporatus
est ueritatem suscipere
genitum et uicium excludere uetustatis.
Verum namque natura de-
i tunc ad reparandum humanum genus
ineffabiliter ei multa supererent.
Hanc potissimum consulendi elegit
uiam qua ad destruendum opus
dyaboli non uirtute uirtutum po-
tentiae sed ratione iustitiae. Nam su-
perbia hostis antiqui non inuito
sibi in omnes homines uis tri-
umphantem uendicabat. nec inde-
bito dominum premebat. quos a
mandato dei spontaneos in obsequium
sue uoluntatis illeperat.
Non itaque iuste amitteret origi-
nalem humanam generis seruitutem.
nisi deus quod subierat uincere.
Cum igitur misericors omnipotens sal-

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DOSSELDORF

uaron ita susceptionis huane
moderare exordia nisi ut vir-
tutem inseparabilis a suo homine
detans p velamen nre m fir-
mitatis absconderet Illusa e se:
uel hostis astuta. qui nauitate
pui m salute huam gnus p rati
no alit sibi q omni nascentiu
putant obnoxia Vidit em
vagrudem 2 larmante. vidit
pauis tuolunt. rursus sion subdi-
tu 2 legalis sacficy oblatione
pusu Agnouit deinceps soluta
mimenta puiae 2 usq ad vni-
les anos denalibus non dubi-
tauit augmentis Int is gnt
grumelias. multiplicauit iui-
uas. adhibuit maledicta. ob-
pbra. blasphemias. quia
omne postremo i ipm vni fu-
roms m fudit: omnia tempta-
metoz gna p rnt Et sciens q
huana nam m fesset veneno
nequaq edidit rursus sionis ex-
ortem. que tot documentis
didiat ee mortem. p sinit g
nybus pdo 2 auarus exactor
m eu qui nichil hebat ipsius
m fuge. et du vicare origi-
nis puidicm gnale psequit aro
gphu quo mtebat exedit. ab
illo iquitat exigens pena i
quo nulla repperit culpa Solut
itaq letifere patiomis male
suasa conscripso fortis ille nec-
titur: vnaulis suis 2 legato ma-
di pnape captiuitatis uasa ra-
puitur Redit m honore sumo
ab antiquis gtagis purgati-
na. mors morte desitit: na-
tiuitas natumate reparat.
qm simul 2 redemptio aufert
seruitute 2 ignano mutat

origme. 2 fides usaficit p rone
Quisq igitur xpiano noie pie
2 fidelit glomans reronfiliatiois
huu gram iusto ppende iudicio
Tibi em quondam abiecto. tibi ex-
tso a paradisi sedibus. tibi p exilia
longa morienti. tibi mmerie 2
puluerie dissoluto cui no erat iam
spes ulla vuedi p incarnatione
uerbi data est. 2 ut de longu quo
ad tuu ad tuu reuertaris aut
torre. recognoscas putem. liber-
efficiaris ex seruo. de exone p-
uelaris m filiu. vt qui ex cor-
ruptibili carne natus est. ex
dei spu renascentis. 2 optineas
p gram quod non habes p nam
Habentes ergo tante spei fidu-
ciam dilassim. m fide qua fim-
dati estis stabiles pmanete. ne
idem ille temptator cuius dnaci-
one ppus a nobis exclusit aliquib
iteru nos seducat m fidus. 2 her-
ipa pntis diei gaudia fallace sue
arte corrupat. illudens snupha-
onibus animis de quoruda pes-
tiferia p siasione. quibus hie dies
solempnitatis nre non tam de-
natumate xpi q de noui ut di-
cut solis ortu videtur honora-
bilis. quoz corda vastis tenebris
obuoluta 2 ab omni ue lucis i-
fimento aliena sut Tralhatur
em ad huc scilicet genalitat
erroibus 2 m mst mudi. Inuaria
diuino honore venantur Que
et sinurandam habent pulch-
tudine adorandam tamen non
hnt deitatem Illa g virtus. illa
sapiu. illa e adoranda sola ma-
iestas. que vniuersitate mudi e-
aut ex nichilo. 2 in quas volu-

ut formas atq; mensuras. cetera
relesentiam suam omnipotentem ra-
tione p̄dixit. Sol luna & s̄de-
ra sint q̄moda v̄tentibus. sint
sp̄iosa ceteris. sed ita ut
de illis gr̄e referantur. auctori
& adoretur. deus qui her̄ cōdidit
non catura que ferunt. lauda-
re igitur. d̄m̄ b̄m̄ in omnibus
op̄ibus eius atq; iudicijs. sic i-
uobis indubitata cōsulat̄ v̄r-
ḡmee integritatis & p̄us refor-
mōis huāne sac̄i diuinit̄q; mis-
terij sancto atq; sancto hono-
rate seruato. implectim̄ xp̄m̄
in nostra carne nascentē ut eū
vide meream̄ deū glorie in
sua maiestate r̄gnante cū deo
p̄re & sp̄u sancto. Amen

In illo tempore Exiit edictū
a cesare augusto ut describer̄
vniuersus orbis. Her̄ descriptio
p̄ma facta ē a p̄s̄de syrie cyrino
Et reliqua

Quia laudante d̄no missas so-
lemnia ter. hodie celebratū
sumus. loqui d̄m̄ & c.

In illo tempore Exiit edictū a ce-
sare augusto ut describer̄ vni-
uersus orbis & reliqua

Hoc d̄m̄ ex lōne euāgelica
fuit b̄m̄ quia nascitur o-
m̄n̄dū redemptor̄ m̄ndi deo
& domino n̄ro ih̄u xp̄o exiit
edictū a cesare augusto qui

tūc m̄ndani regni ap̄tē tene-
bat ut m̄ndus describer̄t̄ v-
niuersus. quod nō casu ḡgisse
putandū est sed ceterissima dis-
pensatione eiusdem m̄i redēp-
tionis intelligendū esse p̄usū
Ip̄e etenim mediator dei & homi-
nis sicut m̄m̄ sibi dicit̄ quā vo-
luit p̄ndit de qua nascetur
quī velle h̄uānit̄. ita eam
t̄p̄a natiuitat̄ que voluit ele-
git. ymo ip̄e qualia voluit eē
donauit. talia videlicet. i qui-
bus sopito turbine bellorum
nova pacis tranquillitas totū
conterget orbem. Quod em̄
maḡ in hac vita potuit esse
pacis indicium q̄ ab vno hoīe
orbem describi vniuersū. atq;
vniuersus census n̄m̄inate con-
cludi. Matre quippe elegit
virginem. quia non aliter
dei filiū nasci cōtine q̄ de i-
reuerata decebat. Tempus
quī nascetur sume pacis elegit.
quia her̄ m̄m̄ū ei nascendi
i m̄ndo causa fuit. Ut genus
h̄uānū ad sup̄ne pacis dona
reducer̄t. h̄m̄c a et̄m̄ scriptū
ē. Ip̄e ē pax n̄ra qui fecit v̄tq;
tr̄m̄q; vni. id ē qui de an-
gelis & hominibus vna dei
donū p̄us mediator & verō
siliator instituit. Paas ḡ
tempibus natus ē d̄ns n̄r̄. ip̄m̄
ut etiā statū t̄p̄is se eē docer̄
de quo p̄missa p̄phetia dicebat
A multiplicabit̄ eius n̄p̄m̄ &
pacis nō erit finis. Vn̄ b̄n̄
idem p̄ph̄a alias cū incarnata

nomis illius ac nostre redemp-
tionis sacramenta misit sermone
descripsisset dicens et cetera in nouis
simis diebus spiritus mons do-
mus domini in uice montium et ele-
uabitur super colles et fluent ad
eum omnes gentes. **S**emita
^{par}tem quoque que tunc esset futura
manifeste designauit subin-
iens. Et conflabunt gladios
suos in vomeres et lanceas suas
in falces. Non leuabit gens
contra gentem gladium nec ex-
crescibunt ultra ad plura. **A**postolus
quoque in exhortando subiungit
dominus iacob uenite et ambu-
lemus in luce domini. **P**rophetas
tempora pacis et sic apparentes in ca-
re ipse auctor et tempus conditor
primus domus iacob et plebi is-
raheliticę. Deinde cunctis ge-
nibus ad eum confluentibus ia-
nuam lucis aperuit et pacis
etne gaudia predicauit. **N**ec
preterendum quod eius pacis etna
semitas nato regi celesti non so-
lum testimonium gratie prohibuit.
sed et obsequium impendit.
quia predicatoibus ubi illius
pagandi orbem facultate
tribuit et ubique uellent eu-
angelii gratiam disseminandi.
Quod fieri minime posset si
non uno totus orbis regeretur
in christo. **S**ed et ipsa totus orbis
descriptio que a reno iuge
facta memorat celestis opa
regis manifeste designat.

qui ad hoc nimirum apparuit
in mundo. ut de cunctis per orbem na-
tionibus in unitate fidei sue
colligeret. **A**d noua sua sicut
ipse promisit metrum scribet in
celo. **H**oc quoque quod ait ad edur-
tum augusti ibant omnes ut pro-
fiterentur singuli in ciuitate suam.
in meo regis est nobis seruandus spua-
litur agenda. **I**osua quippe ciuitas
sancta etna est. que primam ad-
huc peruenit in terra a domino.
primam iam cum domino ignat in
celis. et post fine huius seculi per-
tra metrum tota cum illo ignabitur.
In hanc ergo ciuitatem debent
omnes ire. uellum a tam salubri
uine optet excusari. omnes nos
nate est nato regi debitum pendere
censum. hoc est et in unitate uir-
tute prout iussis obtemperare dominum
et ad missum prout celestis in fa-
tigabili bonorum operum et supererac
dabat aut in professione census
denarius. qui de re memorum
in se pondus habebat. resaribus
ymaginem gerens et nomen.
Quod et nos quoque spualiter
optet mutari. **S**olumus enim
regi nostro denarium cum de re
precepta legis in plebe saragging
in quo uidelicet denario no-
men eiusdem regis nostri
conscriptum gestamus cum cunctis
actibus nostris meminerimus nos
a christo christianos vocari. ac
dignitate nostris ipsius itemata
in nobis obseruare curamus.

ymagine quoque eius in eodem
denario bone nre quersaomib
expone debemus illa vna q
ipe docuit dicens Sa estote
qz ego sanctus sum dno dei
uester. Hec e naq ymago
dei ad quam i pmo hoie q di
ti sumus. Ut videlicet pncipa
tione diuine sanctitat ppetuo
sancti essent. Hinc etiam psal
ar Signatu est sup nos lu
men vultus tui dne. Sed qz
hoc lumen diuini vultus ho
pitando amisit placuit deo
huan vultu habitu i carne
nascendo assumere. quo nos i
spu debe i nasa i placuit
i similitudine carnis sine pto
appare. Ut nos mudaret ab
omni pto. ac claritatem no
bis sue reformaret ymagis
Ascendit aut inquit ioseph
a galilea de ciuitate nazareth
i iudea ciuitatem dauid que
vocatur bethleem. eo qz es
set de domo z familia dauid
Ut pfectur cu maria despo
sata sibi vxore pregnante
diuinitus constat ee pcuratu
ut ad sua quisq ciuitatem
prens ibi censum pferetur.
Quatinus hor edicto gnali
pntes nri saluatoris de na
zareth in bethleem venire
continget sic qz ad complenda
variana ppharu vrg ciuitas
inmanomus eius insigniret
archans. Vna videlicet

173
conceptionis altera natiuitat
honore pfulgens Testa naq
ysaias ppha q redemptore
nri i nazareth concipi opte
ret cu dicit Egrederetur vir
ga de radice yesse z nazare
us de radice eius ascendet
i nptatur aut nazareus.
Flos sine mudus. quo voca
bulo incarnatus p nobis dei
filius recte potuit cognosci
quia z ipe mudus viciis omi
bus natura suscepit homis.
z in se credentibus curas flos
spualiu fructiu origo q pres
sit. quibus recte ac beate vi
uendi z monstrat exempla
z dona concessit. Egressa e
ergo vinga de radice yesse
z nazareus de radice eius as
cendet. quia itemerata vigo
maria de stupe dauid orta
est. De cuius carne dne i n
tate nazareth veritate carnis
sue sine inqnameto carnis
assupsit. Quod uero in beth
leem eet nasciturus hor qz
pphetis designatur oraculis
cu dicit. Et tu bethleem effra
ta puula es i milibus iuda
exore em egrediet qui sit dna
tor in isrl. Cui bene in beth
leem no solu ppr iudiciu regni
stematis quia dauid inde fu
it. sed z ppr nome ipm quia
bethleem domus panis mtp
tatur. Ipe namq ait Ego su
panis viuus qui de celo descendi.

Qui ergo propterea de celo ad terram descendit ut nobis uitae celestis alimoniam donaret. nosque eterne dulcedinis munere saturaret. in illo locus in quo nascatur domus panis uera. Est et alia res superne dispositionis qua dominus in nocte qua conceptus erat ciuitate nasci se et aliam nascetur. Ut uidelicet ex hoc inuitos insidiantes facilius natiuitatis eius gressum vel miseriam deuenirent. Pudebat quippe quod cum moyses natus herodes appropinquaret ad mortem querere inciperet. et appropinquans sicut natiuitatis eius misterium uoluit in ciuitate dauid pagum ut partes eius non ibi domum non possessionem haberent. sed in minimo tempore natiuitatis ipsius illo nouerunt aduenirent. hospites manent. statimque completa eadem natiuitate ac declaratis signis celestibus. que ei testimonium dare decebat egyptum cum ipso secederent. Sic etenim factum est. ut non solum cum deum quereret herodes nuncius reperiret. sed nec ulla cognationis eius vexandi occasione haberet cuius partes qui essent explorare non poterat. Nec preterea silencio maxima conditio. et redemptio in dignatione. qui non solum in carnem pro nobis. sed eo tempore uoluit incarnari quo moyses natus professione census asseruerat. In dicit enim carnem ut nos ueritate

spiritus indueret. Descendit de celo ad terram. ut nos de cetero eleuaret ad celum. Solutum et liberum refert ut nobis perpetue libertatis gratiam donaret. Seruuit dei filius in homine regi qui diuine seruitutis ignorabat obsequium ut nobis propter humilitatis retribueret formam. Insinuat uidelicet quantum pro caritate seruie debeamus iurare. cum ipse non desperit ei qui uere caritatem erant nescius impendere seruicium. Vbi hoc quoque suo promouit exemplo. quod pro modo principis apostolorum uerbo erat doctum. Subdit inquit estote omni humane creature propter deum. siue regi quasi procellenti. siue ducibus tantum ab eo missis. Factum est autem inquit cum esset ibi impleti sunt dies ut pareret et peperit filium suum primogenitum. Primogenitum uocauit dominum. non quia credendum subterram dei genitum alios post eum filios peperisse quam perpetua castitate una cum uero suo ioseph constat esse memorabile. sed ob id eum recte primogenitum appellat. quia sicut iohannes ait quocumque eum inreperit deus eius partem filios dei fieri in quibus filiis ipse iure primatum tenet et a quo nascetur. in carne dei filius et ab initio natus extiterat. Descendit autem ad terram factus homo et in carne percipere non largitus est nobis sue principium gratie ut sicut apostolus ait

que venere dno ppiante ple-
nius audiemus. interim de
pastoribus qui pmi ad eu ve-
nientes pors populi fideles de-
signant que sint gesta videa-
mus. Sequitur Et pastores erat
in regione eadem vigilantes
et custodientes vigilias nocte
sup gregem suum. Et ecce ange-
lus dmi stetit iuxta illos et
claritas dei circumfulsit illos.
Et hoc aut satis hoc supna e p-
videncia dispositum ut nascente
dno pastores in vicinia civitatis
eiusdem vigilarent. suosqz q-
ges a timore nocturno vigilando
p-tergent. Oportebat namqz ut
cu magnus pastor omnium. hoc e
aiam nuttor fidelium in mundo na-
tus est testimonium eius nati-
tati vigilantes sup gregem suum
pastores darent. Ipe e enim qui
ait. Oves mee vocem meam au-
diunt et cognoscunt eas et sequuntur
me et ego vitam eternam do eis.
Iam et futurum iam tunc erat
ut p orbem universum electi pas-
tores id e p-ducatores sancti
minterentur qui ad ovile dmi
videlicet sanctam ecclesiam p-los cre-
dendum cogent. Quorum primo
hoc e b- p-terro cu se dmi amice
p-ferentur. id e dms ac p-ncipis
pastorum ad copulandum eundem a-
more p-cepit dicens. pascite oves
meas. quia minime solus ille
conditor p-ferre diligit qui et
p-ponit cura pura amore mpe-
dit. Et ecce inquit angelus do-

minus stetit iuxta illos et claritas
dei circumfulsit illos et timuerunt
timore magno. Quid e qz apparere
te angelo diuine claritatis
eos splendor circumdedit. quod nu-
qz in to testamtu veteris sener-
p-rius cu ta innumere viribus
angeli pphetis et iustis apparu-
erunt nisi eos eos fulgore diu-
ine lucis hodie circumdedit legimus
nisi qz h- p-ulegrum ire huius typis
dignitati seruatum e. Cu enim u-
lux mundi nascebatur in mundo dig-
ni p-fecto fuit ut p-ter natiuita-
tis illius. corporales hominum visus
nouitate celestis p-ferretur lucis
Dicit namqz de illius natiuitate
p-pha. Exortum e in tenebris lu-
men rectis corde. Et qz q-remus
quod est lumen de quo dicit q-
nimo subdit. a iustis dms. Cu ergo iustis
et iustus conditor ac redemptor
huanum generis. mundum gl-ria noue
natiuitatis illustrare dignatus
e. d-erebat omnibus ut regione
nam etiam inqz natus e regione
claritas sue lucis p-plet. et p-paret
ergo cu claritate quid angelus
pastoribus dicit audiamus. No-
lite timere. Ecce enim euangelizo
uobis gaudium magnum quod est
omni populo. Ve gaudium mag-
num quia gaudium celeste. gaudi-
um eternum. gaudium qd nulla terra
trouemente turbat. quod solus
electis firmi donat. Quod erit
inquit omni populo. No omni popu-
lo iudeo. neqz o- iplo geru-

sed omni populo credentium qui
 uel de iudeis. uel de gentibus ori-
 bus totius ad unam xpi confessi-
 one aggrata ab una eademq; mis-
 sione xpi prepaone xpianus
 uocatur. De quo dicit propheta
 Populus qui ambulabat in
 tenebris uidit lucem magna.
 Quia natus est nobis hodie sal-
 uator qui est xps dñs in ciuitate
 dauid Bene dixit hodie na-
 tus est. no dixit hanc nocte. qz
 uidelicet ad lucem celesti apparu-
 it. qui diem natum euangeliza-
 bat huius qui uigiliis noctis a-
 gebant illum uidelicet de quo
 psalmista premit dicens Bene-
 nunciate diem ex die salutatis eius
 Salutatis quippe diei id est dñs
 ihus dies est ex die. quia qui re-
 pedit in ciuitate homo ex ui-
 rGINE mRE apparuit. ipse ante
 omnia tpa no localit lumē de
 lumē uerus deus de deo uero
 natus est Quia ergo habitati-
 bus nobis in regione umbra-
 montis lux orta est uite. Elpte
 nuncius ortus eiusdem dicit qz
 natus est nobis hodie saluator.
 Ut hoc quoq; uerbo amoniti
 semp recordemur quia nox pres-
 sit antique ceuitatis. dies aut
 appropinquat eterne salutis. et ipse
 abiciamus opa tenebrarum et
 ut filii lucis ambulemus fructus
 enim lucis est sicut id est aplos ait in
 omni iusticia et bonitate et sac-
 ritate Et hoc uob signum inueni-
 eris infante panis tuolurum

et positum in presepio. Hoc uobis
 signum nati in carne saluatoris
 semp ammo uob it me conde-
 cet ut semp eius beneficis gra-
 as repende bñ uiuēdo discam
 quia ita uoluit habitum nre fra-
 gilitatis assumere ut paupribus qz
 gualis status no refuger Est e-
 ni indicium assupte infirmitatis
 qz infans et panis tuolurū est
 Et paupertatis qz no instratu si-
 ipsepio positus tuemur A iose-
 pho et ergo dñi memmū ca-
 et qui ut nos ppetuo beate
 uiuamq; ipse abiectionis ac mor-
 litatis nre socius fieri no abmi-
 it Innuante aut angelo u-
 no gaudium dñice natiuitate re-
 pente multitudo milicie celestis
 affuit. que eide nato dño ob-
 sequium sue deuotionis redderet.
 et que in celo semp glorificae
 assueuerunt uic solita yuoru lau-
 de apparente mira corcelebrat
 ubi nos quoq; sua laudatione
 reli cures instituit quilibet huius
 factissime sollempnitatis gaudi-
 a celebrare quitas uob dei laudes
 dicere debeamus. qz in ea caro fac-
 tum est et habitauit in nobis ut
 nos ad sue glorie uisionē subleua-
 ret. nobis picipui grē et ui-
 tatis qua ipm plenū ē donaret.
 Laudant ergo deū et dicunt Glā
 in altissimus deo Et in tra pape
 hoibus bone uoluntatis Et apte
 gloriam deo dicunt. pacē pdicant
 honibus. quia illū in eius nati-
 tate letant angeli mediatorum

dei et hominū hoc ē deū esse ve-
rū et hominū uerū. Gloriam
in excelsis deo cantant. quia
iam uenisse tempus illud ex-
ultant quo mundus abiectus
dñs qui ab hoibus facti sūt
conditorē suū qui ē in celis
cognosceret. Parē optant
hoibus. quia quos eictos
pūs ab etna felicitate mi-
to pñā desperant iam nūc
redimete dñs in eiusdē supne
habitationis gaudis serū
futū intelligit. Parē hoī-
bus mandat. quos in celesti
ih̄m hoc ē in uisione ppetue
pans sonos habē desidant.
Ut ipos quoqz hoies amone-
ant p obseruācia pacis ad
suū debē pueniē consortiū.
Et bene cū dicent 2 m̄tra
pax hoibus. aduigut bone
uolūtatis. quia cū illis sone-
tate pacis angelici spūs ha-
bē festinant. quoz mētibz
punitatem bone uolūtatis
m esse considant. Illos serūm
post absolucione carnis ad
q̄templacionē uē pacis sub-
uelere letant. quos ī carne
q̄morantes omnia que agunt
aut loquit de radice bone
uolūtatis pferre q̄spiciūt.
Tales nāqz 2 infirmitas forte
aliqui. ut ignorācia a p̄ficien-
da ea quā cupiūt bona actio-
ne retardat. an̄ m̄m tamē
arbitri oculos n̄regras quā
corde tenent. bone uolūtatis

excusat. Bona aut uolūtatis ē
dilige cōditore m̄m ex toto
corde. tota aīa. cō uirtute.
dilige 2 p̄p̄mos tamqz nosipos.
atqz eiusdem dilcōis ī nobis vi-
gorem iudicij quibz ualemqz
p̄ie actionis ondē. Quod cū oi-
bus hoīs ac momentis face de-
beanus. q̄nto magis cū nati-
tate dñi ac saluatoris. In̄i annua
festiuitate colimz. Vel frequē-
tione deuocione recolimz in q̄
specialit̄ angelica exhortacione
docem̄ dona ei bone uolūtatis
offerre. in q̄ ciues p̄ie celestis
eiusdem bone uolūtati n̄re con-
sortiū sue p̄nis p̄mittit. In
qua ipi quoqz eiusdem p̄niū an-
gelici contentis. deo dicē so-
lemus. Sit igit̄ uobis fr̄es t̄m̄
q̄is ista solempnitas. sit t̄res.
tribus cū celestibus. uer̄ tantū
ista solempnitas s̄ 2 oīs n̄ra
q̄isano sit supnoz. cum apta
consortio. N̄ ledem̄ inferm̄
ī uia quod habē desidamus
in p̄ntia. Concordem̄ etiā nos
m̄q̄ntū ualemus. uirtē illi m̄dis.
sine b̄roz sp̄rituū cui cur̄ as-
sonari speramus. m̄na p̄ni-
tate mutue dilectionis. s̄ diu-
ne laudacionis dona. quibz in
fuit̄ uirtue cupimz. etiam ī
p̄nti ferremur. D̄strim̄ cum
ap̄lo dicē n̄ra q̄isano in celis
est. Unde etiā saluatorē ex-
spectamus dñm m̄m ih̄m xp̄m
illi namqz saluatorē ad uidi-
cū uenientē cū gaudio expect-
tant. qui se ad eius uolūtate

celestē in tēis vitam egisse me
muerūt. Dat aut enā fragili
bus nobis ac mui⁹ p̄fās mag
nam spem p̄cipiendē salutis ip̄e
conditor ⁊ saluator n̄r qui p̄
n̄rā cōfirmatione fragilib⁹ appa
rent mox ore ḡsono miliae ce
lestis bone n̄r uolūtati dona su
e p̄petue pacis p̄misit ih̄s x̄p̄s
deus ⁊ dñs n̄r qui uiuit ⁊ reg
nat cū p̄rē in unitate sp̄s s̄c̄i
p̄ oīa secula seculorū. Amen

Scdm̄ lutam

In illo tempe pastores loq̄b̄r
ad iurē t̄nscam⁹ usq̄ bethleem
et videamus hoc uerbu⁹ quod
factū est quod dñs p̄ndit hab̄
Et i. lq̄. *Om̄es uen̄i b̄de p̄rē
⁊ eadem locū.*

Alto in bethleem domino
saluatore sicut s̄c̄i ewan
gelu⁹ testā h̄istoria. pastorb⁹
qui in eadem regione erant.
vigilantes uigilias noctis sup
gregē suū. angelus dñi mag
cū luce apparuit. exortūq̄ m̄i
do solem iusticie. nō solū celestis
uocē sermonis. uerū etiam cla
ritate diuine lucis astruxit.
Nusq̄ em̄ in tō ueris testame
ti serie rep̄m̄q̄ angelos qui
tam sedulo apparūe p̄r̄ibus cū
lucē apparuisse. sed hoc p̄uile
giū n̄rē hodierno t̄p̄i seruatu⁹
est. q̄n̄ exortū ē in tenebris lu
men iud̄ corde misericordis ⁊ mi
serator dñs. Verū ne p̄ua u
nūq̄ angeli auctoritas uider̄
postq̄ unus sac̄mētū noue na
tuitatis edocuit. statū multitu
do celestiu⁹ agminū que deo glo

176
riam canet⁹ paremq̄ simul ho
mibus p̄dicaret affuit. ap
te demonstrans. quia p̄ hanc
natiuitate homines ad pacem
vni⁹ fidei. spei atq̄ dilc̄is ⁊
ad gloriam diuine laudationis
cent querendi. Significat at
m̄stare pastores isti ḡst̄i doc
tores quosq̄ ac r̄ores fidelū
aiarū. Nox t̄m̄q̄ uigilias cus
todiebāt sup gregem suū p̄uila
temptationū indicat. a quib⁹
se suosq̄ subiectos omnes qui
p̄f̄rē uigilant custodiē nō de
sistūt. Et bene nato dñō pasto
res sup gregē uigilant. Ille et
em̄ natus ē qui dicit Ego sū pas
tor bonus. Bonus pastor aiāz
suam dat p̄ ouibus suis. Sed
⁊ tempus t̄m̄nebat quo idem
pastor sume bonus missis t̄m̄
dū pastoribus oues suas que
longe lateq̄ dissp̄se errabant.
ad semp uenientia celestis uite
pastua r̄uocaret. Quoru⁹ su
mo pastor p̄cipit. Si diligis
me inquit pascite oues meas.
Quod aperiens ait. confir
ma fr̄es tuos. Et fr̄m̄ ē ut
discesserūt ab eis angeli. in ce
lū pastores loquebant⁹ ad i
urē t̄nscam⁹ usq̄ beth
leem ⁊ videamus hoc uerbu⁹
quod fr̄m̄ ē. qd̄ fecit dñs et
ondit nobis ⁊ uenerūt festina
tes ⁊ iuenerūt manā ⁊ ioseph
⁊ infantē positū in p̄sepio. Pas
tores quidē illi felici gaudio fes
tinauerūt. uide qd̄ audierant.
⁊ q̄ ardētī amore quesierūt q̄ti
mo saluatore que quesierūt.

inueniē meuerūt Sed
intelluāliū pastores gregū
vno cūti fideles qua mētis
industria xpm querē dēant
ditis pīr suis oñderūt 2 far
tis Transseamus inquit us
qz bethleem 2 videam9 hō
verbū quod factū est Tran
seam9 qz 2 nos frēs km co
gitando usqz bethleem cui
tate dauid . 2 recolamus a
mando quod in ea ūbū caro
ē atqz eius incarnatione dig
nis celebremus honoribus
Transseam9 abiectis cōcupis
centijs carnalibus toto mē
tis desiderio usqz bethleem
supnā id ē domū panis vni
nō manufactā sed etnā mte
lis . 2 recolamus amando qz
verbū caro fcm ē Illuc car
ne ascendit ubi in dextera
dei sedet . illo cū tota vritū
instancia sequimur 1 2 sollicita
cordis 2 corpis castigatione
pturemus Vt quē illi ī pse
pio vidē vagriente . nos in
patris solio meream9 vidē
regnantē Et videam9 iqui
ut hoc ūbū quod fcm est .
Cū rā 2 pura fidei sante
confessio In pncipio erat
ūbū . 2 verbū erat apud de
ū 2 deus erat ūbū hoc vni
natū ex prē nō factū ē . qz
cāritas deus non ē In qua
natiuitate diuina videi ab
hoibus videi nō potuit . s;
ut videi posset verbū caro
fcm ē . 2 habitauit ī nobis

Videam9 ergo iquit hoc ūbū
quod fcm ē . quia anq fcm certū
vidē nequim9 Quod fecit do
min9 2 oñdit nobis . qd incar
nari fecit dñs . 2 p hoc visibi
le nobis exhibuit Et venerūt
festiuates . 2 iuenerūt maria
2 ioseph 2 infante positū in
sepelio Venerūt pastores fes
tiuantes 2 iuenerūt deu ho
minē natū simul 2 eiusdē na
tuitatis mīstros festiuē et
nos frēs mei nō passibus pedū
sed bonorū pfectibus opm vi
dē eandē glorificatā huanita
tem cū eisdem ministris digna
seruitutis sue mercede imine
ratis festiuem9 vidē illū in
diuina prō ac sua maiestate
fulgentē festiuem9 in qua
Nam tanta beatitudo nō cū desi
dia aut torpore ē querenda
sed alacriter sūt xpi sequenda
vestigia Nam ipse cuius mī
data manu unac desidat
delectat qz audē a nobis Trahe
me post te tērem9 in odoe vn
gentorū tuoz Cuius qz vir
tutū gressibus sequim9 vt me
am9 consequi Nemo tardet
conuti ad dñm . nemo disseat
de die in diē ipm p omnia p
tantes vt gssus mros dignat
scdm eloquiū suū 2 nō dicit
mī omnis ī iusticia Vidētes
aut cognouerūt de ūbo quod
ditū erat illis de puco hoc
Et vos frēs dilectissimi que drā
sūt nobis de saluatore nostro
Deo uero 2 homine interū pia

fide pape plena dilcōne festi-
tatem amplecti. Ut hoc
in futū pffe ggnitionis visu
comphende valeam. Her-
crem sola ar uera ē beatorū
nō solū homū s; 2 angelorū
vita. facie ppetuo sui cōnere
fatorū. quā desiderabat ar-
dent psalmista tū dicebat
Sicut aīa mea ad deū vi-
uū qm veniā 2 apparebo aī
faciem dei Cuius solus visio
ne nō aut illa tēnax rerū
affluēna desiderū sui faciat
posse signavit tū ait faciam
dū manifestabi gloria tua
Verū quia nō otiosi ar desi-
des. sed vtrū opibus insudā-
tes diuina contemplatione
sūt digni sollicitate pmissi Ego
aut tū iusticia apparebo in q-
spū tuo Videntes tū pasto-
res ggnouerūt de vbo quod
dm erat illis de xpō. q; vi-
sio dei cognitio eius ē. 2 her-
ē sola brū hoīs vita ipō dican-
te ar testante qui nos pū cō-
mēdans dicit mī alia her ar
ē vita a cēna vt cognoscant
te esse solū verū deū 2 quē
missi ihū xpm Et omēs q
audierūt mirati sūt 2 de hīs
que dicta sūt a pastoribus
ad ipōs Non s; relauē filē-
tio pastores archana que
diuinitus agnouerant. sed
q; būsūq; poterant dicebat
quia 2 spiritales ecclē
rectores pastores in h-

maxime sūt ordinati ut
ubi dei iustia p̄dicent 2 mi-
ra que in scriptur didicerunt
mirāda suis auditoribus oī-
dant Non solū pastores.
epi p̄bri dyacones ut etiam
rōres mōstroz sūt intelli-
gendi. sed 2 omēs fideles
vel qui pūile sue domū custo-
diam gerūt pastores recte
vocantur m̄q; tū eidē sue do-
mū sollicita vigilancia p̄sūt
Et quicūq; vrm saltē vrm a
duobus fribus condiano r-
gūmē pest. pastoris eisdem
dz officū implere. q; i q̄tū
suffiat pastre hos ubi dapi-
bus iubet. p̄mo vniūsq; q;
mū frēs qui est p̄uato vūc
creditur pastoris officū tenē
2 spiritale pascat gregē vi-
gilias q; noctis custodit sup illū.
si honorū actū cogitatio m̄q;
mūdāū sibi affigens multi-
tudine her iusto modernū
gubnac relesibus scriptū
m pasaus nutre 2 puigili
sollicitia q; i mūdōz spū-
tū insidias seruac gredidit
Māna aut conseruabat oīa
verba her conferens in cor-
de suo Māna v̄gmalis pu-
diane uira iustediens se-
creta xpi que nouerat ne-
mū diuulgare volebat
sed ipm qm vellet. her 2
quō uellet diuulgari r̄uent
exp̄spectabat Ipsa aut eadē
secreta ore tanto. vigili

ramē corde sedula scrutaba
z hoc ē q̄ aut conferens i cor
de suo Confēbat quippe ea
que acta videbat hinc que
agenda legerat Videbat nā
q̄ se de stripe dauid orta i tna
zareth de spū sancto contrepis
se filiū dei. Legerat in p̄phe
tia exire v̄ga de radice yesse
z flos de radice eius ascendet
z iquestret sup eū spūs dñi
Legerat z tu bethleem effrata
non est mīna in p̄ncipibus iu
da ex te effidetur qui sit dñā
tor in isrl z effusus eius ab
iniao adiebus etnitatis.
Videbat se in bethleem pe
pisse dñatōre isrl qui et nūc
ex p̄re deus an fenda naty
est. Videbat se virgine co
tepisē z pepisse filiū et vo
casse nomē eius ihū. Legat
in p̄phetis Ecce virgo capi
et z vorabit nomē eius emā
niel. Legat cognouit bos
possessore suū z azimq̄ p̄sepe
dñi sui. Videbat dñm positiū
in p̄sepio quo bos z azimq̄ pas
cendus solet aduenē. Me
mmerat sibi dñm ab angelo
spūs scūs supueiet mte et v
tus altissimi obubrabit tibi
Ideoq̄ et quod nasret ex te
sanctū vorabit filius dei.
Legerat modū natiuitatis
eius nō n̄ ab angelo ruelan
te potuisse cognosci. dicere
ysaia. gnāonē eius quis
enarrabit. Legerat z tu
turris ḡgis nebulosa filie

syon usq̄ ad te venient et ve
met p̄tās p̄ma regnū filie
ihrlm angelicas audiebat
v̄tutes que sūt filie sup̄ne ci
uitatis apparuisse pastorib̄
in loco qui a quētu pecorū an
tiquitus t̄ns ḡgis uocabatur
z ē vno miliario ad orientē beth
leem vbi etiam nūc tā pasto
rū illoz monimēta in emā
monstrant. Nouerat tūc ve
nisse in carne dñm tūc vna z
etna ē tūc p̄re p̄tās qui ignū
daret et nē filie scilicet celest
ihrlm Confēbat ergo v̄ta ma
ria ea que fienda legent hinc
que iam fr̄a cognouit. nō h̄
tū ore p̄mens sed clauso ser
uans in corde. Et r̄si sūt pas
tores glorificantes z laudantes
deū in omnibus que audierant
z viderant sicut dñm ē ad illos
Discamus z nos fr̄es hūm
ad contemplationē dñice dis
pensacionis qua nobis pie sub
uenē dignatus ē. ad agendas
beneficis eius semp̄ grās re
uerti. Si em̄ illi sola adhuc
natiuitate eius cognita r̄si
sūt glorificantes z laudantes
deū in omnibus que audierant
z viderant. q̄nto magis o
p̄tet nos qui totū incarnand
m̄ seriem ex ordine cognou
imus qui sacramentis illius r̄
buti sumus in omnib̄ gloriā
eius ac laudē nō solū uerbo
sed et factis p̄dicare. neq̄
v̄mq̄ obliuisci q̄ ideo deus

homo natus est . 2 nos ad y
 magne 2 similitudine sue divi-
 tatis refert renascendo refi-
 ret . ideo baptizatus e aqua
 ut ad nos oblatione sceleru
 omni fluenta ferudaret aqua
 tu ideo temptatus in hemo
 ut vincendo temptatore nob
 vincendi pna virtuteq do-
 naret ideo mortus e ut mor-
 tis destrueret imperiu ideo
 surrexit 2 ascendit in celu
 ut nob resurgendi a mortuis
 atq in celestibus perpetuo reg-
 nandi spem exemplumq pbe-
 ret 2 quibus singulis veu-
 si ad imitatu pissime dispe-
 sationis eius glorificatus
 2 laudens ipm deu ar dnu
 nm ihu xpm qui vivit 2
 regnat cu pre 2 unitate spr
 sancti p omnia secula seculo am

In principio erat verbu

In principio erat verbu Et v
 erat apud deu Et deus erat v
 hoc erat in principio apud deu
 Omnia p ipm facta sut 2 sine
 ipso factu e nichil Et rliqua

Omel ven bed pbr

O Via tempalem mediato-
 ris dei 2 homi hois ihu
 xpi naturam que hodie
 die facta est sancto- verbis
 evangelista- mathei videly
 2 luce manifestata cognovim
 liber etia id e divinitatis eius
 etnitate i qua pn manet sep
 equalis bn iohans ewange-
 lizati dicta Qui singularis

pulegio meruit castitatis vt
 retis alius divinitatis ipiq ca-
 per simul 2 patefaret archa-
 ni Nox em frust in rena-
 sup pectus dm ihu recubus
 se phibetur Si phor typice
 docetur quia celestis sapie-
 retis exdencus de sanctissimo
 eiusdem pectoris fonte po-
 tauit Vn 2 mito in figura
 quatuor aialiu aquile volan-
 ti compatur Cunctis quippe a-
 iubus aquila celsius volare
 cunctis aiantibus in clarus so-
 lis radiis infige qfuevit obtu-
 tus Et ret ewangeliste qsi
 in rns ambulans cu dno qui
 tpalem eius gnacione p-
 2 temporalia facta sufficiet
 exponetes pauca de divita-
 te dixerit hic aut q ad
 celu volat cu dno qui p pau-
 ra de temporalibus eius actis
 edifferens etna divitat ei
 potena p qua omnia facta sut
 sublimius mere volando 2
 impudius specularando cogno-
 vit ac nobis cognoscenda scri-
 bendo confidit Ergo aly e-
 wangeliste xpm ex tpe natu
 describit iohannes eudem
 in principio fuisse testa dicit
 in principio erat vbu Alij in-
 homies cu subito apparuisse
 memorant Ille ipm apud
 deu semp fuisse declarat dicit
 Et verbu erat apud deu Alij
 cu ueru homine ille ueru
 qfirmat esse deu dicens Et
 deus erat vbu Alij homies

cum homines tpalu' gustatum
ille deū apud deū in pncipio
manente' oñdit dicens. Hoc
erat in pncipio apud deū. Alii
magnalia que in homine ges
sit phibent. Ille quod omnem
creatura visibilem & invisibile
p ipm deus pñ fecit oñdit di
cens. Omnia p ipm facta sunt.
& sine ipō factū est nichil.
Et mirē bris iohānes i mico
ewangelii sui de diuinitate
saluatoris & fidē credentū
sublimiter inuuit & hēncōnd
pfdiam potēt' exsupat. Iu
ere namq; hētū qui dicent
Si ergo natus ē xp̄us. erat
tempus qū ille non erat. Quō
pmo sermone redarguit. tū
aut in pncipio erat uerbum
Neq; vō ait in pncipio rep
uerbū esse. Vt videlicet cum
no tpe ortū. sed in exortu tē
pū exōntem. ac p hoc sine
ullo tpe i nūcio de pñe natū
monstrat. ut q ipē loquit
in pūbis. Dū possedit me
tuo viāz suāz. anq; quicq;
facet a pncipio. ab etno ordi
natus sum. Item fuerūt hētū
qui tres sancte trinitatis psonas
esse nāqantes dicent idem
deus qñ vult pñ ē. qñ vult
filius ē qñ vult spūs sanctus
est ipē tamē vnus est. Quoz
destruens errore subiūgit. Et
verbū erat apud deū. Si em
aliud apud aliū erat. Duo sūt
pfecto pñ & filius. & nō ipē vng
mō pñ. mō filius. mō et spūs

sanctus quasi mutabilis sit di
uine sbe natura. Cū aptissi
me iacobus dicat. aptus a
pud que nō ē infinitatio nec
vassitudinis obumbratio. Itē
fuerē quidā pñm dogmat
auctores qui xp̄m confitētes.
hōiem. deū pñm. nō credent.
quos cōsequēt' oppunt tū ait
Et deus erat verbū. Iuere
alii qui deū quidē illū sed
ex tēpō. in cōmationis sēm
nō aut' etnū. qñ scēda. natū
a pñe putarent. Vñ quidā
talu' diuise memorat. Nō
audēo d' xp̄o deo facto qñ
& ego si volo possu fieri
scdm ipm. Et hoc nephan
dā repellit ewangelista tū
ait. Hoc erat in pncipio ap
deū. id ē hoc ubi quod deus
ē nō ex tpe repit. Si in pñ
erat ubi deus apud deum
Item fūe vitatis i nūcia. qui
xp̄m & an pñi vgnis fuisse
& iā nō negarent. nō tñ ex
pñe natū deū. si factū a pñe
& iō mōre pñe quia tānā
credent. Etā hoc dampnat
ewangelicū sermo. qui dicit
Omnia p ipm fca sūt & sine ip
so sēm ē nichil. Si em nichil
creaturaz. sine ipō sēm ē pa
ter. pfrō quia ipō cātū nō ē
p que omnis creatura facta
est. Et ne quis audies factū
p omī cātūrā mutabile euis
credet volūtate. qñ qui subi
to uellet face cātūrā quā ab

etno unq̄ ante fecisset manifeste doret exantia facta quide in tpe fatuā sed in etna rō ditōis sapiētia qū 2 qualis creatē semp fuisse dispositū Et hoc ē quod ait Quod factū ē in ipō vita erat idē quod factū ē in tpe sue viues sue vita carens apparuit omne hoc in spiritali factōis rōe quasi semp vixerit 2 viuit no quia coeternū ē creator quod creant sed quia coeterna ē illi ratio volūntatis sue in qua habuit ab etno 2 habet quod 2 qū crearet qualiter creatū gubernet ut maneat ad que fine singula q̄ creant p̄durat Sequit̄ Et vita erat lux homi Quo ubo aptissime dore q̄ ipā vita hō inno p̄ qua omnia disposita sūt et reguntur no omne creaturā sed rōnabile tm̄ vt sape possit illūat Homines namq̄ qui ad p̄magine dei fā sūt pape sapiam̄ p̄nt aialia non p̄nt S; 2 aialis quicūq̄ ē homo no p̄cipit ea que sūt spūs dei Vn bene cū dixisset 2 vita erat lux homi subūxit 2 de hōis qui ab huāne conditionis hōre paul̄ rēdentes q̄pan sūt unmetis insipētibus siles fā sūt illis recte vitatis luce p̄uatur Et lux in tēb̄ luret 2 tenebre eam no q̄p henderūt Lux quippe est

Hom̄ xp̄us quia omnia q̄ illūari merent corda homi sue p̄naa cognitiōis illūstrat Tenebre aut̄ stulti sūt 2 iūqui quorū tota p̄ordia lux etne sapiēne qualia sūt manifeste cognoscat Quis ipō r̄dios eiusdem lucis ne quāq̄ r̄ape p̄ intelligētia possit Velut si quilibz cecus uibae solis obfunda nec tamen ipē solem cuius luce p̄fudit aspiciat S; nec tamen tales omnino sup̄na pietas despectit verū medelam eis salut qua ad videndā lucē puenire possent adhibuit ipā lux iuisibilis ipā dei sapiā carne in qua videri posset m̄ditā ē que in hōis habitu apparens 2 loquens hominibus paulatim fide p̄uificata eor̄ corda ad agnitiōē sue diue visionis p̄ucleret Nissus ē an illū homo maḡ in m̄iti cuius testimonio parent om̄s ad audiendā mox ut apparēt ipam s̄ dei sapiam̄ ad videndū ipm̄ solem iusticie nube iam corpis tectū id ē ad videndū audiendūq̄ hominem qui deus esset pleni grā 2 vitatis sicut inquit homo missus a deo cui nome erat iohannes hic uenit i testimoniu ut testimoniu p̄hibet de luce ut omnes credent p̄ illū Non ait ut omes credent i illū aaledrus em hō qui confidit in hominē 2 ponit carnē bra

chū suū. sed ut omnes crederent
p̄ illū hoc ē p̄ illius testimo-
um credent in lucē quā uerū
vidē nouerunt dnm̄ videlicet
ih̄m̄ xp̄m̄ qui de se ip̄o testat̄
Ego sum lux mundi qui sequit̄
me nō ambulat in tenebris.
s̄ habebit lucē uite Sequit̄
non erat ille lux sed ut testis
nū phibet de luce Erat lux
uēa que illuat omnē hominē
uēmente in hūc mūdū Et sc̄
quidē homines lux sūt recte
uocari dicite ad eos dno Vos
estis lux mundi Et ap̄lo paulo
fuitis aliqui tenebre nūc autē
lux in domino S̄ multū distat
m̄ lucē que illuat & lucē q̄
illuat. m̄ eos qui p̄ncipali-
one uē lucē accipiunt ut luceat.
& ip̄am lucē p̄petua que nō so-
lū lucē in se ip̄a sed sua p̄ncipia
quosq̄ attingit illa s̄c̄a suffi-
at Ad cuius p̄ncipione uē lucē
nō tm̄ m̄mores quilibet elc̄i de-
uēnam ip̄e iohannes quo ma-
ior m̄ natos mulier nō sur-
rexit lux nō eē affect̄. ut
videlicet xp̄c̄ nō eē monst̄
tū Ille enim ut scriptū est
erat lucēna ardens & lucēs.
ardens s̄ fide & dilāone. & lu-
cēs ubi & actiōe / gram̄ uo-
lūas p̄ncipibus infunde solū
ē eius de quo dicit Erat lux
uēa que illuat omnē hominē
uēmente in hūc mūdū. oēs
hominē videlicet qui illuati
sue nati ingemo sue dina

sapientia Sicut enim nemo a
se ip̄o esse ita eadē nemo a se
ip̄o sapiens esse p̄t. sed illo
illustante de quo scriptū est.
omnis sapiē a dno deo ē Cuius
utiq̄ nam̄ & diuina saluet
qua semp̄ ubiq̄ totus manet.
& huana ex qua in tpe natus
loro inclusus apparuit. Con-
sequit̄ exangelista des-
cribit dicens In mūdō erat &
mūdus p̄ ip̄m factus ē. & mū-
dus eū nō agnouit In ip̄a uē-
nit & sui eum nō receperunt
In mūdō quippe erat. & mūdus
p̄ ip̄m factus ē. quia deus erat.
quia totus ubiq̄. quia sue p̄nci-
pia manifestat sine labore uigil
& sine onē ḡnens quod fecit.
et mūdus eū nō cognouit
quia lux in tenebris lucet & te-
nebr̄ eam non comprehendunt
A iudū namq̄ dicit hoc loro ho-
mines amōe mūdī deceptos
atq̄ n̄ hendo fatuē ab agnoscē-
da sui ratorib̄ maiestate re-
flexos In ip̄a uēnit quia in
mūdō que p̄ diuinitate fecit
i huānitate apparuit In ip̄a
uēnit. quia in gente iudea.
qua sibi p̄ rēis natiuitatib̄ spe-
ciali grā copulauit in carni
dignatis ē In mūdō ergo e-
rat & in mūdū uēnit In mūdō
erat p̄ diuinitate In mūdū uē-
nit p̄ incarnationē uēnit
quippe at abire huānitas ē
manē diuinitatē Quia q̄ nō
in mūdō esset p̄ diuinitate mūdus
eū nō agnouit. dignitatis

est venie i mundu p huanita
te ut sic eu mundus cognos
cet Sed videamus qd sequit
In ipsa venit z sui eu no rece
perit Que em in pon deita
tis cum creante regenteqz
no cognoverit. qm in car
nis infirmitate miraculis
constante rabe noluerit
Et quod e gng sui eu no re
perit. hoies s quos ipe cre
avit Iudei quos peccatorem
sibi elegerat in plebe. qui
bus sue cognationis revela
nat archana. quos mirific
patri glorificavit artib
quibus sue legis gulerat
doctrinam. ex quibz se ian
nandu pmiserat. z in qbz
se incarnatio ut p miserat
ondit. ipi eu rabe ex mag
na pre recusarunt Neqz em
omnes recusarunt alioqui ul
lus esset salus z supnacua
cet eius incarnatio Nunc
aut nulli eu ex vrbz ppo
no credendo respuerit. ni
n credendo rreperit. De q
bus ewan^{ta} gsequet m sum
at dicens Quotqz aut rece
perit eu dedit eis pratem
filios dei fici hys qui credut
i noie eius Considera fies
hnu quia gra redemptor
ni. qm magna sit multitu
do dulcedinis eius Vnqz ex
pre natus e. z noluit imane
vnus. Descendit ad tra vbi

120
fies sibi quibus rignu pns
sui dare possit acquireret. De
us ex deo natus e z noluit
dei filius tm mane. hois
quoqz filius fici dignatqz e.
no amittens quod erat. sed
assumens quod no erat. ut
p hoc homines in dei filios
truffemet glorieqz sue faceret
colledes qui quod ipe semper
hebat p nam mapent habe
p gram Considera quita
tus e fidei aug mitz prab da
hoibus filios dei fici Vn bu
scriptu e quia iustus ex fide
vinit Vnit em iustus ex
fide no illa que labioz tm
pessione pferitur sed ea que
p dilectone opatur. alioqui fi
des si non opa mortua est i ^{habear}
semetipa Nullus se ipm de
spiciat. nullus de sua salute
desperet Curramqz omnes
cramz singuli. ut qui erant
longe meream fici ipe in san
guine xpi Videamus qd di
quia quotqz receperit eu de
dit eis pratem filios dei fici.
Quotqz inquit rreperit eu
Non e em psonaz acceptor. qui
deus s in omni gente gting
deu z opatur iusticia acceptus
e illi Quo aut ordme creden
tes filii dei possunt fici z qm
tu her gnano a carnali discret
subsecutus ewange^{ta} desigt
Qui no ex sanguibus inquit
neqz ex volutate carnis neqz
ex volutate vi s ex deo nati

^{quippe}
sunt Carnalis ^{nam} singulorum
natio ex sanguibus id est
^{na} ex maris & femine aplex
a quibus dicitur origina. Et non
spiritualis natio spur sancti
gra ministrata. quia dicitur a car
nali distinguens aut. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua & spu
no potest intrare regnum dei. Quod
natum est ex carne caro est. &
quod natum est ex spu spūs est
Verū ne quis hominē dubitet
filium se dei & coheredem xpi pos
se fieri dar exemplū ewangē
qua & ipse filius dei hō fieri
& inter homines habitare dig
natus est. Ut hūane p̄cipis
existendo singularitatis hōies
diuine uirtutis sue donaret
esse p̄cipis. Et ubi caro
factū est & habitauit in uob
quod est dicitur. Et filius dei ho
mo factus est. & inter homines
usatus est. Solet naq; scriptū
mō aīe mō carnis uocabulo
totū designare hōmē diuine
videlicet ut scriptū est. quia
descendit iacob in egiptum
in aīabus septuaginta. Car
nis uō ut in scriptū est
& uidebit omnis caro saluatiōe
dei. Neq; enim ut aīe sine cor
pibus in egiptū descendit.
ut caro sine aīa uideat aliquid
p̄. sed hic p̄ aīam totus hō
designat p̄. ibi p̄ carnē. Sic
ergo hoc loco quod dicitur. Et
ubi caro facta est. nichil ali
ud dicitur intelligi q̄ si dicitur

et deus homo factus est. car
ne uiz induendo & uiam ut
sicut quisq; in unū homo
constat ex carne & aīa. ita
unus ab incarnationis tpe
xpus ex diuinitate carne & aīa
constat. Deus ab etno met
m̄ exū uerus ut erat. hōies
ex tpe assumens & uirtutē
sue p̄sone uerū quē nō habu
erat. Sequi. Et uidi glām
eius gloriā q̄si uirgēnti a
p̄re plenū grē et uirtutis
Gloriam xpi quā an̄ in car
natione uide nō poterant
homines. post incarnationē
uiderūt aspicientes hūanita
tem mirandū resurgente &
intelligentes diuinitatē in uis la
titante. illi maxime qui et
eius claritatē ante passionē
tristitia in mōre sancto q̄rem
plari meruerūt. uoce delap
sa ad eū hūngremōi a mag
nifica gloria. hic est filius
meus dilectus in quo in op̄latu
et post passionē resurrectio
nis ascensionis gloria asper
ta spūs eius dono mirifice
sūt refecti. Quibus omnibus
manifeste agnouerūt q̄ hūng
glā nō oulibet sanctorū. sed
illi solū hōmī qui esset in diu
nitate uirgēnti a p̄re quem
ret. Quod aut sequi plenū
grē & uirtutis. q̄t grā ple
nus erat idem hōmō xpus
dicitur cui singulari mōie p̄ce
rit moribus datū est. ut sta

tim ex quo in vtro virginis
 nati & homo fieri inciperet
 verus esset & deus Unde
 eadem gloriosa semp virg
 no manna no solu hois xpi
 sed & dei genitrix esse crede
 da et confitenda e Idem vi
 tare plenas erat & e ipa vi
 delictis ubi divinitate que
 hois illu singulari elem cu
 quo vna xpi psona esset
 assuue dignata e no ali
 quid sue diuine sube iur he
 tig voluit infirmitate hois
 nam gmirans sed ipa a
 pud prem manes totu quod
 erat tota de semine dauid
 nam veni hois qua no he
 bat suscipiens Un opter
 fiet hui us qui huana re
 demptor nra naturam
 hodie aua deuotione reso
 lunus & diuina pu & huana
 ei nam no aua sed gnuo a
 plecten amoe & diuina p
 qua cari sumus cu no essemus
 huana p qua creati sumus
 cu p dmi essemus Et quide di
 uina nri gditur Virtus sine
 assupnone huamitat nos re
 creare erat ydonea huana
 aut eusde nri redemptionis
 infirmitas sine assumere se
 in habitate mse & opante p
 se diuinate nos recreare ne
 quunt Atqz ideo vbu caro
 factu e id e deus ho factu e
 & habitauit i nobis vt p cog
 natu nob hois habitu nobis

conuicando congrue nos al
 loquendo instrue nob via
 viuendi pbe p nob q hoste
 confluere in am morte mori
 endo ac resurgendo posset des
 truce p coeterna us prius di
 uinitate nos interius viuifi
 cando ad diuina suscollet re
 missione nobis peccati puer
 & spūs sancti dona conteder
 & post bonoru pfectione opm
 non solu nos ad videnda glam
 claritate sue p duceret huamita
 tis sed & in gmirabilem no
 bis carita sue diuine maies
 tatis omdet in q uiuit et
 regnat cu ppe in vnitare
 spūs scti p omnia secula seculo
 Amen

In celebrauimq epale
 semp in i grib nri nata
 lem hodie celebrauimq tum
 phalem milit passione he
 em rex nri trabea carnis
 indutus de aula virginis vtra
 egrediens vifirne digna
 tus e munda hodie miles
 de tabnando corpis exiens
 triumphator migravit ad celu
 Ille sempitene deitatis ma
 iestate seruata seruale cur
 toru carnis assumens in h
 seculi campo pugnaturus
 intuit iste depositus cor
 ruptilibz corpis indume
 tis ad reli palacu phemrei
 ignaturus ascendit Ille des
 cendit carne velatus iste

ascendit sanguine laureato
Ascendit isre lapidantibus
iudeis . quia ille descendit
letantibus angelis Gloria
meritis deo huius exultantes
sancti angeli cantauerunt Ho
die stephanum letantes in suo
qforas suscepit . Huius dñs
exiit de vtro virginis . Ho
die miles egressus ē de ergas
tulo carnis . Huius xpūs p no
bis ē pānis tuolitus . Hodie
stephanus scola ē ab eo imōi
litate induta . Huius psepis
angustia xpī portauit in
fante . Hodie tñsitas celi
suscepit stephanum triūpha
tem Solus descendit dñs
ut multos eleuaret . Quia
ut se rex mī ut suos milites
exaltaret Qui em̄ corpi
suo vgrnis pparauit vrez .
Ipē manu suo dignatus ē
a pure celā . Dominus ihc
xpūs angustias mirae non
dedignatus est vrei . ut a
mna stephani laetudo sus
cipet celi . Nōim̄ tñ nobis
ē frēs agnoscē quibus armis
pūctus stephanus seuna
iudeoz potuit supare vt
ita meruisset saluarē triūpha
re . Huius em̄ pūpendā sunt
talis virtus talisq; triūphus
Haut em̄ vilius armis po
tuit pūctum . qui a multis
nō potuit supari . In vite nāq;
ī eo em̄tuit insigne virtutis
que nec fremētū seunam

formidauit . nec lapidantū
ictibus succubuit . Vsq; adeo
em̄ mī fremētes pūctus
īritus . 2 mī lapidantū fu
it cruciameta securus . ut i
credulitate iudeoz fident ar
tueret . 2 benignus p lapi
dantibus exoraret . Quod ē
ergo tā magnū atq; insupa
bile genus armorū . quo
munitū suentes angueret
lapidantes nō pūctens . sed
pūctens suparet . insup 2 om
nis aila celestis . ignis vni
2 coronatus mīter . 2 Paul du
bio munitū ignis septus mil
latens ē ab aduersariis sup
aais . qui rex mī cū sit alis
sing p nobis huius venit . si
tamē venit nō potuit . Mag
nū quippe donatiū suis mi
litibus attulit . quo eos nō so
lū copiose ditauit . si enā ad
tandū tūctissime confortauit
Attulit nāq; domū caritatis q
pducet homines ad consociū
ditatis . Quod ergo attulit
erogant . nec sibi aliquid mi
muit . sed mirabilis 2 suoz
fidelis pauperem ditauit
2 indeficientibus thesauris
plenus ipē pūctus . Cairns
que ad trās de celo posuit
xpī . ipā stephanū de trās
eleuauit ad celū . Caritas q
pūctus in rege ipā subseq
tū refulsit tūctus . O admi
randa vbiq; potēna salua
tionis . O pūctanda indefinē

rer gratia redemptoris. on
 dit in m're v'ginitat' e'ne
 miraculu'. demonst'uit in
 t'm're d'urte caritat' iudiciu'
 Integritas quippe intemerata
 p'mansit i' virgine. dilaois
 vestis i'victa p'servavit i' m're
 Et sicut i' m're d'ni no' potuit
 v'ginitas violari. sic i' m'ris
 m're no' potuit xpi caritas
 tanto severu' agnune sup'at
 Stephanus ergo ut no'is cona
 memisset accipe caritate p
 armis hebat. et p' ipam v'biq'
 v'nebat. P' caritate dei se
 mentibus iudeis no' cessit. p'
 caritatem p'vini p' lapidati
 bus i'cessit. p' caritate argu
 ebat errantes ut corrigent
 caritatis v'itate subireus vi
 at saulu' crudelit' semete
 et que habuit in tra' p'secuto
 rem in celo meruit h're i'for
 tem. Ipa' sancta et indefessa
 caritas desiderabat orando
 acquie. quos nequit mone
 do g'ute. Neq' em' fr'es exis
 timandus e' stephanus t'it
 p'mu' i'mitos dilexisse cu' p'e
 is om'net et no' dilexisse cum
 eoz' incredulitate arguendo
 corripet. Absit hoc ab aia
 m're ad reli' palatu' festina
 tis. Ipa' em' sancta caritas
 firma servavit in o'ioe pa
 tennia. q' i'grida tenit in
 correptione censura. Et io
 t' o'ioe audim' meruit lenitas
 qua no' sine caritate fuit in

correptione severitas. Ar p'
 hoc sine orando sine corripi
 endo caritate b'us stepha
 servavit. quia v'rb'iq' salu
 tem erranti cogitavit. et
 iudicio sancte o'iois oravit
 i'nc'pacione illa no' fuisse ody
 sed amor'. hoc aut' faciens
 et p'ntibus caritate b'us mir
 tur exhibuit et v'ile minus
 ex'p'lu' poster' deliquit. De
 monstravit em' gemina' eccl'e
 siasia dispensator' i'ndus
 triam b'us stephanus. ut
 ad corrigedu' cuiuslibet p'ca
 tis errore. et no' desit i' ore
 correptionis et ad deum sup'lex
 effundat' o'io. Ut qui malu'
 facit p' i'nc'pacione de mal'
 opibus confida' et p' o'io
 apud deum adiuve'. de' scripa
 caritas et more iusticia' so
 net ut errare corrigat et
 in corde p'acencia servet. ut
 p'errantes o'ioe puro affru
 dilcois effundat. Qui em'
 errante no' compuit. de neg
 glicentia iudica'. Et aut' p' co
 no' oravit de p'vini q'demp
 nat'. Quo' circa fr'es si q'n
 aliq's p' aie salute compuitur
 no' asp'nat' accipiat monita
 caritat' nec p'nt' t'faciam
 sue voluntat' attendat sed
 considet que lucra vtilitat'
 acquirit. Idco em' arguit
 ut a p'ius opibus corrigat.
 nec cu' videt correptione a
 liq' uboz' a'usitate ferue
 existimet caritate in corde

fruges. Sic enim vigilet
in ore conceptio. ut in cor
de non dormitet oratio. et
per hoc in vobis peranti consul
te perspicat. Ut dum homo corruptus
de peccato confundit. et a ma
lis operibus sepe. et per opera
deo miserante saluet. Nam
et sancta scriptura dicit.
quoniam que diligit dominus corri
pit. flagellat autem omne
filium quem recipit. Christi ergo
caritate impulsus. et bonos hor
tamur ut in bonis perman
ant. et malos repellimus ut
a malo distendant. persertim
quoniam in istis duobus sanctis gei
mum nobis monstratur salutem in
dicium. Ut si quis bonus est
immet perseverantiam caritatis
in stephano. qui autem malus
est sciet exemplum quoniam in
malo in paulo. Et qui bonus
est equitate usque in fine tenet.
qui autem malus quoniam a su
a puritate distendat. Nec
bonum hominem presumptio ius
ticie faciat negligente. nec
malum iniquitas faciat des
perante. sed ille bonum forti
ter teneat. iste malum releat
deserat. Bonus timeat ne
cadat. malus teneat ut surgat.
Quisquis ergo malus est cum
paulo perseverantem in malo ut
cum eo erigat in bono. quoniam
et ille tendit malus et surget
ut bonus. Persertim est iniquus.
et erectus est in istis. Cecidit se

uissimus persecutor. et surget
vendiculus perdicator. Cades in
me corpore in peccatis perdidit. sur
gens lumen cordis iustificatus
acceperit. Conuictus est in magis stepha
no factus omnis ex lupo. Et ecce
nunc paulus cum stephano letat.
cum stephano christi claritate per
ficiunt. cum stephano exultant.
stephano regnat. Quo enim per
cessit stephanus in uadantem lapi
dibus pauli. illuc secutus est
paulus adiutus oronibus ste
phanus. Cum vera vita fratres
mei ubi non paulus de stepha
no occasione confundit. sed
stephanus de pauli consortio
titulari quoniam caritas in vobis letat.
Caritas quidem in stephano su
pauit seruitia iudeorum. caritas
in paulo cooperuit multitudi
ne peccatorum. Caritas in vobis per
meruit regnum possidere relore.
Caritas est igitur fons et origo
omni bonorum. minime egre
ssum via que ducit ad celum
in caritate qui ambulat nec
errare potest nec timere. Ipse di
rigit. ipse protegit. ipse pdu
cit. Quo circa fratres quoniam scia
la caritatem ostendit christus per qua
ad celum omnis possit ascendere christi
anus. pura caritate foris
firmere ipsam uobis tunc exhi
bere. et in ea proficiendo osten
dite. Insistite operibus bonis
ut ad prima eterna puenire pos
sit adueni gratia christi domini salua
toris.

Homo bñ Augustini
 Carnes. & s̄o Stephano
 hñ celebramus hest
 ternis die natalē quo rex
 m̄m natus ē ī mudo. Ho
 die celebramus diem nata
 lem quo p̄m̄terius m̄m m
 ḡit ex mudo. Oportebat
 en̄ ut p̄mo ī m̄m̄lis p̄ m̄m̄
 libus suscipet carnē. & sic
 m̄m̄lis mortali q̄mendanz
 mortē. Et ideo natus
 ē dñs ut m̄m̄retur
 p̄ seruo. ne seruo timet
 m̄m̄ p̄ d̄m̄m̄. Natus
 ē xp̄s ī t̄m̄s. ut stepha
nis naster̄ ī celis. Inq̄
 sub ē dñs m̄m̄dū ut stepha
nis īq̄ d̄etur ī celā. Alq̄
 ad h̄m̄ia descendit. ut hu
 miles ad alta ascendant.
 Filius dei factus ē filius ho
 m̄m̄. ut filios hom̄i fa
 cēt filios dei. fecit xp̄s
manila. fecit & stephanus
q̄ xp̄s fecit sine stephano.
 Inq̄d stephanus sine xp̄o.
 Vivebat stephanus de xp̄o
 sicut sarrnetū de vite. Mi
 rans fructū de sarrneto
 pendere vide sarrnetū ī
 vite manere. Eya sancte
stephane miline dei signifer.
 dic aliquid de iudeis. ut ī
 cipias lapidari. ut possis
 etiā conari. Ianda ūba &
 exape saxa. dic aliquid de
 m̄m̄st̄is cordibus. ut mo
 mans lapidibus & conem̄s
 ī celestibus. Dic aliquid de

xp̄o cuius nomē noluit au
 dire. embestant & semiat
 . muta efficiat labia dolo
 sa. dic eis ubi vides xp̄m
 que unferit crucifixū. dic
 m̄q̄ eis ubi eū vides & h̄c
 nō viues. dic eis q̄ nichil
 est quod fecerit. v̄m̄t e
 n̄ que occiderit. dic eis q̄
 vides ad dexterā dei astrā
 tem. que subsanauerit ī
 cruce pendētem. Et ille īq̄
 Ecce video celos ap̄tos & fi
 liū hoīs sc̄atem ad dextrā
 dei. At illi clamātes cōm̄m
 erūt aures suas. d̄m̄es clau
 serūt & ad lapides t̄m̄terūt
 īmpetū fecerūt om̄nes ī
 eū & lapidabant stephanum
 tuocante d̄m̄ & dicente ad
 hesit aīa mea post te. q̄
 lapida caro mea p̄ te. At
 r̄pe sp̄m̄ meū & redde m̄.
 p̄missū tuū. Tanto fulgore
 sancti stephani ī amoe
 diuino radiant. ut tū ad
 h̄c sustinet p̄m̄ū & anq̄
 q̄sumasset martiriū iam
 ei alim̄ patefct̄ celū.
 Declarat adletha dei v̄n
 tus sp̄i dei ad stadū c̄tam̄s
 p̄or exiit & an̄ victoria
 adeptus ē gloria. ut p̄
 passione d̄m̄ xp̄i p̄m̄us ac
 r̄pet de celo corona. Mi
 les xp̄i fidelis p̄m̄terius
 m̄m̄ feruēs post xp̄m
 p̄m̄us ī phalanges dra
 coli p̄m̄siuit. p̄m̄us & s̄o
 lam martiralem candida

meruit. Securus ē enim dñm
xpm ideo martiry meru-
it participatū. Cūq; festinat
por p dño mori por desi-
dat corōnā. Et cū aditur fes-
tinat signa. por ei de celo
pmitit palma. Demq;
indit audent sicut cū lege-
tur auduimus. dura dicit
2 mētūsi corde. Hic nō
blandit veratissimū mī-
qz de pctō mpios arguit
flon placat. quia de iusticia
pfidos mpat nō palpat.
sed puocat. Respicit mī ar-
matas manus 2 vide q
fūesta aies pponat.
dacedamū illi lapides vi-
brant ad uerem. sed btus
stephanus fortis uelut
colupna ī mobilis 2 uelut
arbor que alta radice fun-
data uentis trāuentibus
nō mouē. fide fidatus. spe
erectus. caritate firmatus.
examina 2 pbatū. fenēba.
2 angebatū. sedēbat. et
nō uincebat. O bta fidei
officina que tm exaltati-
mrem tuā ut ipam diuina
aspicit maiestātē. Ecce iqt
video celos aptos 2 ihm
stantē ad dextram dei.
Tantū fidei martiri pa-
tuit sedes dei 2 sulcato a-
ere celoz latera pepēderit.
Patuit lundus axis. 2 ratū
postes suos fidei dūserit.
2 mī ethereos aule celestis
simus diuina claitas fulsit.

Jam enī post xpm editū pa-
tebat celū. Et ut firmare
dñre resurrectionis sacimen-
tū. ena ipm mī suo secti sui
aperuit sacimentū. Scire
iur separatim dubij vites celi
ut ascensib ī carne īnotes-
cet xpi 2 fides crescat mu-
di. Patuerit iussione diuina
celoz palatia. ut iussio-
nis ascensionisq; xpi palam
ī carne cla- rescent sa-
cimenta. 2 fidei mar-
turi stephano cū pponēba
de celo corona iuste oūderē-
tur. secretorū archana. Et ibi
vidit dñm ihm stantē ad dex-
tris dei ubi ē pī simlis 2 e-
qualis ī maiestate. Transce-
derat omnes altitudines syde-
rū. 2 transcendat omnes choros
2 legiones angeloz. 2 ibi vi-
dit unigenitū filiū stantē.
ubi erat pī equalis 2 reg-
nat in claritate. Video mar-
telos aptos 2 filiū hoīs stan-
tem ad dextrā dei. Clamā-
tes aut iudei continuerūt au-
res suas. 2 impent fecerūt
vnamur teū. 2 erectū ex-
tuitatē lapidabant eum.
Cūq; saxorū crepitantiū
turbine btus stephanus qua-
tere 2 sup eū vago sēpme-
rū lapidū mignēt. īsfau-
te latronātes iudei. vab
quidē facile pscutorū ipūb
fregit sī thesaurū xpi furai
nō potuit. Deniq; cū sup
eū tortuosi sup uentrem

ribus suis. Sancti ergo ste-
phani natalem celebramus
2 cu bñ venatione colimus
Celebramus hestno die na-
talem dñi. celebramus ho-
die natalem serui. Freque-
tamus naturate saluato-
ris. frequetemus 2 natale
sa stephanus miris. Dñm
in m pepit in corrupta v-
go maria. 2 stephanu
gloriosu ad palma mar-
tum puerit sancta mi-
erita ipò opulente qui vi-
uit 2 vgnat in secula se-
culoru Amen. *Smobñ du-*

gustim Epi de miracul Sa Ste-
phani Epistola xxij de eundem

Ad aquas abilitanas epò
piecto afferere ptho-
miris stephanu gloriosissi-
mi memoria. Veniebat
magne multitudis gregus
2 ortus. Vbi certa mulier
ut ad epm duceret oravit
flores quos ferebat dedit.
recepit. oculis admouit.
panis vidit. stupentib qui
aderant. pibat exultans.
viam carpens 2 vie dures
ulq no requiens. *Q*uo
rati meonia miris que po-
sita e in castello suuicensi
quod ypponesi colome vi-
cini e. eiusde loci lucillus
epus ppo pcedente atq se-
quere portabat. fisacla aug
molestia ia dia laborauerat

2 familiarissimi sui medici q
eu securet opieba manus d-
lus pie sanane vectatione
repente sanata e. Nam dei
rept eam in suo corpore no i-
uent. *E*ucharus e pbr
ex hispania calami habitat
veteri morbo calami labora-
bat p memoria pda miris
qua possidens illi aduexit
epus salus factus e. Idem
ipe postea alio morbo puales-
cente mortuus sic iacebat
ut ena pollices ligaret opi-
tulatione meonati miris cu de
meonia eius reportata esset
2 suspirarent corpus missa
ipig pbr tunica suscitatus est
fuit ibi vir in ordme suo p-
marus marialis noie eub
iam gub 2 multu abhones
arligione xpiana. Habebat
sane filia fidele 2 genera
eode mo baptizati. Qui cum
eu egrotate mult 2 magnus
lacrimis rogarent ut fieri x-
ang pifus abinuit eosq ase-
turbida indignaoe submo-
uit. Visu e genero eius. ut
uer admeonia sa stephanu
2 illuc p eo qntu posset orari
vt deus illi daret mente bo-
na qua crede no differer in
xpm. fecit h mgea gemitu
2 fletu 2 sinceru at denti
pietatis affectu. Deinde ab-
stredes aliqd de altrai flora
quod occurrit tulit. eiq cu
ia nox eet ad caput posuit.
Cu dormitu e. Et ecce an di-
luculu clamat vt ad epm

curat. qui meum tunc forte
erat apud yppone. Cui ergo
cum audisset absentem venire
prohibens postulavit. Venit.
crede se dixit. Admirantibus
atque gaudentibus omnibus bapti-
zatus est. Hoc ergo quoniam dum
vixit in ore habebat. Xpe
accipe spiritum meum. cum heri uia
bassim stephanum quoniam lapida-
tus est a iudeis ultima fuisse
nesciret que hunc quoque ul-
tima fuerit. Nam non multo
post etiam ipse defunctus est.
Saman sit illis per eundem
ninem etiam podagrum duo. a-
nus. pignus unum. sed cum
omnino. pignus autem prius
lanone quid adhibet quoniam do-
let audiuit. et dum hoc faceret
dolor continuo quiescit. et lu-
durus nome est fundi ubi etiam
sita fuit et tunc memoria est ba-
nime stephanum puerum quedam
puellum cum in area ludet exor-
bitantes boues qui vehiculum
traherent rota obierunt. et
confestim palpitant exspi-
rans. Hunc mihi arreptum ad
eandem memoriam posuit.
et non solum iuxta. Verum etiam il-
lesus apparuit. Scimus etiam
quedam in viana que cassali
cassaliana dicitur cum in egritudi-
ne laboraret ac desperare ad
eandem memoriam tunc ei al-
lata est. quae antequam inuenerit illa
defuncta est. Hic tamen tunc o-
peruerunt cadaver eius pa-
rentes eius et recepto spiritu sal-

ua facta est. Apud yppone
bassus quidam fuit ad meo-
nam eiusdem nominis oravit pro e-
piscopo et pro salute filia cognomine
seu ueste eius attulit. Et er-
te pui de domo orterunt qui
ei mortua nuntiarent. Sed cum o-
rante illo ab amicis eius ex-
ciperent prohibuerunt eos illi di-
cere ne per publicum plangeret. Et
dum domum redisset. in suam
emulabur personam et ueste
filie quam ferebat super eam
prensisset. reddita est vire. Rur-
sus ibidem apud nos herenci
cuiusdam collectum filius eg-
ritudine extinctus est. Cuius cor-
pus iaceret exanime atque
a lugentibus et lamentantibus
exequie pararetur. Amicos
quidam eius mihi aliorum consolari.
cum uerba suggessit ut eisdem
nimis oleo corpori perungetur.
factum est et iuxta. Itaque apud
nos vixit et iuxta super meo-
nam inquam que suburbano ei-
us est egritudine examinatum po-
suit infanulum filium et post
orog quam multum cum lacrimis ibi
fudit. Vixit leuauit. Vixit
etiam que colone vixit viana
est multa prelam per eundem mare
facta cognouimus. cuius ibi
memoria longe prius quam apud
nos ab episcopo euodio constituta est.
Cum enim nupilluc esset per
ma flantissima feia ibi mira-
biliter ex magno atque diuino
in quo medicorum adiutoria cur-
ta defecerat languore sa-
nata est. Hortati sumus vo-

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Quedam sancti-
tatem id est patre
et filium et spiritum
sanctum unum deum et
patrem. unius
substantie. unius
essencie. unius personis. creatore
omni creaturaz. a quo omnia p
que sunt in quo omnia. Credo
patrem a seipso non ab alio.
filium a patre genitum. deum verum
de deo vero lumine vero de lumine
vero. non tamen duo lumina sed
unum lumine: spiritum sanctum a patre
et filio procedentem equaliter substan-
tialiter et coeternum patri et filio.
Dicitur et plenus deus in se: filius
plenus deus a patre genitus. spiritus sanctus
plenus deus. a patre et filio procedens.
Et tamen tres deos dicunt. sed
unum deum omnipotentem. etiam in-
substantibilem. qui totus
ubique est. totus ubique presens. non p
partes divisus. sed totus in omnibus.
non localiter. sed potentialiter: qui
sine commutatione sui mutabi-
lia creavit. et creata gubernat
semper manens quod est. Qui nichil
illic accidens esse potest. quia
simpliciter divinitatis nomine. nichil
addi vel minui potest. cui semper
est quod est. cui spiritus est. cui semper
remans est. cui idem est esse vivere
et intelligere. Et sic unus deus. et
unus dominus. licet sit idem deus et
dominus. vera sempiterna et immutabilis
personis. vera et sempiterna uni-
tas et substantia. quia una substantia.
pater et filius et spiritus sanctus.

Nec vero sancta trinitas nichil man-
est in tribus personis vel nominibus. quod

in unaquolibet persona semel dea
Quia unaquaque persona plena
est substantia et personae. non tamen tres substan-
tie. sed unus deus. una substantia una
potentia. una essentia. una et-
ernitas. una magnitudo. una boni-
tatis. pater et filius et spiritus sanctus. Nec
aliud est in natura pater quam filius vel
spiritus sanctus. Nec aliud filius et spi-
ritus sanctus quam pater in natura. quod est
una natura. Sed aliter pater est in persona.
aliter filius in persona. aliter spiritus sanctus in
persona. **I**n patre manet eterni-
tatis. in filio eternitas. in spiritu sancto et-
ternitatis eternitatis quod quod. **U**ni-
versum et substantia et essentia et omnipoten-
tia et deitate. Sicut enim eadem
sancta trinitas et repabit est in operibus
quibus que opera dei quibusdam personis
specialiter quodam. Sicut pater
vox illa que de celo sonavit super
christum baptizatum. Et ad filium p
sona humanitatis tunc primum
susceptio. et spiritus sanctus personae que
congruit ipsa colubina. In tunc
spiritus idem spiritus sanctus descendit su-
per eundem filium dei secundum hoc
nomen baptizatum. Tamen absque
dubitatione illa voce et illam
colubam et christi humanitatem totam
sancta trinitas operata est. tunc opera
inrepabilia sunt. **C**redimus
eundem filium dei verbum etna-
liter natum de patre quod substantiale
pater per omnia temporaliter natum de spiritu
sancto ex maria semper virgine. du-
as habere natiuitates. unam ex
patre etna. alteram ex maria
temporaliter. **Q**ui etiam filius dei
sue carnis conceptione conceptus
est. et sue carnis natiuitate na-
tus est. deum verum confitemur con-
ceptum. et deum verum natum. eundem
verum deum et verum hominem. Verum
christum unum filium dei. unigenitum
spiritum et perfectum in duabus na-
turis in unum personae singulariter.

sancta trinitas
unus est et

e

e

te Impassibilem et passibile. mor-
tam atq; immortalem. crucifixum
in firmitate nostra. eundem sep-
viventem in virtute sua.

Qui mortuus est carnis sue mor-
te et sepultus. atq; ab inferis dis-
nato et spoliato principe totius
igant. rediit tertia die resurrex-
it. atq; cum supposito glorie videntibus
discepulis ad ascendit. sedens
ad dextram patris id est maiestate
diminuit. Inde iam venturum iudi-
catis vivos et mortuos. Eius ipse
iudicium videbit. Ita sunt qui cru-
cifixus est. non tamen humilitate qua
tulit iudicium est. sed tamen clarita-
te. quae iuste iudicaturus est mundum.
Cuius maiestatis visio eterna est
omni scilicet beatitudo et gloria in
secula seculorum Amen.

**Tractatus beati augustini epi
contra Iulianum de sanc-
ta trinitate etc.**

Profratris in dilecti-
me fili ut de uni-
tate trinitatis que
pater deus ac fili-
mus est. officii non

memor sacerdotibus. aliqd se be-
rem. idque a me cum ipse firmi-
tatis spiritus populi excusare. mit-
tis modis exegisti. asserens co-
muni fidei ratione et religione
accipere. et sacerdotes deere fideles
non negare. ne aut illi dum non
accipiunt. stupent ab infidelibus fa-
cile decipi. aut ab his cum de
pocata non abnuunt. obesse the-
saurus christi inebriis non expedire.
sed tamen quodammodo periculis perire
et videatur abscondi. Itaque me
victum facere probabilibus causis. ne
terminis fidei videatur obsequenti-
mat. dum aduersus infideles non ipse
unum munimur veritatem. Verum

quod in eiusmodi quibus quedam ob-
scuretas continua ostendit frequer-
tuntur. Idcirco id in verum est
ut cum permone quod me et se-
licitatem nup est habitus. Quoties
per discretionem propter principa-
libus nominum litterarum prout libel-
li breuitate compleret. Nam
cum ante hos dies per sedemus.
tum ille me alia inquit. Que-
me tamen veris disputacionibus frequer-
tor offendit. nichil detenti pu-
to. quod per propta fidei rudi-
bus tradit. ut non de intellige-
da res ratione. sed potius de quodam
testimonio ostentatione collo-
quibus perhibetur. Quod ut non
dicam vastum inveni quod iustitiam
sit nulla ignoat. primum quod si is
quod edocetur libris non credidit
obseruat. ipse non pugnat. Alio-
quin non magis tibi. quam huiusmodi testi-
monio. Et affirmato tegeratur
necesse est dicat. Et id melior
in ad docendum videtur hoc via quod
primum fidei ratione sine testimonio
reddunt. per ratione ratione uter-
illud scripturis iudicabilis expolitur.
Et non timetis. Si enim testio-
netur eo quod. quod ratione non taceat.
per se illa sufficit. quod etiam ipse
non nisi per seipsum videretur
asserit. Si quod. quod per rationabi-
libus testimonio licet illa diuina fin-
gantur rationabilis fidei colla sub-
mittit. Et illa quidem disputata
diuina facere talis tollerabile.
quod impie necessitas quod per
se facere nequit. cogit ad aliena
confuge. In te vero idcirco nullo
modo propter ista perior. quod
eloquentia per cum scientia fidei
tibi video non deesse. Tu ego
non vixi a deo nisi me dicit

putes laudibus meis ut tuum
an facia precedentibus scribis. nec
prima unquam in scripta verbi
ne vacuet tunc xpi: si septuaginta
autoitare gentia simplicitati
obedie potius studio quam timore

Sed in eis in quibus dicitur quod
testimonis edoret. Quid si
dicitur afferre potest si partem
pudat vgnis si redditas oculi
os no negas ceteris: si sepultos
reddisse ostendas a mortuis. Si
ergo horum et comprehensibilis
sio et veritas prompta et faci
lius in negotiis fidei testimonis
creditur quam non vestigatur. ve
rum si non minus tamen duo
ista dicitur sed cum dicitur pre
missa etiam testimonia non omittit.

Proto in hac disputacione id me
facere scitatur quod ipse proba
veris **Felicianus** Ergo qui
ociosi sumus ad hominum inter
fessionem de quo non me nos tunc
sed etiam inter maiores nostros
plerumque tractatum est venimus:
et ne longius euaget oratio spe
ut plures iam personam ponentur
assumit. et a nobis ratione fidei
inter quentibus vicissim reddi
turis misse **Augustinus** Dic in
an unum sit quod te audio dicitur patris
homomorphism non esse partem filium

Felicianus unum est nec persona
dem unum potest id genitum esse
quod genitum: ne eadem personam
videatur partem quem filium

Augustinus Non ita est. nam nec
in quidem tunc dicitur eadem
igenitum esse quod genitum: sed id
potius ingenitum esse quod genitum

Felicianus Et quomodo non eum
dem ingenitum dicitur esse quem

genitum: si utriusque unum putas esse
non alterum. **Augustinus** Ad id dicitur
unum te penitus non attendisse
verborum. Nam dum utriusque unum di
to substantiam veri patris. et ve
ri filii omnia non separata et dum
non eadem personam quem filium p
dico utriusque personam partem unumsumus
inter se spectare dicitur. Itaque
si substantiam patris. ipsa unitas
vni est deus: si personam aliter est filius

Felicianus Et quomodo et idem
dicitur esse. et alterum filium.

Augustinus Idem tamen commune
substantiam: altera per spectare personam

Felicianus Nescio quo pacto v
na creditur esse substantiam: cum non
vna dicatur esse persona **Aug**
us est unum una persona quia una
genuisse. et altera genita di
citur: et est tamen nati et gignen
tis non diuersa substantia. quia
non diuersis generantur dicitur

Felicianus velim in quo
exemplo faciliore dicta dicitur

Augustinus In rebus quidem
comprehensibilibus exempla
non suspicantur. In quibus tamen sic
in potest etiam in hac parte non deo

Et igitur homo pater habet hunc filium
unum est commune utriusque quod est
homo: vni tamen quod filius. alteri
videtur proprium esse quod pater est

Nam utroque sic personam distinctum
ut commune humanitas non nege
tur. dum vni gignit. et aliis
gignitur: que autem homo et quod
gignitur dicitur et ille quod gigni
tur **Felicianus** Illud certe di
tas velim: genitus ab ingenito

utrum tunc separatur an non

Augustinus Ne id quidem spiritualis
intelligentie veritate incipit

ut patet a filio inducitur non di-
co tempus. quod dicitur generat et
noscitur: sed cuiuslibet eum vel
etatis spatium separatur. **Felicia**
hoc si uia est: duo fatore geniti-
ta. Et quomodo altera patris al-
tera filii putatur et propter p-
significationem communis geniti-
vitae videtur esse confusa.

Augustinus In hoc quod a maiori-
bus uisus non mediocriter calumpni-
e et sophisma generatur: tamen
per auxilium ipsius unitatis catholicae
nae et simplicitate soluitur. pa-
ter namque genitum filium genitum
dicitur. nec ideo tamen genitum genitum
coeternum et non pro dicitur: eo tamen
dicitur genitum patrem quod non pro-
fitur ex altero: eo genitum filium
quod non exiret ex se ipso. Non est
communis uisus nasci non est commu-
ne non gigni: et eodem tamen est
alterum ab altero inducitur medi-
tempus non diuelli. Itaque si spiritum
patris quod sufficit. quod solus
non habet patrem. Si filii patris est
quod non habet plene. Una autem et
coeterna patris et filii dicimus
deitatem. **Felicia** Quia
ad me aduenit: non uideo quid
per ista uisus colligas. Nam qua-
uis aristotelica metum subtile
tate rotundum fieri tamen non potest.
ut eum qui genitus est. ab eo qui
genuit nulla eum interdetis
antiquitate distinetur. **Augustinus**
Sicut etiam ut ille ait: quod in
difficili loco uisus ostendit: tamen
uenerendum nobis nihil est. qui
per adiutorium sui spiritus testimonium
uim dicimus deo. **Respondeo** dicitur:

Est ne aliquid in parte quod ne-
getur ingentum an non. Si non
in toto sed in parte potest dici-
tur ingentum. Alioquin ex ipse
non cepit filium. Nam si primitas
non cepit patrem: tamen non potest
dicitur plus. Si tamen dicitur
plus: non est primitas dicitur
tamen patris. Et quomodo statuitur
totum in parte dicitur ingentum.
quod ipsius primitas non habet
putatur tamen: tamen cepit ex ipse
dicitur filium. quod non dicitur ex ipse
patris dicitur non potest uocatum.
Felicianus Non sic tamen stultus
ut ipse preferam filio: sed i-
uim dare etiam est genitum. **Augustinus**
Quid ergo. In patrem et filium
dicitur medium nihil fuisse.
Felicia Ita propterea. **Augustinus**
Quomodo igitur negas patrem filium
coeternum. quod in patrem et filium
fatetur nihil esse medium: ne id
ipsum non medium tamen generat et
est tamen. **Felicianus** Cum me
disputandi arte fortiter id per
a maioribus uisus dicitur est breuiter
explicitabo. Aut enim quomodo
de deo filii et patris et unita-
te disputat. Eum quod non erat:
et ante uisus non erat.
Augustinus Quia adde ma-
nente male credulitatis ex-
rare. sola uerba uisus sunt.
Dixisti namque. Erat quod non erat.
Erat istud ad eum patrem
uoluit autem ad filium. Si ad eum.
id uelud quoddam autem filii uari-
uitate etiam spatium. etiam ad
superiore blasphemiam necessita-
te dilabens: tamen in patrem et

filium totum quodam tempore in unum
dicitur quod quodam tempore in unum
patris et tempore post hoc duo.
filius. post tria ista. quod tempore
spus. Quod si admittimus
ut sine tempore gigni non potu-
erit filius: vide quomodo late
pareat ista que dicimus.
Nam si non per tempore filius: tunc
nec nisi in loco dicitur esse ge-
nus hoc admittitur. Ante filium
et spiritum sanctum quodammodo pater
dicitur tempore et locus. Quod si ita
est: ut per loco et tempore nasci
non potuerit filius: in quo loco locum
aut in quo tempore factum dicitur et
tempore. Si in nullo: esse per loco et
tempore fieri potuit locus et tempore
Si in aliquo idem tempore videtur
et locus. In cuius origine pater
et locus requiritur et
tempore. Quod si versus a deo per
tempore et loco fieri aliquid potu-
it: ut nec in loco locum. nec in
tempore factum dicitur. Quod si
qua temeritate credas quod
nasci non potuerit filius. quod qua-
ntum ad sanctam fidem et locum fuisse
dicitur et tempore. Sed hoc satis
Nunc quod a maioribus vestris deum
pateris repetamus. Erat igitur.
quod non erat. Si erat istud. ad
tempore referas. Erre autem filium
tempore: si ad filium. nisi non erat
filius. Erat enim ^{enim} quod non
erat tempore: a quo factum dicitur tempore
Sed antequam nasceretur. in quo non
fuit. Quod quod non fuit: antequam
nasceretur filius. Erre ipso modo
locum autem filium fuisse dicitur
tempore. Si autem antequam nasceretur

188
filius non erat tempore: periturus.
ut dicitur per filium coeternum
In quo que et perem nullum fuisse
dicitur tempore: mater cum meo esse
ita evangelis attestantibus. Erre
tempore fuisse dicitur filius. Sed
forte de patre deum aliquid pu-
tet. Erre quod non erat filius: tunc
poterit perura non conveniunt.
quibus dicitur. Et antequam nasceretur
non fuit. Nam per se pater semper
erit. Erre a nobis dicitur non potest
natus. quod non ab initio dicitur de
ortus: et in parte eadem non potest
Erre quod non erat genus.
Helianus Quod meo verbum ut
mea forte opinio Topinata sub-
tilitate certantibus non medio
cruentis defatigatis. Idcirco quod
ut si fieri potest. exemplo cuius
libet nec possibile id esse quod
dicitur conans ostendas. Nec
enim aliter credere potest possunt licet
vi ostensibus oppositis. coeternum de
genitum patris: nisi aut utriusque
genitum. aut utriusque parte dicitur
erit sibi. **Augustus** Quod meo
ad irrepabilem nec exempla
repellit: Idcirco quod per ignis po-
terit viderant. Ex quo per esse prole
dicitur. semper est vapor: utriusque de
eo nascitur. nec ideo tamen
ignis per horum quolibet aliquid
tenentur. hoc est non se-
tuncem gignunt: quod non de prole
dicitur ignis et vapor. aut de
vapore ignis et splendor: sed
de igne splendor et vapor
semper est genus. Quod cum ita
fuit. vides ne erit in creaturis
posse aliquid nasci nec ostendi

tamen tempus quo de quo na-
tu e. potuerit inueniri. Si ergo
visibilibus exemplis ista per-
spicimus. tunc no de patre et
filio et spu sco quatu ad comu-
ne dicitur atqz edifferente
et unitatem filia pdicent. Nos
em ideo necesse e patre et fi-
liu et spm scm eque dicant
ingentiu. qz nullu eoz ab a-
lio eio inueniente dicitur se
paratu. cu ex alijs rebz pa-
genta. nec ideo tamen aut ex
gignera. a sine tunc docetur
extera. qz quid pdet hoz nat-
ta collige. cu paucor testimoj
ena cetera liceat estimari.

Felina. Quia sententia mea
precedenti patris auctoritate
fudata. noua disputandi arte
qzbas. Idcirco vchm in dicitur de
natura filij dei. id e substanci-
a ipa quid sentias. Si em ut
dicit vos solentis homouision e
patri ipa quodammodo. pr e sibi.
aliqui qzsubstanciat ee no pt
gentori. Na qda nrm. Moni-
ty opinionem videre se pole-
bat dicit. Si no extrinsecus
s ex eode ipo platus e filius.

T duos quodammodo diuisus e vni.
quid no aliud gignes dicit
de qz gemitus **Augustinus**
Quia nos aristotelica dicit arte
rotend. ipe ad dulcitor la-
qos videtis qz fugisse. sed nos
fidei veritate cofisus. neqz
ista pat tunc. Quid ergo
dicit. Ex substancia credis pris
nati filiu nequisse. ne igem-
tu patre filij viderim gignere

diuide. Qd si ita e. male cre-
ditur filij q no ex pte id e no
ex eode ipo gemitus sed extri-
secus factus me alia pdia.
Qd ut se talleu facili. vide
o exemplo id ipm posse expli-
cari. filioz nqz adoptiu ali-
alij itales sut. huj qz gemit ab
turo filij semp ac ipi. Illi p-
mo alieni. post filij. cu p ad-
optione in familia videntur
astisci. Quibz ergo gignitur
et filij dei. Si adoptiu. et
aput ptem filis nobis. Si
ipri. ex pta extrinse dicitur
et gemitur. qz in duo tibus.
substancia pma diuidit. si ex
solo pte substanciali filius ge-
nerat. hoc qz stultu sit. ena
truisibilia ipa nos docet. Qd
em vniqz ul carnaliu patru
gignendo diuisus e. Quod si ut
t diuisio qdione corpore ca-
dit ipa diuisio. Nemo em se
gemit filiu. ut se pdet medi-
um. cur sine integritate pa-
tris potuisse nasci dicitur fi-
liu. qz quid plura. Natu-
te filij dei ortu qz riuatibus
huc in fallor occurrat. id e aut
ex parte pt. a ex nichilo. a
ex altero. a ex se ipo. horu
queso frequencia videam.
Si ex se ipo no rate filius
dicitur q no natq sed ingentq
pdicatur. Si ex nichilo. cre-
atura cu cretib no creature
auctor ondit. Si ex altero
no e nullu credent. sed nepos.
cui cogniti pris filius pdi-
catur. Quid si pt quoz lf.

inueniri nō p̄t q̄ntū. n̄ de
hīs p̄t euidēte blasphēma
ta p̄dicā p̄cūsus possunt.
P̄stat ut s̄balit̄ de p̄re p̄t
gentis. Quia ut dixerim̄ ut
inueniri q̄ntū n̄ p̄t p̄m̄ de
hīs dōc̄ p̄t aliq̄s mod̄. ut po
te tū nec creatura n̄ alteri
p̄tis filī n̄ ut p̄t dicit̄ īge
ntus. **Felicianus** Cū uō ego
d̄ p̄t h̄c q̄ntū. d̄ de hīs p̄t
aliquid p̄dicarim̄. q̄ p̄t nō ex
p̄ta p̄tis extitisse filiū duo.
ut tamē ei volūtate nō negē
gentū. **Augustinus** In unā de
sup̄dōs q̄re quētia ip̄a detru
dit. Cū em̄ de filij substantia
p̄stram̄. quē tu ex p̄re substa
nialit̄ gentū nō faceris. p̄ne
dubio m̄t̄ alia ex nichilo f̄m̄
ēē cōtendis. q̄n̄ nec corrupti
biles quōdē creaturas dicim̄
substāte nisi ut h̄as deū et
voluisse p̄ ineffabilem̄ dispo
sicionem et potuisse p̄ singu
lari potētiam dicim̄ efficē.
dū et volūtate fuisse nouim̄
q̄ placuit deo et placem̄ q̄
posse subiret duo. **Felicianus**
Ergo ad extātia filij p̄tis pa
terna nō sufficit. **Augustinus**
Cū ego de p̄tate p̄tis et nō
de ip̄a p̄mitatis v̄itate cō
tendā. An eius se dicit̄ malu
it̄ patre. quē nō sibi sed me
atūris voluit ēē cōsimilem̄.
Et ideo fatendū tibi ē ex p̄ta
p̄tis extitisse filiū si et natq̄
et d̄s est. aut filiū et deū pa
riter negare si nō ex p̄na

189
substantia sed ex nullo op̄an
te factū sicut etiā i alijs creatu
ris p̄tis volūtate et p̄tate
creatus est. **Felicianus** Cū me
ad cuiusmodi cōfessione necessita
te cōp̄t. id q̄d a maioribus
m̄tis dicit̄ app̄let nō tacebo
Aut em̄ creaturā ēē filiū s̄
p̄ferta. et que dicit̄ posse
om̄ibus creaturis. **Augustinus**
Gaudeo q̄d p̄t i religiose p̄di
cations tūo virtus manifestā cō
fessioe p̄didit. nichil tamē q̄d
credulitate dignū videt̄ oppo
nis. Creatura n̄q̄ ē ex eo.
p̄ aut adhuc nō ē. d̄ aliqui nō
fuit. nec cuiuslibet corruptibiles
quāntū i se ē p̄ d̄ipotētis d̄
volūtate facta substantia. h̄c
diffinitō. v̄t̄ m̄ dei cadat filiū
videam̄. Nā filiū i eo quod
ē indifferētis n̄. v̄tate
platus ē. q̄ ex eo qui ē. id ē
ex gignente nō d̄istit̄ natq̄
est. Et ideo m̄t̄ filiū et crea
turā p̄m̄ in fallor ista dis
cretio ē. q̄ ex p̄re substantia
lit̄ gignitur. creatura vero
ē substantia facientis. sed ex
sola volūtate ac p̄tate p̄fici
tur. Ista corruptibilis p̄
naturā n̄ fuerit p̄tūam p̄
gracia. Ille i corruptibilis
qm̄ nascendo i corruptibile
ex i corruptibili patre vide
tur h̄re substantiā. filius p̄
oia p̄tis p̄ti. d̄istit̄ creatu
ra factori. Ille non ex eo
q̄d nō est in id quod ē. et
p̄tā n̄q̄ i id q̄d nō est ex eo q̄
est. Illa ex eo quod nō ē i id q̄ ē et

ppria quatu ad se attinet ex eo
qd e i id qd no e sui ortus co
dione reuertit **Feliciter** No
videt quod i archano huius obse
uitatis tuoluas: et ideo recte
facies si id quod a te ut mea
fuit opinio tropheuphulicet
dnu est. intelligibili? explicitis
Augustinus Dicit nup de filio cu
cu a creature diffinitione dis
tinetur: qui is no ex eo quod
no est. in id quod e. Ad tale
est ac si drem. No ex nichilo
facta e. et ppria nup i id qd
no est. ex eo quod e: id e nup
i nichilo ex eo ipso quod est
nature sue ppetate solued e
Creatio uo ex eo qd no e i id
qd e. qd ondu. qd ex nichilo
plata e: et ppria quatu ad
se attinet. ex eo quod e. i id
quod no e. id e in nichilo
nup ppetua gra ferent
nature sue qualitate verteda
est. Ergo nup no est filius
q substantiale doret ee ppetuit
et hoc utpote ppo a conditoe
omni creaturaz q p p p m
fate put. no i iuria nostit
separandus **Feliciter** licet
intelligentia mea noua nec
subilitate pstrigas: uestro
tame quo pacto dicas q coe
ternus ppi sit fili? cu et conu
ni loquedi modo et nature
lege: prior gignes videt
ee q genitus **Augustinus** Si
ne auctore creaturaz legi
bus estimant? du anterior
psem esse filio pdicamus.
Cui no eade nature lege

fortiore ppi filiu p accessu
tpis dicim? du nec hinc des
meremeta nascenti et the
alluntis iuria puctus iget
ppi. Ad si hoc ro ipa no
recepit: omitteremus in deo cor
poralis itelligenae lege: ne
operib? suis ptem dicamus
ee factore: maxie cu eo quod
apud nos euidet e. Ead hoc
qd i daulto e possunt aspedere
Sicut emi sue exemplo mat
genuit auctore ppi: sic iestabi
lic ppi genuisse credend? est
coetnu. De matre natus est
q an ia fuit de ppi: q aliqui
no desunt. hoc fides credat
Intelligentia no iurat: ne aut
no iuentu putet incredibile a
ipm no credat singulari.
Ere em de matre nati e xpi
nec ideo tame p contactu viri
mris pudor e minuitus.
Virgo peperit q ugo concepit:
et no seruato ita ordine ex
integro mris corpore integro
corpus assupit xpi. Si ex
p nouo mde nullo exemplo.
sedm tame ^{natus} daretur ex corpe.
quod mris si no sedm gne
tudine huanu partu p p p
ex patre. No nuntur substa
tia mris ex ea genit? filius.
et sue dapno corporis par
turientis natu filij nominus
corpi. et minuisse corporale
pms substantia credit cu ex
eode ipso substantiale atq i
corporale platus dicitur
genitus. Ergo si natura
nec itelligentia dice p p p m:

demus tunc si no negamus omnia
 su. Alioquin ideo filius no hnt
 suam uirtutem: qz no p gram s
 p natura fatent ee ppetuum.
 Ad summa maior et minor hnt
 modis dia pt: id e etate, for
 ma, potera. Etate pmoz puco.
 forma, lagior puor potera, for
 tiot itellu. Videmus utz aliq
 hoz accidat filio. Na si etate im
 nor e. qz de pncipio pte qstat
 extitit pncipiu. Nec fori q
 no aliud fas e pdicte qz deon.
 Nec potera. a quo totu nouim
 ee pfectu. **Feliam?** Sic
 cupio quo pauto et ad filiu tu
 sic digtas pntis: et ad prem no
 hntur hntitas plus **Augusti?**
 Non sedm natura ista nnt di
 ti condianat utz exemplado
 rentur. Ete em putent ali
 que regē at regis filiu depost
 tis regie maiestatis trigubus
 subiecti militis tduista susti
 pe: et pte certa pntis dispa
 nonē at potroz salute itellu
 gnumclias sustine. Nūqz q ad
 hoc participiu regie pntis
 certu e uirtute decurrere.
 Idco ad eu q genuit uirtu
 filij no copacendi afftu, sed
 ipa passiois ppetate certu
 est puenire. No ita e: qz no
 ex filio prem s ex pre filiu
 certu e natu ee. Et pte to
 tu nnt hnt plr simile dicimus
 quod pntet ad comouē nē:
 illud pnt qz accidēs vni nosti
 tur. enempe psonē. habet
 ergo nascido totu filius tu

190
 pre quod pnt e: s no de filio pnt.
 qz pnt ppetate pntis est
 utz pntis e: qz ex hntē nato
 e hnt: accidens ppetate qd plerūqz
 pnt pndicio totis nē neuter
 habē doretur i altero. vna est
 pntis substantia: vna pnt. hnt tu
 genuit. Ex hac pnt dubio no
 diuisa nosti extitit. sed alia.
 q no doret aliud e q pntia:
 dū et totis doretur et propria
 totis nūqz vntate substantie p
 pria discretione pntis. Cum
 ergo tpe extet illa quata e:
 no qd hnt accidit ad gignē
 e necessario tūst: pnt ad nnt
 centem qz pnt ar substantiale
 gignētis costat ee puenit.
 No em sicut filio ipa gignētē
 collata e diuinitas pntis: sic
 ad prem referri pt cura eg
 tudo paupras mors hntitas
 plus. Quod ideo no fit: qz q
 uis de vna id e pntis substa
 tia fuerit filis genita: tamē
 qz ia in se ipa extat: qz nūqz
 hnt extitit nūqz ingeratur:
 no tota dicent ee: s pntia.
 Si g hntam gntis ista conditio
 est: tu no vtz qd filij ab eo
 q genuit i aliud nūqz mutata
 substantia e. ut no eadē posse
 ee s alia. dū extitit filij
 o accidentibus multis manz
 nichilomin natura comūnis.
 quid nos de deo atqz filio eius
 dignū est crede: quid doret
 pdicte. Quoz qntis sedm
 indiuisē maiestatis sitem glo
 ria no sit nā dissimilis: spe
 rialit tamē a filio corpus

assumptū ē: ut hūiliaret ī īstru-
mitate carnis nre q̄ pati nichil
il poterit ī cōis diuinitate sub-
stācie. **Nō** assumit hō hōis fili-
ā alterā naturā: et cū ī eadē q̄
cū p̄re cōis ē parat. ad p̄ter
carne nō r̄sumit ī uirgīnē: nec
hūiliatq̄ ī filio d̄s p̄r passibilem
ter creditur: cū nō ī eadē ip̄a
q̄ utiq̄ cōis est. sed ī nra po-
tius quā solus ip̄e suscepit
uidet̄ creditur p̄tulisse p̄
fidē. **Ad** sūmā. quid p̄ter ē
quod pendeat ī cruce. **Quid**
ē quod lancea dirit̄ vulne-
rasse. **Caro** passibilis. an sub-
stācia deitatis. **Si** maiestate
p̄famis ī corporei p̄dicatoz
assūptis. corruptibilem deū
videmus credē: si passibilem
carne nō ē cōis ip̄a cū p̄re
ut p̄ hanc cū possit trax illa
contingē. **Felicianus** **Dum**
torquentis modo oīa q̄ a nob̄ d̄ta
p̄t̄ p̄cipit̄: duos admodū
x̄p̄os nō vniū p̄dicat. **Et** non
ī uncto. **Nā** si ī cō nichil p̄mit̄
diuinitas p̄dit̄: s̄d̄m hōis x̄p̄i
alius fuit. **Alioq̄** p̄ ass̄m cōis
deitatis. cū ad p̄m passio ip̄a
p̄uenit. **Augustinus** **Nō** ita ē. **Ego**
em̄ saluatoz n̄m nā q̄fundo:
nō diuido. **Nō** cōfundo. nē aut
ī corporeā et ī imaginariā
aut carnalē aut mōilem p̄di-
cōem deitatis. **Nō** p̄p̄o. nē de-
itatis vniā s̄d̄m carne. et al-
t̄rā s̄d̄m maiestatem n̄tro-
dit̄ videt̄ plēn̄. q̄ idem
da filius et sine n̄ro p̄p̄o
ex patre: et s̄d̄m r̄p̄us n̄stri

digitus ex v̄gine **Impassibilis**
in suo. passus ī m̄o. dū ī cō
p̄chensibilem maiestatem
velut quodā īdūmeto carnis
vestire est digitus ex v̄gine:
vni mediatoris p̄p̄o nō vni
substācia. vni m̄p̄ p̄p̄o. nē p̄
nō vnus x̄p̄i. nō vni substācia
nē mediatoris dispensatione
p̄b̄mota. aut de carū dicit̄
aut hōis filius. **Nō** q̄ ī x̄p̄o
susceptā carne īp̄etitate
diuine gr̄ationis extendo:
nē ī m̄esam deitatis corporei
ortus etate cōcludo. q̄ idem
ī diuinitate auctor ē rerum.
q̄ ī carne īd̄ptoz ē hōm̄.
Idem ī passibilis ī p̄. q̄ passus
ī corpore: dū sic v̄triusq̄ nē
p̄betare v̄e ex v̄tr̄q̄ gignenti.
p̄tis n̄tr̄q̄ ex p̄p̄o. ut et v̄tr̄a
carne q̄st̄ cū suscepisse ex
matre: et īd̄ferentē deitatis
h̄re q̄st̄ ex patre. **Quib̄**
ī vniā p̄sonā īp̄chensibile
mediatoris dispensatōe cōiū-
tis p̄uat̄ singulis p̄p̄oia:
sed cōiūct̄ p̄p̄is aliena. **Se-**
uauit ip̄a dū nō amitt̄ īm̄e-
p̄tatem diuinitatis: et īp̄m̄i-
tatem nō r̄p̄uit carnis. **Cō-**
iūct̄ p̄p̄is aliena. dū idē atq̄
īp̄p̄abilis x̄p̄us et p̄p̄o car-
nis occidit̄ deitatis ap̄ur ip̄s̄
nō t̄onctur: p̄p̄o carnis gustat
vniā mortem. p̄p̄o deitatis
p̄p̄et̄na reddidit̄ carne. **Nō**
ergo r̄e dicit̄. **In** filio pat̄
est passus: q̄m ī carne que
ei nō est cū patre cōiūct̄

passus et filius. Itaque glorificata
est caro maiestate. dum maiestas
humilitata docet in carne. sed ut
si non de duobus christis sicut pu-
tabatur: sed de uno atque eodem ipso
et per ipsum uirginis deum et hominis
nominis. nos certum est predicare.

Felicianus Si ergo ex uirgine
natus est christus: quomodo deo
pater dicitur coeternus? **Augustinus**
De hoc quod nobis etiam aduersus ali-
os diuisa ratio est. Et ideo non
difficilius sit explanatio uelut
causa prima ponens et motus
Nā ab uno male credulitatis
oritur principio. et duo quodammodo intel-
ligentia diuisis declarationem
fundatur. Et namque utriusque ratio
una christi ueritate non duas
predicatur: sed alii alia principale
qua ante omnia ex deo natura est deus:
alii hanc tamen quod ex uirgine processit
hinc deus proprii dogmatis diffinitio.
Tunc interpretatur: qui per conceptionem
male uelut penitus in filio blas-
phemie uoluntate cadunt. Et
re omni quod ex uirgine non creditur na-
tū: omne euangelium fidei om-
nis baptismatis ueritate om-
nem apostolorum predicationem et
ad summa omne noui testamenti
auctoritatem uelut quadam in-
dicia incredulitatis ueritate
subiungit. Et ideo in scriptura ma-
iestate quod deum filium cognouisse
putandi sunt: quod patrem et medi-
atoris quo eum innotescere pater
genitum uoluit abierit. At
uero hii qui non ex patre ante omne
seculum: sed ex tempore uirginis partu-
ritu et conueniunt: non eum cre-
atoris omni non deum omnipotentem

191
pater ac maiestate qualem didice-
runt. Quomodo enim fuisse puta-
bitur cuncta: an tunc ortum fuisse
certum est uniuersa. Aut quomodo eius
diuinitas est plura quo nec dum
nato fratrem per singula. Vel quomodo
eius diuinitas creditur esse per-
petua cum non sit ut patris. sed ex tempore
predicatur esset. Negat igitur etiam
hii quodammodo mediatoris conceptum
per necessitate misterium: quia
non deum et hominem. non ex eternita-
te et ex tempore. non ex ueritate et in-
firmum. non ex patre ante omnia
pater filium ex uirgine ante omnia.
uero non imaginari. hominis filium
et manifestum. non per ueritatem
natura predicatur christum. Quis sit ut
nec carne quod nosse putandi
sit deum: quod ante assumptionem car-
nis de patre non putat genitum.
Vides ergo quo pacto inter hos
licet discrepantibus medijs idem
tamen nunc idem exiter docentur ex-
ponit. Nos ergo sic namque ueritate
et ueritate defendimus: ut ueritatem
alterius affirmatorem tollamus.
Nā nec quate pater ille perpetua
re daptatur. nec etiam huius
temporalis ueritate concludimus:
scilicet uerbi de insepabili
pleni et hinc uel plus postea
ueryissima ratio non tunc faber
tes christi diuinitatem repisse. cum
uirgo concepit nec tunc repisse
carne cum ineffabili quod dicitur par-
tu monas illa sine interpedi-
ne medijs temporis nullo differente
monade: nisi quo monas docet
genitum. Non infirmitatem uoluntate
nā christi oportet eius maiestas
exhorruit. non oportet ueritatem
infirmitas corporaliter extinet.
Sic ad insepabili diuinitate filii dei

dependere ppetuae carnis: sicut
ad celum ascendere carne merito
deitari. Non e deitari propu
quod fructum sentit: sed dei p
prium est qd pambus paucis
tot hominum milia sacrauit. No
est ipu carnis q sup fremetes
vidas sicut pedibus abulant:
sed carnis e ipu q sputa pal
mas flagella sustinuit. Vn
tame atq idem e xpus q et
turus tota ptulit. et acta i pro
fundo no meruit. Et hoc pacto
i mediatore dei et homi iuria
assumpti corporis affecta fatore de
itare: sicut maiestate diuinita
tis glorificata nouum carne. Et
go xpus mortuus e q i surrexit:
nec deo tame vtrq ex vno. s
ex pugna pugna: in vtroq tame
perfecto ipse compleuit: du vna atq
irreparabilis ta diuisa compleuit. V
no morte gustauit. altero mor
tuos suscitauit: sicut i se deu et
hominem vtriusq: verus mediator
nec geminata pso nec pulsta
ria confusa monstrauit. Ingress
pus e vgnis vteru dei filius.
ut vter nasceretur ante ta genitq:
suscepit totu hoies q ia hebar
a pre plenissima deitatem: no
discipulis genitori cu nasceretur
ex etno ppetuo: no discipulis ho
cu ex matre nasceretur mortu
rus. Idem et tame etia i suo
et mortuum i nro: da uentz
pdu ex altero. et vtrq qruet
in seipo: sicut ex deo et hoie
no ipfctq. s induisa ppetate
plenissima nati e xpus: sicut
ex ma et corpore vniuersq
homi daret ee pfectq. No ali
ho corp. ali am. quis ali
ud am. aliud corpus. Vn

tame atq idem ho et corp. do
ret et am. pmissus no vna
atq dipm corp. et am. qz
ex vtrq ho factq e vni. No em
is. aut substantias confundit i vni
mitate psonae aut psona di
uidit diuinitate substantiae:
sicut vni ex hys ho noscit
ex vtrq. no pdat. Ita. s qz
i vni atq i separabile conuen
tut ex ppris videt ee tota

Afficitur i corpore mes dolor
bus corporis fatigat corp. cogita
tionib. met. et vna tame ho
ru ipu e corpus. alter met.
qd du vno ho amdeit. et cor
pus rde videt et met. Vn
ptra vgnis no ali dei et alius
hois: sed de xpus dei et hois
filius fuit. Et sicut i vno hoie
aliud am. aliud corpus: sic i
mediatore dei et homi aliud de
i filius et aliud hois fuit. Vn
tame ex vtrq xps ihesus fuit:
aliud ip. s diuersae substantiae
no ali p vnitae psonae.

Felicianus. In superioribus
quidam me ad credenda xpi
ex matre natiuitate palua ppe
tuitate copulatis. sed qm q
rone vi oroms exorta no
i nob put ee continua p dco
tu ad ppositione mea polluta
itentione respicio. No du vi
det in i hys q a te dicta sut
Tuemisse qd qro. Nestro enim
qmo matu docuitis ex tpe
q coetnu pri dicitis ia fu
isse. Nati em e velut qdam
motus vel no extantib anq
nascit. id agens bnfino nati
uitatis ut sit. Quo colligit
xpm q eie nati no potuisse
si nati potuit no fuisse.

Augustinus. Ad i quatione
nos i comprehensibilium i q

noua interrogandi curiosita
te compellit. Et ideo non nisi
quibusdam exemplis liniamen
tis poterit explicari quod quis
patere igitur me per affirmato
affertur rem alteri questionis.
quod cum non per fide sui sed per
alteri ostensione non profecto non
ita rationibus explicari quod credo:
sed ita me crede ad puber putat
ut intelligere facilius possis ista
quod dicitur. fugantur igitur sicut ple
rius voluit et in mundo animam
gignantem: quod per ineffabili motu
penina cuncta viuificet. ut non
se cuncta in gentibus: sed vita
fuerit ipsa gignendis. Nempe
cum sit tota et passibile materia
ad usus suos formatura pue
nat. vna per se facit et per se
eius rei. quod non eandem stat
hinc substantiam: et sic operante
anima et patere materia. ex du
abus substantiis vna homo: et aliud
anima dicitur et aliud caro. sic
animam nasci faciem ex utero: quoniam
ad usum venientem vitam dicimus
conuulge concepto. Nasci enim
ex matre dicitur. quod ex hac sibi cor
pus aptauit. in quo nasci potius
potest. Non quod anima nascitur quia
tunc ad se attinet ipsa penitus
non fuisse. Et hic si verborum
viam cotidiam permonens corre
plator attendas. gratia proponi
mus. oppugnata predicamus:
et in his tamen verum querat
esse quod dicimus. Ex matris
utero cum corpore sumus animam
nasci: sed matre videtur pri
orem animam predicari. In filio
mater animam gignit: sed tamen
etiam ipsa matre non in animam

192
vult: puer quo nec ipsa quidem
potest et quod gignit. Itaque si origi
ne anime potens requiramus.
Pater enim matre et ex hac matre
nata videtur. Et cum potest. Pater
enim anima per quam matre est anima: pater
enim per quam in filio nata videtur
et anima. Sed non matre in carne
animam ventit nec carne in anima
conuulgit: sed anima carnem
de utero matris id est carnis et a
nime totius hominis creator exhi
bitur. qui per dispensationem
analogie diuisa vngentis vno
atque eodem hinc et vtriusque solu
bili unitate conuulgit: et neutrum
alteri participatione confidit.
Sic ergo vultus inopprehensibilis atque
sublimis nature est susceptio per
fecti hominis de matre filii dei: quod
est per omnipotentiam singularis gen
tis omnibus non facultas tantum
sed et ratio nascendi. Secundum
hominem enim de vngentis nature est de
eo pacto quo cum corpore nasci
docet et animam non quod vtriusque
est vna substantia. sed quod ex utroque
fit vna persona. non alius homo corpus
alius anima: sed vna homo corpus et
anima. Sic per partem virginis
non alius dei et alius hominis filius:
sed idem christus dei et hominis filius.
Et sicut in vno homine aliud cor
pus et aliud anima: sic in vno
mediatore. Aliud dei et aliud
hominis filius. Sed idem tamen et
non alius dei quam hominis filius. Quia
vultus propter aliud dei et propter aliud
hominis filius. non ab inicio carnis
cepisse dicimus filium dei: ne tem
poralem credat aliquis deita
tem: non ab eterno filium dei noui
mus carnem. ne non veritate
huanam corporis. sed quaedam

cū suscepisse putem⁹ ymagi
nem **N**eg em cōsumit maies
tate filij dei vātas carnis.
aut veritate carnis inēptas
deitatis: dū vñm radiet vñm
bus sub aliud docetur infir
mitatibus nris: **V**ñm tamē atq
expabilis xpūs et humiliatur
et assūptis et glorificat⁹ i p̄p̄is:
cū et affia nō dedignur nū
trās et cōsuetudinem custodit ge
nitōis **G**emur ergo mūta
et nō gemur filiū dei **G**emur
ut qñ ex ipa scdm carnē nat⁹
ē xpūs: **N**ō gemur. qñ de p̄e
p̄e nōo extitit filij **G**emur.
qñ ex hac v̄bū rōne pressu fac
tū. ut habitaret i nobis: **N**ō
gemur. qñ i p̄ncipio car v̄bū
qd origine p̄ntit vñm̄is.
Nolite ergo p̄tū v̄gīs de i mi
nare origine v̄bū dei: nolite
de virgine gemitū corpus
coetm̄ dūe deitari. q̄ medi
ator dei et hom̄ hō xpūs the
sub: **P**ma natiuitate coetm̄
est p̄tū: p̄da p̄ncip̄s rēpōis
v̄tū **I**n illa auctor t̄p̄is: **I**n ista
p̄ncip̄s est etatis **F**elician⁹
Quā de mysterio mediatoris
p̄tū p̄ncip̄a rōne et ad rēcedū
facili p̄fficient̄ tractasti: **I**det̄
q̄ ut in quid etiā de aīa xp̄i
sentiendū sit v̄b̄as explicari
Ita sū a maiorib⁹ nris p̄ncip̄
et traditū: q̄ xp̄i corpus ad vi
rem aīe rōis ip̄i filij dei h̄it⁹
animant̄: nec accessione vi
talis sp̄s indiget fuit: cui
i habitas fons vite potuit
cōferre qd̄ v̄it **A**ugustin⁹
Possim⁹ qd̄ qd̄ in hac q̄st̄
ne catholice auctoritate

diffinitione p̄p̄bit̄ diuinoz
voluntat̄ rēp̄ōis edere:
sed q̄ nūc nō libroz indicio
sed sola rōne placuit disputare
cūctā **I**det̄ i aliud rēp̄ septu
v̄tū monumenta p̄ncip̄es. si
cūc sup̄us scdm̄ i p̄o etiā de
aīe rēp̄ōne tractabim⁹.
Quod ut fieri facile possit q̄
saluatoī nōo suscipiendi hōis
causa fuerit **V**nam pauli apt̄
lōne subiecta breuē rēp̄ōis:
qua iūta p̄ncip̄is difficulta
te etiā ad h̄c q̄ h̄it p̄cedi
p̄t̄ cōp̄ta: rēp̄ōim⁹. **A**l nō
igit̄ ex corpore et aīa de hōis
fuit: q̄ legis p̄cepta rēp̄ōis
post v̄p̄ncip̄ōne nō dūte ar
boris p̄ncip̄ōne quodamō p̄ncip̄
capitulis excepit. **H**ic ad eum
statū a quo lapsus est: nō nisi
auctōis sui gr̄a rēp̄ōis p̄
liminū quodamō nūc potuit
p̄ncip̄ōne: p̄t̄ q̄ se de exterp̄
m̄ p̄ncip̄ōne voluntate rēp̄ōis: i p̄na
q̄dem habuit p̄ncip̄ōne. qd̄ fuit
sed i auctōis rēp̄ōis est non
subiecta qd̄ rēp̄ōis **S**urgit itaq̄
b̄ncip̄ōne alieno: q̄ rēp̄ōis p̄o.
Nec ideo nō suo dūcōis est
rēp̄ōis: q̄ alieno nōstituit
rēp̄ōis: nec p̄ncip̄ōne suo rēp̄ōis
esse: q̄ nō alieno rēp̄ōis est rē
rēp̄ōis **S**z de hōis alias. **N**ūc
ad p̄ncip̄ōne rēp̄ōis **D**icit ergo
venerabil̄ paul⁹. qm̄ d̄ncip̄ōne
scdm̄ carnē nat⁹ ē xpūs. ut
p̄ncip̄ōne p̄ vñm̄ hōis in h̄c nū
dū p̄ncip̄ōne rēp̄ōis. et p̄ncip̄ōne
mors: et ita i oēs hōis mors
p̄ncip̄ōne i q̄ oēs p̄ncip̄ōne
et rēp̄ōis **E**t paul⁹ **N**on si
aut delictū ita et gr̄a **S**i em̄
vñm̄ delictū nōta mortui sūt:

193
autem magis gratia dei et domini
in gratia. Vnus homo ihesu christi
in plures habundavit et non
sicut per unum peccatum: ita et do-
natio. Nam iudicium ex uno in
condemnatione: gratia autem ex mul-
tis delictis iustificatione. Si
enim unius delicto mors regnavit per
unum: multo magis habundavit
gratia et iusticie accipietur in vita
regnabit per unum ihesu christum.
Igitur sicut per unius delictum totus
homo in condemnatione: sic et per
unius iustitiam totus homo per
iustificationem vite. Sicut enim per
unius inobedientiam homo peccator
constituitur: ita per unius obe-
dientiam iusti constituentur iusti.
Vnde ergo ihesus saluum facit quod
peccat. Prius ergo videamus
quid sit illud quod per hoc pluri-
mum transgressionem peccat: et ex his
satis facile patet. quod dominus ve-
niendo salvavit. Regredamur
igitur nos ad quod non lege crea-
toris acceperit. Ille enim in
dubio peccavit quod precepta con-
tempserit: quia quod prohibetur
assumpsit: dicit enim scriptura.
Precepit dominus ad eum dicens. Ab
omni ligno quod est in paradiso man-
ducabis: de ligno autem sci-
entiae boni et mali non edetis.
Eius die manducabis: morte
mortuam. Queramus ergo
nunc. utrum hanc legem totus
homo accepit. Si enim ut libro
genesis continetur: ex corpo-
re et anima iam perfecta accepit:
totus transgrediendo peccavit
totus peccati sui iustitiam tunc pe-
nit. Si autem totus peccavit:
totus beneficio salvatoris indiget:

totum christus veniendo salvavit.
Et si totum veniendo salvavit: non
corpus aut animam sed corpus si-
mul et animam qua et consistit totus
homo et peccasse antea videtur
assumpsit. Nam si toto homine peccasse
sola et carne assumpsit christi anima
pene illius transgressionis sine
aliqua parte etiam nunc addita prima
sit. Quod si ita est: nescio quid
nobis mediatoris proderit: quod
melius enim ex toto non redimetur
bruta per se carnis: et quod sine anima
ne beneficium quidem eius posset pen-
tite suscipere. Velle tamen ab his
eiusmodi predicantibus quod cur
accepta carne anima dispersio
mediatoris operetur: nisi forte aut
innoxia sitis: medicine indige-
tem esse non credidit: aut se
alienam putatis transgressionis bene-
ficio non donaret: aut ex toto
irremediabilem iudicatis: tunc ne
quirit: aut quod vilis et que nul-
lus usus apta videtur abire
hinc. Hinc duobus modis totus homo
creatorum blasphemum spiritus in
credulitate despicitur. Nam
primo impossibile prodo non omni
domini crediderunt. Quomodo
enim daretur omnipotenti: si creaturae
non potuit desperationem: aut quod
non omni deus: si non ipse fecit
animam in vitam. Duobus
vero aliis modis. aut causa nos-
citur: altero: meritum non vide-
tur. Aut intelligere causam
putandum est autem quod eam ad ac-
cipendam legem habitum in
sua rationis instructam a pec-
cato voluntarie transgressionis
nititur separare. Aut quo
modo eius generositate novit:

qui ignobilitatis iudicio dicitur
de deperata plata caruet
qua non placet dei sicut aurum
sed de limbo terre constat esse
plasmata. Si autem nihil ho-
mō de aīa recte sentiat. tūc
damus q̄ suscepit r̄deptor
nost̄ hoīem totū: ne mēdūc
quodamō aīe n̄rē videamus
b̄ficiū pep̄m̄. **Prothodor**
Carnē m̄q̄ solā xp̄i suscepit
ut assūp̄t: aīam nō assūit.
hic origēne v̄tūq̄ gnatus re-
nū q̄plator artēdas: p̄cipior
ē aīe substācia s̄ tūsgressiois
culpa p̄t̄ intelligētia p̄cipior
est causa. Ego autē xp̄m̄ et
p̄fiam sapiētia s̄no et p̄ssimū
sē nō dubitō: quoz p̄mo meli-
orē et prudētia capere nō des-
pexit. s̄do cā q̄ magis fuerat
volūnta suscepit. Neq̄ enī
aut sapiētia cōuēit de duob̄
que sub̄ m̄sapientissima pl̄q̄
amāe: aut p̄fite pietati ma-
gis indigēt nō iuuisse. **Felici-
anus.** Omnia idem q̄ a te
nō r̄sonabilē t̄tū: sed etiā ve-
racit̄ dīa s̄t: et intelligisse
p̄p̄cedentibus fatēoz et pro-
basse nō nego. xp̄i diuinitas
quo pacto mortē pensare di-
catur ignoto: de quo v̄tū tu
obscure aliqd̄ dixeris. an ego
sufficiēt dīa ingenij tandi-
tate assequi nō potueri nesci-
tio. Neq̄ enī credē ausim q̄
ille vitē a quo habet v̄m̄sa
qd̄ v̄m̄t p̄ dīū quo ī sepul-
chro corpus latuit v̄q̄ adeo
a nature sue p̄betate didicit:
ut si dictū fas ē sepulchris sen-
sibus omnē motū substācie
vitalis amitteret: et p̄pter

r̄deptionē h̄nam ḡnis nō pa-
t̄rē t̄tū: sed oīa p̄ualia omnia
m̄ta depereret. **Augustinus**
Alip̄t abip̄t a fidelis ista suspitio:
ut sic xp̄us p̄perat mortē n̄rā
ut quātū ī se est vitā p̄deret
vitā. Si hoc ita ē: quomodo
illo t̄duo potuisse dīcū? aliquid vitē
p̄ vitē fontē credim̄ amisse?
Sēp̄t igit̄ diuinitas xp̄i mor-
tem participatōe h̄nam affūit
p̄ sponte p̄perat: nō nature
sue potētia p̄didit. per quā
cūcta v̄m̄ficat. Sic ī sepulchro
carnē suā t̄moriēdo nō de-
ruit: sicut ī v̄tro v̄gnis con-
nascendo formauit: et sic v̄tro
q̄ et nasci et mori nō coactus
ab alio: sed sponte d̄us volu-
it: ut hoc cū cōsp̄t p̄tulisse qd̄
fecit. Nec ideo nō patiētiē qua
ip̄e faciebat: nec ideo nō faciē-
tem q̄ nō aliud tollebat. Nā
si d̄m̄t r̄s̄t̄tationis m̄st̄tū
salua t̄m̄dūc t̄m̄tatis t̄o-
p̄tōe cōsideret̄: idem sibi
h̄c h̄m̄litate auctor et opus
est. Idem auctor. quia sponte
nascitur sponte patitur: idem
opus. q̄ v̄tūq̄ licet non alio
cogente. solus tamen ip̄e p̄-
titur. fecit carnē in v̄tro ma-
tris h̄us auctore op̄is. Ip̄e
ī h̄c nasci dignatus est. habet
opus actoris. V̄na carnē p̄so-
na est. salua v̄tūq̄ p̄betate
substācie: et auctoris et op̄is.
Sic ergo mortuus est nō des-
cedente vitā: sicut passus est.
nō perente potētia. Nemo
aufert aīam eius ab eo qui
p̄tatem habet ponendi et

ptatem hie sumendi ca. Ha
 bes ena hic auctore opis po
 nit aiam p amias suis. ha
 bes opus auctois. Quod ut
 generali diffinitione concluda:
 quonies i carne cristus aliqd
 patit. opus auctois est. sed
 q id ipm sua pte no alio
 cogente ppetitur. ipe auctor
 opis. No ergo ad mania lo
 rah motu uerbi diuinitas ve
 nit. sed ineffabili potencie
 sue manifestatione. et bre
 tu mris gignendus imple
 ur. et quod totu est substā
 tie sue plenitudo no pri
 uauit. no dimisit partem cu
 venit ad uirginē. vbiq tota
 vbiq pfectus. quia nec diu
 sione i corpore simplicitas
 recipit. et pms nome pleni
 tudo no nouit. Erat ergo
 vno atq eode tpe. ena i ipm
 no totus in rlor. illis partes
 diuina carnis. hic no hcmqz
 gloria delatris. Erat apat
 ipros i resurrectio mortuoz.
 erat sup rlos vita uiuenti.
 ve mortuus ve uiuē. i quo et
 morte susceptio mortalitatis
 excepit. et uia diuinitas per
 uata no pdidit. Erone frū
 q ergo her q a xpo hmlit
 sut tollerata rōpideras. ipm
 auctozē uoluntate passiois
 agnosce. Ita fiet ut dū hū
 litas patienti. facienti uirtu
 attribuitur. idem xpūs vno
 atq eodem tpe cu patit. in
 firmu. cu facit ompē docetur
 Sed ne ad huc i morte filij

da aliq i pnsibilitate nos cor
 ruidatis accipit. i oportuna no est
 q de morte pena sut iuestigare
 In q puz dubio desitutu corp
 uita nra no potit. dū dispcedo
 aia no vni pūa pdit. sed quod
 uiuificatit hoc dimittit. et qm
 i se e alterius morte facit. ipa
 no pmpit. facit iqua no uiuifi
 cando qd desent. no amittedo
 qd uiuit. Ita hois mors nichil
 aliud q carnis occasus e. a qua
 cu vis potēat uiuificatis abet
 perit. i rra de q supra e amissis
 is no p se ipa habuit pensibus
 redit. At q gna iqs uie mors
 e. facoz. sed no ex eo gne q
 mox q existētis substātie op
 positione se perimūt. sed ex eo
 rā potē q dū cubbet accidit
 fit quide eē no pūt. sed vniq
 tātu substātie hūm a puacione
 gignitur. Sicut ibi gna hor
 te docem9 et die. Na et her
 euidē gms docetur eē gna.
 rā no videt9 q vniq tātu ve
 detur eē substātia. Erē em
 die eē digni9 rā pd est sup to
 rā. pōt9 aut eē substātia. hūm
 rā pacto diuini tps curstu
 ab hūmā uisus qreplacione dy
 tpeit. nocte dispcedendo. mox
 facit. facit subitendo rōpiam
 hūmā. no i se rāpiedo sub
 stātia noctis. Itaq vna lucis
 sba et nocte facē videt9 et die.
 sed no vno mo. Na die cu ve
 nit. noctem facit cu recedit
 Vnde et munit9. no vne
 ligiosa tātu. uerūcūa pūta
 diuisione. q bō a mat eē extan
 tibus nititur ppare substātie
 is plenit9 qfundim9. ondetes

inopportuni

cus lūane māi qđ fieri nouim
dic et cogentes. ut et ipi pñt
nos docerent qđ est si dictu
fas ē tenebrale māi qđ substa
tialit fieri credim et nocte. **Sz**
de hys alijs qđ p stultā bla
phemā dogmatis a p extan
bus nō extantia a p pñcipali
bus qđ extant a p qđ videt
affirmāe cōmūna: qđ p qđ fida
ocul nō pñcipalē extant. omēs
cōt māchinās facti sōne qđ fia
dit. Ergo ut dicē reperam
aīa nō alit qđ sol vna tōm
cōm cū veniat: mortē efficit
cū itredit. Quā ne qđ pñcipalē
corpis mortē cōsumi: audiat
qđ de hoc dūb t ewāgelij genē
rali auctoritate definit. Nolite
mēt timē cor qđ occidit corp:
aīa aut nō pñt occide. Sed
timete cū potuē qđ aīa et cor
pus pñt occide t ignē ignis.
Si ergo supstie aīa corp qđ
occidit et pñcipalē qđ extant nō ē
ac necessariū aīa corp qđ
mōtione qđ sumi: hoc si ita est
cāa pñt mortē corpis nichilomī
mētib⁹ viuunt. Quod si de
vnoquoqđ nīm recte pñcipalē: quo
mō sōnt vite pñcipalē pñcipalē
hūane mortis viuificandi potē
tiam pñcipalē uertat. **Sz** post
mēt. aīa et corpus occidit t hē
nō ignis. Quod adqđ nos pñ
cipalē dūo idē nō facit: qđ mortē
ista nō qđ nō videt. **Sz** pñ
cipalē nā itōta culpa uibe
mūt homēs nō timere: qđ cū pñ
cipalē aīa tōm negant occide
delit qđ hoc tōm dūo dūo ēē
possibile de quo filū suū vngem
tū et cōmūnōne nature et eq
litate potencie nō hoc credim⁹

motuisse. **Sz** suscepit ergo salua
tor cōditionē mortis nīa sed nō
ita ut detestore faceret cū pñ
cipalē cōsuetudinē dūam cū per
mittat aīa: sed potius ut mēt
a hanc obesse aīa pñcipalē iustōz
omī pñcipalē et vite. **Sz** fūga
nō licet ewāgelij reclāmātib⁹
aīa itentē. Nō t saluatore
nō licet in hys mortē nō re
pellenti tertiū tamē atq pñ
cipalē maestas ē quā nō potuit
mōtē hūana cōtingē. Ad sū
mā videm⁹ t cōmū pñcipalē
quod pñcipalē latm. hodie mēt
mēt cōm t padip hodie mēt
nō post cōmū cū tōm mēt
de pñcipalē tōmū sustitūco:
nō cū t mēt pñcipalē future
pñcipalē opendē. Cū
pñcipalē hēt vox aīa Maestas
mōtis. an corpis. Corpus aut
t pñcipalē fūssē nullus ignōtat.
Restat. ut dūmūti ut mēt
vox ista quē dūo. **Sz** dūo alī
quis dūmūti hāt nō aīa pñ
cipalē vōtē. Et qđ t cōmū
pñcipalē accipim⁹. hodie
mēt latm mēt cōm t padip
pñcipalē corpis vōtē ad pñcipalē
omē mortē cōmūnis tōmū.
Aīa igit ē cū dūo pñcipalē h
et pñcipalē. **Si** ergo mortis cor
poris ad padipū latm aīa
vōtē mōtē: quēp nō ad hūc
impū credim⁹ qđ dūo aude
at: qđ aīa saluatois nīa tōm
duo illo corpore mortis a
pñcipalē tōmū mēt pñcipalē.
Et qđ mēt est alī qđ itōmū
passione vpi. tōmū dūo.
Tōmū ē aīa mēt vōtē ad mōtē
tem. Tōmū vōtē ad mōtē
pñcipalē affmū suscepit tōmū:

na post morte in virtutibus
 pponet fortiter deitatis.
 no tunc in morte mors ista
 sed finis est nec inquit p
 hanc iustoz flagella sed de
 finit. cu et impedimenta
 materie fluctuantis exponit.
 et auctoritate plenioris adli
 gerit qd platione ia capuit
 Ergo inqis morte dei filius et
 i aia no pultit. et i manifestare
 no pnsit. Sed ergo dicitur ee
 qd pultit. Spsit ppsus et per
 tultit. sed pncipaliter morbi a
 homi no ppetare vlnet pui
 Spsit puit hanc pcurat qui
 moriente carne meritis viuunt no
 puit impij q i vrbz puit qda
 aut vrbz ignibus occiduntur.
 Quidam puit comune morte
 eia hoc pacto definiunt dicitur
 nihil aliud hanc ee n diffentione.
 qm diuozz coponiu vira fan
 entia velud p diffidui qda
 ab inuicem fuit fra diffentio.
 Her p hanc morte e q no copu
 mit. fouita s diuidit. du oz
 gam pue vrbz pstituit. qd
 de saluatoris aia iur dicimus
 q ut no dicit p i habitate di
 uinitatem et p iusticia sin
 gulari. certe p i comune mo
 riendi parte corpus illo tridu
 o sic potuit deperre. ut ipa
 no posset penitus deterrere.
 No ergo inqis apud istos
 xpi aia no diuinitas fuit.
 Fuit i qm qd alit cu videri potu
 esse iusticie carne sua. p a
 put istos pda velut abren
 tis dei no fuisse potda nec
 carne ideo locale nos dei credat
 alijs pcedat pna. de quo

ista p manifestacione certi ope
 ris dicitur. qz alibi fuit puit
 qui vrbz no defuit. larchar q
 tu ad carne mortis i p pulchro.
 mortuos iusticias i m p hanc
 ta p hanc vniuersis i celo. No mu
 du diuinitas i celu apdit. nec re
 lu deperes venit. S3 vno atqz e
 ode tpe totu tota iplauit. q
 alibi opm manifestacione plus
 partes agnone pnie pue indig
 nis nequit. no inqis deitatis
 abreniam pcurat. vris nosse
 de hac mediatols morte q pait
 am. Qm q an i superioribus
 maderu qtionu vritate de
 pta puit ppsus ista pntia e.
 q credo mortuu filiu dei no p d m
 pena iusticie q ex toto non
 habuit. s p d m lege iur q pro
 hnam gnis i d p p rone pcepit.
 illa morte qua dicit. Quis
 est ho q vult et no videbit mor
 tem. no illa q p p rone dicit. Mor
 tui vita no videbit. Illa que
 p d m natura generalit ecutis.
 no illa q specialis est malis.
 Putent ergo i hoc ee quoda
 mo vni ac potena p m m b l
 qua et aia aia peparat et
 carne omi m m rone iudicio
 i m m e peparat. du per
 operatione p p rone deitatis ruita
 vniuersas. ex vno pcepti honis
 g rano i m m abrem p p rone reddi
 curus est m m m. Tunc ppa
 raturus e a zizanij p p rone.
 cu iustis reperit reddere
 m m m m m m m

Explicat tractatq bñ augusti
 in epi q feliciani de p rone
 tate. Anno dñi 1239 rñ

xv

**Omnia infra aspezione dñi
etio sū ewagely: p dñm iohes**

Tallo tpe dixit ih̄s discipulis
suis Cū uenerit parly que
ego mita uob a p̄re spiritū
uēritatis q̄ a p̄re p̄cedit: ille
testimoniū phibeat de me Et p̄

Quædam heretici de ead̄ lōe

Propterea terna dñs cū discipu
lis p̄p̄ mysteria nouit
tamenti corpis et s̄gnis sui cō
p̄tione p̄guit. istancie iā hora
sue f̄d̄ionis. m̄t̄c̄ta quibus
dignatus ē eos etudire monuit.
ne impiorū q̄ se p̄secutione
p̄uente tēterent ne ut f̄ss̄
cederet. p̄d̄ t̄ oibus iustitiam
robur constare teneret: ad
uentu etiā sp̄s s̄i p̄missio. cui
gr̄a p̄t̄no t̄ore p̄uarent. et
uirtute celestis roboris f̄unda
rent. Deniq̄ si diuine p̄p̄t̄e
oracula cōp̄lamus. apte cog
noscent qd̄ s̄i apti an̄ p̄p̄
tione s̄i sp̄s. q̄ die decimo
post eius aspeione t̄ eos su
per eos missus est. m̄t̄ p̄do
nei et rapaces fuerat ad in
telligenda mysteria diuine sub
limitatis: nun̄ etiā fortis ad
toleranda adūsa illare p̄secuci
tionis. Aduēte aut̄ sup̄ e
os sp̄s s̄i: s̄i augm̄ta diuine
cognitionis gr̄a p̄p̄t̄
ad p̄ferenda torm̄ta passio
nis. Quod ut exempli gr̄a
euidencius pateat: ip̄m apti
n̄ culmine uentur̄ b̄m pet̄z
in mediū deductionis. Cum an̄
q̄ sp̄s s̄i roboraret. adeo t̄
firmus ac p̄uide mentis fuit:
ut ad uocē un̄ ancille dñi
se ut nosse negauerit. Verū

M̄s s̄i sp̄s ignis t̄ore an̄
frigidū p̄ct̄ accendit: t̄am
subito fortitudine aū cōp̄it
ut p̄ cūctis aptis ad gl̄ia ne
p̄uentionis ep̄i publice p̄e
duāda emicet atq̄ p̄ncipū
sp̄audus terriculamēta t̄ra
siret d̄c̄s. Obēdie oz deo
magis q̄ h̄oibus Et item nō
possunt q̄ uident et audiunt
nō loqui. Amm̄t̄m̄ ergo b̄m
pet̄z p̄dicat̄: q̄ dolueramus
infirmit̄e. Tanto uō sp̄s s̄i
fulgore illust̄ q̄. t̄atq̄ uer
tatis auctoritate solidatus: ut
ip̄os q̄ an̄ fuerat infectores
xpi. ita q̄ uer̄ quo etiā mo
u uellet p̄ amore tristi p̄o
inde loquēs dñs discipul̄ et
p̄mittens eis aduēta sp̄s s̄i
qui eos doceret sac̄ta diuine
cognitionis et corroboret ad
fiducā p̄d̄icationis atq̄ cōst̄
nā passionis. dicit Cū uene
rit parly que ego mita uo
bis a p̄re: et cetera. Er̄do
uētorū talis ē Cū uenerit
parly: ille testimoniū phibe
bit de me. Paraly nāq̄ h̄
est sp̄s s̄i testimoniū phibe
it de dño ih̄esu xpo: q̄ cordi
bus discipulorū illapsus p̄e
missiā eis diuinitatis p̄e
h̄m̄tatis xpi scientiā cōtulit.
Adco ut p̄tū morib̄ fragilitas
pateat. quidquid de eo sentien
dū est noscent. q̄ter unius
cū p̄re esset subst̄ne eius
dēq̄ manifestatis. q̄ is qui
an̄ p̄cula d̄s c̄t apur dēū
h̄o m̄t̄ h̄oies apparuit t̄ sine
p̄culorū: qd̄ de uirgine natus

accepit ut idē hō idē dēt
 et dēt qd sponte passus sua
 virtute a mortuis resurrexit
 atq; in celū ascendit i patris
 dextera sedet: postremo q
 ipē i fine mūdi equib; omniū
 dē venturus sit hęc oīa sūt
 apte de xpo spūs scti magisteri
 o didicerūt Nec solū illi: ve
 nūt etiā oēs q recti aliqd de xpo
 sentiūt: huius spūs grā hęc p
 meruisse credendi sūt Phibu
 it etiā testimoniū: qn aptus grā
 rā ex q didicerūt pducandi
 spirant Uno eadēq; spū. et
 sūt spiritualis dote. et virtutis
 ad predicandū ope donati sūt
 Quod aut ait Quē mita vob
 a patre spm veritatis q a patre
 procedit: p nūpositiōe dictū
 est. q figura gerere dicit paren
 thesis. Quā sententiā idō nū
 pone voluit: ut apte ostēderet
 in patre et filio unā eē voluntate
 et unā opatōe cū distinctiōe
 psonarū: ita videlicet ut illi
 gant alia qdē psonā patris alia
 filij alia spē scti: sed mētibus p
 sōnis unā atq; eandem pte
 maiestatis Intuendū uō q dūs
 spm sctm et a se mitti. et a patre
 procedere dicit: nō quo separabilis
 sit patris et filij opatō: sed ut
 distincta psonarū patris et filij
 manifestet In qua tamē ppo
 nat distinctiōe: una filij volū
 tas atq; opatō. cū patris vo
 luntate et opatōe concordat
 Sicut ergo spūs scti a filio mitti
 tur. sic mittitur a patre: et
 sic procedit a filio quomō et a

patre Ipse spūs scti p unū est
 voluntatis eiusdēq; opatōis cū
 patre et filio: dicit quoz ipē sua
 sponte venire Quod patentes
 i eo loco dūs ostēdit ubi ait:
 Spiritus ubi vult spirat Et aptus
 enumeratis divinitat; castimatā
 distinctiōibus: subdit hęc oīa
 operant: unū atq; idē spē Idē
 quoz dūs i hoc loco ostēdit dicit
 Cū venit pater Quia uō et
 a filio mittitur: subdit ipē filij
 et dicit Quē ego mita vob
 Et ut ostēdat a patre illū etiā pro
 dēre: subinfert Spiritū ver
 tatis q a patre procedit ppter
 aptū indignū nō ē: cur spūs
 scti nō nātq; nō genitq; nō igen
 tus sed potius procedat dicatur
 Cui qstioni hac ratione a patre
 bus obviatur Spiritus em sctus
 de patre procedit et filio: sed idē
 o nō dicitur genitus: ne duo i
 trinitate filij suspicentur Ideo
 nō vocaturu genitq; ne duo
 filij i trinitate patris credantur
 existere Procedat aut dicit:
 testimoniū xpi dicentis Spirit
 ū veritatis q a patre procedit.
 In nāscēte uō filij et pro
 dēte spm sctm ista distinctiō est:
 qd filij ex uno nascitur. spūs
 uō sctus ex utroq; procedit
 Aduentu aut suo spūs sctus
 testimoniū phibuit de dūo:
 qz discipulorū mētibus i ihusus
 oīa que de eo mortalibus erāt
 cognoscēda clara eē luce re
 uelavit: apte videlicet eis i
 pūnas quomō sit patris ingeni
 tus filij genitq; spūs sctus nōq;
 genitq; nōq; ingentus sed
 ex utroq; procedens. Et i hys

tribus p[ro]p[ri]is. una manifestas
atq[ue] una substantia. Et vos in
testimonium phibebitis. Testimonium
u[er]o phibebunt ap[osto]li d[omi]ni ih[esu] xp[istu]s.
q[ui] die penthecostes sp[iritu] s[an]cto
illu[m]inati q[ui] p[er] illu[m]i[n]ationem
agnouerunt mirisq[ue] hoc factu[m]
forisq[ue] abrecto r[ati]one. libere
alijs p[ro]dicauerunt. Quia ab[er]tione
meu[m] estis. Quia em[en] ab[er]tione p[ro]
dicationis cu[m] d[omi]no fuerat: pote
runt alijs p[ro]dicare que nouerunt.
Multu[m] quippe ad fide[m] p[ro]dicanda[m]
et ad phibendu[m] testimonium de xp[istu]s
ap[osto]lis p[ro]fuit. q[uo]d ab[er]tione d[omi]ni p[ro]
dicationis cu[m] eo g[er]sati su[n]t: q[ui]
et t[em]p[or]is quantitate et sui ap[osto]lici
tate plenu[m] relesse disciplina[m]
reperunt. et ut ita dictu[m] sit me
dullius imbibent. Unde et
ea q[ue] ab ip[s]o uiderunt et audie
runt. absq[ue] ambiguitate alijs
p[ro]dicabant. Cui rei attestat
b[ea]tus petrus: q[ui] in locu[m] iude p[ro]
dicatoris aliu[m] substituere uolens
ap[osto]lum. No[n] h[ab]et neq[ue] p[ro]fuit id e[st]
iude. sed longa c[on]uersatione
phibitu[m]: ex t[em]p[or]e uidelicet d[omi]ni
p[ro]dicationis dig[ne] statuit di
cens. Viri fratres or[atione] ex h[ab]is u
ris qui nobiscu[m] c[on]uersati su[n]t
in o[mn]i t[em]p[or]e quo m[er]uit in nos
d[omi]nus ih[esu]s et exiuit teste fieri
r[es]urrectionis eius ad plebem
vnu[m] ex istis: mathia[m] scilicet
qui fuit vnu[m] ex lxx discipulis
quos d[omi]nus i[n] ip[s]o p[ro]dicationis
sue exordio post ap[osto]los elegit.
Quia aut[em] auctoritate r[es]ur
rectione d[omi]ni p[ro]dicaret: alibi
ignorat ita de xp[istu]s d[omi]nus. Quia
de r[es]urrexit a mortuis. et

dedit eu[m] manifestu[m] fieri no[n]
o[mn]i p[ro]p[ri]o. sed testibus p[ro]dica
tis a deo: nobis q[ui] manducau
imus et bibimus cu[m] illo. post
q[ui] r[es]urrexit a mortuis. Hec
locutus su[m] uobis: ut no[n] scandalize
rem. Proindebat d[omi]nus que
p[ro]dicatione[m] p[ro]p[ri]e t[em]p[or]e p[ro]di
catis ap[osto]los r[es]urrectione esse.
Idcoq[ue] prouide dignus e[st] eis
post uentura p[ro]dicare: quo ve
nientia facilius possit tolle
rari. Quia nos afficitur ma
la q[ue] p[ro]p[ri]e: grauius uo in
p[ro]p[ri]a p[ro]turbat. Et uentura
q[ue] cu[m] dixisset eos adu[er]tu p[ro]
fuit illu[m]inatus. et sibi r[es]urrexi
um reddidit: illud futu
re p[ro]dicationis adu[er]tu p[ro]p[ri]e
ut. Quia em[en] ap[osto]lus su[m] ad
uirtutu[m] sublimia emittitur
eo maior t[em]p[or]e eos i[n]uidia
diaboli exortitur: qui c[on]su
p[ro]fuit r[es]urrexit. et sine p[ro]
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e sua r[es]urrexit
boni operis i[n]icia q[ui]e radia
tus exstipare. Aut ergo do
minus. Hec locutus su[m] uobis
ut no[n] scandalize[m]. Ac si di
ceret. Idcirco uob[is] uentura
postmodu[m] inotesto: ut p[ro]p[ri]e
ne clipeo muniti: nequa[m]q[ue]
a statu u[er]e soliditatis deiciamur.
I[te]m synagogis fanet uob[is] In
euang[el]io tuam[en] c[on]spirasse
iudeos: ut si q[ui]s c[on]fiteret[ur] xp[istu]m
extra synagogam fieri. Quia
nimiru[m] apud illos. pro magno
periculo deputabat. Nam
apud iudeos olim uiguisse co
suetudine nemo dubitauerit.

ut eos qui in blasphemie uel
aliis peccatis arguebantur ex
tra conciliū suū expellerent
Sicut enim nunc hominade uel
testuosi uel capitalibus crimi
nibus obnoxij. imperio tano
mū ab ecclesie consensu et al
tari detruduntur: ita tunc ipis
nōis xpi cōspicōs a synagoga
diminabantur. Quod passi
sūt mychodens et samuel:
nūtrūq; alij. qui elegerūt ad
republicā hominū societate pertina
ut xpo in pectus adhererent
Quod autē nō solū a synago
gis eicerentur. uel etiā mor
te a concilijs suis plecterentur:
manifestat dñs in subūgit
Sed uenit hora: ut omnes qui
miserunt uos: arbitrentur obse
quū p̄ p̄tate dco. Iudei dū
p̄tationes sūt euāgelij odijs
mouebantur p̄p̄uerent. obse
quū p̄ p̄tate dco arbitratū sūt:
putantes se per h̄ legis exē
vmditā. Unde et beatus pau
lus rēstōmū dedit illi dicens
Emulatione legis habet: sed
nō s̄cōm p̄tatum. Unde et h̄
uerba dñi nō de gentib; sed
de iudeis singulariter oportet
intelligi. Ac si dicit Tribu
lationes quidē a cūibus gen
tis uicē passuri estis: sed
tanto eas p̄ferte libentius:
quāto nō tā odio uis q̄ pat
ne legis emulatione uobis
eas iferre s̄p̄tabit. Verū
nichil prodest illis legē que
per peritū data ē defendere:
qm̄ gratiā euāgelij que per
filij facta ē noluerūt uen

192
pere. Quia uerbis nō nūme
ap̄tū consolantur: dū uoluerit
audire ut dignus nō sūt odio
sed zelo diuine legis p̄p̄tatio
nis adūp̄ p̄ rabiem cōitari
Et h̄c faciet uobis: q̄ nō no
uerūt patre neq; me. Satis
uim sūt ecclesie fides accepit
patre et filij uisq; ē deitatis
atq; potencie: atq; ideo patris
que filij cognitione haberi a ue
minis posse. h̄c idē euāgelij
ta alibi dicit. Omnis qui ne
gat filij: nec patre h̄t. Qui
cōfiteor filij: et patre habet
Et alibi Qui diligit eū qui
genuit: diligit eū q̄ genitus
est ab eo. Frustra ergo iudei
de p̄tate cognitione gloriātur:
qui filij d̄p̄ere obstinato corde
reuerentē sactent se de cultu
dei patris quātū uolūt: fidem
nōtam que in xpo et p̄ xpm̄ ē
intendant. Nūquā tate dco
p̄tā placē poterūt: nū quā
ad noticiā illius puenire uo
lebūt: nisi xpm̄ ī quo sanua
ad patris p̄tatiā pueniendi
est. Per fidem receperūt et
equalem dco patri p̄tā oīa
crediderūt. Quid uero uolū
tis. quid ue leuatis h̄c uer
ba dñi ap̄tū confertent: illi
cō manifestarunt cū subditur
Sed h̄c locutus sūt uobis: ut
cū uenerit hora eorū id est
malorū que passuri estis: re
miseramini. q̄ ego dixi uobis
Ac si dixeret. Icaro uobis
ea que mei nōis causa passu
ri estis p̄m̄tatio: ut cū uenerit
hora. h̄c est tempus corpe
que p̄dicta sūt. ad memori

am reducatis. me illa vobis p[ro]p[ter]
ip[s]e p[ro]p[ter] p[re]sencia nulla suffe-
ratis. facientes quia ego qui po-
tui vobis p[re]dicere potero
si venerint liberis. Magna
siquid[em] genus consolationis ap[er]tus
fuit. cu[m] remississent inter
aduersa a magistro suo de ta-
libus fuisse p[re]monitos: a quo
se p[ro] laboru[m] exercitijs sine
dubio nouerat remunerandos.
Magnopere vero h[ec] d[omi]ni verba
sunt p[re]ponderanda. et non
ociose audienda. Ibus aut[em] ego
dixi vobis. Ego videlicet deus
omnipotentissim[us]. ego qui p[ro] vo-
bis p[ro]p[ter] v[est]ra salute si mortu-
us vos q[ue] meo sanguine redemp-
turus: qui i[n] tribulatione vobis
p[ro]p[ter] adiutoriu[m] ministrabo: et
post tribulationes i[n] mortalibus
premijs vos victores remunere-
rabo: Ego p[ro]dixi vobis. Tanq[ua]m
dicit. Cu[m] ea q[ue] futura vobis
p[ro]dixi adimpleta videritis. me
filium dei esse credatis: qui po-
tuit talia facere cu[m] p[re]dixissem
et p[ro]dixi tanq[ua]m facerem. No-
tandum vero q[uo]d ip[s]e qui h[ec] p[ro]p[ter]
tionem futuram p[ro]dixit. ip[s]e post
pauca i[n] eadem p[ro]p[ter]tione
fidelibus suis auxilium p[ro]mittit
dicens. In mundo p[ro]p[ter] h[ab]ere
bitis p[ro]p[ter] confidite. ego v[est]ra m[un]di
dum: ip[s]e quocunq[ue] alibi eisdem
legitime certantibus premi-
um pollicetur dicens. Bea-
ti qui p[ro]p[ter]tione p[ro]p[ter]tione
p[ro]p[ter]tione iustitiam: et i[n] iu-
lites suis ne v[est]ra p[ro]p[ter]tione ad
iustitiam et ne iustitiam v[est]ra

in mortalem solet post p[ro]p[ter]
a palma repensare: ip[s]e
crucis d[omi]ni noster q[ui] i[n] p[ro]p[ter]
et spiritu p[ro]p[ter]tione v[est]ra et reg-
nat deus i[n] p[ro]p[ter]tione etna. Amen

Mensa diuine largitatis
 beneficia exhibita populo
 christiano: inestimabilem ei
 conferunt dignitatem. **N**ec
 enim est aut fuit aliquando tam
 grandis natio: que habeat
 deos appropriantes sibi: sicut
 adest nobis deus noster. **V**ni
 genitus siquidem dei filius. sue
 diuinitatis volens nos esse par
 ticipes naturam nostram assump
 sit. ut homines deos fieret factus
 homo: et hoc insuper quod de modo
 assumpsit. totum nobis contulit ad
 salutem. **C**orpus namque suum pro
 nostra reconciliatione in ara crucis
 ob hostiam optulit deo patri:
 sanguinem suum fudit in precium
 simul et lauacrum: ut redemp
 ti a miserabili peruiture. a
 patris omnibus mundamur.
Et ut tanti benefici iugis in
 nobis maneret memoria: in
 corpus suum in cibum. et sangui
 nem suum in potum sub specie pa
 nis et vini sumendum fide
 libus deliquit. **P**reciosum
 et admirandum communi salu
 tiferum: et omni suauitate
 repletum. **Q**uid enim hoc commu
 nis preciosus esse potest: in quo non
 carnes vitulorum et hircorum ut
 olim in lege. sed nobis christus
 sumendus proponit. **V**erum deus.
Quid hoc sacramentum mirabi
 lissimum. **I**n ipso namque panis et
 vinum in corpus christi et sangui
 nem substantialiter convertuntur.
Idemque christus deus et homo

perfusus: sub modici panis
 specie continetur. **I**tem
Manducatur utique a fidelibus
 sed minime lacrimatur:
 primo diuiso sacramento negotio
 sub quolibet diuisionis particu
 la preuenit. **A**ccidit etiam in
 subiecto eodem existit. ut fides
 locum habeat: dum visibilis con
 sibiliter sumit aliena speci
 e occultata. et sensus a de
 ceptione immunes reddatur:
 quoniam de accidentibus iudicat
 sibi notis. **N**ulla enim sacrame
 tum est isto salubrius. quo pur
 gantur peccata. virtutes augetur:
 et mens omni spiritualium
 carismatum habundantia imping
 uatur. **O**fferit etiam pro
 uiuis et mortuis. ut omnibus
 propter: quod est pro salute omni
 unitatum. **S**uauitate namque
 huius sacramenti nullus exprime
 re sufficit. pro quod spiritualis dulcedo
 in suo fonte gustat: et retinet
 memoria illius. quod in sua passi
 one christus monstrauit excellen
 tissimam caritatis. **V**nde ut
 arcus huius caritatis inuen
 sitas cordibus refrigeretur fide
 lium. **I**n ultima cena quoniam pascha
 cum discipulis celebrato. tra
 siturus erat ex hoc mundo ad pa
 trem: hoc sacramentum instituit.
 tamquam passionis sue memori
 ale plenissime figuram veterem
 impletum: miraculorum ab
 ipso factorum maximam: et de
 sua contristatus abundantia
 solacium singulare. **C**u
 autem dicitur: **I**tem

Omnium itaque deuotionis
delicta sollempniter recollere
institutione tam salutiferi tamq[ue]
mirabilis sacramenti: ut ineffabile
modum diuine p[ro]p[ri]etatis et sacramento
uisibili ueneremur. et laudemur
dei potentia q[ue] in sacramento eodem
tot mirabilia operatur: necno[n] et
de tam salutiferi tamq[ue] suauis beneficio
exsoluant[ur] deo gratia[m] debite acti
ones. Veru[m] et si in die tene q[ue]n
sacramentu[m] p[ro]p[ri]etate[m] nostru[m] institutu[m].
n[on] missa[m] sollempnia de institu
tione ip[s]ius spectat merito habe
atur: totu[m] tamen sp[irit]u[m] eius
dem diei officiu[m] ad xpi passio
ne[m] p[ro]inet: circa cuius uenera
tione[m] ecclesia ab illo t[em]p[or]e occu
patur. Unde ut integro cele
brat[ur] officio institutione[m] t[em]p[or]e
sacramenti sollempniter uideret
plebs fidelis: roman[us] pontifex
urbani[us] q[ui]ntus. huius sacramenti
deuotione affusus: pie statuit
p[ro]fate institutionis memoria[m]
p[ri]ma feia q[ui]nta p[ro] octauas p[er]
thecostes. a cunctis fidelibus cele
brari: ut qui p[er] totu[m] an[n]u[m] cir
cula[m] hoc sacramento uenimus
ad salute[m]: eius institutionem
illo specialit[er] t[em]p[or]e uideremus
quo sp[irit]us s[an]ctus discipuloru[m] cor
da edocuit. ad plene cognos
cenda huius misteria sacramenti:
na[m] et in eodem t[em]p[or]e reperit h[oc]
sacramentu[m] a fidelibus frequen
tari. Legit[ur] em[en]d[um] factu[m] ap[osto]
lu[m] q[ui] erat p[re]uenerat in doc
trina ap[osto]loru[m] et co[m]municatio
ne fractionis panis et o[mn]iu[m]
statim p[ro] s[an]cti sp[irit]us missione

Quod aut[em] p[ro]p[ri]etate q[ui]nta feia et p[ro]
octauas p[er]p[et]uas eiusdem salu
talis institutionis honorificetur
agatur memoria et sollemp
nitas de h[oc] celebrari habeatur:
loco distributione[m] materialiu[m]
q[ue] in ecclesijs cathedralib[us] larga
untur existentibus canonicis
horu[m] notitiam p[er] q[ui] diuino
p[ro]fate pontifex i[er]osolimitanus qui
iudicium horu[m] et hac sollempni
te p[ro]p[ri]etate ecclesie imp[er]ant:
stipendia p[ro]p[ri]etate apta lar
gitione concessit: q[ui]nta p[er] h[oc]
fideles ad factu[m] festi celebra
tione[m] audius et copiosius co
uenirent. Unde o[mn]ibus ue
nitentibus et q[ui] essent q[ui] matu
tinali officio huius festi p[ro]p[ri]etate
luc[em] ecclesia ubi celebraretur
adesse[m] centu[m] dies: q[ui] uero
nisse totidem. Illis aut[em] q[ui] m[er]
essent in p[ri]mis uespere ip[s]ius
festi p[ro]p[ri]etate centu[m]: q[ui] uero in p[ri]mis
totidem. Eis quoq[ue] q[ui] p[ri]me
terre p[er]te. none ac co[m]pleto
h[oc] adesse[m] officijs: p[ro] q[ui]libet
horu[m] ip[s]ius q[ui]draginta dies
Illis uero q[ui] p[er] ip[s]ius festi octa
uas in matutinalibus uesp[er]tims
nisse ac p[ro]dicta[m] horu[m] offi
cys p[ro]p[ri]etate existent: p[er] q[ui]libet
diebus octauar[um] ip[s]ius centu[m]
die[rum] indulgentia[m] uisitoru[m]
dicit[ur] t[em]p[or]e. p[ro]p[ri]etate t[em]p[or]i
bus duratura. **Ambrosius de**
Huius p[ro]p[ri]etate sacramento
menti figura p[ro]p[ri]etate:
q[ui] ma[n]na pluit de parib[us]
in deserto: qui cotidiano celu[m]
patebant alim[en]to. Unde dic
tu[m] est. Panis angelorum

manducavit hō Sed tamē
panē illū q̄ manducaverūt:
om̄s in deserto mortui sūt
Ista autē estā quā accipitis iste
panis vivus q̄ de celo descendit:
vite etne substantiā ministrat
Et quāq̄ hūc panē manducave
rit: nō moriet̄ tertiu: quia
corpus xp̄i Considera verū
mūc p̄stātor sūt panis ā celo
mū: an caro xp̄i q̄ vtriq̄ est
corpus vite: **Manna** illud
de celo: **Is** sup̄ celū Illud reli:
hoc dñi celoz Illud corrupti
om̄i dñozū p̄ in diē alterum
servaret: hoc alienū ab om̄i
corruptione **Quintus** religio
se gustavit: corruptionē sen
tire nō potuit Illud aqua de
pet̄ fluxit: tibi sanguis e
Ilos ad hoīa faciauit aq̄: re
sanguis diluit tertiu iudez
bibit et sicut: tu tū bibens
sine nō potes Et illud i
umbra: hoc i veritate **Sil**
lus quod mirans umbra ē. quā
tū istud est eius umbra mira
ris **Audi** q̄ umbra ē: que
apud p̄ces facta ē **Bibebat**
m̄st de spirituali r̄p̄quēti
cos petra **Petra** autē erit
xp̄us **Sz** nō i plurib⁹ coz
r̄placitū ē deo: nā p̄st̄i sūt
in deserto **Hec** autē sūt i figu
ra n̄ra **Cognovisti** ponora
ponoz ē em̄ lux q̄ umbra:
veritas q̄ figura: corpus
aut̄ totus q̄ māna de celo.

199

HOrte dicit Aliud video
Quomodo tu in agens q̄
corpus xp̄i accipiam. Et hoc
nobis sup̄ ē ut p̄bemus **Quā**
tis igitur utimur exemplis
ut p̄bem⁹ **Is** nō ē quod natura
formavit: sed quod b̄ndictio cō
p̄rauit **Maiore** nāq̄ vim cō
b̄ndictionis q̄ n̄: q̄ b̄ndictio
ne etiā natura ip̄a mutatur
Unde virgā tenebat moyses:
pletit eā et facta ē serpens
Pursus apprehendit caudā p̄
p̄ntis: et i virge natura re
vertitur **Vides** ergo p̄pheti
ca grā bis mutata esse natu
ram: et p̄p̄tis et virge
Curtebat egypti flūia puro
meatu aquaz: subito de fon
tū venis sanguis r̄p̄ estipe:
n̄ erat potus i flūijs Pursus
ad p̄phete p̄ces cruoz flūi
nū r̄stavit: aq̄ū natura re
meavit **Circūclusus** vnde
q̄ erat populus hebreoz **Hūc**
egyptijs vallatus: inde mari
r̄clusus **Virgā** leuavit moy
ses: separavit se aq̄: et i mu
ltaz speciem se r̄gelavit: atq̄
m̄ vndas via pedesens ap
paruit **Jordans** retro p̄
r̄uēsus: r̄tra natura in
sui fontis r̄vertit̄ exordū
Nōne claret natura. ut mari
timoz fluctuū. ut cursus flu
uialis ē mutata **Stetit**
p̄tus pat̄rū: tetigit moyses
petram: et aqua de petra flux
it **Nūquid** non p̄terit natu
ram operata ē grā: ut aq̄
vomere petra: quā nō habi
bat natura . . .

Mandj flumj amariſſimj
erat: ut ſanes ipſius bibere
no poſſet. Moyses miſit lignum
in aqua: et amaritudinē ſua a
quatu natura depoſuit: q̄ iſuſa
ſubito gr̄a temperavit. Sub
helyzeo p̄pheta vni ex filijs p̄phe
taz excuſſu eſt ſertu de petru:
et ſatim in meſſu e. Rogavit
helyzeu q̄ amperat ſertu. Miſit
enā helyzeus lignu in aq̄: et
ſertu natavit. Utq̄ enā h̄
p̄ter natura factu cognovi
mus. Grauior eſt enī ſertu
ſpecies: q̄ aq̄tu liquor. Ad
uertimū igit̄ maiore eē gr̄a
q̄ natura: et adhuc t̄one p̄o
pheticē b̄ndictionis nūmera
mus gr̄a. Quod ſi factu
valuit h̄mana b̄ndictio ut na
tura couertetur: o quid diu
nus de ip̄a cōp̄tione diu
na vbi ip̄a verba domini
ſaluatoris operat̄. Nā ſc̄
metu iſtud quod accipis: xpi
ſermone cōſiat. Quod ſi ta
tu valuit ſermo helyze ut i
gnē de celo deponeret: nō
valebit xpi ſermo ut p̄p̄tes
mutet clemetoz. Tu **l̄o**
ſc̄i euāgelij: ſc̄dm̄ ioh̄anon.

In illo t̄pe: dixit ih̄us diſci
pulis ſuis. Caro mea vere
eſt tibus: et ſanguis meus
vere eſt potus. Et aliq̄ **Q̄**
melia b̄ri Augustini epi
Vni enī tibo et potu
id appetant hoīes: ut
nō eſuriant neq̄ ſitiant:
hor v̄e nō preſtat n̄ iſte
tibus et potus: q̄ eos a q̄bus
ſumuntur immortales et i

corruptibiles facit: id eſt p̄ae
tas ip̄p̄as ſanctoz: vbi pax
et v̄ntas plena. **Propterea quip**
pe ſunt etiā ante nos itelligere
ſunt hoīes dei: d̄us n̄ ih̄eſus
c̄riſta: corpus et ſanguine ſui
in eis rebus cōmēdauit: q̄ ad
vnu aliquid redigunt. **Et ut**
tis nāq̄ gr̄am v̄nus panis
q̄ſicitur: et ex n̄tris raremis
vinum cōfluit.

DEniq̄ iam exponit quō
hor fiat qd loquit̄: et quō
ſit manducare corpus eui. et
ſanguine bibere. Et qm̄ man
durat mea carne et bibit me
um ſanguine: t̄ me manet et
ego in eo. **Hor e** ergo manduca
re illam eſtā. et illu bibere po
tu: in xpo manere et illu manere
tem in ſe manere. **Ac p̄ter hor**
q̄ nō manet in xpo et i quo nō
manet xpus: p̄ulduo non
manducat ſp̄ualit̄ eius carne:
licet carnalit̄ et viſibilit̄ p̄mar
dentibus ſarmentā corporis et
ſanguis xpi. **Sed magis tā**
te ſc̄i ſarmentu ad iudiciū nū
ſibi manducat et bibit. **Et bibit**
qui inuidus preſumit ad xpi
accede ſarmenta: que aliis
non digne ſumit niſi q̄ inuidus
eſt: de quibus dicitur. **Bea**
ti inuidi corde: qm̄ ipſi deum
videbunt.

Sicut miſit me p̄ter v̄itū
pater: et ego viuo p̄ter
patrem. Et qm̄ manducat
me: et ip̄e viuet p̄ter me.
Non enī filius participati
one patris fit melior: q̄ e
natus equalis: ſicut parti
cipatione filij p̄ v̄ntatē in

Aug P
facta

corpis et sanguinis q̄ illa mandu-
cans potatq; significat: effi-
at nos meliores. **V**iuimus
ergo nos p̄t̄ ip̄m manduca-
tes et: id est p̄ ip̄m accipie-
tes vitā etiam q̄ nō habe-
mus ex nobis. **V**iuat aut̄ ip̄e
p̄ter partē missus ab eo:
q̄ semetip̄m exinanuit s̄c̄us
obediens usq; ad mortē mortē
aut crucis. **S**icut misit me
vires pat̄: et ego uiuo p̄t̄
p̄rem. **E**t q̄ manducat me:
et ip̄e uiuet p̄t̄ me. **H**ic si
dicit. **E**t ego uiuo p̄t̄ p̄rem:
id est ut ad illū rāp̄ ad maio-
rem referam vitā meam:
exinanitio mea fecit t̄ q̄ me
misit. **U**t aut̄ q̄p̄ uiuat p̄t̄
me: participatio facit qua
manducat me. **E**go itaq;
hūiliatus uiuo p̄ter p̄rem
et ille rectus. uiuit p̄t̄ me.
Non de ea natura dixit
qua semp̄ est q̄lus p̄m: sed
de ea t̄ qua minor factus
est pat̄: de q̄ etiā sup̄ius
dixit. **S**icut pat̄: h̄t vitā
t̄ semetip̄o: sic dedit et filio
vitā h̄t t̄ semetip̄o. id est
genuit filiū habentē vitā t̄
semetip̄o. **I**n **Augustinus**
in ept̄a ad herenēt
Quod ebdomadam l̄i
Ripus panis est: de quo
qm̄ manducat uiuit t̄
eternū. **D**e quo ip̄e met
dixit. **E**t panis quē ego da-
bo caro mea est: p̄ mūdi

200
vita. **D**eterminat quomō sit pa-
nis: nō solū s̄c̄m uerbū quo
uiuunt oīa. sed s̄c̄m carnē et
sup̄ta pro mūdi vita. **Q**uāna
em̄ caro q̄ est p̄t̄ mortua:
carni uiuē vitā. **I**ncorpōata
vni cū illa effeta: uiuit de spi-
ritu eius. sicut uiuit corpus de
suo sp̄u. **Q**ui uō nō est de carne
sp̄itū uiuit de sp̄u cristi. **C**
Corpus et sanguis xpi dicuntur
illud qd̄ ex fructib; terre acceptū
et p̄ter mistra rōp̄erant: ret-
te sumuntur ad saluē sp̄italem
t̄ memōriā d̄m̄e passionis.
Quod tū p̄ manū hōis ad illā
uisibile sp̄itū p̄ducatur: non
sanctificat̄ ut sit tam magis
sac̄mētū nisi operat̄. **I**uisibile
sp̄u s̄c̄o: cū h̄ oīa q̄ corporales
motū t̄ illo ope sūt: de operat̄.
Hoc est sac̄mētū pietatis et est
signū unitatis: et unitūm
caltatis. **Q**ui uult uiuē acce-
dat et credat: **I**ncorporet hūc
cibū et potū: potestate uolē-
telligi corpore et mēstrā
suorū qd̄ est ecclesie t̄ p̄d̄sti-
natis. **H**oc est qd̄ dicunt: quod
omnibus mōis app̄are contem-
dunt. **S**ac̄mētū ecclesie duo-
bus cōfici. duobus ḡstare: ui-
sibili elemētōrū sp̄itū et ui-
sibili d̄m̄i n̄r̄i ih̄u xpi carnē
et sanguis: id est sac̄mētū
et re sacramētū. **C**orpus xpi
sicut xpi p̄sona ḡstat et cōfici-
tur ex dō et hōie: cū ip̄e x̄
verus sit deus et uerus hō:
quia om̄s res illarū rerū
naturam et ueritatē t̄ p̄

Augustinus de
trinitate

Augustinus
in ept̄a

etiam et quibus conficitur
Conficitur autem sacrificium ecclesie
duobus: scilicet panis et re sacrificie
ti: id est corpore christi. Et igitur
sacramentum et res sacramenti. id est
corpus christi et sanguis eius: que
sub vini specie ac sapore potantur.
Caro enim est qua forma panis
operata in sacrificio accipimus:
et sanguis est que sub vini
specie ac sapore potantur. Caro
videlicet est carnis et sanguis
est sacramentum sanguinis. Carne
utroque et sanguine invisibili inelli-
gibili spirituali significatur vi-
sibile corpus domini nostri ihesu christi
et palpabile: plenum gratia om-
ni virtutum et divina magis-
tate. **S**icut ergo celestis
panis qui vere christi caro est.
suo modo vocatur corpus christi
ita reuera per sacramentum corpo-
ris christi illius videlicet quod vi-
sibile quod palpabile mortale
et cruce est positum: vocaturque
ipsa carnis immolatio que per domini
membra per christi passio. morte
crucifixo non rei veritate sed
significanti mysterio: per sac-
ramentum fidei quod baptismus intelli-
gitur fides est. Iteratur coti-
die hoc oblatio licet christus per unum
passus in carne per unam causam
que mortis passionem per unam salua-
verunt mundum: et qua morte idem
resurgens ad vitam: mors illi
ultra non durabitur. Quod
perfecto sapientia dei patris ne-
cessarium pro multis causis hoc
quidam: primo quidem quia

cotidie peccantibus, saltem in peccatis
venialibus sine illius mortalis
infirmitas vite non potest: quia licet
omnia peccata remota sint in baptis-
mo infirmitas tamen peccati ad hunc
manet et carne. Unde psalmista
Benedic anima mea domini: qui propitius
aitur omnibus infirmitatibus tuis.
qui sanat omnes infirmitates tuas.
Et ideo quod cotidie labimur: coti-
die christus pro nobis immolare
immolatur et passio christi in misere-
rentia traditur: ut qui per unum
momentum morte viverat: co-
tidie recidiva delictorum per
hęc sacramenta corporis et
sanguinis peccata relaxet. Unde
oramus. dimitte nobis debita nostra:
quia si dixerimus quod peccatum non
habemus: ipsi nos seducimus
et veritas in nobis non est. **I**-
teratur etiam hoc mysterium et
ob commemorationem passionis
christi: sicut ipse ait. Hęc quo-
tidie agitis: in mea com-
memoratione facite. **Q**uodcumque
cumque ergo hunc panem sumitis
et bibitis hunc calicem: mortem
domini annuntiatis donec veniat.
Non itaque per accipiendum est
donec christi mors veniat quia
iam ultra non morietur: sed
donec ipse deus ad iudicium veniat.
Interim autem propter mortem est christi pro
peccatis per unum vitam posteris nu-
meranda: ut distans que caritate
dilatet suos. qui pro eis morti
dignatus est: cum omnes debe-
mus vicem rependere meritum.
Quia ad hoc nos prior dilexit
ut cum esset in carne filii: ut
diligentes eum iam a mor-

te liberati Quia morte dñi
liberati sumus: huius rei me-
moriam i edendo carnis: et po-
tando sanguine eius: que pro
nobis oblata sūt significamus.

Augustinus de coeptione

Utrum sub figura in subve-
ritate hoc mysticu sacra-
mentu fiat: veritas aut Ca-
ro mea vere est tibus: et san-
guis meus vere est potus.

Alioqñ quomō magnū erit.
Quam quē ego dabo caro mea
est p mundi vita: nisi vera sit
caro. Sed quia xpm fas vora-
re dicitur nō ē: voluit hūc
panē et vinū i mysterio vē-
ritatis suā et sanguine sui coe-
ptione spūs sūi potencialitē
creare et cotidie pro mundi
vita mystice immolari: ut
sicut de virgine p spm sūm
vera caro sine coitu creare-
tur: ita p eundem spm ex
substantia panis et vini mys-
tice idem corpus xpi coepte-
tur. Corpus ergo xpi: et ve-
ritas et figura est. Veritas:
dū corpus xpi et sanguis in
virtute spūs sūi et in virtute
ipsius et panis vniqz substā-
tia conficitur: figura vero
est id quod ceteris pontif.

Intra catholicam ecclesiam.
i mysterio corporis xpi nichil
a bono malū nichil a malo
minus pfitur sacerdotē: qz
non i merito consecratis
sed in verbo efficitur creato-
ris: et in virtute spūs sūi.
Si om̄ i merito esset sac-
dotis: nequaquā ad xpm

271
ptineret. Nūc aut sicut ipse
est qui baptizat: ita ipse est q
p spm sūm hanc suā efficit car-
nē: et trāsit vinū i sanguinē.
Unde et sacerdos. Iube magis h
pfitur p manū angeli tui sūi
i sublimē altāe tuā: i coeptione
diuine maiestatis tue. Et quid
defertenda. Tunc deponit: ni-
si ut intelligatur qd ista fiunt
in eo sacerdotio. Hanc ergo
oblationē bñdictam p q̄ bene-
dicim: ascriptā p quā merito
ascribimur: ratam p q̄
visceribus xpi esse recipim:
rationalidem. p quā abscru-
li sensu exprimim: accep-
tabilem. ut qui nob ipse
et patri displicem: p hanc
acceptabiles eius vnicō filio
sumus. Nichil irrationabilis
ut quia nob iam similitudi-
nem mortis eius in bap-
tismo accepimus. similitudinem
quoqz carnis et sanguinis
sumamus: ita ut veritas
nō desit i sacramento: et nudi-
tulu nullum fiat a pagano
qz cruorem om̄i hominis nō
bibamus. **C**redendū
est: qz in verbis xpi sacra-
menta conficiantur. Cuius
om̄ potentia creantur pūs:
eius vniqz verbo ad melius
poteantur. Reliqua oīa
que sacerdos dicit. aut de-
tus aut chore canit: nichil
alud q̄ laudes et grātia
actiones sūt: aut recte ob-
secrationes aut fidelium

peritiones. **Q**uoniam que
cumque voluit dñs fecit in
celo et in terra: et quod voluit
per: factum est ita. Itaque licet
figura panis et vini videatur:
nichil tamen aliud quam caro xpi
et sanguis post consecrationem
credenda sunt. Unde veritas
ad discipulos. Hec enim caro
mea est: pro mundi vita. Et
ut mirabili loquitur: non alia pla-
ne quam que nata est de virgi-
ne maria et passa in cruce:
et resurrexit de sepulchro.
Hec enim ipsa est et ideo xpi
est caro quam pro mundi vita ad-
huc hodie offert: et cum dig-
ne percipitur vita utique et
in nobis reparatur.

Domine quidem istum quem summi-
mus in misterio: illum utique
intelligo panem qui manum
sui spiritus formatus est in
vetro virginis: et igne pas-
sionis delectus in cruce.
Panis enim angelorum: factus
est hominibus. Unde ipse
ait. Ego sum panis vivus:
qui de celo descendi. Et ve-
rum panis quem ego dabo ca-
ro mea est: pro mundi vita.

Augustinus

Contrarie eucharistie commun-
ionem accipere non laudo nec
vitupero: omnibus dominicis die-
bus. Communiciandum hortor.
Si tamen mens in affectu
peccandi est: gravari ma-
gis dico eucharistie percep-
tionem quam purificationem. Et ideo
quodam quis peccato mor-
deatur peccandi tamen de-

recto non habeat voluntatem:
et communicatus satisfaciat
lacrimis et orationibus: et confi-
dens de domini misericordie
accedat ad eucharistiam
intrepidus et securus. Sed
hoc dico de illo: quem mortali-
ter peccata non gravant. Ne
dixerit quoniam non cotidie ac-
cipiendam eucharistiam. alius
affirmat cotidie: faciat unum
quodam: quod secundum fidem suam
credidit esse faciendum. Neque
enim litigaverunt inter se a quo
cor alteri se proposuit. Zacha-
rus et ille centurio cum alter-
corum gauderet in domo sua
suscepit dominum alter dixe-
rit domino: dñe non sum dignus
ut intres sub tectum meum.
Ambro peccatorum honorifican-
tes: quoniam non uno modo.
Ambro peccatorum miseri: ambro
misericordiam consecuti. Ad
hoc valet: quod maxima peccatorum
quam voluntatem in ore tu-
iusque sapiebat. Si quo
aenstrum effundit sanguis
xpi in remissionem peccatorum
dicitur: debet illum semper acci-
pere: ut semper in peccata di-
mittantur. Sim semper pec-
co: debet semper habere me-
dicinam. Qui peccatore vi-
vit in ecclesia et communica-
re non desinit putantes se
tali communicatione mundari:
distant nichil ad emendatio-
nem proficere sibi: dicente
propheta. Quid est quod di-
lectus meus fecit in domo

mea prebata milia: iniqua
carnes sancte: auferunt a te
malicias tuas? Et aptus.
Probat inquit se hō: et sic
pane illo edat et de calice bi-
bat. Non iste panis est qui
vadit in corpus: sed panis vi-
te eterne: qui ante nre sub-
stantia fulcit. Iste panis co-
tidianus est: accipit cotidie.
quod cotidie tibi prosit. Sic
vive: ut cotidie merearis ac-
cipere. *Augustinus de trinitate.*

Sancta malis. *de coeptione*
possit obesse bonis aut ad
salute malis ad iudiciū. Unde
aptus. Qui manducat et bibit
indigne: iudiciū sibi manducat
et bibit. Non quia illa res ma-
la est: sed quia malus male acci-
pit quod bonū est. Non enim
mala est buccella: que iude da-
ta ē a dño. Salute medicus
dedit: quia sed quia ille qui idig-
nus accepit: ad perniciem suā
accepit. Non prohibeat dis-
pensator pinguis terre grā
domini manducare: sed exacti-
onem moueat timere. Sicut
iudas cū buccella sibi tradidit
xp̄us: non malū accipiendo:
sed bonū male accipiendo locū
prebuit diabolo: sic idigne
sumens quod corpus xp̄isti.
non efficit. ut quia malus est
malū sit: aut quia nō ad salute
accepit nichil accepit. Corpus
enim et sanguis domini nichilo-
minus erat in illis: quibus dū-
bat aptus. Qui manducat
et bibit indigne: iudiciū sibi

manducat et bibit. Multi
digne corpus xp̄i accipiunt:
de quibus ait aptus. Qui mā-
ducatur panem et bibit calicem
domini indigne: iudiciū sibi
manducat et bibit. **S**ed
quomodo manducandus ē xp̄i?
Quomodo ipse dicit. Qui
manducat carne mea et bi-
bit meū sanguine digne: in me
manet et ego in eo. Et si
digne accipit sacramentū: ac-
cipit magnum tormentū. Qui
a corpus assumptū ablatum
erat dñs ab oculis et illatum
pideribus: negariū ait ut
die tene sacramentū nobis cor-
poris et sanguinis operaret:
ut toleretur iugiter p̄ misere-
reriū quod semel offerrebat
in p̄tū: ut quia cotidiana
et indefessa turrebat p̄ ho-
minū salute redemptione ob-
latio et phennis victima il-
la viueret in memoria et se-
per p̄s esset in grā v̄e vni-
ta et p̄fecta hostia fide ex-
istimanda non sperie neq̄
exteriori respēda visu: sed
interiori affectu. Unde me-
ritis celestis confirmat aut-
toritas: quia caro mea v̄e
est tibus et sanguis meus
vere ē potus. Recedat ergo
omne infidelitatis ambigū:
quāquidē qui auctor ē mi-
neris: ipse est et testis ve-
ritatis. Nam et invisibilis
sacerdos visibilis creaturas
in substantia corporis sui et

Aug. i. p̄mō de
tribus euang.
de coeptione

sanguinis verbo suo percreta
potestate conuertituta dicens
Accipite et comedite: hoc est
corpus meum. Et sanctificatio
ne repetita. accipite et bibite:
hic est sanguis meus. Ergo
sicut ad nutum precipientis do
mini repente ex nihilo sub
stiterunt. ecclesia relox pfun
da fluctum vasta terrarum:
ita pari potestate in spiritu
alibus sacramentis ubi pre
cipitur virtus: perit effectus
Quanta itaq; et quae de
benda beneficia ius dñe
benedictionis operetur et quo
modo tibi nouum et impossibile
esse non debeat q; in xpi sub
stantiam terrena et morta
lia conuertuntur: respiciam
qm in xpo es regulatus. in
terroga. **D**udum alienus
a vita peregrinus a misere
cordia et a salutis via in
trinsecus mortuus exulabas:
subito iniunctus xpi legibus
et salutariis ministerijs
innotatus in corpus ecclesi
e non videndo sed creden
do translatus: et de filio
perditionis adoptiuus dei
facti occulta puritate me
misti in mensura visibili p
manes maior factus es te
ipso. **V**isibiliter: sine quat
tatis augmento. **C**u idem
atq; ipse es es multo acer
siori presibus existi: in
exteriori nichil additum e:

et totum in interiori mutatum
est. **N**ec psychomo xpi filius
effectus: et xpus hominis
in morte formatus est. Sicut
ergo sine corporali pensu vi
litate pterita deposita subi
to nouam indutus es dignita
tem: et sicut hoc quod deus
in te lepa curauit infesta di
luit: macula desit non oculis.
sed pensibus tuis sicut credita:
et tu reuocandu ad altare
tibus spiritualibus paradisi
aspirandis: sacra dei tui corpus
et sanguinem fide respice ho
nora et mirate mente con
tinge cordis manu suscipe:
et maxime mentis totum haustu
interioris hominis assume

In xpo simul oblata est hostia
ad salutem sempiterna potens.

Quid ergo nos dicimus? No
ne singulos dies offerimus?
Sed ad recordationem mortis est:
et una est hostia non multe.
Quomodo una et non multe?
Quia simul oblatus est xpus:
hoc autem sacrificium est exemplum
illius id ipsum et semper in ip
sum: proinde hoc idem est
sacrificium. unum solum. **A**liquin
dicitur: qm in multis offert
multi sunt christi? **R**equaqua
sed unus ubiq; xpus: et
hic plenus existens et illic
plenus. Sicut enim quod ubi
offertur unum est corpus et
non multa corpora: ita et
unum sacrificium. **P**ontifex
autem est ille qm hostiam optu

lit nos mudante. ipsam
offerimus etiam nunc que tunc
oblata consumi non potest:
quod nos facimus. Tunc memo-
ratione fit eius quod factum est
hoc enim facite aut in meam
commemorationem

In sacramentorum oblationibus
que nunc missarum solemnitas
offeruntur: panis tantum
et vinum aqua permixtum in
sacrificium offeruntur. Non
enim debet in calice domini
aut vinum solum aut aqua sola of-
ferri sed utrumque permixtum:
quod utrumque ex latere eius in
passione sua profluxisse
legitur. Calice enim domini
cuius vino et aqua permixtus de-
bet offerri: quod videmus in a-
qua populum intelligi: in vino
ostendi sanguinem christi. Ergo
cum in calice vinum aqua misceatur
christo populus adiungitur: et
credentium plebs et in qua cre-
dit copulatur et iungitur: quod
copulatio et coniunctio aquae et
vini sic misceatur in calice do-
mini ut mixtio illa non possit
separari. Nam si vinum tantum
quod offerat: sanguis christi incipit
de sine nobis: si vero aqua sit
sola plebs incipit et sine christo.
Ergo quando botrus solus offer-
tur. in quo vinum efficacia
tantum designatur: salutis
vive sacramentum negligit: quod
aqua significatur.

Quius sacramenti nunc mel
chizedech ostendit: ubi panem

et vinum abrahe optulit. Si-
tu in diebus. Quomodo ergo mel-
chizedech vinum et panem tan-
tum optulit? Quid sibi vult
admixtio aquae? ratione acci-
pe. Primo omnium figura fuit:
que ante precepit tempore mo-
ysi. Quia tunc sciret populus
iudeorum et innumeraret quod aqua
venire non posset: usque dominus
moysi: ut tangeret petram cum
virga. Tetigit petram: et pe-
tra vasa maxima fudit: sicut
dicit apostolus. Rebelant autem
de sequenti petra. Petra autem
erat christus. Non immobilis petra:
quod ipsum sequitur. Et tu bibes
ut te christus sequatur. Vide mis-
terium Moyses. hoc est propheta:
virga. hoc est verbum dei.

Sacerdos vero dei tangit pe-
tram et fluit aqua: et bibit po-
pulus dei. Tangit ergo sacer-
dos calicem: redundat aqua
in calice. et salus totius eternae:
et bibit populus dei qui dei gra-
tiam consecutus est.

Vidisti hoc: ergo accipe et
aliud. In tempore domine pas-
sionis cum sabatum magnum ista
ret: quia dominus in cruce vive-
bat dominus noster ihesus christus et
laterones: missi sunt qui perire-
rent eos. Qui venientes.
tulerunt defunctum dominum in manibus
ihesu christi. Tunc unus de militi-
bus lancea latus tetigit: et
de latere eius aqua fluxit
et sanguis. Aqua autem ut
mudaret: sanguis ut redi-
meret. Quare de latere.
Quia vnde culpa: inde

gratia Culpa per femina i g
na per dnm nrm ihu xpm
Sic vero calx dmi no e aq sola
& vinu solu n vtriq misceat
quomo nec corp dmi potest es
se farina sola nisi vtriq adu
natu fuerit et copulatu: et
pans vnus compage solida
ru. In sacramento corporis et sig
vini domini nichil ampli
offeratur q quod ipse dms
tradidit. hoc est pans et
vinu aq mictu: nec ampli
in sacrificijs offerat. qua de
vuis et frumento. Hec tria
vnu sut i xpo ihu: hec hostia
et oblatio dei i adoe suavitat
Qxpo pater et criscus in no
bis: vnu in hys esse nos faci
unt. Si ve carne corporis
nri opus assumpsit et vere
homo ille opus est: nos quoq
vere sub misterio carne corpo
ris sui summus: et per hoc
vnu erim: quia pater in eo
est et ille in nobis. Quomo
em voluntatis vntas cu natu
ralis per sacramentu pncipal
perfectu sacramentu sit vnta
tis: no e humano aut seculari
sensu de hys rebus loquendu.
nec per violentia atq impu
dente pdicatione dictoy rdes
tuu punitati aliene atq impie
intelligentie puenstas extor
quenda est. De naturali em
in nob xpi veritate ul vnta
te que dicim: nisi que dixer
imus ab eo didicimus frute
atq impie dicim. Ipe em
ait Caro mea ve est esta:
et sanguis meus ve e potq.

Qui edit carne mea et bibit
sanguine meo i me manet
et ego in eo. **Q**ue verita
tate carnis et sanguinis: non
reluctus est ambigendi locus
Quo em et ipse dominus p
fessione et fide nra vere caro
est et ve sanguis est: et her
accepta atq hausta efficiunt
ut nos in xpo et opus in nob
sit. Est ergo ipse in nobis p
carne. Quod aut i eo p sacra
mentu. communicare carnis et
sanguinis sumus: ipse restatur
duens. Vos aut me videbitis:
quia ego vuis et vos vucitis:
q ego in pre meo et vos in
me et ego in vobis. Si vo
luntatis tantu intelligi vni
tatem vellet ut hertia asse
rut: cur gradu queda atq
ordine consumade vntatis
exposuit. nisi ut ille in pre
per natura diuinitatis nos
cont in eo per corporale
eius naturate et ille rursu
in nobis p sacramentoy esse
misteru credetur. Ne pe
pstra mediatorem vntas do
ceret cu nobis in se pmanen
tibus ipse maneret in patre
et in patre manens maneret
in nobis: et ita ad vntate
pfristeremur: cu q i co na
turalit sedm naturatem
mest nosq naturalit i eo
essemus ipse in nobis natu
raliter permanente. **Q**
Quod aut h in nobis na
turalit vntas sit: et ipse
testatus est. Qui edit carne
meam et bibit sanguine meo

in me manet et ego in eo. **N**o enim in eo erit nisi in quo ipse fuerit: eius tamen ipse assump- tam habens carnem qui suam suppetat: sicut misit me in quod per viues et ego viuo per- ter patrem: qui manducaue- rit carnem meam ipse viuet per me. **Q**uomodo per patrem vi- uit: eodem modo nos per car- nem eius viuimus. **H**ec ergo vi- te nostre eterne causa est quoniam no- bis mande per carnem cristi- spem victum per eum ea condi- tione quod viuit ille per patrem. **S**i ergo nos naturaliter se- cundum carnem per eum viuimus. id est natura carnis sue ad- epti: quomodo non naturaliter secundum spiritum in se patrem habeat cum viuat ipse per patrem? **C**or- pus christi quod sumit de al- tari. figura est. cum panis et vinum extra videtur: veritas autem dum corpus christi et sanguis adentate meriti creditur. **H**ec salutaris victima: illa in nobis morte vni- geniti per mysterium reparat. **Q**ui licet surgens a mor- tuis iam non morietur mors illi vltimo non durabitur: tamen in se ipso immortalis et incor- ruptibilis viuens et iterum in hoc misterio morietur: et quomodo corpus sumitur eius caro in salute ipsi patitur eius sanguis non iam in ma- nus infidelium sed in ora fide- lium funditur. **H**ic ergo pe- nemus quale sit hoc sacrificium: quod pro nostra absolutione

passione unigeniti filii sem- per immutatur. **Q**uis enim fidelium habe dubium possit ac- in ipsa immolationis hora ad sacerdotis voce celos aper- ri: et in illo ihesu christi misse- ris choras angelorum ad esse panna et yma sciam vinu- quod ex invisibilibus atque visi- bilibus fieri. **I**dem uno eode- si tempore ac momento et in celo rapit ministerio angelo- rum consociandum corpori christi: et ante oculos sacerdotis in altari videtur. **T**anta est unitas ecclesie et christi: ut vni- ubique sit panis corporis christi et vniuersum sit calix sanguinis eius. **C**alix enim quem sacerdos catho- licus sacrificat non est alius nisi que dominus apostolis tradidit: quod sicut diuinitas verbi dei vna est sicut totum implet mundum: ita licet multis locis et in uer- bilibus diebus illud corpus conseruetur non sunt tamen sut- ta corpora christi neque inter cali- ces: sed vnum corpus christi et vniuersum sanguis cum illo: quod sumpsit in vtero virginis et quod dedit apostolis. **D**iuinitas enim verbi replet illud quod ubique est et coniungit et facit: ut sicut ipsa vna est ita et v- num corpus eius sit in veritate. **V**nde aduertendum est quod sicut plus sicut minus vniuersum ipse inde participat: omnes equaliter corpus christi inte- gerrime sumit: et gene- raliter omnes et specialiter vnusquisque etc.

Mysterium fidei dicitur: quod
credere debet quod ibi salus
nostra consistat. Providens
enim nobis dominus dedit hoc sa-
cramentum salutis: ut quia
nos cotidie peccamus et
ille iam mori non potest: per
istud sacramentum remissionem
consequamur. Cotidie enim
ipse comeditur et bibit in
veritate: sed integer et vultus
atque immaculatus permanet.
Et ideo magnum et paucum
dum mysterium est: quia et ali-
ud videtur et aliud intel-
ligitur. Sed cum mysterium sit
verum unum corpus et sanguis
dicitur: figura panis et vi-
ni habet. faciente domino:
quod non habemus in usu carne
cruda comedere et bibere sanguinem.
Sicut verus est filius dei
dominus noster ihesus christus non quod
modum homines per gratiam sed
quasi filius et substantia pa-
tris: ita vera est eius caro
sicut ipse dixit: quem accipimus
et verus sanguis est potus.
Ego sum inquit panis vivus:
qui de celo descendi. Sed ca-
ro non descendit de celo. Quomodo
ergo descendit de celo
panis vivus? Quia idem
dominus ihesus consors est divini-
tatis et corporis: et tu
qui accipis carnem divine
eius substantie in illo par-
ticipas alimento.

Quia passus est pro
nobis dominus commendavit nobis
in isto sacramento sanguinem
suum et corpus quod etiam

fecit nos in seipsum: nam et nos
corpus ipsius facti sumus: et
per misericordiam ipsius quod
accepimus nos sumus. Peccato-
rum damna et vos non sustinetis et
creati estis: et in arcam do-
minicam comportati estis la-
boribus bonum. id est amicum
sum evangelium triturati
estis. **Q**uoniam cathecumini de-
fectum in horreo per-
uabam: novam vitam dedistis.
mole repistis ieiuniis exor-
tibus. Postea ad aquam
venistis et conpersi estis:
et panis dominicus facti estis.
Ecce quod accepistis. **Q**uo-
modo ergo unum videtis esse
quod factum est: sit unum esto-
re vos diligentes vos scilicet
tenendo unam fidem unamque
unam individua caritatem.
Hec enim hoc accipiunt sacrame-
ntum testimonium contra se accipiunt:
quod illi quod divisione: tu pa-
nis iste indicet unitatem. Sic
et unum in multis rationibus fuit:
et modo unum est. Unum est
in sua natiuitate. talis est post
pressuram tercularum: et vos
post illa ieiunia post labores
post humilitatem et contricio-
nem iam in nomine domini requiem
ad calicem vini venistis: et ibi
vos estis in mensa et in calice
nobiscum vos estis. Simul e-
nim hoc sumimus simul bi-
bimus: quod simul vivimus.
Quia dominus noster ihesus christus nos
significavit nos ad se pertinere
voluit: mysterium patris et vi-
nitatis in se in mensa conpersit

Qui accipit mysterium vni-
tatis et non tenet vinctum
paris: non mysterium accipit
pro se sed testimonium contra se
Nullus est aliquid ambigere
de vniuersis fidelium cor-
poris et sanguinis dimit-
tunt se participem qui in
baptismate efficitur membra
xpi: nec alienari ab illius
panis calicis que corporis:
etiam si antequam panem illum
comedat calicemque bibat
de hoc sculo migraverit
et unitate corporis constituta
Sacramenti quippe illius
participatione ac benefi-
cio non parturitur: qui in se
hoc quod illud sacramentum
significat invenit **Q**ui
manducat et bibit xpm:
vitam manducat et bibit
Illud manducare est officium illud
bibere est vitium **Q**uod in sacra-
mento visibile sumitur:
in ipsa veritate spiritualiter
manducatur et bibitur
Manducatur xpus: vivit
manducatus: quod sumit
oculus **N**ec quando man-
ducamus: partes de illo fa-
cimur **E**t quidem in sacra-
mento sic fit **E**t norunt
fideles. qui manducet car-
nem xpi: vniuersis accipit
partem suam **P**er partes
manducatur in sacramento:
et manet integer totus in
celo **P**er partes manduca-
tur in sacramento: et manet
integer totus in corde tuo

205
Lotus enim erat apud pre-
sentes quando venit in virginem
Implevit illam: nec recessit
ab illo **V**enit in terram
nem ut hostes eius mandu-
carent: et manebat in te-
ra apud patrem ut et an-
gelos pasceret **I**nvitat do-
minos peruos: et parat
eis cibum seipsum **E**ius
audeat dominum suum man-
ducare: **E**t tamen ait **E**ius
manducat me: vivit pro me
Quando manducat vita man-
ducatur: nec occiditur ut
manducetur: sed mortuos
vivificat **Q**ui manducatur
reficit: sed non deficit. **N**on
ergo timeamus fides mandu-
care panem ipsum ne forte fi-
niamus illum: et postea quod
manducemus non inveniamus
Quod videtur panis est et
calix: quod etiam oculi renu-
ciant **Q**uod autem fides pos-
tulat instruenda: panis est
corpus xpi et calix est san-
guis **I**sta ideo dicuntur sa-
cramenta: quia in eis ali-
ud videtur. et aliud intelli-
gitur **Q**uod videtur spe-
ciem habet corporalem:
quod intelligitur fructum
habet spirituales. **¶**
Nihil in sacrificijs manus
potest esse: quia corpus et san-
guis xpi: nec ulla obla-
tio hac potior est: sed hoc
omnes precellit **Q**ue
pura conscientia deo offe-
renda est et pura mente
sumenda: atque ab omnibus

Veneranda Et sicuti panis
est ceteris: ita potus ex
coli et venerari debet.

Triforme est corpus dñi
Panis oblate i calice mis
sa corpus xpi quod ia ve
nit fecit monstrat: panis
comesta ambulat ad huc
super terram: ps i altari
vsq; ad finem misse romanus
corpus in sepulchro. quia
vsq; in finem seculi corpora
sua in sepulchris erunt

Dum frangitur hostia dum
sanguis de calice mora fun
ditur fidelium: quid aliud
q; dñi corporis i cruce imo
lato eiusq; sanguis de late
effusio designatur. Pa
nis et calix. no qualibet sed
certa consecratione insti
tus nobis sit Non nascit
unde quod ita fit nobis

Quomodo sit panis et calix:
alimetur est i resurrectione
Vnde benedictione alia ppa
species notatur: post bene
dictione xpi corpus signifi
catur In illo sacramento xpi
est Qui manducauit hoc
corpus: fiat ei remissio pec
catorum

In illa mystica
distributione spiritualis ali
mome hoc impartit hoc
sumunt: ut accipientes
virtute celestis tibi in car
nem ipsius qui caro nostra
factus est transcamus Est
tibus ifectionis: est tibus
sanguis Sicut om caro
xpi vere est tibus: ita san
guis eius vere est potus

dem est corpus de quo dictu
est Caro mea vs est tibus:
et sanguis meus vs est potus
Circum hoc corpus aquile se:
que alie trauolant spiritu
alibus vnde et idem corp
xpi dñus: ut vite eterne
possimus esse participes.

Nos aut in specie panis et
vini qua videmus: res insi
biles id est carne et sanguine
honoram? Nec similitudine
hondum? habet duas species q;
ad modum ante consecrationem
comprehendamus: cu fidelit
fateamur an consecrationem
panis et vini quod natura
formauit: post consecratione
esse carne et sanguine xpi.
q; benedictio consecrat

forte dicat Quomodo verata
est quomodo verus sanguis?
q; similitudine no video carnem
non video sanguis veritate?
Primo om dicit tibi de per
mone xpi qui operatur: ut
possit mutare et conuere
genera et instituta nature.

Demde ubi no tulerunt per mo
nom xpi discipuli eius: sed
audientes q; carnem suam
daret manducare et sanguine
suum ad bibendum heredabant
Solutus tamen petrus dicit.

Verba vite eterne habes:
et ego ate quomodo hereda?

Re igitur plures hoc dixeret
et ne veluti quida esset hor
tor cruoris sed maneret
gratia receptoris: ideo in
similitudine quide accipitis
sacramentum. sed vere natura

gloria utique consequeris
Ego sum inquit panis vivus qui
 de celo descendi. Sub alia aut
 specie tribus de causis carne
 et sanguinem tradidit corpus
 et demerps sumendum insti-
 tuit: ut salvet fides habeat
 meritum de his que non videntur:
 et fides non sit meritum cum hu-
 mana ratio preter experientiam
Et ideo ne horreret animus
 quod comeret oculis: quia non
 habent usum carne crudam et
 sanguinem comedere. Quia ergo
 ipse spiritum vocari de tribus factus
 non est: in mysterio carne
 et sanguine nobis comedavit.
Et ideo ne ab incredulis re-
 ligioni christiane insultaret.

Quidam rationabilis quod ut
 sanguis similitudinem sumamus:
 ut ita et veritas non desit
 et ridiculum nullum fiat a pa-
 gibus: quod cruore occupabamus.
 Sed que sub duplici specie su-
 mitur: cum substantialiter unum
 totum sit corpus. Ut ostende-
 retur tota humana natura non
 suppressa: ut tota redimeret.
 Panis enim ad carnem refertur
 vinum ad animam: quia vinum ope-
 ratum sanguine. in quo pedes
 anime a phisicis esse dicitur.
Ideo ergo in duabus speci-
 ebus celebratur: ut anime
 et carnis susceptio in christo et
 utriusque liberatio in nobis sig-
 nificetur. Valet enim ad tui-
 tionem corporis et anime
 quod percipimus: quia caro

pro salute corporis. Sanguis vero pro anima nostra offertur: sicut prefiguravit moyses. Caro inquit pro corpore nostro offertur sanguis vero pro anima: sed tamen pro utraque specie sumitur quod ad utramque valet: quod sub utraque specie sumitur totum corpus.

Porro illa species visibilibus sacramentum est gemine rei: quia utraque rem significat et utriusque rei similitudinem gerit expressam. Nam sicut panis preteris cibis corpus reficit et sustentat et vinum hominem letificat atque rebruit: sic caro christi interiori hominem plus exteris generis spiritualiter reficit et paginat. Unde excellenter eucharistia dicitur id est bona gratia: quod in hoc sacramento non modo est augmentum virtutis et gratie: sed ille totus sumitur qui est fons et origo totius gratie. Habet etiam similitudinem cum remissione: quod est unitas fidelium: quia sicut ex multis granis conficitur unum panis: et ex plurimis animis vinum in unum confluit: Sic ex multis fidelium personis unitas ecclesiastica constituitur. Unde apostolus unum panis et unum corpus. multi sumus. Unus panis et unum corpus ecclesia dicitur: pro eo quod sicut unus panis ex multis granis: et unum corpus ex multis membris componitur: sic ecclesia ex multis fidelibus caritate copulata connectitur.

Quæde in h[oc] ih[esu] xp[ist]o: hoc
est manducare panem et
bibere vinum. **Q**uæreditur ma-
ducat: iustitiam signatur:
qua iustitiam signatur. **E**t q[ui]
manducat carnem xp[ist]i et bibit
sanguinem illius: vitam habet e-
ternam. **P**articipatione filij
q[ui] est p[ro] unitate corporis et
sanguinis eius homo mandu-
cans vivit: non sumens tantum
in facimento q[ui] et mali faci-
unt: sed usq[ue] ad spiritus partici-
pationem ut in corpore do-
mini tanq[ua]m membra maneat
et eius spiritu vegetetur:
q[ui] est d[omi]n[us] eius mandata ser-
vat. **N**on aliam dei invisibile
quo non creditur iustus ille
peruenit: qui ad hoc presens
iustificatus accedit. **I**nvenit
ill[us] vitam: qui hic deseruit
causam suam. **S**inguli aut[em]
accipiunt xp[ist]um d[omi]n[um] et in sin-
gulis portionibus totus est:
nec p[ro] singulos minuitur.
sed integrum se prebet in sin-
gulis. **V**bi pars est corporis:
est et totum. **E**adem ratio est
in corpore domini q[ui] in man-
na quod in eius figura preest:
de quo dicitur. **Q**ui plus
collegerat non habuit amplius:
neq[ue] q[ui] minus parauerat ha-
buit minus. **I**llud datum fuit
antiquitus post transitum
maris rubri ubi submer-
sis egyptiis liberati sunt
hebrei: ita hoc celeste ma-
na non nisi regeneratis
prestari debet. **C**orpora-
lis panis ille populum anti-

quum ad etiam p[ro]missionem
p[ro] desertum eduxit hic celestis
fideles huius mundi desertum
transcurrentes in celum aduehit
vnde recte viaticum appellatur:
quia in via nos efficiens usq[ue]
ad patriam deducit. **A**d quod
nos p[ro]p[ter] dignetur ipse
opus verus panis angelo-
rum et hominum. **A**men.

Et totius mundi opibus
legisti. q[ui] ipse dixit et
facta sunt: ipse manda-
uit et creata sunt. **S**ermo qui
potuit ex nihilo facere q[ui] non
erat: non potuit ea q[ui] sunt in id
mutare q[ui] non erat. **N**on est enim
minus dare. q[ui] mutare novis
naturas rerum. **S**ed quid? **C**uius
argumentis utitur. **P**rob[er]at
exemplis incarnationis q[ui] astru-
imus mysterij veritate. **N**unquid
nature opus preest: cu[m] d[omi]n[us] ih[esu]s
ex maria nasceretur. **S**i ordine
primus. vnde mixta facta g[ra]tiae
conuenienter liquet ergo q[ui] p[ro]
nature ordine v[er]go generavit.
Et hoc quod confitimur corpus: de
virgine est. **Q**uid ergo q[ui]s
nature ordinem. virgo g[ra]uit.
Et hoc quod confitimur corpus de
virgine est. **Q**uid querimus
nature ordinem in xp[ist]i corpore. cum
preter naturam sit d[omi]n[us] ih[esu]s
p[ro]p[ter] ex v[er]gine: vera v[er]gine caro
xp[ist]i. q[ui] crucifixa. q[ui] sepulta est.
Vere ergo illud p[ro]m[iss]um est.

Ips[e] clamat d[omi]n[us] n[ost]r[us] ih[esu]s.
Hoc est corpus meum: ante bene

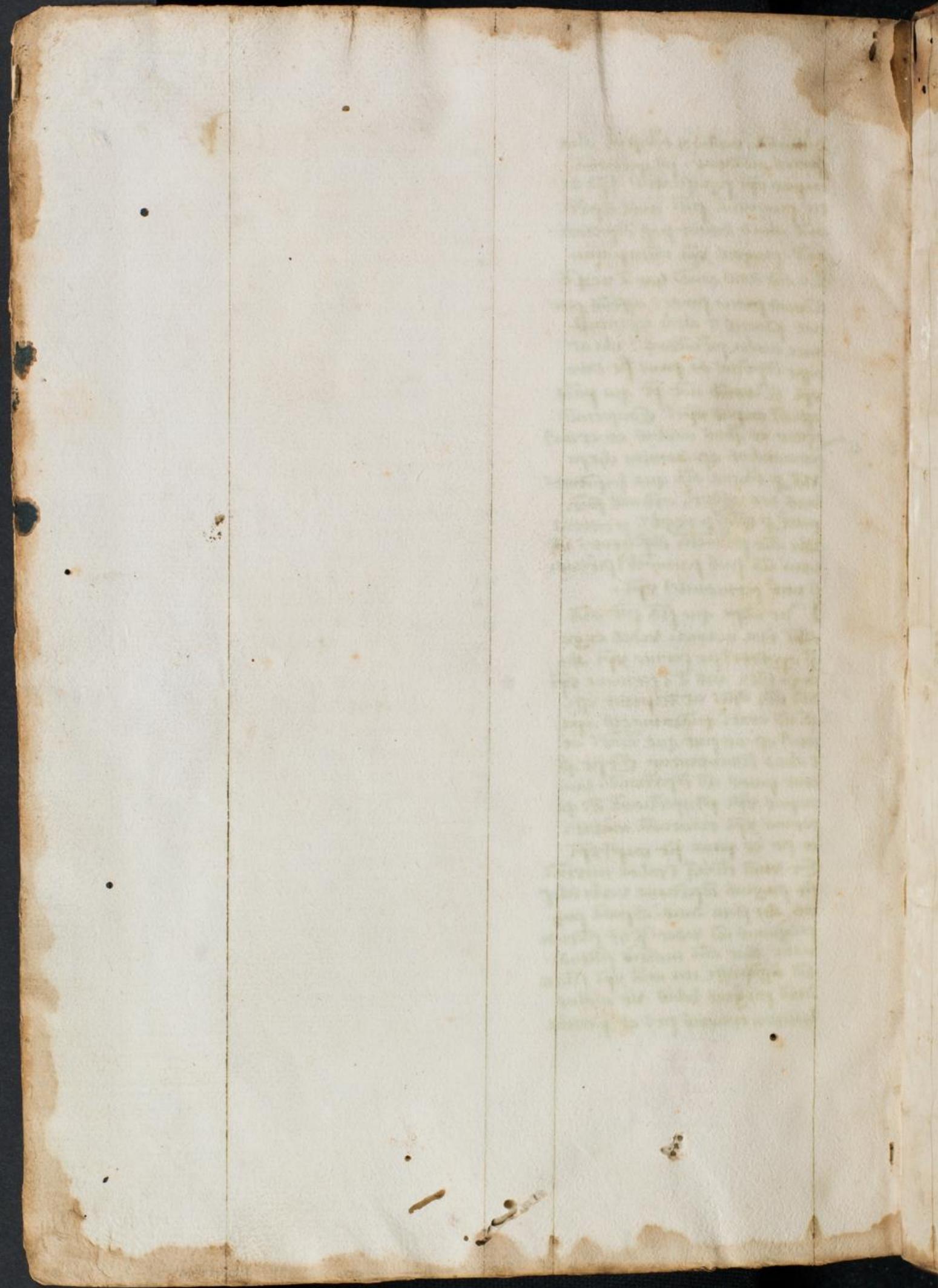
dictio[n]e verbor[um] celestiu[m] alia
 species notatur. p[er] operatione[m]
 corpus xpi significatur. Spe di
 cit sanguis suu[m] ante consecra
 tione[m] aliud dicitur post consecra
 tione[m]. sanguis xpi incupatur

Qu aut[em] dicitur amē: hoc ē verū ē
 Quod primo sonat: affectus pen
 nat panis et altari v[er]itatis.

ante uerba p[re]m[is]sor[um]: ubi ac
 cept[us] consecra[n]s: de pane fit caro
 xpi. Quomodo aut[em] p[er] quod panis
 est. ē corpus xpi? Consecra[n]s
 igitur ex quibus uerbis et ex a[n]i
 mationibus est dominus ihesu
 Na. p[er] aliqua o[mn]ia que loquitur:
 laus deo offert. orōnes sūt.
 p[er] p[er] ip[s]o. p[er] regib[us]. p[er] p[er]tens
 ubi aut[em] p[re]m[is]sor[um] consecra[n]s: ut
 iam nō sūt p[er]mōib[us] p[re]d[ic]os.
 s[ed] vnt[us] p[er]mōib[us] xpi.

Hic uerpe quo f[er]a sūt o[mn]ia
 etia[m] f[er]a maria. vides ergo
 q[uo]d opator[um] sūt p[er]mō xpi. Si
 ergo tanta vis ē i[n] p[er]mōe xpi
 d[omi]ni n[ost]ri ihu: ut t[er]re[m] esse
 q[uo]d nō erat. quāto magis opa
 tor[um] est ut fiat que erat: et
 t[er] aliud co[n]uertatur. Et sic q[uo]d
 erat panis an[te] consecra[n]s. iam
 corpus xpi p[er] operatione[m] ē: p[er]
 p[er]mō xpi creatura[m] mutat.
 et sic ex pane fit corp[us] xpi
 Et uinū cū aq[ua] i[n] calice mixtū:
 fit sanguis consecra[n]s uerbi celest
 is. S[ed] forte dicitur. Specie[m] sang
 uinis nō uideo: s[ed] h[ab]et similitudi
 nem. Sic em[en] mortis similitudi
 ne[m] approp[er]asti ita etiā xpi similitu
 dine[m] sanguis bibis ut nullus
 horroz cruoris sit: et p[er]mō

LANDES-
 UND STADT-
 BIBLIOTHEK
 DÜSSELDORF

202

